

PERKINS LIBRARY

Duke University

Rare Books

DREW UNIVERSITY
MADISON, NEW JERSEY

MEMORANDUM TO Professor Jordy DATE March 30, 1938

FROM O. Gerald Lawson

Dr. William Walker Rockwell, Librarian of Union Theological Seminary, has given us the following information concerning the author of that old book you left with us for study:

Antonius Arbiol was a Franciscan of the Regular Observance, a "reader in sacred theology", very learned and humble of heart, who declined in 1720 the election to a Spanish bishopric. He died in 1726. He wrote many works. His Certamen Marianum Parisiense was published at Saragossa (Caesar Augustae) in 1698.

O. G. L.

CERTAMEN
MARIANVM
PARISIENSE.

CERTAINEN

MARIANVM

PARIS-ENDE

CERTAMEN
MARIANUM
PARISIENSE,

VBI

VIRITAS EXAMINATUR IN SPLENDO-

1722 RIBVS SANCTORVM, *M. P. 1722*

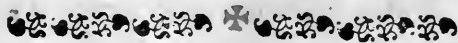
ET

OPVS MIRABILE MYSTICÆ CIVITATIS DEI, A CENSURA
Doctorem, à Sacra Facultate Parisiensi Deputatorum, exagitur
liberum; & à Sententia, sub eminentito ejusdem Sacræ Facul-
tatis nomine evulgata, propugnatur
immune.

CONATUR OSTENDERE CÆLICAM MYSTICÆ CIVITATIS
Dei consonantiam, Scripturæ Sacræ, Sanctis Patribus, Doctores
approbatis, alijsque Revelationibus particularibus, in Eccle-
sia Catholica hucusquè legi permissis,

*Fr. ANTONIVS ARBIOL, REGVLARIS OBSERVANTIÆ
Seraphici P. N. S. Francisci, Aragoniæ Provinciæ Minimus Fi-
lius; & Religiosissimi Conventus Sanctæ Mariæ à Ieso, Ci-
uitatis Cesar-Augustæ, inutilis Servus.*

EMINENTISSIMO D. D. FABRITIO ESPADA,
Romano; S. R. E. Presbytero Cardinali; SS. Inno-
centij XII. Ministro Primo; & Seraphicæ Re-
ligionis nostræ Protectori
Maximo.

CESAR-AUGUSTÆ: Apud EMMANVELEM ROMAN, Univ. Typ.
Anno M.DC.XC.VIII.

CERTAMEN

MARITIMUM

PARISIENSIS

VBI

VERITAS UNUM EST

ET

OPVS MIRABILE MATHIE DE VINCENZI

Doctorem à Sacra Facultate Theologiae Doctorum, et
Abbatem de S. Gerardo in Episcopo et Canonico S. Martini
in S. Martini, et in S. Gerardo.

COMPOSITVS A MATHEO DE VINCENZI
Dei confessorium, Sacerdos S. Martini, et S. Gerardi,
superioris, et inferioris, et in S. Martini, et in S. Gerardo,
in S. Martini, et in S. Gerardo.

FRANCISCVS ARBIO, RECTORIARIUS UNIVERSITATIS
Sacerdoti P. M. S. Gerardi, et S. Martini, et in S. Martini,
et in S. Gerardo, et in S. Martini, et in S. Gerardo,
et in S. Martini, et in S. Gerardo.

EMINENTISSIMO D. D. FABRITIO ESPADA

Romano; S. R. E. Presbytero Cardinali; SS. Inno-

centij XII. Martini Pontificis, et Sacerdotis Re-

ligionis, et in S. Martini, et in S. Gerardo,

Maximo.

IN VINDOBONA

IN AEDIBVS SOCIETATIS REGIAE

Anno MDCXCVII.

F
RRR
A664

Eminentissime Princeps.

M. N. I. S. *ecce, & uterque*
sexus (divinizarat Ambro-
 sius): *eventorumque mira-*
cula fidem astrunt. Vides
uberem in omnes gratiam
Domini generatione diffu-
sam, & prophetiam incre-
dulis negatam esse, non iustis. Hæc, (dum) sic
 de Filio, de Matre nihil Absit. Vberriam
 vidimus in omnes gratiam, Mariæ præco-
 nijs diffusam, eorumque gloriam incredulis
 tamen negatam, rectis summopere dilectam,
 juxta illud: *Recti diligunt te.* Ecce enim ex
 hoc Beatam omnes generationes dixerunt.
 Verum enim vero rerum Creator omnium,
 qui omnia descriperat, non stylo ferreo, nec
 plumbi laminâ, quin per consona sapien-
 tiæ limina, dulcisono, parilique metro, ac ve-
 luti nox nocti scientiam, dies diei verbum,
 abyssus abysso vocem, elegit, & præelegit, ut
 Mulier mulieris arcana, scientiâ, vocè, et lo-
 que verba resonans eructaret. Vis probemus?
 Intùere diffusam & confusam Hebræorum

turbam, etiam ante Christi faciem tentant
Scribæ, Pharisæi calumniant, Iudæi blasphemant,
pravi insiliunt, recti sustinent, & sacrum
ventrem, vberaque Mariæ, sola quædam mulier
de turbâ, non pavida sed tacet, sed extollens
vocem, vt elevaverunt flumina ante mare
magnum (illic, & hinc reptilia, quorum non est
numerus) absque morâ laudat, miræque mores
commendat. Haud aliter nunc, Eminentissime
Protector, versus Dei Matrem Almam, in
Mythicam Civitatem, alto ex Olympi vertice
describendam, sapientes mundi stupent, impij
maculant, insipientes strident, ambitiosi
sibilant, pravi que dùm delenti, quicquid
Scribæ prohi dolent, Virginalem Aulam,
sapientiæ & scientiæ Dei thesauris
congenitam, quorum omnium Mater l'est, & ex
universâ seculorum turbâ, quædam Virgo Sa-
piens, & vna de numero prudentum, Mariæ
de Agreda, sine invidiâ communicat, & ho-
nestatem illius non abscondit, infinitus enim
thesaurus est, quo qui usi, tamen plures sint,
verùm hæc extollens vocem, & ultra eam,
quam dederunt nubes, utique sic, sola Virgo
Virginæ agnovit, & Mariæ Mariam demonstra-
vit. Nec contradictione erubescimus, sed cum
lege loquimur, gloriamur, si libri vitæ facta

imitemur, ex quo dixit Simeon ad Mariam:
Ecce positus est hic in ruinam, & in resurrectionem
multorum in Israël; & in signum, cui con-
tradicitur. Dum quaecunque scripta, hæc ut
perfruemur, ad nostram doctrinam, & confor-
tationem scripta. Ecce Liber Mysticus Ma-
riae positus est in ruinam, & in resurrectio-
nem multorum sedentium in tenebris, & in
vmbra mortis. Nec contradicere nocere cre-
dimus, sed favere speramus, nunquam equi-
dem absque contrario Opus probaretur Ma-
rianum, prout nec vnquam Verbum in signum
absque contradictione penderetur Divinū. Hæc,
pleraque, prout audivimus, sic vidimus in Ci-
vitate Dei nostri, quæ fundatur exultatione
vniversæ terræ: sinimus latera Aquilonis, Ci-
vitas Regis Magni. Oramus, Eminentissime
Protector, ex Sacro nostro Monte Syon, quem
peregrini custodimus, ut Mysticam Civitatem
Dei, arundine mensam, & calamo insignitam,
sub vmbra alarum tuarum, vnâ manu ædifi-
catam erigas, & alterâ nobilis tuæ Profapiae
Gladio (quod vulgò dicitur Espada) pro vi-
ribus defendas, quo pacto, qui Princeps in
ædificatione muri Civitatis Dei, juxta Esdræ
litteram 2. cap. 4. Vnâ manu sua faciebat Opus,
& alterâ tenebat Gladium. Ego autem, & Fra-

tres mei, & Pueri mei, & Custodes, sicuti & cæ-
teri Ministri, quorum es Protector, Corrector,
& Governator, pro tantâ Eminentia rogamus
Dominum vitam salutarem, imperium tutum,
ministerium altum, securum exitum, coelestem
gratiam, & finem auspiciousimum. Fiar.

**Eminentissime Princeps, & Præcla-
rissime Protector,**

Sub tua Protectionis invisâ Purpurâ

Obsequentissimus Servus & Filius

Fr. Antonius Arbiol.

...

HÆC IUDICAT, IN HVIVS OPERIS
Censuram D.D. Michael Estevan & Colas, Phyl-
sophia Magister; in Academia Valentina olim
Primarius Aristotelis Interpres; Insignis Parochia
S. Pauli Parochus Cesaraugusta; Serenissimi Prin-
cipis D.D. Ioannis ab Austria Capellanus, & Ele-
emosynarius Honorarius; Universitatis Cesaraugus-
tae Sac. Theolog. Doctor, & tunc Rector, & Pro-
Cancellarius; Vicarius Generalis Episcopatus Iller-
denfis; nunc Praeceptor Dignitas in Sancta Ec-
clesia Metropol. Cesaraugust. & Exa-
minat. Synodalis.

Dum iudicium meum exposceret Illustrissimus D. D. Lau-
rentius Armengual del Pino, Sacellanus Regius, Cano-
nicus Compostellanus, Visitator, ac Vicarius Generalis Ar-
chipræfulatus Cesar-Augustani, & electus Episcopus Auxiliaris,
pro Excellentissimo Domino D. Antonio Ibañez de la Riba-
Herrera, Archiepiscopo Cesar-Augustano, &c. Vidi, atque
animo potius quam oculis lætabundus perlegi *Certamen Ma-*
rianum Parisiense; in quo gloriabundus detriumphat suus Au-
thor R. P. Fr. Antonius Arbiol, Sac. Theologiae Lector Iubilatus,
Aragoniae Provinciae celebris Filius, Archipræfulatus Cesar-
Augustani Synodalis Examinator, & Religiosissimi Conventus
Sanctæ Mariæ à Iesv Civitatis Cesar-Augustæ Caput, &
Præsul: Adversum acerrimas, & elancularias quasdam Censu-
ras, quæ nuper in Gallia piaculares Notas inurere tentarunt
Tomo primo Mysticæ Civitatis Dei; quem cælitus afflata, Ve-
nerabilis Soror Maria à Iesv Graccuritana (vulgo de Agreda)
jam pridem superis characteribus exaraverat, & dispulsi hinc
indetenebris in lucem ediderat. Vehementius solito gestit
animus, dum in limine sese jam intronissum lentit in Mysti-
cæ Civitatis Dei; cuius mœnia pro aris, & focis defenden-
da suscipio, si Venerabilem illius Authorem, & Religiosum
hujus Defensorem (quoad pariatur præliminaris angustia) ab

Philipp.
Abb.

omni Censuræ jaculo immunes in tuto reponam. Equidem verba Philippi Abbatis in præsentiarum meâ volo: *Tu igitur, Virgo sanctissima, de manâ unâ Julij parvum munus; non est aurum, non argentum, non lapis Regum donariis opportunus, sed inculta verborum libatio.* Veruntamen in exili munusculo. spem ingentem collocas; & *Doces me sperare majora miris, que vicis majora largiri non desis:* ut cum Hildéberto loquat. Nobilem, & honestam sibi parit, & à me extorquet invidiam hujusce Certaminis Palastrita; quoniam cœleste sibi braviûm meretur, dum meret sub Virgine terribili, *ut casuorum acies ordinata;* ita ut calamus, fulgurantis instat haste, assurgat terribilis in redarguendo, in exponendo *ordinatissimus;* & omnes ingenij acies exerat; & omnia rationum castra in se ipsum cogat. Quotquot suas elucubrationes æternitati commendatas volunt, cedrino illas succo inungere jam olim solebant; quo & tinearum corrosionem, & temporum injurias arceant.

Hildébertus.

Eccli. 24.

At dese ait B. Virgo: *Quasi Cedrus exaltata sum in Libano.* Eccli. 24. v. 17. Humor nescio quis è Cedro profluit, qui Cedria nuncupatur; & qua inûcti Codices caducitatem exuunt; perennitatem induunt. Cedrus Deipara; que suarum laudum Scriptoris vindicem, ab omni invidorum tinea, & ab omni fugacium temporum injuria vindicabit. In rem nostram appositè, & dilucidè Ricardus à S. Laurentio de Laudibus Virginis lib.

Ricard. à
S. Laurèt.

12. Regina, ait, *ejus que de intus erumpens exterius apparuit in cortice, & Cedria appellatur, libros conservat à vetustate, & tinea, si inde perungantur; quia Sacram Scripturâ, conservat Beata Virgo à tinea, & vetustate; quia gratiâ largitur maxime diligentibus se, qua Sacra Scriptura de die in dies melius intelligatur.* Maria ergo Cedrus longè sublimis, & apprime utilis; cujus ambrosio succo inunxit Schedas suas hujusce Operis Author; ut cum irrequietâ æternitate jam deinceps contendant. Hæc brevibus dixerim de Authore, quadantenus Mariano Encomiaste; sic enim Apologiam suam rectè dirigit ad Virginem Græcuritanâ, ut vix, aut ne vix quidem possit æquâ rectitudine non reflectere Elogia sua in Virginem Deiparam. Quid ergo dixerim de Authore, quadantenus vindicante Historiographam Marianam à fulmine perasorio? Feliciter subterfugit Author iste geminos vitro citroque minaces Scriptorû scopulos, quos declinare discepit. Enodius in Paraneti Didascalica, sic inquit: *Non sentiat virilitus Operis, euerant à avaria fermans.* Virilis est in ratio

Enodius.

cinando, & in exercendo rationum aculeos; non enervis, non elumbis in dicendo: quinimò argumentorum vis vim mutatur ab eloquentia sua; & res simul, ac verba reciprocum in se splendorem reflectunt. Audi, sic, Ezechielem 11. y. 9. *Hac dicit Dominus Deus: loquere; Gladius, Gladius exacutus est, & limatus: ut cadas victimas, exacutus est; ut splendeat, limatus est.* Non secus eloquitur iste ingeniosus Author, qui *gladium, & gladium* in vnoquoque argumento evibrat: *Exacutum ingenij viribus, ut cadas victimas*, utque Censuras arietantes elidat: *Limatum elegantis stylo, ut splendeat*, utque lucidus in lucem prodeat. Solus hujusmodi sermo quadrat in Redargutionem inaniam, vel immanium Censurarum. Ad Hebr. 4. v. 12. D: Paulus ait: *Vivus est sermo Dei, & efficax.* Mox autem subjungit: *Et Discretor cogitationum.* Quid sibi hic vult *Discretor*? Erudite Ribera ibi: Latine *Discretor*, Græcè *Criticus*, id est, Cenforius dicitur. Vocat Author ad crysin obliuiscetes Censuras, ita ut *Discretor cogitationum* identidem existat: arripiat ergo sermonem vivum pariter, ac efficacem, ut Censuræ in posterum obmutescant. Porro stylus etiam pellucidus est usque adeo, ut *ipsius Solis radio scriptum putem; ita claret*: uti Tertullian, ait de Resurr. Carnis, cap. 47.

Prætermittam enim verò nolim Operis æquitatem; quæ obnubilatis nulla passione oculis evestigio se prodit, atque inclariscit, perspecta solum Venerabilis Historiographa Mysticæ Civitatis Dei. Ego in eo ferme sum animo, ut quisquis synce- ro affectu Historiam illam relegat, statim sese dulciter occulto quodam hamo capi sentiat; imò tum dicendi maiestatem, tum doctrinæ puritatem, tum denique consonantem rei cum ratione harmoniam demirans, cogatur inclamare cum Virgilio: *Nec vox hominem sonat.* Præterea, Historiam illam semel, iterum, iterumque revocatam fuisse ad incudem rigidioris examinis; neque tor inter cætus ullam vel exiguam scintillam exilisse, quâ tantillum adureretur, sed quâ magis usque, ac magis splendesceret. *Veritati nemo prescribere potest*: ait Septimius in lib. de Virgin. velandis cap. 1. Non me latet, in Historia intercurre aliquas aliquando difficultates; sed quæ verosimili exitu prætervaduntur; atque illas, si quæ forent, planas satis, & obvias fecerunt primò a Ingenia Defensorum. Eccur intra mōtis avia, remotis arbitris, tamdiu commoratus Moyses? Sciscitatur S. Methodius Hom. de Purific. Mariæ, & sibi respondet:

Ezech. 11

Hebr. 4.

Tertullian.

Septimius

S. Metho-
dus.

12. 11. 73

Moses ille magnus propter figuras intellectu difficiles, quae te, Virgo, tangebant, utilius in monte commoratus; ut ignota de te, o Cas-
 ta, sacramenta edoceret. Mirari jam finat larvatus, quisquis
 ille est, Adversarius, si quadam intellectu difficilia in Historia
 Virginis sibi appareat; ignota namque Sacramenta ibi edocē-
 tur; & potius ratiocinationes rimetur, quibus omnem difficul-
 tatem emolliat, ac temperet, quam quibus in cassam exagger-
 et, & in suam retorquendam caput extollat. Praeterea his alijs
 perique signis credibilitatis, quae in hoc Opere commōst a-
 tur, vnum pro Historia signum militat, quod vix haesitationi
 locum vllum relinquere videatur. Illud est, Vita supra modum
 mirabilis Marię a Ies. v; cuius ē manu volumen hoc à Caelo vo-
 lans in terras nostras elapsam est. Aptē, & elegantē Chriof-
 tomus Hom. 11. in Mathæum, in hunc modum profatus: *Si qui-
 dem Sacerdos est, doceat; & doctrinam suam bona vita, quae mi-
 raculis, factis commendat.* Quis ambigat de veritate Doctrinae,
 quam miraculo, quadam utique Dei lingua, testatam cerni-
 mu? Pariter haesitandum non est de Doctrina, quam mirabilis
 vita sui Authoris sigillat: neque enim credibile est, Deum fo-
 re permissum, ut tam immanis error, qualis ex falsitate hu-
 jus Historie seiperet, commendationem vllam ab eximjs do-
 nis, quibus ipsemet Authorem illustravit, mutuaretur. Quin-
 obrem Certamen hoc Marianum Apologeticum, p̄telo, ac p̄tē-
 tio dignum; & illius Authorem communi plausu excipiendum
 existimo; Salvo &c. Casaraugusta die 19. Octobris Anno
 1698.

S. Chrisof-
tomus.

12. 11. 73

Doct. D. Michael Estewan
& Colas.

FA.

FACULTAS ORDINARIJ.

NOS D. D. LAURENTIUS ARMEN-
 gual del Pino, Saccellanus Regius, Ca-
 nonicus Compoltellanus, Visitator, ac
 Vicarius Generalis Archipræfulatus Cæsarau-
 gustani, & electus Episcopus Auxiliaris, pro Ex-
 cellentissimo Domino D. Antonio Ibañes de la
 Riba-Herrera, Archiepiscopo Cæsar-Augusta-
 no, &c. Tenore præsentium facultatem impar-
 timur R. P. Fr. Antonio Arbiol, Lectori Jubi-
 lato, &c. vt in lucem dare queat, Typisque mā-
 dare Librum, cui titulus est: *Certamen Maria-
 num Parisiense*, &c. Quatenus ex præscripto
 nostro extat examinatus, & Approbatus à D. D.
 Michaelē Estevan & Colàs, in Ecclesia Metro-
 politana Dignitate Præcentoris Insignito, &c.
 In quorum fidem has litteras expediri iussimus,
 & concessimus. Cæsar-Augustæ die 20. Octo-
 bris, Ann. 1698.

D. D. Laurentius Armengual
 del Pino, Vic. Generalis.

De mandato suæ Illustrissimæ
 Dominationis

D. Emmanuel Mençon, & la Mata,

Not.

R. P. M. Fr. ANTONII BERNAL
 del Corral, Regalis ac Militaris Ordinis Beatissi-
 ma Virginis Mariae de Mercede, Redemptionis
 Captivorum, Sacrae Theologiae Lectoris Jubilati;
 Archi-Præfulatus Tarracoenensis Examinatoris Sy-
 nodalis, & ejusdem Illustrissimi Archi-Præfulis
 Theologi & Pœnitentiarij; olim in Casaraugustano
 S. Petri Nolasci Collegio Rectoris, & Studiorum
 Regentis; nunc autem totius dicti Ordinis
 Secretarij Generalis, &c.

Commissione Illustr. D.D.D. Antonij Blanco, Aragonum
 Cancellariam Regentis, discutiendum suscepi Librum à
 R. P. Fr. Antonio Arbiol, Conventus Casaraugustani Sanctæ
 Mariæ à Iesv, Ordinis Sancti Francisci Præfule elaboratum,
 propugnationem Scriptorum V. Monialis Mariæ à Iesv, Abba-
 tissæ Conventus Conceptionis de Agreda, quæ de Vita Beatif-
 simæ V. Mariæ edidit, in argumentum asumens, adversus quo-
 rundam Sorbonicæ Academiæ Doctorum super eadem scripta
 Censuram: Et quoniam à prima Librorum V. Abbatissæ excus-
 sione, impense illos legendo suscepi, sæpiusque magna spiritus
 hilaritate percurri; tametsi meæ pusillitatis non oblitus, mu-
 nus Censoris, etsi non iudicis, ex grata obsequentia subire co-
 tendo. Ex materiæ gravitate, veritate dictorum, verborum pro-
 prietate, ac inoffensâ scribendi locutione approbationem li-
 brorum enucleare tenemur: cui præcepto inherens difficile
 propugnationem Authoris attingam, quin clientes Abbatissæ
 Libros præ oculis habeam. Cujus materies, Vitam nempe Bea-
 tissimæ Virginis Mariæ quantum gravitate præcellat, satis su-
 perque liquet. Quid inquam dignius post Christi Domini Vi-
 tam & Mortem pretiosissimum, aut ita dignum, ac Sanctissime
 Matris merita, virtutes, & miracula exprimi, aut predicare va-
 leat an ne quia Sanctorum acta nobis quotidie Typis expressa
 mandatur, Reginæ Sanctissimæ Vita, sub silentio prætereunda?
 An quia supereminens, & super excessâ tanquam ineffabilis

tacenda? Absit. Cum ex eo quod ineffabilis est, fandi tribuat
 facultatem. An quia tanquam privata revelatione propositam,
 aut non credendam, aut suspectam, ceu delirantis somnium
 mulieris reputare licebit? Eccine scopum, quo jacula pergent
 exprobrantium V. Abbatissæ Libros, qui aut præceptum sapien-
 tis, quo jubemur probare spiritus si ex Deo sint, negligunt, aut
 torvis oculis probantes defecerunt scrutantes scrutinio. Præ-
 viæ cuique sunt regulæ ad privatas probandas revelationes
 apud SS. PP. doctrinas, quibus ea quæ à divino Spiritu tradū-
 tur, ab humani & diabolici superstitione discernimus. Hinc, col-
 latione cum scriptis V. Abbatissæ facta, nisi sincerum velimus
 adulterare affectum, non fœminea somnia, non excogitatas
 humanæ fragilitatis inventiones, sed verè lumen descendens à
 Patre luminum doctrinam V. Abbatissæ mihi credidisse non
 erubescio. Signum veræ doctrinæ tradit Paulus Timotheo Epist.
 2. cap. 3. his verbis: *Omnis doctrina diviniùs inspirata utilis est*
ad docendum, & erudiendum; id est, ut non tantum pro aliorum
 utilitate à Deo immissa censeatur, quod innuit *Ly. docendum;*
 sed etiam ad proprium in via virtutis profectum, quod per *Ly.*
erudiendum exprimitur, inspirata judicetur. Qualem ergo, &
 quantam Abbatissæ eruditionem ad sui perfectionem ex sicut
 Librorum inspiratione hausserit, etsi verbis ipsius fidem adhi-
 bere renuamus, facta tamen mirabilia, quæ indubitata pluri-
 morum authoritate testium firmanur, ipseque inconcussus sanc-
 titatis rumor, qui non modo totam implevit Hispaniam, ve-
 rum & in exteris, remotasque inolevit Provincias, nulla valet,
 nisi obdurata fronte, tergiversatione negari. Imò valde miran-
 dum, quod nullus, quem audiverim scriptis V. Abbatissæ fidem
 aut negantem, aut non consentientem, de ejusdem sanctitate
 & mirabilium patratiōe dubitarit. An ne, si spiritu humano
 affata talia percepisset, tantum perfectionis fastigium, quan-
 tum nobis testes oculares indubia fide dignissimi innuunt, at-
 tingeret? Neutiquam, quia humanus spiritus imbecillis, incons-
 tans, minimique roboris in tanto virtutis Opificio se ipso non
 valet admoveere manum. Maligni autem spiritus, etsi eorum
 quotidie patiamur incursum, hujusque tamen nescio aliquem, etsi
 Libris V. Abbatissæ infensum, suggestionem in scriptorum noti-
 cia delusam, aut credere, aut cogitare: quando quidem victimam,
 vel error, quo nos inmittere tentant inimici, procul omnino
 à sensu Librorum, pro meo captu, conspicio. Et inspirationis

Timoth.
 cap. 3.

facta huic V. foeminae eruditionem, ut sine livore deducas, an
doctrinae raritate ad erudendum utilis, sit, necne divinitus
inspirata.

Exper. Approb. Quantum vero ad docendum utilis existat, ut de me loquar,
fateor coram Deo, quod cum sapissime Libros V. Abbatissae
percurrerim, raro, aut nunquam absque plurimum affectuum ex-
citatione, tum doloribus Christi compatiendo, tum in ejs-
dem & Beatissimae Virginis erga genus humanum piissimam
amoris expressione gratitudinis desiderio, transcurri. Puriores
apud me pendebant lachrymarum imbre ex eorum lectio-
ne perfusus, peccatorum meorum conscius, & in eorum de-
estimationem invehens, nullam post Sacrae Scripturae documenta,
librorum lectionem mihi utiliore, aut ad virtutis Phyloso-
phiam uberiores expertum, nec aliorum, quos vidi, testimo-
nia in hujus veritatis commendationem reticere fas est. Plu-
res, me legente V. Abbatissae Libros, conspexi suavi lachry-
marum scaturigine irriguos, quamplurimos ita more & suspen-
sione affectos: omnes ferè audientes, spiritus Sancti Magiste-
rium in eorundem Scriptorum compilatione elucere & experi-
ri quampluries dictitant.

*Dist. No-
tab.*

Nec silentium pro hujus sensus roboratione, quod Magis-
ter quidam mei Sacri Instituti, Salmantinus Doctor, Vir om-
ni doctrina, & praecipue Sacrae Paginae peritissimus, inter le-
gendum hos libros, pluribus adstantibus, haec effatus est: *Si
mihi permitteretur horum librorum inscio aliqua illorum pagina per aëra
raptam in silva occurrisset, abs dubio caelum missam judicarem.* Plu-
res item vidi hominum, vidi collectas, ubi sub silentio inten-
ti avidè Libros V. Abbatissae auscultabant; eoque quandoque de-
venit hujus utilissimae lectionis fama, ut viderim quotidie post
Vesperas ad Ecclesiam convenire utriusque sexus personas, ut
legente eisdem Libros presbytero virtutis amantissimo, sat
mihi cognito, & venerando, profectum in via virtutis haurirer.
Perpende ergo, quid experimento didicerim, ut non incongruè,
imò congruentissime deducam, quae sit ad docendum utilis V. Abba-
tissae doctrina! Ve è etenim de ea gaudio peritissimus, quod ita
uberter animas audientium recrearet, & ad divina sequenda
mandata alliceret, illud pluries Propheta vsu pavu: *Testimonium
Domini fidele sapientiam praestans parvulis: quoniam deus in saeculis
meis eloqui sua.* Vnde haud facile negari valet, illi convenien-
tè aptari id quod supra de doctrina divinitus inspirata Apol-
tolus monuit.

*Aliud
comm.*

Sed

Sed quoniam hæc V. Abbatissæ scripta, quædam de B. Virgine hucusque hominum notitiæ impervia testantur, quæ ex ipsa rei novitate suspicionem primo obtutu prudenti generare necessarium est, consonum Viro Catholico judicavi, non cito credere, sed in examen nova quæque vocare, ne specie pietatis impia in Ecclesiam furtim irrepere contingat. Sed proh dolor! plures sunt, qui, causa non acta, sententiam proferunt, reumque inauditum, non Theologia judicante, sed livore concludente, condemnant. An quia pauca de Beata Virgine Evangelistæ scripsere, plurima, quæ postea à SS. Doctoribus congesta sunt, rejicienda? Nova & exquisita in eorum sæculo, populo Christiano visa sunt, sed quia non impossibilia Deo, & in Dei paræ honorem & gloriam scripta, non solum permitti, sed & approbata invaluerunt. An quia testimonia Sacræ Scripturæ mandando ad eruditionem sufficiunt, scripta V. Abbatissæ tanquàm inutilia, nec à Deo inspirari, nec populis tradi licet? Hoc ratio cinio tolle Sacram Scripturam, quæ usque ad Moysen destituta sunt homines, quibus ex lumine naturalis rationis, & à magnitudine speciei & creaturæ cognoscibiliter poterat Creator horum videri. An quia Libet creaturarum Deum ostendebat, supervacaneam reputavimus scripturam? Sed audi quid pro nobis S. Thomas à Villanova, Sermone de Nativitate Virg. loquatur: *Deus ergo ex pietate videns, quia non sufficeret ille libetius (scilicet creaturarum) addidit revelationem, ut esset Magister, qui fuerat Creator, & voluit scribi ad Mundi eruditionem.* Quid igitur prohibet, quia sufficiens nobis ex Sacra Scriptura doctrina confurgit, ut Deus per privatas revelationes nova ad virtutis stadium incitamenta è inexhausto suæ sapientiæ & bonitatis thesauro producat? An ne quia semel locutus est Deus, deinceps sub silentio sedebit? Duo hæc audi vi, quia potestis Deo est ut faciat, ut dicat, ut revelet, & tibi Domine misericordia, ut pro nostra obduratione, & excœcatione, quibus non movent, quæ in Sacris Scripturis de tuo vnigenito revelasti, in subsidium sint & excitamentum mirabilia, quæ in Filij tui Matre supra hominum & Angelorum captum condidisti, non quidem congruentè in principio manifestanda mundo, ne divinam facillè credens in idolatriam rueret, sed valdè convenientè post Fidem radicatam aperienda, ut eorum expressa notitia homines Deum mirabilem in SS. suis, mirabiliorum in B. Virgine prædicarent. Hæc de materie Authoris, qui justè pa-

Rat. vrg.

S. Thom. à Villanov.

trocinium Scriptorum V. Abbatissæ suscipiens, veritate dictorum, quibus Sorbonicos impugnatores ab ipsa devios convincit, secundam implet fidelissimi Scriptoris partem.

Proprietas verborum S. Scripturæ & SS. Doctorum, quibus Librorum V. Abbatissæ sensum exponit, consonat ejusdem Scriptricis vsui & proprietati, quæ facile quemvis, etsi scrupulosum, quietare valeat intellectum, utpotè regulis & practicæ SS. PP. conformis. Hoc unum Authoris Encomium singulare, quod tametsi rigidissima Censorum Parisiensium Censura, maxime lacesivus, imò quia Romæ, & Hispaniæ à multis retro annis pro Libris V. Abbatissæ Patronus fuerit à sua Sacra Religione constitutus, præcorditer vulneratus; nihil tamen efrene, nihil non modestum, & Religioso dignum elicit; quinimò ipsos adversarios modestia, urbanitate, & lenitate, non minus ac veritate superans, facillè tanquam virtutis, ipsius veritatis amator convincitur, juxta illud Iacobi 3. *si quis verbo non offendit, hic perfectus est vir.* Quare & cum nihil in hoc opere videam Fidei regulis dissonum, aut Regalibus Decretis contrarium, non modo judico lucem mereri, sed quod prælo mandetur valde opportunum. Salvo meliori, in hoc Conventu Beatæ Mariæ de Mercede Matritensi Die 15. Augusti 1698.

Iac. 3.

Fr. Antonius Bernal del Corral.

IMPRIMATUR.

Blanco Regens.

CEN-

CENSURA RELIGIONIS.

Issu Reverendissimi P. N. Fr. Antonij à Cardona Lectoris Jubilati, & Commissarij Generalis vtriusque Orbis, cum magno animi delectu legimus *Certamen Marianum Parisiense*, cū suis Reflexionibus & Concertationibus, R. P. Fr. Antonij Arbiol, Lectoris Jubilati, &c. Et cum inspiceremus Relationem rotius facti, in brevissimo Prologo contentam, Censuramque Parisiensem, demirati sumus, quod Sorbonici Doctores, (si tales sunt) sub ementito nomine Sacræ Facultatis Parisiensis tot efrenata convitia esutirent, & prædones Sacræ Facultatis facti, tam celeberrimam Vniversitatem omni laudatione dignissimam, sine pudore denigrarent? Infelix fœtus, qui, haud aliter, nisi disecto latere Matris, prodijt in lucem, sivè in confusionem. Equidem Sacra Facultas Theologiæ Parisiensis, mœrens & dolens, quod olim Rebeca dicere valet: *Si sic mihi futurum erat, ut quid necesse fuit conciperet?* Sed, ò Sacra Facultas, paulisper line dolorem; & meminexis, quæso, quod de Vniversitate Cœlesti prodierunt Angeli Perdueles.

Genes. 25.
v. 22.

Quidquid protulerimus minus modestè, non cum Sacra Facultate, sed cum Prædonibus hujus Sacri Nominis erit; qui immemores Decretorum Apostolicæ Sedis, prævenerunt iudiciū Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, non in benedictionibus dulcedinis, sed in Notis amaritudinis. Sed quis dedit Censoribus intelligentiam, ut tam nimis deservirent in doctrinam & personam tantopere laudabilem? Non Schola pijsima Parisiensis, non majores eorum, qui non audierunt voces tumultuantium, sivè concitantium in furorem.

Nihil sub Sole novum: sed penè nihil minus novum, quam Revelationes privatas, etiã Sanctarum, mulierum, videre despectas. Recordamini, Censores, quid acciderit Sanctæ Hildegardis? Quid evenerit Seraphicæ Theresiæ? Pro prima loquatur S. Bernardus, quem merito collitis & collimus Insignem Magistrum. Etenim, cum Revelationes ipsius Sanctæ perlegeret, in hæc verba prorupit: *Hæc scripta non sunt humanitus adinventæ, sed per spiritum sanctum divinitus inspiratæ.* Cum autem ejusdem Servæ Dei Confessor, nonnullos diceret ejusdem revelationibus adversari, Melissus Doctor iterum exclamavit: *Non miramur, Frater Charissime, si dormientes in peccatis divinas Reve-*

S. Bernard.

lationes existimant somnia, scientes verum, quod Apostolus dixerit: Animalis homo non percipit ea quae sunt spiritus Dei; stultia est enim illis: Omnibus enim facientibus in peccatis, divina a. monitiones somnia videri consueverunt: Qui autem immitti a. daemones dicunt, divinarum inspirationum occulta & mystica signa non noverunt; similes illis iudicandi sunt, qui Dominum, & salvatorem nostrum, Jesum Christum eijcere daemones in potestate Belcebub dixerunt.

Tritemius

Nid. ap. Tritemium, Theodoric. Surium, & Yepes, tom. 7. Centur. 7. anno Christi 1150. Nec Censoribus Sorbonicis Mystica Civitatis Dei eandem applicamus sententiam, dum ut nemo de eorum Censura miretur, solum requirimus; quinimo patienter expectet in Certamine Triumphum Veritatis.

Pro secunda loquatur ipsamet, Etatem habet; vel jam quae locuta est cap. 29. Vitae suae paulisper attendamus: ait sic: Opprobria multa passa sum, terrores, & persecutiones super Visiones & Revelationes meas. Ita certum videbatur multis, me habere Daemonium, ut nonnulla persona vellent me exorcizare, &c. Et cap. 27. de scandalizatis in Revelationibus dixerat: De hujusmodi scandalizatis educit Dominus utilitates magnas; etenim, si vni scandalizantur, alteri obstringuntur, &c. Et lib. Mansionum, Mansionem 1. cap. 1. inquit: Minus deperditur in eo, quod aliqui non credant, quam in eo, quod desinant proficere eis, quibus Dominus largitur Misericordias suas. Ego scio, quod qui haec non crediderint, ea non experientur; quoniam Deus amicissimus est, ut limitem non praefigant Operibus suis, &c. Et in Conceptibus divini amoris, super illa verba Cant. 1. Osculetur me osculo oris sui, inquit:

S. Theres.

Cant. 1.

Dicem, quod ego sum amens, mente capta, &c. Ecce quomodo Seraphica Mater in suis Visionibus & Revelationibus tractatur, ut amens, ut fatua, ut somnians, ut delirans, ut illusa, ut oblecta, &c. Haud igitur novum, nec mirandum de similibus Censuris. Credere nolenti, nunquam, vel ipse Deus satisfacit: semper in promptu erit quod suspicionem foreat, vel angeat: pertinacia nullum remedium posuit Deus, ut inquit Scholiator citatus ab Insigni P. Francisco de Sancta Clara, in Systemate Fidei c. 21. In paucis quidem personis, (ut bene notavit V. Episcopus Gienensis, in Prologo ad lib. 8. S. Birgitta cap. 1.) invenitur theoricæ, & practica discernendi, & iuste iudicandi Visiones & Revelationes: Et ideo, inquit, proph. dolor multus, veluti ceteri aberrantes per invia in ista materia, potius ex abrupto ad condemnanda simplices & sanctas personas Deo conjunctas convertuntur, nihil ra-

Scholiator
Insignis.

tionabile in suis improvidis judicijs, & subitaneis dictis, seu petiis detractioibus allegantes, &c.

Sed ò Venerabilis Abbatissa Gracchuritana (vulgo de Agreda) merito conqueri poteri, & dicere: Censores, sub eminenti nomine Vniversitatis Parisiensis, persecuti sunt me gratis: Gratis enim persecutionem pateris, cum impugneris sine crimine; impugnaris vt noxia, cum sis in sanctitate, & doctrina laudabilis, cum loquaris plena salutis.

Verum, quid de tam spectabili doctrina in Civitate Mystica contenta? Si totum corpus verteretur in linguas; si linguis hominum & Angelorum loquamur, adhuc magis, ac magis restaret dicere. Si Doctor pijsissimus Gerson adhuc viveret, non vereretur proclamare, quod olim de doctrina Seraphici Doctoris; nam in dicendo solida est, & secura; pia, iusta, & devota, &c. & dum studet illuminationi intellectus, totum refert ad pietatem, & religiositatem affectus; vnde factum est, vt ab indevotis Scholasticis; quorum, proph-dolor! major est numerus; ipsa minus extiterit frequentata: Cum tamen nullã diviniõr, nulla sublimior, atque suavior, de qua dici poterit, illud Christi de Ioanne: Erat lucerna ardens & lucens. Et alibi inquit: Est Seraphica & Cherubica, quia inflammat affectum, & erudit intellectum reducit & vnit ad Deum per amorem excitativum. Hucusque Gerson.

Est enim instar Davidicę Turris spiritualibus propugnaculis munita, quibus & foris hostilitas infestare pellitur, & intus tranquillitas imperturbata servatur; & sicuti de luce posita in pharo dicitur, apud Picinellum, quod *errantes revocat, & in rectum ducit, & nec imbre, nec aura extinguí poterat*; sic de hac nova luce Mariana, nec imbre, nec aura agitata (dicere liceat) extinguí poterit; non enim extinguetur in nocte persecutionis lucerna ejus, quia ejus doctrina data fuit desuper ad illuminandum his, qui in tenebris, & in umbra mortis sedebant, & ad dirigendos pedes errantium in viam pacis; est igitur sicut Lampas posita inter Fideles, vt omnibus luceat & cuncti eque; sed quid mirum, cum sit lux descensa (vt piè creditur) à Matre Luminum, apud quam non est transmutatio, nec vicissitudinis obumbratio?

Porro, qui V. Matris Marię Tomos diligenti studio perlegerit, & devotè ac piè mentis oculis perlustrarit, intelliget profecto, quam sit amplexa eum, qui secundum doctrinam est, fi-

Gerson.

Picinell.

Exper.

de-

dele in sermonem; est enim sermone clara, vbertate sensuum fecunda, sententiarum pondere gravis, affectu fervens, mente singularis. In illa habent tepidi vnde incalescant; habent duri & frigidi, vnde compungantur; habent denique spiritu ferventes vnde magis inflammentur. Nec est in re perspicua diutius immorandum, præsertim cum passim occurrant, clarissimorum Virorum illustria testimonia, quibus V. Matris adeò probatur doctrina, laudatur styllus, commendatur vtilitas, vt his faciliè quisquam convictus, talem Scriptricem admiretur, quæ tanquam lucerna ardens, vt manet dictum, luceat ardentè, ardeatque luculenter.

Dan. 13.

Ad compescendum seniorum malitiam & vecordiam adversus Susanam, *suscitavit Dominus spiritum Sanctum Pueri Junioris*, ad Censores Parisienses tot Danieles, quot Scriptores, inter quos Noster Author in suis Reflexionibus, & Concertationibus adversarios cõvincit, & summa claritate nitescit; ita vt dicere liceat, quod in Mundo Symbolico ajebat Picinellus, de furno Campanillo, cum Syphuculis, hac epigraphe: *Clara quæcumque profert*. Et tanquam speculum splendidissimum in basiliscos calumniatores, venena retorquet; tali modestia, quod viso hoc ingeniosissimo Certamine Mariano, tumultuantes Censorum passiones compescerentur, videbunt recti & lætarentur, & omnis iniquitas contrariorum oppilabit os suum, videntes in his Reflexionibus & Concertationibus sua implicata distincta sine nota adusionis in splendoribus Sanctorum;

Picinel.

nam *Qui separaverit pretiosum à vili quasi os Dei erit*. Vere Author voce Domini, intercidentis flammam ignis fatur; & in lucem prodit sicut flamiger ille divinus ignis, de quo dicitur, quod apparuit non comburens, sed illuminans. Multi Filij ex Seraphico Ordine in suis Oppugnationibus, & impugnationibus, congregaverunt sibi ex acumine ingeniorum suorum, divitias multas; nescimus (nostro videre) si supergressus est universos. Piacet valdè styllus, methodus, gravitas, in discernendis veris à falsis, & animi integritas Christiana in refellendis injurijs. Dignum judicamus Opus vt in lucem prodeat, siquidem sine vlla erroris suspitione legi potest. Salvo, &c. In Conventu Cesaraugustano S.P.N. Francisci, die 6. Martij, anni 1698.

Jerem. 15
v. 19.

Fr. Joseph Garcia, Sac. Theologia Lector Jubilatus.
Fr. Petrus Garcia, Sac. Theologia Lector Jubilatus.

LICENTIA ORDINIS.

FR. ANTONIVS DE CARDONA
Lector Jubilatus, totius Ordinis S. P. N.
Francisci, in hac Cismontana Familiâ, pa-
riterque in Occidentalibus Indijs Commissarius
Generalis, & Servus, &c. Dilecto nobis in Chris-
to Patri Fratri Antonio à Jesu, Prædicatori, Ex-
Custodi nostræ Provinciæ Burgensis, Procura-
torique Causæ V. M. Mariæ à Jesu de Agreda,
salutem in Domino sempiternam. Prænotatum:
Certamen Marianum; à Patre Fratre Antonio
Arbiol, Lectore Jubilato, ac nostri Conventus
à Jesu Cæsaraugustani Præsule composito, & à
Theologis nostri Ordinis, quibus id commisi-
mus, revisum, & approbatum, vt Typis manda-
re possis, quantum in nobis est, facultatem con-
cedimus: de reliquo servatis servandis. Dat. in
hoc S. P. N. Francisci Matritensi Conventu, die
15. Martij, Anno 1698.

Fr. Antonius de Cardona,
Commissarius Generalis.

D. M. S. Reverendissimæ

Fr. Joannes Ximenez; Secretarius
Generalis Ordinis.

CEN-

CENSORIA CRISIS

DOCTORIS D. MICHAELIS MARTA
 Perez de Pomar, & Mendoza, Archidiaconi, &
 Canonici Tirasonen: Iam pridem in Sertoriano, &
 Casaraugustano Lyceo, Digesti Veteris, & Prima-
 riæ Legum Cathedræ Moderatoris; ac in Apostoli-
 cis Subsidij, & Quartæ Decimæ gratijs Regni Ara-
 gonum, ex delegatione Regia, Commissarij Genera-
 lis; & in Diœcesibus Turiasonen. Oscan. & Casar-
 augustanen. Visitatoris, & Vicarij Generalis: Nunc
 autem in Episcopatu Turiasonen. Synodalis Judicis,
 & Examinatoris; ac Inclytæ Religionis Jeroso-
 lymitane, Judicis Conservatoris.

Vix Certamen istud Marianum Reverendis. P. Fr. Antoni
 Arbiol, (Sacræ Themidis fœliciter penetralia referan-
 tis, ingenij acunine, ac litterario labore insignis, Seraphicæ
 Religionis, Lectoris Iubilati, Diœcesis Casaraugustanæ, Exa-
 minatoris Synodalis, & Religiosissimi Cœnobij à Iesv ejusdem
 Civitatis, sedulissimi Custodis) Vna cū rigida, ac supposititia
 Censurâ Florētissimi Athenæi Sobonici, contra Propositiones
 quasdā V. M. Mariæ à Iesv de Agreda, quas ipsa (vt pie creditur
 Deo revelate) in excultissimis Voluminib⁹ Mysticę Civitatis Dei,
 luculento stylo conscripsit, avidissimis oculis perlegi, cum pu-
 billicam illam lucem jure sibi suo exigere judicavi; Nam cum
 semel, & iterum accurata cogitatione, & supercilioso judicio
 censorias Sychophantorum virgulas, & argutas Subtilissimi
 Protectoris everfiones evolvisse, nihil porfius in excultissimis
 illius refutationibus inveni, quod Christianos mores offende-
 ret, & sanam Fidei doctrinam non redoleret. Sed cum Censo-
 ribus duplex olim potestas fuisse, & laudandi, & mulctandi,
 vt benefacta extollerent, & aberrationes corrigerent, fines
 mei muneris non egrediar; si quæ ex his pagellis observatu dig-
 na censuerim, lectoribus in vestibulo præmonstravero, vt avidi

ad

ad eas evolendas festinent potius, quam properent : Videbunt enim in illis evolutam omnem Mysticam, Ethicam, & Polemicam Theologiam, non quidem vulgarem, aut protritam, sed ab abditis camelis erutam, & Sanctorum Patrum sententijs adeo dilucidè exornatam, vt non tantum Ven. Matris Mariæ doctrinam probent, sed scdissimas oburgatorum insinuationes penitus exuperent, & evincant, in quo sanè Propugnator noster severè virtutis, & charitatis Seraphicæ Legem amplexus fuit, juxta disertissimi D. Ambrosij sententiam dicētis: (1) *Qui non repellit à seculo injuriam si potest, tam est in vicio, quam ille qui fecit.* Ex qua quidem doctrina permotus

AVSUS EST TANTÆ SUMMERE MOLIS ONVS. (2)

& propugnationem nostræ Excellæ Heroinæ suscipere, vt defœcata sordidissimis nævis quibus in seditiosis illis, & furentibus Comitij Facultatis Theologiæ, habitis in Sapient. sismo Lycæo Sorbonico VI. Nonas July M. DC. XC. VI. vbi seductis, & venalitijs suffragijs

TVRGIA VENDVNT IMPROBI, IRAS

ET VERBA LOCANT----- (3)

Vegetiori postmodum fulgore coruscet, in quo sanè non tam sui ipsius gloriam cupidè exanhit, quam reintegrationem honoris Hispanici sicientèr anhelat, quia vt mirum non esset sapientis licet vnius ingenium labi potuisse, ita facilè credi non potest selectissimos Hispaniæ Doctores, Celeberrimas illius Academias, Tribunalia Fidei firmissima Ecclesiæ Catholicæ Præsidia, in accuratam Librorum Mysticæ Civitatis Dei inquisitionem turpiter aberrasse, & paucos & seductos, ac allectos asseclas, Doctorum Deputatorum Parisiensis Vniversitatis, veritatis scopum scilicet attigisse, in quo minimè existimationem illius Celeberrimæ Academiæ violare præsumimus, imò eximè ejus sollicitudinem in examinandis scriptis novitè Typo mandatis impense dilaudamus. Quod autem hæc cura, libe è, & sine defectu studiosi Magistris commendetur, vt sincerè, & ingenè sui judicij sententiam proferant, summè laudabile? Sed quod à designatis Examinatoribus, Operum Ven. Matris Mariæ, suggestionibus importunis, prænsationibus molestis, & vociferationibus conyitiosis, contra mentis ductum, cæterorum Doctorum voluntates præmantur, & captiventur intellectus, severè accusabile? Opinio mentis quasi Religioni, & Fidei cognata, suadenda, non imponenda morta-

(1) Lib. 1.
de Offic.
c. 37. Trās
cripta in
Can. nō in
inferenda

23. q. 3.
(2) Ovid.
de Pontio.
lib. 2. Eleg
5.

(3) L. An
næus Seneca
in Hercu-
cul. Furēt.
Act. 1. v.

174

libus? Nemo cogitur vt credat innitus? quia iudici; , & ratio-
 nis actus gignuntur ab animo, non eliciuntur imperio? Quid
 vnum tantum argumentum sufficiens erat, vt iniustissimis Doc-
 torum Deputatorum neglectis expostulationibus, Opera Ven.
 Matris summa ab omnibus veneratione exhibeantur, maxime
 verò post adeò validum, & triumphale CERTAMEN, in quo
 compescendo turbulentam illam Anthagonistarum CENSU-
 RAM, vbi furor verba ministrabat, & sæuissimis criminationum
 telis, conspicua Ven. Matris Mariæ scripta; ita ab Adversarijs
 proscindebantur, vt merito de illo Sapientissimo Doctorum
 cœtu dicere possimus, quod de alio simili Theologorum dissi-
 dio Joann. Oven dixit, dum cecinit. (4)

(4) Lib.
 vnc. Epig
 93.

PRESBYTERI CERTANT, ATQVE IMMORTALIA NECTVNT

IVRGIA; LITIGIIS NON POSSVERE MODVM,

VNDE VENENATÆ LEVIS INCLEMENTIA LINGVÆ

ET QVAM SIT CALAMVS SÆVIOR ENSE PATET.

Quæ quidem pertinax pervicacia, novum gloriæ crementum
 Ven. ac Religiosæ Matronæ adauxit, vt quam oblatrantes ænu-
 li, fallacibus argumentis deprimere conabantur, post validis-
 simum Athletæ nostri CERTAMEN ad supræmum aclamatiõ-
 nis Tholum evectam, grata totius Orbis, admurmuratione
 ovanem conspicerent. Quid igitur ad Crisim deficit? Censorie
 virgule? Minime, nam ita affabre Apologeticum CERTAMEN
 perpolitum existit, vt non iudicium, sed Panegyrim appetat,
 quatenus doctrina abundans, elegans, subtilis, singularis, &
 politissima: stylus facilis profluus, elaboratus, numerosus, &
 ita dissimulanter cultus, quod Latinus sit, & castus: Opus de-
 nique tanti Authoris, quod ante eum anxie ab omnibus desi-
 deratum, in eo diuturnum, & post eum futurum est immorta-
 le, ita excogitum, & emaculatum, quod vbi cæcutientibus emu-
 latoribus, fugaci se obcæcarunt calamo, ita ingenij sui face
 collustrata produntur, vt non solum ipsius vitæ, & posteritati,
 sed etiam æternæ Famae, & Gloriæ Ven. Matris Mariæ illu-
 strata relinquat. Sed satis jam

PERGE LIBELLE, VTERE

FÆLICITATE INTERMINA.

Turiasonæ pridie Kalendas Octobris Anno Dñi M. DC. XC. VIII.

D. Michael Marta, & Mendoza, Archidia-
 conus, & Canonicus Tirasonen.

SIC

SIC CENSET

*EX INCLYTA FAMILIA CHERVBICI
Patris Noſtri S. Dominici; Reverendiſ. P. M.
Fr. Petrus Martyr de Buenacaſa, in Provincia Co-
rone Aragonum Sacrae Theologiae Magiſter ex Nu-
mero; Regaliſ Cœnobij Predicatorum Caſar-Au-
guſtae, olim Prior, & Caput meritiſſimum; in Nū-
ciatura Hiſpaniarum Theologus, & Examinator
Apoſtolicus; Catholicae Majeſtatiſ Concionator præ-
clariſſimus; Archiepiſcopatuſ Caſar-Auguſta-
ni Examinator Synodaliſ, &c.*

CVRA qua potui, & curioſitate; non ſolum aſpexi, ſed in-
troſpexi attentiſſimè hoc Inſigne Opus, quod ſcripſit
R. P. Fr. Antoniuſ Arbiol, Seraphicæ Familiae Lector Jubi-
latus, &c. In quo hec multa vidi, nec pauca; imò & pauca &
multa; nam multa paucis claudit; & (quod magni ingenij eſt)
totum objectum Operiſ ſubtilitèr in exiguo comprehendit.
Omnis hæc ingenioſa Reſponſio laconifimo intercluditur; &
quod in illa mirandum magiſ, magiſque laudandum apparet,
eſt Auctor ipſe in calami temperatura, & moderatione; nullum
etenim ex lævientibuſ Doctõribuſ Scriptor tangit, aut pun-
git; cum proferre valeat Suppoſitiſ, & Deputatiſ Cenſõribuſ,
pro ſua Sacraſſimã Religione, & pro ſe, verba Hieronymi
minacitate humiliã, & humilitate minatiã: *Poſſum remordere ſi
velim; poſſum genuinum dentem læſuſ inſigere; & nos didicimus lit-
terãſ; & nos manum ſerulę ſubduximus; de nobiſ quoque dici poteſt;
ſænum habet in cornu, longè fuge. Et noſ tela Pater, ferrumque
hauit debile dextra ſpargimus, & noſiro ſequitur de vulnere ſanguis.
Sed magiſ volumuſ eſſe diſcipuli ejuſ, qui ait: Doriſum meum poſui
ad flagella, & faciẽ meã non averti à confuſione ſputorum. Qui
cum malediceretur, non remaledixit; & poſt alapãſ, crucẽ, flagel-
la, blaſphemiaſ; noviffimè pro crucifiſgentibuſ deprecãtuſ eſt, dicens:
Pater ignoſce iſtiſ, quod enim faciunt, neſciunt. Hæc Hieronymuſ;*
hæc ipſe; hæc ipſi; & hæc ego.

S. Hiero-
nym. in
Iſai. c. 50.

Sed vt jucundiſſima Reſponſione, & approbatione Mariani

libus? Nemo cogitur vt credat innitus? quia iudici; , & ratio-
 nis actus gignuntur ab animo, non eliciuntur imperio? Quid
 vnum tantum argumentum sufficiens erat, vt iniustissimis Doc-
 torum Deputatorum neglectis exostulationibus, Opera Ven.
 Matris summa ab omnibus veneratione exhibeantur, maxime
 vero post adeo validum, & triumphale CERTAMEN, in quo
 compescendo turbulentam illam Anthagonistarum CENSU-
 RAM, vbi furor verba ministrabat, & saevissimis criminationum
 telis, conspicua Ven. Matris Mariae scripta; ita ab Adversarijs
 profcindebantur, vt merito de illo Sapientissimo Doctorum
 coetu dicere possimus, quod de alio simili Theologorum dissi-
 dio Joann. Oven dixit, dum cecinit. (4)

(4) Lib.
 vnc. Epig
 93.

PRESBYTERI CERTANT, ATQVE IMMORTALIA NECTVNT

IVRGIA; LITIGIIS NON POSSVERE MODVM,

VNDE VENENATAE LEVIS INCLEMENTIA LINGVAE

ET QVAM SIT CALAMVS SÆVIOR ENSE PATET.

Quæ quidem pertinax pervicacia, novum gloriae crementum
 Ven. ac Religiosæ Matronæ adauxit, vt quam oblatrantes æmu-
 li, fallacibus argumentis deprimere conabantur, post validis-
 simum Athletæ nostri CERTAMEN ad supræmum acclamationis
 Tholum evectam, grata totius Orbis, admurmuratione
 ovanem conspicerent. Quid igitur ad Crisim deficit? Censorie
 virgule? Minime, nam ita affabre Apologeticum CERTAMEN
 perpolitum existit, vt non iudicium, sed Panegyrimi appetat,
 quatenus doctrina abundans, elegans, subtilis, singularis, &
 politissima: stylus facilis profluus, elaboratus, numerosus, &
 ita dissimulantèr cultus, quod Latinus sit, & castus: Opus de-
 nique tanti Authoris, quod ante eum anxie ab omnibus desi-
 deratum, in eo diuturnum, & post eum futurum est immorta-
 le, ita excogitum, & emaculatum, quod vbi cæcutientibus emu-
 latoribus, fugaci se obcæcarunt calamo, ita ingenij sui face
 collustrata produntur, vt non solum ipsius vitæ, & posteritati,
 sed etiam æternæ Famæ, & Gloriæ Ven. Matris Mariae illustra-
 ta relinquat. Sed satis jam

PERGE LIBELLE, VTERE
 FÆLICITATE INTERMINA.

Turiasonæ pridie Kalendas Octobris Anno Dñi M. DC. XC. VIII.

D. Michael Marta, & Mendoza, Archidia-
 conus, & Canonicus Tirasunen.

SIC

SIC CENSET

*EX INCLYTA FAMILIA CHERVBI
Patris Noſtri S. Dominici; Reverendiſ. P. M.
Fr. Petrus Martyr de Buenacaſa, in Provincia Co-
rone Aragonum Sacre Theologiæ Magiſter ex Nu-
mero; Regaliſ Cœnobij Predicatorum Caſar-Au-
guſtæ, olim Prior, & Caput meritiſſimum; in Nū-
ciatura Hiſpaniarum Theologus, & Examinator
Apoſtolicus; Catholica Majeſtatiſ Concionator præ-
clariſſimus; Archiepiſcopatuſ Caſar-Auguſta-
ni Examinator Synodaliſ, &c.*

CVRA qua potui, & curioſitate; non ſolum aſpexi, ſed in-
troſpexi attentiſſimè hoc Inſigne Opus, quod ſcripſit
R. P. Fr. Antoniuſ Arbiol, Seraphicæ Familiæ Lector Jubi-
latus, &c. In quo hec multa vidi, nec pauca; imò & pauca &
multa; nam multa paucis claudit; & (quod magni ingenij eſt)
totum objectum Operiſ ſubtilitèr in exiguo comprehendit.
Omnis hæc ingenioſa Reſponſio laconifmo intercluditur; &
quod in illa mirandum magiſ, magiſque laudandum apparet,
eſt Auctor ipſe in calami temperatura, & moderatione; nullum
etenim ex lævientibuſ Doctõribuſ Scriptor tangit, aut pun-
git; cum proferre valeat Suppoſitiſ, & Deputatiſ Cenſõribuſ,
pro ſua Sacraſſimâ Religione, & pro ſe, verba Hieronymi
minacitate humiliâ, & humilitate minatiâ: *Posſum remordere ſi-
velim; poſſum genuinum denticem læſuſ inſigere; & nos didicimus lit-
terâſ; & nos manum ſerulæ ſubduximus; de nobiſ quoque dici poteſt;
ſænum habet in cornu, longè fuge. Et noſ tela Pater, ferrumque
hauit debile dextra ſpargimus, & noſtro ſequitur de vulnere ſanguis.
Sed magiſ volumuſ eſſe diſcipuliſ ejuſ, qui ait: Doriſum meum poſui
ad flagella, & faciẽ meam non averti à confuſione ſputorum. Qui
cum malediceretur, non remaledixit; & poſt alapâſ, crucẽ, flagel-
la, blaſphemias; noviffimè pro crucifiſgentibuſ deprecatur eſt, dicens:
Pater ignoſce iſtiſ, quod enim faciunt, neſciunt. Hæc Hieronymuſ;*
hæc ipſe; hæc ipſi; & hæc ego.

*S. Hiero-
nym. in
Iſai. c. 50.*

Sed vt jucundiſſimâ Reſponſione, & approbatione Mariani

Certaminis me citius explicé, tria hic breviter inculcab o. Primum circa hujus prudentissimæ Virginis virtutem, & vitam. Secundum, circa admirabilem doctrinam, & sapientiam ipsius. Tertium, circa Authoris methodum, & stylum, lenem in scribendo, & gravem modestam.

*S. Nazianz.
Orat. 11.*

Circa primum, Vita fuit Angelica, & Seraphica Virtus; ita vt magna spiritus mei consolatione valeam Naziancenum fo-
ciare, & clamare cum ipso: *verum laudans, domestica practicabo; non tamen quia domestica, ideo falso; sed quia vera, ideo laudabiliter: Vera autem, non modo quia iusta, verum etiam quia nota. Nec verò ad gratiam, etiam si cupiamus, loqui conceditur: quippe cum Auditor, tanquam peritus quidam arbiter, inter orationem, & veritatem fiet, vt immeritas Laudes improbens, ita meritas flagitans; si modò probus, & æquus sit. Quo circa non hoc verèor, ne ultra veritatis metas profusiam: sed illud contra, ne infra veritatem subsistam, ac procul à rei dignitate remotus laudatione mea gloriam ipsius immutua, quandoquidem difficile est tum actionem, tum sermonem ipsius laudum ornamenti adquire. Proinde, nec, quidquid alienum est, laudetur, si iniquum sit; Nec quidquid proprium, & domesticum est, contemnatur, si honestum, & eximum. Alloqueretur aliter de nostra Venerabili Matre, si ipsam agnovisset, ille eloquentissimus Pater? Minime. Sed attentins Virginis virtutes præconizantem audi; & Mariam in Sorore laudantem, & benedicientem ausculta; vide à planta pedis vsque ad caput, (animam vsque, & spiritum dico) illam pingentem, attendentem, & comprehendentem.*

Idem ibid.

Infra ille, & semper ego: Quanam inquam dignior fuit, qua videretur? Quanam tamen minus visa est? Quanam oculos ita frangit? Quanam risum ita irrisit? Quanam auribus januas magis impofuit? Quanam rursus eas divino sermone magis patefecit? Vel potius, quanam lingua ad exponendas Dei iustificationes mentem ducem magis præfecit? Quanam ordinem labijs aquæ præscripsit? Audi, audi præcor Gregorium mirantem paupertatem habitus, & exclamantem: O squalidum corpus, & indumentum, virtute sola florens! Ieiunia stupefcentem: O animam corpus penè etiam sine vbo, velut materiae expers reuinentem! Vel vt rectius loquar, o corpus ante disjunctionem, vori coactum, vt anima libertatem nancisceretur, nec à sensibus impediementi quidquam acciperet. Vigilas, orationem, lacrymas, mortificationem corporis, & animæ, & puritatem celebrantem; O noctes insonnes, & Psallitorum canens, & statio-

*S. Gregor.
proseq.*

nem

nem ex die in diem desinentem! O tenebra membra huius posstrata, ac
 prater naturam sese exasperantia! O lacrymarum fontes, quæ ex
 afflictione seminabantur, vt in exultatione metereant! O nocturnum
 clamorem, nubes penetrantem, atque ad Deum pervadentem! O spi-
 ritus fervorem, ob orationis desiderium, nec canes nocturnos, nec
 frigora, nec imbres, nec tonitrua, nec grandinem, nec tenebras for-
 midantem! O ingenium post Baptisum casuicæ, & Sponsam Chris-
 ti animam in puro corporis thalamo! Audi illum terminantem, &
 pavefcentem: O amarum gustum, & Evam tum generis nostri, tum
 peccati Matrem, & impostorem serpentem, & mortem, illius con-
 tinentia superatam! O Christi exinamtionem, & servi formam, &
 passiones, ipsius mortificatione honoratas! Hæc omnia Gregorius,
 & ipsa eructant cor, & lingua mea, testans Deum, quod ad-
 huc minus dico, quam sentio, & quam vellem.

Attestat.

Circa secundum; doctrina huius illuminate Magistræ; est
 utilis, celsa, profunda, irreprehensibilis, solida, sibi
 libissima, invulnerabilis, fidelibus lumen, & columen; altissima,
 inimitabilis, suavissima, & propè divina; hoc supposito; quid
 mirum quod illi multi opponantur in Orbe? Opponentur An-
 geli? Cherubim? Et Seraphim? Minime. Quinam igitur sint, qui
 eam contradicunt? Doctores Deputati Suppositi? Sciunt gen-
 tes quoniam homines sunt, & quot homines, tot sententiæ.
 Audiant Hieronymum Censores Suppositi: *qui mihi scribendum
 fuit, aut scribentes nosse, cunctorum auctorum nos maledictorum esse
 tela atortuenda.* Qua ratione convictus Doctor Maximus fert
 aliquando patienter opera sua Censuris perstringi; dicendo:
 Se jam nosse, id quod in moem versum est, non excusari; nec
 suam sortem fore meliorem, quam Divi Clementis Alexandri-
 ni, Divi Hyppoliti Martyris, Tertuliani, Eusebij Cæsariensis,
 & aliorum Gravifimorum Patrum, qui omnes linguas non po-
 tuerunt evadere maledictorum: *certe* (prosequitur Hierony-
 mus) *si tanti, & tam eruditi Viri fastidiosos lectoribus displicent
 quid mihi facturi erant?* Vnde fit, eodem teste, vt aliqui prius-
 quam librum, aut legerint, aut viderint, illum severi Cen-
 sores rejiciant, intendendo vt diligentes in legendo, & in dis-
 currendo sapientes habeantur. Loquitur Sanctus Doctor de
 Censura Supposita, ac si eam vidisset, & legisset; audiant
 illum iterum Deputati, Doctores Suppositi, & ficti Cen-
 sores: *Ignorantes quid audiant, & quid loquantur, de eo
 audent iudicare quod nesciunt; & ante despiciunt, quam probent;*

D. Hiero.
 Ep. 2. ad
 Nepotian.

In Proem.
 lib. 11. in
 Isai.

Hieron. in
 Proem. in
 Iere. & in

eru-

præ-

præfat. ad lib. 9. Isai & li. 2. Apolo. cōtra Rufin. post. med. eruditosque se existimant, & disertos; & in eo se scire aliquid arbitrantur, si de cunctis scriptoribus detrahant. Hæc scripsit Hieronymus de illis; & quæ sequuntur scripsit de sua Fabiola; ac si rescripsisset de nostra Sorore, & Doctrice Magistra: *Iesu bone; quo illa fervore, quo iudicio intenta erat divinis voluminibus, & re-luti quandam famem, satiassè desiderans, per Prophetas, Evangelia, Psalmosque currebat; quæstiones & proponens & resolutas recon-dens in scriniolo pectoris sui. Nec vero satiabatur audienti cupidine; sed addens scientiam, adæbat dolorem* Quam propriissimè dicam de doctrina cœlesti Librorum Mysticæ Civitatis Dei; quod de eruditione Alterius Doctrice Venetæ Policianus Angelus ce-lebravit: *Id verò non magis vstatum, nec minus rarum, aut novum, quam si de glacie media nascantur viola; si de mtribus rosa; si de pruinis lilia: quod si conatus ipse pro miraculo jam cernitur, quid de profectu studiorum tanto dicemus? Nescio quid dicam de Virgine sic loquente, sic scribente, & Scriptrice, nisi quod Dominus scripsit in ea, & Doctoratus Aureola eam condecoraverit.*

S. Hier. in Epith. Fab. ad oc ceanum. Ang. Po lic. Epist. lib. 3. ad Casand. Venet.

Sapientissimus noster Vincentius Ferre 1. D. Tho. tract. 2. de Beatitudine, quæst. 6. §. 4. num. 466. inquit: *Virum aliquibus sæminis conveniat Aureola Doctoratus?* & sic sibi, & nobis respondet: *Crediderim quod sic;* in primis hoc certum est de Beata Virgine, quæ totius Ecclesiæ Magistra fuit; de qua Ecclesia canit: *Gæude Maria Virgo, cunctas hæses sola intercessisti in Univerſo mundo.* Similitèr hoc crediderim de Maria Magdalena, de qua canit Ecclesia: *Apostolorum Apostola fieri meruisti, Maria Magaalena, pia exoratrix adsis ad Deum qui te elegit.* Et quidem tantæ Heroïnæ aliqua debuit reponi Aureola, non Virginitatis, non Martyris? Ergo Doctoratus crediderim. Hoc ipsum mihi suadeo de Senensi Catharina, quæ Paulini cursus Æmula, librum Epistolarum composuit, quibus innumeras perditorum hominum cohortes ad Cœlum vsque transinſit. Quod & de Matriarcha Theresia non ambigo, de qua Ecclesia in collecta habet: *Vt Cælestis ejus doctrinæ pabulo nuriamur.* Et si constaret jam de Sanctitate Sororis nostræ Hyppolitæ de Rocaberti, cujus causa jam agitur Romæ, crediderim etiam Aureolam Doctoratus jam possidere sæminam sic insignem, quæ non sine ingenti miraculo viginti quinque. Libros Theologiæ Mysticæ cum mirabili explicatione Regulæ D. Augustini hac nostra ætate composuerit. Idem crediderim ego de nostra Graccurritana Mariâ à Iesu, toties quoties Ecclesia Sanctitatem ejus nobis

Ecclesia.

S. M. Mag dal.

S. Cathar. Senens.

V. Hyppo lit.

bis exponat. Faxit Deus, quod sic fiat, sic videatur; vt Doctō-
ratus Aureola ab omnibus veneretur in Orbe ob eminentem,
& inimitabilem sapientiam, qua fuit dotata, & illustrata ab
Altissimo.

Circa tertium; scribit Author Libellum non stylo ferreo,
sed aureo; non plumbi lamina, sed argentea; cum calamo vin-
cit; cum modestia calami triumphabit; & dicit: *Posi nubila
Thæbus. Veritas est Sol; & vt profundè notavit Naziancenus:
Sol posi nubem, qua prius obducebatur, iunior illuceſcit: & veritas
vnde magis oppugnatur, inde magis confirmatur; & quo magis ob-
regitur, eo clarior exadit;* inquit Chriſtoſtomus. Et Gregorius
comparat eam igni: *Sicut ignis flatu pramitur, vt crescat; & vnde
de quasi exinguitur, inde roboratur. Qui non est tentatus, quid scit?*
Eruçtavit Spiritus Sanctus. Nihil infelicitius eo, cui nihil adven-
nit vnquam aduersi. Ergo debemus clamare vno ore dicentes:
O infelicitas felix; seu melius: O felicitas infelix, si eſſet sine
controversia tot Doctissimorum (vt putant) Doctōrum, ipsi
cognoscent, Deo favente, & ipsa Virgine auxiliante, & paci-
ente, quod habet Hispanicum Idioma suas elegantias, & adagia;
quæ nemo facile exprimere valeat, nisi qui regiones nostras
frequentarit, & id quidem non exiguo tempore; quod facile
comprehendent ex ipsis Responſionibus nostri Authoris & cō-
structionibus textus, injustè calumniatæ Virginis. In Libello
hoc nihil reperi, quod Sacram Fidem lædat, aut bonos mores;
imò omnia illis, illique sunt consona, & mansuetudine ac sua-
vitate Authoris illustrata, magis adhuc quam suo subtilissimo
calamo, mirisque modis concatenavit in illo claritatem cum
brevitate, & cum claritate brevitatem; hæc autem ita hic &
stringitur, & extenditur, vt omnes propositiones censuratas
non solum attingat, sed satisfaciat, claudat, & circumscribat.
Quare hoc Opus dignissimum censeo, vt non modo in tyronū
profectum, & veritatis tutelam; sed etiam in doctiorum homi-
num vtilitatem, publicam lucem, & acclamationem aspiciat.
In hoc Regali Prædicatorum CæsarAugustano Conventu, die
1. Novembris, anno 1698.

*Fr. Petrus Martyr de
Buenacasa.*

JV-

Orat. 18.
quæ est, de
S. Cypria-
no, Hom.
57. in loã.
Lib. 26.
Moral. c.
10.
Ecl. 34.

IUDICIUM

*R. P. PASCHASII RANZON DE MUR-
ro, è Societate Iesv, Theologiae quondam Lectoris,
Collegij Bilbilitani Rectoris, & Diocesis Tira-
sonensis Examinatoris Synodalis.*

SVB larvato (vt creditur) Almæ Facultatis Parisiensis nomi-
ne, prodire Propositiones, Nota damnationis iniustæ, ex
prima Marianæ Historiæ Parte decerptæ, & Gallico sermone
Typis excussæ. Texuerat Opus Hispanum, calamo cœlitus illi-
bato, Venerabilis, & Præclarissima nostri sæculi Pharos, Ma-
ria à Iesv Graccurensis, vulgo de Agreda, Seraphici D. Fran-
cisci Filia, Immaculatæ Deiparæ Conventus supra annos tri-
ginta Abbatissa, & supra famam evecta.

Consultò arrisit larvatum Florentissimæ Academiæ No-
men, cum ingemuerit Litterarius Hispaniarum Orbis ad inso-
lens confixionis prodigium, quòd veram absdubio faciè exuit,
vt personatam fraudibus syluescentem indueret. Tantæ molis
erat fallacem condere frontem: Nec immerito criminationis
umbra tenebris simulatur. Nam vbi primum decertantia du-
biola insurgunt, despicienda potius, quam aspicienda, subdo-
lam rationum imbecillitatem miraberis, & validissimum Af-
fertionum robur, vel Sacra Pagina, vel Concilij, vel Patribus
firmitè obtestatum.

*Ex Relat.
Vita, &
fama pu-
blica.*

Ea enim erat superni calami vis, ea illuminata Scriptricis
mens, vt in veritatis scopum, nec transverso quidem vngue, se-
dulissima manu collinavit. Si præmerem alto silentio Operis
lumen, compositi Heroinæ mores neutiquàm conticescerent.
Ab incunabulis oculis affulsit, Cœlo nata, virtuti enutrita, &
iniolitis ad portentum signis adulta. Animi candore, accesen-
da crediderim Angelis, nisi Fœmina foret. Cum omnibus be-
nignè se offerret, se ipsam crudelitè abnegavit. Asperrimis
cruciatibus, die, noctuque, etiam fractâ valetudine in corpus
sæviebat; plurimis supra Decalogum voluntarijs præceptis ad-
tricta, ad perfectionis apicem fastigiata; solita Dæmonum for-
mas, & rixas de more impudicas, interrito vultu deterrere. Su-
pernas illustrationes experta, cum cœlitibus, & sex Angelis
Tutelaribus, amico sermone colloquebatur. Crederes, Astris
adf-

adscriptam, cum sospes esset in terris. Fecit mirabilia in vita, & in morte sua, Regibus chara, sapientis Inanis nota, & conceptæ Sanctimonix ramæ jucunda. Siste gradum, & intueri, an possit calami nævus severioris viæ candorem deturpare.

Relat. Vir.
§. 29. &
47.

Si reconditos Historiæ Divinæ & Mariæ finis aperio. Nihil arcanū, nihil sublime nihil in Scholastico pulvere difficilimum, quod solaribus radijs nõ splêdescat. Advoca Doctissimorū Virorum congeriem, ingenti Operis pondere abdubio succumbet, si festinam, & præsentissimam Numinis opem, non experiantur. Si quid mirabile dictū, ad Omnipotentix miraculum, & Gratix abyssum obtuspelce, nec immeritò, h'si supernis nominibus, limen operis calamus salutarat. Inspice Deiparam familiarem Magistram, nocturni caliginis cynosuram, Angelos adamussim Interpretes, Alumnam a Deo paratam, sicut sponsam ornatam, præceptis parentem, licet invitam, & velut sacrum sæculi oraculum, linguarum novitatem præfagientem. *Linguis loquentur novis*, sed ne te decipiat vocum, & linguæ novitas, consule monentem spiritum. *Serpentes tollent*. Ut ad linguæ insolitam novitatem viperinos oblatrantium mortis avertas.

Encom.
Op. ris.

Sin autem, monitis veritatis: aquiescas, lege medullitus Opus, divino, vt auspicio, sale conditū, deperditam (me Hercle) morum vitam releges ferinus, vultus mitescet, cum faxea ferè corda emolliantur. Ne ergò calamus Scriptricis affabrè expolitus à cœlo, nevé linguæ à Numinis Matre edocta, faucibus imbecillitatis adhæreat, Orbi loquitur litterario R. A. P. Fr. Antonius Arbiol, Seraphici Conventus Cæsaraugustani à Iesu Regiminis suffragijs Moderator, & consopitum lumen, invidis invisum; sed non extinctum à teterrima mentis caligine vindicat foelicissimis ingenij facibus, & Auspicijs; Et post alia Opera præclarissima & pia, quæ elapsis annis de Palæstra Scholastica benemeritus Theologiæ Magister excussit, hanc elaboratissimam Propositionum elucubrationem, Fidei, & moribus consulentem Prælo comittit, ad æternum Seraphicæ Scriptricis plausum, decus, & ornamentum. Hoc iudicium, sed salvo, &c. Tirafonæ 22. Octobris 1698.

Paschasius Ranzon de Muro,
è Societate Jesu.

DICTIONARIUM AFFERT

REV. P. MAGISTER FR. THOMAS
 Gonzalez del Campo, Regalis Monasterij Sanctæ
 Mariæ de Beruela, Ordinis Benedictini Cisterciensis
 Alumnus; olim Philosophiæ Magister, & Aristoteli
 Subtilissimus Interpres; nunc autem Celebratissimi
 Collegij S. Bernardi Civitatis Oscensis, ubi antiquissima
 viget Universitas Sertoriana, Prætorie Cathedræ Sacræ Theologiæ Lector
 Insignis.

MEAS pervenit ad manus Aureum Opus, cujus in fronte
 inscriptum conspexi titulum: *Certamen Marianum Parisiense*
 Ejus Author R. P. Fr. Antonius Arbiol, Regularis Observantia
 S. Francisci, Sacræ Theologiæ Lector Jubilatus, &c. Deposito
 statim omni pondere, ad propositum cucurri Certamen, & utroque
 oculo, tum solidissimam Libri doctrinam, tum Authoris
 laudabilem virtutem summopere contemplatus sum; nam ut ait
 Plinius: *Rebus mira dulcedo, mira suavitas, cum mulat sanctitas scribentis.*

Plin. In lib. 3. p. 1

Pier. Valer. Hierogl. lib. 21. fol. 153.

Arist. lib. 6. Eticor. cap. 7.

Aureum Opus vocavi, quoniam teste Pierio: *Aurum pro inventis prudentium sapius accipitur.* Aureum igitur merito dixi Opus, in quo elucet: mira Authoris humilitas; discretissima prudentia; dulcisque benignitas. Humilitas quidem; nam cum his, qui oderunt pacem, est pacificus; cum loquitur illis, non impugnat eos gratis, sed justè; non pro libito, sed merito. Rationibus & autoritatibus rectissime deliberat, & *Prudentis dicimus ait Philosophus maxime proprium bene deliberare.* Et veritate pollere, dixit Poeta:

OMNE MALVM (BREVITER) PRVDENS SPERNIT, FVGITQVE,
 OMNIA FERT, ET SE CASSVS COMPOSIT AD OMNES:

QVOD LOQVITVR LINGVA, RECTORE SENTIT IDEM.

Et Alter

PROVIDA MAGNANIMÈ, SI ADSIT PRVDENTIA DEXIARÈ;

DIC MIHI, QVÆ RERVM PVLECHRIOR ESSE QVEAT?

Quapropter Mellifluis N. Parens; prudentiam, seu discretionem appellat omnium aurigam virtutum: *Discreto quippe om-*

ni virtuti ordinem ponit, Ordo modum tribuit Tolle hanc, & virtus vitium erit Inter tot emulationis vocices immobili statione fulcitur Certaminis Author, ductus reor illa doctrina ejuldem Melliflui Parentis: *ibi ergo vehemens emulatio, ibi maxime discretio est necessaria, quæ est ordinatio charitatis.* Ordinavit ergo Deus in Authore charitatem, quia charitas non æmulatur, non agit perperam; & si aliquando æmulatur, est solum Dei æmulatione, vt nos æmulemur charissimata meliora.

Elucet insuper in Authore certante dulcis benignitas. In verbis etenim exterioribus, interiores animi significantur affectus, vt Seneca dixit: *imago animi sermo est; qualis vir, talis oratio.* Iudicet vnusquisque de verborum suavitate, de argumentorum subtilitate, de Doctrinæ veracitate, de retorsionû vivacitate, & agnoscat, quam doctè, religiosè, & modestè de suo Antagonista loquatur; ita vt possim iure dicere, quod Dominus dedit illi benignitatem, vt terra nostra daret fructum suum; & quod benignè fecit in bona voluntate sua, vt ædificetur muri Civitatis Mysticæ Jerusalem.

Nec deficit temperantia, cui adfuit regulata prudentia: *Mihi videtur* (ait Mellifluis Patriarcha) *non omnino absurdum definire temperantiam, quæ nec præcedere necessitatem, nec excedere dicat, juxta illud Philosophi: Ne quid nimis.* Non utique præcessit Opus istud necessitatem, imò necessitas Opus istud. Nec excessit necessitatem; quia non plus scribit, quam oportet scribere, sed scribit ad sobrietatem. Veniam hæc sobria & vigilans manus sit Pulegium Heracliti, de quo Alciatus:

ECCE OCCVLATA MANVS, CREDENS ID, QVOD VIDET, ECCE

PVLEGIVM ANTIQVÆ SOBRIETATIS OLVS:

QVOTVRBAM OSTENSO SÆDAVERIT HERACLITVS

MVLXERIT, ET TVMIDA SÆDITIONE GRAVEM.

Authoris eloquium suave est, sed eo penetrabilior: Non convitia convitijs, sed SS. PP: sententijs & rationibus vivacissimis argumenta retorquet: Vim vi suavissima repellere tentat, dum vim vi repellere licet, teste Ovidio:

IVDICE ME, FRAVS EST CONCESSA REPELLERE FRAVDEM

ARMAQVE IN ARMATOS SVMERE IVRA SINVT.

Indutus charitate, quæ foras mittit timorem, descendit ad singulare Certamen; & sagitta rationis ejus, velut illa Ionathæ, nunquam reddit retro sum: Adducatur sine dubio regula Melliflui Parentis: *Libentius se insequitur adversarius fugientem, quam*

S. Bernar.
Serm. 49.
in Cant.
Idem ibid.
paulo post.

Senec. in
Proverb.

S. Bernar.
lib. 10 de
Cõsid. c. 8.

Alciat.
Embl. 16.

Ovid. lib.
1. de arte
amandi.

S. Bernar. *suslineat repugnantem: & aulatus insiluit à tergo, quam resistat in,*
Epist. 1. n. *faciem.* Ad alia itidem Certamina, dum obedientia ducatur, quæ
12. edit. *no vit loqui victorias, se tateur pa. acim, quasi nullum, timens*
Lugdun. *pro veritate certans.*

an. 1687. Nec iustitiæ regulas prætermisit Certaminis Author. Rec-
tè iudicavit, timoris affectus repellens, dū intrepidus ut Aquila
volatibus scivit volitare per aices. Alciat.

Alciat.
Embl. 33.

INSIDEANT TIMIDÆ TIMIDORVM RVSTA COLUMBÆ;

NOS AQUILÆ INTREPIDIS SIGNA BENIGNA DAMVS.

Rodolph.
in Vit. 5.
Anton. de
Pad.

Iovis Avis vocatur Aquila, quoniam Iupiter Altitonans dicitur à Poetis. Haud dissimiliter Antonius juxta Rodolphi Ethimologiam: *Dicitur forte Antonius quasi Altitonans, &c.* Ut Aquila volat ad ætera, quoniam sapiens dominabitur Astris. Natus ad laborem, quia homo; & ad volatum, quia Avis; alios provocat ad volandum, ut omnes videant bona Civitatis Mysticæ Ierusalem omnibus diebus Vitæ suæ. Bonum itaque Certamen certavit, cursum consumavit, fidem utriusque textus servavit; Creta bonum, carbone verò malum insignivit, juxta Perisium;

Perisus Sa
Iyr. 5.

QVÆ QVÆ SEQVENDA FORENT, ET QVÆ VITANDA VICISSIM;

ILLA PRIVS CRETA, MOX HÆC CARBONE NOTASTI.

Bonum jure dixi Certamen; quia in splendoribus Sanctorum, quorum splendor ut lux est, ibi abscondita est fortitudo Certantis. *Quid vilius potuit, ait Lypsius, quam tot sententiis in unum conducere pulchras: Ut penetrat valde facit alicujus robusta & recepta autoritatis pondus.* Hic enim ingenuitatis est fructus, teste Plinio: *Plenum ingenii pudoris est fateri, per quos proficereis, &c.* Collegit Author (ut ait Casiodorus) *Quasi in unam coronam germani fiori. um, quod per librorum campos dispersum, &c.* Hac ergo laurea exornatus Certaminis Dux, exivit vincens, ut vinceret: Cui bene Alciatus:

Plin. in
Prolog.
Hist. nat.
Casiodor.
Epist. 25.

INCENDIT CVRRVS VICTOR, IVNxit QVÆ LEONES,

Alciat.
Embl. 29.

COMPVLIT ET DVRYM COLLÀ SVBIRE IVGVMS

MAGNANIMOS, CESSISSE SVIS ANTONIVS ARMIS,

AMBAQVÆ AC CVPIENS SIGNIFICARE DVCES.

S. Bernar.
lib. 1. de
Consid. c. 8
& Epist.
23.

His capitibus confurgit vnus Operis perfecta consumatio, teste Mellifluo Parente, qui ait: *Itaque iustitia, quartæ, præsentia inveniunt, vendicat fortitudinē, temperantia posuisset. Laudarem amplius Authorem (verba sunt ejusdem Melliflui Parentis) & jure laudarem, si bon me revocaret illa sententia: Neminem laudaberis in vita sua. Siquidem rem laude dignam egisset et laus adscribenda est,*

à quo accepis, & velle, & perficere Congaude igitur, Certami-
nis Author, & regraciare de receptis: *nam unum optimum de-
sursum est.* Omnes clausulæ tuæ, graves sunt, elegantes, conclu-
dentes, modestæ, subtilitate claræ, dicereque possim quod de
alijs haud dissimilibus scriptis, Sydonius Apollinaris lib. 9. Ep. st.
9. *Accipe quod super iulij. r. r. ius. ientanus. Legimus opus ope-
rosissimum, multiplex, summe; scriptis gratia mature, profunde Jo-
licite, dubia constantè, argumentosa disputatione, quamam sepe
quædam placida, cuncta moralitè, tectè, potentè, eloquentè.*

*Id. Apo-
lin.*

De Libris autem Divinæ Historiæ Mysticæ Civitatis Dei
quid senserim, per Sapiëntiam liceat exponere. Ego *Japuntia*
effusa summa; ego quasi trames aqua immensa ac fluvio; ego quasi
fluvio ayorix, & sicut aquaductus exim de Paradyso Aquaductus
Sapientiæ Divinæ dicitur à Dulci Bernardo Beatissima Virgo
Maria; & aquaductus Mariæ Virginis, piè nunc dicatur Vene-
rabilis Maria de Agreda, quæ quasi Rosâ plantata super rivos
aquarum fructificavit, deditque fructus honoris & honestatis;
& vt fons Paradyfi irrigavit universam superficiem terræ, sed
hujus apprimè, in qua, vt proximior origini, rigat., in eò inun-
dati sunt montes de superioribus suis; ita vt Dominus in ea
quasi diluvium inhabitare faciat. Fidele enim hoc flumen reple-
tum est aquis, quæ rivos ejus inebriant, sic, vt aquæ contradic-
tionis, etsi multæ, non possint extinguere charitatem, nec
flumina obruent illam; Quoniam à Solis ortu usque ad Occa-
sum laudabile fit pietate Christiana nomen celeberrimum Ve-
nerabilis Matris, quæ sicut Sol illuminavit abscondita tenebrarû,
& sapè sapius manifestavit consilia cordum. Scimus enim quo-
niam diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum, & piè
existimamus, quod à Domino factum est istud, & est mirabile
in oculis nostris. Potense est ergo Deus ex lapidibus suscitare fi-
lios Abrahamæ, & dispositione mirabili infima mundi eligit, vt
fortia quæque confundat, sicut piè credimus fecisse in V. Abba-
tissa, quæ inusitato miraculo, Omnipotentis virtute, usque ad
exteras quoque & Barbaras Nationes, Religionis Christianæ
instituta transiit, innumeraque Indorum animas Christo
lucrifecit. Vide Venerabilem Sponsam Christi, quasi Angelum
volantem ad Indiarum gentes, portantem Evangelium, vt Evā-
gelizaret sedentibus super terram, & super omnem gentem, &
Tribum, & linguam, & populum, &c. Claruit, & claret insig-
nibus miraculis; corporique ejus, vt dicitur, datum est usque
modo non videre corruptionem.

*Eccli. 24.
v. 40 &
Ieq.*

*Relat. Vi-
ta, §. 12.*

Ve-

Excellentia
septem
in Libris
Mysticæ Ci-
vitat. Dei.

Verum, ad Cœlestes Libros Mysticæ Civitatis Dei redeamus & iterum. Excellentias septem, quibus supra naturalem captum, nedum simplicis Fœminæ, quinimò & Doctissimorum Theologorum, elevatur Opus, inveniemus in ejs. 1. Stylus selectissimus, & purissimus. 2. Scripturæ Sacræ frequentissimus usus. 3. Præcipuarum Sacræ Theologiæ difficultatum explicatio clarissima. 4. Usus limpidissimus terminorum Scholasticorum in idiomate vulgari. 5. Examina rigidissima totius Operis, quæ, etiam ab emulis, usque modo sunt facta; hætenusque indefensibilis propositio non est inventa. 6. Elogia selectissima, quibus ab Eminentioribus Hispaniarum Theologis decoratum est Opus. 7. Vberimus animarum fructus ex pia lectione eorundem librorum consecutus. Hæc omnia simul, imò & divisim, Opus elevant supra naturalem V. Authoris intelligentiam. Cum igitur aliàs constet evidentè, & sic authenticè comprobatum, eisdem Libros à prima usque ad ultimam lineam, ab ipsa V. Abbatissa fuisse conscriptos, ab homine saltem haud esse compositos liquidò patère sic manifestum; deinde, neque à Diabolo fore, vtilitas animarum testatur: piè ergo tenendum, quod à Deo procefferunt, *Habent enim Opera linguam suam*; (inquit S. Cyprianus ap. Monf.) *habent suam facundiam, etiam tacente lingua legentis*: Lingua autem Mysticæ Civitatis Dei, Cœlestis est, sequentibus signis, de quibus in Processu in ordine ad Beatificationem & Canonizationè V. Authoris. Fundata pietate reor, quod si Mellissus Prens, hos legeret Libro 5, sicut legit scripta S. Hildegardis, de his diceret, quod de illis: *Hæc scripta non sunt humanitus adinventæ, sed per sanctum spiritum divinitus inspirata; nec poterit ea mortalis homo intelligere, nisi ad Dei similitudinem intus in anima veracitè fuerit informatus.*

S. Cypriã.

S. Bernar.
Epist. 23.
num. 1.

Lumbier.
Perez Lo-
pez.

Cœterum, apud Doctissimos & peritissimos Viros, tanti fuerunt scripta Mysticæ Civitatis Dei, quanti exquirendæ veritatis desiderium. Vterque enim Scholasticorum, & Concionatorum cœtus, cognovit gratiam quæ data est V. Matri, & quod in ea vacua non fuit, sed quod semper in scriptis ejus manet. Ex Scholasticis, ferè innumeros invenies, duos verò solummodo ex celebrioribus adducam, Reverendissimum, scilicet, Magistrum Raymundum Lumbier, in 3. sent. q. 34. per tot. & Sapientissimum Perez Lopez, Seraphicæ Familiæ Provinciæ Aragonum Provinciale, qui tom. 2. in 3. sent. Scoti, dist. 6. eã citat, sequitur, & defendit. Et in eod. tom. 2. dist. 1. loquens

do de Virtutibus, sic titulum figit: *De Virtutibus in communi, & in particulari: In communi, juxta Seraphicum Doctorem: in particulari, juxta Venerabilem Mariam de Agreda: Cujus doctrinam in hac, & in sequenti dist. 12. validissimis rationibus subtilissimè propugnat. Si ergo hujus Authoris Opera, non solum in Hispania, verum etiam in Gallia, Belgio, & Italia, recepta sunt aura fœlici; cur non ita V. Abbatissæ Doctrinæ? Si Opus firmum existit, erit ne debile fundamentum? Ex Concionatoribus verò plurimos pluries audiui, verbis V. Matris: suos exornare, comprobare, & illustrare conceptus. Videatur inter alios Venerabilis & Illustrissimus Barzi, Episcopus Gaditanus, his novissimis temporibus Hispaniarum Apostolus, qui jure Concionibus familiarissimè Venerabilem Matrem adducit, vt legi valet tom. 3. Quadragesimæ, Serin. 43. num. 28. Et Serin. 44. num. 1. & 22. Et Serin. 53. num. 12 & 2. Et Serin. 54. nu. 1. & 16. Et Serin. 46. vbi passim citat Mysticam Civitatem Dei. Ex Mysticis novissimis, penè, nec paginam, nec folium conspicies absque sententia ejusdè Mysticæ Civitatis Dei: Videatur *Lucerna mystica* Celebrerrimi Carthusiani P. M. D. Augustini Nagori.*

Scimus autem haud desuisse, non solum ex Idiotis, sed etiam ex Doctis, qui Mysticam Civitatem Dei exstimarunt deliramentum, & muliebri somnium, ponentes contradictionem in Civitate, & cogitantes consilia, quæ non potuerunt stabilire; nam e mentito Sacræ Facultatis Parisiensis nomine, vox unius, duorūvè, vt vox multitudinis exivit in fines Orbis terrarū; cōprehensivi vero sunt in consilijs quibus cogitabant, & jure, vt potè contra integerrimam, & accuratissimam, Sanctæ Inquisitionis, hujus Mysticæ Civitatis discussionem, qua præmissa inoffenso apice transivit, vsque dum Apostolica Suprema Sedes aliquid aliud decerneret; itaque fundata in his montibus sanctis, supra firmam Petri petram immobilitèr permanebit: Censores autem, qui ad altèrā volare præsumpserunt, jactantiæ Phaetontis experientur iuriam, de qua Alciatus:

ASPICIS AVRIGAM CYRRVS PHAETONTA PATERNI
IGNIVOMOS AVSYM FLECTERE SOLIS EQVOS.

MAXIMA QVI POSTQVAM TERRIS INCENDIA SPARGIT

EST TEMERE INFESSO LAPSVS AB AXE MISER.

Maneat vtinam inconcussa veritas, quæ de terra orta est, & pro ea justitia de Cælo prospiciat, etenim Dominus dabit benignitatem, vt possit (favente Apostolica Sede) Venerabilis Mater

di-

Barzia.

Nagori.

Alciat.
Enbl. 56.

Eccli. 24. dicere cum Salomone: *Doctrinam quasi Prophetiam effundam, & relinquam tuam querentibus sapientiam, & non desinam in progeniis tuorum, usque in avum sanctum* Et nos cum Ieremia: *Laiare nunc Ierusalem, & agnosce tempus visitationis tue. Gaudete & laudate simul deserta Ierusalem, quia consolatus est Dominus populum suum, &c.* Novimus quidem, quod nisi Dominus custodierit Civitatem, frustra vigilat qui custodit eam. Gloriosa enim dicta sunt de te Civitas Dei à tua Venerabili Scriptrice, quare exclamare compeilor cum Melliflao meo Patriarcha: *salve Civitas Regis Magni, ex qua nova & jucunda mundo miracula, nullis temporibus defuere a principio*

S. Bernar. exhor. ad Milit. Tem pl. cap. 5. num. 11. Idem ibid. c. 3. n. 6.

Verum enim verò, ut inde nostrum sumat finem iudiciũ, vnde sumere debuit exordiũ, sic cum Bernardo dicã: *Vides, ne quam crebra veterum attestazione, novum approbatur Certamen, & quod sicut (in eo) audivimus, sic vidimus in (Mystica) Civitate Domini virtutum? Dummodo sanne spiritualibus non præiudicet sensibus literalis interpretatio, quominus scilicet speremus in æternum quicquid huic temporari signficando ex Prophetarum vocibus usurpamus. Ne per id quod cernitur, evanescat quod creditur, & spei copias imminuat penuria, presentium que attestatio sit evacuatio futurorũ. Alioquin terrenæ Civitatis (Mysticæ) temporalis gloria, non destruit caelestia bona, sed astruit. Quapropter, Certamen hoc Marianum Parisiense, pro Mystica Civitate Dei, tam Fidei dogmatibus, quam bonis moribus, veræque Theologiæ consentaneum iudico, salvo semper meliori, &c. In hoc Regali Beatæ Mariæ de Berola Benedictino-Cisterciensi Cœnobio, diẽ 4. Octobris, ann. 1698.*

*Fr. Thomas Gonzalez
del Campo.*

EIVsDeM A Vthorl, & operl

La Vs, Vtroblq Ve VICtrIX

Inlens.

Chrysis--Anno

M.DC.LXVVVVVVIIIIIII.

Astitit intuitu jam nescia docta Minerv **A**

Zil mirū paveat, lumina dante Cheru **B**

Torpida desistat scriptis contraria lingu **A**

Omni nanque caret cupiditate labo **R**

Zitidior Mariana Palēstra refulsit Olimpo a **B**

Iride coelestis colluminata Pol **I**

Victor cum palma tibi sit Certamine tant **O**

Septicolis lauros, cedat & ipsa simu **I**

CENSURA

D. D. IOANNIS ANTONII GARCES
& Navarro, Sacrae Theologiae Doctoris, & Divi-
ni Verbi Concionatoris Egregij, in Epistola
ad Authorem.

MARIANVM Certamen à te compositum, & prælo man-
datum, à me lectum, & perlectum, iterum remitto; ve-
runtamen, vt iustum desiderium meum erga mihi charissimam
Benefactricem V. Mariam à Iesu de Agreda, tuamque sequar
voluntatem, (tuis enim obedire, mandatis pergratum mihi sem-
per extitit) quanquam alias imbecillitatis meae non oblitus;
adulatione semota, ne poppyssmate videar aures ferire tuas; quae
sine fictione didici, vt fidelis amicus aperiarn.

Judic.

Hoc tuo Certamine, ni fallor, haud parum extollitur Sera-
phica Religio, virtus roboratur, veritas stabilitur, Censura
extirpatur, dicitaria exploduntur, malitia confunditur, fallacia
devincitur, argumenta enervantur, Mystica Civitas Dei non ca-
pitur, sed redimitur, pia affectio augetur, atq; fama V. Abbatissae
solidatur. Bonum igitur Certamen certasti, cursum consummasti, fi-
dem servasti, in reliquo reposita est tibi corona, Venerabilique
Abbatissae laurea. Si enim non coronabitur, nisi qui legitime
certaverit, optime certasti, tuoque Certamine expecto, victu-
ra veritatem, donec oprata veniat dies illa, in qua Nostrae Ve-
nerabili Abbatissae à Supremo Capite dicatur: *Veni, veni, veni: co-
ronaberis de cubilibus Leonum, de montibus pardorum, ad montem
Filiae Syon, qui est Ecclesia, vt quae (sicut pie creditur) est ad
beatos lata, sit inter Divos recensita.* Tu enim protexisti illam:
Non Prædones celeberrimi nominis Sacrae Facultatis Theolo-
giae Parisiensis. *Multitudo illa sapientium sanitas est Orbis terrarum*
in doctrina sana; sed qui falso sumserunt nomen, reliquerunt
rem. Protexisti enim illam à conventu malignantium, qui ra-
pinam arbitrati sunt auctoritatis Sorbonicae: Protexisti illam
ab eorum lingua doctissima. Quid enim aliud est, temerariam, sca-
dalosam, impiam, falsam, errorem inducentem, auctoritati
Ecclesiae derogantem, mirabilem Mysticae Civitatis Historiam
asserere, ejusque Venerabilem Authorem seductam, ac seducere
intendentem proclamare? Verum quid aliud, nisi fascinatione

Sac. Fac.
Paris.

nugacitatis obscurare bona? Græcè *Invidus*, dicitur *fascinator*, Hugo Carenf. fascinare igitur est *invidendo corrumpere*, ut ex Glossa dixit Carenf.

Quid ergo Censores fecistis, si Mulier illa & viva, & mortua multa signa facit, nisi inconstantia concupiscentiæ vestræ transvertere sensum qui est sine malitia? Num credendum vobis est, potius quam Supremo ac Sacro Tribunali Generalis Inquisitionis Hispanicæ, ejusque Qualificatoribus, Fideique Censoribus, ubi Historiæ Divinæ Libros post multorum annorum diuturnum examen illætos abire permiserunt? Vos autem sub emittito Sacræ Facultatis Parisiensis nomine concilium iniistis, ut eos dolo teneretis, & damnaretis; verum intentionem vestram patefactam fecistis, potiusque damnationem vestram firmastis, juxta Psalmographum: *Sagitta parvulorum facta sunt plaga coru, & infirmata sunt contra eos lingua ipsorum.* Id est: *sagitta invidorum*, explicat Carenf, *facta sunt plaga ipsorum invidorum, quia cum alios sagittant, & eis detrahunt ex invidia, se ipsos prius vulnerant*, concinente Poeta:

Exam. His
pan.

Carenf.

ISTIVS INVIDIA NIHIL EST, QUÆ PROTIVS IPSVM

AVTHOREM RODIT, EXCRUCIATQVE SVVM.

Perlegite vos, ut credatis, hoc *Marianum Certamen*, ubi invenietis Mysticam Civitatem Dei, Venerabilemque ejus Authorem, conformem Sacræ Scripturæ, Sanctis Patribus, Theologis, aliisque probatis Revelationibus, discordiamque inter Originalem nostrum & Translationem vestram; & quanto amplius, & mordicus contendatis in illam insurgere, scitote, quoniam tantò illustriorem Venerabilem Abbatissam reditis, quæ haud semel contradictionem passuram Mysticam Civitatem Dei prænuntiavit. Post 3. part. in Epist. Dedic. ad Monial.

Proph. V.
Authoris.

Verum in lectione ejusdem Divinæ Historiæ, tanquam arbores fructu lux Divina nitescit, liceatque quod V. Kempis de doctrina sana diseruit, hisce libris adaptare: *Ducunt ignavos, erigunt otiosos, excitant torpentes, simulant dormientes, corrigunt errantes, erigunt corruentes, terrent ridentes, consolantur lugentes, laudant humiles, vituperant superbie, consortant debiles, reprimunt presumentes, mitigant turbatos, latificam iristes, justificant pios, damnant perversos, &c.* Loquantur experti, clament conversi, vociferent à peccatis reducti & dicant, quid eis viderur de Divinis Libris Mysticæ Civitatis Dei? Scimus autem, quoniam arbor mala fructus optimos ferre non valet, diabolique

Kemp. in
doct. invet
cap. 6.

non conversionem animarum, & spiritualis vitæ profectum, sed æternum sollicitare interitum & ruinam. Nec solum in simplicis fidelibus, quinimò in Viris doctissimis mirabiles effectus experimur: Loquantur ipsi, leganturvè qui calamis suis loquuti sunt, convenientibus testimonijs de hac Venerabili Abbatisa in virtute, ejusque Libris, in doctrina cœlestes fore, vtilis, sine errore, plane divinos, &c.

Quoniam verò ex mirabili ejusdem Authoris Vita præcipuè piæ credibilitatis confurgere signum absdubio novimus, ultra quæ leguntur hujus Venerabilis Feminae miracula celeberrima, loquar quod expertus sum; etenim nec licere comperio accepta beneficia sepelire sub ingrato silentio. Anno Domini 1684. in gravem morbum incidi, tertia die jam Sacro Viatico refectus eram. Ingravescente autem infirmitate magis, ac magis, meque ad extremum vitæ properante, allata fuit mihi Vera Effigies Venerabilis Mariæ à Iesu de Agreda, à Collendissimo Domino meo D. D. Michaele Francisco de Añon, Ecclesiæ Metropolitanæ Cæsar-Augustanæ Canonico meritissimo, ipsique Servæ Dei affectu devotionis addicto. Cumque præcibus, meritis, & intercessione ejusdem Sponsæ Christi Domini Deum rogarè pro salute mea, sic feci, nam sæpè sæpius inelamabam: *Mateffi Maria à Iesu, nunc hora est, adjuva me & salvus ero.* Vovi suum adire Cœnobium, visereque Sepulchrum, & exinde sanus factus sum. Nec hic sistit historia: Vovi, sed non reddidi votum meum. Factum est autem, vt iterum ægrotarem febrì tertiana cum intensio capitis dolore; febrì verò aliquantulum sedata, nec in totum extincta, semper dolor capitis vehementer urgebat. Decrevi sine majori dilatione Votum meum explere, devictisque haud levibus difficultatibus & alijs circumstantijs omiffis, ne Historiam nimis protendam, ad Agredam perveni infirmus, & sanus exivi. Viscitavi Sepulchrum Venerabilis Matris Mariæ, vbi & febris, & dolor intensissimus capitis mei finem accepit, totaliterque convalui. Piè credidi, & credam, quod meritis ipsius Venerabilis Mariæ perfectam obtinui sanitatem, propter quod locutus sum, loquar, & testificabor beneficium acceptum, ne ingratus inveniar. Infirmus accessi, & sanus regressus sum, mirantibus cunctis amicis meis, & omnibus quibus notæ erant infirmitates meæ, ijs præcipuè, qui itineri meo ex nimia compassione magis adversabantur, magnificentibus Deum, mirabilem in Servis suis.

Mirac. refert ex-pert.

Nunc autem, si ex laudabili Vita, potissimumque ex po-
 thumis miraculis, juxta doctrinam V. Episcopi Giensis, con-
 surgit signum in bonum Divinarum Revelationum, de quo in
Certamine num. 247 quid dicam de Revelationibus Mysticæ
 Civitatis Dei, dum V. ejus Authorem, & in Vita, & post mor-
 tem conspicio sic mirabilem? Deberent Sorbonici, magis pie-
 tate, quam calliditate procedere. Absit ut credam, Deum mi-
 racula patrare propter Fœminam seductricem, vel seductam.
 Quæ scripta sunt legamus, & quæ legerimus intelligamus. In
 Libris Mysticæ Civitatis Dei omnia mihi videntur divina, &
 superno lumine cœlitus inspirata. In volumine autem isto *Cer-
 tamini Martiani*, nihil contra Fidem Catholicâ, aut bonos mo-
 res, reperi; in omnibus consonat Scripturæ Sacræ, & Sanctis
 Patribus; stylus dulcis est; argumenta vivacissima. Neminem
 lædit, dum ad hominem arguit. Sic sentio, salvo, &c. Cæsar-
 Augustæ 26. Octobris 1698.

V. Episc
 Giens. in
 Prolog. ad
 lib. 8. s.
 Birgitta.

Doct. Ioannes Antonius Garcès
 & Navarro.

AD VENERABILE M
MATREM MARIAM
A JESU
DE AGREDA:

Virtutum splendor clarescit Clara Maria.
Agreda quam genuit, cum sit & ipsa Mater.

More volans aquilæ scriptis petit astra sublimis
Sydera, de Cœlis plurima celsa trahit.

Vltima temporibus Sacrato pectore ructat
Gaudia, quæ dices munera fortè Dei.

Francisci corda circumdata tollit in Altum
Nomen, cumque Patrem tollat, & illa simul.

Hesperiam lustrat nunc nostra Hispana Sybilla,
Alta petens animo, grandia voce sua.

Accipe corde meo, sed non in Imagine picta
Vota, sit affectus cognitus, ardet amor.

AVTHORIS PROTESTATIO.

JVXTA Decretum SS. D. N. fœlic. record. Vrban. Papæ VIII. in Sacra Congregatione Vniversalis Inquisitionis Romanæ, anno 1625. editum, & anno 1631. declaratum, ac tandem anno 1634. confirmatum, quo interdicitur imprimi Libros personarũ, quæ Sanctitatis fama fulxerunt, gesta, miracula, vel Revelationes, seu quæcunque beneficia, tanquam ipsarum intercessionibus à Deo accepta continentes, sine recognitione, atque approbatione Ordinarij: & itidem quod non admittantur Elogia *Sancti*, vel *Beati* absolutè, & ea, quæ cadunt super Personam, bene tamen ea, quæ cadunt super mores, & opinionem, cum protestatione in principio, vt ijs nulla adsit autoritas ab Ecclesia Romana, sed fides tantum sit pendens Authorem, &c. Firmiter profiteor, Miracula, & Revelationes, quæ in hoc Opusculo referuntur, nullam ex hoc accipere autoritatem, aut credibilitatem, nisi puram humanam, historicam, & fallibilem. Cœterũ, si Elogium *Sancti*, aut *Beati*, alijs quàm ab Ecclesia Romana Canonizatis, aut Beatificatis, inveniatur applicatum: Fateor, nolle me supra Personam id cadere, sed solummodo supra mores, & Opinionem: protestorque, nullum ex eo subiectis accedere cultum, quem aliàs ab Ecclesia Catholica non acceperint. Hoc ita sentio, assero, & subscribo in Conventu Minorum Sanctæ Mariæ à Iesv. Cæsar-Augustano die 8. Septembris ann. 1698.

Fr. Antonius Arbiol.

ALIA PROTESTATIO.

IN obsequium & obedientiam justissimi Decreti
Supremi Tribunalis Fidei Catholicæ Monarchiæ
His-

Hispaniarum 19. Octobris 1696, quo sub gravi pœna præcipitur, vt Scriptores à dicterijs, verbisque injurijs se absteineant: offero videnda quæ in hoc Certamine sub num. 1. Prologi, & pag. 6. num. 11. & pag. 12. num. 14. dicuntur. Neminem intendi lædere: si autem ex calami lapsu verbum aliquod minus rectum, me nolente, vel nesciente diffugit, libenter sub correctione permaneam. Sic qui sup.

ERRATA PRINCIPALIORA.

Pag. 11. lin. 10. Magna, *lege*, Magnam.

Pag. 48. lin. 23. quemadmodum, *lege*, quemadmodum.

Pag. 60. lin. 32. ievenies, *lege*, invenies.

Pag. 133. lin. 32. haut; *lege*, haud.

Pag. 155. lin. 29. concitatur, *lege*, citatur.

Pag. 190. lin. 17. lætharentur, *lege*, lætarentur.

Pag. 205. lin. 20. factè, *lege*, factæ.

Pag. eadem. lin. 35. tristitia, *lege*, tristia.

Pag. 219. lin. 20. Laurentana, *lege*, Lauretana.

Pag. 228. lin. 30. concitantur, *lege*, citantur.

Pag. 254. lin. 1. Chronologum, *lege*, Chronologum.

Pag. eadem. lin. 23. perfici, *lege*, perfecti.

Pag. 262. lin. 1. Discerptatio, *lege*, Disceptatio.

Pag. 313. lin. 21. Rigidior, *lege*, Rigidiores.

Pag. 321. lin. 18. detencio, *lege*, detentio.

Pag. 344. lin. 19. Matris, *lege*, Matri.

Pag. 355. lin. 17. Admirabilis, *lege*, Admirabile.

OPORTET ALIA

PRO-

PROLOGVS AD LECTOREM; BREBIS-
simaque totius facti relatio.

EXIIT Edictum, sub e mentito Sacrae Facul-
tatis Theologiæ Parisiensis nomine divul-
garum, vt sciret vniversus orbis, primum
Tomum Mysticæ Civitatis Dei, à Venerabili Sorore
Maria à Iesv Gracchuritana (vulgo de Agreda) Hispa-
no idiomaè conscriptum, & à R. P. Fr. Thoma Croset
in Gallicum traductum, ab eadem Sacra Facultate esse
prohibitum, & damnatum. Factum audivimus, circum-
stantias requiramus, & quomodo Censura ordinata est
ab examinis principio, quando Doctores Deputati ap-
pendebant fundamenta doctrinæ. *Ex his autem, quæ in
Aula Sorbonæ sunt gestas, haud quæ scio, hæc scribo, quini-
mò solū relata refero ex percelebri tractatu illo, cui titulus:
Censura Censuræ, &c. omittens non pauca. Deputatorum,
& Syndici, aliorumque, qui in hacce causa Factionistæ di-
cuntur, nomina tacebo, vt quantum in nobis est, nemo in par-
ticulari ledatur. Hoc prælibato, ipsius facti, prout fertur,
relationem incipiam.*

2. Iam de hisce libris Mysticæ Civitatis Dei, dequè
eorum Authore celeberrima, mirabilia multa per Orbis
Catholici Regna fama vulgaverat; iamquè innumera
per diversas mundi Provincias prædictorum librorum
dispersa erant exemplaria, quando ecce volumen volās
in manibus prædicti Croset infaustum portum assump-
sit. Quiescebat hic in solitudine, dum secum cogitavit,
nescio si levari se supra se. Cogitavit, inquam, in lin-
guam, quam nō benè noverat, introire. Pennam assump-
sit, & pœnam nobis reliquit. Traductionem fecit, &
traditionem in ipsa traductione, vt dicitur, emulatio
suscitavit. Exiit liber traductus, ambulabat tamen

Nota.

Relatio
facti ex
Trasat.
tract illi
Censura
Censuræ
&c. im-
pres. Col-
lon. Agri-
pine ann.
1697.

expoliatus & nudus, sine ingenioso Prologo Galeato Doctissimi & Illustrissimi Samaniego, sineque pretiosa eiusdem V. Authoris Relatione vitæ, sinequè eruditissimis notis; solus textus traductus apparuit, sicut exivit de calamo Matris suæ; nec dicam sicut exivit, cum in multis discors inveniatur.

3 Dispersa sunt exemplaria traducta, quorum aliqua vsque in Sorbonicâ Aulam citò currentia, pervenerunt in pace, sed ecce turbatio: quærebant bona, & ecce commotio. Ingressus est liber, & damnatus exivit. Pacificus erat ingressus, & commota sunt viscera multorum super eum. Ex nunc incipiunt Censuræ Mysteria. Cum igitur in Comitijs ordinarijs Sacræ Facultatis Theologiæ Parisiensis die 2. Maij anni 1696. habitis in Aula Sorbonæ, de rebus occurrentibus fieret inquisitio, eiusdem Facultatis Syndicus prædictum Authoris nostræ obtulit librum, ut Sacra Facultas de eius doctrina ferret iudicium. Assolet ipsa Sacra facultas, ad res minoris momenti, tum decem, tum quatuordecim, tum & viginti seligere Doctores, ut materiæ propositæ vacantes, de ea ad Comiticia proxima referant notatu digna: ad nostrum verò librum, nec decem, nec viginti, solum quatuor sunt destinati, qui vnâ cum Doctoribus Decano & Syndico diligentè eum legerent, & examinerent.

4 Sexaginta & vno diebus Doctores Deputati totum librum commissum evolverunt, legerunt, examinerunt, controverserunt, & libellum Censuræ decem & novem Articulos continentem, in eisque sexaginta propositiones, severissimis annotationibus confixas, Cōgressui generali Sorbonico præsentarunt. Citò fecerunt, vel citò defecerunt. Festinantèr laboritio vacarunt, non parentes labori, neque libro. Veloces extiterunt isti Doctores, cum duplicitèr tardus sapiens quilibet de-

desideretur. Obliti sunt quoniam scriptum est: *Qui crediderit, non fessinet.* Die itaque secunda Iulij ipsius anni currentis, in Comitij generalibus Doct. Parisiensium causam retulerunt Deputati, responsum mortis & damnationis libri commissi portantes in suo libello.

5 Audita Censuræ relatione in publico Congressu, vnusquisque suo sensu abundabat; ex abundantia cordis os loquebatur, & in diversas eructantes sententias, facta est confusio magna inter Doctores. Conuenientia testimonia non erant, sed quot homines, ferè tot sententiæ. Alij dicebant, quia doctrina bona est, & Mysteria nõ repugnãt; an autẽ hæc omnia revelata sint, vel non, quid ad nos? Deferamus ad Ecclesiæ iudiciũ. Factionistæ vero clamabant: Seducta est Mulier hæc, si iam non intendit seducere, & in scriptis eius multa sunt falsa, temeraria, scandalosa, phanaticis & hæreticis fauentia. Alij cordati dicebant: Falcem mittimus in messem alienam: Si in causam apud Antistitem nostrũ Parisiensem inceptam, iudicium nostrum intromittere nobis non licet; numquid minoris autoritatis & venerationis dignus est Episcopus Romæ, & Vicarius Iesu Christi? At Factionistæ magis clamabant: Causam incepsimus, finem apponamus: Non ad adificationem, sed ad subuersionem pietatis scriptus est liber hic, in eoque Arii, Nestorij, Pelagianorum, Prædestinarianorum, Iconomachorũ, Vigilantij, Photij, Baij, & Iansenij inuolantur errores. Quantum vero ad Venerabilẽ Matrẽ de Agreda spectat, vix creditur quod accidisse refertur. Illam (inquit Author Censuræ Censuræ) tamquam impudicam, sacrilegam, blasphemam, idolatram, Pelagianam, Lutheranam, Quietistam, siuè loquendo coram cœtu Factionistæ, siuè per libellos impressos infamarunt. Factum est igitur prælium magnum inter illos Doctores, Tam seditiosæ contentionis, etiam ad Civi-

tatem rumor exivit : ex quò , libri Defensores vocari cæperunt Mariani & Agredistæ ; Oppugnatores verò Antimariani, & Antiagredistæ.

6 Nec minoris molestiæ aliud subsecutum est pñctum super assignanda die calculationis Censuræ. Antimariani postulabant quamcitiùs calculari, ita, vt nec mensem vnum paterentur concedi. Mariani verò tantę accelerationi adversabantur: dicebant enim, in Supremo Hispaniarum Tribunali Fidei, per quatuordecim annos opus istud examini rigido subiecisse, & fas non esse, in illa celebri Vniuersitate brevissimis, sic diebus damnari, quod tam longo tempore apud Catholicum Tribunal inoffenso folio, immo & littera, opus evaserat. Nec despectui (superaddebant) committendum fore, quòd à Pontifice Summo tredecim abhinc annis & amplius, varia fuisse horum librorum examina commissa, nec hucusque ad vltimam, & definitivam pervenisse sententiam: & quid dicet mundus de nobis (aiebant) dum sic festinantèr damnasse conspiciat librum, quem sapientes Catholici intactum venerantur. Hęc & alia animo sereno, sed mente constanti representarunt Mariani Sorbonico Congressui. Alij validissima ostendebant argumenta, inducentia ad superfedendum Censura; Factionistæ vero pro festinanda conclusione cepti negotij semper instabant, & vicerunt tandem, dieque 14. eiusdem mensis assignatus remansit ad suffragia & vora ferenda super libellum Censuræ. Haud pauci ex Doctoribus, exemplaria libri poscebant, vt, si fidelitèr propositiones ferent excerptæ, possent iudicare. Quid rationabilius? Agente autem Factione ita factum est, vt nec aurò, nec argento, nec adaucta pecunia, cui obediunt omnia, reperiri valerent.

7 Die calculationis Censuræ Deputatorum non tardè perventa (vt cætera prætermittamus) inceptisque

Comitijs, caput ex utraque parte DD. validissima concertatio. Dies turbationis, & turbationis dies hæc. Nec ad exitum de ferendis suffragijs deveniri potuit vsque ad diem 17. Septembris eiusdem anni currentis.

In Præ-
fat. tract.
Censura
Censuræ.

8. Quoniam vero sapientum iudicio huiusmodi Censura, non tam celebri Universitati, quin potius solummodo Doctoribus Deputatis tribuenda procedat, ideò non sententiam Sacræ Facultatis Parisiensis, sed Doctorum Deputatorum Censuram impugnare putamus.

Notandū.

9. Evulgata igitur Censura: hæc sine Præfatione, & sine prævia exornatione aliqua præ manibus Parisiensium omnium processit, vsque ad Kalend. Octobris eiusdem anni, quo die Comitia celebrata sunt in Aula Sorbonæ, in eisque novum libellum attulit Syndicus, sub titulo: *Censura Sacræ Facultatis Theologiæ Parisiensis*, longa, & adornata Præfatione munitum in honorem Sacratissimæ Virginis MARIÆ, sententiam Deputatorum continentem, sed mutatis multis, & cum novis propositionibus, atque Notis, Facultatis iudicio nunquam propositis. Libellum hunc iussit Syndicus in Comitijs Sorbonicis publicè legi, eoque perlècto, nullatenus quæsitum est à Doctoribus, an placeret, vel non, sed statim ad alterius negotij propositionem transitus factus est. Reclamarunt de nullitate multi Mariani, nihil autem respondit Syndicus, sed surgentibus cum tumultu Factionis, Comitia subito dissoluta sunt. Propterea libellum huiusmodi, sententiam suppositivam Sacræ Facultatis appellamus, quæ re vera non est sententia Sacræ Facultatis, dum Doctorum votis, ac suffragijs haud invenitur subiecta.

10. Alia permulta de hac historia molestissima, extranea quidem sensatis mentibus, videre poteris, Amicè Lector, in Præfatione supracitata celeberrimi illius tractatus, *Censura Censuræ*, ubi quæ in hocè Prologo dic-

dicta sunt, aliaque permulta, latiori calamo continentur.

Nota. II Vel si mavis, ad principale punctum omnia reducentes: nec *Censuram DD. Deputatorum*, neque aliam in secundo libello repertam, quam *supposititiam* vocamus, à Sacra Facultate Theologiæ Parisiensis emanare supponimus, imò neque à DD. Deputatis, sed præcindimus ab hoc. Quapropter inviolatam, intactamque Sacram Facultatem Aulæ Sorbonicæ venerantes, utramque Censuram, sub ementito Sacræ Facultatis Theologiæ Parisiensis nomine publicatam, quorùcunque Doctorum, sivè cuiuscunque Conciliabuli quælibet earum sit, suscipimus impugnandam. Primum tamen libellum appellabimus, *Censuram DD. Deputatorum*; secundum verò, *Censuram supposititiam Sacræ Facultatis Theologiæ Parisiensis*, ut hoc duplici nomine, vnum ab altero distinguamus libellum.

VALE.

CERTAMEN MARIANVM.

VBI

VERITAS EXAMINATVR IN SPLEN-
DORIBVS SANCTORVM.

CONCERT. I.

REFLEXIONES PRÆMITTVNTVR
*super clausulas Præfationis Supposititiæ Censuræ
Sacræ Facultatis Theologiæ Parisiensis.*

I

ETVLIMVS causam in Prologo, cur li-
bellum vltimum in Comitijs Sorboni-
cis publicè lectum, & Doctorum suffra-
gijs haud iudicatum, Censuram Suppo-
sititiæ, & non veram Sacræ Faculta-
tis appellamus. Censuræ enim DD. De-
putatorum Præfatio non erat. Quoniam
autem super exornationem, siuè Præfationem memoratæ Censu-
ræ supposititiæ, aliquas superaddere reflexiones necessarium pu-
tamus, opus est in primis, nudam litteram ipsius Præfationis le-
gentibus antepone, quæ sic est.

S. I.

LITTERA PRÆFATIONIS CENSURÆ
Supposititiæ fidelitèr transcribitur.

2 **C**vm in Comitijs ordinarijs Sacræ Facultatis Theologiæ Pa-
risiensis die 2. Maij anni Domini 1696. habitis in Aula
Sorbonæ, post solemne Sacrum de Spiritu Sancto, Magister N. (nomē
omit-

omittimus) Doctor & Syndicus eiusdem Facultatis, librum obtulisset
 evulgatum sub hoc titulo: La Mystique Cité de Dieu, &c. ut Fa-
 cultas in eum animadverteret; selecti sunt quatuor ex Magistris eius-
 dem ordinis, qui una cum DD. Decano & Syndico diligenter legerent,
 & examinerent prædictum librum, & de eo ad proxima Comitia ge-
 neralia referrent. Quod cum illi in varijs confessibus privatis intra
 duos menses habitis, magna & diuturna conquisitione præstitissent;
 die 2. Iulij eiusdem anni, suffragijs consentientibus, retulerunt, &
 exhibuerunt propositiones ex prædicto libro excerptas, quas censura
 notandas existimarunt. Quibus auditis, dato omnibus, & singulis Ma-
 gistris illarum propositionum cum earum notis indiculo, assignata sunt
 Comitia generalia ad diem 14. eiusdem mensis, in quibus auditis ite-
 rum ipsæ Doctoribus Deputatis, ac triginta duabus congregationi-
 bus habitis, in quibus centum quinquaginta duo Magistri dixerunt,
 die tandem 17. Septembris eiusdem anni, Sacra Facultas, conclusione
 lata, prædictum librum damnandum censuit, prout de facto dam-
 navit.

3 Verum antequam propositionibus exhibitis singulares notas
 apponat, præmittendam censuit contestationem publicam, qua profite-
 tur, se nihil quidquam ferenda Censura, imminutum velle de vero, &
 legitimo cultu, quem Sanctissimæ Deiparæ exhibendum præscribit Ca-
 tholica per Orbem Ecclesia, cuius quidem honoris vindicem se præ cæ-
 teris præbuit hætenus, & qualibet occasione data, præstaturam se
 spondet.

4 Declarat itaque, se Sanctissimam Virginem Mariam, ut verè
 & propriè veri Dei Matrem venerari, & magnificare, eamque uni-
 versa visibili, & invisibili creatura superiorem reputare, ut loquitur
 Sanctus Romanus Patriarcha Constantinopolitanus. Tenere se etiam
 cum Ecclesia, Beatissimam Virginem speciali Dei Privilegio immunam
 fuisse à peccatis omnibus, etiam venialibus; eamque cum Sancto Pro-
 clo, tanquam penctræle innocentia Sacrarium venerari. Se quoque
 confiteri, illam esse Matrem Dei, simul & Virginem, semperque Vir-
 ginem; ac proinde detestari hæses Nestorij, Ebionis, Ioviniani, Helvi-
 dij. Agnoscere cum Sancto Ireneo, Advocatam: cum sancto Basilio
 Seleuciensi, alijsquè Patribus, Mediatrix; tum pro materna, qua
 salutis nostræ negotium apud Filium pertractat charitate; tum pro iun-
 ma, qua apud ipsum pollet gratia; eiusque, ut aignitatem supra Sanc-
 tos omnes prædicat, & suscipit, ita & potentiori eius intercessioni,
 & tutela præcipuè considerere. Stare se determinationi Maiorum suorum.

S Roma-
 nus epist.
 ad Ioann.
 Episc. Sy-
 nac. 7. Sy-
 no act. 4.
 S Proclus
 orat. 6. in
 SS. Deip.
 S. Ireneus
 lib 5. ad-
 vers. hæ-
 res. c. 19
 S. Basil.
 Seleuc.
 Orat. in
 Annūtiat

De Conceptione Immaculata Virginis Maria; videlicet, quod in sua Conceptione præservata fuit ab originali labe. Sentire se denique cum veteri Liturgia Gallicana, eam in Cælum post mortem cum corpore & anima fuisse translata.

5 Verum cum Sanctissima Virgo falso non egeat honore, veris cumulata bonorum titulis, & infulis dignitatum, ut docet Sanctus Bernardus; immoderatum, superstitiosum, commentitium cultum planè non admittit Sacra Facultas; siquidem non est hoc Virginem honorare, sed honori eius detrabere, ut idem Sanctus Bernardus loquitur. Inde observabat olim sapienter Sanctus Epiphanius, par & idem ex ambabus hæresibus detrimentum accidere, cum alij Sacrosanctæ Virginis Dignitatem elevent, alij præter modum & rationem attollant. Rectè autem ad propositum addit idem Epiphanius: posterius dogma (eorum scilicet, qui Virginis dignitatem præter modum attollunt) vix alios Authores ac Patronos habere, quam mulieres. Mirum enim est, quantum in hoc genere in prædicto libro, cuius una versio Gallicana Facultati exhibita est, excesserit & aberraverit mulier illa, quæ historiam texuit vitæ BB. Virginis, tam absonam certè, quam inauditam, quamquæ dum à Deo sibi revelatam asserit, si non intendit illudere legentibus, ipsa profecto manifestè illuitur; ubi fabulas, nugas, commenta, & errores, quorum Deus Author esse non potest, pro Mysterijs Divinitus revelatis obrudit, & velut veritates constantes universis proponit.

Liturgia
Galli. edi
ta à Ma-
billionio.

S. Bernar.
Epis. 174.
ad Canon.
Lugdun.
S. Epiph.
hæres. 79.
advers.
Collyri-
dianos.

6 Ad hæc advertens Sacra Facultas, de excerptis propositionibus, deque ipso libro, ut Gallicè traditus est, sic tandem pronuntiavit.

7 Hucusque Præfatiuncula, in Censura suppositicia Sacræ Facultatis novitè inventa. Divisa videretur in quinque partes; prima incipit in illis verbis: Cum in Comitijs, & terminat in alijs: De facto damnavit. Secunda incipit: Verum antequam, & terminat, se spondet. Tertia incipit: Declarat itaque, & finit, fuisse translata. Quarta incipit: Verum cum Sanctissima, & terminat, universis proponit. Quinta incipit: Ad hæc advertens, & sistit in illis verbis, tandem pronuntiavit. De his omnibus agemus in particulari, nonnullas reflexiones singulis superad-dentes. Transeamus ad primam.

S. II.

SVPER PRIMAM PARTEM PRÆ-
fationis Supposititiæ Censuræ.

8 **P**RIMA quidem pars Censuræ Supposititiæ aiebat sic:
Cum in Comitij ordinarijs Sacra Facultatis Theologiæ
Parisiensis die 2. Maij anni Domini 1696. habitis in Aula Sorbo-
næ, post solemnè Sacrum de Spiritu Sancto, Magister N. (nomen
omittimus) Doctor & Syndicus eiusdem Facultatis, librum obulif-
set evulgatum sub hoc titulo: La Mystiquè Cité de Dieu, &c. ve
Facultas in eum animadverteret; selecti sunt quatuor ex Magistris
eiusdem ordinis, qui vna cum DD. Decano & Syndico diligenter le-
gerent, & examinarent prædictum librum, & de eo ad proxima Co-
mitia generalia referrent. Quod cum illi in varijs consessibus pri-
vatis intra duos menses habitis, magna & diuturna conquisitione
præstitissent; die 2. Iulij eiusdem anni, suffragijs consentientibus,
retulerunt, & exhibuerunt propositiones ex prædicto libro excerptas,
quas censura notandas existimarunt. Quibus auditis, dato om-
nibus, & singulis Magistris illarum propositionum cum earum notis
indiculo, assignata sunt Comitiz generalia ad diem 14. eiusdem
mensis, in quibus auditis iterum ysdem Doctoribus Deputatis, ac
triginta duabus congregationibus habitis, in quibus centum quin-
quaginta duo Magistri dixerunt, die tamen 17. Septembris eiusdem
anni, Sacra Facultas, conclusione lata, prædictum librum damnan-
dum censuit, prout de facto damnavit.

REFLEXIO.

9 **S**ELECTI sunt quatuor ex Magistris eiusdem ordinis, &c.
Si ad negotia minoris momenti, tum decem, tum &
amplius seliguntur Doctores à Sacra Facultate; cur sic pauci
selecti sunt ad iudicandum librum, cuius fama celebris per
Christianum Orbem diffusa, eum fecerat desiderabilem? Intra
limitatum duorum mensium terminum, librum integrum 436.
paginas in folio patenti continentem, legerunt; in eodemque
brevissimo tempore libellum censuræ conscripserunt. Iudicet
sensatus inter tempus & opus.

Juxta pri-
mam Im-
pres Ma-
rit.

10 *Selecti sunt quatuor ex Magistris eiusdem ordinis: utilius forent diversi, ne sic faciliè, tam citòque convenirent in unum. Eiusdem erant ordinis, eiusdem animi, & eiusdem conditionis, ut ex effectibus coniectamus. Disputando, veritas elucescit, inquit Glossa in extravag Ioann 22. cap. 2. verb. Disputare de verborum significatione: & certè quidem DD. Deputati amplius disputassent, antequam convenirent, si eiusdem non forent ordinis, eiusdemque Opinonis.*

Glossa in
extravag.

11 *Cum illi (Deputati scilicèt) varijs confesibus privatis intra duos menses habitis, magna & diuturna conquisitione (examè) præstitissent, &c. Qui audierit, magna & diuturnam conquisitionè, quid suspicabitur, nisi quod super hoc negotio annus integer ad minus consùptus est? Si examen intra duos menses conclusum, dici valet magna & diuturna conquisitio: quibus explicabimus verbis, examen Supremi Tribunalis Hispanici pro rebus Fidei, ubi per vndecim annos. integros facta est conquisitio veritatis vel fallitatis in eisdem Libris Mysticæ Civitatis Dei?*

12 *Dato omnibus & singulis Magistris illarum propositionum cum earum notis indiculo, &c. Indiculus datus est, sed negatus, vel absconditus Liber, ut supra retulimus. Ignorabant forsàn, uti tam celebris Vniversitatis Doctores, quod ex antecedentibus & consequentibus verus sensus excerptæ propositionis comprobatur? Id expressè asserit S. Augustinus his verbis: Solet circumstantia scripturarum illuminare sententiam: nec etiam alia loca scripturarum contulerunt, (loquitur de hæreticis) unde hæreses exorta sunt per se legendo, quæ conferendo repulsa sunt. Cur ergo negatus est Liber iudicandus, volentibus, & iustè quidem, propositiones excerptas cum antecedentibus & consequentibus conferret?*

S. August
apud Emi
nētij. Lau
ream. 1 p.
to 3. in 3
sent. disp.
7. n. 150.

13 *Triginta duabus Congregationibus habitis, in quibus cētū quinquaginta duo Magistri dixerunt, &c. Sed quid dixerunt? Verum quid dicere poterant, cum ut fertur in Præfatione alibi relata, plures eorum nec libros Mysticæ Civitatis Dei vnquam viderant; imò nonnulli eorum, nec fortè si tale opus esset audierāt? Quidnam erant dicturi Doctores illi, qui exemplaria libri iudicandi postulabant, & ea consequi non valere? Alij autem, qui ex vicis circumcirca Parisios à Factionistis collecti sunt, quid dicturi erant, nisi quod à Patronis didicerant? Iuvenum item pars, quæ victricem ferè semper sequitur portionem, cernens*

Faſtioniſtas prævalere, in quam ſortem declinavit, hæud dubi-
tamus. Verum abſtineamus ab hoc, & ſat ſit nobis, calculatio-
nem huiusmodi, nec validam, nec Sacræ Facultati tribuendâ,
doctiſſimos iam viros vna voce proclamare.

14 Statèra prudentum ſemper fidelis, iudicet nunc de illis
verbis, *centum quinquaginta duo Magiſtri dixerunt*. De Magiſtro-
rum numero gloriari non debuit Author, quicumque ſit, cum
illi centum quinquaginta duo Doctores non fuerint vnius labij,
nulluſque eorum Cenſuram prout jacet cum Præfatione proba-
verit, vt diximus in Prologo num. 9. Cæterum ſi de prima cal-
culatione loquatur Author, credimus quidem quod omnes di-
xerunt, neſcimus autem quid. Ex Præfatione relati tractatus
ſcimus, diſiſos fuiſſe Doctores: nec ignoramus quod ex eis ali-
qui cõvitiabantur libro & Authori; nobis autem non licet, juſ-
tiſſima Decreta Sacri Tribunalis Fidei præ oculis habentibus,
& venerantibus, convitia convitijs repellere, ſed rationes ratio-
nibus & authoritatibus enervare.

Decretũ
Sac. Inqui-
ſit. Hiſpã.

15 Die tandem 17. Septembris, *Sacra Facultas, conſuſione
lata, prædictum librum damnandum cenſuit, &c.* Relatum ma-
ner, Sacram Facultatem Theologiæ Pariſienſis Librum noſ-
trum hæud damnãſſe; libellumquæ Cenſuræ non à Sacra Facul-
tate, ſed à Deputatis procedere. Verum dato & non conſeſſo,
à Comitijs Sorbonicis factum eſſe Decretum, ſententia dam-
nationis nulla eſt, propter quatuor capita ab inſigni D. D. Ioan-
ne de Leyba in vtroque jure Doctore, Regiſque noſtri Catho-
lici in Metropolitana Granatenſi Maioris Flaminis titulo inſig-
nito, in eius juridica Declamatione adverſus Proceſſum factum
à Sacra Theologica Facultate Pariſienſium in qualificatione Li-
bri de Myſtica Civitate Dei: primò, quoniã irreverentèr viola-
ta eſt Apoſtolica manus: ſecundò quoniam illegitimè delatus eſt
liber traductus, abſque prævia comparatione cum proprio ex-
emplari: tertio, propter inordinatam, temerariamquæ Authoris fa-
mæ læſionem: quartò, quoniam ſententia factioſa proceſſit,
& non ſatis à Iudicibus percepta materia iudicanda, propter
repentinam reſolutionem ſuffragantium, &c. *Videatur citata
Declamatio.*

D. Ioann.
de Leyba
in ſua De-
clamat.
per tot.

16 *Prædictum librum damnandum cenſuit, prout de factò dam-
navit.* Falfò in primis Libri damnatio Sacræ tribuitur Facul-
tati, de quo ſupra. Cœterum, vnde Sacra Facultas authoritatè

obtineat ad damnandos Libros, prorsus ignoramus. Scimus quidem, SS. Pontificem Innocentium Undecimum per Decretum editum in Generali Congregatione Sanctæ Romanæ & Universalis Inquisitionis die 2. Martij 1679. determinasse, ut omnes Doctores Scholastici, aut alij quicumque, in posterum se abstineant ab injuriosis contentionibus, & in virtute sanctæ obedientiæ eis præcepisse, ut caveant ab omni Censura, & nota, nec non à quibuscumque convitijs contra eas propositiones, quæ adhuc inter Catholicos hinc inde controvertuntur, donec à Sancta Sede recognita, super iisdem propositionibus judicium proferatur: authoritas igitur non erat in Sacra Facultate Theologiæ Parisiensis ad sic censurandas propositiones, nec ad librum damnandum.

Decret.
SS. in 10.
cent. 219

17 Præterea memores sint Sorbonici Doctores, quod postquam Sacra Facultas librum prohibuit, & damnavit Amadei Guimenij, reprehensionem accepit ab Apostolica Sede sumpto motivo ex eo, quod supremam Authoritatem usurpaverat, ut videre est in Decreto Alexandri Septimi infra citando. Nec novimus, unde maiorem quoad hoc fortiatum authoritatem Sacra Facultas Theologiæ Parisiensis, quam Sacra Facultas Theologiæ Salmanticensis, vel Sacra Facultas Theologiæ Complutensis, &c. immo æqualem legimus in Constitutione octava Alexandri IV. tom. 1. Bullarij editionis Romanæ, vbi dicitur: *Universitatum Parisiensis, Bononiensis, Salmanticensis, aliarumque probatarum studia, ad librorum expugnationem & correctionem excitent, earumque diligentiam, & industriam requirant.* Quibus in verbis duo notatu digna reperimus: Primò, eandem facultatem Universitatibus Bononiensi, & Salmanticensi, quam Parisiensi concedi. Secundò, æqualiter omnibus his Universitatibus negari, posse libros damnare, vel prohibere, nisi excitando, ut ab habente authoritatem damnentur, vel corrigantur.

Decret.
Alexand.
VII.

Decret.
Alexand.
IV in Bullar. edit.
Rom.

18 Nec obitabit respondere, in Hispaniarum Regnis à Sacro Fidei Tribunali quotidie damnari, vel expungi libros. Hoc verum fatemur, sed pro nobis militat argumentum. Uel munus Inquisitionis contra hæreticam pravitatem collatum est: Sorbonicis Comitij; vel ad Episcopum, sive Archiepiscopum reddatum? Si primum, jura demonstrant, si secundum Archiepiscopi nomine, non Sacræ Facultatis Theologiæ Parisiensis debuit fieri prohibitio. Verum certius nobis est, Sacram Facultatem, si

Leyba sup
citat.

librum damnavit, (quod non concedimus) auctoritatem sibi non propriam, neque concessam arrogasse; ut probat Author Iuridica Declamationis, supra relatus.

§. III.

SVPER SECVNDAM PRÆFATIONIS partem Supposititiæ Censuræ Sac. Facult. Theolog. Parisiensis.

19 **S**ECVNDATA relatæ Præfationis pars sic erat: *Verum antequam propositionibus exhibitis singulares notas apponat, præmittendam censuit contestationem publicam, qua profiteatur, se nihil quidquam ferenda Censura, imminutum velle de vero, & legitimo cultu, quem Sanctissima Deipara exhibendum præscribit Catholica per Orbem Ecclesia, cuius quidem honoris vindicem se præcæteris præbuit hæctenus, & qualibet occasione data, præstituram se spondet.*

REFLEXIO.

20 **V**ERVM antequam propositionibus exhibitis singulares notas apponat Sacra Facultas, &c. Verius diceret, postquam propositionibus exhibitis singulares notas apposuit; cum certe compertum sit, Præfationem huiusmodi superadditam apparuisse die 1. Octobris, postquam die 17. Septembris eiusdem anni fertur ab Authore, primi Libelli suffragia Doctorum in Comitijs Sorbonicis fuisse regulata. Nec hoc dubitari valet inspecto libello Censuræ Deputatorum, & attento secundo libello, iussu Syndici die 1. Octobris in Aula Sorbonæ absque Doctorû suffragijs publicè conclamato, ut in Prologo supra retulimus.

21 *Præmittendam censuit contestationem publicam, &c.* Contestatio inibi explicata sancta est, & laudabilis; verum non præmittitur, quod postponitur; sicut nec est ante, quod post. Si igitur Præfatiuncula hæc in honorem Sacratissimæ Virginis superaddita comprobatur; quomodo præmittenda censetur?

22 *Se nihil quidquam ferenda Censura imminutum velle de vero, & legitimo cultu, quem Sanctissima Deipara exhibendum præscribit Catholica per orbem Ecclesia, &c.* Doctores illi qui-

cumque sint, veros esse Catholicos, conteltantur; timidos autem experimur in Deiparæ laudibus. Surrexerunt Filij Virginis, & Beatissimam prædicaverunt: Illi surgere nolunt vt quidquam honoris superaddant. Nihil quidquam imminutum volunt, nec aliquid superadditum admittunt. Terminum præfigunt in ea, quam Altissimus adornavit sine termino, nobis noto, immo fecit potentiam in brachio suo. *Quam magna est domus Dei (ait Sanctus Methodius loquens de Maria Virgine) & ingens locus possessionis eius? magnus est, & nõ habet finẽ, excelsus, & immensus.*

S. Method
in Hypop.
Domini.

23 Cuius quidem honoris vindicem se præ cæteris præbuit hactenus, & qualibet occasione data, præstituram se spondet, &c. Non ad Sacram Facultatem, sed ad Authores Præfationis huiusmodi, quicumque sint, dirigitur sermo noster. Dato vero ex coniectura, nõnullos fuisse Doctores Sorbonicos, dicitote mihi: Si ianuam clauditis occasione, vnde quæritis occasionem? Vt vindices essetis honoris Ecclesiæ, expectare debueratis iudicium Ecclesiæ. Nesciebatis forsitan, Vicarium Iesu Christi, & Ecclesiæ Vniuersalis Rectorem avocaram sibi possidere causam huiusmodi, erectumque in Romana Curia persistere Tribunal iussu Sanctissimi ex Uiris Apostolicæ confidentiæ, vt volumen hoc legant & examinent, de eoque Sanctitati suæ referant eformatum conceptum? Deberetis ergo præ cæteris vos vindices exhibere honoris iustè debiti Supremæ Dignitati, vt recolentes caput, corpus totius Ecclesiæ Sorbonica potenti manu seruarietur illæsum. Contrarium verò fecistis; & ab initio non fuit sic in antiquis Sorbonæ Doctores antecessoribus vestris. Recolite memoriam illius antiquissimi Decreti Sacræ Facultatis vestræ, dat 3. Martij ann. 1496. de Conceptione Immaculata defendenda, vbi inter alia, hæc leguntur: *Cum multas Maiores nostri (loquitur Sacra Facultas Theologiæ Parisiensis Doctores Filijs præsentibus, & futuris) fortissimi & florentissimi Catholice fidei Milites, nascentes varijs temporibus hæreses, nullis vnquam laboribus, nullis periculis deterriti, sacris suis disputationibus oppresserint: in illos tamen errores, qui Immaculata, & Gloriosissima Dei genitricis laudem & dignitatem violare visi sunt, peculiari quodam & sancto perfectoque odio vehementius insurgendum, &c.* Et infra ad Pastores animarum sermonem convertens, prosequitur eadem sacra Facultas: *Per Iesu Christi Domini nostri Misericordiæ viscera, eiusque Matris intemeratæ Virginis Charita-*

Decret.
Sac. Facul
Theo. Pa-
risiensis,
an 1496:
apud Cæ-
surâ Cen-
sura.

rem, obtestamur nostris, imò potius Diva Maria hostibus resistite, vestris eos finibus abigite, & multatos expellite: ut religiosa Populi Christiani in Gloriosissimam Dei genitricem unam humani generis spem devotio, Pietas, & Charitas in dies magis ac magis foveatur, augeatur, accendatur, &c.

24 Hæ sunt Celeberrimæ Facultatis Parisiensis erga pias Fidelium de SS. Uirgine Opiniones. Legitore hæc, & videte animum celeberrimæ Facultatis vestræ. Attendite, quomodo Sacra Sorbonæ Facultas eos pro hostibus habeat, qui maiores Dei patris cultus hostes se præstant? Quomodo in dies magis ac magis augebitur Pietas & devotio, si via clauditur Pietati?

§. IV.

SVPRÆ TERTIAM PRÆFATIONIS partem Supposititiæ Censuræ Sac. Facult. Theolog. Parisiensis.

S Romanus episc. ad Ioann. Episc. Synod. 7. Synod. act. 4. S Proclus orat. 6 in SS. Deip. S. Ireneus lib. 5. advers. hæres. c. 19. S. Basil. Seleuc. Orat. in Annuntiat. Liturgia Galli edita à Mabilonio.

25 PRÆFATIONIS transcriptæ tertia pars sic videtur: Declarat itaque, se Sanctissimam Virginem Mariam, ut verè & propriè veri Dei Matrem venerari, & magnificare, eamque univèrsa visibili, & invisibili creatura superiorem reputare, ut loquitur Sanctus Romanus Patriarcha Constantinopolitanus. Tene re se etiam cum Ecclesia, Beatissimam Virginem speciali Dei Privilegio immunem fuisse à peccatis omnibus, etiam venialibus; eamque cum Sancto Proclo, tamquam penetrabile innocentiæ Sacrum venerari. Se quoque confiteri, illam esse Matrem Dei, simul & Virginem, semperque Virginem: ac proinde detestari hæreses Nestorij, Ebionis, Ioviniani, Helvidij. Agnoscere cum Sancto Ireneo, Advocatam: cum Sancto Basilio Seleuciensi, alijsque Patribus, Mediatricem; tum pro materna, qua salutis nostræ negotium apud Filium pertractat charitate; tum pro Summa, qua apud ipsum pollet gratia; eiusque, ut dignitatem supra Sanctos omnes prædicat, & suscipit, ita & potentiori eius intercessioni, & tutela præcipuè confidere. Stare se determinationi Maiorum suorum de Conceptione Immaculate Virginis Mariæ; videlicet, quod in sua Conceptione preservata fuit ab originali labe. Sentire se denique cum veteri Liturgia Gallicana, eam in Cælum post mortem cum corpore & anima fuisse transf-

latam.

REFLEXIO.

26 **D**ECLARAT itaque, se Sanctissimam Virginem, vt verè
 & propriè veri Dei Matrem venerari, & magnifica-
 re, &c. Fatentur in hoc Authores Præfationis, quod quilibet fi-
 delis, nec alitèr pius & verè fidelis. In hocce singulari Privilegio
 Divinæ Maternitatis, cœtera Sanctissimæ Virginis dona &
 privilegia continentur implicite, vt expressis verbis Author fa-
 tetur pluribus in locis, & præcipuè secunda parte Mysticæ Ci-
 vilitatis Dei num. 1508. à lin. 10.

Myst Civ.
 2. p. num.
 1507.

27 *Eamque v. sibili & invisibili creatura Superiorem repu-
 tare, &c.* In hac tertia parte Præfationis Censuræ suppositi-
 ticiæ, Reginæ Matris prosequuntur encomia, in eaque profite-
 tur, licèt eminentio nomine, Sacra Facultas, SS. Virginem vni-
 versa visibili & invisibili creatura superiorè, immunem à pecca-
 tis omnibus, etiam venialibus; penetrare innocentie Sacramentum;
 Matrè Dei simul & Virginè semperq; Virginè; Advocatam, Me-
 diatricè; summa gratia pollentè; supra Sãctos omnes Dignitate
 excellenè; potentiori intercessione & tutela nobis propinquã; sine
 labe originali conceptam; in cœlumque post mortem corpore
 & anima translata. His penè clauduntur Virginis elogia in
 tertiâ Præfationis parte contenta. Ad hæc proficendã muniuntur
 auctoritatibus Sanctorum; quasi non ultra progrediendum, &
 quasi si in Sanctis Patribus & Ecclesiæ Doctoribus nulla alia
 legantur Sacratissimæ Virginis singularia Privilegia. Vt ergo, si
 fortè, quod absit, errore tali delusi, de alijs ultra hæc privile-
 gijs, prærogativis, & Mariæ donis, in admirationem ducan-
 tur Authores Præfationis, nonnullas Sanctorum Patrum vel
 Doctorum auctoritates in sequentibus adhibemus.

28. Loquatur in primis S. Thomas à Villanova, qui vt ti-
 midos excludat, vel timorem à Doctoribus depellat in laudi-
 bus Virginis concinendis, hæc ait: *Solæ cognationis habenas,*
dilata intellectui simbrias, & describe apud te in animo tuo Virgi-
nam quamdam purissimam, prudentissimam, pulcherrimam, omni
gratia plenam, omni gloria pollentem, omnibus virtutibus orna-
tam, omnibus charismatibus decoratam, Deo gratissimam; quantum
poses, tantum auge; quantum vales, tantum aude, maior est ista Vir-

S. Thom. à
 Villanov.
 Ser. 2. de
 Natività
 Virg.

go, excellentior est ista Virgo, & superior. Attende quod sequitur. Non eam Spiritus Sanctus litteris descripsit, sed ubi eam animo depingendam reliquit, ut intelligas, nihil gratia, aut Perfectio- nis, aut gloria, quam animus in pura creatura concipere possit, defuisse; imò re ipsa intellectum omnem superasse. Consonat Venerabilis Author to. 1. Mylicæ Civitatis Dei, num. 608: fere in omnibus verbis.

Myst. Civ.
I. p. num.
608.

29 Si Authores Præfationis Supposititiæ Censuræ oprant ligari cogitationis habenas: notiter Thomas solvi desiderat. Si illi comprimunt intellectui fimbrias, ille dilatat Si illi nollunt aliquid superaddi animo discurrentis; ille præcipit, Doctorem fidelem & pium describere in animo suo Virginem purissimam prudentissimam, &c. Si illi dicere peritentant: Quantum potes; tantum demè, quantum vales, tantum adime, & quæ expressè dicuntur ab Ecclesia, vel à nobis citatis Sanctis Patribus solù concede: Thomas è contra vociferat: Quantum potes, tantum auge; quantum vales, tantum aude, Maior est ista Virgo, &c. Si illi dixerint: iam eam Spiritus Sanctus Litteris Sacris descripsit: non ergo licèt alicui, eam denuo delineare: verbis Sac- ti Thomæ robaremur, & audiamus eum dicentem nobis: Non eam Spiritus Sanctus litteris descripsit, sed tibi eam animo depingen- dam reliquit, &c.

Seraph.
Doct. ad
Canis lib.
1. de Mar.
Deip. c. 8.
Idem in
Spec. lect.
5.

30 Ad Certamen Marianum etiam descendat Seraphicus Doctor Bonaventura, qui loquens in defensionem privilegiorū Sacratissimæ Virginis, ait: Temerarium est terminum præfigere Deo, amplius enim potest, quam nos possimus cogitare. Et in Spec. lect. 5. ait: Immensa certè fuit gratia, qua Maria fuit plena; Im- mensum enim vas non potest esse plenum, nisi immensum sit illud, quo est plenum. Maria autem vas immensissimum fuit, ex quo illud, qui cælo maior est, continere potuit. Si ergo Maria tam capacissi- ma fuit ventre, quanto magis mente? Consonat Venerabilis Ma- ter n. 1515. part. 2. vbi motivum adhibet, cur mortales limita- re conantur Altissimi potentiam in adornanda Vnigeniti sui Dignissima Matre.

Canis lib.
1. de Mar.
Deip. c. 8.
fol. 34.

31 Divi Bonaventuræ propositum extendit & illustrat Etuditissimus Canisius lib. 1. de Maria Deipara cap. 8. fol. mihi 34. vbi ait: Non possumus plerisque novatoribus assentiri, qui con- temtionis potius, quam Christianæ pacis viam amantes, omne quæ-

tionum genus ad solas scripturas r. voiant, & præter illas nihil ferè admittunt, siuè de Maria, siuè de rebus alijs. Quid autem hoc est aliud quæso, quàm cum Deo ipso pugnare, & præpotentis spiritus gratiam, qui ubi vult, & quando vult spirat, ac docet, vel extinguere, vel impedire? Quid est, inquam, nisi vias illas ad veritatem investigandam, non sine Divino Numine nobis monstratas, atque patefactas perturbare? Facessant igitur morosi Censores, qui statim nauseant & offenduntur, cum ea de Maria Virgine legunt, vel audiunt, quæ in Verbo Dei non sunt explicata, sed rationi piorum consentanea, vt de Matre Domini rectè, piè, ac probabiliter affirmentur. Haud proprius vir ille doctissimus, & pius, loqueretur, si in casu nostro cum Sorbonicis Doctoribus ageret certamen. Statim vt isti in libris Mysticæ Civitatis Dei, quam plura quæ in Sanctorum Patrum codicibus expressis illis verbis non relata legerunt, elevarunt cum tumultu vocem suam, clamantes & dicentes, falsa sunt hæc, temeraria, scandalosa, erronea, &c.

32 Noverint Patientes, plurima de Sanctissima Virgine præter esse Advocatam, a peccatis immunem, Mediaticam, sine labe conceptam, & corpore & anima in Cælum translata, in Sanctorum Patrum operibus passim inveniri, quam pluraque alia nunc dici, & usque in finem mundi dicenda servari. Audiendus venit Ricardus de Sancto Laurentio super Psalm. 86. vbi loquens de Virgine Maria, ait: *Gloriosa dicta sunt de te Civitas Dei; nec solum dicta sunt, sed etiam dicuntur quotidie & dicuntur usque in aeternum. Christus enim Mariæ Filius, qui antiquis inspiravit, vt de Matre sua enigmatibus gloriosa prædicerent, ipse & quosdam illustrat, & etiam usque ad finem mundi aliquos illustrabit, vt semper aliqua gloriosa superaddant.* Idem paucioribus verbis, & maiori auctoritate diseruit Mellissus Bernardus in deprec. ad Virg. Mariam, vbi ait: *Gloriosa dicta sunt de te Sancta Dei Genitrix, sed adhuc locus est tux laudi, adhuc in tuis laudibus omnis lingua habuit.* His valdè consonat Venerabilis Author to. 2. n. 44. 55. 909. 536. 694. 712. 798. & 1126. & tom. 3. num. 691. vbi expressè asserit id quod in supradictis auctoritatibus continetur:

33 Trepidaverunt igitur timore Doctores Parisienses vbi nõ erat timoris occasio. Faxit Deus vt lumine Sanctorum noscant mutare sententiam, & de Sacratissima Virgine digna pietate

Ricard de
S. Laur. in
Psal. 86.

S. Bernar.
in Deprec
ad Virg.
Mariam.
Myst. Civ.
var. in loc
hic citat.

concipere, loqui, scribere, & prædicare. Si enim usque ad finem mundi Gloriola in dies dicenda sunt de Mystica Civitate Dei Maria: sine causa ergo Centores nauseant & offenduntur, cum ea legunt, quæ in Verbo Dei scripto haud expressis vocibus continentur.

S. V.

SUPER QUARTAM PRÆFATIONIS

partem Supposititiæ Censuræ Sac. Facult.

Theolog. Parisiensis.

34 **Q**UARTA Præfationis pars sic legitur: *Verum cum Sanctissima Virgo falso non egeat honore, veris cumlata honorum utulis, & infulis dignitatibus, ut docet Sanctus Bernardus; immoderatum, superfluum, commentitium cultum planè non admittit Sacra Facultas; siquidem non est hoc Virginem honorare, sed honori eius detrachere, ut idem Sanctus Bernardus loquitur. Inde observabat olim sapienter Sanctus Epiphanius, par & idem ex ambabus hæresibus detrimentum accidere, cum alij Sacrosanctæ Virginis Dignitatem elevent, alij præter modum & rationem attollant. Rectè autem ad propositum addit idem Epiphanius: posterius dogma (eorum scilicet, qui Virginis dignitatem præter modum attollunt) vix alios Auctores ac Patronos habere, quam mulieres. Mirum enim est, quantum in hoc genere in prædicto libro, cuius una versio Gallicana Facultati exhibita est, excesserit & aberraverit mulier illa, quæ historiam texui vitæ BB. Virginis, tam absonam certè, quam inauditam, quamquæ dum à Deo sibi revelatam asserit, si non intenant illudere legentibus, ipsa profecto manifestè illuditur; ubi fabulas, nugas, commenta, & errores, quorum Deus Author esse non potest, pro Nysterijs Divinis revelatis obtrahit, & velut veritates constantes universis proponit.*

REFLEXIO.

35 **V**ERUM cum Sanctissima Virgo falso non egeat honore, &c. Scimus quod Sanctissima Virgo falso non eget

eget honore; sed quid inde? Ut Authoribus Præfationis & Censuræ, Divi Bernardi sententia proficeret, deberent prius ostendere, quod in libris Mysticæ Civitatis Dei falsus honor Virginis manifestè continetur; hoc vero, nec probant, nec facillè probare valebunt. Argumentum in recta forma sic deberet procedere: Sanctissima Virgo falso nō eget honore; sed in libris Mysticæ Civitatis Dei falsus Virginis honor continetur: ergo, &c. Minore non probata, quid proficit veritas maioris? Nec latet Parisiensibus argumentum Divi Bernardi Mysterio Conceptionis applicatum, sic in illo tempore formatum fuisse: Sanctissima Virgo falso non eget honore; sed Mysterium Immaculatæ Conceptionis falsum Virginis includit honorem: ergo, &c. Dum minor putabatur vera, instabat argumentum ex maiori procedens; minore vero falsificata, inutilis ad consequentiam manet veritas in maiori. Ut igitur Authoribus Præfationis ad aliquid sententia illa deserviat, parum valet concepisse in libris Venerabilis Authoris falsum honore Virginis contineri, nisi id probent, quod usque modo non probant, sed solum liberè dicunt, quod in eorum Censura legimus adaptatum.

36 *Immoderatum, superstitiosum, commentitium cultum planè non admittit Sacra Facultas, &c.* Nec nos admittimus pro veritate laborantes. Si Zelatores Sorbonici suprapositas Sanctorum Patrum auctoritates, aliasque infra ponendas, innumerasque alias, brevitati studentes necessario relinquendas, præ oculis haberent, certè haud sic festinantèr immoderatū, & superstitiosum cultum invenirent in libro primo Mysticæ Civitatis Dei. Immoderatum, superstitiosum, commentitium cultum planè nō admittit Religio Sancta Minorum, & usque modo non respuit, sed defendit libros Mysticæ Civitatis Dei. Immoderatum, superstitiosum, commentitium cultum planè non admittit Sacrum Fidei Tribunal Hispanicum, & usque modo post longam examē non invenit immoderatum, superstitiosum, & commentitium cultum in libris Mysticæ Civitatis Dei. Innumeri Viri Doctissimi qui usque ad præsens libros Mysticæ Civitatis Dei Christiana pietate legerunt, de quibus alibi, immoderatum, superstitiosum, & commentitium cultum in eis non invenerunt: non igitur sic apertum immoderatum, superstitiosum, & commentitium cultum apparet in dictis libris, sicut his Sorbonicis Doctoribus visum est.

S. Bernard.
Epist. 174
ad Canon.
Lugdun.

37. *Posterius dogma (eorum scilicet, qui Virginis Dignitatem præter modum attollunt) vix alios Authores, ac Patronos habere, quam mulieres, &c.* Propositionem singularem Sancti Epiphaniij in generalem vertere & extollere volunt nostri Parisienses. Loquitur Sanctus Epiphanius de hæresi inventa à quibusdam mulieribus, Deitatem in Sanctissima Virgine recolentibus: ex quo Sorbonici iam mulieres pauperulas Authores efficere volunt cunctarum hæresum, quæ Virginis Dignitatem præter modum attollunt. *Per unum hominem intravit mors, & per alium hominem resurrectio mortuorum.* Itidem, *sola fuit mulier, patuit qua janua lethi: ex qua vita redijt, sola fuit Mulier.* Fatemur quidem, ad Diaboli & imaginationis fraudes, promptiores ex sexu fragili reperiri mulieres. Neque hoc negat nostra Venerabilis Author; inò vt inimici fatalijs januam claudat, num. 617. primæ part. quam plura mulieribus prævenit, & præcipuè, ne in desideria revelationum leventur. Ad idem faciunt num. 313. part. 2. & num. 314. 436. & 437. part. 3.

38. Enimverò licet dicta vera sint, negari non valet absquè temeritate, revelationum Divinarum, & spiritus Prophetiæ etiam Mulieres esse capaces. Hoc testatur Joel Propheta cap. 2. vers. 28. vbi ait: *Etenim post hæc: effundam spiritum meum super omnem carnem, & prophetabunt filij vestri, & filia vestra; & vers. sequenti iterum dicit: Sed & super servos meos & ancillas in diebus illis effundam spiritum meum.* Idem invenitur in Actibus Apostolorum cap. 2. v. 19. Et concursus videri potest Ven. Mater num. 14. Introd. ad 1. par. Mysticæ Civitatis à lin. 7. Et post Introd. num. 617. & 618. & 2. p. n. 226. 321. & 1049. Et 3. p. n. 436. collat. cum num. 314. eiusdem 3. p. quibus in locis selectissimis rationibus, & Cœlestibus doctrinis concludit assumptum.

39. Collimat Sancta Theresia à Iesv, de qua canit Ecclesia: *Multa Cœlestis sapientiæ documenta conscripsit, quibus fidelium mentes, ad supernæ Patriæ desiderium maximè excitantur.* Hæc erat mulier, vbi sexus non obfuit: ergo, &c.

40. Idem roboratur lib. 4. revelat. S. Birgittæ cap. 143. fol. mihi 544 col. 2. in fine, vbi loquens Dominus ait: *Tertium erit signum, quod ego Deus loquor cum vna muliere verba mirabilia, ad quid hoc? & ad quem fructuum, nisi ad animarum salutem,*

S. Epiph.

Hæres. 79.

advers. Co

llyridian.

1. Cor. 15.

v. 21.

Poet. Se-

dul. in Poe

mar. heroi

ap. Biblio

thec. SS.

Patr.

Myst. Civ.

par in n.

bic cit.

Joel. 2.

v. 28.

Myst. Civ.

bic cit.

Lect. in

Offi. Sæct.

Theres.

Revel. S.

Birgit. lib

4. 6. 143.

et utilitatem, et ut boni fiant meliores. Sciant igitur Authores Præfationis, quod verbum Dei non est alligatum, & quod idem est Dominus virorum ac mulierum; ideinque Spiritus Sanctus, qui ubi vult spirat.

41 Item lib. 2. Revelation. S. Birgitz cap. 16. ait Dominus Sponsæ suæ dilectæ: *Mirantur multi, cur tecum loquor, et non cum alijs.* Et cap. 46. Revelat. extrav. *Bene habeo Amicos per quos voluntatem meam, sed tibi tamquam instrumento novo; ostendere volo nova et vetera, ut superbi humilientur, et humiles glorificentur.* Et cap. 48 Extravag. *Ex charitate mitto eis verba oris mei, quæ per unam feminam loquor.* Si sic placitum est Deo, quis audeat contradicere?

42 De incredulis Censoribus loquitur Sancta Catharina Senensis tract. 2. cap. 85. his verbis: *Vnde tales admirari solent, et aliquando murmurare, videndo, Sacram Paginam ignorantes, &c.* Ibi que videri potest, quo titulo nominentur à Sancta tales irrisores. Sufficiant dicta, ut intelligant Sorbonici, Revelationes privatas sine causa despici, dum eo solum quod mulieribus factæ proponuntur, ludibrio committunt. Si hæreses nonnullæ alios non habent Authores ac Patronos nisi mulieres, recordentur, quod innumeri sunt errores non alios habentes Authores ac Patronos præter homines. Veneratione ac devotione fidelium leguntur in Ecclesia Catholica privatæ Revelationes S. Birgitz, S. Hildegardis, S. Gertrudis, S. Mariæ Magdalensæ, de Pacis, S. Catharinæ Senensis, S. Melchiadis, Seraphicæ Theresiæ à Iesv, &c. quæ omnes numeratæ sunt de devoto femineo sexu: Has omnes despiciunt Censores, si privatas Revelationes, solum quia mulieribus factas, sic irrisoriè contemunt.

43 *Mirum enim est, quantum hoc in genere in prædicto libro, excesserit, et aberraverit Mulier illa, &c.* Si tantum aberravit mulier illa, cur sic paucas & numeratas propositiones Censura dignas annotarunt? Etsi in paucis, tam levi, ut constabit, fundamento, sic exarserunt, indignationis & furoris ignem spirantes; quomodo credendum nobis relinquunt, quod si alias propositiones invenissent censura dignas, silentio committerent? Mirum revera est quantum in hoc genere censurandi excesserint Doctores illi, ut in progressu huiusce defensionis patefiet.

44 Nec sine nota prætereundum, quo despectu nomina-

2 Timot.
2. v. 9.
Galat. 4.
v. 2
Ioan 3.
v. 8.
Revel. S.
Birgit. lib.
2 cap. 16.
& c. 46.
Extrav.
cap. 48.

S. Cath.
Senens.
tract. 2.
cap. 85.

Sancta
mulieres
caelestibus
revelatio
nibus di-
tata.

verint Venerabilem Christi Sponsam in illis verbis: *Mulier illa* Mat. 27. Nomen habet, & vndeque dulce, dum *Maria à Iesv*, ipsum v. 63. est nomen eius. *Seductor ille* vocatus est Christus Dominus; & *Seductrix*, vel *Seducta Mulier illa*, vocata est Sponsa fidelis Christi Domini: Sponsus igitur & sponsa ferè eadem in hoc confixi sunt contumelia. *Seductor ille vocatus est Dominus Iesvs adhuc vivens*, ait Divus Augustinus, ad exemplum serporum suorum, ut cum simili vocentur nomine; patienter ferant. Patienter & nos toleramas injuriam innoxia servæ Domini collatam.

45 Notum vero sit omnibus Parisiensibus in hac causa contrarijs, quod *Mulier illa* est Venerabilis Mater Soror Maria à Iesv de Agreda, quæ ab infantia ab omnibus eam communicantibus, tanquam sancta celebrata est, quam pluraque mirabilia à primeva ætate in ea visa sunt.

46 *Mulier illa* est Venerabilis Maria à Iesv de Agreda, propter quam, ut ex effectibus coniectatur, Altissimi dispositione mirabili, paterna domus facta est sacratum Sponsarum Domini Monasterium, oraculo accepto ab imagine Iesu Christi, voce sensibili. Videatur *Relatio Vita* §. 4.

47 *Mulier illa* est Ven. Maria à Iesu de Agreda Autrix, vel potius scriptrix, Authore divina luce, ut piè credimus, Mysticæ Civitatis Dei, cuius spiritus stricto examini ex alienis Religionibus vitis doctissimis ac celeberrimis subiectus, ab omnibus tanquam spiritus sine dolo iudicatus est, scientiaque eius ut cælitus infusa conclamata. Ex his numerantur Reverendis. P. M.

Falces Fr. Ioannes à Sancto Thoma Religionis Dominicanæ, Regis nostri Catholici Confessor, sapientia, doctrina, virtute, & pietate omnibus notus, qui postquam tractavit cum Venerab. Abbatissa, testatus est, se defensurum in quocumque Theologorum concursu, V. M. Mariam de Agreda ornatam esse supernaturali scientia infusa, quod & expertus fuerat, ut dicitur in Prologo Defensorij R. P. Iosephi de Falces, sub num. 13. & 93. & in tuo

Magister Disc. Apo. Arriola Regalis Militaris Ordinis S. Mariæ de Mercede Redemptionis Captivorum Theologus & Concionator celeberrimus, de quo in processu Apostolica autoritate formato, in ordine ad Beatificationem & Canonizationem solemnem huius Ven. Sponsæ Christi celebre habetur testimonium iuramenti soliditate firmatum. R. & U. P.

Emmanuel Ortigas, Societatis Iesv, Apostolicus Missionarius, qui Seraphicæ Religionis directione conductus; Ven. Matrem sæpè sapiùs audivit, scripta eius legit, & post obitum ipsius V. Servæ Dei, Revelationes eius, quæ ad vtilitatem fidelium pertinere videbantur, singulari devotione in Missionibus publicis referebat. Sufficiant hi ex alijs multis alibi citandis. De varijs Mysticæ Civitatis Dei cordatis examinibus, tum in Religione nostra, tum & extra, dicemus infra.

*Ortigas
Iesuita.*

48 *Mulier illa* est Venerabilis Maria à Iesv de Agreda, quæ in omnibus Hispaniarum Regnis, excluso cultu publico, veneratur vt sancta, & meritis ipsius, vt piè creditur, innumera Divinæ Misericordiæ referuntur accepta beneficia. Ante, & post obitum miraculis claruit, inter quæ illud celeberrimum, quod pauperculus homo, lumine oculorum amisso, precibus & meritis huius Ven. Sponsæ Domini, gratiam singularem accepit, vt in arte & facultate sua tali dexteritate laborare posset, ac si visum haberet: (erat enim tutor) miraculumque hoc fuit omnibus notum, & Ordinarij auctoritate ad supradictum efformandum publicum processum coram multis testibus comprobatum.

*Illustr. Sa
man. in
Relat vit.*

49 *Mulier illa* est Venerabilis Maria à Iesu de Agreda, quæ multorum imponderabili admiratione visa est in extases, & raptus adèò mirabiles elevata, vt sicut folium quod vento rapitur, vel tanquam pulvis quem projicit ventus à facie terræ, oris anhelitu cuiuscumque percussa per aërem ferebatur huc & illuc, nihil habens ponderis, quasi nihil haberet carnis. In hac materia valdè mirabilia visa sunt, retroactis sæculis aut ratò, aut nunquam talibus circumstantijs audita.

50 *Mulier illa* est Venerabilis Maria à Iesu de Agreda, quæ zelo salutis animarum vstolata, alio rarissimo miraculo crebrò perrexit ad Indos, quasi fervori tanto sat non foret vnicus mûndus. Infidelibus illis prædicabat, Dominò cooperante, & sermonem confirmante sequentibus signis; Apostolorum ditata privilegio, quorum decorabatur officio. Volabat vt Angelus, Nuncia veræ lucis. Exhibat ad Infideles, clausa Deo, animabus libera. Indi videbant eam prædicantem per diem, & ignorabant vbi nocte requiesceret pes eius, & cibum sumeret; erat eis tota spiritus, & tota dies Clamabat in voce tubæ, vt regnaret Deus super gentes. Ecce dedit Deus voci suæ vocem virtutis, vt ipsi

daient gloriam Deo, & sibi meritis. Sic subiecit populos multos, & innumerabiles æterno Regi, & Catholico. Hoc signum magnum, alium postulat historicum laborem; pro nunc indicat se sufficere:

51 *Mulier illa* est Venerabilis Maria à Iesu de Agreda, quæ si in vita mortali insigni floruit fama sanctitatis, post obitum claret haud minore. Transitus eius fuit mirabilis, sicut vita. Corpus eius incorruptum, annis non paucis elapsis, Catholico Regi nostro, multisque Hispaniarum Magnatibus ostensum est.

52 Hæc est *Mulier illa*, & hæc est Venerabilis Maria à Iesu de Agreda, Divinæ Historiæ Mythicæ Civitatis Dei Scriptrix celeberrima, quam & si Factiosi Parisienses Seductricem, vel leductam appellent. Venerabilem & Sanctam fidelium devotio proclamât. Hæc est *Mulier illa*, ludibrio sic vocata, & à Sorbonicis Censoribus despecta. Hæc est, inquit, *Mulier illa*, quæ si non intendit illudere legentibus, ipsa profectò manifestè illuditur. Ignorabant absque dubio, quæ & qualis esset *Mulier illa*; cuius solemnem sanctificationis causam, (Apostolica autoritate factò juridicè processu, ubi de virtutibus heroicis, & patentibus miraculis fit contestatio) felicem habituram terminum, avidè speramus.

53 *Historiam* texuit tam absouam certè, quàm inauditam, &c. Si inauditum iudicatur absouum, eo solo quia inauditum; innumera sunt & erunt gesta & scripta Sanctorum inter absoua numeranda; quoniam vique tunc inaudita. Hoc est falsum & absouum, quia inauditum; vel hoc est inauditum: ergo falsum & absouum: illegitima consequentia. Etiam Mysterium Conceptionis erat inauditum, quando primo revelatum; ergo erat tam absouum, quàm inauditum? Non dicunt Parisienses. Sic etiam arguebat Illustrissimus Caramuel: Doctrina hæc est nova: ergo falsa? Non tenet. Scriptura quippè Sacra aliquando fuit nova, nunquam vero falsa, vel absoua. Item Angelici Thomæ doctrina, quoad multa fuit nova, vt ait S. Antoninus de Florentia, his verbis: *erat enim in legendo, novos articulos adveniens, nonnunquam modum æterminandi inveniens, & novas producens in determinationibus rationes; vt nemo ipsam audiens dubitaret, quin ipsam Deus novi luminis radijs illustrasset, &c.* Obserua tot novitates, novos articulos, novas determinationes, novas rationes, no-

Caramuel
Apologē:
de Probabililit. Epif.
4 n. 164.
S. Antonin. 3. p.
Hij. ii. 23
c. 7. §. 5.
fol. 7.

in luminis radios, novum modum determinandi, &c. Ex quo sic: Quoad multa fuit nova doctrina Angelici Magistri; sed quoad hæc multa in quibus fuit nova & inaudita, non fuit falsa, nec absona: novum ergo & inauditum non inducit falsum, nec absonum, alias tam absona & falsa foret talis Angelica doctrina, ac nova & inaudita.

54 Cœterum, propositio Censuræ Parisiensium, vel nihil probat, vel nimis: agit enim contra omnem revelationem, in qua aliquid de novo, vel inauditum manifestetur; sed non eo revelatio particularis convincitur falsa vel absona, quia de re inaudita: ergo, &c. Minorem probat Eminentissimus Laurea to. 3. in 3 sent. disp. 6. num. 118. ubi ait: *Nulla est repugnantia, quod factum aliquod de novo, & si in aliqua propositione universaliter non contentum, & cunctorum saluti non necessarium, reveletur, sicut multis legimus, &c.* Et eadem disp. 6. num. 152. ubi inquit: *Non est ergo mirum, si alia nova Revelationes de factis particularibus, & non spectantibus ad substantiam Fidei, & quæ ad salutem omnium non fuerint explicitè Apostolis revelata, &c.* Non est igitur idem aliquid esse novum, vel de novo revelatum, & esse absonum, sicut Sorbonici putant.

55 Præterea quanquam aliàs in objecto altero locum habere posset propositio: *Hoc est tam absonum quam inauditum*, in Privilegijs autem, prærogativis, & donis Sacratissimæ Virginis Mariæ, quæ sola sine exemplo placuit Altissimo, & nec primâ vîssa est, nec habere sequentem: in hac enim Regina creaturaturâ non est absonum quod inauditum. Audiatur Anastasius Synaita lib. 1. in Exam. ubi ait: *Quod si aliquid novum, & minus consuetum de Virginie Mariæ nostræ dicitur oratio, obsecramus tam præsentibus quam futuros Filios Ecclesiæ, ne inimico, invidio, malignoque animo, sed fraterno audiant quæ dicuntur.* Non igitur Privilegia Regiæ Matris tam absona sunt, quam inaudita; aliàs obsecratio pijsissima Synaitæ ad audiendum absonum excitaret Filios Ecclesiæ præsentibus & futuros, dum ad novum & minus consuetum de Uirgine Maria benevolam & fraternum exposcit animum.

56 Ad idem in Revelationibus Sanctæ Birgittæ refertur, SS. Cœli Reginam cum Dilectissimo Filio suo loquentem, dixit: *Hæc nubes, Fili mi, verba tua sunt, quæ multis tenebrosa viden-*

Laurea
tom. 3. in
3. sent.
disp. 6. n.
118.
Idem disp.
6. n. 152.

Anast. Synait. lib. 1
in Exam.

Rec. S. Bir
gitta ap.
deff. ns.
Hisp. fol.
63. sub
num. 208.

tur, & incredibilia, quia non multoties audita, quia idiotis ministrata, nec signis declarata. Tenebrosa Censuribus Parisiis videntur, quæ in libris Mysticæ Civitatis Dei leguntur, & tam absona dicunt esse, quam inaudita: audiant ergo tibi Sacratissimam Uirginem loquentem cum Filio, ut discant & ipsi.

Pet. Cell.
lens. lib.
p. ep. 10.

57 Postmodum juxta commutem SS. PP. doctrinam, quamplura de Sanctissima Virgine Maria revelanda manent occultissima Mysteria, imò & Doctis. Petrus Cellensis ausus fuit dicere: Credo, & confiteor, plura esse apud nos ignota de Virgine Sacrosancta, quam nota Nunc sic: Si re vera plura sunt apud nos ignota de Virgine Sacrosancta, quam nota: nunquid ea ipsa ignota Mysteria tam absona erunt nunc & semper quam inaudita? Ignotum enim & inauditum convertuntur: ergo si quæ nunc occulta sunt, non eo sunt absona quia occulta; nec erunt absona quia inaudita.

Canis lib.
1. de Mar.
Deip. c. 5.
fol. 27.

58 Hæc insuper doctrina, tam absorum quam inauditum, si generaliter intelligatur, in perniciosum devenire potest abusum: Nam quid aliud erit (iam Canisij verbis utor) nisi cum Deo ipso pugnare, & Præpotentis Spiritus gratiam, qui ubi vult, & quando vult spirat ac docet, vel extinguere, vel impedire? Quid est inquam, nisi vias illas ad veritatem investigandam perturbare? Et certè, si ex ratione inauditi deducere volumus rationem absoni, hoc est cum Deo ipso pugnare, cuius opera mirabilia, quanto magis inaudita, eo mirabiliora. Præpotentis itidem Spiritus Sancti gratia extinguitur vel impeditur; quandoquidem, dum inauditum revelet Spiritus Sanctus usque in novissimum diem, dicitur absorum, si absorum sequitur inauditum. Demùm ad investigandam veritatem clauduntur viæ, si quodlibet inauditum est absorum absque alio examine: ergo, &c.

Hurt. to. 1
resol. mor.
nu. 904.
Gienens
Episc. in
Frol. ad
Revel. S.
Birg. c. 6.
fol. 273.

59 Si non intendit illudere, ipsa profectò manifestè illuditur, &c. Nec intendit illudere, nec est illusa. Suadetur primum ex vita laudabili. Dum igitur (ait Thomas Hurtado) constat de bona vita, non obest, quod aliqua dixerint, difficilia Ad idem Episcopus Giensis in Prologo ad Revelationes Sanctæ Birgitte cap. 6. fol. 273. ait: Septimum signum boni spiritus est clarificatio miraculorum post mortem videntis visionis; nam quod usque ad mortem per visiones à dæmone illuditur, dignus non est, ut post mortem Divinis miraculis clarificetur. Quomodo ergo Sanctimonialis, cunctis

dic.

diebus vitæ suæ in operibus Sanctis exercita, parentibus miraculis clarificata, credenda est illudere voluisse vsque ad mortem, imò & post obitum, scriptis suis vsque in finem sæculorum? *Cedat igitur temeritas suspitionis fallacis spiritus* (Gienensis Episcopi verba sunt) *ac detraçtio superba, & invida stulti iudicij, & detur locus gloria & gratia Dei, quæ tanto maior esse dignoscitur, quanto ignorantia, & modicæ fidei nostræ videtur incredibilior.* Haud igitur illudere volentem vsque in finem vitæ existimemus, quam timore Domini, & damnationis æternæ confixam legimus & putamus. Uideatur super hoc ipsius Ven. Virginis digna ponderatio 1. p. lux Mysticæ Civitatis num. 20. ubi ait: *Jamàs el Señor me ha mostrado el fin malo de ninguna alma, que se aya condenado. Y ha sido providencia Divina, porque es assi justo, y no se ha de manifestar la condenacion de nadie sin grandes fines; y porque si lo conociera, juzgo, muriera de pena. Y fuera efecto del conocimiento de esta luz, porque es gran lastima vcr, que alguna alma carezca para siempre de Dios. Si puedo librar con la vida à alguno que esle en pecado, no rehusarè el trabajo; pero al que no tiene remedio, no le vea yo.* Diaboli lux, vel illusio, hunc non inducit salutiferum timorem, sed superbiam, & dissolutionem. Non ergo illudere voluisse judicemus, quam sic timore Domini præventam agnoscimus.

60 Nec decet illusam credere Authorem Venerabilem, quam piè credimus neminem voluisse illudere. Haud illusam invenerunt tot Magistri, virique doctissimi & timorati, quibus examen spiritus Venerabilis Authoris, Librorumque Mysticæ Civitatis Dei, ante obitum eiusdem Sponsæ Christi Domini commissum est. Haud illusam invenit Venerab. Mariam à Iesu de Agreda Eminentissimus Julius Rospilloso, qui, dum Nuntius Apostolicus exiit in Hispanijs, vitam & spiritum V. Authoris personalitè indefessa vigilantia examinare curavit, nihilque minus tutum, aut minus securum invenit in ea. Haud illusam expertus est V. Matrem SS. Clemens IX. qui similiter Apostolicus Nuntius apud Catholicum Regem nostrum existens, postquam per seipsum communicatione non festinata mirabilem vitam V. Abbatissæ cognovit, semper de illius sanctitate altè judicavit. Nec illusam invenit Venerabilem Abbatissam Reverendissimus Magister Ioannes à S. Thoma, Dominicanus, Ce-

Idem.

*Mys. Civ.
Dei 1. p.
num. 20.*

*Eminentiss.
Iul. Rospilloso.*

*SS. Clem.
IX.*

*Ioannes à
S. Thoma.*

Falces
Discurs.
Apologes

lebris Scriptor, & Doctor, Confessarius Regis Catholici, de quo iam supra num. 47. Et ne amplius immoremur in ijs, videatur Discursus Apologeticus Admod. R. P. Iosephi de Falces, Lectoris Iubilati Regularis Observantia nostrae fol. 181. à num. 258. ubi insignissimus refert Examinatores & Censores, tum spiritus Venerabilis Authoris, tum & divinae Historiae Mysticae Civitatis Dei; nec solum ex Ordine Seraphico, quin & ex fere omnibus alijs Religionibus & Celebratissimis Universitatibus assumptos & electos, ibique numerat usque ad centum & amplius personas nota dignissimas, quae causam huiusmodi scriptis & favoribus prosecuta sunt. Quomodo ergo Sorbonici Censores aspicientes à longe illam iudicant, quam tot tantique Viri peritissimi è vicino videntes, nec illudentem neque illulam suspicantur?

S. Augus.
ap. Hurt.
to 1. resol.
moral. n.
998.

Idē Ser. 8.
de verbis
Domini.

Idē lib. 1.
de Serm.

Dom. in
mōte c. 4.

S. Thom.
lib. 1. cō-
ragēs. c. 3

Idem lobo
cit.

61 Oporteret utique, Examinatores & Censores privata- rum revelationum, magiam illam S. Augustini sententiam memoria retinere, quae sic apud Hurtadum refertur: *Caveant ergo exploratores revelationum non vi caliditate & versutia. Sapiens enim architectus pietatem fundamentum ponit sapientiae suae, quae omnino necessaria est ad munus exploratoris.* Idem Magnus Patens Serm. 8. de Verbis Domini, ait: *Si digne, si attentè, si quod primum est, fide consideremus, &c.* Et lib. 1. de Ser. Domini in monte cap. 4. inquit: *Noli autem sapere, sed imbecille, qui enim pie quarit, honorat sanctam scripturam, & non reprehendit, quod nonnam intelligit.*

62 Prodest & aspicere sententiam Angelici Doctoris lib. 1. contra gent. cap. 3. ubi dicit: *Sicut igitur maxima amentiae esset idiota, qui ea quae à Philosopho proponuntur, falsa esse assereret, propter hoc quod ea capere non potest: ita & multo amplius nimia stultitiae esset homo, si ea quae Divinitus Angelorum ministerio revelantur, falsa esse suspicaretur, ex hoc, quod ratione investigari non possunt.* Et in fine capituli exclamat cum Sancto Iob: *Ecce Deus magnus vicens sapientiam nostram.* Defuit timor Sorbonicis Censoribus, defuit & pietas, dum vel illudentem, vel illulam Authorem Venerabilem exillimarunt? Eam convitijs saturatam desperaverunt, ut videri licet in textu Praefationis Supposititiae Censurae sub part. 4. Admiratione ite dignum apparet, quod sine praevisione secundae & tertiae partis eiusdem Operis Mysticae

Civitatē Dei damnantur Primam, nolentes intelligere, propositiones difficiles primæ partis forsân explicatas inveniri. in secunda vel tertia, & è contra. Ad id Sanctus Augustinus: *Non potest error oriri palliatus nomine Christiano, nisi de scripturis non intellectis, & hoc ideo, quia præcedentia & consequentia non con- siderantur.*

63. Aliam satis efficacem in Decreto Nicolai Tertij invenimus assumpti confirmationem Cum igitur dictus Pontifex in Bulla *Exyt qui seminat, &c.* de verborum significatione tractaret, sic ait: *Verumque juris argumenta nos docent, ea quæ in principio, ad medium, & ad finem; illa vero quæ in medio a. finem atque principium, & ea quæ in fine ad utrumque, vel eorum alterum sapè referri.* Hoc non servaverunt Censores Myticæ Civitatē Dei, damnantes totum primum, siue prævisione secundi & tertij, cū certum sit, omnes de eodem argumento, de eadem materia, & de Historia indivisibili pertractare.

64. *Fabulas, nugæ, commenta, & errores, pro Mysterijs Divinitus revelatis obruditi, &c.* Dicunt & non probant. In tomo primo Myticæ Civitatē Dei, quem vos quidem legistis & iudicatis, Censores Sorbonici, ubi sunt fabulæ? Ubi nugæ? Ubi commenta? Ubi errores? De erroribus quos concepistis, fecistis Censuræ libellum; de Fabulis autem, nugis, & commentis, si tot invenistis, quomodo sic patcè singularia loca notatis? Num Fabulæ & nugæ vistræ sunt vobis doctrinæ sacræ, quæ multorum animos in meliorem vitam, quasi mirabili mutatione dextere excelsi perfecerunt? Illustrissimus Castrillo, Archiepiscopus CæsarAugustanus dignissimus, fuit tomo primo Myticæ Civitatē Dei, incipiebat secundum, & fuit tertio redibat ad primum, hæc crebrò singulari teneritudine cordis verba proferens: *Hæc divina Historia vim caelestem habet, ad corda in Cælum levanda: Hæc erit, usque ad mortem lectio mea cotidiana: Dicant emuli quidquid velint, ego quidem experimento meo credo: Diaboli, & opera eius in bonum non exultant, nec salutem animarum requirunt, sed perditionem potius & interitum, &c.* Idipsum de alijs innumeris referens, qui lectione pia Myticæ Civitatē Dei detestaverunt vitia, & sequuntur virtutes, despicietes temporalia, & quærentes æternâ, ferè interminabilem poterant protendere relationem. Fabulæ, nugæ, & commenta ef-

S. August.
ap Eminentij. La r.
1 p. to 3
in 3 cent.
disp 7. n.
159.
Nicol. III.
in Bulla
Exyt, &c

Illustris.
Castrillo
Archiep.
Cæsarang.

2. Timot.

4. 7. 4.

Matth. 7.

7. 18.

Job. 41.

7. 12.

Luc. 24.

7. 32.

fectum sic salutarem efficere non valent. Dum vaticinabat Apostolus, prædicationis Apostolicæ fructum deperdendum, de Cōcionatoribus aiebat, *ad fabulas convertendos*. Si ergo fabulæ & nugæ sunt, quæ in Libris Mysticæ Civitatis Dei leguntur, quomodo juvant nugæ & fabulæ in vitam æternam? *Nun quid potest arbor mala bonos fructus facere? Prunas ardere facit Diabolus in malum: nonne autem cor nostrum ardens est in nobis salutaribus desiderijs, aiunt quamplurimi, Mysticam Civitatem Dei legentes? Fabulæ, nugæ, & commenta, fabulas, nugas, & commenta nutrire queunt; haud lachrimas, dolores peccatorum, & suspiria cordis in Deum, uti ex libris Mysticæ Civitatis Dei gignantur: loquantur experti.*

V. Alpho.

Ep. Gen.

Prol. lib.

8. S. Bir-

gitta c. 1.

65 *Fabulas, nugas, & commenta, pro Mysterijs revelatis obtrudit mulier illa, &c. Paulò ante dicebatis, si non intendit illudere, ipsa profectò manifestè illuditur: Nunc vero iam non solum illuditur, sed illudit pro Mysterijs revelatis Fabulas, & nugas obtrudens. Sic infamantur simplices personæ sanctitatis famam iusta ratione consequutæ? V. Alphonus Episcopus Genensis in Prologo ad lib. 8. Sanctæ Birgittæ cap. 1. ait sic: *Communitè hominibus in paucis Personis ista theoretica, & practica discernere, & iuste iudicandi visiones & spiritus, prob dolor! inveniuntur: & ideo multi velut cæci, aberrantes per invia in ista materia, potiùs ad condemnandum simplices & sanctas Personas Deo conjunctas convertuntur, quam ad perfectè discernendum, & iuste approbandum, aut reprobandum ea, quæ potiùs approbanda, vel reprobanda forent; nihil rationabile in suis improvi dis iudicijs, & subitaneis dictis, seu potiùs detractionibus, allegantes, nisi quod Angelus Sathana sæpè sub Angeli lucis specie se transformat. Condemnantes præcipuè simplices personas spirituales, idiotas, & sexum femineum, &c. Discretus conferat quæ in hac dicuntur autoritate circa Revelationum privatarum rigidos Censores, cum hisquæ manent in Prologo, & cum num. 1. Introd. ad prim. part. Mysticæ Civitatis Dei, ubi Venerabilis Author aliqualem Prudentum huius sæculi, & si discretissimam, fecit mentionem.**

Myst. Civ.

Dei nu 1.

Introd. ad

prim part

66 Nec pro libito Authorem Divinæ Historiæ Mysticæ Civitatis Dei Venerabilem vocamus, quam Sacra Rituum Cōgregatio in suis Decretis circa causam Beatificationis & Canonizationis eiusdem, præcipuè in quodam manu propria Sacer-

Simi Clementis X. signato, eam appellat: *enerabilem Servam Dei*. Hanc despexerunt Sorbonici Censores, tanquam illulam vel illudentem, & tanquam fabulas, nugas, & commenta pro Mysterijs divinitus revelatis obrudentem; cum nihil pejus de foemina virtuosa, imò & de non virtuosa vix concinari possit. Solatium occurrit in Epistola V. Magistri Avila ad Seraphicam Matrem Theresiam a Iesu, in qua Hispano idiomate sic ait: *He visto muchos escandalizados de ver las grandes demostraciones del amor de Dios acerca de sus criaturas, y como estos están muy distantes, y lexos, no piensan que Dios haga con otros lo que no hace con ellos*. Et eadem Seraphica Mater in conceptibus Divini amoris, super illa verba Canticorum: *Osculetur me osculo oris sui*, inquit: *Díran que yo soy una loca, y que no quiere dezir: esto, que tienen muchos significados estas palabras, beso, y boca, siendo claro que no deven dezirse à Dios; y que por esto sería bien que estas cosas no se leyessen de personas simples, y idiotas*. Ad quod mirabiliter respondit, impugnantium admirationem ad nihilum reducens cum magnis & immanens, erga creaturas, dignationibus Divinis. Cæterum Sanctus Augustinus ait: *Si de veritate scandalum sumitur, vitius permittitur nasci scandalū, quā veritas relinquatur*.

Clem. X. ap. Falces disc. Apolog. fol. 182. Sub num. 258. Mag. Avila Epist. ad S. Theresiā

S. Theresiā Iesu in conceptib. Divin. amor.

S. August. lib. de Doctr. Christ. & de lib. arb.

§. VI.

SVPER VLTIMAM PRÆFATIONIS partem Sac. Facult. Theolog. Parisiensis.

67 **V**LTIMA, quæ est quinta Præfationis pars, brevissima est, & ait sic: *Ad hæc advertens Sacra Facultas, de excerptis propositionibus, deque ipso libro, ut Gallicè traditus est, sic tandem pronuntiavit:*

REFLEXIO.

68 **A**D hæc advertens Sacra Facultas, &c. Ad quæ hæc? Vel ad præterita, vel ad subsequenta volunt intelligi? Si ad præterita; nihil damnandum invenies, nisi fortè quod erratum notavimus: Omnes quippè sunt Regulæ generales, quas Sorbonici Censores suo modo disponunt, ut ad damnationem

excogitatam faciant coadjuvare. Elogia dignissima quæ de Sacratissima Virgine Maria secunda & tertia parte conglomerant, certè nihil faciunt, vt ad ea Sacra Facultas advertens in præteritam Mysticæ Civitatis Dei damnationem faciant pertransire. Sententiæ insuper Divi Bernardi, & Sancti Epiphaniij communes sunt, nihil convincentes in casu nostro. Ludibria postmodum, despectus, & convitia contra Venerabilem Authorem, eiusque librum in genere, etiam est manifestum; ad damnationem ipsius libri non conducere. Nulla igitur motiva in præcedentibus reperiuntur, *ad qua advertens Sacra Facultas*, de damnando libro tandèm pronuntiaverit. Mittimus etiam, quod Sacra Facultas nec ad præterita advertens, nec ad subsequentiâ; sic tandèm pronuntiavit; cum Censura non sit Sacræ Facultatis. Si Author Præfationis Censuræ in illis verbis, *ad hæc advertens*, subsequentiâ in Articulis inclusa intelligere voluit, improprie, & inconsequentè loquutus est; cum illud verbum demonstrativum, *hæc*, ex vi vocis, ad jam dicta referatur expressè.

69 De excerptis propositionibus, de qua ipso libro, *vt Gallicè traditus est, sic tandèm pronuntiavit, &c.* Si de ipso libro, reduplicativè *vt Gallicè traditus est*, & non aliter facta est Censuræ pronuntiatio; ad quid tot contumeliæ & convitia contra Venerabilem Authorem Mysticæ Civitatis Dei? Nunquid ipsa est Author libri *vt Gallicè traditus est* Author quippè Gallicæ translationis non est ipsa Venerabilis Mater, sed R. P. Groslet. Sciebāt forsàn Censores, quod propositiones excerptæ fidelitèr erāt traductæ? Certissimè non; aliàs superfluum & inconsonum videretur damnationem libri pronuntiare non absolūtè, sed reduplicativè prout Gallicè traditus est. De his ergo utrunque convictis Censoribus, ad singulare Certamen super propositiones in Articulis Censuræ confixas descendamus.

ADVERTENTIA.

Diximus in Prologo num. 11. Duplicem fore publicatam Censuræ libellum: Vnum quidem quem vocamus, *Censuram DD. Deputatorum* (quorumcunque Doctòrum Parisiensium sit) & huic non erat anreposita Præfatio, sed nudè absque exornatione vlla; ab Articulis propositionum confixarum incipiebat;

bat: & Alterum, cui nobis titulus: *Censura supposititia Sacra Facultatis Theologia Parisiensis*, huicque anteposita erat exornatio Præfationis, quam haculque retulimus, & in quo decet impugnavimus. *Censura DD. Deputatorum* 19. continet Articulos, *Censura autem Supposititia* solummodo 14. sed in illis 14. illi 19. sunt; & in illis 19. illi 14. Utraque Censura ferè eadem est in substantia, hoc solo notato, quod propositiones, quæ in prima Censura inveniuntur in vno Articulo, in secunda reperiuntur in alio, præterquam quod etiam nonnullæ propositiones, & si pauca, inveniuntur notatæ & confixæ in secunda, quæ non erant in prima, aliaque confixæ erant in prima, quæ omisæ sunt in secunda, quod suis propriis locis notabitur. *Censura DD. Deputatorum*, quæ est prima, data est 17. Septembris an. 1696. *Secunda* autem Kalend. Octobris, id est, die 1. Octobris eiusdem anni 1696. In impugnatione sequemur ordinem primæ Censuræ quæ 19. continet Articulos, & post Censuram DD. Deputatorum super propositiones cuiuslibet Articuli, immediatè sequetur *Censura Supposititia* super easdem propositiones, ut visis simul Censuris ambabus, in quo possibile sit, ictu vno utraque diluatur. Faxit Deus.

ARTIC. I.

*CENSURÆ DD. DEPUTATORVM
Parisensium.*

70. **P**ag. 15. versionis Gallicæ, & æditionis Hispanicæ n. 9. introducitur Deus, sic loquens de tempore, quo misit Filium suum in mundum: *Tunc nisi paterno amore impulsus, salutem aternam; & remedium nature humanæ, ad curandas ipsius infirmitates.*

71 *Nunc volo gratiam novam impertiri hominibus, quia venit tempus opportunum.*

72 *Ecce tempus, in quo misericordia mea maxime elucescet, & in quo volo amorem meum maxime operativum esse.*

73 Pag 16. num. eodem. *Respicens ad justos, qui in hoc felici tempore inveniuntur, volo omnibus aperiri januam, per quam*

accessum habeant ad meam misericordiam, & facem præbere ipsis, ut illuminentur in tenebris cæcitatæ suæ.

74 Pag. 17. num. eodem. Volo ipsis ob oculos ponere speculû, in quo videre possint ingrati animi sui crimen, atque prodigia, quæ potentia mea operata est in hac creatura, Matre Filij mei incarnati pro genere humano: & volo manifestare ipsis plura, quæ hucusque abscondita fuerunt, iuxta arcana mea iudicia.

CENSURA DD. DEPVATORVM.

75 **H**Æc Doctrina, quæ dicit, Misericordiam Dei magis eluxisse, amoremque eius magis operativum fuisse, manifestatione rerum, quæ dicuntur huic Moniali revelata de Mysterijs SS. Virginis, hætenus occulto Dei, ut ipsa ait, iudicio absconditis, quam in Missione Verbi incarnati in hunc mundum: Falsa est, temeraria, scandalosa, & impia.

CENSURA SVPOSITITIA SAC. FACVLT.

76 **S**i intendat Author in prædictis Propositionibus, Mysteria de SS. Virgine sibi (ut ait) recens revelata, comparare, & præferre Mysterijs Incarnationis Verbi, & in illis maiorem Dei Misericordiam, quam in isto eluxisse, amoremque eius magis operativum fuisse: hæc doctrina falsa est, temeraria, scandalosa, & impia.

77 Si vero tantum intendat, gratiam & beneficium prædictorum Mysteriorum sibi (ut ait) recens revelatorum, preferri debere omnibus gratijs & beneficijs, quæ Deus à tempore Incarnationis hominibus consulit: Hæc doctrina falsa est, temeraria, & scandalosa.

CONCERT. II.

*SVPER PROPOSITIONES CONFIXAS
ab utraque Censura in hoc Articulo primo.*

78 **D**ISCVTIENDA se offerunt omnia hæc. 1. Discordia inter Versionem Gallicam, & exemplar Hispanicum. 2. Legitima Ven. Authoris intelligentia in propositionibus Notæ subjectis. 3. Concordia, sive consonantia Authoris cum Scriptura Sacra, SS. Patribus & Doctoribus, alijsque cum revelationibus privatis. 4. Inordinatio Censuræ. De his omnibus fiet in sequentibus.

§. I.

*DISCORDIA INTER VERSIONEM
Gallicam & exemplar Hispanicum.*

79 **P**RIMÆ propositionis Textus Hispanus: *Yo con paternal amor embiè la salud eterna, y la medicina à la naturaleza humana para remedio de sus enfermedades incurables.* Versio de Hispano in latinum: *Ego cum paternali amore misi salutem aternam, & medicinam naturæ humane ad remedium suarum infirmitatum incurabilium.* Versio de Gallico in latinum: *Ego misi tunc cum quodam amore Patris salutem aternam, & remedium naturæ humane ad sanandum eam de infirmitatibus suis.* Enervat hæc traductio energiam & claritatem Originalis.

Discordia

80 Secundæ propositionis Textus Hispanus: *Aora quiero hazerles otra (misericordia) muy grande, por que es el tiempo oportuno de obrarla.* Versio de Hispano in latinum: *Nunc volo facere illis aliam permagnam, (misericordiam) quia est tempus opportunum operandi eam.* Versio de Gallico in latinum: *Ego volo modo dispensare hominibus novum favorem, quia tempus opportunum ad faciendum eum accessit.* Mutat hæc Versio verbum, permagnam

Discordia

nam

nam misericordiam, in illud, novum favorem, quod certè minus explicat.

81 Tertiæ propositionis Textus Hispanus: *Y porque es el tiempo en que el atributo de mi misericordia mas se ha de manifestar, y en que quiero que mi amor no esté ocioso; aora quando el mundo a llegado a tan desdichado siglo despues que el Verbo encarnó, y quando los mortales están mas descuydados de su bien, y menos le buscan.* Versio de Hispano in latinum: *Et quia est tempus, in quo attributum misericordiae meae magis manifestandum est, & in quo volo amorem meum non stare otiosum; nunc quando mundus pervenit ad tam infelix seculum postquam Verbum caro factum est, & quando mortales maiorem habent incuriam de bono suo, & minus illud inquirunt.* Versio de Gallico in latinum: *Ecce tempus in quo misericordia mea maximè elucescet, & in quo volo amorem meum maximè operativè esse, &c.* Aperta est discordia, nam verbum, magis manifestandum est, vertit Gallus in maximè elucescet; & verbum, non esse otiosum, vertit in maximè operativum esse.

Discordia.

82 Quarta propositio in Hispano Originali: *Quiero que tengan por espejo, d'onde vean sus ingratiudes, las obras maravillosas de mi poderoso brazo con esta pura criatura, y mostrarles muchas, que están ocultas por mis altos juyzios de las que hize con la Madre del Verbo.* Versio de Hispano in latinum: *Volo ut habeant pro speculo, ubi suas videant ingratiudines, opera mirabilia potentis brachij mei cum ista creatura (idest, Sacratissima Virgine Maria) & ostendere eis multa, quae occulta sunt per alta iudicia mea ex eis quae feci cum Matre Verbi.* Versio fidelis ex Gallico in latinum: *Volo ipsis ob oculos ponere speculum, in quo videre possint ingrati animi sui crimen, atque prodigia, quae potentia mea operata est in hac creatura. Matre Filij mei incarnati pro genere humano: & volo manifestare ipsis plura, quae hucusque abscondita fuerunt juxta arcana mea iudicia.* Verbum, atque, non reperitur in Originali Hispano, superfluum est, imò substantialitèr sensum mutat, dum ponitur ante verbum, prodigia, cum in originali non inveniatur, ubi prodigia ipsa sunt speculum, de quo Author loquitur. Non ergo legendum est, volo ipsis ob oculos ponere speculum, atque prodigia, sed imò legendum, speculum in prodigijs, ut expressè manifestant illa verba Hispana: *Quiero que tengan por espejo las obras maravillosas, &c.*

Discordia

§. II.

LEGITIMA VEN. AVT HORIS IN-
telligentia in propositionibus nota subjectis.

83 **I**N prima propositione nihil dubitandum occurrit, clarissima est, & nec Censoribus dubitationis motivum in ea se obtulit. Hæc igitur prima propositio quoad sensum, solum dicit, quod Altissimus, paterno amore impulsus, misit salutem æternam, & remedium naturæ humanæ, ad curandas nostras infirmitates, vel in terminis, ad curandas infirmitates ipsius humanæ naturæ.

84 In propositione secunda, etiam qui ex nostris latine vertunt, non satis meo videri Authoris apicem pertingunt, vertendo illa verba Hispanica, *otra muy grande misericordia*, in hæc verba latina, *aliam misericordiam maximam*; nam hoc sonat maximam omnium, idque non dicit Venerabilis Author. *Otra muy grande* juxta proprietatem genuinam verborum solum dicit, *aliã misericordiam multum grandem, sive permagnam*, non maiorem, nec maximam omnium; nec dicit comparationem, quin potius eam absolute excludit. Ob hoc, Originale Hispanum ad litteram adducere, duximus convenire. Magna quippè æquivocatio, vel torum potius super hoc puncto Censuræ fundamentum, ex improprietate vel fallacia versionis exortum est.

85 Nihil clarius in Mystica Civitate Dei legitur, vel continetur, quam quod beneficium Incarnationis est maior & maxima omnium gratia, maiusque & maximum omnium beneficiũ; circa quod videatur p. 1. n. 256. 257. & expressè 259. & 2. p. nu. 70. 124. 848. 1115. & 3. p. nu. 642. 660. collat. cum n. 219. eiusdem 3. p. quibus in locis manifestè legitur, & videtur, quã longè steterit Ven. Author à comparatione, quæ falsè ei imponitur à Deputatis. Manet igitur apertissimè ex Originali convictum, quod manifestatio Mysteriorum & operum Sacratissime Virginis, juxta dictum Authoris, est multum grandis misericordia, non autem maior, vel maxima; & hæc est genuinus sensus, & legitima intelligentia propositionis Ven. Matris, quin ad op-

Myst. Civ.
Dei num.
hic citatis

positum intelligendum levissima maneat ratio dubitandi.

86 Circa tertiam propositionem, legitimus sensus hic esse videtur; & quia est tempus in quo attributum misericordiae meae magis manifestandum est, nunc quando mundus pervenit ad tam infelix saeculum postquam Verbum caro factum est. Aliqui, etiam ex nostris, in versione latina virgulam apponunt ante illa verba, postquam Verbum caro factum est, cum revera nec sit apponenda, nec inveniatur in Originali manuscripto, nec in primo exemplari impresso, cum Originali collato. Integra quippe clausula sic est, & debet esse: *Nunc quando mundus pervenit ad tam infelix saeculum (& virgula non interposita prosequitur) postquam Verbum caro factum est.* Hoc necessario notato, manifestè liquet, quod Venerabilis Author non absolute affirmat, nunc esse tempus in quo attributum misericordiae divinae magis manifestandum est, comparative ad omne tempus, sed restrictive ad tempus post Incarnationem elapsum, aliàs sine causa superadderet illa verba: *Nunc. postquam Verbum caro factum est.*

87 Nec placet multorum intelligentia, qui illa verba, *magis manifestandum est*, in hæc alia vertunt, *amplius manifestandum est*, ut totaliter auferant comparisonem. Gallus vertit, *le plus*, pro *magis*; Censores verò pro utraque voce dixerunt, *maximè*, ad colorandam Censuram. Displicet, inquam, *amplius pro magis*; nam verbum *amplius* nihil singulare explicat; nec aliquid diceret Ven. Author, si solum assereret, quod attributum misericordiae amplius manifestandum esset, hoc præcisè intellecto, quod attributum misericordiae etiam nunc manifestandum est. De eo enim, qui hodie duos denarios pauperibus erogaret, & cras similiter alios duos, vel unum, bene dici posset: *Hodie erogat, & amplius erogabit*, sive magis, sive minus; non autem dici posset, quod magis erogaret cras quam hodie. Si ergo Ven. Mater solum diceret, quod attributum misericordiae amplius manifestandum esset, revera solum assereret, quod attributum divinae misericordiae non erat exhaustum, sed quod adhuc amplius manifestandum esset; sicut etiam dicitur de vivente hodie, quod amplius vivet, dato quod hodie non moriatur, & quod amplius non vivet, qui moreretur hodie. Sic dicitur Gen. 44. v. 23. *Non videbitis amplius faciem meam.* Et Zachar. 14. v. 11. *Anathema non erit amplius.* Et Ioann. 8. v. 11. *Iam amplius noli peccare. Quæ*

Simile.

Aliud simile.

Gen. 44.

v. 23.

Zachar. 14.

v. 11.

Ioã. 8. v. 11.

omnia nullam includunt comparationem majoris vel minoris, sed solum indicant continuationem; vel cessationem subjectæ materiæ. Non ergo juxta genuinam Authoris mentem & contexturam, legitime vertitur: *Mas se ha de manifestar*, per, *amplius manifestandum est*.

88. Dicendum est igitur, quod V. Author comparationem indicat in illis verbis: *Y porque es el tiempo en que el atributo de mi misericordia mas se ha de manifestar*. Qualem autem comparationem faciat, hoc opus hic labor est. Ex aperta contextura, hæc esse comprobatur, quod sicut beneficium Incarnationis, ut in eo magis resplenderet Divina misericordia, eo tempore operatum est, quo magis erat deperditus mundus; sic beneficium manifestationis Mysteriorum, & operum mirabilium Sacratissimæ Virginis concessum est, quando mundus pervenit ad tam infœlix læculi postquã Verbu caro factu est. Comparatio igitur non est inter misericordiã & misericordiã, sed inter tẽpus & tempus utriusque misericordiæ. Hispanæ clausulæ, sic leguntur: *Y como entonces atendi al tiempo que mas resplandeciese esia misericordia* (loquitur de Incarnatione) *aora quiero hazerles otra muy grande* (jam loquitur de beneficio revelationis Mysteriorum Uirginis Mariæ) *aora quando el mundo ha llegado a tan desdichado siglo despues que el Verbo encarnò, y quando los mortales estàn mas desengadados de su bien, &c.* Et paulò antè dixerat, *es el tiempo en que el atributo de mi misericordia mas se ha de manifestar: sacrà quando el mundo, &c.* Certum est quod Divina misericordia resplendet magis in majori miseria: & sicut Altissimus tempus respexit; in quo magis elucesceret misericordia Incarnationis, sic ad manifestandam hominibus mirabilem vitam Sacratissimæ Virginis; tempus elegit majoris miseriæ post Incarnationem, ut sic attributum misericordiæ ejus in hoc pergiandi beneficio magis splenderet. Attentè legatur textus totius numeri 9. Mysticę Civitatis Dei.

89. Si forsàn dixerint Censores, mundum in tanta perditione & angustia nunc non inveniri, sicut in læculis præcedentibus, quando tyranni & hæretici, profitentes nomen Christi crudeliter persequabantur, & divexabant Ecclesiam Dei; facilis est responsio; nam præterquam quod in tali tempore intabat motivum Articulo sequenti videndum de incapacitate fidelium

ad simul tot Mystera & Sacramenta portanda, adhuc ex parte morum non sic vitij oppressus & exuberans videbatur Catholicus Orbis. Tyranni enim, & heretici fecerunt martyres in Ecclesia; deliciae vero & cupiditates fecerunt hereticos & tyrannos.

90 Uel si mavis, alia invenitur Ven. Authoris legitima intelligentia in illis verbis: *Et quia est tempus, in quo attributum misericordiae meae magis manifestandum est, &c.* Ratio instat aperitissima: qui hodie erogat pauperibus duos denarios, si mane erogaret quatuor, evidens est, quod magis manifestaret pietatem suam manè, quam hodiè: ergo si Dominus misericordijs suis retroactis sæculis hominibus concessis, istque continuantibus, novam superaddit misericordiam revelationis Mysteriorum vitæ mirabilis Deiparæ Virginis, magis manifestat attributum misericordiae suæ nunc, quam retroactis sæculis post Incarnationem. Ni fallor hæc est propriissima Authoris intelligentia, & *ly magis* facit quoad hoc comparationem huius temporis cum temporibus elapsis post Incarnationem Verbi, quod exprimitur ibi, *postquam Verbum caro factum est.* Etenim Attributum Misericordiae magis manifestatur duplici misericordia, quam unica. Statuamus, sæculum præsens æquale esse in divinis misericordijs cum sæculis elapsis post Incarnationem Verbi, seclusa revelatione mirabilium operum Sacratissimæ Virginis Mariæ. Nunc sic: Una misericordia superaddita alteri, majorem facit misericordiam; sed divinis misericordijs, quibus hoc præsens sæculum æquale supponitur cum sæculis præteritis post Incarnationem Verbi, superadditur misericordia revelationis Mysteriorum Sacratissimæ Virginis in hoc sæculo præfenti: ergo magis quoad hoc resplendet divina misericordia in hoc sæculo præfenti, quam in alijs elapsis post Incarnationem Verbi. Argumentum convincere videtur, si non negatur, quod revelatio mirabilium Operum & Mysteriorum Sacratissimæ Virginis est divina misericordia.

91 In ordine ad propositionem quartam & quintam, intelligentia legitima V. Authoris clarissime patet: Nihil actum est à Doctoribus Deputatis contra ipsas, neque in Censura supposititia affertur aliquid adversus eas. In quarta dicitur: *Volo omnibus aperire januam, per quam accessum habeant ad meam misericordiam.* Temerarium foret negare Sacratissimam Virginem esse

jannam; Ecclesia dicente de Virgine Maria in Litanis Lauretana, *Ianua Cæli, ora pro nobis, & Apostolo suadente: Adæmus cum salutia ad thronum gratia, ut misericordiam consequamur, &c.* Quod Mariæ Virgini applicatum in Sanctis Patribus palim invenies. Nec vocare *speculum* Virgineam vitam absolum videtur, cum sæpè sæpius etiam de vita exemplari aliorum Sanctorum elogium simile reperiamus.

Litan.
Lauret.
Hebr. 4.
v. 19.

§. III.

CONCORDIA, SIVE CONSONANTIA
Venerab. Authoris cum Scriptura Sacra, SS. PP.
& DD. alijsque cum Revelationibus
privatis.

92 **A**SSERIT in prima propositione Ven. Author, quod Altissimus paternali amore misit salutem æternam, & medicinam naturæ humanæ ad remedium suarum infirmitatum incurabiliū. Hoc idè prius dictū invenitur Ioan. 3. *Sic Deus dilexit mundam, ut filium suum unigenitum daret; ut omnis qui credit in eum non pereat, sed habeat vitam æternam.* Et ab Isaia Propheta: *Verè languores nostros ipse tulit, & dolores nostros ipse portavit.* Adest & Sanctus Bernardus dicens: *Venit Medicus ad egrotos, Redemptor ad venditos, ad errantes via, ad mortuos vita.* Ex Revelationibus privatis videri potest Sancta Birgitta lib. 5. interrog. 16. quæst. 4. Nec in hoc amplius immoremur.

Ioan c. 3.
Isai. 5.
v. 4.
S Bernar.
Serm. de
Advē. &
S. Aug. in
Ioann.
S. Birgit.
lib. 5. rev.
interrog.
16. q. 4.

93 Ad veram intelligentiam reducta propositione secunda, sensus est, quod manifestatio vitæ mirabilis Sacratissimæ Virginis, altera est permagna sive multum grandis misericordia Divina. Et quis in hoc dubitare audebit, textu Sacro dicente, vel potius in eo ipsa Sacratissima Virgine magnificè conclamante: *Quia fecit mihi magna qui potens est?* Si magna fecit in Maria qui potens est, ex quibus multa usque modo permanserunt occulta, ut testimonio Sanctorum differt. sequenti patebit; magna igitur erit, talia magna revelans Divina misericordia. De prodig-

LUC. 1.

Offic. Div.
in. Nat. V.

Idiota in
Umbr. Pir
gin.

S. Birgitta
Revel. li. 4
c. 138. &
Ser. Ang.
cap. 5.

S. Maria
Magd. de
Paz. li. 2.
Divin. In-
tellig. cap.
18. fol. 28
num. 2.
Eccle. lib.
4. cap. 18.
fol. 108.
num. 3.

Hierem in
Thren.

digiosa Deipara vita carit. itidem officium sacrum, quod tunc-
tas illustrat. Ecclesias manifestare ergo vitam Mariæ inclitam,
cunctas illustrantem Ecclesias, a singularibus Divinæ miseri-
cordiæ beneficijs fidelium pietas audebit abstrahere? *Respirat pec-
cator per Mariam in spe veniæ & gratiæ*, ait Doctissimus Idiota;
& nollent. Deputati, peccatores respirare. in agnitione mi-
rabiliū operum illius per quam respirant? *Mater omnium eorum*
*est Maria, qui sunt in Cælo, in Purgatorio, & in mundo pœnitenti-
um, pulchrèque dicitur miſor mundus, de qua Deo major glo-
ria, & Angelis lætitiæ, hominibusque utilitas est, quam de toto*
mundo. Verumque legitur in Divinis Revelationibus Sanctæ
Birgittæ lib. 4. cap. 138. & *erm. Ang. 5. per totum.* Sicut igitur
Censores agnoscere Matrem nostram, in quo mundus eam
non cognovit; & profiteri concedant, permagnam esse Dei mi-
sericordiam, hoc in sæculo nequam tantum bonum revelare vo-
luisse. *Qui misericordiam non invenit, vel à uerone possidetur,*
ad Mariam recurat, ait Divinitus illustrata in suis supernis in-
telligentijs Sancta Maria Magdalena de Pazzis lib. 2. cap. 18. fol.
28. num. 2. Agnoscimus igitur Mariam, ad quam recurrere ju-
beatur, & liberalitatem Dei profiteamur, quæ talis est, ut do-
num existimet, sua nos dona recipere, sicut ipsa Sancta Maria
Magdalena de Pazzis testatur lib. 4. Divinarum intellig. cap. 18.
fol. m. bi. 108 num. 3. Quoniam vero rationi & authoritati disso-
num judicamus asserere, permagnam non fore misericordiam;
ostendere & revelare vitam Matris misericordiæ; ideo super
hoc nihil aliud ultra superaddere decrevimus. Si enim Deum re-
velasse ubi abscondita jacebant corpora Sanctorum, permagnū
Dei beneficium ab Ecclesia univērsali celebratur, quanto magis
celebrari & venerari debet uti magna & perquam magna Dei
misericordia, Altissimum revelasse eius Genitricis mirabilissimā
vitam?

94 Asserit tertia propositio, Nunc esse tempus in quo attri-
butum misericordiæ Divinæ magis manifestandum est: Nunc
quando mundus ad tam infœlix sæculum pervenit postquā Ver-
bum caro factum est. Haad dubium, quod Divina misericordia
replendet magis in majori miseria, & *misericordia Dei quia non*
funus consumpti, ait Propheta, & *quia non defecerunt misera-*
tionēs ejus. Si non defecisse miserationes Domini, misericordia
Dei

Dei est; major ergo misericordia comprobatur, dum novam misericordiam superadditam invenimus ad consuetas & communes miserationes ejus. *Deus medicamentum est non sano, regula est pravo, lux est tenebrato, habitatio est deserto*, ut ait Divus Augustinus: infirmiori ergo majus est medicamentum; magis pravo, directior regula; magis tenebrato, splendidius lumen; & magis deserto, tior habitatio. Deus est, *cui proprium est misereri semper & parcere*, quique *potentiam parcendo maximè & miserando, manifestat*; sed parcere magis non valet, nisi magis illi oleratur quid parcat: magis ergo attributum misericordiae manifestat, cum magis ei de quo misereatur multiplicat humana fragilitas. Duo debitores erant cuidam fœneratori, vnus debebat denarios quingentos, & alius quinquaginta. *Non habentibus illis unde redderent, donavit vtrisque. Cui facta est major misericordia? Absque dubio, cui plus dimisit: magis igitur ostenditur attributum misericordiae in fœneratore supremo, quando in pauperculo peccatore magis invenit condonandum.*

95 Speciosè, superno lumine illustrata scopum attegit S. Maria Magdalena de Pazzis in suis Divinis intelligentijs lib. 3. cap. 32. fol. mihi 78. col. 2. num. 4. vbi ait: *Renovatur erga peccatores misericordia, qua quolibet multiplicatur momento, quemadmodum iugiter contra Deum renovantur offense; quas vel condonat, vel sacramentorum virtute totalitèr delet; eam gratiam & auxilium peccatoribus prestans, quibus convertantur ad Deum; & vsquequo convertantur, pœnam protrahendo, auxilia, internas externasque multiplicando inspirationes, quibus misericordiam multiplicare dicitur. Nihil amplius desiderandum videbatur, sed adhuc clarius lib. 6. cap. 5. fol. mihi 203. col. 1. num 6 ait. Nulla est comparatio inter Deum & creaturam, nihilominus tantum eam diligis, ò Domine mi, ut non cesses iugiter gratias, dona, ac beneficia impendere, & propter infinitam tuam misericordiam, non modo nobis adeo ingratis, ac vilibus te inclinas, sed etiam te offendentibus, & non credituris obviam is. Nunc adverte quod sequitur: O magna bonitas, ò misericordia infinita, & in quo hac tua misericordia offenditur major? Audebo dicere, quod major ostenditur in ferendis continuis magnisque offensis, quam in proprio sanguine semel dando. Ad nostrum intentum quid magis decisivum?*

S. August.
lib. de Civitate
viii.

Luca 7.
v. 41.

S. Maria
Magd. de
Paz. lib. 3
Divin. In-
tellig. cap
32. fol. mi-
hi 78. col.
2. nu. 4.

S. Maria
Magd. de
Paz. lib.
6. Divin.
Intellig. et
cap. 5.

96 Nec id, quod de infœlici nostro sæculo scribit V. Author indubium revocabitur, si quæ ad nostram doctrinam scripta sunt, ad memoriam trahamus. Conferantur in primis & experientia comprobentur, quæ varijs in locis Mylticæ Civitatis Dei de miserabili mundi statu præfenti continentur, præcipuè

Myst. Civ. Dei n. hic citatis. 1. p. num. 163. & 164. & 2. p. num. 124. & 498. & 3. p. num. 239. & in alijs infra citandis, quibus in locis lamentabilem, et si veram, huius sæculi infœlicis descriptionem efformat. Si in deaurata Ecclesiæ Catholicæ prima centuria licuit Apostolo dicere, *In hoc sæculo nequam*; quid post sexdecim sæcula dicemus, quando frigescente mundo, novissima hora est, & scriptū invenimus dictum illud infallibilis veritatis: *Cum venerit Filius hominis putas inveniet fidem super terram?* Quanto tempora magis distabant à creatione, majori replebantur imperfectione, ideoque Christus media nocte natus est, ut mediam noctem tenebrarum ad quam mundus devenerat, mirabili fulgore suæ Nativitatis illuminaret. De hoc apprimè loquitur V. Author num. sup. citatis. Ex alijs privatis Revelationibus stat in promptu S. Birgitta tom. 1. lib. 5. interrog. 16. quæst. 3. fol. mihi 611. vbi quærit à Domino dubij solutionem & ait sic: *Cum tanta salus sit toti humano generi in Incarnatione tua; cur tanto tempore distulisti incarnari? Cui Dominus: iustum fuit, ut tunc veniret Medicus, quando aggravata fuit infirmitas, ut vbi abundavit morbus, superabundaret medicina.*

97 Patet insuper infœlicis sæculi nostri revelatum testimonium in S. Maria Magdalena de Pazzis lib. 1. Divin. Intelligent. cap. 14. fol. 9. num. 1. vbi inquit: *Mundus mihi hodie, quod nunquam, videtur ad pejora redactus, cum in eo nec amplius charitas, nec dilectio, nec amor invenitur.* Item lib. 5. cap. 19. nu. 4. fol. 166. dicit Dominus Sponsæ suæ dilectæ: *Tempus advenit in quo creatura mea, malitia magis, quam fragilitate peccent, & quanto magis cum donis meis & gratijs, mea bonitate concurrent, tanto magis ipsi in malitia crescunt.* Ecce quomodo ostenditur magis attributum Divinæ misericordiæ in majori miseria. Consonat & Sæct. Catharina Senensis in suis Dialogis tract. 1. cap. 16. prope finem, vbi ait: *Aperi Domine misericordes oculos tuos, & non differas misereri mundo, nam jam videtur quod totum deficit, dum privatus cernitur unione, & pretioso vinculo*

to tue charitatis & proximi. Et protequitur cap. 17. & cap. 24. ubi dicit, mundum à bono fatalitèr declinasse, multiplicataque esse spinas & tribulos, quibus bonum semen lamentabilitèr offuscatur, ac perditur.

98 Nec deest in Sacra Pagina efficax assumpti testimoniù, 2. ad Timoth. 3. ubi Apostolus ait Discipulo suo: *Etoc autem scito, quod in novissimis diebus instabunt tempora periculosa: erunt homines seipfos amantes, cupidi, elati, superbi, blasphemi, parentibus non obedientes, ingrati, scelesti, sine affectione, sine pœre, criminatores, incontinentes, immites, sine benignitate, proditores, tumidi, & voluptatum amatores magis quam Dei, &c.* Ferè in omnibus videtur descriptum infœlix sæculum nostrum; consonamque reperies V. Matrem i. p. Mysticæ Civitatis Dei nu. 302. & 2. p. n. 499 266. 1281. 1312. 1328. & 1435. & 3. p. n. 427. 609. & 610. quibus in omnibus locis mirabilem de infœlicitate sæculi præsentis, deque lamentabili peccatorum ingratitude descriptionem efformat: major ergo Dei misericordia ex majori hominum miseria comprobatur.

99 Verum licèt Divinæ misericordiæ major ostensio ex comparatione ad majorem hominum miseriam non consurgeret; vnde probari posset, Deum in isto sæculo non posse, attributum misericordiæ suæ magis manifestare, quam sæculis præcedentibus ab Incarnatione? Manus Domini non est abbreviata, nec thesaurus miserationum eius exhaustus, imò miserationes eius super omnia opera eius.

100 Adversus propositiones quartam & quintam sub Articulo Censuræ comprehensas nihil egerunt Censores. In eis continetur, quod Sanctissima Virgo est *Ianua* ad Divinam misericordiam; *Fax lucidissima* ad illuminandos homines in tenebris cæcitatæ suæ; & *Speculum præclarissimum*, vt videte possint ingrati animi sui crimen. Elogia hæc pœssim in Sanctis Patribus & Doctoribus reperiuntur. Ecclesia canit: *Salve Radix, Salve Porta* Item: *Ianua cœli*. Et in Officio Assumptionis: *Paradysi Porta per te nobis aperta sunt, quæ hoïe gloriosa cum Angelis triumphas*. Cæterum in Paradylo Sponsi & Sponsæ fol. 192. Author cæcinit: *Clauferat arato mors cardine lmina vita: Tu domita, (vita ianua) morte, pates*. Nec minora elogium Facis habet testimonia. Stella matutinâ, Aurora consurgens, pulchra vt Luna, electa vt Sol, quotidie ab Ecclesia salutatur. Sanctus

Ibid cap.
17. & c.
24.

2. Tim. 3.

Myst. Civ.
Dei. v. hic
civitatis.

Eccles. in
ant. dic.
solis.

Auth. Pa
radys. Spõ
si & Spõ
sæ fol. 192

S. Epiphā. Epiphanius ait: *Maria est Candelabrum aurum Zacharia, quod*
 Serm. de splēndam lucernam relucētem in Cælo & in terra, Christum
 laud. Virg gest. vit. Et Beatus Albertus Magnus: *Maria est Fenestra illumi-*
 Alb Mag nitionis, totam domum Ecclesie luca Divinitatis illustrans. Si-
 in Bibliot. milicē & præconiū Speculi ipse Albertus Magnus Sacratissi-
 Marian. mē tribuit Virgini Mariæ his verbis: *Maria candor est lucis*
 Idē Ser. 2. *aternæ, & Speculum sine macula.* Ernestus: *Maria Speculum est*
 in Nativ. *in quo videtur Deus, non jam magnus Dominus & laudabilis ni-*
 V. Mar. *mis, sed parvulus Dominus, & amabilis nimis: imò certè ibi*
 Ernest. in *videtur simul in vnum dives & pauper, parvus & magnus, atr-*
 Mariali *nus & infans, Creator & creatura. Magis aptè ad intentum*
 cap 80. *nostram Mauritius: In B. Virgine tanquam in Speculo; Superbi*
 Maurit in *cognoscunt suas maculas, respiciendo ad eius humilitatem; luxu-*
 Chrē. nov. *riosi, ad ipsius Virginitatem, &c.* Et S. Ambrosius: *Maria est*
 B.M. c. 10 *Speculum sine nāvo, de qua, velut in Speculo resulget species*
 S. Amb: l. *castitatis.*

2. de Virg 101. Ex Revelationibus privatis videatur in primis S. Bir-
 S. Birgit. gitta lib. 1. cap. 50. fol. mihi. 109. vbi ostendit Mariam esse: *Ja-*
 lib. 1. Rev. nuam ad invenendam Divinam misericordiam, quæ per Mariam
 cap 50. procedit vt calor à Sole. Ad idem facit lib. 1. cap. 51. lib. 2.
 Item c. 51 cap. 23. & extrav. 50. alijsque in locis. De lumine Mariæ per-
 & lib. 2. tractat in sermonibus Angelicis cap. 5. vbi ait. *O pia dulcis Do-*
 cap. 23. *mina, Virgo Maria omnibus amabilis: quemadmodum Deus duo*
 S. Birgit. *luminaria simul cum stellis huic mundo necessaria creavit, ita &*
 ser. Ang. *inte alia duo luminaria clariora feri prævidit, &c.* Et lib. 1.
 cap. 5. *cap. 50. asserit quod Lux Mariæ fugat omnes tenebras; eiusque*
 Eadē lib. *operationibus tribuit rationem speculi clarissimi, vt videre est*
 1. cap. 50. *in Serm. Angeli citat.*

S. Maria 102. Collimat in assumptum S. Maria Magdalena de Pazzis
 Magd. de lib. 2. cap. 24 fol. 34. vbi hæc leguntur: *O quot sunt dona &*
 Paz lib. 2 *gratiæ, quas Maria vult creaturis conferre! O Maria dulcissi-*
 cap. 24. *ma, quam pura, & quam pulchra es: tuo enim intuitu Ange-*
 los laificas, peccatores confortas, & exultantes reddis creatu-
 ras. Intuitu tuo agis, vt ira Divina erga peccatores mitigetur;
 unde creaturæ misericordiam Dei admirantur, quod pro anima
 vna, vt ad ipsum reddeat, tanto tempore expectat. Et paulò
 infra: *Ascendens in Cælum, ò Maria, Paradysum in terra relin-*
 quis, relinquis enim inauditum illud castitatis exemplum, &c.

Et...

Et paulò post: *O Maria, tu es Porta illa, perquam nos ad Cælestem introducimur Patriam, & perquam Deus descendit in terrâ. Alia dulcissima & valdè ad scopum nostrum conducentia testimonia, in his Divinis Intelligentijs de Virgine Maria reperies, præcipuè lib. 2. cap. 17. 23. & 24. & lib. 3. cap. 16. & 17. Et lib. 4. c. 18. Et lib. 7. cap. 19.*

*Eadè alijs
in loc. hic
cit.*

103 Habemus igitur consonam & concordem in suis propositionibus in Articulo primo Censuræ subjectis, prout ad verum originale reductis, Ven. Authorem, cum Scriptura Sacra, Ecclesia Catholica, SS. PP. & DD. & cum alijs Revelationibus privatis inter manus fidelium sine contradictione currentibus. Solum ergo restat ostendere inordinatam & falsam Doctorum Deputatorum Censuram.

§. IV.

INORDINATA ET FALSA DOCTORUM Deputatorum, & Sententia supposititiæ ostenditur Censura.

104 **D**ESTRUCTO fundamento, corrui ædificium; & destructo motivo Censuræ, totum evanescit ipsius Censuræ fundamentum. Multi fingunt homines, vt liberè percutiant; falluntur tamen, solum aërem verberantes, pugnantesque in incertum, vel potiùs in figmentum certum, quasi homines fictos jugulantes. Nescio si sic evenit nostris Sorbonicis Censoribus. *Hæc doctrina, inquit, quæ dicit, Misericordiam Dei magis eluxisse manifestatione rerum, quæ dicuntur huic Moniali revelata, quam in missione Verbi incarnati in hunc mundum, falsa est, temeraria, scandalosa, & impia.* Adhuc diminuta foret Censura, si talia diceret V. Author. Verum nec talia dicit, nec illativè ea dicere velle potest inferri; vt manifestè comprobatur est ex ipso Originali. Præterea nec ipsæ propositiones, vt jacent ex Gallico in latinum traductæ, asserunt quod Censores imponunt, vt sanis oculis consideranti patebit.

105 Si defuit pietas Deputatis, defuit eis virrus fundamentalis in huiusmodi materia expectata Censoribus. Æstimanda ve-

Eminentif.
Turrecre-
mat. c. 3.
Prolog. ad
Revel. S.
Birgit.
Idem Tur-
recremat.
in fin. de-
fens. Art.

nit discreta illa sententiâ Cardinalis Turrecremata cap. 3. Pro-
logi sup. Reveiat. S. Birgittæ, quæ sic est: si benè & diligentè,
ac pio studio, sicut Sanctorum dicta solita sunt legi; intelligan-
tur, nihil continent, quod intellectum habeat adversum Sacra
Scriptura, aut doctrinâ Sanctorum Doctorum ab Ecclesia appro-
batorum; Et in fine defensionis Articulorum iterum repetit: Nul-
lum piè & modestè intellectum reperies Sacra Scriptura, aut
Sanctorum Patrum sententijs contrarium, sed consonum, & con-
formem satis reputo unumquemque, (nunc attende) & omnes eos
juxta eorum modèram & piam intelligentiam esse admittendos.
Amplius pietatem expetit his verbis: *Ut patet inspicienti sanis
oculis libros huiusmodi, & ea pietate legenti, qua cetera Scrip-
tura Sancta, sive Canonica, sive Doctorum legi debent. Sane
oculos & pietatem semèl & iterum atque iterum in Examina-
toribus Revelationum privatatum Eminentissimus Cardina-
lis meritò perquirat, cum pietas, Apostolo teste, omnium virtutum
fundamentum sit. Super hoc ait Hurtadus: Caveant ergo explo-
ratores Revelationum non vti calliditate, &c.* Nunc ergo ad Cen-
sores Parisienses: Si in Tomo primo Mysticæ Civitatis Dei,
quem vos quidè legistis, & vobis vestro, vel censura vestra dam-
nantis antefaciem Sorbonici Congressus: & non utcuquè le-
gistis, sed in varijs confessionsibus privatis intra duos menses habitis,
magna & diurna conquisitione examen vobis commissum, fac-
tum præstitistis, ut dicitur in Prefatione Censuræ Supposititiæ,
parte prima: Si, inquam, in Tomo primo Mysticæ Civitatis
Dei num. 259. à lin. 19. legistis: *Inter omnes gratias à Divina
Misericordia mortalibus collatas, nullam esse majorem, vel po-
tius, Deum se fecisse hominem, hanc esse majorem omnibus gra-
tijs, & beneficijs divinis: Quomodo si hoc legistis, intelligen-
tiam contrariam propositioni confixæ adjudicastis? Verba His-
panica sunt hæc: Si nada nos deve el verdadero Señor, y todo
nos lo dió; y lo dà de gracia; y entre todas sus gracias, y be-
neficios, la mayor gracia fue averse hecho hombre, y muerto
por nosotros, porque en este beneficio se nos dió todo à sí mis-
mo, corriendo el impetu de la Divinidad hasta topár con nuestra
naturaleza, y unirse con ella, y con nosotros. Como es posible,
&c.* Si hoc legistis, & juxta firmam Nicolai III. regulam de ver-
borum significatione, supra relatam num. 63. ea quæ in princi-
pio,

pio, ad medium & ad finem; illa vero quæ in medio, ad finem atque principium; & ea quæ in fine, ad utrumque, vel eorum alterum referuntur: quomodo ad clausulam V. Authoris, hic fideliter transcriptam, quæ in medio tomi quem legistis est, non attendistis?

106 Auctores insuper Supposititiæ Censuræ Sac. Facult. Theologiæ Parisiensis timoratiore in hocce judicio processerunt. Aiunt sic: *si intendat Author in prædictis propositionibus Mystéria revelata comparare, & præferre Mystério Incarnationis Verbi, & in illis majorem Dei misericordiam, quam in isto eluxisse: Hac doctrina falsa est, &c. si vero tantam intendat prædictam gratiam præferri debere omnibus gratiis & beneficiis, quæ Deus à tempore Incarnationis bonis hominibus contulit; Hac doctrina falsa est, temeraria, & scandalosa.* Nec unum, nec aliud intendit Ven. Author, ut probatum manet supra num. 84. doctrina igitur ejus nec est falsa, nec temeraria, nec impia, nec scandalosa, sed sana, vera, edificativa, & devota; de quo loquantur experti, & innumeri qui his libris vitam suam mutaverunt in melius. Timoratiorem autem conatum his Censoribus, quam Deputatis attribui, eo solum, quod hi absolute, illi vero quali profitentes, litteram textus non aperte concludere, Venerab. Authorem loqui de excessu comparativo ad beneficiû Incarnationis, conditionatè & non absolute Centuram impigerunt. Verum enim vero, tam Deputati, quam alij Censores legitimam Ven. Authoris mentem non invenerunt; quoniam neutram partem affirmat Ven. Abbatissa. Neutrum dicit, quæ utrumque negat. Neutrum dicit, quæ doctrinam contrariam expresse tenet, ut videre est, §. 2. huius Concert. 2. per tot.

ARTIC. II.

CENSURÆ DD. DEPUTATORVM
Parisienſium.

107 P Ag. 17. nu 10. Deus inducitur sic loquens: *Non manifestavi hæc in primitiva Ecclesia, quia continent Mystéria tam alta, tamque sublimia, ut fideles illis penetrantibus*

& admirandis intenti fuissent, cum necessè erat stabiliri Legem, Gratia, & Evangelium promulgari. Et quanquam id incompossibile non fuisset, attamen ingenium humanum oppletum ignorantia pati poterat nonnihil turbationis, & dubitationis, quia Fides Incarnationis, & Redemptionis erat adhuc debilis, atque præcepta novæ legis erant quasi incunabulis.

CENSURA DD. DEPUTATORVM.

108 **H**ÆC propositio falsa est, temeraria, & novitatem inducens.

CONCERT. III.

CIRCA PROPOSITIONEM CONFIRMAM

in Articulo secundo Censuræ Doctorum

Deputatorum.

109 **S**IMILITER sicut in capite antecedenti examinanda veniunt. 1. Discordia inter versionem Gallicam, & exemplar Hispanicum. 2. legitima Uen. Authoris intelligentia in propositionibus Noxæ subiectis. 3. Concordia, sive consonantia Authoris cum Scriptura Sacra, SS. PP. & DD. aliisque cum revelationibus privatis. 4. Inordinatio Censuræ. Ad singula transeamus.

S. I.

DISCORDIA INTER VERSIONEM Gallicam & exemplar Hispanicum.

110 **H**ISPANICVS textus ait sic: En la primitiva Iglesia no los manifesté; (loquitur dominus de Myrterijs occultis Sacratissimæ Virginis) porque son Misterios tan magníficos; que se detuvieron los Fieles en escudriñarlos, y admirarlos, quando era necesario que la Ley de Gracia, y el Evangelio se estableciesse. Y aunque

todo era compatible; pero la ignorancia humana pudiera padecer algunos recelos, y dudas, quando tam en sus principios estava la Fè de la Encarnacion, y Redencion, y los preceptos de la nueva Ley Evangelica.

111 Versio de Hispano in latinum: In primitiva Ecclesia non manifestari ea (ait Dominus de occultis mirabilibus Sacratissimiæ Virginis;) quia sunt Mysteria adeo magnifica, vt detinerentur Fideles in eis scrutandis & admirandis, quando erat necessarium quod Lex Gratia, & Evangelium stabiliretur. Et quamvis totum erat compatibile; tamen ignorantia humana pati posset nonnullas suspiciones, & dubia, quando tam intijs suis erat Fides Incarnationis & Redemptionis, & præcepta novæ Legis Evangelicæ.

112 Versio fidelis ex Gallico in latinum: Non manifestari hæc in primitiva Ecclesia; quia continent Mysteria tam alta, tamque sublimia, vt fideles illis penetrandis, & admirandis intenti fuissent, cum necesse erat stabiliri Legem Gratia, & Evangelium promulgari. Et quoniam id impossibile non fuisse, ut tamen ingenium humanum oppletum ignorantia pati poterat nonnihil turbationis, & dubitationis, quia Fides Incarnationis, & Redemptionis erat adhuc debilis, atque præcepta novæ Legis erant quasi incunabulis.

113 Hæc versio Gallica locis illorum verborum, sunt Mysteria, inquit, continent Mysteria. Pro, adeo magnifica, vertit, tam alta, tamque sublimia. Pro, detinerentur Fideles in eis scrutandis & admirandis, vertit, vt fideles illis penetrandis & admirandis intenti fuissent. Pro, quando erat necessarium, quod Lex Gratia & Evangelium stabiliretur, vertit, cum necesse erat stabiliri Legem Gratia, & Evangelium promulgari. Pro, ignorantia humana pati posset nonnullas suspiciones & dubia, vertit, ingenium humanum oppletum ignorantia pati poterat nonnihil turbationis, & dubitationis. Pro, quando tam in intijs suis erat Fides Incarnationis & Redemptionis, & præcepta novæ Legis Evangelicæ, vertit, quia Fides Incarnationis & Redemptionis erat adhuc debilis, atque præcepta novæ Legis erant quasi incunabulis.

Discordia

114 Habes comparationem inter Versionem Gallicam, & textum Hispanum, quorum discordia clarissima est, vt inspicie-

ti patet; & præter alias dissonantias, & improprietas, addic
in fine causalem, certè non inventam in Hispano Originali. Ori
ginale quidem dicit, *quando Fides, & versio pro, quando, ait,*
quia Fides, &c.

S. II.

**LEGITIMAVEN. AVTHORIS INTEL
ligentia in Doctrina Nota subjecta.**

Sub duplici clausula plures & dignitas propositiones
imbit V. Author. Prima dicit, quod *in primitiva*
Ecclesia non manifestavit Deus hæc occulta: Mysteria: Sacratissima
Virginis. Secunda asserit, *isihæc Mysteria esse adeo magnifica,*
&c. Tertia dicit, quod *Fideles deventur in eis scrutandis,*
&c. admirandis, &c. in quo non parum reperit inconueniens V.
Mâter, Quarta resolvit, quod *id totum erat absolute compatibile.*
Quinta asserit, quod *ignorantia humana potè posse suspitiones &*
dubia, &c.

6. Prima propositio est manifesta, ejusque intelligentia
clarissima, expositione non indigens. Dixi manifestam esse, eo
quod equaliter certum sit, occulta manifestata Mysteria, ac
non fuisse à Deo manifestata. Observandum vero, aliud fore nõ
esse à Deo implicite revelata talia Mysteria, & aliud non fuisse
explicitè manifestata. Textus ait: *Non manifestari hæc in priva
tiva Ecclesia,* quod certè non excludit revelationem implicitam,
sed solum denegat explicitam manifestationem. Verumque asse
rit Ven. Author, primum scilicet, omnia Mysteria hæc jam
reperiri, in Divinis Litteris implicite revelata; secundum vero
non fuisse in primitiva Ecclesia aperte & expressè manifestata,
sicut dicitur in propositione Notæ subjectæ: *Non manifestari hæc*
in primitiva Ecclesia, &c.

Hæc genuina V. Authoris intelligentia manifestè con
furgit ex collatione hujus num. 10. primæ partis Mysticæ Ci
vitatatis Dei cum num. 413. 1115. & 1515. secundæ partis, &
cum num. 11. 12. & 13. tertiæ partis ejusdem Mysticæ Civi
tatis Dei, ubi formalibus terminis asseritur, utrumque; & quod
Myl.

adhibet

Myst. Civ.
Dei n. hic
notat.

Myſteria hæc non fuerunt in primitiva Eccleſia manifeſtata fidelibus, & quod ſub velamine ſcripturarum jam erant implicite re-
velata, & fide implicita à fidelibus credita.

118. Secunda propoſitio, ea videlicet, quæ aſſerit, *Myſteria hæc eſſe adeo ſublimia, &c.* etiam per ſe liquet, in ejuſque confirmationem innumera repertiuntur Sanctorum Patrum, & aliarum privatarum revelationum convincentia teſtimonia, ut in ſequenti §. notum fiet. Proderit tamen propoſitionem huiusmodi cum num. 44. 93. 128. 267. 296. 463. 770 primæ partis; & cum num. 222. 776. 909, ſecundæ partis; & cum num. 119. 489. & 657, tertiæ partis Myſticæ Civitatis Dei diligentè conferre, miramque doctrinarum conformitatem obſervare.

119. Tertia propoſitio de periculis emergentibus primitivis fidelibus, ſi Myſteria hæc ſimul cum alijs in initio Catholicæ Fidei, eorum credulitati neceſſariæ committerentur, etiam eſt legitime intellecta, dum juxta litteralem ſenſum verborum ſignificatum accipitur. Ad idem legi poteſt ipſa V. Author prima parte, num. 43. 101. & 592. & 2. part. nu. 806. 1515. & 1516. & 3. part. nu. 12. 13. 29. & 571. quibus in locis vrgeentiſſima piæ credibilitatis motiva ad aſſentum propoſitionis ſubjectæ repertiuntur.

120. Quarta & quinta propoſitio, earumvè ſenſus liquido patet: Aſſerit igitur in eis V. Author, non eſſe abſolute incompatibilia Myſteria hæc cum Myſterijs in primitiva Eccleſia revelatis; verumtamen ignorantiam hominum tunc temporis, ex commixtione Myſteriorum Fidei Divinitatis Chriſti cum arcanis Myſterijs ſuæ Sacraſſimæ Matris ſuſpiciones & dubia pati potuiſſe. Compatibilitas abſoluta nota eſt, cum ex actu ad potentiam valeat conſequentia: ſi igitur nunc compati deſiderantur utraque Myſteria revelata: non ergo abſolute incompatibilia ſunt, neque ex parte revelatis, neque ex parte Myſteriorum; ſed neque ex parte revelationes ſuſcipientibus ergo abſolute compari poſſent. Minor ſubſumpta videtur manifeſta reſpectu ſingularium, quibus Divinas Revelationes accipere nullatenus repugnabat, præcipue cum nec ſanctitatem, nec gratiam ſanctificantem in recipiente prærequirant. Videatur num. 612. primæ partis Myſticæ Civitatis Dei.

121. Ignorantiam itidem mortalium ex revelatione ſimul-

Myſt. Civ.
Dei n. hic
citatis.

Myſt. Civ.
Dei.

Myſt. Civ.
Dei. 1. p
n. 612.

*Myft. Civ.
Dei, 2. p.
num. 12.*

tanea credendorum adè mirabilium pati potuiffe turbationes & confufiones, fufpicionès & dubia, aliaque formidanda pericula, varijs declaratur exemplaribus in Scriptura Sacra reperitis, & num. 12. fecundæ partis *Myfticæ Civitatis Dei* relatis, cui conforat doctrina Notæ fubjecta. Conferatur itaque numerus uterque; hic, fcilicèt, decimus primæ partis à Deputatis notatus, cum duodecimo partis fecundæ, nuper fignato.

122 Placuit enim, intelligentiam legitimam V. Authoris in hac parte fub brevitate tranfcurrere, quatenus ejus expositio ita nescientibus fiat cognita, ut tamen fcientibus non fit onerofa. Nunc ergo conforantiam cum Scriptura Sacra, SS. PP. & DD. principalitèr intentam requiramus.

§. III.

OSTENDITVR MIRABILIS CONSONANTIA Myfticæ Civitatis Dei cum Scriptura Sacra, SS. PP. & DD. in Doctrina Notæ fubjecta.

*Myft. Civ.
Dei, 2. p.*

123 **O**MNIA Sacratiffimæ Virginis Mariæ Privilegia, ejusque Sacra Myfteria eflè in Sacris Litteris implicite revelata, varijsque methaphoris & figuris velata, fateatur expreflè Uenerabilis Author 2. part. *Myfticæ Civitatis Dei* num. 1115. his clariffimis verbis Hifpanicis: *Entre las obras de Dios, que fe llaman ad extra, porque las hizo fuera de fi mismo, la mayor fue la de tomar carne humana, &c.* & paulò post profecquitur: *En efla Fè explicita de los Myfterios revelados confeflamos implicitamente los que en fi encierran, y no ha sido neceffario manifeftarfe al mundo, &c.* Et num. 1516. à lin. 9. *Aunque todos los Myfterios de Chrifto, y fu Madre eflèn revelados en las Divinas Efcrituras; mas no todos fe manifeftan igualmente à vn mismo tiempo, fino poco à poco à ido corriendo el Señor la cortina de las figuras, metaforas, ò enigmas con que fe revelaron, &c.* Et num. 1508 à lin. 10. ait SS. *Virgo Maria: Mis prerrogativas eflavan encerradas en fer Madre de*

Dios.

Dios: Et adhuc exprelias 3. p. n. 11. a lin. 12. Obedeció el Apóstol San Juan a la voluntad de la Divina Madre. Y quando fue tiempo y disposicion Divina, que antes de morir el Evangelista enriqueciesse a la Iglesia con el tesoro de estos ocultos Sacramentos, fue orden del Espiritu Santo que los escribiesse en metáforas, y enigmas, tan difíciles de entender, como la Iglesia lo confiesa. Y fue así conveniente, que no quedassen patentes a todos, sino cerrados, y sellados como las perlas en el na-car, ó en la concha, y el oro en los escondidos minerales de la tierra, para que con nueva luz, y diligencia los sacasse la Santa Iglesia quando viese necesidad; y en el interin estuviessen como en depósito en la escuridad de las Sagradas Escrituras, que los Doctores Sagrados confiesan, en especial el Libro del Apocalipsi.

Myst. Civ.
Dei. 3. p.

124 Favet his in primis Seraphicus Doctor Serm. in Exam. ubi ait: Mira dicuntur de Maria in Scripturis. Et quod dicunt aliqui, quare ita pauca dicuntur de Beata Virgine? Nihil est, quia multa dicuntur de ea, quia ubique de ipsa. Et S. Ildephonus Serm. de Assumpt. Virginis, ait: Ecce ad quam omnia enigmata concurrunt Scripturarum. Et S. Germanus in Nativ. Mariæ inquit: salve materis, novique Testamenti syzygium. Et S. Bernardus Serm. in Salv. De hac, & ob hanc, & propter hanc omnis Scriptura facta est. Propter hanc totius munus factus est, & hac gratia Dei plena est, Verbum Dei caro factum est. Concluditur ergo, Sacratissima Dei genitricis eximia Sacramenta in Sacris Litteris esse implicite revelata.

Seraph.
Doctor.
S. Ildephō.

S. Germanus.
S. Bernardus.

125 Persuadere nunc sequitur, quamplura ejusdem Dei paræ Mysteria, in primitiva Ecclesia non fuisse expresse manifestata Fidelibus. Primum igitur audiamus ipsam Venerabilem Matrem, haud solum in propositione. Notæ subjecta, quin etiam alijs in locis ipsius Mysticæ Civitatis Dei, vt ex collatione sententiarum veritas elucescat. Part. 2. num. 413. a lin. 12. ait sic: De estos grandes Sacramentos, y otros muchos que sucedieron a nuestra Reyna no hizieron memoria los Sagrados Evangelistas, porque no fue necesario introducir estas maravillas en la vida de Christo nuestro Señor, que escribieron, para que con su Pè se difundiesse la nueva Iglesia, y Ley de Gracia: antes pudiera ser pòco conveniente para la Gentilidad en su primera conver-

Myst. Civ.
Dei, 2. p.
num. 413.

sion, y la admirable providencia con sus ocultos juizios, y secretos inescrutables, reservò estas cosas, para sacar de sus tesoros las que son nuevas, y son antiguas, en el tiempo mas oportuno, previsto con su Divina Sabiduria; quando fundada ya la Iglesia, y asentada la Fè Catholica, se hallassen los Fieles necesitados de la intercession, amparo, y proteccion de su Gran Reyna, y Señora.

Myf. Civ. 126 Item num. 1515. ejusdem 2. part. ait: En estos favores, y Misterios de Maria sanctissima, muy diferente cosa es investigar la razon, porque el Altissimo los obrò en ella, ò porque los ha tenido ocultos tantos siglos en su Iglesia. Lo primero se ha de regular con el poder divino, y el amor inmenso que tuvo à su Madre, y por la Dignidad que le diò sobre todas las criaturas. Y como los hombres en carne mortal no llegan à conocer cabalmente, ni la Dignidad de Madre, ni el amor que le tuvo, y tiene su Hijo, y toda la Beatissima Trinidad, ni los meritos, y Santidad à donde la levantò su Omnipotencia; por esta ignorancia limitan el poder Divino en obrar con su Madre, todo lo que pudo, &c. Pero en manifestar Dios estas maravillas à su Iglesia, concurren otras razones de su Altissima Providencia, con que la gobierna, y le va dando nuevos resplandores, segun los tiempos, y necesidades que con ellos se ofrece. Porque el dichoso dia de la gracia, que amaneciò al mundo con la Encarnacion del Verbo humanado, y Redencion de los hombres, tiene su mañana, y meridiano, como tendrá su ocaso; y todo lo dispone la Eterna Sabiduria, como, y quando oportunamente conviene.

Myf. Civ. 127 Item 3. part. num. 12. à lin. 1. ait: De la providencia que tuvo el Altissimo en ocultar la Grandeza de su Madre Sanctissima en la primitiva Iglesia, he hablado algo en el discurso de esta Divina Historia; y no me escuso de renovar aqui esta advertencia, por la admiracion que causará de nuevo à quien lo fuere agora conociendo. Y para vencer la duda (si alguno la tuviere) ayudará mucho, considerar lo que varios Santos, y Doctores advierten, que ocultò Dios à los Judios el cuerpo, y sepultura de Moyses, por escusar, que aquel Pueblo, tan pronto en idolatrias, no errase con ella, dando adoracion al cuerpo del Profeta, que tanto avia estimado, ò que le pegerasse con algun

· entro · super·ficio·so·, y · vano·; y · si· al · Pueblo · Hebréo · se · le · pegó · al ·
· contagio · de · la · Idolatría · con · la · comunicacion · y · vezindad · de · la ·
· Gentilidad ·, tan · inclinada ·, y · ciega · en · dar · di·vi·ni·dad · a · todas · las ·
· criaturas ·, que · les · parecían · grandes ·, poderosas ·, ó · superiores · en ·
· alguna · potencia ·; mucho · mayor · peligro · tuvieron · los · mismos · Gen·
· tiles · de · este · error ·, si · quando · se · les · començava · à · predicar · el ·
· Evangelio ·, y · la · Fè · de · Christo · Nue·stro · Sa·lva·dor ·, se · les · propu·
· siera · juntamente · la · excelèn·cia · de · su · Madre · Santis·si·ma ·. Y · en ·
· prueba · de · esta · ver·dad ·, basta · el · testimonio · de · San · Di·am·si·o · Areó·
· pagita ·, que · con · aver · sido · Filoso·fo · tan · sabio ·, que · cono·ció · en ·
· tonces · al · Dios · de · la · natura·lez·a ·; con · todo · esto ·, quando · ya · era ·
· Cató·lico ·, y · llegó · à · ver ·, y · hablar · à · Maria · Santis·si·ma ·, dixo ·; que ·
· si · la · Fè · no · le · enseñara ·, era · pura · Criatura ·, la · tu·viera ·, y · adu·
· rara · por · Dios ·. En · este · peligro · incurrieran · fácilmente · los · Gen·
· tiles · mas · ignorantes ·, y · confundieran · la · Di·vi·ni·dad · del · Reden·tor ·,
· que · devían · creer ·, con · la · grandeza · de · su · Madre · Puris·si·ma ·, si ·
· se · les · propusiera · todo · junto ·; y · pensarán ·, que · tam·bien · ella · era ·
· Dios · como · su · hijo ·, pues · eran · tan · semejantes · en · la · san·ti·dad ·.
· Pero · ya · este · peligro · ha · ces·sa·do ·, estando · tan · arrigada · la · Ley ·,
· y · Fè · del · Evan·ge·lio · en · la · Iglesia ·, y · tan · ilustrada · con · la · do·ctri·
· na · de · los · Sagrados · Doctores ·, y · tantas · maravillas · como · Dios · ha ·
· obrado · en · esta · manifestacion · del · Reden·tor ·. Y · con · tanta · luz · sa·
· bemos ·, que · solo · él · es · Dios ·, y · hombre · ver·dadero ·, lleno · de · gra·
· cia ·, y · de · ver·dad ·; y · que · su · Madre · es · pura · Criatura ·, y · sin · te·
· ner · Di·vi·ni·dad ·, fue · llena · de · gracia ·, inmediata · à · Dios ·, y · su·pe·
· rior · à · todo · el · resto · de · las · Criaturas ·. Y · en · este · siglo · tan · ilus·
· trado · con · las · ver·dades · di·vi·nas ·, sabe · el · Señor ·, quando ·, y · como ·
· conviene · dilatar · la · gloria · de · su · Madre · Santis·si·ma ·, manifestan·
· do · las · enigmas ·, y · secre·tos · de · las · Sagradas · Escri·tu·ras ·, donde ·
· la · tiene · encerrada ·.

Ioan. 1.
v. 14.

128 Visa in Venerabili Authore consonantia Doctrina-
rum inter se, transeamus ad illam cum Scriptura Sacra, SS. PP.
& DD. in titulo principaliter quaesitam. Assumpta propositio
decernit, non omnia Sacratissima Uirginis Mytheria in primi-
tiva Ecclesia fuisse fidelibus expressè manifestata, quinimo qua-
plura occulta mansisse, succedentibus saeculis revelanda. Hoc
satis suadent, ni fallor, verba illa magnifica ipsius Purissimae
Virginis Lucæ 8. *Beatam me dicunt omnes generationes: Quod qui-*

LUC. 8.

dem ita accipiendum est. Ait Magnus Cancellarius Patificensis: *Ut succedentes generationes, non modo acceptas à prioribus laudes Virginis celebrarent, sed etiam illas novis accessiombus au-gerent, & cumularent.* Ex quo arguitur sic: Succedentes generationes novas non possent laudes Virginis augere, nisi novo ad hoc accedente motivo; sed si omnia Sacratissimæ Virginis dona & privilegia, eximie virtutes, & opera mirabilia in Ecclesia primitiva fuissent Fidelibus explicitè revelata, ita ut nihil in posterum revelandum maneret, ut volunt Deputati, nullum ad novas Virginis laudes succedentibus generationibus accedere posset novum motivum: Ergo, &c.

Ricard à
S. Laurët.
lib. 4. de
Laud. Vir.

129 Idem expressè iuxta præ nominata Virginis verba: *Beatam me dicent omnes generationes,* ex Authoritate Ricardi de Sancto Laurentio efficaciter roboratur; ait sic: *Beatam me dicent omnes generationes.* (nunc Ricardus) *Nam ipse qui antiquis inspiravit, ut de Maire sua sub enigmatibus gloriosa prædicerent, ipse & quosdam modernos illustrat, ac etiam usque ad finem mundi semper aliquos illustrabit, ut Despara præconio nova semper aliqua superaddant.* Ergo in primitiva Ecclesia quam plurima Virginis Sacramenta sub enigmatibus clausa & occulta manserunt, implicitè revelata, & explicitè credentibus non manifesta, de quibus succedentibus sæculis, qui antiquis alia inspiravit, etiam & modernis usque ad finem mundi possit illustrare, ut de Dignissima Matre sua nova semper superaddant, & gloriosa prædicent; sed hoc expressè continetur in primis clausulis Notæ Deputatorum subjectis: Ergo, &c.

130 Collimant insuper in assumptum sequentia Sacre Scripturæ testimonia cum suis expositionibus; aliisque SS. PP. & DD. autoritatibus, quarum aliquas, quanto selectiores ad punctum, tanto apud RR. repetitas, & de vno in alterum transscriptas invenies.

131 Cant. I. v. II. *Murenulas aureas faciemus tibi.* Rupertus: *O Virgo Virginum tuis auribus amicorum commite secretum, ut dicas novis quomodo, vel per quid Altissimo placueris? Qualis ille tibi fuerit, primum in corde, sive in sinu, deinde in convectu, sive in colloquio, dum lactares verberibus, dum gestares in vultu &c.* Vel magnus ille Doctor in his que à Sanctissima Virgine amicorum suorum auribus revelanda pos-
tu-

culabat, occulta aliqua de ipsa Regina creaturarum adhuc revelabilia cognoscebat; vel revelata & manifestata iterum revelari poscebat? Si primum, quod est certum? Habemus intentum: omnia igitur Sacratissimæ Virginis opera & Mytheria in Ecclesiæ primordijs non manifestata profitebatur, & nobiscum est. Si audeant Deputati affirmare secundum? Urget implicantia, dum revelata revelari postulasset: Ergo, &c. Eadem, vel valde similis tribuitur. *Authoritas S. Thoma de Villanova, Serm. 3. de Assumpt. circa finem.*

132. Cantic. 6. v. 9. *Quæ est ista quæ progreditur, quasi Aurora consurgens. Cancellar. Paril. in cognitione eorum, quæ ad Deiparam spectant, Ecclesiam majores in dies progressus fecisse, mihi compertum est. Constat enim, antiquitatem multa SS. Virginis encomia, aut prorsus ignorasse, aut minus rectè caluisse, quæ hodie Ecclesia nova luce perfussa, piè amplectitur. Sic quasi Aurora consurgit, &c. Sed si omnia SS. Virginis eximia opera, arcanaque Mytheria in Ecclesia primitiva expressè Dominus revelasset, nequiret in his Ecclesia Catholica majores in dies facere progressus: Ergo, &c.*

Gerson.
Serm. de
Concep. in
append.

133. Cant. 4. v. 1. *Absque eo quod intrinsecus latet. Ricardus à Sancto Laurentio: Propter hoc etiam de Maria specie toties replicat sponsus in Canticis, absque eo quod intrinsecus latet, soli pervium Creatori, sed nulli cognitum creatura; nam quanta sit Mariæ species, qui dedit speciem solus novit. Sed casu quo nihil revelandum de Sanctissima Virgine, omniaque jam revelata profiteantur, nihil quod intrinsecus lateret, vel soli pervium Creatori, nullique cognitum creaturæ restaret; cum cognitum creaturæ videatur quidquid revelatum ipsi creaturæ conspicitur: Ergo, &c.*

Cant. 4.
v. 1.
Ricard. à
S. Laurèt.
Prolog. 1.
de Laud.
Deip.

134. Item Cant. 4. *Absque eo quod intrinsecus latet. Rupertus: Quod solus in te, ò Maria, Deus videt, nobis autem, quia inexpertum, tacito ineffabile, & incognabile; sed nobis non foret inexpertum, quod aliàs luce Divina revelatû; nec solus Deus in Maria videret, quod & nos revelatione Divina nosceremus: Ergo, &c.*

Rupert.
sup. Cat. 2

135. Psalm. 86. *Gloriosa dicta sunt de te Civitas Dei. Ricardus à S. Laurentio, dicebat sup. num. 32. Nec solum dicta sunt, sed etiam dicuntur quotidie, & dicuntur usque in æternum;*

Ricard. à
S. Laur.
sup. cit.

num; sed si jam omnia de Virgine Maria dicta forent, nihilque à Deo Fidelibus occultatum, vt existimant Deputati, nihil novum diceretur quotidie, nec dici posset vsque in æternum, imò neque in posterum: Ergo, &c.

135 Idem super illa verba: *Quia fecit mihi magna qui potens est; &c. Fecit potentiam in brachio suo, &c. Hortus conclusus; Fons signatus, &c.* ad scopum nostrum apud SS. PP. Bernardum, Anselmum, & Bonaventuram insignes inveniuntur expositiones.

136 Coeterum & SS. Patribus, doctrinam Notæ subiectam esse conformem prosequamur.

S. Bernar. apud Stanislaũ Phe nit. fol. 81. Idẽ Serm. 2. supr. Salv. S. Bonavẽ. 137 Sanctus Bernardus vocat *Sacratissimam Virginem, Negotium seculorum*, vt intelligatur, in quolibet sæculo gloriosum fore Doctoribus de Virgine Matre alia atque alia nova sumperadere encomia, & exarare privilegia.

138. Idem: *Nemo neque in Cælo neque in terra inventus est dignus aperire librum prerogativarum tuarum ò Maria: Cui consonat D. Bonaventura asserens, quod Regina Mater est The-saurus inexhaustus, & abyssus multa prodigiorum, vt detur intelligi, semper plurima investiganda remanere in hac profundissima ac infondabili abyfso mirabilium Omnipotentis.*

S. Amad. Epis. Lau-fanens. Hò. 8. de Laud. Virg. 139 S. Amadeus Episcopus Laufanens. *Spirituales visiones, & Cælestes revelationes alma Parentis Domini, Orbi terrarum assidue coruscabunt, donec finem mundus iste senescens inveniat. Sed si omnia in primitiva Ecclesia fuissent à Deo manifestata, revelationes alma Parentis Domini, nequirent, vt dicitur, Orbi terrarum assidue coruscare vsque ad huius sæculi finem: Ergo, &c.*

S. Augst. in Psal. 54. 140 Sanctus Augustinus: *Multa latebant in scripturis, heretici agitaverunt quæstionibus Ecclesiam Dei, & aperta sunt quæ latebant: Ergo multa post Christum latebant in scripturis Sacris: Ergo & quamplura de Sacratissima Virgine sub velamine scripturarum clausa mansisse, possumus intelligere, juxta mentem tam Magni Parentis. Cui non discordat Sanct. Justines hæc dicens: Apud nos hucusque etiam prophetica extant dona; unde & vos, ò Judæi, debetis intelligere, quæ olim in genere vestro fuere, in nos esse translata.*

141 Doct. Petrus Cellensis, cuius authoritatem supra recu-

imus num. 57. expresse ait: *Plura esse apud nos ignota de Virgine Sacrosancta, quam nota: cui superaddendum existimavi, haud solum plura, quin & plurima, innumeraque ferme. esse apud nos ignota de Virgine Sacrosancta, quam nota.* Ad quod & auctoritate ducor, & ratione. Auctoritate quidem à simili: Nam de Christo scriptum invenimus Ioann. 20. *Multa quidem & alia signa fecit Iesus, quae non sunt scripta in libro hoc.* Et cap. 21 v. 25. *Sunt autem & alia multa, quae fecit Iesus; quae si scribantur per singula, nec ipsum arbitror mundum capere posse eos, qui scribendi sunt, libros.* Nunc ratione Dicant Deputati; quae in Sacris Litteris expresse manifestata sunt de Virgine Mariae Numquid toto tempore vitae mirabilis otiosa permansit? Num Rex saeculorum qui (teste Divo Bernardo) in adornanda. quammaxime Unigeniti Filij Matre, ab aeterno quodam modo sollicitus, & quasi circa terminum Omnipotentiae suae per saecula occupabatur, nullum ei concessit donum, aut privilegium, quod ab exordio nascentis Ecclesiae non sit hominibus manifestum, vel in Sacra Pagina expresse revelatum? Num Sacratissima Virgo Mater cū Dilectissimo Unigenito Filio suo dulcissimos dialogos, familiares locutiones, & arcana colloquia non habuit? Num, dum in gremio suo recumberet aeterna Sapientia Patris, haud ei secreta Coelestia revelavit? Noverat enim Dignissima Mater, qualis esset Filius: noverat & Filius, qualis esset Sanctissima Parens: Vultis ergo Sorbonici, quod inter Matrem & Filium, talesque Matrem & Filium, nihil dialogi pretiosi, nihilque colloquij Coelestis interveniret? Verbum Patris nihil Matri dicebat? Recumbentem Filius in pectore Matris, & nihil loquebatur ad cor ejus? Recubuit semel Discipulus in pectore Christi, & fluentem Evangelij de ipso Sacro Dominici pectoris fonte potavit, ut canit Ecclesia: Et recumbente ipso Domino die ac nocte, & diebus quasi innumeris in pectore Matris, nec Mater ad Filium, nec Filius ad Matrem nihil adhuc per affectum loquebatur? Fuit Maria in Aegypto, hoc fide credimus infallibili: Nihil ergo ibi nec fecit, nec locuta est, nec cogitavit? Dormivit forsà omni tempore & mente, & corpore, quae uti Sponsa unica, & unica dilecta, adhuc dormiente corpore, vigilabat animus, juxta illud: *Ego dormio, & cor meum vigilat?* Nihil fecit, nec locuta est dum vixit in domo Patris sui, in Templo, in Nazaret, in Bethleem, in Jerusalem,

Petr. Cel-
 lenj. lib 9.
 Epist. 10.

Ioann. 20.
 & cap. 21
 v. 25.

Of. Eccles.
 Rom.

Cant. 5.
 v. 2.

nec in consortio S. Ioseph, nec in Palsione Domini, nec post, nec cum Apostolis & Discipulis Domini, nec cum Sanctis mulieribus, neque cū alijs? Nihil est dicendum esse revelabile ultra id, quod expressè legitur in Evangelio? Dilemma proponamus: Vel in Ægypto aliquid fecit, & aliquid verbum locuta est Prudentissima Virgo, vel non? Si primum? Ergo revelabile est quod fecit & locuta est. Si secundum? Ergo revelabile est, quod nihil fecit, & quod nihil locuta est; sed neutrum dicit Evangelium: ergo aliquid revelabile est de Virgine Sacrosancta ultra id quod dicitur in Evāgelio. Si dilemmata multiplicentur, profecto & ratione recta videbitur, quod non solum plura, sed plurima & innumerabilia plura sunt apud nos ignota de Virgine Sacrosancta quam nota.

Rupertus.
Suarez.
Canisius.
Glica.

143 Favent dictis, Rupertus de Divinis Officijs lib. 7. cap. 25. Suarez in Comment. sup. 3. part. 5. Thoma, quest. 55. disp. 49. sect. 1. Canisius de B. Virg. lib. 5. cap. 2. Et Michael Glica part. 3. Annalium.

144 Circa propositiones aliās super hoc Articulo à Deputatis confixas, scilicet quod *Mysteria isthæc sunt adeo Magnifica, &c. Quod Fideles detinerentur, &c.* præterquam quod infra Concert. 4. loquimur, præcipuè de incapacitate Fidelium ad tot & tanta Sacramenta simul portanda; statim occurrunt illa ipsius Sacratissimæ Virginis magnifica verba: *Quia fecit mihi magna qui potens est.* Super quæ interrogat S. Thomas à Villanova: *Et que sunt hæc magna, quæ fecit illi Deus?* Et respondet ipse: *Nescio, an ipsa valuerit suam comprehendere magnitudinem.* Et S. Augustinus: *Hæc, quæ de te ipsa narrasti, ò Purissima Virgo, neque tu, ut dignitas tua meretur, dicere potuisti.* Vide si occulta SS. Virginis Sacramenta sunt adeo magnifica, &c.

Luca 1.
S. Thom à
Villanova
Serm de
Nativit.
S. August.
Serm 83.
de Assump.
S. Tho. 2. 2

145 De relata Fidelium incapacitate, specioso loquitur exemplo Angelicus Doctor 2. 2. quest. 1. art. 7. ubi ait: *Magister qui novit totam artē, non statim tradit eam discipulo, sed paulatim condescendens ejus capacitati; & hac ratione profecerunt homines in cognitione Fidei per temporum successione. Attingitur in hoc utraque V. Authōris propositio, ut plene quoad omnia tam classicis Doctoribus consona reperitur ejus doctrina.*

Angel. D.
sup. Epist.
ad Ephes.
cap. 2.

146 Idem Angelicus Doctor: *Quantum ad plenitudinem Deitatis, & etiam ad profundas Incarnationis rationes, solum ea*
que

quæ erant manifestiora, & inferiora in Christo Iesu, Apostolus Fidelibus revelavit. Compertum igitur est, quod quando Apostoli Fideles docebant, adhuc Fideles minus capaces inveniebantur ad altiora percipienda Mysteria.

147 S. Gregorius Nazianzenus super illa Christi verba: Ego rogabo Patrem, & alium Paraclitum dabit vobis, &c. ait: Vides illuminationes paulatim nobis affulgentes, ut nec repente, nec confestim omnia in lucem efframus, nec in finem usque occultemus. Vbi convincit, revelationes Divinas non esse simul factas Ecclesiæ Sanctæ, quinimò paulatim successione temporum Spiritus Sanctus illuminat, secundum quod decretum est à Divina providentia. Hæc etiam sunt Venerab. Abbatis verba, vbi sup. num. 123. & sequentibus.

S. Greg.
Nazianz.
Orat 5.
Theolog.

148 Sed ne ad idem, Sanctorum & DD. autoritates & sententias cumulemus, mittimus sollicitum indagatorem ad Bibliam Maximam tom. 14. fol. 529. Exposit. in Ioan. cap. 16. v. 12. vbi conformes inveniet pro V. Authore Menochium, Estium, & Tirinum, cum Nicolao Lyrensi. Et in expositione Cornelij Alapide in idem cap. & vers. Ioan. Chrysostomum, Cyrillum, & Theophilatum, cum Sancto Augustino, quibus sic concludit: Hinc Apostolos & Ecclesiam sensim in cognitione Mysteriorum Fidei profecisse, & crevisse sicut Solis lumen crescit à diluculo gradatim usque ad meridiem. Unde Ecclesia progreditur quasi Aurora consurgens, &c. quæ sunt expressa verba Ven. Matris num. 1516. 2. part. Mysticæ Civitatis Dei.

Cornel.
Alap sup.
Ioann.

149 Vidimus vndequaque conformem doctrinam Notæ subjectæ, Scripturæ Sacræ, SS. PP. & DD. Nunc restat, eandem doctrinam cum alijs privatis Revelationibus in Ecclesia Catholica legi permisis consonam invenire, de quo in sequenti.

§. IV.

OSTENDITUR CONSONANTIA DOCTRINÆ NOTÆ SUBJECTÆ CUM ALIJS REVELATIONIBUS PRIVATIS.

150 ID ipsum quod V. Author in doctrina Notæ subjectæ, ad legitimum sensum reducta, dicere compro-

batur, affirmatum invenimus etiam in varijs Revelationibus particularibus, præcipuè Sanctæ Birgittæ, & Sanctæ Mariæ Magdalenzæ de Pazzis, quæ celebriori his sæculis acclamatione coluntur; & dignè quidem.

S. Birgit.
lib. 1.

151 S. Birgitta lib. 1. suarum Revelationum cap. 56. fol. 122. col. 2. in hæc scribit, hæc sibi Dominum dixisse: *Sic ego verba mea mitto amicis meis, quæ non sic obscura sunt ut Apocalypsis, quam Ioanni ostendi sub obscuritate, ut à spiritu meo in suo tempore, cum mihi placeret, explanarentur. Nec ita occulta sunt (loquitur de Mysterijs occultis in Apocalypsi) ut non annuntentur, sicut Paulus videbat de Mysterijs meis, quæ non licebat loqui.* Consonat S. Birgittæ V. Author nostra, non solum in doctrina Notæ subjecta, sed etiam num. 1516. 2. part. *Mystica Civitatis à lin. 9. ubi ait: Quamvis omnia Mysteria Christi, & suæ purissimæ Matris revelata sint in Divinis Lieteris, non tamen omnia æqualitèr, & eodem tempore manifestantur; sed paulatim Dominus aufert velamen, & opportuno tempore manifestat, sub metaphoris, enigmatibus, & figuris usque tunc abscondita Sacramenta.*

Eadem S.
Birgit lib.
5.

152 Motivum itaque, cur huiusmodi Mysteria diversis temporibus, & non simul Dominus manifestat, revelatum legitur eidem S. Birgittæ lib. 5. interrogat 11. fol. 586. col. 1. in respons. ad quæst. 3. ubi ait Dominus: *Illorum qui me in carne videbant, quidam erant, qui mihi crediderunt; quidam vero non credebant; ideo hi qui credebant, necesse erat, ut per intervalla temporum erudirentur. Sicut materialitèr contrarium est corpori, ut tantum cibi accipiat una hora, quanto multis annis contentari posset. Sic contra Divinam dispositionem est, ut verba mea, quæ sunt cibus anime, in una hora omnia dicerentur, sed sicut cibus corporalis paulatim sumitur, sic verba mea non in una hora sed per intervalla temporum dicenda erant juxta intelligentiam proficientium, ut esurientes haberent unde satiantur, & satii ad altiora excitarentur.* Et paulò infra: *Sicut ergo in primordijs creationis mundi omnia distinctis modis, & modis patrata sunt, sic & in humanitate mea omnia erant distinctè facienda ad omnium salutem, & eruditionem.*

Ead. S. Bir
git. lib 6.

153 Expresius eadem S. Birgitta tom. 2 lib 6. cap. 10. fol. 125. col. 2. in init. ostendit incapacitatem hominum ad simul

por-

portanda vtraque Myſteria tam Chriſti, quam ejus Sacra-
tiſſimæ Matris, his Mariæ Virginis verbis: *Quia verò Aſſumptio mea
non nullis cognita fuit, hoc voluit Deus, qui eſt Filius meus,
vt prius infigeretur cordibus hominum credulitas Aſcenſionis ſuæ;
quia corda hominum difficilia & dura erant ad credendum Aſ-
cenſionem ejus, quanto magis, ſi prædicata fuiſſet ſtatim in ini-
tio Fidei Aſſumptio mea.* Intendant Deputari in hæc clariffima
verba, identica quidem cum doctrina in eorum indiculo con-
fixa.

154 Præterea eodem lib. 6. cap. 110. fol. 175. col. 2. vbi
Dominus ait: *Ioannes ex inspiratione mea vidit ſuura Eccleſiæ
pericula ſub ſpeciebus corporalibus, quæ ſi ſcripſiſſet ad certa tem-
pora, auarores omnes horruiffent. Propterea præceptum fuit ſi-
bi, quod ſignaret quæ vidit, ſed non ſcriberet. Sic ego oſtendi
futura, ſed non expoſui, vt homines timeant, & quia non erat
tempus, vt frangeretur teſta, & eliceretur nucl. us. Ideo oſten-
di futura ſub obſcuritate, quia prius debet parari vas, quàm
infundatur potus.*

Ead. S. Bir-
git. lib. 6.

155 Nec minori claritate S. Maria Magdalena de Pazzis
lib. 7. ſuarum Diuinarum Intelligentiarum cap. 3. fol. 254. col.
2. init. ponderoſis verbis inſinuat, innumerabilia fuiſſe in ſecre-
to relicta ex his, quæ non ſolum Chriſtus Dominus, ſed etiam
Sancti & electi in hac vita mortali operati ſunt. Verba Reve-
lationis ſic leguntur: *Sicutque, d. illia, quod ſi. uti ea, quæ amo-
re veſtri dilectus Filius meus operatus eſt, multo plura fuere
ſecreta, quam ſcripta; ita incomparabiliter, & improportionabi-
liter, exceſſu inſinito, majora fuerunt Sanctorum opera mihi no-
ta, alijs etiam electis in. alta vita, quam ea quæ de ipſis fuerunt
litteris demandata. Si igitur de aliquibus, vel de omnibus Sanctis
hoc eſt certum, & à Deo revelatum, multo plura fuere eorum
opera in ſecreto derelicta, quam litteris demandata; quid erit
dignum exiſtimare de Regina Sanctorum omnium, cuius mini-
mum opus (ſi aliquod ratione materiæ poteſt dici minimum) ſu-
per altiora Sanctorum & Angelorum opera, exceſſu quaſi inſi-
nito profitemur?*

S. Magd.
de Pazzis
lib. 7.

156 Nec de eximia magnificentia operum & Myſteriorum
Sacraſſimæ Virginis remanebit ambigendi locus, ſi eamdem
S. Mariam Magdalenam de Pazzis conſulamus, quæ lib. 4. ſua-
rum

S. Mag. de
Paz. lib. 4.

rum Divinarum Intelligentiarum cap. 5. fol. 89. col. 2. ait: *Voluit Dominus ut annihilatio in illa (in Maria) praeccederet, quae Mater sua esse debebat, Ecce Ancilla Domini, ut tali actu, dignior tanta gloria, & magnitudine redderetur; quam nec ipsa, nec ullus Beatus Spiritus, aut pura creatura valeat comprehendere, cum Dignitas Matris sit infinita.* Et S. Birgitta in sermonibus Angelicis cap. 14. post med. ait: *Quis igitur mirari debet, quod Deus hanc Virginem super omnes maxime dilexerit, in cujus utero humanitati fuit unita Divinitas, factusque est homo & Filius Virginis, verus Deus Filius Dei Patris?*

S. Birgit.
Ser. Ang.
cap. 14.

Myst. Civ.
Dei, loc.
hic. cit.

157. Mirabilior insuper inter Authorem nostram & praebatos Doctores; Revelationesque particulares apparebit conformitas, si quae in Mystica Civitate Dei sequentibus numeris marginalibus expressè continentur, attento corde recolantur num. 413. 2. partis, à lin. 1. num 1115. & 1515. ejusdem 2. part. Et num. 11. 12. vsque ad 14. 3. partis, ubi rationes prudentis credibilitatis inveniuntur, quare in primordijs Legis Gratiae occulta manserunt Sacratissimae Virginis singularia dona, & privilegia.

§. V.

VITIA CENSURÆ DD. DEPUTATORUM manifestantur.

158. **H**æc propositio, inquit Deputati, falsa est, temeraria, & novitatem inducens. Cum in doctrina Nostræ subjecta plures sint propositiones, ignoramus de qua loquantur Censores. Si de prima, scilicet quod Dominus non manifestavit hæc Mysteria in primitiva Ecclesia, falluntur, & implicentur. Falluntur quidem, cum ex Doctoribus & Revelationibus privatis id ipsum apertissimè constet. Implicantur similiter, cum ipsi ex vna parte eidem doctrinæ novitatis notam imponant, & ex alia nihil in hoc libro, quod in primitiva Ecclesia non fuerit manifestatum, simul asserunt. Si omnia in hisce libris contenta, à primordijs nascentis Ecclesiæ jam expressè revelata fatentur; quomodo asserenti, in hoc sæculo ei fuisse revelata, tanquam novitarum inventore convitiantur?

159. Afferit Author, Deum sibi dixisse: *Non manifestavi hæc in primitiva Ecclesia*: Et Deputati opponunt, hanc doctrinam esse falsam. Quid est falsum? Vel Deum hoc ei dixisse, vel Deum hæc in primitiva Ecclesia non manifestasse? Si primum: unde probant esse falsum, cum nesciant esse verum, vel falsum? Si secundum? Ergo est falsum dicere, Deum in primitiva Ecclesia hæc non manifestasse: Ergo erit verum dicere, Deum in primitiva Ecclesia hæc manifestasse: Ergo hæc doctrina novitatem non inducit, nec falsa est, nec temeraria, quæ à Deputatis fatetur in primitiva Ecclesia revelata. Implicantur igitur in Censura Deputati, dum novam esse doctrinam, & aliàs ab initio nascentis Ecclesiæ revelatam simul affirmant.

160 Si falsitatem, non doctrinæ, sed Ven. Authori vellint imponere Deputati, in eo quod asserat, Deum sibi dixisse: *Non manifestavi hæc in Ecclesia primitiva*: Nam cum Deus nequeat loqui falsum, dato quod in primitiva Ecclesia Deus revelaverit hæc Mytheria, falsum diceret ipse Deus in illis verbis, *Non manifestavi hæc, &c.* Arguo sic: Ergo falsitas non stat ex parte doctrinæ: Ergo Deputatorum Censura ex ipsis terminis claudicat, dum dicit: *Hæc doctrina falsa est*, cum falsitas in doctrina non sit, juxta hanc Deputatorum intelligentiam, sed in Authoris asserto de revelatione divina.

161 Præterea, si auctoritates Doctorum, aliarumque insignium Revelationum, quas nuper retulimus, consulamus; nec Dominus in primordiis nascentis Ecclesiæ manifestavit hæc, nec alia quam plurima, quæ adhuc remanent manifestanda Sacratissimæ Virginis Mytheria, & singularissima Privilegia: tota ergo corruit Deputatorum compaginata Censura.

162 Cæterum, si de Censura temeritatis discurramus: quibus vrgentiori fundamento temeritas applicabitur; vel Authori Venerabili, ex parte doctrinæ haud aliud quam quod aliàs à gravissimis est affirmatum Doctoribus, expressis verbis asserenti; vel Doctoribus Deputatis, qui absque Sanctorum Patrum, vel aliorum insignium Doctorum auctoritate, liberè dicunt esse falsum, quod tot tantisque pijsissimis & venerabilibus sententijs invenimus roboratum? Iusto Iudici, Viroque sanè Doctori calculationem sententiæ relinquamus.

163 Postmodum, quamvis indeterminata, & vaga Deputa-

corum Censura, singulis doctrinæ confixæ partibus applicetur, earum nullæ nocebit injuria, cum omnes identicis SS. Patrum propositionibus circumfulsæ tueantur. Recolantur supra dictæ à num: 124. vsque ad n. 148. huius Certaminis, ubi Angelici Doctoris, Nazianceni, & Nicolai Lyrensis autoritates, sic consonæ doctrinæ à Deputatis damnatæ reperiuntur, ut vix hæc possit sine alijs offendi. Haud hic iteramus SS. PP. sententias, quoniam ad alias Concertationes properamus. Nec parum de Viris tali laurea decoratis obstupescunt sensati, quod vel tam lucidas non viderint SS. PP. doctrinas satis communes; vel quod voluntariè simulantes ignorantiam, ab omnibus ut illiterati & indocti voluerint reputari.

ARTIC. III.

CENSURÆ DD. DEPUTATORVM
Parisiensium.

164 **P** Ag. 17. num. 10. Propterea Verbum homo factum dixit Discipulis suis in ultima Cæna: Multa habeo vobis dicere, quæ non potestis portare modo.

CENSURÆ DD. DEPUTATORVM.

165 **H**ÆC propositio falsa est, temeraria, scandalosa, & hæreticis favens, qui hac Evangelicæ sententiæ abusus sunt, ut novitates & audacias figmentorum suorum colorarent.

CENSURÆ SUPPOSITITIA SAC. FAC. PARIENSIS.

166 **H**ÆC propositiones (loquitur de contentis in Articulis 2. 3. & 4. quos in libello Censuræ Supposititiæ reduxerunt ad unum, qui est secundus ipsius libelli) quibus Author assertit, veritates sibi fuisse revelatas, ipsis prioribus Ecclesiæ sæculis incognitas, imò & de ipsarum numero, quas Apostoli ipsi portare non poterant, easque tanquam constantes, & infallibiles Fidelibus proponit: Falsæ sunt, temerariæ, scandalosæ,

fanaticis & hereticis favent, ad omnes novitates viam aperit,
& Authoritati Ecclesie derogant: ad quam pertinet Fidelibus
proponere veritates tanquam constantes: & infallibiles ex Verbo
Dei scripto, per Apostolos ad nos transmissio.

CONCERT. IV.

SVPER PROPOSITIONEM CONFIRMAM
in hoc Articulo 4. ab utraque Censura.

167. **I**NTER Versionem Gallicam & Originalem Hispanicam
nulla super hoc Articulo intervenit substantialis dis-
cordia. Textus Originalis Hispanicus ait sic: Por esto dixo la Per-
sona del Verbo humanado à sus Discipulos en la ultima Cena:
Muchas cosas tenia que dezirlos; pero no estais agora dispuestos
para recibirlas. Versio literalis de Hispano in latinum est hæc:
Propter hoc dixit Persona Verbi humanati Discipulis suis in ul-
tima Cena: Multa habebam vobis dicere, sed modò non estis dis-
positi ad ea recipienda. Reductio de Gallico in latinum dicit
sic: Propterea Verbum homo factum dixit Discipulis suis in ul-
tima Cena: Ego habuissem dicere vobis multa, sed vos non sta-
tis modo dispositi ad ea recipienda. Hæc sunt punctualia verba
latina, quæ fidelitèr correspondent Gallicæ translationi, non
formalia quæ reperiuntur in propositione Notæ subjectæ. prout
hic jacet in Articulo: neutro tamen modo littera textus origina-
lis quoad sensum mutari videtur. Hoc ita.

168. In examen occurrunt. 1. Legitima V. Authoris intel-
ligentia in propositione confixa; quidque in ea supponatur, & af-
firmetur. 2. Vtrum in exordio nascentis Ecclesie, & per sequen-
tia sæcula, quamplura fuerint occulta SS. Virginis Mysteria,
magnifica dona, & singularia Privilegia? 3. Vtrum probabiliter
dici possit, supradicta Virginis Mysteria, quæ in primitiva Ec-
clesia manserunt occulta, esse de eorum numero, de quibus Chris-
tus dixit: Multa habeo vobis dicere, sed non potestis portare modò.
4. Vtrum talia Deiparæ Mysteria sint revelabilia, & an debeant
Summo Pontifici revelari, ut de ipsis probabiliter affirmari
possit, esse de eorum numero, de quibus Christus asseruit: *Mul-*

ta habeo vobis dicere, &c. 5. Vtrum Christus Dominus in illis verbis: *Multa habeo vobis dicere, &c.* Sit in Apostolis etiam omnibus Fidelibus, & vniverſo mundo locutus? 6. Vtrum repugnet ex parte materiæ, Myſteria Deiparæ in hiſce Libris Myſticæ Civitatis Dei contenta, eſſe de eorum numero, de quibus Chriſtus dixit in vltima Cœna: *Multa habeo vobis dicere, &c.*? 7. Vtrum V. Abbaſſa ſit piè credibilis, dum aſſerit, ſibi fuiſſe revelatum, Myſteria Deiparæ in Libris Myſticæ Civitatis Dei conſcripta eſſe de eorum numero, de quibus Chriſtus dixit: *Multa habeo vobis dicere, &c.*? 8. Redarguitur immodicitas Cenſurarum, tùm DD. Deputatorum, tùm & Cenſuræ Suppoſitiæ Sacræ Facultatis Theologiæ Pariſienſis. Ad ſingula deſcendens, ſit,

S. I.

LEGITIMA V. AVTHORIS INTELLIGENTIA IN PROPOSITIONE CONFIXA; QUIDQUE IN TALIS PROPOSITIONE SUPPONATUR & AFFIRMETUR.

169. **E**Xpreſſè aſſerit V. Mater in proſitione Notæ ſubjectæ, Deū ſibi dixiſſe, Myſteria Sacraſſimæ Virginis Mariæ ſibi revelata, in hiſque Libris contenta, fore de ipſorum numero, de quibus humanatum Verbum dixit Diſcipulis ſuis in vltima Cœna: *Multa habeo vobis dicere, quæ non potestis portare modo.* In hoc, non eſt dubium; ex contextu enim idipſum apertiffimè conſtat. Aſſerit præterea immediatis verbis ipſa Ven. Author, humanatum Verbum vniverſo mundo in Apoſtolis fuiſſe locutum. *Hablo en ellos, id eſt in Apoſtolis, a todo el mundo, que no ha eſtado diſpueſto, &c.* In hiſce clauſulis alia aſſeruntur, & alia ſupponuntur. Supponitur quidem. 1. Quod hincis antecedentibus ſatis exprimitur, ſcilicet, Dominum in exordio naſcentis Eccleſiæ Legis Gratiæ, quamplura Sacraſſimæ Virginis magna Myſteria haud mundo manifeſtaſſe. 2. Talia Myſteria fore revelabilia. 3. Myſteria Deiparæ in hiſce Libris expreſſa, ea ipſa fore, quæ in primitiva Eccleſia manſerunt occulta. 4. Myſteria Virginea eiſdem Libris contenta ex ipſorum eſſe numero, quæ Chriſtus ſub ſilentio reliquit in vlti-

ma Cœna. dum dicit: *Multa habeo vobis dicere, quæ non potestis portare modò.* 5. Christum in Apostolis univerto mundo fuisse locutum. Ex his duo vltima non supponantur, sed expressè affirmantur in textu; quartum in propositione confixa, & quintum in clausula immediata à Deputatis omiſſa, forsitan quoniam eorum excogitata Censuræ non proficua.

170 Prima propositio, ea scilicet quæ asserit, Dominum in exordio nascentis Ecclesiæ quamplura Sacratissimæ Virginis Myſteria, haud mundo manifestasse, legitima & aperta doctrina est V. Abbatissæ, constatque non solum ex num. 10. primæ partis Myſticæ Civitatis Dei, sed etiam ex alijs ferè innumeris numeris ejusdem Operis. Videantur inter alios 1. p. n. 101. 604. 797. 799. & 2. part. num. 141. 413. 1026. 1514. 1515. 1516 & 3. part. à num. 11. 22. 31. 622. 623. ex quorum combinatione mirabilis existimio quod fiet doctrinæ conceptus.

Myſt. Civ.
Dei, loc.
hic cit.

171 Secunda propositio asserens, talia Deiparæ Myſteria, quæ in primitiva Ecclesia manserunt occulta, esse revelabilia, non solum supponitur in doctrina Notæ subjecta, sed expressè legitur alijs in locis ipsius Myſticæ Civitatis Dei, præcipuè 1. p. num. 604. 797. 799. & 2. part. num. 44. 57. 413. 556. 694. 712. 798. 1126. & 3. part. num. 11. 12. 13. 14. 22 & alibi, quibus in locis etiam plura illibatæ Virginis Sacramenta revelanda asserit in novissimo die, alia in gloria Sanctorum, quod & affirmatum vidimus SS. PP. autoritatibus supra num. 129.

Myſt. Civ.
Dei num.
hic cit.

172 Tertia & quarta propositio expositione non indiget; sed eruditione, vt posita non repugnantia ex parte rei asserat, pia credibilitas non negetur, cui heroicitate virtutum, & Sanctitatis fama, adhuc post obitum decoratur. Ait enim V. Abbatissa, Myſteria Deiparæ in hisce libris Myſticæ Civitatis Dei conscripta, ea ipsa fore, quæ in primitiva Ecclesia manserunt occulta, esseque de eorum numero, de quibus Christus in vltima Cœna dicit: *Non potestis portare modò.* In his, duo sunt videntia; primum, si dictum repugnet; secundum, si talia dicens sit piè credibilis, dato quod dictum ex parte materiæ non repugnet; primum judicare, ad Doctores attinet, principalitèrque ad Ecclesiam, quæ est Magistra Orthodoxæ Fidei, & Columna veritatis, ab ipsaque V. Authore sic catholicè fatetur 2. part. n. 678.

El juzgar, si lo que escribo tiene conveniencia con la verdad de

Myst. Civ. Dei 2. p. num. 678. la escritura, y con la Magestad, y grandeza del argumento que trato, y si uenen las cosas entre si mismas conveniente con-
Et 3 par. num. 791. sequencia, y conexion; todo esto lo remito à la doctrina de mis Maestros, y Prelatos, y al juicio de los sabios, y piadosos.
Myst. Civ. Dei 2. p. Et 3. part. num. 791. lin. 8. ait: Esta Divina Historia dexo escrita por la obediencia de mis Prelatos, y Confessores, y la su-
 geto à su mejor sentir, y sobre todo à la enmienda, y correc-
 cion de la Santa Iglesia Catolica Romana, à cuya censura, y en-
 señança, como hija suya, protesto estoy sujeta, para creer, y
 tener solo aquello que la misma Santa Iglesia nuestra Madre apro-
 bare, y creyere, y para reprobare lo que reprobare, porque en
 esta obediencia quiero vivir, y morir. Amen. Sapientibus & pijs
 committit examen, non Doctoribus alijs, quibus divino mo-
 nitu exclusionem dederat 2. part. num. 1312.. & 1313. & alibi.

173 Quinta propositio, vbi dicitur, Christum in Apostolis vniverso mundo fuisse locutum, expressa est in textu literali, authoritatibusque fulciatur loco suo. Hæc de V. Authoris legiti-
 ma intelligentia.

§. II.

VTRVM IN EXORDIO NASCENTIS
 Ecclesiæ, & per sequentia secula, quamplura fuerint
 occulta SS. Virginis Mysteria, magnifica dona,
 & singularia Privilegia?

174 **A**FFIRMATIVAM partem expressè tenet V. Abba-
 tissa, locis supra citatis, totumque tituli quæsi-
 tum satis videtur fore conclusum *Concertat. ant. §. 3. & 4. per
 tot. doctrinis inibi videndis, quibus non demeretur associari illa
 percelebris Doct. Canisij supra videnda Concert. 1. §. 4. num.
 31. vbi Novatores appellantur qui de Sacratissima Virgine
 Maria, de rebusque alijs divinis nihil admittere volunt, nisi
 quod explicite in Scripturis Sacris continetur: hoc est, inquit,
 cum Deo ipso pugnare, & præpotentis spiritus gratiam, qui vbi
 vult, & quando vult spirat, vel extinguere, vel impedire: est in-
 super circa revelationes particulares ad veritatem investigan-
 dam*

dam præcludere vias, Doctoretque à laudabili sapientiæ studio retrahere, vt minus perant, quærant, pulsent, arque proficiant, vt ait ipse Canisius loco citato, vbi & subsequens sententia reperitur: *Propterea misit Paraclctum Dominus, (Sertuliani verbis vto) vt quoniam humana mediocritas omnia simul capere non poterat, paulatim dirigeretur, & ordinaretur, & ad perfectũ perduceretur disciplina ab illo Vicario Domini Spiritu Sancto.* Hæc num. 31. omisimus clausulam, dum Canisij verba retulimus, quoniam ad præsens commodiorem iudicavimus.

175 Aliud insuper insigne testimonium, ex quo efficax ad suadendam propolitionem assumptam confluit argumentum, invenitur lib. 7. divinarum intelligentiarũ Sanctæ Mariæ Magdalena de Pazzis cap. 25. fol. 291. col. 2. init. vbi sic ait: *O amor sine mensura! Quot, & quælia sunt dona & thesauri, quos Pater Æternus posset impendere, si eum rogaremus! Nobis dicere posset. Non potestis portare modo. Non potest anima illos recipere, & cum Sancto illo clamare cogeretur: Non amplius Domine, sufficit, quia, Non possumus portare modo, propter nostri cordis angustiam, dum in hac vita moramur.* Hucusque illuminata Eliæ Filia, & Sponsa Jesu Christi. Nunc arguo sic: Si Sanctus ille Franciscus, Indiarum Apostolus, in Fide Catholica roboratus, Spiritus Sancti magisterio toties eruditus, vociferare coactus est, *Non amplius Domine, sufficit, quia non poterat portare modo.* Cæterum, si talis est amor Divinus erga creaturas mortales, quod Pater Æternus tot & talia dona nobis posset impendere, si eum rogaremus, vt nobis dicere posset, *Non potestis portare modo, propter nostri cordis angustiam, dum in hac vita moramur,* & hoc post quindecim & amplius sæcula à publicatione & roboratione Catholice Fidei: Ex quo mirantur, si non scandalizantur Deputati, Viri docti, Doctores Sorbonici, Venerabilem Abbatissam dicere, multa Sacratissimæ Virginis Mytheria, Donna, & Privilegia, sub silentio in vltima Cœna fuisse à Christo Domino derelicta, & auribus Fidelium non commissa, quoniam ipsi Fideles, quibus in Apostolis loquebatur Dominus, in Fide nova tenerrimi, & animo debiles, *non poterant portare modo,* nec simul capere divinitatem in humanitate Filij, & supremam sine divinitate dignitatem Matris, vñ cum cæteris ipsius Almæ Parentis stupendis & mirabilibus Privilegijs? *Hoc voluit Deus, qui*

Canisius
lib. 1. de
Mar. Dup
c. 8. fol. 34

S. Magd.
de Pazzis
lib. 7. c. 25

S. Franc.
Xaver.

S. Birgit.
lib. 6. cap.
61.

est Filius meus, (ait Virgo Maria Sanctæ Birgittæ) ut prius infir-
geretur cordibus hominum credulitas Ascensionis suæ; quia corda
hominum difficilia & dura erant ad credendum Ascensionem ejus,
quanto magis, si prædicata fuisset statim in initio tunc Assump-
tio mea!

S. Hilde-
gard. in
Epist. ad
Prælat.
Mogunt.

176 Nec dissimile videtur, quod Sancta Hildegardis in
Epistola ad Prælatos Moguntinenses fol. 570. col. 2. asserit his
verbis: *Quoniam ipse Deus integra plenitudo est, ideo Angeli nun-
quam saturabuntur illum intueri, quoniam semper ignota & nova
in eo vident cum gloriosa jucunditate.* Si ergo Angeli, videntes fa-
ciem Patris qui in Cœlis est, semper ignota & nova vident
quid mirum, quod homines mortales, infirmi, lutea vasa portan-
tes, quæ faciunt invicem angustias, omnia simul in primordijs
Ecclesiæ, quando præcepta Legis gratiæ erant incunabulis, por-
tate non possent Deiparæ Sacramenta, vñ cum Mysterijs Re-
demptionis humanæ, donec currentibus sæculis, & si semper
angustiarentur vasa carnis, dilatarentur tamen spatia Fidei &
Charitatis? Angelis purissimis, videnda ignota & nova succes-
sivè traduntur; & hominibus terrenis, paulominus ab Ange-
lis constitutis, omnia simul ignota & nova portanda trade-
rentur?

Matt. 13.

177 Cœterum, si Apostoli Domini, commites ipsius fidelis-
simi, quibus dictum legimus: *Vobis datum est nosse Mysteria Reg-
ni Cœlorum, cæteris autem in parabolis,* post diuturnum in Scho-
la Supremi Magistri discipulatum, postquam cum eo comederat
& biberant, & insimul cum Filió Dei, sapientia Patris, dulces
capiebant cibos, plus mentis quam corporis, audire meruerunt,
Multa habeo vobis dicere, sed non potestis portare modò: Nunquid
robustiores cæteri Fideles? Portare poterit Pumlilio vel Pygmæus
quod ferre non valet Gigas? Hac efficaci ratione utebatur, ut
nostrum apprimè convinceret assumptum, Magnus Basilius tit.
de vera ac pia Fide, ubi ait: *Quid idonei visi fuerant, ut à Domino
eligerentur, qui vñ cum eo vitam agerent, qui ejus Apostoli essent,
qui promerentur accipere donorum spiritus distributionem, post quã
etiam audierunt, Vobis datum est, nosse Mysteria Regni Cœlo-
rum: Post ejusmodi scientiam, post aperta ipsis quæ reliquis erant
operta & arcana. Tamen longo tandem tempore post adventante jam
Passione, verba audiunt illa: Adhuc multa habeo vobis dicere,*

S. Basil.
Mag. tit.
de vera ac
pia Fide.

sed non potestis portare modò. *ex his igitur, atque huius generis alijs colligimus, infinitum quidam esse, quod de rerum divinarum cognitione, divina littera sentiunt: neque ullo modo vires humanas, quandiu hic in terris vitam ducimus, earum arcana penitus posse comprehendere: cum maioribus in dies singulos progressibus faciendis, aliquid novi assidue semper acquiratur: neque sit quisquam, qui ad summum illud prius queat pervenire, quam venerit quod perfectum est.* Hucusque Basilii Magni. Fateamur ergo imperitiam nostram, & pusillanimitatem propriam non abscondamus. Fateamur itaque, ferè infinita fore, quæ de rerum divinarum cognitione divinæ litteræ sentiunt, & nos ignoramus; quoniam vires humanæ quandiu hic in terris vitam ducimus, earum arcana penitus posse comprehendere non valeamus. Sciant itidem & Sorbonici Magistri, qui statim de novitatibus obstupescunt, quod usque dum venerit quod perfectum est, majores in dies singulos sunt progressus faciendi, aliquid novi assidue semper acquirendo. *Non enim in solo Privilegio Immaculate Conceptionis finiri Maria laudes existimo (ait Ambrosius Catharinus) sed latere etiam plura Beatis nota spiritibus, & sua die revelanda Ecclesie, ut quævis atas, suis, atque novis gaudeat decorata Mysterys.* Amen.

Ambros.
Catharin.
disp. pro
Concept.
expug. 43

178 Ne autem assumptum, tot SS. PP. & Doctorum insignium autoritatibus hic & supra convictum, ultra Lectorum patientiam protrahamus, alias autoritates haud despicabiles omittimus.

S. III.

VTRVM PROBABILITER DICI POSSIT,
supradicta SS. Virginis Mystera, quæ in primitiva Ecclesia manserunt occulta, de eorum fore numero, de quibus Christus Dixit: Multa habeo vobis dicere, sed non potestis portare modò.

179 **HIC** non loquimur de Mysterys Sacratissimæ Virginis Mariæ in Libris Mysticæ Civitatis Dei contenten-

rentis, sed de illis solum, quæ tot SS. PP. sententiarum concordia, in Ecclesia primitiva manserunt occulta. De his inquirimus, an seclusa revelatione, probabiliter affirmare licitum sit, de eorum esse numero, de quibus in vltima Cœna Christus asseruit: *Non potestis portare modo?* Clarius aperitur difficultas quesiti, hoc syllogismo: Fide credimus, Christum in vltima Cœna plura Mysteria sub silentio reliquisse, dum dixit: *Ahuc multa habeo vobis dicere, quæ non potestis portare modo;* sed probabile est ex tot SS. PP. auctoritatibus, alijsque privatis revelationibus, multa SS. Virginis Mysteria fuisse à Christo Domino sub silentio derelicta, & auribus Fidelium in primitiva Ecclesia non commissa: Ergo probabile est, & non repugnat, quod hæc Sacratissime Virginis Mysteria de illorum sint numero, de quibus Christus dixit in vltima Cœna: *Ahuc multa habeo vobis dicere, quæ non potestis portare modo.* Inquirimus ergo, vtrum assensu probabili assentiri possimus consequentiæ, dum evidentia Fidei assentimur majori, & assensu probabili saltem, minori pariter assentimur?

180 Affirmativam partem tuendam eligimus, sequentibus auctoritatibus & rationibus. Si licitum non foret probabiliter affirmare, hæc Mysteria esse de tali numero, maxime quia Christus hoc sub silentii sigillo reliquit, sed id non obstat: Ergo, &c. Major vel Maxima est manifesta, nec enim assignari valet ratio distincta, Minor, in qua est difficultas, suadetur primo ex S. Gregorio Papa Homil. 15. in Evangelia, vbi loquens de expositione, quam per semetipsum dignatus est Dominus de seminatore propropalare, ait: *Idem Dominus per semetipsum dignatus est exponere quod dicebat, vt scitis rerum significationes quarere in yseiam, quæ per semetipsum noluit explanare.* Consequentiæ igitur non tenet: Noluit Christus aperire, qualia illa forent Mysteria, quæ relinquebat occulta: Ergo nobis non licet, qualia illa fuerint probabiliter investigare? Non sequitur. Imò ex autoritate relata contrarium deducimus, addiscentes, rerum significationes quarere in ijs, quæ per semetipsum noluit Dominus explanare.

181 Eadem minor principalis roboratur, autoritate nonnullorum SS. PP. qui scriptis suis certa aliqua signant Mysteria, probabiliter asserentes, ea fore de eorum numero, de quibus

S. Gregor.
Pap.

bus Christus locutus est in illis verbis: *Multa habeo vobis dicere, &c.* S. Gregorius Nazianzenus *Orat. 5. Theologia docet, Spiritus Sancti Divinitatem & personam distincte & aperte cognitam, esse vnum ex his, de quibus dictum: Multa habeo vobis dicere, &c.* Justinus Martyr, ante ipsum Gregorium, in explicat. *quæst. Genes. resp. 112.* affirmat, quale sit Regnum Israel, per Christum suscitandum & restituendum, esse vnum ex his, de quibus Dominus dixit: *Multa habeo vobis dicere, &c.* Origenes, qui inter Justinum & Gregorium fuit medius, *lib. 2. contra Celsam, & didimus lib. 2. de spiritu sancto*, asserunt, veterem legem non esse secundum litteram & corticem servandam (quod Petrus ignorare constat *Apor. 10.* quando non est ausus occidere animalia, nec manducare, quia per legem immunda erant) fore vnum ex illis Mysterijs, de quibus Christus, *Multa habeo vobis dicere, &c.* Vivebant enim judaicè Discipuli, Christo præsentè, *ut dicit Cyrilus lib. 10. cap. 41.* Ex his nunc: Ergo probabiliter asserere, aliqua Mysteria de eorum fore numero, de quibus dixit Dominus, *multa habeo vobis dicere, &c.* quanquam explicatum à Christo haud invenitur, qualia fuerint illa Mysteria, nec illicitum est, nec dignum Censura: Ergo similiter & assensu probabiliter dici poterit, Sacratissimæ Virginis Mysteria, quæ in Ecclesia primitiva manserunt occulta, de eorum fore numero, de quibus Christus asseruit, *Adhuc multa habeo vobis dicere, sed, &c.*

182 Si fortè dixeris, disparem inveniri rationem, cum de Mysterijs nuper assignatis, id probabiliter affirmaverint Doctores, postquam Ecclesiæ univèrsali revelata repererant talia Mysteria; in calu autem nostro loquimur de Mysterijs nondum Ecclesiæ revelatis. In primis, licet revelata repererint DD. talia Mysteria, revelatum non invenerunt, esse de eorum numero, de quibus Christus dixit, *Adhuc multa, &c.* sed hoc probabiliter affirmarunt, ut tenet infra citandus Toletus: Ergo, &c. Dein de non meis, sed indignissimi Consalvi Duranti respondebo sententijs: Ait sic: *Addendum est, noluisse Deum in principio nascentis Ecclesiæ pallam facere omnibus Matris sue Conceptionem, & ad Calos anima corporeque assumptionem, aliaque singularia privilegia illi divinitus concessa, quoniam non expediebat cuncta Ecclesiæ divina arcana simul referare, & fidelibus suis omnia simul aperire, quod*

S. Gregor.
Nazianz.S. Justin.
Martyr.
Origines.

Apor. 10

Cyrilus.

Consalv.
Durant in
Not. sup.
lib. 6. c. 55
revelat. S.
Birgitta.

quod infirmavit Christus Dominus Ioann 16. qui postquam in sermone ultima Cœna plura Discipulos docuisset, dixit: *Adhuc multa habeo vobis dicere, quæ non potestis portare modò; sed Deiparæ privilegia à Consalvo ibi relata, Ecclesiæ universali revelata non proferuntur: Ergo, &c. Præterea, nec solum de Conceptionis Immaculatæ, Assumptionisque gloriosæ Mysterijs, de quibus saltem privatas revelationes crebrò conspicimus, sed & de alijs singularibus privilegijs non dum revelatis, eidem Deiparæ concessis, Illustrissimus asserit Consalvus verba Christi probabiliter intelligi, ut ex eadem liquet autoritate: Ergo probabiliter affirmare, Sacratissima Virginis Privilegia, quæ in primitiva Ecclesia manserunt occulta, de eorum fore numero, de quibus Christus asseruit in ultima Cœna, Adhuc multa habeo vobis dicere, &c. licitum est, & alienum à Censura.*

Henricus
de Hasia
Carthusianus

183. Cœterùm, haud contemnendus Henricus de Hasia Carthusianus, plantator Gymnasij Viennensis in Austria, qui in Opusculo contra disceptationes, & contrarias prædicationes Fratrum Mendicantium super Conceptione Beatissimæ Mariæ Virginis, & contra maculam S. Bernardo mendaciter impostam, hæc ait inter alia: *Pensato deinde dicto Salvatoris: Multa habeo vobis dicere, quæ non potestis portare modò, & alium Paraclitum mittam vobis, qui docebit eos omnem veritatem, & suggeret vobis quæcumque debetis facere, supple, in discursu Ecclesiæ pro diversis temporibus, & hominum variationibus. Similiterque pensatis quamplurimis verisimilibus motivis, & rationabilissimis expositionibus & Glossis omnium dictarum autoritatum, & similibus, reputo esse valdè illum reprehensibilem, qui assertivè prædicat populo, Virginem Conceptam in peccato originali, &c. Ergo si pensato dicto Salvatoris, Multa habeo vobis dicere, &c. reprehensibilis est valdè qui prædicat Virginem conceptam in originali labe, signum est, Mysterium hoc in Henrici pio dictamine de illis fore, vel esse posse, de quibus dictum Salvatoris asseruit, Multa habeo vobis dicere, &c. sed eadem ratione de alijs quamplurimis Deiparæ donis & Privilegijs, in primis Ecclesiæ sæculis notitiæ Fidelium non commissis, argui valet: Ergo, &c.*

184. Adest insuper inter alios, non contemnendus eruditus Quiròs, Sacri Tribunalis Consultor, & propositionum Fidei Censor, qui in præclaro Opere, cui titulus: *Rosarium Immaculæ*.

latum, 1. part. lib. 3. cap. 12. fol. 141. col. 2. num. 230. asserit, Christum in illis verbis: *Adhuc multa habeo vobis dicere, sed non potestis portare modo*, locurum fuisse in Apostolis etiam primis Ecclesie Parentibus, quibus inter quamplura Mysteria, singularia quoque occultavit Sacratissimæ Virginis Mariæ nonnulla privilegia: satis igitur & plusquam satis comperta & confirmata videtur quæsitæ resolutio.

185 Si dicant Deputati cum Augustino tract. 96. in Ioannem, temerarium fore, quærere & investigare, vel potius asserere, aut iudicare velle, qualia sint abscondita Mysteria, de quibus Christus dixit in vltima Cœna: *Non potestis portare modo* Toleti verbis satisfaciam tom. 2. Comment. in cap. 16. Ioannis fol. mihi 146. vbi ait sic: *Augustinus temerarium iudicat velle dicere, quæ sint ista, quæ Christus Dominus habuit dicenda, & non expressit Discipulis suis. At quia graves Doctores nonnulla saltem eorum exposuerunt, quos tamen temeritatis arguere, mihi temerarium videtur; idcirco Augustini sententiam distinguamus* Distinguenda igitur sunt tempora. Si enim de illo tempore, quando hæc protulit Dominus, loquamur, nemo dubitat, quin temerarium fuisset, ea velle tunc explicare, quorum Apostoli capaces non erant, nec Dominus propter eorum ruditatem enarranda censuit. At si de tempore post adventum Spiritus Sancti sermo fiat, quando illa jam omnia, quæ dicenda erant, non Apostolis solis, sed Ecclesie etiam sunt manifesta; non video, cur temerarium sit, aliqua ex his esse, quæ Dominus tunc habuit dicenda, exprimere, maxime quia promissum est adveniente Spiritu Sancto se ea dicturum. *Ab effectu igitur ex his, quæ dicta sunt, quæ id temporis occulta erant, jam licet interpretari.* Hucusque Toletus loco citato; vbi post pauca prosequitur, S. Gregorij Nazianzeni, Iustini Martyris, Origenis, & Didimi trahens exempla, quæ ad nostrum probandum assertum supra retulimus, ex quibus arguit à simili: vel Doctoribus his temerarium fuit, probabiliter asseruisse, supra relata Mysteria ex eorum esse numero, de quibus Christus dixit: *Adhuc multa habeo vobis dicere, &c.* vel temerarium non fuit? Temeritatis arguere tales ac tantos Ecclesie Magistros, mihi temerarium videtur, ait Toletus: Si ergo in his temerarium non fuit, habetur intentum: Ergo, &c.

Cardin.
Toletus.

186 Nec argumenta Divi Augustini, quibus probat teme-

rarium fore occulta illa rimari, absolute convincunt, prout à contrarijs afferuntur, ait Toletus. Primum sic est: Si Discipuli non fuerunt capaces, quomodo nos erimus? Hæc ratio non concludit, si de tempore præsentis, & post adventum Spiritus Sancti loquamur. Non valet argumentum: Beatissima Virgo Lucæ non intellexit illud verbum: *In his quæ patris mei sunt oportet me esse*: Ergo nec nos nunc possumus intelligere, nec probabiliter investigare? Non sequitur, quoniam status sunt diversi, & tempora distinguenda. In illo enim statu nec nos intellexissemus. Cæterum, in Passione Christi timidi erant Discipuli, & fugerunt Christo relicto: ergo nullus postea fortior fuit illis tempore fugæ? Non sequitur. Non ergo comparatio fieri debet, nisi servata paritate, & qualitate status. Quod Apostoli postea adveniente Spiritu Sancto non potuerunt capere, nec nos profecto poterimus: at statu mutato, argumentum non procedit.

187 Secundum argumentum sic est: Etiam si talia Mysteria possemus capere, & portare, tamen quis scit, esse de tali numero, de quo illa multa sunt? Temerarium ergo est, ea Mysteria assignare velle. Nec hoc argumentum concludit, ait Cordubensis citatus, nam statu mutato, & impleta promissione, colligere possumus, eam fore rem ante promissam. Non igitur temerarium est post factum, quod occultum prius erat inquirere. Occultas causas ex effectibus jam manifestis inquirimus, quas ignotis effectibus pœnitens nesciremus. Probabiliter igitur objecta revelata de eorum fore numero, de quibus Dominus dixit: *Non potestis portare modò*, licebit affirmare, dum nunc revelata pœc credimus, & impletam Christi promissionem de revelatione futura probabiliter existimamus.

188 Tertium argumentum: Quæ post Apostolos tradita inveniuntur, etiam & Cathecumeni portare possunt: potuissent ergo, & tunc Discipuli Christi: quæ igitur post Apostolos revelata sunt, de numero eorum quæ Apostoli portare nequiverunt, haud esse videntur. Neque hoc convincit. Longè enim aliud est tradere quæ jam recepta sunt in Ecclesia, qualia Cathecumenis traduntur; & aliud nova nunquamque recepta docere. Hoc quidem multò difficilius est, & de his dicitur Discipulis: *Non potestis portare modò* Præterea, neque à Cathecumenis eorum omnium quæ Dominus habuit dicenda, distincta fides exigitur.

Quam-

Quamvis enim unum aut alterum capere possint, non tamen omnia, de quibus dictum est: *Non potestis portare modò.* Excusandus igitur est Div. Augustinus, (ait Tolet.) quia populo rudi loquebatur: nec recordatus est, tam graves Doctores ista inquisivisse, quos temeritatis arguere, modestia & mira tanti Doctoris humilitas non pateretur. Addendum existimavi, Magnum Parentem eos solum judicasse temerarios, qui talia Mysteria assignare vellent assensu cæcò: Secùs qui probabili, vel coniecturali iudicio. Vel dicendum, tantum Doctorem, non alijs, sed sibi soli, ob suam magnam humilitatem & modestiam, comminatum fuisse dictam temeritatis notam.

189 Si incidentèr quæsieris, cur Dominus non præstiterit Apostolis sufficientem capacitatem, ut portare possent omnia Mysteria, cum revera posset, sicut potuit Spiritus Sanctus, cui æqualis est Dominus in potentia? Omissa pro nunc ingeniosa Chrisostomi ratione Humil. 77. aliam Nazianzeni nostro commodiorem assumpto seligere decrevi. Dicendum igitur, id factum, propter Apostolorum instructionem. Futuri enim erant Discipuli, Magistri & Doctores totius orbis: oportebat igitur, ut in se ipsis experirentur modum docendi, & illuminandi alios. Non sunt certè omnia Mysteria statim nobis fidelibus tradenda, sed paulatim & ordinatè, idcirco eodem modo & ipsi illuminantur. *Vides, inquit Nazianzenus, Theologiae ordinem, quem nobis tenere præstiterit, ut nec repente, nec confestim omnia in lucem offeramus, neque in finem usque occultemus: illud enim inconsultum, hoc impium; illud, alienos offendere; hoc nostròs est à nobis alienare.*

Sæc. Ioan.
Chrisost.
hom. 77.
Nazianz.
oratio. 5.
Theolog.

Sup. num.
147.

190 Eadem est doctrina Origenis Homil. 5. in iudicio: *Non, inquit, in initijs statim discipulis, de profundis & secretioribus tradendum est Sacramentis, sed morum correctio, disciplina emendatio, religiosè conversationis & simplicis fidei prima eis elementa traduntur.* Præterea Discipulis allitit motivum, ut suam scilicet imperitiam agnoscerent, & non propriæ virtuti, sed divinæ, perfectionem quam habuerunt, tribuerent: & ut nos in eis hoc idem disceremus. Multum quidem humana imbecillitas manifestatur, quando tanto Magistro præsentè, adhuc multa sunt, quæ capere & portare non possunt.

Origen. ho
mil. 5. in
Iuac.

191 Cœterum si requiras, cur Discipuli, qui Divinitatem

Christi portare poterant, non poterant & alia Myſteria? Dicendum: quod ſi ſingula per ſe ſummas, poterant; at ſi omnia ſimul, minime, donec eis vires per virtutem adderentur. Spiritus Sancti. Poſteſt quidem homo mille libras ferri portare, ſi dividas, modo hanc, modo illam: tamen ſimul omnes non poſteſt. Valet intellectus humanus multas aſſequi difficultates, & percipere di-
verſas, at ſimul non poſteſt. Poſteſt homo hodie, & cras, & quolibet die diverſivè omnia vitare peccata venialia, at in aggregato totius vitæ non poſteſt abſque ſpeciali Dei privilegio, prout deſinitum eſt in Concilio Tridentino. Diſcipuli enim multa jam acceperant divina Myſteria, cum quibus alia nova ſimul accipere & portare non poterant, niſi auctis viribus per Spiritum Sanctum: propterea dicitur: *Non poteſtis portare modò.* Intellige, *modò*, id eſt, non accepta majori perfectione, & ſimul cum his, quæ jam didiciſtis. Hiſ ſic.

Conc. Tri-
dent. ſeſſ. 6
cap. 11.

192 Redeo nunc ad punctum principale quaſiti. Temerarium non eſt, juxta prælibatas DD. authoritates, probabiliter aſſerere, hæc vel alia digna Myſteria, quæ piè & rationabiliter credimus revelata, eſſe de eorum numero, de quibus Chriſtus Dominus in ultima Cœna dixit in Apoſtoliſ univerſo mundo: *Multa habeo vobis dicere, ſed non poteſtis portare modò.* Ergo nec temerarium erit probabiliter aſſerere, Sacraſſimæ Virginis digniſſima Myſteria, quæ occulta manſerunt in primitiva Eccleſia, eſſe de eorum numero, de quibus dixit Dominus: *Non poteſtis portare modò.* Conſequentia liquidò ſequi videtur, cum æqualiter hæc & alia in illa ultima Cœna occulta manſiſſe proſteamur.

§. IV.

VTRUM SUPRA DICTA DEIPARÆ
Myſteria ſint revelabilia: & an revelari poſſint
perſone particulari antequam Summo Pontifici
Agiturque de Revelationibus privatis.

193 CIRCA primum, de mente V. Abbatiffæ dubitare non poſſumus. Aſſerit eſſe revelabilia, imò & de
fac.

facto revelanda, partim Ecclesiæ Militanti, aliaque Triumphanti, & sicut Domino placebit, ita fiet, ut sit nomen Domini benedictum in sæcula.

194 Revelabilitas asserta liquet in primis ex ipso Sacro textu, cum Dominus absolute non dixerit: *Non potestis portare*, sed, *Non potestis portare modo*, quasi possent portare postea. His consonant alia Christi verba, quibus Petro dixit: *Quod ego facio nescis modo, scies autem postea*. Liquet insuper ex Ecclesiæ sic orante: *Mentes nostras, quasumus Domine, Paraclitis qui à te proceit illumines, & inducat in omnem sicut tuus promisit Filius veritatem*: sed hæc promissio Filij de illis loquitur Mysterijs, de quibus in vltima Cœna dixit: *Non potestis portare modo*, ut patet ex contextu: Ergo, &c.

Ioann. 13.
ver. 7.

195 Adstipulantur insuper DD. autoritates supra legenda, illæ præcipuè quibus asseritur, vsque ad finem mundi semper aliqua præconijs Deiparæ fore superaddenda, illustratione divina.

196 In oppositum sonant aliz SS. PP. autoritates, incapacitatem mortalium explicantes ad plura portanda Mysteria: Ergo, &c. Patet antecedens in primis apud S. Birgittam, cuius verba supra transcripsimus num. 151. Deinde in Revelationibus S. Hildegardis foli 588. tom. 23. Bibliothec. Novissimæ SS. PP. vbi solvens quæstionem illam, ad Monachum Gemblacensem cui alijstransmissam: *Quid est, scilicet, quod Paulus dicit, se in Paradysum, & vsque in tertium Cælum raptum, utrum è corpore cum anima ejus ad ista raperetur?* Ait: *Ipse etiam in splendore Angelorum, qui cum hominibus officia sua faciunt, in Paradysum venit, vbi omnia arcana, quæ per animam vidit, pleniter cognovit, & ea corpore ita sensit, ut sciret in sententia sua, illa homini importabilia esse, qui finis est, & ideo omnibus Prophetis sapientior exiit. Deus vero, mox ut anima in corpus suum reversa resedit, eum valde domabat, &c.* Ad has & alias huiusmodi autoritates, necessario exponendum, sic, ut de incapacitate ad simul, & non successivè aut successione temporum Mysteria portanda loquantur, vel solum de incapacitate cum vita mortali comparata. Vtrumque locum habet sine violentia & absque contradictione in Mysticæ Civitatis Dei doctrina sana, ut attentè consideranti, pieque legenti patebit, 1. part. Introd. num. 2. & post Introd. num. 2. in fin.

S. Hildegardis.

Mistic. Ci- & num. 44. 267. 296. 463. 604. 797. 799. & 2. part. nu. 44.
vilat Dei. 57. 536. 694. 712. 798. 806. 846. 909. 1126. 1165. 1516. &
num. hic 3. part. num. 39. 207. 226. 331. 571. 691. vbi ex eorum lectio-
citatis. ne & assertum confirmatum & cum SS. PP. (quorum sententias
 retro transcripsimus) pretenſa consonantia roborata manebit.

197. Circa secundam partem quaesiti dicendum venit: Absolutè non repugnat, imò saepe saepius evenire de facto revelationem divinam de oculo Mystério, prius ad personam particularem, quam ad Summum dirigi Ecclesiae Pontificem. Huic asserto opponi non valent, nisi qui omnes revelationes privatas & particulares, scandalosa temeritate condemnant. Hi profectò hand minus quam Apostolo Gentium opponuntur, sanè consulenti: *Prophetias nolite spernere, omnia probatè, quod bonum est tenete.* Super quod Estius adjecit: *Adversus hoc Apostoli praeceptum peccant & illi, qui revelationes privatas, quibuscumque hominibus facta legantur, toto genere spernunt, atque rejiciunt. Etenim haec omnia prudenter examinanda sunt, ut sciatur quid tenendum, quidve rejiciendum.* Et Illustrissimus Durantus tract. de Visionibus cap. 7. fol. 127. de illis agens, qui sine sufficienti fundamento revelationes privatas impedire & reprobare conantur, ait: *Sanè vellem memoria firmiter retinerent, quod Paulus Apostolus monuit dicens, Prophetias nolite spernere. Collimant in idem auctoritates subsecutæ.*

198. Eruditus P. Thomàs Hurtado, in Schola Thomistarum valde celebris, & à suis varijs elogijs dignè exaltatus, to. 1. resol. moral. tract. 5. n. 795. ait: *Revelationes privatas, viris Sanctis factas, omnino excludere, nec illis fidem dare, praetervia est, & impietas. Sic fecit Kemnitijs, quem imitantur plures huius saeculi, prudentiam matrem & severum iudicium affectantes.* Et num. 797. addit: *Omnem omnino negare fidem omnibus revelationibus, factis personis particularibus, non solum existimo impium & temerarium, sed erroneum in fide.*

199. Idem Hurtado nu. 998. ait: *Revelationes divinae, etiam propheticae, non solum fiunt à Deo, quia necessariae sint ad Fidei confirmationem & augmentum, quamvis ob hoc motum fierent in primis Ecclesiae fundamentis jaciendis; sed etiam fiunt, vel ad directionem morum, vel ad demonstrationem sanctitatis alicuius personae, quam Deus hominibus vult proponere in exemplum virtutis; et docet Div.*

Thomas 2. 2. q. 178. art. 2. in corp. Hac suppositio negari non potest sine ingenti temeritate.

200 Idem num. 900. Et quidem, si præsumptio est pro negantibus revelationes factas, & contra peritos eas affirmantes; etiam erit præsumptio pro negantibus esse veros servos & amicos Dei, sanctitate illustres, & contra illos defendentes & approbantes. Et quis hoc dicat? Amicis autem suis Deus arcana sua pandit.

Idem.

201 Eminentissimus Laurea tom 3. in 3. disp. 3. num. 135. ait: Post Apostolorum tempora, accidentalialia credibilia creverunt, & quotidie cresunt. Quod probat revelationibus S. Birgittæ, & cōcludit sic: Has autem revelationes circa contingentia, frequentes esse posse, etiam Augustinus sentire videtur. Et disp. 4. prætenionem impugnandi omnes revelationes privatas vocat tenacitatem ridiculam & insanam.

Eminentif.
Laurea.

202 Magister Avila in Epistola ad S. Theresiam à Iesu ait: Quien serà que quiera poner tassa à la bondad del Señor? Principalmente quãto algunos dones no se dãn por merito, &c. No tienen razon aquellos, que no creen estas cosas que son muy altas, pareciendo increíble abatirse la Magestad infinita à comunicacion tan amorosa con una criatura suya. Escrito està, que Dios es amor; y si amor, es amor infinito, y bondad infinita; y de tal amor, y bondad, no ay que maravillarse, que resulten tales excessos de amor, que turban à aquellos que no lo conocen, aunque muchos lo conozcan por Fè. Ex quo liquet, ignorare divinam bonitatem, & amorem inãnitum Dei erga creaturas, qui omnes revelationes privatas semper respicit vt infancias fallas.

Magister
Avila.

203 S. Antoninus de Florentia 3. part. tit. 23. cap. 14. §. 4. fol. 696. loquens de S. Catharina Senensis ait: Refert Magister Raymundus, quod ex secreto confessionis habuit, nihil quod pertineat ad viam salutis eam habuisse ab homine, sed per revelationem à Iesu Christi: Et cap. 13. ejusdem tituli §. 10. refert, quod Confessori suo seiscitanti, quid viderit in raptu, de quo ibi tractatur, respondit Sancta: Tantam conscientiam habetis, vobis illud quod vobis defectivis istis vocabulis explanare; sicut Deum blasphemare; vel verbis meis inhonorare; quia tantã est distantia inter id quod intellectus à Deo raptus & illustratus intelligit, & id quod verbis exprima potest, vt quasi contraria esse videantur: qua de causa nullo pacto

S. Anton.
Florent.

S. Catharina
Senensis.

S. Theres.
à l'esp.

Ven. Ludo-
vic. Gran.

S. Bernar-
dus.

Mag. Lu-
dovic. de
Leon, in
Epist. de
revelatio-
nibus &
scriptis S.
Theresie.
Ad Rom.
cap. 8.

1. Cor 1.
Hugo Car.
B. Ioan.
à Cruce.

Cardinal.
Bona.

so possem inclinari vobis ad aliquod differendum pro nunc de ijs qua
viri, quia ineffabili sunt. Et S. Theresia cap. 27. vita suæ, ait:
Dios trata con tanta amistad, y amor à las almas que se entrea-
gan à él, que no se sufre escribir; porque haze mircedes, que
consequo traen la sospecha, por ser de tanta admiracion.

204 V. Ludovicus Granatenfis in Præfatione ad Dialogos
S. Catharinæ Senensis, ait: Favores superni huic Sanctæ concessi,
vix impossibiles judicabuntur ab illis, qui incomparabilem Dei erga
suos charitatem minus perfectam habent. Et S. Bernardus Serm. 79.
in Cant. dicit: Si quis horum quæ leguntur, cupit adipisci notitiam,
amct; alioquin frustra ad audientium, legendumque amoris carmen,
qui non amat, accedit. Cæterum & Magister Ludovicus de Leon,
loquens de revelationibus S. Theresiæ, ait: Lo que yo de algu-
nos temo, es, que disgustan de semejantes escrituras, porque
no creen que Dios se humane tanto con nadie, lo qual no pen-
sarian si considerassen lo mismo que creen. Porque si confiesan
que Dios se hizo hombre, que dudan que hable con el hombre?
Y si creen que fue crucificado, y azotado por ellos, que se es-
pantan que se regale con ellos? Ignorantia igitur divini amoris
spernere facit divinas revelationes. Prudentia carnis mors
est, & sapientia carnis inimica est Deo. Stulta mundi elegit
Deus, ut confundat fortia.

205 Hugo Cardinalis de Fide disp. 3. n. 70, ait: Possunt de
facto alicui privata persona aliqua revelari à Deo, quæ Apostolis nõ
sunt manifestata. Et B. Ioannes à Cruce in Obscura Nocte lib.
2. cap. 12. post med. ait: Almas ay, que en esta vida perubie-
ron mas perfecta iluminacion que los Angeles. Qua proptèr
Eminentissimus Card. Bona lib. de discretionè spirituum c. 20.
§. 5. num 5. loquens de utroque periculo, scilicèt de cito cre-
dentibus, & nihil credentibus, ait: Quia vero divina charismata,
quibus animam sibi soli vnitam illustrat Spiritus Sanctus, altissi-
ma nonnunquam & ineffabilia sunt, adeo ut ab ipsa vix intelli-
guntur, multo minus verbis explicari queant; sedulo cavendum est, nedum
vni periculo nos subducere satagimus, in alterum gravius labamur.
Vbi notandum, & duobus malis, ut minus judicari, in nimiam
pietatem, quam in duritiam incredibilitatis declinare.

206 Quoniam vero, etsi quam plures docti de possibilitate
revelationum particularium non dubitent, de multiplicitate

tamen revelationum, præcipue in mulieribus, confunduntur, loquentes perversa sine distinctione personarum: his sapientibus huius sæculi, eruditi Thomæ citati sententijs postmodum satisfaciam, ait sic: *Miror quosdam hoc signum multipliciter revelationum apposuisse ad præsumendum male contra revelationes factas alicui personæ, de cuius bona vita & sanctitate aliàs bonus est conceptus, & bona fama publica; nam si non est bonæ opinionis, etiam unica revelatio suspecta est, & illi non est fides adhibenda. Si tamen persona revelationes patiens, bonus odor Christi est in omni loco, magnitudo & multitudo revelationum nec levissima præsumptio est contra revelationes; solet enim Deus ad ejusmodi personas declinare quasi fluxus pacis, & torrens inundans gloriam, portat eas ad vbera, & super genua blanditur, ut dicitur Isaïæ cap 66. aliàs si hoc indicium aliquid probaret, quid dicent isti Politici de revelationibus S. Birgittæ, S. Catharinæ Senensis, S. Gerudis, S. Hildegardis, quibus ita continuo Deus arcana sua pandebat per Angelos, sicut amicus solet secreta cordis aperire, ita ut nihil occultum videatur reservare, ut dicit Severus Sulpicius in vita S. Marini.*

207 Non igitur ex multitudine continua revelationum suspectæ itæ reddantur: dicit enim Sæcta Hildegardis lib. 1. cap 8. *Ab infantia mea osibus & nervis, ac renibus meis non dum confortatus, visionem hanc in anima mea usque ad præsens tempus semper video, cum jam plus septuaginta annorum sim. Hoc facit divinus amor.*

208 Præterea negantes omnino revelationes privatas assignare tenentur, ex parte cujus impossibilitas vel repugnantia fundetur; vel ex parte Dei, cui repugnet personæ particulari secreta cœlestia revelare; vel ex parte personæ particularis impotentis & incapacis ad divinas revelationes suscipiendas. Non primum, nam teste S. Bonaventura: *Temerarium est, terminum præfigere Deo; amplius enim potest, quam nos possimus cogitare. Neque secundum, nam scriptum legimus quod de Sancta Birgitta canit Ecclesia: Domine Deus noster, qui Beata Birgitta per filium tuum Vnigenitum secreta cœlestia revelasti, &c.* Ergo; &c.

209 In oppositum dices: Sæpè apud Angelus Sathanæ se transfigurat in Angelum lucis, & illudit quandoque, Deo permittente, etiam Sanctos Viros. Quapropter experta Sancta Thelisia, quæ in vita mortali tot & tantas visiones & revelationes

Hurtad.
tom. 1. re-
sol. Moral
tract. 5.
c. 6. §. 12.
an 919.

S. Hildeg.
lib. 1. c. 8.

S. Bonavæ.
in 3. dist.
20. q. 6.
in fine.
Ecclesia
in Orat. S.
Birgis die
8. Octobr.
S. Ther. s.
Monit. 9.
pag. 304.
10. 2. Oper

habuerat, cum post obitum se conspiciendam dedisset (Monit. 9. pag. mihi 304 tom. 2. Operum) pro recto regimine Monialium prohibuit: *Que no se esiriva cosa, que sea revelacion, ni se haga caso de ella; porque aunque sea verdad, que muchas son verdaderas, pero tambien es cierto, que muchas son falsas, y mentirojas; y es gran trabajo andar buscando vna verdad entre cien mentiras:* Ergo ratione ducuntur, qui revelationes privatas, mulierum præcipuè, contemnunt. Hac doctrina vociferant & clamant increduli; dum potiùs Apostoli doctrinam sequi deberent: *Omnia probatè, quod bonum est tenere, & Seraphicæ Magistræ verba, debita intelligentia interpretari.* Labor est, inter centum mendacia vnam quærere veritatem; at & iniustitia putatur, vnicam veritatem confundi & conculcari inter centum mendacia. Fætetur verum, sæpè sæpiùs Angelum Sathanæ se transfigurari in Angelum lucis, & Deo permittente, nonnunquam etiam Sanctos viros illudere, hocque ipsum notavit nostra Venerabilis Author, signa describens vt veræ revelationes discernantur à falsis, diabolicæque vitentur illusiones 1. p. à n. 614. vsque ad 618. & à n. 640. vsque ad 642. & 2. par. nu. 514. 515. 528. 529. 675. & 3. part. Introd. nu. 15. & post. Introd. n. 381. & in fine Operis Epist. Dedicat. num. 16. Argumentum vero non valet: Revelationes & extases contingere possunt ope Dæmonis: ergo de facto in hac persona particulari non fiunt ope divina? Consequentia non tenet, vt docet Angelicus Doctor 2. 2. quest. 175. art. 1. in corp. S. Vincentius Ferr. de vita spirituali cap. 12. ibi: *Credo, quod plus placeat Deo, &c.* Eminentif. Laurea in 3. sent. tom. 4. disp. 20. de miraculis art. 23. nu. 992. Cardin. Turrecremata in Prolog. Revel. S. Birgitta cap. 5. Magister Mathias de Suecia in suo Prolog. ad eandem Revelat. sub init. ibi: *Nec suspicio falsitatis, &c.* Consalvus Durant. tract. de Visionib. cap. 11. pag. mihi 192. col. 1. ibi: *Illud quoque pro agnoscendis, &c.* Et Christus Dominus eidem dixit S. Birgittæ, lib. 6. cap. 92. fol. 160 col. r. med. *Nulli amici mei delusi sunt, qui me dilexerunt sapienter, sed illi qui superbientes de abstinentia & iustitia sua, præferebant se alijs, &c.* Cui consonat V. Author 1. part. num. 617. vbi ait: *Este daño de las Visiones, y Revelaciones falsas, assi en las mugeres como en los hombres, à nacião de vna mala rayz. porque la antigua serpiente que los conuie inmortalizar*

*Myst. Civ.
Dei, loco
hic citat.*

*Angelic.
Doctor.
Eminentif.
Laurea.
Card. Tur
recremat.
Mag. Ma
thias de
Suecia.
Duratus.
S. Birgit.
lib. 6.*

dos en las passiones, les introduce vna oculta presumpcion, &c. Idemque asserit S. Theresia à Iesv. cap. 23. *vita sua*, ibi : *Lei vn libro*, &c.

S. Theres.

210 Ad probandum, in Ecclesia Catholica semper reperiri de facto revelationes privatas, videri possunt B. Ioannes à Cruce lib. 2. cap. 27. *post init.* Eminentis. Cardin. Bona cap. 12. n. 6. & cap. 20. Durantus *tract. de Visionibus* cap. 5. Eminentis. Lauræa tom. 4. disp. 19. n. 163. & alij citati apud istos.

B. Ioannes à Cruce.
Car. Bona
Duræus.
Lauræa.

211 Strictiori autem expressione secundam quæstionem pattem resolventes, dicimus, etiam Sacra Mysteria, quæ Christus Dominus in vltima Cœna reliquit occulta, & de quibus asseruit: *Multa habeo vobis dicere*, &c. posse prius revelari personæ particulari, quam Summo Pontifici. Hoc suadetur primo ex non repugnantia, siquidem nec ex parte Dei repugnat revelare, nec ex parte Mysterij revelari, nec ex parte creaturæ recipere revelationem. Cœterum & autoritate confirmatur Doctissimi Salmeron tom. 9. in *Evangelia tract. 69.* qui exponens illa Christi verba: *Ahuc multa habeo vobis dicere*, &c. ait. *Per hæc verba includit revelationes privatas horum seculorum: nam alia alijs temporibus revelantur, modo prioribus temporibus non dissentiant. Nec contra hoc ratio ponderis occurrit: si quis vero id negaverit, probare tenebitur quod negat, juxta commune proloquium: Negantii incumbit onus probandi; haud facile poterit.*

Salmeron
in Evang.

Com. Pro.
log.

§. V.

AN SVFFICIAT REVELATIO PARTICULARIS alicuius Mysterij, ut de Mysterio revelato probabiliter affirmare possimus, de illis esse, de quibus Christus asseruit: *Multa habeo vobis dicere*, &c.

212 **A**SSERENDVM primo, vel potius supponendum: Posse revelari Mysterium, quod revera in se ex illis sit, quæ Christus abscondita reliquit in vltima Cœna, quin animæ suscipienti revelationem manifestetur, Mysterium ei revela-

Assert. I.

tum esse de tali numero. Paret hoc, nam circa duo objecta materialia credenda, duæ fieri possunt revelationes distinctæ; sed veritas Mysterij in se, & Mysterium fore de tali numero, sunt duo objecta materialia distincta: Ergo, &c. Minor liquet, nam Mysterium Immaculatæ Conceptionis Deiparæ esse verum, & verum esse, tale Mysterium de illis fore, quæ Christus occulta reliquit, sunt duæ veritates diversæ & separabiles: Ergo, &c. Antecedens est manifestum, nam hic actus: *Credo, Virginem Mariam esse sine macula Conceptam*, valdè diversus est ab hoc alio: *Credo, Mysterium Conceptionis fore de illis, de quibus Christus dixit: Multa habeo vobis dicere, sed non potestis portare modò*: Ergo, &c. Vbi enim duo diversa sunt credenda, duæ revelationes requiruntur, vel formalitèr, vel æquivalentèr, & in revelationibus privatis S. Birgittæ & S. Mariæ Magdalenæ de Pazzis conspicitur, primis eis fuisse expressè revelatum, ex earumque libris non constat, eis fuisse expressè revelatum secundum.

Assert. 2.

213 Afferendum secundo: Possè particulari personæ revelari Mysterium, simulquè ei manifestari, Mysterium sibi revelatū ex illis fore, de quibus Christus dixit in vltima Cœna: *Multa habeo vobis dicere, &c.* Vel alitèr dicam: Possè per diversam revelationem animæ dici, Mysterium ei jam revelatum ex eorum esse numero, de quibus Christus asseruit: *Multa habeo, &c.* Totū hoc, exemplaribus aliarum revelationum privatarum inoffenso pede currentium, satis probatum & confirmatum apparet. Quod enim nondum revelatum est, & est revelabile, revelari potest; sed dato quod in prima revelatione Mysterij Conceptionis, v. g. revelatum non sit, esse vel non esse de numero eorum de quibus in vltima Cœna Christus dixit: *Multa habeo vobis dicere, &c.* talis circumstantia revelata non est, & est revelabilis: ergo revelari potest. Secunda pars minoris probatione non eget, nam tale Mysterium est vel non est in se de eorum numero? si est? Ergo est revelabile quod est; si non est? Rei cō hoc exemplo, formabimus argumentum in alio Mysterio ex illis, quæ revera sint in se de tali numero: convincitur ergo possibilitas assertæ revelationis, præsertim cum revelatio supernaturalis à sola pendat divina voluntate, juxta illud Danielis 4. *Est Deus in Cælo revelans Mysteria*, & infra: *Vere Deus nosti & Deus Deorum est, & Dominus Regum, & revelans Mysteria*: quibus Sacris Textibus consonant &

Dan. c. 4.

Amos c. 3.

1. Corint.

cap. 2.

Amos 3. & 1. Corint. 2.

Nunc

214 Nunc igitur principale tituli quaesitum resolventes juxta primum assertum, cum distinctione loquemur. Tenentes enim, omnia quæ post ultimam Christi Cœnam Spiritus Sanctus revelat, & vsque ad vitam venturi sæculi revelabit, ad ea pertinere Mysteria, de quibus Dominus dixit: *Multa habeo vobis dicere, sed non potestis portare modo*: Sufficiet his, qui debita ratione fundati piè credant, aliquod Mysterium esse revelatum alicui personæ sanæ opinionis, vt probabiliter affirmare possint, tale Mysterium esse de numero eorum, de quibus Christus asseruit: *Multa habeo vobis dicere, &c.* Ratio est manifesta, nam æquali probabilitate affirmatur existentia Mysterij, ac existentia revelationis de tali Mysterio; sed existentia revelationis particularis probabiliter affirmatur, dum non levi ducti fundamento piè credimus, alicui personæ sanæ opinionis fuisse revelatum tale Mysterium: ergo si existentia revelationis particularis probabiliter affirmatur, etiam probabiliter affirmabitur existentia Mysterij: nunc sic: sed in horum sententia, omnia quæ post ultimam Christi Cœnam revelantur, de eorum sunt numero, de quibus Christus dixit: *Multa habeo vobis dicere, &c.* Ergo his sufficiet, probabiliter affirmare, Mysterium esse revelatum revelatione particulari, vt etiam probabiliter affirmet de tali Mysterio, esse de illorum numero, quæ Christus occulta reliquit in ultima Cœna, & de quibus dixit: *Multa habeo vobis dicere, &c.*

215 Defensantes verò, non omnia quæ post ultimam Christi Cœnam Spiritus Sanctus revelat, esse de eorum numero, de quibus Christus asseruit: *Non potestis portare modo*: Si circumstantiam istam non manifestat revelatio particularis, quamvis probabiliter affirmetur existentia revelationis & Mysterij revelati, non sufficiet vt probabiliter etiam affirmetur, tale Mysterium fore de dicto numero. Hoc pariter liquet, nam circumstantia hæc deberet esse objectum creditum; sed non posset esse objectum creditum, nisi foret objectum revelatum: ergo casu quo non foret expressè revelata circumstantia ista, qualis non foret vt supponitur, quamquam probabiliter affirmaretur existentia Mysterij per revelationem particularem, nequiret ex eo probabiliter affirmari, tale Mysterium esse unam ex eis, de quibus Christus locutus est in illis verbis: *Non potestis portare modo*. His favet Div. August. tract. 96. in Ioannem, vbi ait: *Etiam si posse-*

Resolut.
juxta 1.
Asserti.

Alièr
resolv.

S. August.

mus capere, & portare, & sciremus res: tamen quis sciret, eas res esse de tali numero, de quo illa multa sunt? Vid. ap. Toler. Cordub. Comment. in Ioannem sup. cap. 16. annotat. 18. fol. mihi 147. col. 2. lit. D.

Resoluit.
juxta 2.
Assert.

216. Ab utroque tamen modo discurrendi nunc abstrahendo, quoniam ad finem nostrum neuter necessarius: sufficit resolvere juxta secundum suppositionis assertum, quod si personæ particulari non solum revelatur Mysterium, sed insimul divina luce indicitur circumstantia illa, videlicet, tale Mysterium ex illis fore, de quibus Christus Dominus asseruit: *Adhuc multa habeo vobis dicere, &c.* in huiusmodi casu sat est nobis revelatio particularis, ut de Mysterio revelato probabiliter affirmare possimus, de illis multis esse, quæ Christus habuit dicere & non dixit in ultima Cœna. Ratio urget: si enim revelatio particularis satis est, ut Mysterium revelatum probabiliter affirmetur, de quo latius infra: Ergo ipsa revelatio particularis satis erit, ut etiã probabiliter affirmetur circumstantia revelata. Consequentia liquet, nam sicut Mysterium piè creditur esse revelatum, sic circumstantia piè creditur esse revelata: ergo si Mysterium probabiliter affirmatur, quia sic judicatur esse revelatum; etiam circumstantia probabiliter affirmabitur, quia sic judicatur esse revelata. Haud aliter supponitur revelata circumstantia Mysterij, ac ipsum Mysterium.

Illustris.
Aranjo.

217. Nec modo dubitandum, revelationes particulares juxta regulas prudentiæ examinatas & approbatas, fundare probabilitatem, sive assensum probabilem, tum de existentia revelationis, tum de existentia Mysterij revelati, aut revelatæ circumstantiæ. Circa quod Illustrissimus Araujo Dominicanus, in Opere posthumo Decisionum moralium tract. 3. quæst. 23. cû haud nimis pius erga privatas revelationes manifestetur, dixit n. 55. Loquens de revelationibus S. Birgittæ, deberi eis assensum humanæ fidei, propter earum probabilitatem evidentem, & credibilitatem piam: *Ipsis debetur (ait) assensus fidei humana, juxta regulas prudentiæ, juxta quas tales revelationes sunt probabiles evidenter, & piè credibiles.* Ergo si privata revelatio, juxta regulas prudentiæ piè credita, sufficit ad assensum probabile de objecto revelato, sive de revelata circumstantia; sufficit revelatio particularis de eo quod aliquod Mysterium de illis sit, de quibus

bus Christus asseruit: *Adhuc multa, &c.* ut probabiliter affirmare possimus, sic esse.

§. VI.

VTRUM CHRISTVS DOMINVS IN
illis verbis: Adhuc multa habeo vobis dicere, &c.
sit in Apostolis, etiam omnibus Fidelibus, &
uniuerso mundo locutus?

218 **A**FFIRMAT nostra Venerabilis Author, in clausula immediata ad propositionem Notæ subiectam. Idē tenent gravissimi DD. ex quibus, alijs omisis, principaliora adducam testimonia.

219 Probatur 1. ex Marci 13. à v. 3. vbi dicitur: *Cum sederet Iesus in monte Olivarum, interrogabant eum separatim Petrus & Iacobus, & Ioannes, & Andreas.* Et relato ibi sermone, concludit Dominus, & etiam caput, his verbis: *Quod autem vobis dico, omnibus dico: Vigilate.* Ex quo sic: sicut Dominus in monte Olivarum loquebatur cum Discipulis suis, sic in vltima Cœna loquebatur cum Apostolis; sed in sermone montis loquebatur in Discipulis cum omnibus fidelibus præsentibus & futuris, ut patet ex textu: Ergo, &c. Similiter argui. valet ex illis Christi verbis Math. 28. *Ecce ego vobiscum sum omnibus diebus usque ad consummationem sæculi* sed hic in Apostolis toti Ecclesiæ locutus est Dominus juxta communem Expositorum intelligentiam: Ergo, &c. *Vid. Dionis. Carthus. Dom. 4. post Pascha.*

Marc.
cap. 13.

Math. 28.

220 Præterea suadetur resolutio ex jam relata Ecclesiæ prece, qua sic orat: *Mentes nostras, quæsumus Domine, Paraclitus, qui à te procedit, illuminet; & inducat in omnem, sicut tuus promisit Filius, veritatem.* Arguo sic: In omnibus illis Christi verbis: *Adhuc multa habeo vobis dicere, sed non potestis portare modò. Cum autem venerit ille spiritus veritatis, docebit vos omnem veritatem.* Æ qualiter loquebatur Christus cum Apostolis suis, & hoc patet, nam in secunda clausula immediatè sequitur ad primam absque ulla interpositione aliorum verborum; sed in secunda clausula

Orat. Ec-
clesiæ.

loquebatur in Apostolis omnibus Fidelibus, etiam futuris, alijs inmeritò prædictam Ecclesiæ orationem recitaremus: ergo etiã in prima Christi clausula, scilicet in illis verbis: *Ahuc multa habeo vobis dicere, &c.* loquebatur in Apostolis omnibus Fidelibus, etiam in Ecclesia futuris. *Spiritus Sancti Magisterium*, ait Maldonatus, *pro se à Christo Ecclesiæ datus est, donec ipse ad iudicium, id est, ad colligendam Ecclesiam venerit, ejus officium duraturum: Imò U. Beda* ultra diem iudicij prædictum extendit. *Paracliti magisterium, dum exponens illam Christi promissionem, cum autem venerit ille, docebit vos omnem veritatem, & explicans quomodo & quãdo docebit omnẽ veritatẽ, ait: Non de hac, sed de altera vita intelligendum est, vbi omnem veritatem cognoscituri sumus, & in quam nunc Spiritus Sanctus, donec eo perveniamus, paulatim inducit.* In Apostolis igitur etiam nobiscum loquutus est Dominus, quos Spiritus Sanctus ex promissione Christi in omnem veritatem, & in vitam æternam paulatim inducit.

Maldonat
ap. illustr.
Samaniego
Not. 4.
1. p. §. 4.
V. Beda
sup. Ioan.
16. v. 13.

221 Cœterum, Tertulianus lib. de Velandis Virginibus, ait sic: *Qua est Paracliti administratio, nisi hac, quod disciplina dirigitur, quod scripturæ revelantur, quod intellectus reformatur, quod ad meliora proficitur? Sed omnia hæc adhuc fiunt in nobis, & fient in futuris fidelibus: ergo promissio Christi etiam nobis in Apostolis facta est: ergo si Christus in illis verbis, cum autem venerit ille, &c. in Apostolis nobiscum loquebatur, etiam in antecedentibus: Ahuc multa habeo, &c.*

Apud Ca-
nisi lib. 1.
de Deipara
cap. 5.
fol. mihi
27. col. 2.

222 Collimat Henricus de Hafsia Carthusian. exponens Epist. S. Bernardi Abbatis ad Canonicos Lugdunenses cap. 17. vbi asserit, dictum Salvatoris: *Multa habeo vobis dicere, quæ non potestis portare modò, & alium Paraclitum mittam vobis, qui docebit vos omnem veritatem, & suggeret vobis omnia, &c.* intelligendum esse, in discursu Ecclesiæ pro diversis temporibus, & hominum variationibus; sed si Dominus solis Apostolis, & non illis Ecclesiæ univèrsali, cœterisque Fidelibus futuris locutus esset, non posset Christi promissio in discursu Ecclesiæ, Apostolis è mundo sublati, pro diversis temporibus, & hominum varietatibus adimpleri, vt de se patet: Ergo, &c.

Henricus
de Hafsia
Carthusian

223 Alia in asserti confirmationem adduci poterant præclara testimonia, cum vix inveniatur assumpti textus celebris Expositor, qui illativè saltem, si non expressè, haud ambulet

nobilisum: dicta tamen sufficiant pro sic teni difficultate, præterquam quod & alia supra relata id ipsum confirmare conspiciuntur, si attenta conquisitione legantur.

224 In oppositum autem si dicatur, adæquatè in Apostolis expletam inveniri promissionem Christi, cum per adventum Spiritus Sancti didicerint omnem veritatem: ergo in Apostolis, solis Apostolis locutus est Dominus. Duplici via venit sequenda solutio. Dici potest in primis, Apostolos adhuc per adventum Paracliti, non omnem absolutè, sed omnem tunc eis & Ecclesiæ convenientem didicisse veritatem, quod sufficere videtur, ut veritas Sacri Textus eluceat. Hoc patet à simili, nam Ioann. 15. v. 15. dixit Iesus Apostolis suis: *Omnia quaecunque audiri à Patre meo, nota feci vobis*: Ergo ex illo tunc, jam Apostoli didicerant à Christo omnem veritatem; sed hoc est falsum, nisi modificatione relata: Ergo, &c. Patet minor, nam Ioann. 16. v. 12. postquàm audierant à Christo: *Omnia quaecunque audiri à Patre meo, nota feci vobis*, dictum est eis ab ipso Domino: *Adhuc multa habeo vobis dicere, quæ non potestis portare modò. Cum autem venerit ille, &c.* Ergo hucusque non didicerant Apostoli omnem veritatem absolutè, nisi modificatione dicta, scilicèt, omnem veritatem tunc convenientem; sed modificatio hæc sufficit, ut primus Sacer Textus verificetur: ergo ut verificetur secundus factus erit, quod per adventum Spiritus Sancti didicerint omnem veritatem tunc sibi & Ecclesiæ convenientem; quamvis absolutè nõ didicerint à Paraclito in vita mortali omnem veritatem. Favent ijs Suarez de Fide tract. 1. disp. 2. sect. 6. num. 19. & Hugo Cardin. de Fide disp. 3. num. 70. asserentes, posse de facto alicui personæ aliqua revelari à Deo, quæ Apostolis non sunt manifestata; sed hoc non esset verum, si Apostoli didicissent absolutè omnem veritatem: Ergo, &c.

Ioan. 15.
v. 15.

225 Alio modo dici potest, Apostolos per adventum Spiritus Sancti omnem veritatem absolutè cognovisse, sed non omnia quæ cognoverunt, Ecclesiæ propalasse, quia non omnia portare poterant novi Fideles. Et quidem hoc nec repugnat, nec liberè dicitur. Non repugnat, ut de se liquet, & ratio præmit, nam virtute Spiritus Sancti capaciores redditi sunt Apostoli, primiciæ Legis Gratix, quibuslibet Fidelibus divisivè sumptis vsque ad finem mundi: Ergo, &c. Nec liberè dicitur, quoniam S.

Biſcitta revelatum reperimus, Myſteria Sacra Immaculatae Conceptionis & Glorioſae Aſſumptionis SS. Virginis, non omnibus nota fuiſſe in Eccleſia primitiva: ergo Apoſtoliſ, ſaltem aliquibus, nota fuere: idemque à ſimili dici valet de alijs Myſterijs: Ergo, &c. His etiam conſonant graves Authores conſcribentes, Apoſtoloſ Chriſti aliquibus in populis iſthæc Myſteria, præcipuè Conceptionis, prædicafſe, vel dicta nonnullis reliquiſſe. Conſonat & noſtra V. Author 1. part. num. 248. 266. 545. & 2. part. n. 149. 413. 559. 714. 848. in fin. 975. 1034. 1044. 1048. 1049. 1508. & 3. part. num. 560. Ubi declarat ſingularè noticiam Apoſtoliſ communicatam; & maximè Ioanni, de Myſterijs, Donis, & Privilegijs Reginæ Matris; cauſamque offert; cur de SS. Virgine ſic parè locuti ſunt Evangeliſtæ diſpoſitione divinâ, & quomodo dilectus Diſcipulus in Apocalypſi innu-mera ſub velamine clauſit Deiparæ Myſteria, quæ re ipſa & ipſe clariffimè cognofcebat.

226 Dato ergò, & libentè concefſo, Apoſtoloſ in vita mortali per adventum Spiritus Sancti omnem didiciſſe veritatem, adhuc argumenti conſequentia non tenet. Si in Eccleſia Fide- lium Myſteria manebant occulta, quid intereſt quod ſoliſ Apoſtoliſ fierent manifeſta? Itidem quamvis Chriſti promiſſio in Apoſtoliſ, prout ad Apoſtoloſ attinebat, adæquatè fuerit expleta: vnde convincitur, in Apoſtoliſ, ſoliſ Apoſtoliſ Dominum fuiſſe locutum, & non Eccleſiæ? Solum igitur probatur, quod ſicut in Apoſtoliſ magiſterio Spiritus Sancti adæquatè fuit expleta promiſſio vſque ad conſummationem vitæ, ſic in Eccleſia cœpit expleri, explebiturque adæquatè vſque ad conſummationem ſæculi. Quapropter vtroque modo enervatur argumentum; ſive negando, Apoſtoloſ per adventum Paracliti omnem abſolutè didiciſſe veritatem in vita mortali, ſive id libentè concedendo.

(††)

§. VII.

UTRUM REPVGNET EX PARTE
materiae, Myſteria Deiparae in hiſce Libris Myſticae
Civitatſ Dei conſcripta, eſſe de eorum numero,
de quibus Chriſtus dixit in ultima Cœna:
 Multa habeo vobis dicere, &c?

227 **S**TABILITO jam ſemel & iterum, quàmplura Sacra-
 tiſſimæ Virginis Privilegia in Eccleſia primitiva
 manſiſſe velata; probatoque; probabiliter affirmari poſſe, talia
 Deiparæ Privilegia; quæ in primitiva Eccleſia manſerunt occul-
 ta, de illorum fore numero, de quibus Chriſtus in ultima Cœna
 dixit: *Multa habeo vobis dicere, ſed non poteſtis portare modò;*
 aliſque ſuppoſitis, quæ huculque ſuper hoc Articulo diſcuſſa re-
 linquimus; ingredimur nunc ad præcipuam huius Concertatio-
 nis difficultatem. Aſſerit enim V. Abbatiffa, Deum ſibi diſiſſe,
 propter Myſteria Reginae creaturarum in Libris Myſticæ Civi-
 tatis Dei contenta, Humanatum Verbû in ultima Cœna Apoſ-
 tolis diſiſſe, in eiſque vniverſo mundo: *Multa habeo vobis dice-
 re, quæ non poteſtis portare modò.* Reſtat igitur examinare, vtrum
 hoc quod dicitur revelatum, ex parte rei revelatæ repugnet; &
 caſu quo ex parte materiae non repugnet, an V. Authôr ſit pru-
 dentèr credibilis in eo quod aſſerit ſibi revelatum? Primum exa-
 minabimus in præſenti §. ſecundum in ſequenti. Si enim perſo-
 na revelationem manifeſtans, ex parte perſonæ vel circumſtan-
 tiarum non redditur prudentèr credibilis, etiamſi id quod af-
 firmat ſibi eſſe revelatum ex parte materiae non repugnet, reſ-
 puenda & deſpicienda manet revelatio: & è contra: quando id
 quod dicitur alicui perſonæ revelatum, invenitur falſum, vel
 Scripturæ Sacræ manifeſtè contrarium, quanquam aliàs perſo-
 na revelationem patiens qualiſcunque ſit bonæ opinionis, putan-
 dum eſt, deceptionem ſaltem eveniſſe paſſivam, vt. ex S. Grego-
 rio ſup. *Iob 33.* abundanter probat Philamatinus *tract. 1. de Di-*
vinis revelationibus cap. 3. ſig. 4. fol. 192. col. 1. à num. 1.

S. Greg. in
 Iob 33.
 Philama-
 rin.

228. Ad rem igitur in titulo quaeritam devenientes, dicendû

nobis est, in divina Historia Vitæ mirabilis Sacratissima Vir-
ginis, à V. Abbatissa Maria a Iesv Gracchuritana (vulgo de
Agreda) 800 Libris Mystica Civitatis Dei conscripta, nihil
fallum reperi, dissonumvè Scripturæ sacræ & SS. PP. quapropter
ex parte materiæ non repugnare, quod altissima Deiparæ
Mytheria, in eisdem Libris comprehensa, de eorum polsiut esse
numero, de quibus Christus dixit in vltima Cœna: *Multa habeo*
vobis dicere, quæ non potestis portare modo.

*Exam.
Oper.*

229 Primum sic assertæ propositionis testimonium, examen
rigidum tot Virorum Insignium, qui vsque ad vnguem de clau-
sula in clausulam mirabile Opus hoc sapè sapius examinarunt,
& nihil falsitatis, aut dissonatiq̃ cū Scriptura Sacra & SS. PP. in-
venerūt. Ex his inter alios enumerantur Excel. & Illustrif. D. D.
Michael Escartin, Turislonensis Episcopus, Catholici Regis
Consiliarius, & V. Abbatissæ Diœcesanus, qui & Operis & Au-
thoris ceiebre construxit elogium. Illustrif. & Rev. D. D. Fr. Di-
dacus de Silva, in Sacra Theologia Magister, Magni Patriar-
chæ S. Benedicti, autea Generalis, postea verò Episcopus Gua-
dicensis, vulgò *de Guadix*. RR. P. M. Andreas Mendo, Societa-
tis Iesv, Regius Concionator, Inquisitionis Supremæ Hispania-
rum Consultor, Theologiæ & Scripturæ Sacræ Salmantinus
Lector, ejusdemque Salmantinæ Diœcesis Synodalis Examina-
tor. Hi omnes ante primam editionem publicam Operis huius-
ce, Censuram & Approbationem, varijs totius doctrinæ præ-
conijs & elogijs refertam exhibuerunt, vno calamo conclamantes,
nihil fallum, aut sanæ veritatis dissonum invenisse.

*Aliud
Exam.*

230 Nec contemnendam putes strenuam Seraphicæ Reli-
gionis vigilantiam, cujus Minister Generalis, inspecta materiæ
gravitate, selectiores totius Familiæ Cismontanæ Theologos
elegit, & inuncto eis salutaris obedientiæ præcepto, vt totum
opus de verbo ad verbum perlegerent & examinarent, antequã
primoprælo & prælio committeretur, matura diligentia dispo-
suit. Quod vtiq̃ factum est indicibili prolixitate, ad singula
Comitia intervenientibus & assidentibus personalitè notissimis
quantum doctissimis Utiis Theologis, qui sequuntur. RR. P.
Fr. Ildephonsus Salizanes totius Ordinis nostri Minister Gene-
ralis, postea Episcopus Cordubensis. RR. P. Fr. Ioannes Munici-
fà, Sac. Theologiæ Lector, Propositionum Fidei Cenfor. Ca-
tho-

*Exam. ex
par. Relig.
Seraph.*

tholicæ Maieſtatis Concionator, antea Aragoniæ Provincialis, Definitor Generalis, & totius Familiæ Ciſmontanæ Commiſſarius Generalis. R. P. Fr. Andreas de Guadalupe, Lector Iubilatus, Ex Provincialis Provinciæ Angelorum, Vice-Comiſſarius Generalis Familiæ Ciſmontanæ, & actualis Commiſſarius Generalis Indiarum Occidentalium. R. P. Fr. Ioannes de Molino, Lector Iubilatus, Sancti Officij Conſultor, Provinciæ Conceptionis Ex-Provincialis, & Auguſtiſſimæ Dominiæ Imperatricis Confeſſionibus deſtinatus R. P. Fr. Chriſtophorus Delgado, Lector Iubilatus, Provinciæ Caſtellæ Cuſtos, & Magni Conventus Marritenſis actualis Guardianus. R. P. Fr. Bartholomæus Garcia de Elcañuela, Lector Iubilatus, Catholici Regis Concionator Eximius, & Provinciæ Granatenſis dignior Pater. R. P. Fr. Andreas de Fuenmayor, Burgenſis Provinciæ Definitor, & V. Abbaſſiſſæ noſtræ olim annis duo de viginti Diſceptor. Hi ſimul veritatem inveſtigantes, totum Opus Myſticæ Civitatis Dei à prima uſque ad ultimam lineam attentè diſcuſſione legerunt, nihilque falſum, aut erroneum, minus vè tutum inveniētes, ſolummodò nonnullas clauſulas Noſtris Theologicis illuſtrandas decreverunt, prout in prima patet editione.

231 Quærentes verò ſalutem ex oppoſitis, inter examina Myſticæ Civitatis Dei apud Hiſpanos rigidius nullum, quam quod occasione Delationis Hiſpanicæ, ſeligente Magiſtros & Cenſores ipſo Sacro Tribunali, diebus innumeris, & annis integris continuis factum eſt. Hi quidem ex noſtris non erant, nec nobis audientibus vel videntibus diſputabant. Præceſſit enim Operis Delatio, minutiffima quæque ipſius Operis verba ex imaginata vel apparenti diſſonantia dilacerans; quamplures propoſitiones & ſententias integras acutiſſimis Cenſurarum iſtibus conſigens, & uſque ad virgularū ſituationes appendēs. Exhibito igitur Supremo Hiſpaniarum Sacro Tribunali Delationis Libello, de adducendis ad ipſum Fidei Tribunal omnibus hiſce Libris emanavit Decretum. Alijs nunc omiſſis, ſatiſfactionis & deſenſionis locus conceſſus eſt ab æquiſſimo Tribunali; partiſipatoque Delationis Libello Religioni Seraphicæ, Delatorum argumenta ſolvere conati ſunt Docti Minores. Oblato deinde ſatiſfactionum codice Inquiſitori Generali, ut iudicium exiret æquanimè, Qualiſcunque oppoſijt omnino indiſſerentes. Cæpē

*Delat.
Operis.*

*Exam. ex
part. Tri-
bunal. Hiſ
pan.*

examen, & quò tardius, exivit gloriosius. Intet Censores non nulli erant tardi ad credendum, sed incredulitas eorum profuit non paucis ad piam fidem. Haud est inventa propositio, nec in Libello Delationis notata, nec in progressu Operis inclusa, quæ sanam & non repugnantem non saperet doctrinam. Nullam igitur causam damnationis vel prohibitionis Invenientes Censores in hisce Libris, dimisi sunt Libri liberi, qui autoritate Sacra tenebantur inclusi.

232 Tot ergo Celebrium Virorum inspecto dictamine de immunitate Operis à Censura falsitatis ex parte materiæ, vnde probant, vel inferunt Deputati, esse falsum, quod non repugnat esse verum? Sic arguebat Celebris Thomista Magister Alvarez, Archiepiscopus Transiensis, solvens objecta Seraphicæ Theresiæ Censura 5. vbi sic ait: *Irrationabiliter notatur falsitatis propositio probabilis, quamvis etiam contraria sit valde probabilis.* Et Caietanus exponens Angelicum Doctorem 3. p. q. 57 art. 6. ad 3. *Potest contingere, quod ex duabus opinionibus probabilibus, ea, quam minus probabilis est, vera sit, & alicui persone spirituali revelata: nam ut dicit Aristoteles, multa falsa sunt probabiora veris.* Convieta igitur non repugnantia materiæ revelatæ, hoc lat ex parte materiæ; quamvis aliàs iudicium omnino certum ferri non possit, ut eruditus eloquij Mystici M. Dominicus à SS. Trinitate fert expressè to. 6. lib. 7. sect. 7. cap. 6. vbi in materia subiecta dicit: *Quamvis autem ex his certum omnino iudicium ferri semper non possit, moralis tamen, ac prudentialis certitudo ibi non deest.* Et Cardinalis Turrecremata, hoc principaliter existimavit investigandum fore in Revelationibus Sanctæ Birgittæ: *An articuli presentati possint suscipi, Fidei Catholica veritate salva, & absque doctrina Sanctorum Doctorum injuria?* Et Eminentissimus Cardinalis Bona lib. de discret. spiritu cap. 20. §. 3. num. 50 magni facit sapientum approbationem his verbis: *Sic ab hominibus, humanâ & divinâ sapientiâ præditis, Sancta Theresia visiones & revelationes approbata fuerunt, &c.* Cum ergo ex tot sapientum calculatione, propositionibus contradictoriè discussis, nihil in Libris Mysticæ Civitatis Dei falsum, nihilvè Fidei Catholicæ contrarium, totumque absque Sanctorum Doctorum injuria, prolatum inveniatur, inde ex parte materiæ, non repugnantia in titulo quæ sita, facile cognoscetur.

233 Salutem amplius quaerentes ex oppositis, ne dicam ex inimicis, videat, & consideret sensatus, quis majori conatu examini rigidissimo tanti Operis applicabitur, quam ipsi Censores & Delatores, tum in Hispania, tum Romæ, tum Parisios: scimus enim quanto labore & sudore vexati sunt; sed quidquid hi vsquemodò; ut nota vel Censura dignum adduxerunt, totum est sufficienti solutione dissolutum; salvo semper Supremo Ecclesiæ Catholicæ iudicio: Ergo, &c.

Alia. Exā.

234 Proderit insuper pietati, dignissimam Sancti Bernardi pensare sententiam Homil. 1. sup. Missus est, ubi ait: *Et quod mirum, si Deus, qui mirabilis legitur & cernitur in Sanctis suis, mirabilem se exhibuerit in matre sua?* Illamquæ Catholicam recolere veritatem, qua dicitur: *Non esse impossibile apud Deum omne verbum.* His nitēbatur Hurtadus, dum, examinatis revelationibus, animum informans, dixit: *Cuncta, quæ non sunt Fidei & regulis morum opposita, sunt Deo possible.* Et S. Petrus Chriologus: *Quantus igitur sit Deus, satis ignorat ille, qui huius Virginis mentem non stupet, animum non miratur.* Et S. Augustinus: *Hic si ratio queratur, non erit mirabile; si exemplum poscitur, non erit singulare: demus Deum aliquid posse, quod nos fateamur investigari non posse: in talibus rebus tota ratio facti est potentia facientis.* Et Andreas Cretensis: *Si quid novum quod nos superat, in Virgine Maria operata est divina gratia, nemo miretur, intuens ad novum & ineffabile, quod in ea peractum est mysterium, ab omni finitate infinites infinitè exceptum.*

S. Bernardus.

Tho. Hurtad. 10. 1. resol. mor. tract. 5.

num. 990.

S. Petrus Chriolog.

Ser. 140.

S. August. Ep. 3. ad Volus.

Andr Cretens. Ser.

de Dormit D eip.

235 Quoniam verò hæc & alia similia præ oculis non habentur, quamplures sapientes de revelationibus particularibus indignantur, & impletur in eis S. Dyonisi sententia: *Illud quod commendare, & admirari debuerant, incipiunt persequi, & denigrare.* Quod notavit Angelicus Doctor uti sapientibus indignum: *Quatuor sunt, quæ præcipuè in ore sapientis disconveniunt, scilicet, decensia suppressere assatibus; super ignotum scienter contradicere, &c.*

S. Dyonis. Arcopag.

ap. Cartus Blommo-

vena in Apolog.

pro Henric. Harp.

Angel. D. Opus. 71.

cap. 6. idem.

236 Nec obest, quod nonnulla in hisce Libris inventa, ratione nostra investigari non possunt: ex quo hæud pauci patiuntur scandalum. Solutione primæ partis audiamus ab Angelico Magistro lib. 1. contra Gent. cap. 3. ubi ait: *Sicut maxima amentia esset idiota, si quæ à Philosopho proponuntur, falsa esse assereret;*

prop-

propter hoc quod ea capere non potest : ita & multo amplius nimia stultitia esset homo, si ea, que divinitus Angelorum ministerio revelantur, falsa esse suspicaretur, ex hoc quod ratione investigari non possunt. Ideo Magnus Cancellarius Parisiensis ad examen rei

Gerfon.
ap. Carius
Blommo-
vena in
Apol. pro
Harphio.
S. There-
sia.

Myſticæ potiùs humiles illiteratos & simplices, quàm nonnullos sapientes vel Philosophos desiderabat: verba sunt hæc: *Sicut multis, qui Clerici, vel Litterati, aut Sapientes, vel Philosophi, aut Theologi nominantur, occultandus est sermo de Mystica Theologia: sic plurius illiteratis & simplicibus, fidelibus tamen, traddi potest.* Consonat & secundam partem argumenti dissolvit Seraphica Magistra Theresia à Iesu in Mansionibus primis cap. i. ubi ait: *Podráse dezir, que parecen cosas impossibles, y que no es bien escandalizar à los flacos. Menos se pierde en que ellos no las crean, que no en que se dexen de aprovechar à los que Dios las haze, y à los que se despertarán à mas amar à quien haze tantas misericordias, siendo tan grande su poder, y Magestad. Quanto mas que se, que hablo con quien no avrà este peligro; porque saben creer, que haze Dios aun muy mayores muestras de amor. Yo se, que quien esto no creyere, no lo verá por la experiencia; porque es muy amigo de que no pongan tasa à sus Obras.* Et in alio tractatu, cui titulus: *Conceptos del Amor Livino*, super illa verba Canticorum i. *Osculetur me osculo oris sui*, scribit: *Dirán que yo soy vna loca, y que no quiere dezir esto, que tienen muchos significados estas palabras, beso, y boca, siendo claro no deven dezirse à Dios; y que por esto sería bien, que estas cosas no se leyessen de personas simples, y idiotas.* Ad quod mirabiliter Sancta respondet, admirationem impugnantium evanescendo efficaci ratione, in immensâ dignatione divina apprimè stabilitâ, qua ex omni parte concludit: *Omnipotentis opera non eo despicienda, quia incomprehensibilia: Ergo, &c.*

S. August.

237 Idem confirmatur autoritate Magni Parentis Augustini, lib. de doctrina Christiana, ubi ait: *Minus intelligentur, minus placeant, vera tamen dicantur, & iusta.* Et lib. de Libero arbitrio: *Si de veritate scandalum sumitur, vitium permittitur nasci scandalum, quam quod veritas relinquatur.* Et Doct. Fulgentius

Fulgent.
Petrell.

Petrello: *No se han de dexar de predicar, ni de escribir las excelencias de la Reyna del Cielo, por el escandalo que roman-*

algunos; pues à essa traza no se devia predicar la misericordia divina, porque tambien los pecadores toman ocasion para pecar de esse divino attributo. Nec minori efficacia convincunt exemplaria, quæ adducit Canisius lib. 5. cap. 2. & Angelicus Doctor exponens Epistolam Apostoli ad Romanos cap 7. lect. 2. vbi resolvit: *Et quid prohibenda fore ob malicia vel ignorantia pericula, quæ aliàs bonitatem in se continent, vel proximorum utilitatem.*

Canisius.

238 Adest insuper periculosa præsumptio, dum ea nonnulli Censores vt falsa judicare conantur, quæ eorum capacitatem excedunt; formidabilique super hoc Angelici Doctoris invenitur sententia 1. part. quæst. 58. art. 1. prope finem, & expressius quæst. 16. de malo, art. 6. vbi ait: *In malis Angelis propter inordinatam & superbam voluntatem, potest esse defectus falsæ opinionis, in quantum exhibent presumptuosè suum intellectum ad judicandum de ijs, quæ eos excedunt:* Ex eo igitur, quod aliquod mysterium investigari nõ possit, summenda nõ est occasio ad male sentiendum: noli ergo judicare, si non vis errare: noli judicare, ne poenitens dicas; ambulavi in magnis, & in mirabilibus super me, & non humiliter sentiebam, sed exaltavi animam meam.

Angelic.
Doct.

239 Expavescunt itidem scrupulosi Censores, dum aliqua in hisce Libris inveniunt per hyperbolè concinnata, non intelligentes, quod Scriptura Sacra, & dicta Sanctorum huiusmodi verbis plena sunt, vt eruditè notat Carthusianus Bionimovera in Apologia pro Henrico Arphio fol. 428. *Lector benevolus sit, & inveni, quod propter pauca quadam verba in hoc libro per hyperbolè dicta, non est hic liber reiiciendus, sed ipsa verba sunt Catholica interpretatione intelligenda, cum ostensum sit, quod scriptura, & dicta sanctorum huiusmodi verbis sunt plena.* Et P. Hurtado, discretionè sibi propria, Censores revelationum prævenit, vt non perturbentur, nec nimio timore concutiantur, si aliqua invenerint difficilia, ait enim: *Dum constat de bona vita, non obest, quod aliqua dixerint difficilia.* Et Cardinalis Bona ad eundem finem præmittit, ad explicanda singularia Altissimi dona necessarias fore insolitas locutiones, quas non bene intelligentes, imprecipite sententiam incidere consuecunt Iudices inexperti: *Quas sane voces (ait) non percipientes, præcipiti sententia veluti erroneas damnare solent.* Nec expositionem vllam admittere patiuntur,

Cartus
Bionimov.
pro Hen-
riq. Arph.

Hurtad.
tract. re-
sol moral.

Car. Bona.

Suarez de
Panit.

quali strictiori sunt huiusmodi scripta censuranda iudicio, quacun-
que aliâ Scripturâ, sivè divinâ, sivè humanâ. Expositionem
admittunt verba Tridentini, vt notavit Suarez *disp. 21. de Pa-
nit. sect. 2. nu. 6.* & de facto exponens sententiam illam *Can. 7.
& cap. 5. sess. 14. Debent omnia peccata sigillatim confiteri*, ait, in-
telligi debere, *non de omnibus sigillatim physicè, sed moralitèr.* Re-
velationes S. Birgittæ, S. Getrudis, S. Hildegardis, S. Catha-
rinæ Senensis, S. Mariæ Magdalenæ de Pazzis, propositioni-
bus difficilibus abundant, imò & Scriptura Sacra nonnullas
habet, vt etiam insignis advertit Cartusianus Blommo-
vena in *Apologia citatâ pro Henrico Harphio fol. 427.* Haud obest ergo,
quod in Libris Mysticæ Civitatis Dei, difficiles aliquæ propo-
sitiones reperiantur, dum legitimâ expositione in rectum &
catholicum sensum doctrinæ probabilis reduci possint, vt inof-
fense valeant pede decurrere.

Cartus.
Blommo-
vena.

240 - Iam itaque convicto, nihil in his Libris Mysticæ Ci-
vitatatis Dei falsum reperiri, nihilque improbabile, ita vt nec
æmulatorum indefessa vigilantia, aliquid quod solvi non possit
objecerit vsque modò: deducimus ex consequenti, Sacra Deiparæ
Mysteria in hisce Libris contenta, non repugnare ex parte
materiæ, vt de illorum possint esse numero, de quibus Christus
dixit in vltima Cœna: *Multa habeo vobis dicere, &c.* Argumen-
tum ex dictis sic efformatur: Probabile est, inter Mysteria quæ
Dominus occulta reliquit in vltima Cœna, & de quibus dixit
Multa habeo vobis dicere, &c. Sacra Deiparæ Mysteria, quæ non
sunt manifestata in primitiva Ecclesia, posse numerari; sed hæc
Deiparæ Mysteria in hisce Libris revelata, possunt esse, vel ex
parte materiæ non repugnant esse ex eis, quæ occulta manserunt
in primitiva Ecclesia: ergo neque ex parte materiæ repugnant
esse ex eis, quæ Dominus occulta reliquit in vltima Cœna, & de
quibus dixit: *Multa habeo vobis dicere, &c.* Num videamus,

si V. Author, id sic esse asserens ex revelatione divinâ,
sit piè credibilis.

(*†*)

§. VIII.

*VTRUM V. AVTHOR, IN EO QVOD
asserit, sibi fuisse revelatum, Mystera Deipara in
Libris Mystica Civitatis Dei conscripta, esse de eo-
rum numero, de quibus Christus dixit: Multa
habeo vobis dicere, &c. sit piè
credibilis.*

241 **E**minentissimus Cardinalis Turrecremata, vt Revelaciones S. Birgittæ inter Cœlestes enumeraret, quinque signa principalia firmavit. *Primum est signum:* Quando graves & experti sapientes spirituales Viri ita judicant. Sanè, ait, si eorum iudicio approbatur tales, signum est quod tales verè humiliter à Deo inspiratæ sunt, licet ab insipientibus, & carnalibus hominibus, qui non nisi carnalia sapiant, aliter iudicentur: *Secundum signum* sumitur ex parte effectus, quem revelatio in animo, cui fit revelatio, efficit, & operatur; Revelatio quidem divina hominem efficit humilem, &c. *Tertium signum* est puritas & integritas veritatis eorum, quæ revelantur. Quando enim Revelaciones per totum continent veritatem sine admixtione alicuius falsitatis, non dubium, quin sint à Spiritu Sancto, qui doctor & inspirator est veritatis. *Quartum signum* est conformitas ad Sacram Scripturam, & Sanctorum doctrinam. *Quintum signum* est, quod persona, cui revelaciones factæ leguntur, approbatæ sanctitatis est in Ecclesia Dei. Hæc fideliter excerpta sunt ex ijs, quæ citatus Cardinalis per quinque suæ Defensionis capita ingeniosè protendit.

242 Ante applicationem horum, aliorumque signorum, ad firmandum piæ credibilitatis in his revelationibus expertum assensum, præmittendum censui, præcipuum in titulo quæ situm, totum Opus Mylicæ Civitatis Dei comprehendere; cum de omnibus in hisce Libris contentis expressè aserat V. Author, esse ei Cœlesti lumine revelata. *Videatur 1. part. Introd. num. 1. in p.*

*Eminentis.
Turrecre-
mat. sup.
Revel. S.
Birgittæ.*

*Myst. Civ.
Det, 106.
hic. etc.*

ne, & nu. 4. & post Inrod. à n. 12. vsque ad 25. Et 2. part. n. 678. à un. 8. 725. 1513. Et 3. part. num. 327. 621. 659. 782. 789. Hoc itaque præmissis: an piè credibilis sit ex parte subjecti hæc V. Abbatissa ex doctrinis solidis investigenus.

243 Et quidem, si primum signum ex quinque numeratis conferamus, fere ad litteram, solo mutato nomine, ea quæ super hoc signo in capite primo citati Prologi de Revelationibus S. Birgittæ scripta leguntur, de revelationibus V. Abbatissæ nostræ recitantur. At enim Turrecremata cap. 1. Prologi col. 3. *Pro quo notandum, quod Revelationes iste duplici tempore inveniuntur examinatae, vivente scilicet ipsa beata Birgitta, secundo post mortem ejus. In vita quidem, nam cum ipsa levis non esset ad citò credendum, cum primo huiusmodi Revelationes inciperet habere, mox Confessorem adiit: . Dumque exercitijs Sanctis à Directore suo dispositis insistens similem iterum Visionem haberet, ipsa denique consilio Confessoris orationes & alta bona opera adauxit. Et tunc tertio similiter vidit nubem, & in nube similitudinem Christi Filij Dei. Et audivit vocem: Mulier audi me, Ego sum Deus tuus, qui tecum loqui volo, noli timere. Ego sum omnium conditor, non deceptor. Non loquor tecum propter te solam, sed propter salutem aliorum. Dum autem Revelationes huiusmodi multiplicarentur, ipsa non contenta, Revelationes ipsas multis spiritualibus alijs Viris in omni scientia peritissimis revelare curavit: . Demum secundo post mortem datae sunt huiusmodi Revelationes examini Sapientum Virorum. Dixi, quod fere ad litteram, solo mutato nomine, hoc idem de Revelationibus V. Mariæ à Iesv veraciter vsurpatur. Nam in primis Revelationes Mysticæ Civitatis Dei, duplici tempore inveniuntur examinatae, vivente scilicet ipsa V. Abbatissa, secundo post mortem ejus. In vita quidem, nam cum ipsa levis non esset ad citò credendum Revelationibus, cum primò huiusmodi Revelationes inciperet habere, mox Confessorem adiit, vt ex Introductione ad 1. part. Mysticæ Civitatis Dei per totam comprobatur. Dumque orationibus & exercitijs sanctis à Confessore suo dispositis insisteret, audivit vocem Domini dicentem sibi: Mulier audi me, ego sum Deus tuus, qui tecum loqui volo: Ego sum veritas secunda, sanctitas certa, sum potens, & sapiens, & sapientie emendator: . Non loquor tecum propter te solam, sed propter salutem aliorum. Dum autem Revelationes huiusmodi multiplicarentur,*

Cardin.
Turrecre-
mat. in
Prolog. ad
Revel. S.
Birgittæ.

Myst. Civ.
Dei, 1. p.
1. par. In-
trod. n. 10.
& post.
Inrod. n.
2. & 3.

Revelationes ipsas, securitatis propriae desiderio, multis spiri-
tualibus alijs Viris in omni scientia peritissimis revelare & ma-
nifestare non recusavit: Qui super his matura deliberatione &
consilio habito, eas non a deceptore spiritu, sed a Spiritu Sancto
procedere concorditer concluderunt, ut supra diximus n. 476
& etiam videri potest Illustrissimus Samaniego in Relatione Vi-
tæ N. Authoris §. 9. & 35. Denique, secundò post mortem da-
tæ sunt huiusmodi Revelationes examini rigidissimo Sapientum
Virorum, de quo etiam supra tractavimus §. 7. huius Concerta-
tionis. Quibus inspectis, & cum omni diligencia sapienter trans-
curtis, attentè que lectis & intellectis, cum nihil in eis reperire
potuerint improbum, falsum, aut suspectum, vel Orthodoxæ
Fidei nostræ dissonum; totum quicquid in eis continetur, uti ve-
ritate conspicuum, & sanctitate præclarum, plenum, perluci-
dum, ac perfectum iudicarunt: est igitur in his revelationibus
primum probitatis signum.

244. Circa secundum piè credibilitatis signum, sumptum
ex parte effectus, quem revelatio in animo, cui fit revelatio, ef-
ficat & operatur; etiam satis efficax summitur argumentum ad piè
credendum, quod Revelationes nostræ U. Abbatissæ fuerunt ei
à Spiritu Sancto ministratæ. Multiplices enim effectus, spiritua-
lium virtutum ex huiusmodi divino iubare Cœlestium Revela-
tionum in ejus animo consurgebant, utpotè virtus humilitatis
profundæ, sapor internæ dulcedinis, & flamma divini amoris.
Humilitatis quidem, quoniam huiusmodi revelationum Cœlesti
Jumine perfusa, non extollebatur, sed majori continue profun-
dabatur humilitate; sub obedientia, regimine, & disciplina Pa-
tris spiritualis vivebat, & omnia examini, iudicio, & correc-
tioni spiritualium & Sapientum Virorum humiliter submitte-
bat; unde tantæ humilitatis effecta erat, ut peccatricem, & in-
dignam talibus beneficijs se repararet. Quanto enim altiori lu-
mine, & copiosiori divinæ illustrationis splendore elevabatur,
tanto profundioris humilitatis effecta, confitebatur Deum Pa-
trem luminam, à quo omne datum optimum descendit, & di-
vine donum perfectam; ut patet clarissimè, tum varijs in locis Mys-
ticæ Civitatis Dei, tum in Relatione Vitæ, & Processibus ci-
tatis. Habemus igitur proprietate nostra roboranda signum se-
cundum.

Relat. Vi-
ta, §. 9.

Supra §.
7. huius
Concert.

Relat
Vita per
tor.

Ibid. à §.
8.

Supr. §. 7.

245 De tertio signo, quod ad materiam rei revelatæ magis quam ad subiectum revelationem suscipiens attinere videtur egimus in §. præterito.

246 De signo quarto, quanquam etiam ad materiam revelatam, & non ad personam revelationes suscipientem pertineat, dicam nunc quæ à sapientioribus & sanctioribus nobis dicta reperio, scilicet, in cuncta Scriptura Sacra loqui de Virgine Maria. Circa quod videantur S. Bonaventura, S. Ildephonsus, S. Germanus, & S. Bernardus, quorum autoritas supra retulimus num. 124. quibus venit superaddendus Doct. P. Vega in Theolog. Mariana Palæstr. 32. Certam. 5. per tot. vbi autoritate multorum SS. PP. persuadet: *Quod Deipara est objectum in quod Sacra Scriptura collimat.* Et num. 938. ejusdem Certaminis: *Quod omnia ornamenta, & Attributa, quæ à Scripturâ Christo conferuntur, Beata Virgini adaptantur.* Ex quibus hoc signum quartum nostris revelationibus Mysticæ Civitatis Dei, posito semel, in eis nullam falsitatem reperiri, facilius applicari valebit.

S. Bona-
vent. &
aly.
P. Vega.

247 Signum quintum, videlicet, quod persona, cui revelationes factæ leguntur, approbatæ sit sanctitatis, magni ponderis est. Durantus tract. de Visionibus fol. 192. col. 1. vocat regulam hanc, *signum primum.* Et Dominus Sponsæ suæ dilectæ S. Birgittæ dixit: *Nulli amici mei delusi sunt, qui me dilexerunt sapienter, sed illi qui superbientes.* Et Episcopus Ildephonsus Gienensis, considerans sanctitatem B. Birgittæ dicebat: *Quis enim talem vitam existimabit ludibrijs patere Dæmonum, Christumque tantæ impietatis audebit arguere, ut non tueretur in se sperantem, & non se, sed ipsum ex dilectionis ejus plenitudine glorificantem? Vel nunquid bonus Sponsus castam conjugem & fidelem exponit adulterio illudendam?* Et cap. 6. ejusd. Prolog. sive Epist. ad Reges Domini col. 3. ait: *Primum signum certissimum est, quod visio sit divina, quando scilicet illa persona visiones videns est realiter humilis, & vivit sub obedientiâ continuâ alicuius Patris spiritualis.* Et infra eodem cap. fol. 272. col. 2. ait: *Est signum in bonum divinaram Revelationum, mors, & finis laudabilis & virtuosus persona videntis visiones; quoniam refert, in Patribus legi, illosos, vel illudentes visionibus falsis, vel in errores fatales cecidisse, vel subitanea & improvisa morte absque Sacramentis Ecclesiæ finisse vitam.* Et Hurtadus tom 1. resol. moral. num. 965. omnia ad principium hoc.

Durant.
S. Birgitt.
lib. 6. cap.
92. fol.
160. col.
1. med.
Episcop.
Gienens. in
Prolog. ad
lib. 8. S.
Birgitt. c.
1. fol. 156
col. 2 &
c. 3 ejusd.
Prolog.

hoc reducit: Bona vita, boni mores: hæc regula rectè examinata omnia consonant. Et Eminentissimus Cardinalis Laurea tom. 4. in 3. sent. disp. 20. num. 990. interrogat: Si extaticus narret Visiones, & Revelationes novas, an sit ei credendum? Et resolvit: Respondeo, si præcedant præfata conditiones de eo probatæ, visiones illæ, seu revelationes, si vè sint de Dei magnalibus, perfectionibus, & cæteris ejusmodi, si vè de futuris contingentibus, dummodò Fidei, nec honis moribus, aut Ecclesia decretis repugnent, & ad humilitatem, perfectionemque vitæ excitent, ac invitent, extatico credendum est, & earum Visionum, seu revelationum communicatio miraculosa censenda est, & à Deo supra vires naturæ facta. Item Hurtadus tract. cit. num. 919. ait: Quare hæc regula, ut discernas veras à falsis relationibus mihi videtur satis prudens: si persona revelationes continuas patiens se exerceat in omni virtutum genere, & sit Patri spiritali subdita, cui communicet quidquid Deus, &c. Et num. 947. ejusdem tract. Si enim adest vita bona, & conversatio honesta, si adest in historijs aliquale exemplum, vel casus similis, non condemnent personam cum infamiâ publicâ, & magno dedecore Religionis Christianæ, si apud fideles bonam opinionem sanctitatis consecuta est. Urget signum si adest clarificatio miraculorum, circa quod Episcopus Giensis in Prologo ad Revelationes S. Birgitæ cap 6. fol. 273. ait: Qui vsque ad mortem per Visiones à Dæmone illuditur, dignus non est, ut post mortem divinis miraculis clarificetur. Hinc Doctilissimus Lezana in annotat. ad cap. 31. vitæ S. Mariæ Magdalenz de Pazzis, referens singulares & inauditos favores, quibus divina bonitas Sanctos & Sanctas honorare consuevit, ait: Nemo miretur, supposita sanctitate personæ, &c. Itaque severiores PP. & rigidiores DD. in revelationum privatarum examine, dum revelationes vera humilitate sanctitateque subjecti committas inveniunt, etiam si in eis aliqua difficilia reperiant, inrer divinas ascribere non offendunt.

248 Quod in Venerabili Maria à Iesv. resplendet int virtutes heroicæ; quod ejus fama sanctitatis ab vsu rationis permanferit vsque ad mortem, & ultra; quod ad huiusmodi sanctitatis famam secuta sint signa & miracula; quod ad scribendam Sacratissimæ Virginis mirabilem vitam, in Libris Mysticæ Civitatis Dei contentam, Cælesti & superno fuerit lumine illustrata: hæc omnia ex Processibus constant, Authoritate Ordinaria

P. Hurtadus.
Cardin.
Laurea.

Hurtad.

Episcop.
Gienens.

Lezana.

Relat. Vita per tot.

Sum. Process. loco hic. cit.

& Apostolica formatis; & videri potest Summarium fol. 12. n. 81 de virtutibus Servæ Dei: & fol. 69. & 80. de miraculis ante & post obitum: & fol. 1. & 84. de fama sanctitatis post obitum: & fol. 54. n. 12. de morte pretiosa ipsius Servæ Dei.

249. Præterea, si de heroicitate virtutum & de bene fundata sanctitatis fama huiusce V. Servæ Dei voluerit aliquis rigidius efformare dictamen, legat prius attentè, quæ in Relatione Viræ ejusdem V. Abbatissæ Illustrissimæ Samaniego, brevi, sed maturo & cordato calamo conscripsit: & ea postea cum sequentibus annotationibus conferat. In primis ad dignoscendam heroicitatem virtutum præ oculis est habendus status & conditio Servorum Dei, vt rectè admonet Scacch. *de Not. & signis sanctitatis sect. 6. pag. 378* Proinde cum in præsentî agatur de persona Religiosa, inquirenda sunt gesta, huic statui correspondentia, vt ait idem Scacch. *sect. dicta per tot. à pag. 436. vsque ad 449.* Videat insuper quæ ad heroicitatem virtutum in anima Religiosa exigit S. Bernardus *Serm. 9. in Cæna Domini post med. pag. mihi 1340. lit. M.* Coeterum intelligat, exquirendam non fore heroicitatem in omnibus & singulis actibus, imò nec in omnibus virtutibus; sed sat est, quod quilibet Servus Dei habeat aliquam virtutem, & præsertim charitatem, in gradu heroico, cæteras verò in gradu communi, vt Ephes. 4. v. 7. S. Hieronym. *tom. 2. lib. 1. adversus Pelag.* Ideo Angelicus Doctor 1. 2. q. 66. art. 2. ad 2. dicit, quod vnus Sanctus laudatur de vna virtute alius de alia, quod etiam advertit Scacch. *iii. sect. 6. pag. 378. & Cardinalis Lauræa in 3. sent. tom. 2. disp. 4. art. 5. pag. 50. n. 84.* Et S. Hieronymus relatus existimat, id nunquam accidisse, vt in aliquo Sancto omnes virtutes fuerint in gradu heroico. Hinc venit, quod omnes viri Sancti non progrediuntur vna & eadem via ad virtutum apicem, juxta illud Christi: *In Domo Patris mei mansiones multe sunt,* & Psalm 24. v. 4. & S. Mariæ Magdalene de Pazzis in ejus vita *part. 4. cap. 27. pag. 388.* Ex hoc etiam, aliqui Servi Dei cautè ambulaverunt in propalândis virtutum actibus, alij liberiori spiritu solum Deum intendentes, non animadverterunt, quid homines dicturi essent, de quo videatur Cornel. à Lapide in Epist. S. Iacobi sup. cap. 1. vers. 6. ibi: *Alij enim, &c.*

250 Sciendum similiter, quod heroicitas virtutum consi-

de-

Relat. Vit.

Scacch.

S. Bernard.

Ephes. 4.

v. Hieronym.

S. Hieronym.

Angel. D.

Scacch.

Lauræa.

S. Hieronym.

Psal. 24.

S. Magd.

de Pazzis

Cornel. à

Lap.

derati debet non solum in actibus exterioribus, sed etiam in internis, ut ait S. Gregor. *Homil. 34. in Evang. tom. 3.* ubi probat, quomodo aliqui iusti elevati sunt ad virtutes Angelorum, & Seraphin. S. Bernardus *de amore Dei.* S. Thomas *Opusc. 61.* S. Theresia *in Castro Mansionum.* B. Ioannes à Cruce *in Flamma Divini Amoris,* & pleuissimè P. Philippus à SS. Trinitate *in Summ. Theol. Myst. p. 3. tract. 2. dist. 2. 3. & 4.* Imò actus interni longè externis pretiosiores sunt apud Deum, ex S. Bernardo *in Apolog. & S. Laurentio Iustiniano de disciplin. & perfect. Monastica conversat. cap. 23. pag. 205.*

251 Nec pratermittenda noticia, heroicam non consistete, ut quidam opinantur, in operibus supererogationis, quò quidem certum est, perfectionem actuam primario & essentialitèr in præceptis, secundario verò, & instrumentalitèr in consilijs, de quo Div. Thom. 2. 2. *quæst. 184. art. 4. in corp.* Vnde obligatus ex voto ad consilia tribus ex rationibus auget perfectionem & meritum, ut explicat ipse Div. Thomàs 2. 2. *quæst. 88. art. 6. in corp.* Et sunt maioris ponderis ex voto, quàm sine illo, juxta ipsam Angelicum Doctorem *lib. 3. contra Gentes cap. 138. num. 1. vers. Videtur autem, &c.* alias Martyrium in casu necessitatis non diceretur heroicum, contra Div. Thom. 3. *part. in supplement. q. 96. art. 6. ad 1.* quod prius cõprobaverat *q. 124. art. 5. ad 1.* Etiam sequeretur, quod S. Theresia nullos actus heroicos parasset, eo quod peculiari voto se obstrinxerat agendi id semper quod perfectius agnosceret: Heroicitas ergò nequaquam oritur solum ex actibus supererogationis, sed & ex modo perfectiori operandi supra consuetudinè cõterorum piorum hominum, ut ait Div. Thomas *part. 3. q. 7. art. 2. ad 2.* & hæc heroicitas in persona Religiosa præcipuè spectanda est juxta exactam observationem Instituti, ut docet Scacch. *sect. 6. pag. 438.* scilicet ex eo quod in modo operandi tales actus Religionis excedat cõterorum consuetudinem.

252 Circa tria signa præcipua heroicam videantur Kempis *de imit. Christi lib. 2. cap. 6.* Cornelius à Lapide *in Math. 23. v. 12.* Rodriguez *in exercit. spiritualibus part. 1. tract. 6. cap. 16. & cap. 27.* Cardinalis Laurea 3. *sent. tom. 2. disp. 38. art. 8. num. 156. 163. & alibi.* Nescit tarda molimina Spiritus Sancti gratia, ut inquit S. Antoninus *in Summa part. 4. tit. 7. c. 2. §. 7.*

S. Greg.
S. Bernar.
S. Thomàs
S. Th ref.
B. Ioannes
à Cruce.
P. Philip.
à SS. Trin.
S. Bernar.
S. Laurèt.
Iustin.
Angil. D.
Idem S.
Thom.
Idem.
Idem.
Scacch.
Kempis.
Cornel. à
Lap.
Roatrie.
Laurea.
S. Anto-
nin.

S. Cypria-
nus.
S. Basilii
S. Pauli-
nus.
Corint. 8.
v. 12.

253 Hinc ponderandum, quod ad inveniendam heroicita-
tem virtutum, præ oculis habenda sunt quæ parva videntur in
se, sed magna ex ardore charitatis: Deus enim non de patrimo-
nio, sed de animo opus æstimat, ait S. Cyprianus *lib. de opibus
& cleemosyna*. Et S. Basilii in *Mon. regim. 37. cap. 1.* ait: *Animi
pröptiudo in rebus quantumcunque minimis accepta est Deo*. Et S.
Paulinus Epist. 20. ad Amand. scribit: *Non ideo margarita vilis
est, quia exigua; sed ideo magis pretiosa, quia in exiguo nodo mag-
num pretiũ habet: sic pauper Evangelij Vidua, &c.* Nam ex Aposto-
toli sententia: *Si voluntas pröpta est, secundum id quod habet ac-
cepta est.*

254 His igitur veræ heroicitatis penetrata natura, haud
difficile in V. Abbatissa nostra Maria à Iesu, ejus Vita attentè
perlecta (vel Processu in ordine ad solemnem Canonizationem,
ne pereant testimonia, Apostolica autoritate constructo, sereno
corde considerato) quibus poterit conjectare, vel comprobare
potius heroicitatem virtutum, simulque constantem sanctitatis
famam agnoscere: ex quibus pia credibilitas desiderata ex tot
DD. sententijs apprimè confurgit & stabilitur.

§. IX.

*PIA CREDIBILITAS, IN V. ABBATIS-
sa quaesita, amplius roboratur.*

255 **E**minentissimus Cardinalis Bona *lib. de discretio-
ne spirituum cap. 20. §. 3. num. 5.* loquendo de
Alia signa ex Cardin. Bona. Revelationibus Sanctæ Theresiæ Virginis, hæc ait: *Spiritum
igitur Theresiæ bonum esse, & veras revelationes hæc signa demons-
trant. Primo: Semper timebat diabolicas illusiones. Secundo: Nun-
quam Visiones petijt, aut desideravit. Tertio: Deum exorabat, vt
eam duceret per viam consuetam, hoc solum optans, vt fieret in ea
divina voluntas. Quarto: Communicabat cum Viris Doctis, ne forte
tacens deciperetur. Quinto: Suis Directoribus exactissimè obedi-
bat. Sexto: Post Visiones magis in charitate, ac humilitate proficie-
bat. Septimo: Libentius cum illis agebat, qui minus creduli, & ma-
gis timidi erant. Octavo: Eos magis amabat, à quibus persecutiones*

patiebatur. Nono: In ejus mente summa tranquillitas, & jucunditas erat, exuperans omnes mundi consolationes. Decimo: Ab omnium rerum terrenarum affectu erat prorsus avulsa. Undecimo: Tam in prosperis, quam in adversis eandem animi tranquillitatem servabat. Duodecimo: Ardentissimus in ea zelus salutis animarum, purissime cogitationes, magnus cantor, & fervens desiderium perfectionis. Tertio decimo: Si quæ in illa imperfectio, si quis defectus erat, de illo semper reprehendi ab eo solebat, qui intus illi loquebatur. Quarto decimo: Quicumque cum illa conversabantur, nisi prava dispositio obstaret, ad modestiam, ad pietatem, & ad amorem Dei ex ejus consuetudine excitabantur. Quinto decimo: Visiones ut plurimum ei contingebant post longam, & ferventem orationem, sive post Communionem; & in illa accendebatur ardentissimum desiderium pro Deo patiendi. Decimo sexto: Carnem suam jejunijs, flagellis, cilicij castigabat, & gaudere in tribulationibus, murmurationibus, & infirmitatibus; solitudinem amabat. Decimo septimo: Nihil unquam in ipsis revelationibus; earumque adjunctis Viri Docti observarunt, quod à regulis Fidei, & Christianæ perfectionis alienum esset: nec erat in illis quod posset reprehendi. His signis stabilitis, concludit Cardinalis Bona hac ponderosa sententia: *Hæc signa si in aliquo deprehensa fuerint, nullatenus dubitandum, quin ejus revelationes à Deo sint.* Quæramus ergò, si in Venerabili Maria à Iesu de Agreda, in ejusque revelationibus verificentur? Etenim *Observantia proxima nimium deferendum est*, ait Cardinalis de Luca tom. 3. de *jurisdic. & Foro, discurs. 41. num. 12.* & revelationes S. Theresia proximiores sunt his, de quibus fit examen in præsentibus.

Eminentif.
Bona.

Card. de
Luca.

256 *Primum signum*, scilicet, quod semper timebat diabolicas illusiones, satis liquet, tum in Relatione Vitæ V. Mariæ à Iesu, tum & in Mystica Civitate Dei, 1. part. Introd. num. 12. à lin. 1. & 2. part. Introd. num. 8. & num. 10. & 3. part. Introd. num. 3. à lin. 4. & num. 8. & in Epist. Dedicat. quæ reperitur in fine 3. partis fol. 150. num. 15. à lin. 1.

Relat. Vit.
§. 13.

257 *Secundum signum*, etiam videtur manifestum in V. Authore, 1. part. Introd. num. 11. & post introductionem n. 634. à lin. 16. & num. 640. lin. 4. & 2. part. num. 904. à lin. 1. ubi ipsa docet, divinas visiones nec desiderandas fore in hac vita mortali, nec petendas.

Myst Civ.
Dei, locis
hic citat.

258 *Tertium quoque signum* expressè legitur 1. part. Mysti-

- Myst. Civ. Dei, 1. & 2. part.* cæ Civitatis Dei num. 750. & 2. part. Introd. num. 5. in fine & num. 385. vbi continetur, V. Authorem Deum exorasse, vt eam duceret per abditam & occultam viam ab oculis hominum, &c.
- Myst. Civ. Dei 1. & 3. part. Relat. Vit. §. 32.* 259 *Quartum signum*, de communicatione cū Viris Doctis, ne forte tacens deciperetur, videatur 1. part. n. 11. à lin. 10. & 3. part. num. 791. à lin. 7.
- 260 *Quintum signum*, in exactissima obedientia Directoribus & Confessoribus suis peritum, vid. 1. part. Introd. n. 11. à lin. 4. & num. 13. obedientiâ Directoris scripsit, & obedientiâ Confessoris extraordinarij, scripta combussit. Vid. 1. part. num. 324 circa fin. & 3. part. num. 791 à lin. 1.
- Myst. Civ. Dei, loco hic citat.* 261 *Sextum signum*, in eo situm, quod post Visiones magis in charitate, ac humilitate proficiebat, vid. 1. p. Introd. n. 16. circa med. & post Introd. num. 3. init. & num. 8. circa fin. & 2. part. num. 11. à lin. 11. & num. 12. lin. 6. & num. 58. 214. 745. & 3. part. Introd. num. 1. à lin. 16. & num. 17. à lin. 15. & alibi passim in tribus Introductionibus, & sæpe sæpius in corp. rotius Operis, vbi charitas, humilitas, patientia, ardor spiritus, volatus animæ, mundi despectus, cæteræque virtutes in gradu heroico vel sublimi videantur.
- Myst. Civ. Dei, 1. p.* 262 *Signum septimum* liquet, dum hæc V. Serva Dei Ministros illos potius optabat, quos minus credulos, magisque timidos experiebat, vt videri potest 1. part. num. 19. à lin. 30. & ex Processu constat.
- Relat. Vit. §. 7.* 263 *Octavum signum* V. Auctori applicatum inveniet, qui attentè legerit simul cum ejus relatione Vitæ, 1. part. nu. 706. & sequentes, & 2. part. num. 710.
- Myst. Civ. Dei, hic cit.* 264 *Nonum signum*, 1. part. num. 15. à lin. 7. & 2. part. Introd. num. 12. à lin. 3. & 3. part. Introd. num. 4. post medium; & in Epistola Dedicatoria in fine 3. part. impressa num. 16. à lin. 9. reperietur comprobatum.
- Myst. Civ. Dei, trib. part.* 265 *Decimum signum*, scilicet, quod ab omni rerum terrenarum affectu erat avulsa, vid. 1. part. Introd. num. 16. à lin. 15. & post Introd. num. 9. & 227. & 2. part. num. 69. 199. 465. 581. & 3. part. num. 757.
- Myst. Civ. Dei, 1. & 2. part.* 266 *Vndecimum signum*; Tam in prosperis, quam in adversis eandem animi tranquillitatem servabat; vid. 1. part. n. 722. & 2. part. num. 710.

267. *Duodecimum signum*, conuatur apertissimè ex relatione Vitæ citata, & etiam ex Divina Historia varijs in locis, præcipuè 1. part. num. 20. & 3. part. Introd. num. 8. 15. 16. 23. & post Introd. num. 672. *Relat. Vit. §. 30.*
268. *Tertium decimum signum*, vid. 3. part. num. 18. ubi ait: *Siempre me dà voces, (divina lux) y amonestia en mi secreto con fuerza poderosa, para que obre lo mas justo, y puro, enseñandomelo en todo: y si falto aun en lo mas pequeño, me reprehen- de sin disimular cosa alguna.* *Myst. Civ. Dei, 1. p.*
269. *Quartum decimum signum*, in eo situm, quod quicumque eius conversatione, nisi prava obstatet dispositio, ad modestiam, ad pietatem, & ad amorem Dei excitabantur, constat ex Processu ordinario auctoritate firmato, & ex Relatione Vitæ. *Relat. Vitæ §. 38.*
270. *Quintum decimum signum*, videatur applicatum plurius in locis Divinæ Historiæ, præcipuè 1. part. Introd. num. 14. & in Relatione Vitæ §. 8. & 27. *Relat. Vit. §. 8.*
271. *Decimum sextum signum*, in penitentijs, jeunijs, flagellis, & cilicijs, quibus carnem suam domabat, & in gaudio de tribulationibus, murmurationibus, & infirmitatibus positum, locum habet in V. Authore, juxta ea quæ de ipsa leguntur in Processu citato, & in Relatione Vitæ, §. 7. 11. & 20. *Relat. Vitæ §. 7. & alibi.*
272. *Decimum septimum signum*, resplendet in Divina Historia toties à Sapientissimis Viris, Insignibus Theologis, Episcopis Diocæsanis ipsius V. Servæ Dei, & alijs Hispaniarum Doctissimis extra Seraphicam Religionem examinata; de quo jam supra. *Relat. Vit. §. 35.*
273. His omnibus aliud celebre superadditur signum, & validum argumentum, in eo positum, quod ipsa Venerabilis Author, omnia quæ in Libris Mysticæ Civitatis Dei continentur, scripserit propria manu, manuque propria totum Opus proprio nomine firmaverit, asseverans, revelata fore cuncta, quæ in hisce Libris obedientia duce, & luce comite conscripserat, ut videre est 1. part. num. 24. 264. & 2. part. num. 678. & 1180. & 3. part. num. 672. & alibi. *Aliud signum.*
274. Magister Leo in Epistola super Revelationes S. Theresiæ in initio Vitæ ipsius Sanctæ collocata, ait: *Quanquam omnes, quæ dicuntur Revelationes S. Theresiæ a te videntur vera, præcipuè tamen illæ, quas ipsa sua manu propria scriptas reliquit, de qua* *M. Leo.*

incredibile fit, vel illuffam fuisse, vel illudere voluisse. Eandem facit ponderationem P. Thomàs Hurtado resol. 54. nu. 797. *Vt de Beata Theresia à Iesu (inquit) saltem illas teneamus revelationes, quas ipsa scripsit in sua Vita.*

Eminentif. Capifuc-cus. Card. Ba-romius. 275 Eminentissimus Cardinalis Capifucco in select. controverf. 7. quæst. vnic. §. 2. cum Cardinali Baronio sentit, nonnullas revelationes aliquarum Servarum Dei haud fore credendas, quoniam non credit, ab eisdem scriptas remanuisse: *Nec fiat vt credam (ait Capifuc.) quid hujusmodi Sanctissimis Fœminis revelatum, vel ab ipsis esse conscriptum, sed tantum ipsarum nomine ab alijs promulgatum.* Et controv. 27. fol. 699. ait: *Quoad revelationes Divæ Birgitta dicendum, illas, & nonnullas aliàs potius irrepfisse in veras revelationes Divæ Birgitta, quam originaliter ab illa scriptas credendum esse.* Ex quo liquet, firmam fecisse regulam et-ga illas revelationes, quæ manu propria ipsius Sanctæ scriptæ remanserint.

Galat. 6. Angel. D. 276 Argumentum hoc ita efficax apparet, vt & Apostolus Paulus eo vltus fit, dum ad Galatas scribens, dixit: *Videte quilibus litteris scripsi vobis mea manu.* Quod sic commentatus est Angelicus Doctor: *Sciendum, quod consuetudo erat apud hæreticos depravandi & falsificandi Sripturas Canonicas, necnon permiscendi aliqua eorum, qua hæresim sapiant: propter hoc consuetudo fuit ab Apostolo servata, quod quando aliqua contra eos scriberet, in fine litteræ aliqua scriberet, vt depravari non posset, & ita innotesceret eis de ejus conscientia processisse.* Et secundum hunc modum hæc ab isto loco scripsit Paulus manu propria, vt scilicet prædicta firmiter teneatis. Et Nicolaus de Lira: *Vt Galatæ certi essent, quod præfens Epistola esset Pauli, scripsit manu propria.* Et Estius in Biblia Maxima: *Vt nulla vobis possit esse suspicio, ne alienæ pro meis litteræ vobis obtrudamur.*

Nicol. Ly-renf. Estius. 277 Cùm igitur manifestum fit, imò & evidentè constet, V. Mariam à Iesu de Agreda, haud solum manu propria firmatos, quinimò totalitèr à primo vsque ad vltimum, octo Libros Mysticæ Civitatis Dei, tribus Tomis comprehensos, propria manu reliquerit scriptos: hinc tollitur suspicionis occasio, ne alienæ & falsæ pro veris & proprijs ipsius U. Servæ Dei sint in hisce Libris revelationes intrusæ. Hoc firmitèr & absque vlla dubitatione stabilito, scilicet, omnia quæ in Libris Mysticæ Ci-

vitatis Dei continentur, absque periculo intrusionis alienæ mentis, solius sunt Venerabilis Abbatis, crebro afferentis revelata fore, reddimus ad supradicta de pia credibilitate ei debita propter ejus famam sanctitatis, aliaque vrgentiſſima signa haud brevi calamo etiam supra relata.

§. X.

OCCURRITVR OPPOSITORVM IN-
stantijs, & pia credibilitas expetita amplius
stabilitur.

278 **I**N oppositum dices 1. Revelationes particulares & privatas vt in plurimum fore suspectas: Ergo, &c. Resp. antecedens, sic esse, vt ait Pater Hurtado tom. 1. resol. moral. tract. 5. cap. 6. §. 12. num. 981. vbi dicit: *Vix fuit vlla revelatio facta alicui personæ particulari, de qua non fuerit aliqua suspicio, an fuerit divina, &c.* Consequentia tamen non lequitur, alias vigeret argumentum contra omnes revelationes privatas & particulares, valetetque contra Revelationes S. Bigittæ, S. Hildegardis, S. Catharinæ Senensis, S. Theresiæ, & S. Mariæ Magdalensæ de Pazzis, quod absit: Regulam igitur tenendam ab Apostolo discamus dicente: *Nolite omni spiritui credere: Prophetias nolite spernere. Omnia autem probate: quod bonum est tenete:* quod explicum supra relinquimus.

T Hurtado.

1. Thesal.
5. v. 21.

279 Dices 2. Quanquam Revelationes particulares vt in plurimum sint de deceptione suspectæ, præcipuè tamen quæ mulieribus factæ referuntur, vt. varijs eruditionibus & exemplaribus ostendit Philamarinus de divinis Revelationibus tract. 1. cap. 3. per totum, singulariter sect. 1. à num. 1. Ergo, &c.

Philamarinus.

280 Resp. Assumptum antecedentis verum esse, & ab Authore V. conceditur 1. part. num. 617. & alibi. Fateamur enim, mulieribus non statim credendum in revelationibus, de quo Cæcellarius Parisiensis Alphab. 18. litt. L. vbi ait: *Sequitur altera cautela, vt caveant qui dati sunt in regimen, ne approbent idiotas, ac sine litteris mulierculas, Gregorius XI. testis fuit idoneus, sed*

Myft. Civ.
Dei, 1. p.
Gerson.

Greg. XI.

tardus nimis: Hic positus in extremis habens in manibus Sacram Christi Corpus, protestatus est coram omnibus, vt caverent ab hominibus, sive viris, sive mulieribus, sub specie Religionis loquentibus visiones sui capitis, quia per tales ipse seductus, dimisso suorum rationabili consilio, se traxerat & Ecclesiam ad discrimen Schismatis imminuentis, nisi misericors provideret sponsus Iesus, quod horrendus usque huc nimis patefecit eventus. Hæc Gerlon: Non statim igitur credendum revelationibus privatis & particularibus.

Aristoteles.
Simancas.

281. Præterea certum est, quod mulieres citius falluntur in revelationibus; nam teste Aristotele lib. 9. de historia animalium, cap. 1. Mulier anxiosa est, ac mendacior quam Mas, quin etiam facilior decipi. Et hoc ex triplici capite oriri solet, vt docet Simanchas de catholicis institutionibus cap. 21. num. 25. Primo, quia fœminæ naturæ humidioris, ac viscosioris sunt, quam viri humidum vero facile commoverur, ideo mulieres aptiores sunt ad figuras, & impressiones suscipiendas. Secundo, mulieres minus prudentes sunt, quamobrem cum figurantur eis vanæ species, & falsæ apparitiones, minorem habent constantiam ad resistendam. Terrio, quia mulieres magis quam viri affectibus abundant, vt Aristoteles tradit lib. de somno & vigilia: Passionibus ad modicam similitudinem morantur, & facile credunt, id esse verum, quod sic apparet. Quod non ignorantes demones, frequentius fœminis, quam viris, vanas & illusorias revelationes suggerunt. Sic Bartholomæus Sybilla in speculo peregrin. quæst. de talis 1. cap. 8. quæst. 2. Deltius lib. 4. diquisit. magic. cap. 1. quæst. 3. sect. 3. Gravina lib. ad discernendas veras à falsis revelationibus part. 2. lib. 1. cap. 1. Raphaël de la Torre de Relig. 10. 2. quæst. 95. art. 3. disp. 3. Ioan. Alberghinus in manual. qualific. cap. 41. num. 7.

Sybilla.
Deltius.
Gravina.
La Torre.
Alberg.

Eccles. 7.

282. Fatemur insuper de mulieribus quod & Salomôn Eccles. 7. v. 29 tantis imperfectionibus plenas esse, quod si inter mille viros vix reperitur vnus, sapientia & ratione ditatus, de fœminis dicam quod & sapiens. (Sacratissima Virgo Maria nõ continetur sub regula communi.) Verba Sacri Textus sunt hæc: Lustravi vniversa animo meo, vt scirem, & considerarem, & quererem sapientiam & rationem: & inveni amariorẽ mortẽ mulierem, quæ laqueus venientum est, & sagena cor ejus, vincula sunt manus illius: qui placet Deo; effugiet illam: qui autem peccator est,

capitur ab illa. Ecce hoc inveni, dixit Ecclesiastes, unum & alterum, ut invenirem rationem, quam a hac querit anima mea, & non inveni. Viram reperi unum de mille, mulierem ex omnibus non inveni. Nec discordat V. Author, imò i ipsium affirmat 3. part. num. 314 à lin. 8. his verbis: Dixo Salomòn, que andavo inquiriendo la verdad, y la razon entre los hombres, y de los Varones hallè vao entre mil que la alcanzaba; pero de las mugeres ninguna: Son tan pocas las que tienen el juyzio constante, y recto por su natural fragilidad, que por orden comun de ninguna se presume; y si ay algunas, no hazen numero, &c. Omitto alias innumeratas, cum SS. PP. cum & Philosopherum sententias circa idem prolatas. Videatur tamen ad expressionem placuerit, Aristoteles lib. 9. de historia animalium, cap. 1. Orpheus apud Clementem Alexandrinum lib. 6. Stromatum. Terentius in Hecyra, Homerus, & Menander apud Philanar. tract. 2. disc. 5. à num. 66.

Myst. Civ.
Dei, 3. p.

Aristot.
Orpheus.
Philanar.
rin.

2830 His tamen non obstantibus, resolvendum ad solationem argumenti; aliud esse, revelationes esse magis suspectas, & ideo magis examinandas; & aliud, revelationes esse magis suspectas, & ideo absque vilo examine reprobandas. Primum, verum est; secundum verò, falsum, Apostolo dissonum, & SS. PP. doctrinis minimè conforme. Mulieres erant S. Birgitta, S. Hildegardis, & aliæ supra relatæ, quarum revelationes, eo quia mulierum, haud ita fuerunt suspectæ, ut absque vilo examine fuerint despectæ. Nec disparitas alleganda, quod mulieres istæ, sanctæ sunt, & ab Ecclesia canonizatæ; Author autem Mysticæ Civitatis Dei sanctificata publicè non est. Ratio non vrget, cum earundem revelationes, nec despectæ, nec reprobatæ fuerint, dum canonizatæ non erant. Mulieri datum est (ait Ambros. Catharinus lib. 3. fol. mihi 238) ut contereret Satana caput, & mulierculis dignatus est se ostendere Dominus, cum surrexisset à mortuis. Mulieri revelatum est Mysterium Immaculatæ Conceptionis, scilicet S. Birgittæ lib. 1. cap. 9. & lib. 5. revel. 2. post interrog. 16. & lib. 6. cap. 49. & Serm. Angel. cap. 10. & orat. 1. & Nativitas Dominiæ nostræ quomodo ordinata fuit per revelationem unius fœminæ, ait Cancellarius Parisiensis part. 1. Serm. de Conceptione. Item Ancilla Christi Beatrix de Sylva, Lusitana, revelationem habuit de instituenda Religione in honorem Im-

Ambros.
Catharin.

S. Birgit.

V Beatrix
de Sylva.

maculatæ Conceptionis, vt refert R. P. Fr. Vincentius Iustinianus Ord. Prædicatorum *tract. pro Immac. Concept.* §. 4. Omnes istæ revelationes, aliæque per multas mulieribus factæ sunt: nùm ex hoc absque vilo examine damnatæ sunt? Falsa igitur consequentia: revelatio mulieri facta est: ergo jam ex hoc absque vilo alio examine falsa est? Non dices. Nec sine expositione manet sententia Salomonis in *Commentar. passim videnda*. Cautela itidem Gregorij XI. æstimabilis est, verum ex ipsa generalitate, vt caperent, ait, *ab hominibus, sive viris, sive mulieribus, &c.* liquet intelligentia, dum non solum fœminas, sed & Viros admonet præcave ndos.

S. Вонаръ
и҃га.

284 Dices 3. Visiones & revelationes non faciunt hominẽ sanctum, vt ait Seraphicus Doctor, *de Perfect. Religiosor.* c. 18. & Author ipsa 1. *part. a num.* 613. Non ergo benè arguitur veritas visionum & revelationum ex sanctitate subiecti. Resp. neg. consequentiam in sensu relato §. 8. Nam licet talia dona supernaturalia non faciant hominem sanctum, maximè tamen conferunt, cum appareant concessa intuitu earundem virtutum, vt testatur S. Athanasius lib. de Virginitate: post init. ibi: *Unde homines, &c.*

S. Аѳѳанасій.

285 Dices 4. Ut virtutes Authoris, ejusque opinio & fama sanctitatis stabiliantur, allegantur extases & raptus; sed ex his haud apprimè inferuntur: Ergo, &c. Min. suadetur, nam dari possunt extases etiam naturalitèr, de quo notabilem calum refert S. Augustinus lib. 14. *de Civitate Dei cap.* 24. & annunt S. Franciscus Saleisius *tract. de amore Dei tom.* 3. *part.* 2. *cap.* 6. Arauxo *quæst.* 23. §. 3. *num.* 56. & 59. vbi ex Aristotele refert Platoni accidisse. Præterea ex imaginatione provenire possunt, & non excedunt modum naturalem, imò evenit, huiusmodi extaticos plura loqui in excessu mentis de his quæ antea viderant, vel cogitaverant, S. Thomas 2. 2. *quæst.* 173. *art.* 3. *in corp.* Et maximè sapiunt naturalitatem quando illas extases patiens fateretur, vel aliunde constat, se facillè pati, Durant. de revelationibus S. Birgittæ *cap.* 3. *pag.* 56. *col.* 2. & c. 11. *pag.* 183. *col.* 2. *in fine.* Martinus Delrio *disquisit. magic. lib.* 2. *q.* 25. & Cardinalis Bona *de discret. spirit.* c. 14. §. 4. *pag.* 116. & c. 15. §. 1. *num.* *pag.* 118. Deinde ex conatibus ad resistendum magis arguitur extralis naturalis, & hoc patet, quoniam divina extralis repentino imperu

S. Аугуст.

Араухо.

Англ. D.

Дурант.

Делрио.
Сар. Бона.

raptus, qui maneat potentia ad resistendum, ut ait Dionys. Car-
 tus. de discret. spirit. art. 18. vers. *Etenim in momento, &c.* &
 Cardin. Bona dict. cap. 14. sub §. 2. vers. *Resistere raptui, &c.*
 Item Extases & raptus contingere possunt ope Dæmonis, ut
 monet Apostolus 2. Cor. cap. 11. & Sanctus Augustinus de *Ciri-
 tate Dei, lib. 19. cap. 9.* Sanctus Gregorius Papa lib. 4.
Dialog. cap. 48. in fine, & lib. 33. moral. cap. 22. Cyrillus
 Hierosolymit. quem refert Coqueus. S. Franciscus Salesius *vbi
 sup. cap. 5. & 6.* Aliud exemplum refert Valgornera. Et S. Vin-
 centius Ferrer lib. *Vita Spiritualis, cap. 12.* censuit, quod major
 pars raptuum sui temporis erant opus Dæmonis. Postmodum,
 ex vi ingentis morbi posse contingere extasim, plene cum medi-
 cis probat Eminentissimus Laurea in 3. sent. tom. 4. disp. 20.
art. 23. sub num. 13. Ergo, &c. His accedit, quod nonnunquã
 inter Religiosas circa virtutes & extases Authoris inventæ sunt
 opiniones diversæ, præcipuè in initio exterioritatû, ut patet ex
 Relat. Uicæ §. 7. sed hæc omnia suspiciônem inducunt. Ergo, &c.

286 Respondeo igitur in primis, negando maiorem, si de
 causa totali & adæquata loquatur argumentum. Etenim inter
 signa sanctitatis V. Authoris etiam extases & raptus enumera-
 vimus, haud verò usurpantur tanquam adæquata probatio. Ne-
 gari non valet, quod talia dona supernaturalia maximè confe-
 runt, cum appareant concessa intuitu earundem virtutum, ut
 diximus eum S. Athanasio. Cæterum & quod vitales sunt exta-
 ses & raptus ad virtutes augendas, ait Cardinalis Turrecrema-
 ta in Prolog. revel. S. Birgittæ cap. 2. ibi: *Amplius autem secu-
 dum signum, &c.* Alphonus Solitarius Episcopus Giennensis in
Epist. ad Reges Domini cap. 6. pag. 272. Conialvus Durantus
tract. de Visionibus cap. 11. & Cardin. Bona de discret. spirit. cap.
 24. §. 5. num. 7. præterquam quod ex Prophetia non exiguus
 fulgor adijcitur heroicitati virtutum, ut fert D. Thomas 2. 2.
quæst. 177. art. 4. in corp. & Christus Ioann. 15. v. 15. Iam non
 dicam vos servos, sed amicos, quia omnia quæ audivi à Patre
 meo nota feci vobis.

287 Præterea, ad probationes minoris respondententes per or-
 dinem, dicimus ad primum, dari posse extases naturales; hoc
 tamen, nec sola frequentia extasum non suadet in casu particu-
 lari à natura provenire, de quo videantur Paulus Zacchias *quæst.*

Dyonis.
 Cartus.
 2. Cor. 11.
 S. August.
 S. Greg.
 Cyrillus
 Saleff.
 Valgorn.
 S. Vicent.
 Ferr.

Turrecre-
 mat.
 Episc. Gie-
 nes.
 Durant.
 Car. Bona.
 Angel. D.
 Ioann. 15.

Paul. Zac-
 chias.

- Meon olegal. lib. 4. quest. 6. art. 5. num. vltim.* Eminentissimus Laureæ in 3. sent. disp. 20. de miraculis art. 23. sub. nu. 936. pag. 608. Et enim, si ex sola frequentia raptuum improbari possent, spernendi forent tot & tanti mirabiles raptus, quos habuerunt S. Hildegardis, S. Birgitta, S. Catharina Senensis, S. Theresia, S. Maria Magdalena de Pazzi, S. Philippus Neri, S. Petrus de Alcantara, & alij Sancti. Vid. P. Philippus Maria à S. Paulo, qui fuit Sac. Rit. Congreg. Consultor, de sacris apparitionibus in carne B. Ioannis à Cruce cap. 6. pag. 49. & latius P. Thomas Hurtado tom. 1. resol. moral. tract. 5. cap. 6. §. 12. à num. 119. ibi: *Miror quosdam hoc signum apuisse, &c.* & S. Laurentius Iustinianus de disciplina & perfect. Monastica conversat. cap. 23. pag. 205.
- 288 Extaticum insuper plura loqui in excessu mentis de his quæ antea viderat, vel cogitaverat, non arguit extasim oriri semper ex vehementi imaginatione, S. Thomas 2. 2. quest. 133. art. 2. in corp. Eminentissimus Laureæ in 3. sent. tom. 4. disp. 20. de mirac. art. 23. pag. 616. sub num. 990. Durant. de revel. S. Birgittæ cap. 3. pag. 56. col. 1. in fine. Delrius disquisit. magic. lib. 2. quest. 25. pag. 168. Cardinalis Bona de discret. spirit. cap. 14. num. 7. vbi ait: *Nullum certius indicium extasis veræ & spiritualis, quam quod mores ejus qui rapitur, cum hoc divino munere, conservant.*
- 289 Neque ex conatibus ad resistendum arguitur extasis naturalis, de quo videatur S. Theresia in Vita cap. 20. latiusque cap. 30. & in Mansionibus, mansion. 6. cap. 5. pag. 282.
- 290 Nec convincit illusionem, quod nonnuquam inter Religiosas fuerint opiniones diversæ. De Christo, deque ejus operibus diversi diversimodè opinabantur, alij dicebant esse Joannem Baptistam, alij autem Eliam, alij verò Jeremiam, aut unum ex Prophetis. alij dicebant quia bonus est, alij quia non, sed seducit turbas. Item S. Hildegardis lib. 2. fol. 295. de le inquit: *Tunc antiquus deceptor per multas irrisiones me excribavit, ita quod multi dixerunt: Quid est hoc, quod huic stulta & indocte femina tot mysteria revelantur, vbi multi fortes & sapientes viri sunt. De revelationibus admirabatur, utrum à Deo essent, an de iniquitate, ac reoribus spirituum, qui multos seducunt.* Circa hoc videantur etiam S. Birgitta lib. 6. revel. cap. 100. S. Theresia in Vita cap. 13. col. 2.

med. ibi: *Credo que estas personas serran cinquenta, &c. & cap. 28. pag. 106. col. 1. in fine. Imò varietas hæc diversarum opinionũ signum est, quod à Deo procedunt, vt ait Illustris. Alphonsus. Solicarius Episcopus Giensis in Epistola ad Reges Domini post revel. S. Birgittæ cap. 6. pag. mihi 272. col. 2. ibi: *Cerium signum est, quod hæc à Deo sint, &c.**

291 *Gesta Servorum Dei non censoria virga, sed pietate sunt expendenda. Seraphicus Patriarca noster, morti propinquus, mulierem fecit in clausuram introduci, scilicet V. Dominam Iacobam à septem Solijs. Quid his sæculis nequam dicemus de hoc? Aliud igitur iudicium de factis hominum communium licet eformate, & aliud de gestis Servorum Dei, quorum virtutes in gradu heroico cum supernaturalium donorum splendore, & Virorum Sanctorum plausu resurgent. Pietate, vita talium perscrutanda est, ait Cardinalis Turrecremata in Prolog. Defens. Revelat. S. Birgittæ cap. 4. in fine. S. Augustinus Confess. lib. 9. cap. 13. sub. init. loquens de SS. Matre Monica dixit: *Vt etiam laudabili vita hominum, si remota misericordia discernas eam.* Nicolaus Lancic. Opusc. spirit. tom. 1. cap. 8. Alienæ ergo debent esse à nobis rigidæ Censuræ, dum videmus, vel audimus à Viris pietatis studiosis dici, vel fieri aliqua, nostro gustui & palato injucunda. Interpretemur piè omnia; nam sicut, teste Aristotele in Topic. *Multa falsa sunt probabiliora veris:* Ita multa nobis videntur reprehensione digna, quæ tamen sunt Supremo Iudici valdè accepta. Alioqui timendum occurrit, ne illà Christi Domini reprehensionem incurramus, quæ habetur, & videri potest, in revelationibus S. Birgittæ lib. 4. cap. 72. *Vix enim aliquot sit tam purè, quin possit ab aliquo sinistrè interpretari, quasi malè sit,* vt ait S. Bonaventura in Apolog. quæst. 9. Hoc vitio laborabant Doctores Iudæorum, vt ait V. Veda lib. 4. cap. 48. in cap. 11. Lucæ. Idcirco in tritunaudis factis Servorũ Dei totus vitæ complexus, & singulæ eorum circumstantiæ spectari debent, vt docet S. Ioannes Chrysostomus tom. 4. Homil. 16. in Epist. ad Roman. ibi: *Quemadmodum circumcidantem Paulum, &c.**

Chronic.
Seraph.

Turrecremat.

S. August.
Nicol. Lancic.

Aristot.

S. Birgittæ.
S. Bonavent.

V. Veda.
S. Ioann.
Chrysost.

292 Denum, extases & raptus posse contingere ope Dæmonis, non convincit non accidisse de facto ope divina, vt latè probant Divus Thomas, S. Vincentius Ferrer, Eminentiss. Lau-

rea, Cardin. Turrecremata, Magister Mathias de Suetia, Consalvus Durantus, S. Birgitta, & S. Theresia à Iesu, locis supra citatis in hoc Certamine nu. 209. Consimiliter respondetur ad illud, quod extases evenire possint ex morbo, nam ex eo non sequitur, Authoris raptus ex morbo processisse.

Bonifacius
Bagat.

293 Neque quod extases & raptus in publico patiantur illusionem convincit, ut ait Bonifacius Bagatta in admirandis Orbis Christiani tom. 2. lib. 2. cap. 3. §. 6. & lib. 3. cap. 3. §. 8. Videatur Vita mirabilis S. Philippi Nerij, qui certo tempore passim rapiebatur. Et Extaticus B. Ægidius Seraphici P. N. S. Francisci fidelissimus Socius coram Summo Pontifice in extasim mirabilem raptus est. Attentè quoque legantur Historiæ S. Birgittæ, S. Lutgardæ, S. Gertrudis, Metildis, Liduinæ, Catharinæ Senensis, Mariæ Magdalænæ de Pazzis, &c. Intolerabile tormentum, quod V. Author passa est in publicitate suorum raptuum indicatur ab ipsa in Libris Mysticæ Civitatis Dei 1. part. num. 13. & 14.

Pallad.
Henric.
Harph.

Lezana.
Bozzus.

Durant.

294 Signum illud suspectarum extasum, scilicet, dum illarum prætextu non expleantur functiones & obligationes ex Instituto Religionis injunctæ, locum non habet in Venerabili Abbatissa nostra, de qua legitur, & comprobatum est, occasione raptuum suorum nunquam Religiosis communitatibus defuisse. Verum neque in alijs servis Dei ob id solum damnandi sunt raptus, ut eruditè probat Palladius sect. 17. de S. Machario. Henricus Harphius lib. 2. Theol. Myst. part. 3. cap. 37. Exemplar adeit in Seraphica M. nostra Clara Assisia, In S. Petro de Alcántara, ut legitur in ejus Vita lib. 3. cap. 19. In S. Maria Magdalena de Pazzis, in ejus Vita à P. Lezana confectipta cap. 35. In S. Hildegardæ, Bozzus tom. 1. lib. 9. cap. 12. num. 12. fol. 38. Dionisius Carthus. de discernendis spiritibus art. 23. ad med. pag. 230. Durant. tract. de Visionibus cap. 3. Adesque aliud celeberrimum exemplar in nostris Chronicis 1. part.

S. August.

295 Dices 5. Augetur illusionis suspicio ex eo quod tot & tantæ Revelationes, & Visiones non habent aliud testimonium nisi solius Authoris, pluraque dixit, quæ præferunt laudem sui ipsius, ex quo etiã oritur suspicio illusionis, juxta S. Augustinum de Civitate Dei lib. 5. cap. 20. in fine, ibi: *Nam eorum virtus, &c.* Item videtur laudis propriæ cupida suas reve-

lationes patefaciens, & de facto occasione suarum extasum, revelationum, & visionum, magnum plausum hominū consequuta est; ut constat ex Relatione Vitæ §. 17. & 29. sed hæc omnia suspecta sunt: Ergo, &c.

Relat. Vit.

296 Dicendum ad primum, quod multa nobis nota sunt, quæ nisi ex relatione ipsorum Servorum Dei sciri non possent, & in talibus viris non cadit suspicio illusionis, neque mendacij. Quapropter Scriptura Sacra fidem præbet Iudithæ de se referenti, quæ fecerat in cubiculo Olofernis. Item in Concilio Nicæno 2. art. 4. plena fides exhibita reperitur Historiæ S. Mariæ Ægyptiacæ à Paulo Diacono scriptæ, ubi multa leguntur, quæ Abbas Zosimus retulit ex sola narratione ipsius Sanctæ, ut prodit Cardinalis Baronius, *Annal. tom. 7. anno Christi 235. pag. 10.* Unde item quæso compertum est, quod Seraphicus P. N. Franciscus vidit quasi speciem unius Seraphin sex alas tam fulgidas, quam ignitas habentem, &c. nisi ex ore ipsius Sancti? Unde sciimus, quod S. Catharina Senensis vidit Dominum Crucifixum magno cū lumine advenientem, &c. nisi ipsa Sancta revelante Confessario suo Raynundo? Unde novimus, quod S. Theresia tanto divini amoris incendio cor ejus conflagravit, ut merito viderit Angelum ignito jaculo sibi præcordia transverberantem, &c. nisi hoc ipsum Sancta eadem aperuisset? Nec oblivioni tradendum, quod quædam hi & alij Sancti talia & cætera miranda manifestarunt, eorum Sanctitas ab Ecclesia probata nequaquam erat. Ut utpare possimus verba Sulpicij Severi in Vit. S. Martini sub num. 25. ubi ait: *Hoc ita gestum, ex ipsius Martini ore cognovi, ne quis fortè existimet fabulosum.*

Concil. Nicæno.

Ab. Zosim Baronius.

In Fest. S. Catharinæ Sen. lect. 5 S. Theresæ.

Sulpicius.

297 Præterea, licet istæ revelationes non habeant aliud testimonium, nisi solius Servæ Dei, firmam tamen regulam per mysticos traditam sequuta est, dum noticiam hujusmodi charismatum semper ad Confessarios, & Directores spirituum deducti curaverit, & per eos serio examine perpendi & probati, juxta illud Apostoli: *Omnia probatè, &c.* super quibus verbis subnectit Cardinalis Bona tract. de discret. spirit. cap. 1. num. 1. *Hæc autem probatio tunc legitima esse censetur, cum sedulum de re propositæ examen instituitur, atque omnis motio ad Superiorem, ac peritorem Iudicem refertur.*

Car. Bona.

298 Cæterum, materia subjecta, præcisè in solius recipien-

piensis revelationes est firmanda testimonio, hocque sufficit quādo aliās bona fama concurrit, & dictum comprobat vitæ tenor. Ratio videt, nam cum hujusmodi abscondita beneficia inter solam animam solumque Deum, sive Angelum ejus revelantem absque alijs testibus exequantur, juxta illud Osee 2. v. 14. *Ducam eam in solitudinem, & loquar ad cor ejus.* & Job 4. v. 17. *Ad me dictum est verbum absconditum, &c.* alieno carent testimonio. Favent S. Dionysius de divinis nominibus. S. Ioannes Chrysostomus in cap. 2. Isaiæ. Hugo de S. Victore lib. 4. de Noe & Arca, cap. 4. S. Bonaventura de septem itineribus dist. 2. de verb. Itin. vbi ait: *Fides adhibenda est viro virtutibus ornato. Visiones referenti.* Laureæ in 3. sent. tom. 4. disp. 20. de mirac. art. 23. num. 990. & art. 25. §. 3. num. 1106. estque praxis Sac. Cong. Rit. vt videtur exemplaribus in S. Catharina, S. Francisca Romana, & alijs.

299 Ad illud quod obijcitur, videlicet, plura Authorem dixisse in hisce Libris, quæ præferunt laudem sui ipsius, dicendum, venit, dicta & gesta Servorum Dei non esse in malam partem accipiendā, vt ait S. Catharina Senensis Orat. 16. & S. Theresia in sentent. Ioseph Patriarcha somnia sua referebat, Genes. 37. à v. 5. Moyses de se scribit, & ait: *Erui Moyses vir mitissimus super omnes homines qui morabantur in terra.* Num. 12. v. 3. David Psalm. 130. de semetipso dicebat: *Domine non est exaltatum cor meum, neque elati sunt oculi mei. Neque ambulavi in magnis, &c.* Job similiter, cap. 29. v. 15. *Oculus fui cæcus, & pes claudo. Pater eram pauperum, &c.* Sancta Vxor Tobix 3. v. 16. de semetipsa dicebat: *Tu scis Domine, quia nunquam concupivi virum, & mundam servavi animam meam ab omni concupiscentiā. Nunquam cum ludentibus miscei me: neque cum his, qui in levitate ambulat, participem me præbui. Virum autem cum timore tuo, non cum libidine mea consensi suscipere, &c.* Et placuit oratio sua cum hac laude propria, vt patet vers. 24. ejusdem capituli, vbi dicitur: *Exaudita sunt preces, &c.* Ester cap. 14. v. 15. ait etiam de se ipsa: *Novi Domine, quia oderim gloriam iniquorum, & detester cubile incircumforum, quod abominer signum superbiæ, &c.* Item Nehemias in Esdr. 5. v. 19. de se ait: *Memento mihi Deus meus in bonum secundum omnia, quæ feci populo huic.* Et in novo Testamento Matæi 5. v. 19. *Cum ascenderet Dominus navim,*

cepit illum deprecari, qui à Dæmone vexatus fuerat, vt esset cum illo, & non admisit eum, sed ait illi: *Vade in domum tuam ad tuos, & annuntia illis quanta tibi Dominus fecerit, & miserus sit tui:* & certum est, quod in hoc non quærebat vt homo gloriam propriam, ipso dicente: *Ego non quæro gloriam meam.* Item Magistra humilitatis: *Luc. 1. v. 48. ait de semetipsa: Quia respexit humilitatem ancilla suæ: ecce enim ex hoc beatam me dicent omnes generationes. Quia fecit mihi magna qui potens est, &c.* Item Apollolus Paulus quamplura scripsit, ex quibus ejusdem gloria & commendatio resultat. 1. Cor. 9. v. 27. ait: *Factus sum infirmus, vt infirmos lucrifacerem. Omnibus omnia factus sum, vt omnes facerem saluos.* Et 2. Corint. 11. v. 5. *Existimo enim nihil me minus fecisse à magnis Apostolis. Nam etsi imperitus sermone, sed non scientia, &c.* Et 2. ad Timotheum 4. v. 7. *Bonum certamen certavi, cursum consummavi, fidem seruari, &c.* & infra v. 17. *Dominus autem mihi assistit, & confortavit me, &c.* Et ad Colosens. 1. v. 24. *Adimpleo ea, quæ desunt Passionum Christi, &c.* Et compertum est, quod hi omnes non peccaverunt hæc dicendo, sed meruerunt, vt probat Abulensis in *Paralip. cap. 17. quest. 17. & 4. Reg. quest. 7. & S. Antoninus Florent. in Summa part. 2. tit. 4. cap. 4.*

Luca 1.

1. Cor. 9.

Abulens.
S. Anton.

301 Præterea ad alios Sanctos exemplaria protendentes, S. Antonius Abbas dixit, se vidisse inter Angelorum catervas Paulum fulgentem. Sulpicius Severus in Vita S. Martini c. 24. refert, quod ipse Sanctus Martinus Visiones & Prophetias inas Discipulis suis propalabat. In Epistolis item SS. Hieronymi, Augustini, & Chrysostomi plura passiim leguntur quæ juxta corticem verborum sonant in laudem propriam. Ne autem absque necessitate authoritates & exemplaria cumulemus, citationes sequentes, prout opus fuerit, videndas & recognoscendas offerimus, quæ de assumpta propositione loquuntur. Abulensis in *Matth. 6. quest. 6.* S. Gregorius in *Moralibus lib. 8. cap. 7. ibi: Fit vero aliquando, &c.* S. Laurentius Iustinianus de perfect. gradib. cap. 12. pag. 112. ibi: *Congruum, & valde opportunum, &c.* Item S. Gregorius lib. 18. in c. 27. *Job ibi: Mors ergo sui Creatoris, &c.* P. Lancel. Iesuita *Opusc. 10. v. opusc. 8. c. 10. pag. 603. & pag. 606.* S. Iohannes Chrysostomus *supra Iohanna Ioseph. S. Dorothæus Ser. 6. ibi: Contigit plerumque, &c.* Item S. Laurentius Iustinianus de

Ser. Sulp.

S. Gregor.
S. Laurët.
Iustin.

P. Lancel.
S. Iohann.
Chrysost.

- instituit. & regimine Prælat. cap. 12. ibi: Omnes qui ambulant in veritate, &c. Item Abulensis in 3. Reg. cap. 18. v. 13. S. Antoninus in Summa part. 2. tit. 4. cap. 1. de inani gloria, ibi: Viri perfecti, &c. & cap. 4. de jactantia §. 1. pag. 183. Mendoza in Viridar. lib. 3. problem. 170. S. Dionisius Areopagita Epist. 10. ibi: Sum plane dignus, &c. S. Ephren. cap. 3. Testamenti sui, ibi: Nullo modo in vita mea, &c. Seraphicus noster Patriarcha in suo Testamento, ibi: Nemo ostendebat mihi, quid deberem facere, sed ipse Altissimus revelavit mihi, &c. S. Joannes Climacus grad. 14. collat. 7. Palladius in Laasiaca cap. 10. de Pambo Abbate. Item S. Gregorius Papa tom. 4. lib. 2. in diff. 11. Epist. 52. S. Bernardus Sermi. 74. sup. Cant. ibi: Fateor & mihi, &c. S. Dominicus loquens ad suos, vid. Joannem Flaminiem in illius Vita lib. 3. pag. 68. ibi: En Fratres charissimi, &c. Cornel. à Lapid. in Encom. Sacr. Script. ante Comment. in Genesim pag. 11. col. 2. num. 43. v. Hac puritas, &c. Villegas in Vita S. Lutgarda cap. 16. S. Vincentius Ferrer dixit, se esse Angelum Apocalypsis, vid. in vita sua. S. Ignatius de Loyola de se dixit: Si Sacra Littera non starent, &c. vid. lect. 4. sui Officij. P. Baccius in Vita S. Philippi Nerij lib. 2. cap. 5. pag. 124. num. 8. S. Theresia Epist. 8. pag. 35. & cap. 33. Vita, & cap. 27. S. Ludovicus Beltrandus lib. 2. Vita cap. 3. & cap. 11. S. Laurentius Iustinianus in ligno Vita de spe cap. 5. pag. 77. & in fasciculo divini amoris cap. 16. pag. 406. Non querit gloriam propriam, qui injurias non sentit, ait ipse S. Laurentius Iustin. in ligno Vita de Humilitate cap. 5. Præterea non raro accidit instinctu divino, ut talia justi loquantur, ut tenet P. Nicolaus Lancic. tom. 1. opusc. 8. cap. 10. ibi: Ego sanè existimo, &c. Quibus omnibus favet Magnus Aurelius tract. 8. in Epist. 1. Joannis, ibi: Nunquid voluit dicere, &c. Auctoritates integras omni si, ne assumptum ultra modum absque necessitate protenderem, videri tamen possunt, si placuerit, signatis in locis.
- 302 - Neque roborat suspicionem præsentam, illud quod in argumenti caeca superadditur, scilicet, U. Authorem occasione revelationum extasimque suatum, magnum plausum hominum fuisse consecutam. Patet hoc, nam sepelepius Dei famuli velint nostræ plausum hominum consequuntur ob centuplum, etiam in hac vita a Deo promissum, ut latè probat Iacobus Alvarez de Pax tom. 2. de vita spiritali lib. 5. part. 1. cap. 12. & circa idem

videri possunt *Cassianus collat. 24. cap. 26. S. Thomas 2. 2. q. 132. art. 1. ad 2. ibi: Gloria que habetur à Deo; &c. S. Gertrudis in insinuatione divinae pietatis lib. 4. cap. 35. colloquio ipsius Sanctæ cum Deo, ibi: *Eia cur permittis Domine, &c.* Quid enim iusto, si etiam in terris & in vita mortali eum Dominus voluerit honorare? Temerarium est, terminum præfigere Deo: hunc humiliat, & hunc exaltat, & sicut Domino placet, ita fit: Laudem propriam, plausumque hominum querere, malum est; in laudibus autem hominum humilitatem cordis servare, hoc Sanctorum est, & utrumque docet Magnus Aurelius in argumento citatus.*

*Cassianus.
S. Gertrud.*

§. XI.

ALIUD ARGUMENTUM PRINCIPALE
dissolvitur, & pia credibilitas desiderata
ex solutione roboratur.

303 **D**ICES ultimo. Aliquando ex usu prophetandi aliqua ex suo spiritu loquantur Prophetæ, ut ait S. Gregorius Homil. 1. in Ezeq. ibi: *Aliquando Prophetæ, &c.* ergo & concessio gratis, Authorem fuisse Prophetam, non ex eo probatur, omnia in Libris Mysticæ Civitatis Dei conscripta ex verâ esse dictâ prophetiâ. *Confirmatur argumentum* ex sæpè repetito timore illusionis, quo crucifixa fatetur ipsamet Author pluribus in locis, præcipuè 1. part. Introd. num. 5. 11. & 12. & post Introd. num. 13. sed timor huiusmodi securitatem divinæ lucis excludit: Ergo, &c. *Confirmatur secundo:* Quoniam plura in Mystica Civitate Dei reperta divinam lucem redolent, alia tamen inveniuntur, quæ Directorum intralam manum non levitèr ostendunt, ea videlicet, quæ Scholasticas Opiniones in partem Seraphicæ Religionis revelatas invenimus; sed hæc illusionem saltem humanam subinferunt: Ergo, &c. *Confirmatur tertio:* Tot & tantæ revelationes diminuant divinam Providentiam erga Ecclesiam suam dilectam anterioribus sæculis condemnât; sed hæc est temeritas maxima: Ergo, &c.

*Myst. Civ.
1. part.*

304 Ad primum, fateamur absque controversia, inter instinctum & lumen propheticum, magnum repetiri discrimen.

S. Gregor. Non nunquam cum instinctu compatitur illusio passiva, secus et lumine prophetico, eo modo, quo ab ipso S. Gregorio declaratur loco in argumento citato. Ad solutionem autem devenientes, dicendum est, Venerab. Abbatissam, non ex instinctu relato, sed ex lumine prophetico, quæ in Mystica Civitate Dei scripta reliquit, retulisse. Hoc probemus. S. Gregorius Homil. 1. in Ezech. ait sic: *Aliquando Prophetæ Sancti, dum consuluntur, ex magno usu prophetandi quædam ex suo spiritu proferunt, & se hæc ex prophetiæ spiritu dicere suspicantur: sed quia Sancti sunt, per sanctum spiritum citius correcti, ab eo quæ vera sunt audiunt, & semetipsos quia falsa dixerunt reprehendunt.* Quibus in verbis subtiliter notavit Caietanus 2. 2. quæst. 172. art. 5. verbum illud, *suspiciantur*, valdè fore observandum, nam non dicit, *sciunt*, se loqui ex prophetiæ spiritu, sed, *suspiciantur*, quasi incerti manentes. Verba Eminentissimi Caietani sunt hæc: *Prophetæ Sancti quando incerti sunt de instinctu, non credunt; sed suspiciantur, divinum esse instinctum, ita quod in sola suspitione falluntur.* Qui ergo loquitur ex instinctu, illusioni passivæ subjecto, ex vna parte non scit, sed suspicitur se loqui ex prophetiæ spiritu; & ex alia, si verè Sanctus est Prohera, à Spiritu Sancto corripitur, & cognita fraude, sive illusionè, se ipsam reprehendit ipse Prophetæ. Ex his arguo sic; sed Venerabilis Abbatissa in omnibus Libris Mysticæ Civitatis Dei a æquali lumine superno seclusa tali suspitione procedebat, & aliàs nunquam est à Spiritu Sancto de illusionè passiva correctæ: Ergo, &c.

Caietan.

305. Minor subsumpta quoad primam partem suadetur ex ipsa V. Authore 2. part. num. 1513. vbi debita humilitate cordis fateatur, supernam lucem sibi renovari ad quodlibet scribendum Mylterium in particulari. Hispana verba sunt hæc: *Desde que el muy Alto me declaró su voluntad, de que escriviessè esta Historia, y me intimò mandato para executar lo repetidissimas vezes, y en el dilatado tiempo, y largos años que han passado, me ha manifestado su Magestad diversos Misterios: & paulò infra: Para escribirlo se me renueva la luz por otro modo de cada Misterio en particular. Las inteligencias de todos han sido ordinariamente en los dias festivos de Christo nuestro Salvador, y de la gran Reyna del Cielo, &c.* Id autem, de quo superno lumine non erat edocta; silentio commendabat, ita vt nihil scriberet,

Myst. Civ. Dei, 2 P.

ret, nisi divina luce comite, & præcepto Domini præcunte, ut
 satis liquet pluribus in locis ejusdem Mysticæ Civitatis Dei, præ-
 cipue 3. part. num. 782. à lin. 16. vbi ait: *Otras cosas que se re-
 fieren del transito, y Resurreccion de Maria Santissima no se
 me han manifestado, y assi no las escribo; ni en toda esta divi-
 na Historia he tenido mas eleccion que dezir lo que se me ha
 enseñado, &c.* Præterea de certitudine divinæ lucis V. Abbatil-
 sæ concessa videri possunt testimonia 1. part. num. 15 à lin. 10.
 num. 22. à lin. 6. num. 23. à lin. 13. num. 24. à lin. 26. nu. 265.
 à lin 8. & 2. part. Introd. n. 13. lin. 2. & post. Introd. n. 678.
 à lin. 25. num. 1514. lin. 1. & lin. 12. num. 1115. à lin. 20. &
 3. part. num. 620. in fine, num. 621. à lin. 6. & in Epist. De-
 dicat. in fine 3. part. num. 16. à lin. 18 Præterquam quod nec
 ad nos attinet modum Visionum examinare, juxta sententiam
 S. Ioannis Chrisostomi in cap. 2. Isaia, vbi ait: *Quæ viderit Pro-
 pheta, quoniam pacto viderint, non est nostræ facultatis exprimere,
 &c.* Et V. Alphonsus Episcopus Genensis in Prologo ad lib. 8.
 S. Birgittæ cap. 4 cum Lectore loquens ait: *Ad primum igitur
 dico, quod tibi possunt de modo quo ipsa Visiones videbat certificari,
 non solum per mea, sed etiam per verba ipsiusmet Beate Birgittæ,
 quæ in pluribus capitulis librorum hæc ipsa humiliter satis clarè
 notificat: standum est ergo testimonijs ipsius V. Servæ Dei, quæ
 videri se offerunt 1. part. lib. 1. cap. 2. à nu. 12. vsque ad n. 25.
 præderitque Prologum Galeatum Illustrissimi Samaniego atten-
 tè perlegere num. 76. & 77. Si enim U. Author ex vsu prophe-
 tandi, & non a actuali luce aliquando conscriberet, profectò non
 sic, & absque vlla suspitione testaretur, super nam lucem sibi re-
 novari ad quodlibet scribendum Mysterium in particulari: non
 igitur ex instinctu in argumento relato, sed ex lumine propheti-
 co conscripsit omnia quæ in Mystica Civitate Dei continentur.*

Ibid. 3. p.

Ibid. loc.
 hic cit.

S. Ioann.
 Chrisost.

Samanie-
 go in Pro-
 log. Ga-
 leat.

306 Eadem minor subsumpta quoad secundam partem
 haut minori fundamento probatur. Diximus cum S. Gregorio,
 quod dum Prophetæ Sancti ex magno vsu prophetandi, aliqua
 ex suo spiritu proferunt; quoniam Sancti sunt, à Spiritu Sanc-
 to citò corriguntur; & semetipsos, quia falsa dixerunt, repre-
 hendunt; sed Venerabilis Author cunctos Libros Mysticæ Ci-
 vitatis Dei manu propria conscripsit, nomine proprio firmavit,
 & ut à Deo revelatos vsque ad finem vitæ retinuit, qui nec se

ipfam in hoc de fallitate, vel de illufione paffiva reprehenderet, nec à Spiritu Sancto correptam demonstraret, vt fupra probavimus à n. 273. Ergo, &c. Confequentia prænit, fi pium de fãctitate V. Authoris conceptum non adimimus. *Nec enim decet condemnare personam cum infamia publica*, vt infinuat Hurtadus num. 947. cum nemo immemor falutis fuae præfumatur, ex l. fin. C. ad Juliam repet. & cap. fancimus l. q. 7. Præterea hac dimiffa pietate erga V. Authorem, dicere tenemur, fuiffe mulierem iniquiffimam, & deceptorem diabolicam, prout in alio vel fimili casu dixit P. Aloyfius de Leone tom. 1. pag. mihi 307. col. 2. Ablit tamen hoc.

307 Ad primam confirmationem argumenti fatemur fimiliter, V. Authorem timore illufionis fuiffe crucifixã; verum quid ex hoc? Decipi timuit: ergo ex eo probatur, fuiffe deceptam. Dicis, faltem probari, non fuiffe de divina luce securam. Labor est ante nos. Fuit de divina luce fecura, & decipi timuit: quomodo autem fuerit iftud? Audiamus ipfam, ætatem habet, & ipfa de fe loquetur. Prima parte Myfticæ Civitatis Dei num. 15. à lin. 10. exprefse ait, divinam lucem dubitationem nullam relinquere: *Se conoce al Señor con tanta claridad, y certeza, que no dexa duda de lo que se entiente. Pero primero, y mejor se conoce fer Dios el que está presente, que se entienda todo lo que su Mageftad habla.* Idem alferit num. 23. ejuſdem 1. partis & alibi sæpè. Quomodo autem certitudo divinæ lucis dubitationem auferat, & timorem illufionis relinquat? Hoc est punctum difficultatis, folutioque duplici via paratur. Dicendum igitur, timorem illufionis vel intelligendum esse simul cum certitudine divinæ lucis respectu diverforum, vel in fenſu divifo certitudinis divinæ lucis. Vtrumque locum habet in Authore Venerabili. Illufionem pertimeſcebat, non in illa divina luce, cujus fecuritatem experiebatur, ſed in alijs vifionibus & revelationis ætate corrente mifus fecuris. Illufionem inſuper pertimeſcebat, dum à ſphæra illius certiffimæ divinæ lucis descendebat. Verba jam ipſis U. Abbatiſſæ conſulamus 3. parte Myfticæ Civitatis Dei in Introductione num. 15. vbi ait: *En todo el difcurſo de mi vida me he exercitado el Altiffimo con algunos trabajos. Pero creciendo los años, creció tambien el padecer con otro nuevo exercicio. Este ha ſido el temor que muchas vezes he infinuado*

Hurtado.
L. fin. C.
ad Jul.

Myſt Civ.
Dei, 1. p.

Ibid. 3. p.

en esta Historia. Pafome el Señor en esta Cruz, ò en esta prensa el corazón; temiendo si iba por buen camino, si sería engañada, si perderia la gracia, y amistad de Dios. Y lo que mas es, aunque los Angeles, y la Reyna del Cielo, y el mismo Señor me quietavan, y sofegavan, nunc advette, y en su presencia me fientia libre; pero en saliendo de la esfera de aquella luz divina, luego era combatida de nuevo, &c. In his veramque viam solucionis attende: timorem scilicet illusionis, non respectu illius divinæ lucis, sed respectu periculorum emergentium vsque ad finem vitæ, si seria engañada, si perderia, in posterum intellige, la gracia, y amistad de Dios, &c. Cæterum timor illusionis non in sensu composito certitudinis divinæ lucis, sed in sensu diviso venit intelligendus, quod expressè liquet in illis verbis: En saliendo de la esfera de aquella luz divina. Nec obfunt verba illa, si iba por buen camino, nam hoc pertimescebat, non in sphaera divinæ lucis, ibi enim libera quiescebat, en su presencia me veia libre, scilicet in præsentia Dei actualitèr illuminantis, sed extra spheram ipsius divinæ lucis, & extra actuale illuminationem supernam, occultata luce.

308 Nec incomprehensibilis fiet Mysticis & Sapientibus hujusmodi alternativa illuminationis & confusions, securitatis & dubitationis, mansionis pacis & timoris pro diversis temporibus. Ad hoc enim faciunt verba illa Sacra: *Vistas eum diluculo, & subito probas illum.* Item & alia: *Avertente autem te faciem turbabuntur;* & alia: *Avertisti faciem tuam a me, & factus sum conturbatus;* aliaque similia. Neque hoc ignorant experti, qui absentias divinas pati noverunt.

309 Quoniam vero totum caput 4. lib. 1 Revelationum S. Birgittæ nobis prodest ad diversa, sed præcipuè & in primis ad timorem componendum cum revelatione divina, illud integrè transcribam, ait sic: *Ego sum Creator tuus Redemptor: Quare timuisti de verbis meis? Et cur cogitasti, de quo spiritu essent, de bono an de malo? Dic mihi, quid invenisti in verbis meis, quod conscientia tua non dicebat tibi faciendum? Aut nunquid aliquid præcepi tibi contra rationem? Ad qua sponsa respondit. Nequaquam, sed omnia illa sunt vera, & ego male erravi. Respondit spiritus, seu Sponsus. Ego præcepi tibi tria, ex quibus tu posses cognoscere spiritum bonum. Præcepi tibi honorare Deum tuum: fidem tenere rectam: & di-*

Iob 7. v. 18.
Psal. 103. v. 29.
Psal. 29. v. 8.
S. Birgit. lib. 1.

ligere continentiam rationabilem omnium rerum. Sic etiam per tria istis contraria potest cognoscere spiritum immundum. Propterea precepi tibi, semper discutere conscientiam tuam, & sapientibus spiritualibus aperire eam. Propterea non dubites, tunc spiritum Dei bonum esse tecum, cum nihil aliud desideraveris nisi Deum, & de eo tota inflammaris. Hoc ego solus possum facere, & impossibile est Diabolo appropinquare tibi. Sed nec alicui malo homini potest appropinquare, nisi permittatur à me, vel propter peccata, vel propter aliud quod occultum iudicium mihi cognitum, quia ipse creatura mea est, sicut alia omnia, & à me bonus factus est, sed malitia sua malus est, & ideo ego sum Dominus super eum, Ideo aliqui imputant nubi falsam culpam, qui dicunt, quod illi qui mihi serviunt ex nimia devotione, dicuntur insanire, & habere Dæmonium. Ipsi similem me faciunt homini, qui castam habens uxorem, & in virum suum bene confidentem, supponit eam adultero. Talis ego essem, si hominem justum habentem ad me charitatis animum, dimitterem dæmoni iradi. Sed quia fidelis sum, in nullius mihi devotè servientis anima dominabitur dæmon. Licet autem quandoque amici mei quasi amentes videntur, hoc tamen non est propter passionem dæmonij, nec quia serviunt mi ex ferventi devotione, sed propter defectum cerebri, vel propter aliam occultam causam, que est illis ad humiliationem eorum. Potest etiam fieri quandoque, quod diabolus accipit potestatem à me super carnem honorum hominum, ad eorum remunerationem. Aut quod obumbrat conscientias eorum, sed in animas eorum, qui in me habent fidem, & dilectionem, nunquam potest dominari. Omisi aliqua verba, brevitatis causa.

310 Nunc autem & autoritate relata solum præcissa ad punctum nostrum resumentes, quidquid dicatur de timore S Birgitta cum vera revelatione composito, dicemus & nos. Nec fuit V. Author sine correctione relicta ob nimium timorem, ut videri licet 3. part. num. 553. 556. & 641.

311 Postmodum, ut exuberantius de timoribus & dubitationibus his, in personis aliàs divinitus illuminatis, satis & plusquàm satis quiescere possit nimis scrupulosas, citationes sequentes recognoscendas offerimus. S. Laurentius Iustinianus in ligno vite, de humilitate cap. 1. pag. 102. ibi: *Hæc virtus omnibus necessaria, est, &c.* Textus ille Sacer: *Beatus vir qui semper est parvus.* P. Philipp. à SS. Trinit. Theolog. Myst. tract. 2. disc. 2. art. 3. S. The-

Nota.

Myst. Civ.
Dei, 3. p.

S. Laurët.
In lin.
Prov. 28.
v. 14.

refia in vita cap. 23. pag. mibi 84. & cap. 25. pag. 94. & c. 20. & cap. 29. pag. 106. & in Itinere perfectionis cap. 39. & 40. Uideturque P. Alvarez in defensione S. Theresiæ. S. Birgitta lib. 1. suarum revelationum cap. 32. fol. 66. col. 2. circa fin. & cap. 54. fol. 119. col. 2. init. & lib. 2. cap. 16. col. 2. lin. 12. & cap. 28. per tot. & lib. 4. cap. 14. fol. 341. col. 2. S. Maria Magdale- na de Pazzis lib. 3. cap. 20. fol. 63. col. 2. S. Getrudis 1. part. lib. 1. de insinuatione divinæ pictatis cap. 4. fol. 13. col. 2. & cap. 15. fol. 60. col. 1. per tot. & fol. 61. col. 2. & 2. part. lib. 4. cap. 2. fol. 22. & cap. 14. fol. 116. Quomodocunque igitur in his privatis revelationibus dubitationes & timores cum certitudine divinæ lucis componantur, pro nobis erit.

S. Theres.
S. Birgitt.
S. Getrud.

312 Ut autem singularis ingenuitas Venerab. Authoris clarissimè tibi pateat, adverte, quomodo ipsa fatetur expressè, in electione terminorum ad supernas intelligentias explicandas errare potuisse, & quando: ait sic: *Muchas vezes me sucede, que el Señor me dà la inteligencia, y luz, y la Virgen Santissima la declara, y los Angeles me dàn los terminos. Otras vezes (y lo mas ordinario) lo haze todo el Señor, y me ensña la doctrina: otras lo haze la Reyna, dandolo ella todo; y otras los Angeles: y tambien suelen darme la inteligencia sola, y los terminos para declarar me, los tomo yo de lo que tengo entendido. Y en esto podria errar, si lo permitiese el Señor, &c.* Observandum vero, primo, intelligentiam in omni casu profiteri supernam: secundo, quod etiam aliquando, dum U. Author non inteilige- bat, sibi terminos ministrari, revera non ex electione propria, sed dispositione mirabili procedebant, vt patet 2. part. n. 1003. vbi loquens V. Abbatissa cum Regina Cœlesti, ait: *Al manjar que los Santos Angeles administraron à nuestro Salvador en el desierto, le he llamado Manjar Celestial, porque no he tenido otros terminos para esplicarme, y no sè si estos son à proposito.* Cui Regina Cœli respondet num. 1004. *Con propiedad le llamaste Celestial, y esse termino te di yo para que lo declarases, &c.* Punctum vero principale non obliviscentes, ex his amplius convincimur ad piè credendum, V. Authorem nihil in Li- bris Mysticæ Civitatis Dei scripsisse nisi comite divina luce: que enim fatetur, in electione terminorum errare potuisse, consi- mili claritate patefaceret, si absque superna intelligentia in ali- quo procederet: contrarium vero testatur loco supra citato, &

Myst. Civ.
Dei, 1. p.
nu. 24. à
lin. 20.

2. part.
nu. 1004.

2. part.
n. 678 &
1180

2. part. num. 678. lin. 8 *To escrivo solo aquello que se me va enseñando.* Et lin. 13. *Desde el principio entendi del Señor, que queria escriviſſe esta Obra con la verdad que la divina luz me enseñaria, &c.* Idque ipsum in substantia repetitum invenies eadem 2. part. num. 1180.

S. Theresj.

313 Nec fas erit verè Mysticis & intelligentibus, in dubiis revocare, collationem supernæ intelligentiæ donum fore distinctum & separabile à collatione terminorum, vt explicetur divina intelligentia; cum hujusmodi doctrina clara sit, & passim repetita in Operibus S. Theresiæ à Iesu, præcipuè cap. 23. Vitæ ipsius, & alibi.

Theses
Publicæ.

Durantus
traff. de
Visionibus
cap. 5.

314 Ad secundam confirmationem argumenti breviter respondebo pro nunc, eo quod à Sapiëntioribus sit assumptum, usque ad fatietatem pœnitens satisfactum. Immerito quidem V. Auctor vt purè Scotista proclamatur, cum revera quanquam aliquasteneat Scotistas Opiniones, alias majori numero sequitur verè Thomistas, de quo facta est mathematica discussio: ipsa autem U. Mater nec Thomistas nominat, nec Scotistas, sed lumen sequitur & Numen. Minorum Minimus nec Scotistam eam vocavit, nec Thomistam; dum in Thesibus publicis Scholasticas omnes Opiniones in Libris Mysticæ Civitatis Dei repertas extraxit, & in quatuor libros sententiarum divisas disputationi commisit. Præterea, si revelatio privata Opiniones contrarias non tollit, vt Illustrissimus fert Consalvus Durantus, & est sententia communis: ex quo, & quare sic conturbantur & offenduntur, qui nonnullas Scholasticas Opiniones, revelatas personis particularibus reperiunt? Credant, vel non credant, unusquisque suo sensu abundet, alius quidem sic, alius vero sic; nec credere tenemur sub lethali, nec ad nō credere cōpellimur; despicerè tamen absque fundamento non decet; quod damnare nobis non licet. In calce hujusce Defensionis offeram legendas Opiniones Scholasticas, ex libris revelationum S. Birgittæ, S. Mariæ Magdalænæ de Pazzis, S. Gêtrudis, & S. Cathariæ Senensis fidelitèr excerptas, vt demonstratione patenti videant Deputati, nō solum V. Mariam à Iesu de Agreda Scholasticas Opiniones inter privatas revelationes habere.

315 Nunc autem in forma respondeo ad confirmationem argumenti, negando secundam partem majoris, minoremque ibi

reperam; nam hæc consequentia non tenet: In libris S. Catharinæ Senensis nonnullæ sunt sententiæ in partem Cherubicæ Religionis revelatæ: ergo tales revelationes Directorum intrusam manum non levitèr ostendunt? Falsa est consequentia: ergo à simili nec valebit ex eisdem terminis in Libris Mylicæ Civitatis Dei. Antecedens retorsionis parefiet loco relato in fine numeri præcedentis.

316 Ad tertiam argumenti confirmationem consimilitèr respondeo, negando majorem; nam Venerabilis Author semel, & iterum, atque iterum expressis verbis affirmat, Ecclesiam Catholicam ab initio & semper habuisse in Scripturis Sacris, superabundantem doctrinam. Prima parte num. 660. à lin. 23. ait sic: *Ordend el Altissimo, que su Iglesia Militante tuviesse en las Escrituras de los Apostoles, y Profetas todo lo necessario con superabundancia.* Et 2 part. nu. 930. à lin. 8. loquitur SS. Virgo Maria, & ait: *Si no fueran los hombres de psados corazones, y si atendieran con afecto à las verdades divinas, poderosos motivos tienen en la Vida de mi Hijo, y mia, con lo que de ella saben para ser agradecidos. Por los Articulos de la Santa Fè Catolica, y por tantas verdades divinas, como les enseña, y propone la Iglesia Santa, se puèieran reducir muchos mundos, &c.* Et expressius eadem 2 part. num. 1044. à lin. 12. ait Ven. Author: *Lo que fue necesario, y conveniente, lo superabundante, y suficiente para fundar, y conservar la Iglesia, lo escribieron todos quatro Evangelistas, &c.* Constat ergo ex mente V. Abbatissæ, Ecclesiam Militatem semper in Scripturis Sacris quidquid ei opus erat superabundantèr habuisse, consequentèrque divinam Providentiàm, non diuinuram, quinimò providam omnibus sæculis extitisse. Consonant dictis, & superexaltant veritatem assumptam quæ videri possunt in eadem Mylica Civitate Dei sequentibus numeris 1. part. num. 78. 510. Et 2. part. num. 138. 842. 1188. & 1516. Et 3. part. num. 131. 137. 494. & 722. Cum his comparitur, quod in dies nova revelantur, prout dicitur 2. part. num. 1516. per tot.

Myf. Civ.
Del, 1. &
2. part.

Ibid &
loc hic cit

317 Præterea, nihil probat instantia, quoniam nimis. Idem quidem argui valeret de quibuscunque revelationibus particulâribus à tempore Apostolorum factis, futurisque vsque in vitam venturi sæculi. Dicendum ergo, Spiritum Sanctum, divinam

que providentiam semper Ecclesie Militanti omnia necessaria superabundanti manu præstitisse; etiamsi de die in diem revelationes novæ multiplicentur; quoniam quolibet sæculo, quæ tunc convenientia judicat, disponit Governator ejus absolutissimus & supremus. Videantur quæ supra diximus à num. 224.

Supra
num. 224.

S. Birgit,
tom. 1.

318 Demùm, ad eandem intelligentiam reducenda videntur, quæ in alijs revelationibus privatis scripta reperiuntur; vel quomodo istæ componantur, nostræ componi valebant. Tomo primo revelationum S. Birgittæ lib. 2. cap. 15. fol. 178. col. 2. ait Dominus: *Miraris, quare talia loquor, & tanta ostendi tibi. Nunquid propter te solam? Non utique, sed propter aliorum eruditionem, & salutem; nam mundus erat quasi quadam solitudo, in qua non erat nisi una via, quæ deducebat ad maximam abyssum, &c.* Et cap. 17. ejusdem libri fol. 185 col. 1. in. *Ideo duxit te Deus in spiritum suum, & ostendit per te voluntatem suam in terra amicis suis propter duo. Primo, ut misericordia Dei ostendatur, qua revocari addiscant homines ad memoriam charitatis, & passionis Dei. Secundo, ut justitia Dei attendatur, & severitas judicij mei timeatur. Propterea didicisti, ut quia misericordia mea jam venit, proferat eam in lucem, ut discant homines querere misericordiam, & de judicio sibi præavere, &c.* Et lib. 3. cap. 31. fol. 300. col. 1. in fin. *Medicus ego sum (ait Dominus Sponsæ suæ dicentis) qui mederi cupiens hominibus, verba mea misi mundo per te.* Et lib. 4. c. 136. fol. 536. col. 2. fin. ait Dominus: *Iste Papa, si verba mea tibi data audiret, fieret melior, & qui deferrent ad eum verba, sublimius coronaretur.* Et eodem lib. 4. cap. 143. fol. 544. col. 2. in fine: *Ego Deus loquor cum una muliere verba mirabilia, ad quid hoc, & ad quem fructum, nisi ad animarum salutem, & utilitatem, & ut mali emendentur, & ut boni fiant meliores?* Et lib. 5. interrog. 16. q. 1. fol. 613. col. 1. in fine: *Cogitationes cordis ostensæ sunt tibi per similitudines, non sibi in majus opprobrium, sed in salutem animarum aliorum.* Et tom. 2. lib. 6. cap. 39. fol. 74. col. 1. med. *Quia ad aliorum profectum hoc fit, quod ostendi, ideo respondeo tibi, &c.* Et eodem lib. 6. cap. 58 in fine, loquens Regina Cœlestis dilectæ Filix, ait illi: *Eccè filia, hæc sint continuè in memoria tua, & regratiare Deo sincerius, quia per te infantiam suam (idest Iesv) alijs voluit patefacere.* Et cap. 101. ejusdem libri fol. 169 col. 2. med. ait Dominus ad Sponsam: *Ideo ea, quæ à me audiveris scribe, &*

Eadem
tom. 2.

mitte ad filios & amicos meos, & ipsi illa seminens inter gentes, si forte cognoscere velint ingratitude suam, & patientiam meam, quia ego Deus surgere volo, & ostendere gentibus justitiam & clementiam meam. Et in Extravag. cap. 46. fol. 438. col. 2. init: *No- li timere. Ego enim sum omnium conditor, non deceptor. Scias, quia non loquor propter te solam, sed propter salutem omnium Christiano- rum. Tu quippe eris Sponsa mea, & canale meum audies, & videbis spiritualia, & secreta cœlestia, & spiritus meus remanebit tecum usque ad mortem, &c.* Si ergo in Libris Mysticæ Civitatis Dei aliquam similem his locutionibus inveneris, harum memento.

Nota.

319 Alias iridem locutiones similes invenies in revelatio- nibus S. Catharinæ Senensis, & S. Getrudis. In Dialogis quidem S. Catharinæ tract. 3. cap. 16. fol. 234. col. 1. loquens illi Domi- nus ait: *Nunc dicam tibi in particulari, quamvis tecum loquens, pro- derit & alijs, & sic satisfaciam desiderio tuo, &c.* Et eodē tract. 3. cap. 22. fol. 246. col. 1. in fin. ait Sponsa ad Dominum: *Ad te, igitur, Æterne Pater, fugiens recurro, & à te postulo, non so- lum pro me, quinimò universaliter pro universo mundo. Obsecro qui- dem, ut hæc sacra doctrina tua in Ministris S. Ecclesiæ resplendeat, &c.* Et tract. 6. cap. 14. fol. 483. col. 2. doctrinam à Domino receptam & in Dialogis scriptam Speculum vocat, ut alij videat: *Hispana verba sunt hæc: Mas in, verdad Eterna, desbiçiste mis tinieblas con tu luz. Y quien podrá darte las gracias de tan inmensa dadiva, y de la Doctrina de verdad, que me has da- do? La qual Doctrina es una Gracia particular, demàs de la Gracia General, que das à las demàs criaturas; porque quisiste condescender à mi necesidad, y de otras criaturas, que para adelante como en un espejo, desfaràn mirar, mirando en ella, &c.* Cœterum in revelationibus S. Getrudis ei non semel inti- matur divina voluntas, ut non sibi soli scriberet, sed & pro alio- rum salute, spiritualique profectu, ut videri potest juxta editio- nem Salmanticæ factam anno 1605 prima parte, sive tomo 1. fol. 64. col. 1. & fol. 100. col. 2. med. & fol. 356. col. 1. init. Si igitur ex his non arguitur de diminuta divina Providentia erga Ecclesiam suam dilectam retro actis sæculis; quare ex revela- tionibus Mysticæ Civitatis Dei, eo quod in eis similes nonnun- quam reperiantur locutiones, contra Providentiam Altissimi sæculis elapsis sumitur argumentum?

S. Cathar.
Senensis.

S. Getrud.

§. XII.

RED ARGVITVR CENSVR A VTRIVS
que Libelli.

320 **A**SSEREBAT V. Abbatissa, Dominum ei revelasse, propter Virginea Mytheria in hisce Libris Mystica Civitatis Dei conscripta, quæ in Ecclesia primitiva manserunt occulta, dixisse Verbum Humanarum in vltima Cœna: *Multa habeo vobis dicere, quæ non potestis portare modò.* Deputati vero in suo Libello censurabant sic: *Hæc doctrina falsa est, temeraria, scandalosa, & hereticis favens, qui hæc Evangelica sententia abusi sunt, ut novitates & audacias figmentorum suorum colorarent.* In his convenit uterque Libellus, nam quod superaddit supposititia Censura, potius ad Articulum sequentem convenire videtur. In spectis autoritatibus, quas in progressu Concertationis hujus legendas obrulimus, attendite, D.D. Celebrerimi, si Censura veltra supramodum excedit? Certè dicetis, Magnum Augustinum ambulare vobiscum, qui tract. 96. in Ioanem, dixit: *Quis est tam vanus, aut temerarius, qui, cum dixerit etiam vera, sine vlllo testimonio divino affirmet ea esse, quæ tunc Dominus dicere no. iit?* Nunc ex eisdem Magni Parentis verbis prosequor argumentum; sed Venerab. Author non loquitur absque vlllo testimonio divino, cum revera dicat, sibi esse a Domino revelatum; ergo nec Augustinus vobiscum est, nec contra Venerab. Abbatissam. Dicetis insuper, Doctorè ipsum tract. 97. in Ioan. expressius dixisse, omnes hæreticos audacias figmentorum suorum relatis Evangelij verbis colorasse: verba sunt hæc: *Omnes autem insipientissimi hæretici, qui se Christianos vocari volunt, audacias figmentorum suorum, quas maxime exhorret sensus humanus, hac occasione Evangelica sententia colorare conantur, vbi Dominus ait: Adhuc multa habeo vobis dicere, &c.* Et quidem non ignoramus, ab hac principali autoritate sumpsisse vos verba Censuræ. Verum, nec dubitare debetis, aliud esse hæreticos, & aliud Venerabilem Mariam à Iesv, Ecclesie Catholice filiam fidelissimam, de cuius Vita mirabili, insignissima, & omni exceptione

majora, Apostolica Authoritate recepta sunt testimonia. Ex Evangelica sententia malè intellecta, & ad proprium sensum juxta eorum malevolam voluntatem vsurpata, eduxerunt hæretici venenum: ergo ex eadem Evangelica sententia, superna luce illustrante, educi non valet legitimus sensus? Venenum educit vipera ex candido flore: ergo ex eadem educere non valet apis attingentosa dulcorem? *Non potest error oriri palliatus nomine Christiano, nisi de Scripturis non bene intellectis*, aiebat S. Augustinus apud Eminentiss. Lauræam 1. part. to. 3. in 3. sent. disp. 7 n. 150. In Scripturis igitur Sacris culpa est, vel erroris occasio? Ablic. Abusi sunt hæretici relata Evangelica sententia, vt novitates suas colorarent: fecerunt vt hæretici. Audacias figmentorum suorum, quas maximè exhorret sensus humanus, verbis Evangelicis colorare tentarunt: sequuta est Ecclesia Apostoli doctrinam: *Noite omni spiritui credere, omnia probate, &c.* probavit quippè omnia, inventisque lupis sub vestimentis ovium, vestimenta depellit, & lupos esse lupos omnibus patefecit. Nunquid eis similem Venerabilem Sanctimoniam efficere voluistis? Hęc, sicut & illi, tenuit audacias figmentorum, quas maximè exhorret sensus humanus? Si tales audacias figmentorum invenistis, quomodo sub silentio reliquistis, qui & miuora notastis?

S. August.

321 Præterea, Censura vestra, ni fallor, & spiritui Ecclesiæ Catholicæ contraria videtur. Ratione dicam, etsi aliqua repetam jam dicta: Ecclesia postulat revelationem illarum omnium veritatum, quas Filius revelandas promisit in illis verbis: *Multa habeo vobis dicere, que non potestis portare modo: Cum autem venerit ille, scilicet Spiritus Sanctus, docebit vos omnem veritatem.* Oratio autem Ecclesiæ ad Patrem sic est: *Mentes nostras, quasumus Domine, Paraclitus, qui à te procedit, illuminet, & inducat in omnem, sicut tuus promisit Filius, veritatem.* Nunc sic: ergo ex veritatibus illis, quas Dominus revelandas promisit, intelligit Ecclesia, non omnes esse hætenus revelatas. Consequentia liquet, nam si putaret, omnes jam esse revelatas, proculdubio non sic oraret. Demus igitur, aliquam ex illis veritatibus nunc revelari alicui personæ particulari, & simul ei revelari, veritatem sibi revelatam esse vnam ex illis veritatibus; sed contra hujusmodi revelationem Censura vestra militaret, prout nunc jacet in terminis: ergo Censura vestra, prout nunc jacet, Spiritui Eccle-

Orat. Ecclesie.

clenæ Catholicæ contraria videtur. Minor patet: nam motivum expressum in vestra Censura, prout jacet, est, quod hac Evangelica sententia abusi sunt hæretici, vt novitates & audacias figmentorum suorum colorarent; sed hoc verum erit vsque in novissimum diem, nam quod factum est, semper factum est: ergo Censura vestra, prout jacet, contra dictam revelationem veram militaret; sed tunc foret absque fundamento, vt de se liquet: ergo & nunc.

322 Si dixeritis, veritates illas non fore revelabiles personis particularibus, nisi solum Ecclesiæ Vniversali; reddimus ad *Supr. S. 4.* supradicta §. 4. præterquam quod fat est, Censuram vestram contra omnem revelationem particularem de veritatibus illis militare, vt intelligamus, non motivo speciali, sed ratione communi V. Authori, ejusque propositioni confixæ contrahatur. Sciemus insuper, Censuram vestram ad damnandam quamlibet hujusmodi revelationem particularem, cuiusque personæ, etiã notissimæ sanctitatis, factam, vsque in diem judicij generalis esse paratam, quoniam sententia vestra hæc est, quod Deus, quanquam velit, non potest revelare tales veritates vlli personæ particulari; & quamvis possit revelare veritatem, non tamen potest revelare, veritatem revelatam esse de numero illarum veritatum, quas Filius promisit revelandas. Sciemus postmodum vi argumenti, Verbum Domini fore à vobis alligatum, vt hoc possit, & illud non possit, terminumque esse à vobis Deo Omnipotenti præfixum; & spiritum, non vbi vult, sed vbi & quomodo vos vultis, spirare: absit vero, quod talia de Doctoribus Sorbonicis & Christianissimis credamus.

323 Radicitus autem Censuram vestram enervare cupientes, propositionem confixam iterum assumamus. Ait enim Ven. Author, sibi Dominum revelasse, propter Deiparæ Mysteria in his Libris Mytica Civitatis Dei contenta, quæ in primitiva Ecclesia & vsque modo manserunt occulta, dixisse Christum illa verba in vltima Cœna: *Multa habeo vobis dicere, qua non potestis portare modò, &c.* Vos dicitis, quod hæc doctrina est falsa, temeraria, scandalosa, & hæreticis favens, &c. Videamus nunc, in quo est falsa? Conveniunt Doctores classici, qui videri possunt *Supra nu.* §. 2. hujus Concertationis 4. à num. 174. & §§. 3. & 4. Concertationis 3. à num. 123. in exordio nascentis Ecclesiæ, & per

Sequentia sæcula vique ad sæculum nostrum, quod illuminatione novæ piæ credimus illustratum, quamplura extitisse occulta Sacratissimæ Virginis Mysteria. Uidimus deinde §. 3. nõ repugnare, quod hæc Sacra Mysteria, quæ manserunt occulta, sint de eorum numero, quæ Christus occulta reliquit, & de quibus dixit: *Multa habeo vobis dicere, &c.* præcipuè cum Dominus, qualia illa forent, non explicaverit. Ostendimus similiter, quod talia Mysteria sunt revelabilia, non solum Supremo Capiti, sed etiam personis particularibus. Ex his ergo ratio nostra confurgit: Si quod V. Author ait, est vndequaque possibile, & nullatenus repugnat: vnde infertis, quod doctrina ejus est falsa. *Ab eo quippè quod res est, vel non est, oratio dicitur vera vel falsa,* ex Philotopho; sed pœnitùs ignoramus, quod ex parte rei sit sic, vel non sit; & solum scimus ex dictis, sic esse posse: ergo absque fundamento dicitis, quod doctrina ejus sit falsa.

Aristoteli:

324 Cœterum, pœtius de propositione, quæ dicitur privativè revelata, affirmamus esse credibilem vel incredibilem, quã esse veram vel falsam. Hoc patet, nam esse veram vel falsam sumitur ab eo quod objectum in se est, vel non est; sed hoc vt in plurimum ignoramus, præcipuè eam ex parte materiæ non appareat clarissimis error ex contrapositione ad Scripturam Sacram: ergo cognitio veritatis vel falsitatis objectivæ in similibus propositionibus difficillima est, & penè impossibilis. Propositionem vero esse credibilem vel incredibilem in motivis extrinsecis personæ particularis recipientis revelationes apprime fundatur supposita non repugnantia ex parte materiæ, vt eruditè ait Philamarinus traët. 1. de divinis revelationibus cap. 2. sect. 1. fol. 145. & cap. 3. sect. 3. sign. 5. fol. 196. sed hoc nobis minori difficultate notum esse valet: Ergo, &c. Ex his fieri potest, quod objectum privativè revelatum sit nobis piè credibile, & alias ex parte rei sit impossibile; quoniam possibilitas & credibilitas ex diverso capite resultât. Imò & in rebus Catholicæ Fidei, aliud est, Mysterium esse evidentè credibile; & aliud, Mysterium esse evidentè possibile, cum ex diverso capite utrumque sumatur, de quo Subtilitèr Doctor noster: itaque Mysterium supernum quod est evidentè credibile, non ideo est nobis evidentia naturali possibile; sed solum est evidentè credibile, quod tale Mysterium objectivè est possibile; nã si possibile in se non foret, neque posset fieri evidentè credibile ad Catholicam

Philamarinus.

Scotus.

Fidem. Non sic in Myſterijs, nobis propoſitis vt privativè revelatis; nam vt dixi, fieri poteſt, quod Myſterium nobis propoſitū vt privativè revelatum ſit nobis piè credibile, & aliàs ex parte rei ſit falſum & impoſſibile. Si ergo hoc verum eſt, quomodo ſic toties in Cenfura veſtra de qualibet propoſitione, eſſe falſam aſſertatis; non diſtinguentes incredibilitatē ſaltem vobis objectam, à falſitate, quæ nec ſciri nec probari valet ex inaccessibilitate materiæ revelatæ?

S. Auguſt.

325 Demum, verba S. Auguſtini iterum reſumamus: *Quis eſt tam vanus, aut temerarius, qui cum dixerit etiam vera, ſine vilo teſtimonio divino aſſermet ea eſſe, quæ tunc Dominus dicere noluit* Cauſa temeritatis in eo ſita eſt, quod qui tale diceret, profectò diceret quod ignorabat; ſed equalitèr ignoramus de myſterio revelato ex parte rei, ſecluſo divino teſtimonio, quod ſit, vel quod non ſit de numero eorum, quæ tunc Dominus dicere noluit: ergo æqualitèr temerarius eſt, qui ſine vilo teſtimonio divino dicit, Myſterium revelatum non eſſe de numero eorum, quæ tunc Dominus dicere noluit, ac qui ſine vilo teſtimonio divino aſſermat, eſſe de numero eorum, quæ tunc Dominus dicere noluit. Conſequentia præmit vi rationis; nam æqualitèr ignorata veritate, vel falſitate objecti; ſi temeritas eſt, aſſerere existentiam; temeritas erit, negare existentiam; aliàs majus motivum haberet ad aſſerendum, quam ad negandum, ex quo ſuppoſitio deſtruitur. Ergo ſecluſo divino teſtimonio, nec verum nec falſum nobis eſt, Myſterium revelatum eſſe de eorum numero, quæ tunc Dominus dicere noluit: ergo Nota falſitatis ſuper propoſitionem conſixam in hoc Articulo impropria eſt in Cenfura veſtra, ò Sorbonici.

326 Si dixeritis forſan, nos contrariari, quoniam ſupra §. 3. reſolutum nobis eſt, probabilitèr aſſerari poſſe de Myſterijs Sacraſſimæ Virginitatis Mariæ, quæ in primitiva Eccleſia manſerunt occulta, eſſe de eorum numero, quæ Dominus dicere noluit in vltima Cœna. Facilis eſt reſponſio, & doctrinarum conciliatio. Nam temeritatis nota, neque hic, neque illuc cadit ſuper aſſenſum probabilem, ſed ſuper aſſenſum certum & abſolutum. Illatio præſens ſic eſt: ſi temerarium dicitis aſſerere de aliquo Myſterio, eſſe de eorum numero, quæ tunc Dominus dicere noluit, quoniam aſſeraretur ignotū: ergo ſtaret temeritas

in eo, quod affirmaretur de objecto quod ueliretur sic esse, vel non esse; sed eo ipso non esset nobis affirmatio vera, nec falsa: ergo licet affirmatio iudicaretur temeraria, quoniam affirmabat incertum tanquam certum; non tamen iudicaretur falsa, quoniam de objecto nobis incerto, non resultat quoad nos in actu falsitas certa: ergo immerito adhibitis super propositionem Articuli Notam falsitatis.

327 Præterea Censura uestra implicat in terminis, dum super eandem propositionem coniungit Notam temeritatis cum Nota falsitatis. Hoc suadetur. Nam Nota temeritatis prout indicatur ab Augustino in casu præsentis in eo sistit, quod affirmaretur incertum pro certo; sed Nota falsitatis quoad nos, necessario exigit, quod affirmetur sic esse, id quod a nobis reuera cognoscitur, sic non esse: ergo Nota temeritatis excludit Notam falsitatis: ergo dum utramque Notam coniugitis in Censura uestra, implicatis in terminis.

328 De assensu nostro probabili nullum apparet inconueniens; nam in primis, temeritatis Nota ab Augustino relata, non cadit, ut diximus, super assensum probabilem, & conjecturalem, sed super assensum certum & absolutum absque ullo testimonio diuino. Si enim diximus, probabiliter affirmari posse, talia Mysteria esse de tali numero; scitis utique, quod ex consequentia Scholastica, probabiliter etiam affirmari potest, non esse de tali numero. Hoc habet Opinio probabilis, ut inferat, contrariam etiam fore probabilem, neutramque probabilitatem ab altera repelli, imò confirmari.

329 Restat appendere Censuram, ea parte, qua propositio confixa vocatur scandalosa, & hæreticis fauens, qui hac Evangelica sententia abusi sunt, ut nouitates & audacias figmentorum suorum colorarent. Non solum hac Evangelica sententia, sed etiam alijs innumeris Evangelicis sententijs abusi sunt hæretici male dicti. Hoc ergo nihil probat. Præterea, si revelationes huiusmodi, quoniam particulares & privatæ, fauent hæreticis figentibus revelationes, ut dicitis: ergo omnino negare revelationes privatas præterquam quod impium & temerarium est, & erroneum in fide, ut supra diximus num. 198. fauet etiam hæreticis, revelationes privatas omnino despicientibus, & præcipue Kenauicio, quem in Cathalogo Hæreticorum numerat nosser in-

Macedo. signis Macedo, tractatu de Claribus Divi Petri, eumque tanquam revelationes privatas omnino contemnentem impugnat. Canisius de Maria Deipara lib. 1. cap. 8 fol. 43. col. 2. & lib. 5. c. 29 fol. 608. col. 2. init. Hæreticorum insuper est, suis erroribus

Canisius. Scripturas Sacras prætexere, vt ait ipse Canisius lib. 11. fol. 142. col. 2. & alibi: vsus ergo Sacrarum Scripturarum faveret hæreticis? Non tenet: Censura igitur vestra nihil concludit, & Sorbonici, vobisque non minorein pietatem in simili Censurâ diiudicio commendamus in posterum; scientes, quod dicta & gesta Servorum Dei in bonam partem sunt accipienda, vt debita charitate & humilitate Censoribus admonent S. Catharina Seraphicæ & S. Theresia à Iesu supra cit. num. 299.

*Amadeus
in Biblio-
theca Vir-
ginali to. 1*

330 Quoniam autem suspicamur, circa Privilegia Sacratissima Virginis Mariæ non facilè vobis credibile fieri, alia, atque alia quamplura adhuc revelanda manere; vtque pietati vestræ viam ad vltiora paremus, auctoritatem celebrem Amadei tom. 1. Bibliothecæ Virginalis repertam, rapt. 8. fol. 715. col. 2. tanquam coronam huius Concertationis adhibeam: ait sic: O Maria Immaculata, magna sunt dona tua, ingentia munera tua, quæ lingua humana exprimi non possunt, mente cogitari, vel apprehendi vix possunt: ista dona non statim omnibus manifestabuntur, sed in varijs temporibus, prout donator magni consilij ordinavit, nunc hæc, nunc illa revelabuntur: & tandem postquam venerit dissenso, quæ per multa secula durabit, & tandè consummabitur, & disjuncti conjungentur: miserabitur Dominus populo suo, & mittet novum agnū, qui docebit secreta fidei omnes gentes; tua dona universa narrabit, conscribet, & annuntiabit, multiplicabuntur solemnitates tuæ, augebuntur festa tua, & declarabitur martyrium tuum, & compassio tua, & dolores tui, & mors tua occulta, quando mortua fuisti cum Christo, de quibus tunc mirabuntur secula illa; tanquam de ignotis. & quæ in opinione hominum non fuerunt: vsque ad tempora illa felicia. Hæc autem omnia Filius tuus Iesus Christus Dominus nosciet faciet intercessionibus tuis, & meritis tuis, quæ vt pro nobis quoque, à Advocata peccatorum, depreceris, &c. Consonat Venerabilis Abbatisa, nu. 115. 2. partis Mylicæ Civitatis Dei, vbi prevenit pietatem Fidelium ad alia Sacratissima Virginis Mariæ Privilegia, vltra hæc futuris sæculis revelanda: Hispana verba sunt: Dexo cseritos muchos Sacramentos de la Sagrada

Reyna; que se me han declarado, y conozco restan muchos de grande admiracion, y veneracion; para los quales quiero pre- venir la piedad, &c. Non ergo in Libris Mysticæ Civitatis Dei finita sunt Deiparæ Sacramenta, sed alia plura restant mani- festanda, quibus vestrorum pietas, ô Celeberrimi Doctores Pa- risienses, oportet esse parata.

ARTIC. IV.

CENSURÆ DD. DEPUTATORVM
Parisiensium.

331 **P** Ag 18. num. 10. Nolo ea spectari ab hominibus, tan- quam Opiniones, aut simplices Visiones, sed tanquam constantem, & infallibilem veritatem.

CENSURA DD. DEPUTATORVM.

332 **C** Vm ad Ecclesiam pertineat Fidelibus proponere veri- tates, tanquam constantes & infallibiles ex Verbo Dei scripto, vel non scripto, per Apostolos ad nos transmissis; hæc Pro- positio falsa est, temeraria, scandalosa, & Authoritati Ecclesiæ derogans.

333 Censuram Suppositiciam super propositionem confixã in hoc Articulo 4. invenies supra num. 166. & iterum anno- ratur num. 320.

CONCERT. V.

SUPER PROPOSITIONEM CENSURÆ
subjectam in hoc Articulo 4.

334 **D** ISPUTANDA veniunt 1. Discordia inter Versio- nem Gallicam & Originale Hispanum. 2. Legiti- ma V. Abbatissæ intelligentia in propositione confixa, prout ad originale fidelitèr reducta. 3. Concordia V. Authoris cum alijs
DD.

DD circa credibilitatem præstandam revelationibus privatis.
 4 In alijs revelationibus privatis locutiones similes propositioni confixæ. 5. Redarguitur Censura DD. Deppuratorum Parisiensium.

S. I.

OSTENDITVR SUBSTANTIALIS
 discordia inter Versionem Gallicam & Originale Hispanicum.

Textus
 Hispanus.

335 **T**EXTVS Hispanicus ait sic: *Y no quiero (loquitur Dominus) que sea esta descripcion, y declaracion de su vida (ideft Sacratiffimæ Virginis) opiniones, ni consemplaciones, fino la verdad cierta: Los que tienen oidos de oir, oigan, &c.*

336 Versio de Hispano in latinum: *Et nolo, quod sit hæc descriptio, & declaratio vita ejus, opiniones, nec contemplationes, sed veritas certa. Qui habent aures audiendi, audiant, &c.*

Versio
 Gallica.

337 Versio ex Gallico in latinum: *Ego nolo, quod respiciant eam, tanquam opiniones, nec visiones simplices, sed vt constantem, & infallibilem veritatem, quod qui habent aures audiant, &c.* Sic magis ad litteram exprimitur Versio Gallica, quam quomodo translata est in Articulo Censuræ.

Discordia.

338 Substantialis discordia liquet. Nam hæc propositio: *Nolo quod sit descriptio hæc opiniones, sed veritas certa;* valdè diversa est ab alia: *Nolo quod respiciant eam tanquam Opiniones, sed vt constantem & infallibilem veritatem.* Prima respicit ad esse; secunda, ad judicari respectu nostri. Aliud quidem est, divinam Historiam Mysticæ Civitatis Dei non esse in se opiniones, & aliud excludere in nobis opiniones: vel aliter: aliud est, divinam Historiam Mysticæ Civitatis Dei esse in se veritatem certam, & aliud est, esse nobis veritatem certam. Sicut aliud est, propositionem hanc, *Deus existit,* esse propositionem per se notā quoad se; & aliud, esse per se notā quoad nos: esse per se notā quoad se, est, quoad se carere probatione à priori: esse per se notā quoad nos, est carere probatione à priori quo ad nos, ita vt nos clare
 nos:

noscamus, carere probatione à priori. Potest ergo propositio esse per se nota quoad se, dū quo ad se careat probatione à priori, quin sit per se nota quo ad nos, dū nos non cognoscamus, carere probatione à priori. Consimiliter, Propositio quæ non est per se nota quoad viatores, quoniã nō cognoscimus, carere probatione à priori, potest esse per se nota quo ad comprehensores, qui clarissimè intuentur, talem propositionem carere probatione à priori. Cœterum, quodlibet objectum conscientiæ probabilis est quo ad se determinatè & certè verum, vel certè falsum; & tamen quo ad opinantem nec est certè verum, nec certè falsum; idemque objectum respectu vnius est opinabile, & respectu alterius est certissimè verum, vel certissimè & evidentè falsum. Aliud est ergo, quod descriptio Mysticæ Civitatis Dei sit in se veritas certa; & aliud, quod sit nobis veritas certa: igitur propositio illa: *Nolo, quod sit descriptio hæc Opiniones, sed veritas certa*; improprie & ultra legitimum sensum vertitur in aliam: *Nolo, quod respiciant eam tanquam Opiniones, sed vt constantem & infallibilem veritatem.*

*Propos-
tio p. r se
nota.*

339 Etenim Mysteria Deiparæ, in Libris Mysticæ Civitatis Dei conscripta, considerari valent, vel in ordine ad Deum revelantem; vel penes ipsa Mysteria secundū se, & in esse objectivo; vel in ordine ad Venerab. Authorem revelationes recipiētem; vel in ordine ad cœteros fideles, quibus indicitur, talia Mysteria esse privativè revelata. In ordine ad Deum, certum est, non fore Opiniones, nam Deus nihil opinative cognoscit, sed scientiã metaphisicè certã intuetur omnia. Cognoscit quidem Deus sine opinione opiniones hominum, sicut malum sine malitia; & fictum ab alijs, quin ipse fingat. Neque Mysteria penes semetipsa in esse objectivo possunt esse Opiniones, nam sic *quodlibet est vel non est*, vt Philosophus asseruit. Neque in ordine ad V. Authorem, revelationes talium Mysteriorum recipientē, possunt esse Opiniones; tū quia non assensu opinativo, sed certitudinæ lucis propheticæ Mysteria percipiebat; tū etiam quoniam non examinando Opiniones Doctorum, neque cuilibet earum adherendo electione proprii iudicij, sed divina luce revelante suscepit ea. In ordine autem ad alios fideles, qui nec à Deo illuminati sunt ad talia Mysteria cognoscenda, luce infallibili; nec eis ab Ecclesia Catholica, Decreto ex Cathedra dimanau-

Aristot.

te, inditum est, ea ipsa Mysteria, forte à Deo revelata: aliter talia Mysteria possunt eis esse opiniones, & aliter non: si piè credunt, esse à Deo revelata, eo ipso piè credunt, non esse Opiniones, sed revelationes, & veritatè certā; verum nec sic infallibiler assentiunt, esse veritatem certam & infallibilem, quoniam nec infallibili fide credunt, esse à Deo revelata: Si vero opinativè assentiunt revelationi, opinativè quoque assentiunt Mysterijs revelatis, & in hoc sensu talia Mysteria sunt eis Opiniones. De his infra.

Alia Discordia. 340 Præterea, propositio illa: *Qui habent aures audiendi, audiant:* improprie & inadæquatè vertitur in aliam: *Qui habent aures audiant:* nam verbum omissum, *audiendi*, nec sine Mysterio positum est in Sacro Textu Lucæ 14. v. 35. nec licet omitti in Versione fidei.

S. II.

LEGITIMA VENERABILIS ABBATISSA intelligentia in propositione confixa, prout ad Originale proprium fideliter reducta.

341 **E**XPONENDA propositio sic est: *Nolo, Descriptionem hanc (loquitur Dominus de Divina Historia Mysticæ Civitatis Dei) esse Opiniones, neq; Contemplationes, sed veritatem certam.* Diximus supra nu. 339. Mysteria Deiparæ, in Mystica Civitate Dei conscripta, considerari valere, vel in ordine ad Deum ea revelantem; vel penes ipsa Mysteria in esse rei, vel objectivo; vel in ordine ad V. Authorem revelationes talium Mysteriorum suscipientem; vel in ordine ad ceteros Ecclesiæ fideles, in quorum notitiam talia Mysteria, vt privativè huic V. Abbatissæ revelata, devenerint. Nunc autè difficultatis punctū contractiori calamo pertingentes, sequenti resolutione genuinam V. Authoris incipientem mentem aperire.

342 Dicendum igitur, Venerabilem Matrem in propositione relata voluisse, Mysteria Sacratissimæ Uirginis Mariæ sibi revelata, & tribus tomis Mysticæ Civitatis Dei conscripta, esse de Fide Catholica ceteris Fidelibus, neque eis credendi obligationem imponi. Hoc apertissime constat ex varijs ipsius Ope-

ris testimonijs, vbi sæpelepiùs repetit V. Author, credibilitatè talium Mysteriorum committi pietati Fidelium: & quidem non committeret pietati, quod aliàs intelligeret ex obligatione rigorosa procedere.

343 Eliginus primum assertæ propositionis testimonium ex 2. part. num. 1514. vbi ait V. Abbatisa: *La firmeza que trae consigo la verdad divina, no dexa duda para el entendimiento, que la conoce, y mira en el mismo Dios, donde todo es luz, sin mezcla de tinieblas, y se conoce el objeto, y la razon.* Nunc adverte: Pero para quien oye en relacion estos Mysterios, necesario es dar motivos à la piedad, para pedir el credito de lo que es obscuro. Hic duo notanda: 1. Respectu V. Matris divinas revelationes suscipientis, expetitur fore assensum Fidei supernz Mysterio revelato ex firmitate & certitudine divinz lucis, *la firmeza que trae consigo la verdad divina, &c.* Secundùm: Eadem Mysteria pietati Fidelium esse commissa absque obligatione stricta credendi, quod exprimitur in illis verbis: *Pero para quien oye en relacion estos Mysterios, necesario es dar motivos a la piedad, &c.*

Myfl. Civ.
Dei, 2. p.

344 Aliud simile assumptæ propositionis testimonium invenitur 3. part. Mysticæ Civitatis Dei num. 327. à lin. 15. vbi ait V. Author: *Si lo que escribo va consiguiendo, y no se opone en cosa alguna al Texto Sagrado, y corresponde à la dignidad de la materia que trato, no puedo darle mayor autoridad à la Historia, y tampoco pidirà mas la piedad Christiana.* Ergo pietatem Christianam semper advocat V. Mater, & non obligationem credendi, dum de credibilitate talium Mysteriorum punctum attingit.

Ibid. 3 p.

345 Idipsum confirmatur ex 2. part. nu. 413. circa finem, vbi ait: *Atiendan los corazones pios, y fieles à la dignacion de esta su Amantissima Reyna, y Señora, en desplegar algunos de tantos, y tan ocultos Sacramentos por un vilissimo instrumento, &c.* Et num. 1115. à lin. 19. vbi ait: *Conozco restan muchos Sacramentos ocultos de grande admiracion, y veneracion, para los quales quiero prevenir la piedad, &c.* Et n. 1518. ejusdem 2. part. à lin. 1. ait: *Estas congruencias me parecen bastantes, para que la piedad Catolica se alegre, y se consuele con la noticia de este Mysterio, y de los que dirè adelante, &c.* Et 3. part. num. 119.

Ibid. 2. p.

à lin. 7. ait: *Para la prudencia, y piedad Christiana, bastava por razon saber, que solo à esta pura Criatura tuvo Dios por Madre natural, y que sola ella fue digna de serlo entre todas las criaturas, &c.* Vbi valdè notandum, quoties repetitum verbum Pietatis, la piedad Christiana, la piedad de los Fieles, la piedad Catolica, los corazones pios, &c. Convictum ergo manet, V. Authorem nunquam intellexisse, Mysteria Deiparæ, in Libris Mysticæ Civitatis Dei ab ipsa conscripta, esse de Fide Catholica, eo solum quia ipsi revelata; neque eo Fidelibus imponi strictam obligationem credendi.

Ibid. 1. p.

346 Dicendum 2. V. Abbatissam profectò cognovisse, se teneri, firmam prestare Fidem revelationibus receptis, & Mysterijs revelatis, semel posita claritate divinæ lucis, vel evidentia in attestante, prout ipsa fatetur 1. part. num. 15. à lin. 9. vbi loquens de certitudine divinæ lucis sibi communicata ait: *Se conoce al Señor con tanta claridad, y certeza, que no dexa duda alguna de lo que se entienda. Pero primero, y mejor se conoce ser Dios el que està presente, que se entienda todo lo que su Magestad habla.* Et 2 part. num. 1514. à lin. 1. ait: *La firmeza que trae consigo la verdad divina, no dexa duda, &c.* Et 3. part. num. 672. à lin. 9. ait: *A mi bastame para no ballar duda en lo que digo, la luz con que lo conozco, &c.* Et clariùs, si clariùs fieri potest, num. 16. Epistolæ Dedicatoriæ, quæ reperitur post finem textus tertiæ partis, à lin. 8. ait. ipsa V. Mater: *Estas verdades, y beneficios del Señor son de condicion, que no dexan en la alma por entonces turbacion, ni duda, antes con vna suavissima fuerça la llenan, ilustran, satisfacen, y sossegan.* Constat igitur, hujusmodi Deiparæ Mysteria, respectu V. Authoris, revelationes eorumdè Mysteriorum recipientis, fuisse objectum creditum Fide superna, vel assensu clarissimo cum evidentia in Attestante, consequenterque, V. Abbatissam rexpexisse talia Mysteria tanquam veritatem certam, non autem tanquam opiniones, vel contemplationes.

347 Ex his facilè resolvitur punctum principale utriusque Centuræ super propositionem confixam, & intelligentia legitima originalis propositionis fit manifesta. Nam si quizratur, quomodo salvandum, Descriptionem hanc Mysticæ Civitatis Dei non esse opiniones & contemplationes, cum resolutum ma-

near,

near; respectu Fidelium non esse veritatem certam, aliàs retul-
taret in eis obligatio credendi? Dicendum est necessario; propo-
sitionem illam: *Nolo, Descriptionem hanc esse opiniones, nec contem-
plationes, sed veritatem certam*, solum loqui cum V. Authore,
cui omnia in tali descriptione revelata, erant veritas certa, vt
nuper ostendimus Casu vero, quod talis propositio etiam ad
ceteros Fideles dirigatur, non resultat ex ea obligatio creden-
di, vsque dum ab Ecclesia Catholica definiatur, Deum fuisse, qui
talia revelavit & dixit. Hoc modo exponendæ & expolitæ vi-
dentur aliæ similes locutiones in alijs revelationibus privatis,
de quo infra.

Exposit.

348. Vt autem evidentius legitimus sensus Notatæ propo-
sitionis comprobetur, maximè proderit, sententiam relatum
cum alijs ejusdem Mysticæ Civitatis Dei clausulis conferre; nam,
teste Augustino: *Oriuntur errores de Scripturis malè intellectis, &
hoc itea, quia precedentia & consequentia non contulerunt*, vt su-
pra notavimus num. 12. 62. & 63. Videamus ergo, quomodo
alijs in locis ejusdem Operis explicet V. Abbatis, descrip-
tionem hanc non esse opiniones, nec contemplationes.

S. August.

349. Secunda parte Mysticæ Civitatis Dei num. 678. à
lin. 1 ait V. Author: *En muchas cosas de las que voy escribiendo,
me consta ay gran diversidad de Opiniones entre los San-
tos Padres, y Autores. en cuya declaracion no me detengo, por-
que no es necesario para mi intento; y porque yo escrivo solo
aquello, que se me va enseñando, y dictando. Y en las cosas
que escrivo, no convenga introducir disputa: porque desde el
principio, como entonces dixè, entendi del Señor, que queria
escribisse toda esta obra sin opiniones, sino con la verdad, que
la divina luz me enseñaria*. Ad marginem loci. hujus concita-
tur num 10. primæ partis, vbi reperitur clausula Censuræ sub-
jecta sub hoc Articulo, quasi hanc per aliam notetur explican-
dam.

Myst Civ.
Dei, 2. p.

350. Eadem 2. part. num. 1115. à lin. 17. ait V. Mater: *El
intento del Señor en mandarme escribir esta Historia (como otras
vezes he dicho, y muchas he entendido) es manifestar algunos de
estos ocultos Sacramentos, sin opiniones, ni congeturas humanas,
&c. Hic etiam annotantur in margine num. 10. primæ part. &
num. 678. secundæ partis, quos supra transcripsimus.*

Myst. Civ.
Dei, 2. p.

Vid. 3. p. 351 Consonat similiter 3. part. num. 327. à lin. 7. vbi ait ipsa V. Author: *Sobre todos estos, y otros successos, tengo entendido varian mucho los Escritores en señalar los años, y tiempos en que sucedieron, y en ajustarlo con el texto de los Libros Canonicos. Pero yo no tengo orden del Señor para satisfacer à todas estas, y otras dudas, ni componer estas controversias: antes desde el principio he declarado (hic iterum notatur in margine num. 10. primæ partis Censuræ subjectus) que su Magestad me ordenò, y mandò escribiesse esta Historia sin opiniones.*

Epist. Dedicat. 352 Postmodum, alia ipsius Operis testimonia prætermittentes (quoniã nihil superadditur in eis ijs quæ nuper retulimus) solum verba num. 16. Epistolæ Dicatoriæ præcitatz, fideliter pro coronidè transcribam à lin. 13. vbi ait V. Abbatissa: *No por esto se dà por vencida la ira dei Dragon; (locuta erat de securitate divinæ lucis) y permitiendosela el Señor para nuestro exercicio, buelue à molestar à las almas como importuna mosca. Y así lo à hecho conmigo, sin aver palabra en esta Historia, que no aya contradicho con infatigable porfia, y tentaciones, que no es necessario referirlas. La mas ordinaria ha sido dezirne, que todo lo que escrivia es imaginacion mia, ò discurso natural; otras vezes, que era falso, y para enganar al mundo. Y es tanta la enemiga que ha tomado con esta Obra, que por desvanecerla, se humillava este Dragon à dezir, que à lo mas venia à ser meditacion, y efecto de la oracion ordinaria. Hoc scripsit V. Mater, postquam dictos Libros Mysticæ Civitatis Dei, tribus partibus comprehensos, manu propria conscriptos, & nomine proprio firmatos reliquit.*

Legimus sensus. 353 His igitur clarissimis V. Authoris omnibus testimonijs sedulo perpensis, propositionem confixam ad Originale proprium restitutam, exponere compellimur, & coarctamur, sic, vt illa Domini propositio: *Nolo, Descriptionem hanc esse Opiniones, nec contemplationes, sed veritatem certam: vertatur in istam: Nolo, Descriptionem hanc (Mysticæ Civitatis Dei) fieri vel componi ex Opinionibus, vel contemplationibus aliorum Doctorum; sive ex Opinionibus Doctorum, vel contemplationibus tuis (dum loquitur cum V. Authore) sed ex lumine superno manifestante tibi veritatē certā. Expositio hæc videtur legitima ex contextu clausularū,*
quas

quas hic successivè vnam post aliam ex ipso Opere fidelissimè deceptissimus ad litteram. Et quanquam quælibet illarum idipsum satis apertè demonstrat, ex convenientia tamen omnium urgentius & abundantius comprobatur sensus erutus. Quid clarius pro expositione relata, quam illa Venerabilis Abbatisz verba 2. part. num. 6. 78. *Cognosco opiniones Doctorum; sed à principio, sicut tunc dixi* (scilicet num. 10. 1. part.) *intellexi; à Domino, Opus hoc scribendum fore sine opinionibus, & juxta veritatem, quam divina lux me doceret?* Propositio ergo illa Domini, quæ est in Operis principio: *Nolo, Descriptionem hanc esse Opiniones, juxta intelligentiam Authoris hic expressam, nihil aliud explicat, nisi: Nolo, Descriptionem hanc fieri juxta opiniones Doctorum, sed juxta veritatem revelandam claritate divina lucis.* Quis autem dubitabit hoc, quod descriptio facta ex revelatione divina, facta non est juxta Doctorum Opiniones? Hoc tamen non obstanti, quod evaquata est difficultas in assumpto principaliori: transeamus ad manifestandam concordiam inter V. Matrem & alios Doctores, circa credibilitatem exhibendam revelationibus privatis.

Myst. Civ. Dei, 2. p.

§. III.

OSTENDITUR CONCORDIA INTER
V. Abbatissam aliosque Doctores, circa credibilitatem præstandam revelationibus privatis.

354 **D**ISTINCTIO, divisioque divinarum revelationum in communes & privatas, si vè sint de genere Prophetiz, si vè de genere Oraculi, vel alio quocumque modo fiant, communis est inter Theologos, fulcra SS. PP. & DD. auctoritatibus, quibus consonat V. Abbatissa 1. part. *Mysticæ Civitatis Dei* num. 613. & 614. vbi communes & publicas revelationes à privatis & particularibus distinguit.

Ibid. 1. p.

355 Revelationibus publicis & communibus ab Ecclesia Catholica propositis (ideo enim communes & publicæ vocantur,

tur, quoniam ab Ecclesia Universalis, vel ejus Capite Supremo, tanquam ex Cathedra loquente, omnibus Fidelibus (vti necessario credendæ proponuntur) teneri nos per habitum Fidei Catholicæ firmiter assentiri, est absque controversia quasi dogma profitendum. Sic & fateatur à V. Matre varijs in locis Mysticæ

Ibid. 3. p.

Civitatis Dei, præcipue 3. part. nu. 459. 496. 497. 730. ubi Suprema potestas Vicarij Iesu Christi, obedientiaque ei debita manifestatur.

356 Ad revelationes autem privatas & particulares devenientes, in quibus nostrum est inditum Certamen, cum distinctione supra relata loquemur. Etenim privatæ revelationes, vel considerantur in ordine ad personam recipientem eas, vel in ordine ad alios, quibus relativè tanquam alienæ personæ factæ proponuntur. Diximus supra, valde distinctum fore vnum ab alio; quapropter diversis conclusionibus utrumque resolvam.

Conclus. 1.

357 Sic prima conclusio. Revelationibus privatis, sufficienter propositis, debetur assensus de Fide ab anima fidei, tales revelationes recipiente. Dixi notanter, *revelationibus privatis sufficienter propositis*, ad eas revelationes excludendas, in quibus defectu sufficientis certitudinis, dubitare potest anima de diabolica deceptione. Tunc ergo revelatio dicitur sufficienter proponi, & sufficienter proposita, quando nulla intervenit dubitatio, & clare cognoscitur, Deum esse loquentem. Hanc certitudinem & securitatem, expresse fateatur habuisse V. Author 2. parte Mysticæ Civitatis Dei num. 1514. & 3. part. nu. 672. & alibi sæpe. Videantur etiam supra V. Abbatissæ testimonia nu. 346. Solet quidem à Deo sic illustrari anima recipientis revelationes verè divinas, & sic voluntate affici, ac de veritate revelationis ita certiorari, vt apertè cognoscat, & firmissimè credat, Deum esse revelantem, & revelationis auctorem. Quando igitur revelatio privata sic sufficienter proponitur, tenetur anima suscipiens revelationem, assentiri de Fide revelationi, & objecto revelato. Haud necesse videtur hic disputare, utrum talis assensus pertineat ad Fidem Catholicam, sive ad Fidem Theologicam, seu simplicem; hoc parum refert, cum dicere sufficiat in præsentia, teneri animam assentiri de fide revelationi sic sibi propositæ. Favent conclusioni S. Augustinus, & S. Gregorius Magnus, quos citat & sequitur Delrio lib. 4. *disquisit. magicarum*

Myst. Civ. Dei.

Delrio.

cap. 1. sect. 1. Etiam est nobiscum Durantus in suo celebr. tract. de Visionibus cap. 5. fol. mihi 96. col. 2. vbi multos & graves pro se citat Authores, inter eosque Suarium de Fide, disp. 3. sect. 10. & disp. 19. sect. 5. num. 10. Bellarminum lib. 3. de Iustificacione cap. 3. & favorabilem notat Angelicum Doctorem 2. 2. quest. 1. art. 1. vbi loquitur de objecto formali Fidei. Citantur item ab Illustrissimo Consalvo Duranto, Corduba, Vega, Catherinus, Aragon, & Salmeron, locis ibi videndis. Hi omnes concordè calamo etiam defendunt, hæreticum fore, qui revelationi sibi factæ sufficientè propositz, objectoque ipsi sic revelato non assentitur. Brondus tamen disp. 2. quest. 4. in cap. 1. Apocalyp. sustinet, quod qui habet hujusmodi revelationes privatas, non assentitur eis per habitum Fidei infusæ, sed ex sola apparentia signorum; communiter verò impugnatur: nec hoc ad nos.

Durant.
Suarez.
Bellarm.
S. Thomas

358. Probatur 1. conclusio. Revelationes privatæ transire valent in publicas & communes, & de facto plures transierunt, ut probat Philamarinus tract. 1. de divinis revelationibus cap. 1. sect. 12. fol. mihi 63. num. 2. sed dum erant particulares & privatæ, debitus fuit eis assensus Fidei divinæ à subjectis recipientibus eas: Ergo, &c. Minor, in qua est difficultas suadetur ex Scriptura Sacra, in qua legimus revelationes multas privatim factas, etiam de rebus humanis, & temporalibus; sed fides inde concepta laudatur, tanquam Fides divina, ejusdem excellentiæ cum quacunque alia: Ergo, &c. Probatur min. & verbis utar præcitati Philamarini num. 7. vbi ait: Paulus ad Hæbreos cap. 11. laudat fidem Saræ in revelatione de futuro filio, & quoniam in principio tarda extitit ad credendum, reprehenditur, ut habetur in Genes. cap. 18. Etiam reprehensus & punitus fuit Zacharias, Lucæ cap. 1. quoniam dubitavit de revelatione sibi facta ab Angelo Domini, quod vxor ipsius conciperet, &c. Similesque aliæ revelationes, tum in Veteri, tum & in Novo Testamento factæ, videri possunt apud ipsum Philamar. cit. & præcipuè Actor. 11. v. 28. & cap. 21. v. 11. Ergo, &c.

Brondus.
Philamarinus.
Hæbr. 11.
Genes. 18.
Actor. 11.
Tridentin

359. Probatur secundo conclusio ex Concilio Tridentino sess. 6. cap. 12. vbi definitur: Neminem posse scire se esse in numero prædestinatorum, nisi per specialem revelationem. Et Canone 16. similiter decernitur, neminem esse certum certitudinis suæ de sua gratia, vel salute, per seperantia, nisi per specialem revelationem.

nem: Ergo clarè supponit Concilium, hanc revelationem esse possibilem, & sufficientem ad causandam certam fidem. Consequentia suadetur, nam dum Concilium nihil distinguit de Fide, satis indicat esse eandem, qua cœtera creduntur: Ergo, &c.

360 Tertio suadetur: Dum revelatio sufficientèr animæ proponitur, satis cognoscitur esse à Deo loquente; sed creatura tenetur præstare fidem Deo loquenti: Ergo, &c. Etenim si Deo credere tenemur: ergo qui cognoscit, quod revelatio sibi provenit à Deo, debet revelationi sibi factæ, ejusque objecto revelato assentiri de Fide. Quoniam autem motivum credendi in talibus personis idem est cum motivo Fidei Theologiæ, scilicet Authoritas suprema Dei revelantis, qui nec potest fallere, nec falli, ideo libentius in hanc de Fide Theologica, quam in aliam partem de distincta ratione Fidei me subscribo.

*Secunda
Conclus.*

361 Sit secunda conclusio. Si revelationes privatæ eleventur ad publicas, & communes, vt si ab Ecclesia Catholica proponerentur credendæ vniuerso Populo Christiano, tunc absque dubio teneremur præstare fidem eisdem revelationibus, & assensum præbere ex habitu Fidei Catholicæ; talesque revelationes, jam dicerentur Catholicæ, idest communes, generales, & vniuersales; nam Catholicum idem est, ac generale, & vniuersale, vt bene notat eruditus Philamarinus fol. 64. num. 2. Conclusio hæc probatione non eget, vtpotè principijs Fidei conformis. Nam Ecclesia Catholica regitur à Spiritu Sancto, habetque infallibilitatè in proponendo, & definiendo veritates, propter quod ab Apostolo 1. *Timot. cap. 3.* appellatur columna, & firmamentum veritatis: ergo veritatibus ab illa propositis ad credendum, tenemur ex habitu Fidei infusæ & Catholicæ præstare firmiter assensum. Idem asserit U. Maria à Iesu de Agreda 1. part. *Mysticæ Civitatis Dei* num. 115. & 2. part. num. 138. & 3. part. num. 722.

Philamar.

1. Timot. 3.

*Myst. Civ.
Dei.*

Conclus. 3.

362 Sit 3. conclusio. Si revelationes privatæ non proponuntur ab Ecclesia, sed ab illo qui recepit eas, vel ab alio referente ipsas, non tenemur credere, nisi ex sola pietate, fideque tantummodo humana, & per modum consilij; ita vt juxta solam prudentiam teneamur ipsis præstare fidem; nullo autem modo sub pœna peccati lathalis. Sic inter alios latiori calamo Broudus *disp. 2. quæst. 4. in cap. 1. Apocalyp.* & Philamarinus *de divinis*

Broudus.

revelationibus tract. 1. cap. 1. sect. 12. num. 13. Idem tenet V. Author, cujus auctoritates supra transcripsimus à n. 342. nostri Certaminis. Suadetur 1. resolutio, nam ea quæ spectant ad salutem animæ, sufficienter traduntur per revelationes factas in Lege, in Prophetis, & in Apostolis, juxta illud Lucæ 16. v. 29. *Habent Moysen & Prophetas, audiant illos: & paulò post: si Moysen & Prophetas non audiverunt, neque si quis ex mortuis resurrexerit, credent; sed revelationes privatæ neque in Lege, nec in Psalmis, neque in Prophetis continentur, saltem expressè: Ergo, &c.* Major est manifesta in Mystica Civitate Dei 1. part. num. 660. & 2. part. num. 630. & 1044. ubi expressè dicitur, Ecclesiam Militatè superabundanter habere, & habuisse à principio in Scripturis Sacris, in Apostolis, & Prophetis omnia necessaria, de quo etiam supra num. 316. Minor similiter liquet 2. part. num. 1516. ubi de continentia implicita occultissimè myllicorum in Sacris Litteris satis agitur, expressa vero continentia negatur: Ergo, &c.

Myst. Civ.

363 Secundo probatur Assertum, nam absolute loquendo, revelationes privatæ possunt esse falsæ, cum Sathanas se possit transfigurari in Angelum Lucis, *ut ait Apostolus 2. Corint. 11. v. 14. & ad Galat. 1. v. 8.* & ab Authore facetur 1. part. n. 617. sed nobis non constat ex regula Fidei, sic non evenisse recipienti revelationes particulares nobis propositas: non ergo tenemur credere sub poena peccati lethalis.

2. Cor. 11.
Galat. 1.

364 Tertio suadetur, ex Apostolo nam 1. Thessal. 5. v. 20. non dixit: *Prophetijs nolite credere*, nec jussit Prophetijs statim credere, sed dixit: *Prophetias nolite spernere*, quod utriusque valde diversum est, ut ex terminis liquet: Ergo, &c. Haud dissimile reperies in Mystica Civitate Dei 1. part. à num. 609. ubi de revelationibus tam publicis, quam privatis.

1. Thessal.
5.

365 Verum & si revelationibus privatis non teneamur credere nisi ex sola pietate, intra lineam ramen ipsius pietatis, aliæ sunt alijs credibiliores, urgentioraque habent signa & motiva prudentis credibilitatis, tum ex parte subjecti referentis ex obedientia se habuisse tales revelationes, tum ex parte materiæ revelatæ, quæ rationi, & cæteris Mysterijs Catholicæ Fidei magis consonare videtur. Quando igitur, revelatio particularis sic prudenter credibilis apparet, haud dubito quòd assensus, quam:

Scotus.

quamvis aliàs sine obligatione credendi, fiat per habitum Fidei, non solum in recipiente revelationes, sed etiam in alijs, quibus prudenter credibilis proponitur privata revelatio. Sic Scotus in 3. dist. 23. quæst. vnic. Vega, Aragon, Malderus, Catharinus, Bellarminus, Salmeron, Suarez, Vazquez, Sanchez, Torres, Granadus, Tannerus, Coninch, Merarius, Petrus Hurtado, & Lugo, citati à Ripalda tract. de Fide divina disp. 7. de revelatione privata, sect. 1. num. 4.

Ripalda.

Conclus. 4.

366 Sic 4. conclusio. Licet regulariter non teneamur præstare fidem revelationibus privatis, possibilis est casus, in quo aliquis teneatur credere nonnullis revelationibus privatis, sibi sufficienter propositis, etiam ante propositionem Ecclesiæ. Hoc suaderetur, nam talia miracula fieri possunt à Deo in confirmationem alicuius privatæ revelationis, ut revelatio fiat evidenter credibilis omnibus, qui illa miracula videant, & adimpletiones prophetiarum cognoscant. Sic Oviedus controv. 2. de Fide disp. 9. sect. 3. §. 20. Ripalda tract. de Fide divina disp. 7. de revelatione privata sect. 1. nu. 3. Hurtadus uterque, Petrus, scilicet, & Gaspar, & alij permulti. Quoniam autem casus iste rarus est, doctrina generalis est tenenda, requiri propositionem Ecclesiæ, ut alij credere teneantur. Pro conformitate V. Abbatissæ circa hoc quartum assertum & doctrinam antecedentem, sapientis offeruntur iudicio verba illa Mysticæ Civitatis Dei, supra relata nu. 345. Videantur etiam in 3. part. ipsius Mysticæ Civitatis Dei, num. 621. & 622.

Ovied.

Myst. Civ.
Dei.

367 Super hoc igitur de credibilitate, vel incredibilitate privatarum revelationum, consonam, & conformem habemus V. Authorem sanæ doctrinæ Theologorum; dum quidquid tribus in assertis ex DD. mente stabilitum est, doctrinis quoque Mysticæ Civitatis Dei repetitis testimonijs firmatum reperimus.

Nunc autem, inter propositionem in Articulo Censuræ confirmam, aliasque particulares revelationes permissivè in Ecclesia Dei approbatas, consonantiam requiramus.

S. IV.

IN ALIIS REVELATIONIBVS PRIVATIS locutiones similes propositioni confixa.

668 PROPOSITIO U. Abbatissæ, vel potius Sponsi Cœlestis ad Sponsam dilectam, sic est: *Nolo, Descriptionem hanc (Mythicæ Civitatis Dei) esse opiniones; nec contemplationes, sed veritatem certam. Qui habent aures audiendi, audiant. Vbi tria sunt videnda: 1. Si de alijs revelationibus privatis, in Ecclesia Catholica legi permisis, dictum sit, non esse opiniones, nec contemplationes. 2. Si affirmatum sit, esse veritatem certam. 3. Si voces hujuscemodi, scilicet: Qui habet aures audiendi, audiat, reperiantur in eis?*

369 Circa primum & secundum legatur in primis S. Birgitta lib. 1. suarum revelationum cap. 9. fol. mihi 18. col. 2. med. vbi sic introducitur loquens Regina Cœli: *Alii qui sunt, qui maligno spiritu negant me assumptam corpore & anima, alii qui etiam quia nesciunt melius. (Nunc observa) Sed ista est pro certissimo rei veritas quod cum corpore & anima ad Cœtam assumpta sum: Ex his differam; Ergo de aliquo Mytherio private revelato, assertum invenitur, quod sit pro certissimo rei veritas; sed non posset esse pro certissimo rei veritas, si esset opiniones, vel contemplationes; ergo de Mytherijs private revelatis dici valet, non esse opiniones nec contemplationes, sed veritatem certam.*

S. Birgitt.
tom. 1.

370 Si dixeris, aliud fore vnum, & tale Mytherium; & aliud tot & tanta Mytheria, quæ in octo Libris Mythicæ Civitatis Dei proponuntur revelata. Arguo sic: ego jam obex non est in eo, quod dicatur de Mytherio private revelato, esse pro certissimo rei veritatem, sed in eo quod dicatur de vno, & tali Mytherio, ut de Assumptione sacratissimæ Virginis, jam à fidelibus universaliter receptum; sed Mytherium hoc, dum S. Birgittæ revelatum, non sic erat universaliter receptum; quinimò a pluribus contradictum, ut liquet ex illis ipsius revelationis verbis: *Alii qui sunt, qui maligno spiritu negant me assumptam corpore & anima, alii qui etiam quia nesciunt melius: Ergo, &c. Præ;*

Aristot.

terea, si de vnico Myfterio, prout solum privativè revelato, dici potest, modo quo in revelatione posita continetur, esse pro certissimo rei veritatem: ergo nulli Myfterio, ex parte solum quæ privativè revelato, repugnabit dici de eo, esse pro certissimo rei veritatem, aliàs repugnetet Myfterio vt privativè revelato, quod non repugnat Myfterio vt privativè revelato, idemque manens idem, non faceret semper idem, juxta philosophicum axioma. Nec obest dici de multis, quod de vno, si forma vnus est in multis. Quod non repugnat Petro vt homo est, nulli homini repugnat, vt homo est. Nec interest nobis examinare, quomodo intelligendum, Myfterium illud S. Birgittæ privativè revelatum, esse pro certissimo rei veritatem: hoc quilibet sibi discurrat, & quomodo reperit ibi fore absque falsitate compositum, sic & non aliter propositioni confixæ intelligat applicatum.

Eadem
tom. 2.

371 Alia S. Birgittæ, non parum nobis utilis, extat revelatio tom. 2. lib. 6. cap. 67. fol. 139. col. 2. med. vbi Christus Dominus revelans Sponsæ, quomodo mundus iste similis sit navi habenti tres partes, scilicet proram, & medium, & pupam; de secunda & tertia loquens ait sic: *Media vero pars navis, idest mundi, tunc apparere cepit, quando ego ipse Filius Dei vixi incarnari. volui, quia sicut media pars navis depressior & humilior est parte reliqua: Sic in Adventu meo humilitas predicari cepit, & omnis honestas, & multi longo tempore eas secuti sunt. Nunc autem, quia impietas, & superbia invalescit, & passio mea quasi oblita, & neglecta est, ideo tertia pars incipit ascendere, quæ durabit vsque ad iudicium, & in hac ætate per te nisi verba oris mei mundo, quæ quicumque audierint, & secuti fuerint, felices erunt. Sicut enim Ioannes dicit in Evangelio non suo, sed meo: Beati qui non viderunt, & crediderunt: Sic dico nunc: Beati vtique erunt æterna beatitudine, qui hæc verba audierint, & sequentur. Sententiam illam: Nunc autem, quia impietas, &c. Vbi de statu miserabili & calamitoso sæculorum sequentium vsque ad finem mundi fit descriptio, auctoritatibus supra relatis adijunge, Concert. 2. §. 3. sup. Art. 1. à num. 94. Verba autem alia, sicut enim Ioannes dixit in Evangelio, &c. vbi comparatio discretè consideranda reperitur, nobis prodesse cogitamus. Etenim non solum assumptum, quinimo, ni fallor, & plus probat talis comparatio, quam quod opus est nobis.*

bis. Sat quidem nobis, quod sic sit veritas certa revelatio particularis, ejusque objectum respectu animæ suscipientis ipsam revelationem, ac fuit Evangelium Ioannis respectu discipuli dilecti, divinitus illuminati: si vero ultra hoc, aliud aliquid in dicta revelatione datur intelligi: Doctori relinquo.

372. Cœterum de securitate concepta in anima suscipiente revelationem divinam, aliud invenitur ejusdem S. Birgittæ testimonium tom. 2. lib. 6. cap. 9. fol. 13. col. 2. vbi suadens Sacerdoti Advocato, non fore proficuum saluti animæ ejus. Officium temporale, à quo depositus erat, ait illi: *Dico tibi, & absque dubio erit, sicut audiivi in judicio Dei, quod nisi citius caveris tibi, & correxeris te, sicut ego vocor Birgitta, sic tu nec evades singulare judicium Dei.* Et de facto ita evenit, quod non longè post, idem Sacerdos per Episcopum privatus Ecclesia, horribili & inaudita morte decessit, vt declaratur ibidem. Notanda sunt igitur verba illa, *absque dubio erit, sicut audiivi in judicio Dei. sicut ergo vocor Birgitta, &c.* Ecce securitatem divinæ revelationis, cujus veritatem, & objecti revelati prædictus probavit eventus.

373. Nec dissimile eodem to. 2. in revel. extravag. cap. 94. fol. 467. col. 1. med. vbi dubitante S. Birgitta, si certi Capilli forent de Capillis Capitis Sacratissimæ Virginis Mariæ, introducit loquens Regina Cœlestis, & ait sic: *sicut verum est, & creditur, quod ego de Anna & Joachim nata sum, sic verum est, quod isti capilli creverunt in capite meo.* Nunquid asseverationes illæ minoris ponderis videntur, propositione illa Domini: *Nolo descriptionem hanc esse opiniones, nec contemplationes, sed veritatem certam?*

374. Alia itidem haud minus firma contestatio, videnda tom. 1. earundem revelationum lib. 2. cap. 17. fol. 183. col. 1. vbi Filius Dei loquebatur ad Sponsam, dicens: *Credis tu firmiter, quod hoc, quod Presbyter tenet in manibus sit corpus Dei? Respondit illa. Ego credo firmiter, quod sicut Verbum missum Mariæ, factum est in ventre ejus caro, & sanguis; sic hoc, quod nunc video in manibus Sacerdotis, credo esse verum Deum, & hominem. Cui respondit Dominus. Ego sum, idem qui loquor tecum aternaliter in deitate manens, &c.* Et certè, vt arbitror, nec aliter asseverationes hujusmodi locum haberent, nisi ex parte animæ illustratæ veritas revelantis & objecti revelati, sæclusis ambiguitatibus patefieret.

S. Birgitt.
lib. 6.

Eadem in
Extravag

Eadem in
lib. 2.

Semel autem posita certitudine Dei revelantis, vel, ut dicitur, evidentiā in aeternitate, neque dicta, neque sequentibus in locis ipsarum revelationum videnda mirari debent, lib. 1. cap. 1. ad

Eadem
lip. 1. Sponsam Dominus ait: *Ego sum Creator Cæli & terra, unus in Deitate cum Patre & Spiritu Sancto. Ego sum qui Prophetis, & Patriarchis loquebar, &c.* Et cap. 59. ejusdem libri fol. 128. col. 1.

Ego sum, qui nunquam dixi falsum. Ego reputor in mundo quasi rusticus. Verba mea reputantur quasi fatua, &c. Et lib. 2. cap. 1. fol. 133. col. 1. ait Dominus Sponsæ: *Quando Diabolus tentat te, dic ei ista tria: Verba Dei non possunt esse nisi vera. Secundo, Deo nihil est impossibile. Tertio, quod etiam tu Diabole non poteris mihi dare talem fervorem charitatis, &c.* Et lib. 3. cap. 10. fol. 245. loquitur Sponsæ Virgo Maria: *Ne timeas ea, quæ nunc videbis à Spiritu meo esse existimans, &c.* Et lib. 4. cap. 113. fol. 492. col. 1. Filius loquitur: *Legat Scripturas, qui voluerit, & inveniet, quod de Pastore feci Prophetam, & Spiritu prophetia replevi subnes, & idiotas, &c.* Super quod eruditè ditcurrit Illustrissimus Consalvus

Durantus.

Durantus Nota 1. ad id. cap. Alia multa his similia, in eisdem revelationibus invenies, quibus noscitur, aut expressè legitur, nolite Dominū, revelationes hujuscemodi esse opiniones, nec contemplationes, sed veritatem certam. Etenim prima Veritas, quæ est principium verborum Domini, juxta illud Prophetæ, *Principium verborum tuorum veritas*, æque infallibilis est in minimis & in maximis, & in revelationibus privatis sicut in revelationibus publicis & communibus, ut è fundamentis probat idem

Psal. 118.

Durant.

Consalvus tract. de Visionibus cap. 5. pag. 97. col. 2.

*S. Maria
Magd. de
Pazzis.*

375 In divinis intelligentijs S. Mariæ Magdalenz de Pazzis similia leguntur, cum Spiritus Domini nequeat sibi ipsi esse contrarius, lib. 1. cap. 3. cui titulus: *Vocata à Christo, multipliciter instruitur*, loquitur Christus ad Sponsam, & ait illi: *Veni, ò Sponsa mea, quia ego sum, qui te à mente mea extraxi: Veni electa mea, ut dem tibi regulam. Ego anima tuæ Sponsus, & mei æterni Patris Verbum, do tibi regulam meam & tuam; meam, quia do tuam, quia à te observanda est. Primum, à te requiro, &c.* & post vigesimum præceptum sive documentum concludit sic: *Hæc est regula, quam anima tuæ Dilectus in actu tibi deat amoris* Et lib. 2. cap. 12. fol. 23. col. 1. loquitur Pater: *Veni Vngenti mei sponsa, nam Verbum perficere vult in te sua promissum veritatis,* donis

suis te locupletando, sicut intelligens videbis, & gustando experieris, &c. Et lib. 6. cap. 30. fol. 246. col. 1. in fine, exponens illa Christi verba Ioann. 15. *Omnia quæ audiui à Patre meo nota feci vobis, ait: Et quomodo communicasti? Nò dicam solummodo verbis ad extra; sed voce adeo secreta, modoque adeo intrinseco, & occulto, ut solummodo tu, & qui de te gustas intelligat.* Ecce quomodo se habent divina verba respectu fœlicis animæ suscipientis ea! Ibi veritas elucescit, dum loquens intelligitur qui veritas est, & ad hoc missus, ut testimonium perhibeat veritati.

376 Præterea in divinis revelationibus S. Getrudis lib. 1. de Insinuatione divinæ pietatis cap. 15. & cap. 16. & lib. 4. cap. 14. fol. 116. & cap. 21. fol. 153. consimilitèr legitur, ei fuisse patefactam & revelaram veritatem certam, sine opinionibus vel meditationibus, sed divina luce illustrante, &c.

378 Postmodum, nec verba illa, quibus clauditur propositio confixa: *Qui habent aures audiendi, audiant;* sine exemplaribus in alijs privatis revelationibus relinquamus. In eo forsitan situm est Deputatorum, Censorumve scrupulizandi fundamentum, quod tali clausula non debuit vti V. Author, quoniam ea usus est Christus Dominus Lucæ 8. vel Ioannes in Apocalypsi cap. 3. Interrogabo ipsos, cur si hic, & illic locutus est Dominus, ut piè credimus, non potuit hic, sicut illic eisdem, vel diversis, aut consimilibus vti verbis? Præterea, similia verba passim in libris revelationum S. Birgittæ, & S. Mariæ Magdalenz de Pazzis præ oculis habentur. Lib. 2. revelat. S. Birgittæ fol. 153 col. 2. circa med. concluditur totum caput 7. his verbis: *Hæc verba ego Iesus Christus locutus sum, verus Deus, & homo, vnus cum Patre, & Spiritu sancto semper Deus.* Et lib. 5. intelligentiarum divinarum S. Mariæ Magdalenz de Pazzis cap. 20. terminatur his verbis: *Osculum scientiæ. Osculum quod scientiam confert, scientiamque custodit, Ecce venio, cito venies: incomprehensibilia sunt omnia.* Et lib. 2. cap. 14. terminat sic: *Eia igitur veni, o Verbum, veni ad Mariam, veni ad me, o Sponse meus.* & cap. 21. lib. 4. incipit Sponsa verbis Iob: *Vocasti me; & ego respondebo tibi, &c.* Nec transibo ad alia, quoniam arbitror, quod hæc discreto Iudici sufficient. Controversiæ scopus est, si quæ in Libris Mysticæ Civitatis Dei leguntur, procedere possint, vel nò, ex revelatione divina: quidquid ergo cū revelatione divina in-

S. Getrud.

Lucæ 8.
Apoc. 3.

S. Birgittæ.

S. Magd.
de Pazzis.

compatibile non sit, contra Libros Mysticæ Civitatis Dei non agit, quinimò extra. centrualè punctum difficultatis divagat; sed relata verba cù divina revelatione incompatibilia non sunt, quin potiùs juxta Censores ex revelationibus publicis sumpta videntur: Ergo, &c. Profecto, quod de facto profitetur, in revelatione publica, vt divina est, non erit incompatible cum revelatione privata, dato quod divina sit: ergo ex hac parte non repugnat, quod divina sit, aliàs revelatio requiret esse divina, per id quod reperitur in revelatione divina: idem quippè Deus loquitur in revelatione privata, qui loquebatur in publica. Apocalypsis concludit: *Venio cito Amen. Veni, Domine, Iesu*: Ex eo dicere non valuit S. Magdalena de Pazzis: *Ecce venio, cito venies, &c.* Similiter de alijs.

Apoc. 22.

S. V.

REDARGVITVR CENSURA DD. DE
putatorum Parisiensium.

379 **P**ROPOSITIO confixa, non prout invenitur in Originali, sed prout jacet in Censura, sic est: *Nolo ea spectari ab hominibus, tanquam Opiniones, aut simplices Visiones, sed tanquam constantem & infallibilem veritatem.* Censura vero sic: *Hæc propositio falsa est, temeraria, scandalosa, & Authoritati Ecclesiæ derogans, cum ad Ecclesiæ pertineat Fidelibus proponere Veritates tanquam constantes & infallibiles, &c.* Vobiscum est, ô Sorbonici, & ipsa Venerabilis Author, firmiter tenens, ad Ecclesiæ pertinere, Fidelibus proponere Veritates, tanquam constantes & infallibiles. Sic expressè legitur 3. part. Mysticæ Civitatis Dei num. 791. vbi loquendo de eadem divina Historia, hæc habet: *Sobre todo la sugeto à la enmienda de la Santa Iglesia Católica Romana, à cuya censura, y enseñanza, como hija suya, protesto estoy sugeta, para creer, y tener solo aquella que la misma Santa Iglesia nuestra Madre aprobar, y creyere, y para reprobar lo que reprobar, porque en esta obediencia quiero vivir, y morir. Amen.* Et nu. 722. ejusdem 3. part. singularissimè scribit elogia Ecclesiæ Militantis. Et à num 216, ejus-

Myst. Civ.
Dei.

ejusdem 3. partis, de congressu Apostolorum ad præcipua signanda Catholicæ Fidei Sacra dogmata fulsè pertraçat. Et à num. 480. ejusdem 3. partis, de primo loquitur Ecclesiæ Concilio, quando exijt Decretum illud Apostolorum: *Visum est Spiritui Sancto & nobis, congregatis in vnum, &c. Act. 15. v. 28.* propositam Ecclesiæ facultatem ad proponendas Fidelibus Veritates constantes & infallibiles efficacitèr stabiliens. Nec, minori expressione 2. part. num. 807. vbi ait: *El fundamento immutable de nuestra justificacion, y la razon de toda la Santidad es la Fè de las verdades, que revelò Dios à su Santa Iglesia, &c.* Et num. 808. ibi: *Era necessario, que en el Oceano de estas maravillas entrara la noticia de todas las verdades Catholicas, que en el tiempo del Evangelio avian de ser creidas de los Fieles, &c.* Et num. 809. ejusdem 2. partis à lin. 3. ibi: *La Santa Iglesia tendria los catorce Articulos de la Fè Catolica desde su principio; y que despues determinaria en diversos tiempos muchas proposiciones, y verdades, que en ellos, y en las divinas Escrituras estavan encerrados como en su raiz, &c.* Vobiscum igitur est hæc V. Author, toties his in locis & alibi, facultatem proponendi Fidelibus Veritates infallibiles & constantes, ad Ecclesiam, sivè ad ejus Caput auctoritate privativa reducens.

380 Præterea, notandum maximè, quod quamvis in privata revelatione dicatur, ibi patefieri & conscribi veritatem certam absque Opinionibus, vel sæclusis Opinionibus; non ea propter super eodem puncto, aliàs opinabili, tolluntur DD. opiniones, nec finis imponitur Scholasticis controversijs. Hoc patet, tum propter hætenus dicta, tum & exemplari; nam S. Mariæ Magdalenz de Pazzis revelatum legimus, primarium & principalis Incarnationis motivum non fuisse remedium peccati, sed excellentiam Mysterij; & quod Verbum incarnaretur, Adamo non peccante, ex vi primi Decreti; & tamen propter hoc, nec evacuata est Scholarum controversia super eodem puncto, nec vale dicitur opinioni contrariæ, sed quilibet opinatur nunc, sicut antea. Verba revelationis sunt hæc lib. 3. divin. intelligent. cap. 15 fol. 56. col. 2. circa med. *Posito altissimo fine, ad quem creavimus, & deliberatione vniendi ipsi Verbum per se infirmè communicabile, decrevimus conceptum jam hominem creare ad nostram imaginem & similitudinem, cum expresso decreto semel natura nos-*

Act. 15

Myst. Civ.
Dei,S. Magd.
de Pazz

tra, Verbi persona mediante, vniendi, ad remedium quidem peccati, principaliter vero ad gloriam, & exaltationem nature humanæ, & nostræ bonitatis, qua hoc opere, modo perfectiori possibili, &c.

Eadem
lib. 3.

Et clariùs eodem lib. 3. cap. 18. fol. 61. col. 1. inquit: Dicam amplius, loquitur Dominus, quod quamvis priusquam Verbum à Maria humanitatem assumpsisset, & pateretur, ego vellem creaturis rationalibus gloriam dare; & quamvis Adam non peccasset, in Paradysum vos adduxissem, & Verbum etiam Incarnatum fuisset; nihilominus tam magna Creatoris gloria, Verbi que magnitudo nequaquam manifestata fuisset: Verbum enim non triumphator, sed glorificator fuisset, &c. Nec hoc solum punctum Scholasticum opinabile, sed alia multa eiusdem Libris revelata conspiciuntur, de quibus catalogum faciam in fine huiusmodi Certaminis. Sat nobis pronunc argumentum à simili. Si enim, quanquam revelatam inveniamus S. Mariæ Magdalenz de Pazzis partem quæstionis, aliàs opinabilem, in Scholisque controversam, non ex eo finis impofitus est DD. opinionibus, nec disceptationibus Scholasticis: unum ergo non est incomparabile cum alio.

Myft. Civ.
Dei.

381 Nec veritas hæc mirabili consonantia caret in Divina Historia Mysticæ Civitatis Dei, quinimò expressione clarissima continetur in ea, opiniones Doctorum, controversialique Scholasticas juxta divinum fore Altissimi beneplacitum. Etenim i. p. n. 78. à lin. 1. postquam numeris antecedentibus revelatum legitur motivum Incarnationis, ait Dominus: *Y quiero tambien, que los Doctores Santos adquirieran para si mucha gracia, luz, y gloria, con su trabajo honesto, loable, y santo, y la verdad se vaya mas descubriendo, y apurando.* Et paulò post, eodem numero: *Yo he tenido gran providencia con los Doctores, y Maestros, aunque sus opiniones han sido tan diversas, &c.* Et num. sequenti 79. *Quiero tambien, Espofa mia, que entiendas, que si bien mi providencia dispone, que entre los Maestros aya muchas opiniones, para que mas se escudriñen mis testamentos, y con intento de que à los hombres viadores les sea manifesta la medula de las Divinas Letras, mediante sus honestas diligencias, estudios, y trabajos; pero fuera de mucho agrado para mi (loquitur Dominus) que las personas doctas extinguieran, y apartaran de si la soberbia, embidia, &c.* Quid amplius vultis, Deputati Parisienses? Idem quippè Dominus, qui, vt piè
cic:

credimus, dixit V. Abbatissæ: Nolo descriptionem hanc esse opinioniones, nec contemplationes, sed veritatem certam; idem ipse ait, sibi placitas fore DD. opinioniones, & pro investiganda in Scholis veritate, pervigiles controversias.

382. Si ergo hoc sic, & nullibi contrarium V. Abbatissa resolvit: quomodo, vel in quo Authoritati Ecclesiæ derogat V. Author? Mittimus pro nunc, quod propositio originalis V. Abbatissæ non est, prout in Articulo Censuræ continetur, sed valde substantialitèr diversa, de quo jam supra. Verum, quanquã prout in Articulo jacet, inveniretur in textu, quid inde ad præmemoratum Censuram vestram, ò Sorbonici? Nunquid ex eo, obligatio credendi Fidelibus injungeretur? Nunquid jam ex eo, propositiones omnes in Libris Mysticæ Civitatis Dei repertas, tanquam Veritates constantes & infallibiles, obligatione sub lethali teneremur profiteri? Unde hoc? Teneatur credere, qui certò & infallibilitèr scit, Deum loqui: demus ergo dixisse Deum V. Authori: *Nolo, descriptionem hanc spectari ab hominibus tanquam opinioniones*: nunquid Authori credere tenemur? Absit: aliàs foret nobis Regula Fidei Mulier hæc. Ipsa credere tenetur, quoniam scivisse supponimus, Deum sibi fuisse locutum: quid autem hoc ad Fidem nostram? Nec ipsa V. Mater cogitavit unquam, ad credendum nos teneri, imò contrarium asseruit, dum non obligationem, sed pietatem Fidelium conquistavit, vt supra demonstravimus à num. 343. Etenim non cuicumque nobis dicenti, Regem præcipere hoc, vel illud, sed vel Regi nobis immediatè loquenti, vel Ministro fideli ad iustiones hujusmodi notificandas destinato, credere tenemur: non ergo cuicumque nobis dicenti, Deum revelasse hoc, vel illud, sed vel ipsi Deo nobis loquenti, vel Ecclesiæ Catholicæ, cui munus hujuscemodi notificandi fidelibus revelationes divinas commissum est, credere compellimur: solum ergo anima, cui immediatè fit divina revelatio, vel cui Ecclesia Catholica proponit credendam divinam revelationem, vel objectum revelatum, credere tenetur. Si hoc igitur verum est, estque sententia communis, vt videri potest apud Philamarinum supra citatum num. 362. quare conturbamini, Censores Parisienses? Vel qua ratione cogitastis, voluisse V. Authorem, clausulas omnes Mysticæ Civitatis Dei *Fidelibus proponere tanquam constantes & infallibiles Veritates*. Nolo hoc V. Au-

Philamarin.
rin.

thor, quoniam clausulam confixam in terminis nunquam tenuit-
verum, quamvis eandem clausulam à vobis confixam, in termi-
nis formalibus scripisset, adhuc Censura vestra locum non ha-
beret. Non oportet, nec decet Sapientibus, in malam partem
exponere, quod in bonam absque violentia litteræ valet inter-
pretari.

*Divisio vo-
luntatis
divine.*

*Myst. Civ.
Dei.*

383 Quid communius in Sacra Facultate, quam divisio
divinæ voluntatis in voluntatem signi & beneplaciti, efficacia
& inefficacia, simplicis inclinationis atque consilij? Si nolet Do-
minus, ullam præstari fidem ijs, quæ in Libris Mysticæ Civita-
tis Dei continentur, nec ea revelasset, vel saltem ea scripta ma-
nere ad aliorum profectum non iussisset; mandatum vero Domi-
ni expressum est num. 10. Introductionis ad 1. partem, ubi ait
V. Author: *El mismo Señor por si inmediatamente me ha man-
dado, y declarado su beneplacito muchas vezes, de que escri-
vieste estos Misterios, &c.* Et num. 28. Introductionis ad 3. part.
præcipitur ei, non sibi soli, sed & ad aliorum profectum scribere
revelata Mystéria: *Escribe, no para ti sola, &c.* Ex quo
sic: transire non valet in nostrum profectum, quod nobis non
est creditum, quinimo negatum tanquam falsum: ergo si volun-
tas Dei est, quod revelata in Mystica Civitate Dei in nostrum
transeat profectum, aliqua voluntas Dei est, nos ejusdem revela-
tis assentiri. Consequentia liquet: nam eadem voluntate, qua
vult medicus, potum proficere infirmo, vult similiter, infir-
mum recipere potum; cum aliàs infirmo proficere non valeat po-
tus, nisi potum accipiat: si ergo Dominus vult, supradicta reve-
lata proficere mortalibus, consimiliter aliqua voluntate vult ip-
se Dominus, homines præstare fidem talibus revelatis. Vigen-
tius nunc: ergo actus hic, quo diceret Dominus: *Volo, homines
præstare fidem mysterijs revelatis in Mystica Civitate Dei, conse-
quens est ad illum actum: Volo, ut hac scribas ad hominum pro-
fectum; sed actus iste secundus non implicat cum revelatione pri-
vata: ergo neque primus.* Minor subsumpta patet expressè in pri-
vatis revelationibus S. Birgittæ tom. 1. lib. 2. cap. 15. fol. 178.
col. 2. circa finem, in initio capitis, ubi ait illi Dominus: *Mira-
ris quare talia loquer, & tanta ostendi tibi. Nunquid propter te so-
lam? Non utique, sed propter alicum eruditionem, & salutem: er-
go ea quæ huic sanctæ femine revelabat Dominus propter
alio.*

S. Birgittæ.

aliorum salutem, aliquali voluntate volebat Dominus ab hominibus recipi; sed revelatio erat particularis: Ergo, &c.

384. Argentius adhuc ex his: Actus ille Domini: *Volo, homines præstare fidem his revelationibus particularibus*, non implicat, sed imò compatibilis est cum ratione revelationis privatæ: ergo similiter hic actus Domini: *Nolo, talia revelata spectari ab hominibus tanquam opiniones nec contemplationes, sed tanquam constantem & infallibilem veritatem*, compatibilis est cum ratione revelationis privatæ. Suadetur consequentiâ. Actus ille primus explicat divinam voluntatem, quin teneantur homines sub lethali præstare fidem, nec actui, nec revelationi, nec revelatio, non alia ratione, nisi quia hominibus non satis constat, nec eis ab Ecclesia Catholica indicitur, Deum fecisse talem actum; sed idem est dicendum de secundo: ergo si primus est compatibilis cum revelatione privata, vel imò consequens ad revelationes privatas, de quibus loquimur, ut probavimus num. antecedenti; etiam secundus compatibilis erit. Quid enim interest: *Nole Dominum, talia revelata spectari ab hominibus tanquam opiniones*, si hæc divina voluntas nobis nota non est, nisi ex revelatione particulari? Ex hoc ergo potius arguitur, Deum nolle, nos teneri ex præcepto sub lethali ad præstandam fidem eidem revelationi particulari, quamvis aliàs velit, nos, non ex obligatione, sed ex pietate moveri ad præstandam fidem eidem revelationi. In revelationibus S. Birgittæ tom. 2. lib. 6. cap. 49. fol. 92 col. 1. ait Sponsæ Regina Cœlestis: *Et veritas est, quod ego concepta fui sine peccato originali, & non in peccato*. Nunquid, quoniam in hac revelatione privata dicitur: *Et veritas est, &c.* ex eo tollitur permissio opinandi contrarium, saltem actu interiori, sive interiori? Certè non, & non alia ratione, nisi quia veritas hæc non satis nobis constat ex sola revelatione privata: ergo licet Deus diceret, prout in Articulo narratur: *Nolo, ea spectari ab hominibus tanquam opiniones, sed tanquam constantem & infallibilem veritatem*, non exinde tolleretur vobis, o Sorbonici, Opinandi licentia, nec auctoritati Ecclesiæ Catholicæ aliquid derogaretur, cui de jure competit, Fidelibus proponere veritates, tanquam constantes & infallibiles: propositio autem innixa revelationi privata, prout facta propositio à particulari persona, fallibilis est.

S. Birgittæ.

Revelatio-
nes priva-
taeque cō-
traria vi-
dentur.

385 Colligitur ex dictis, revelationes privatas, quam-
vis inter se contrariari videantur (vt assente vna, Chris-
tum quatuor clavis fuisse crucifixum, altera vero dicente, quod
solum tribus) insimul permitti, & sustineri posse; quoniam neu-
tra tollit opinandi rationem, nec cuilibet earum assentiri tene-
mur; quapropter probabili ratione utraque committitur pietati
fidelium, & de facto ambæ permittuntur, quin earum neutra
damnetur.

386 Nunc igitur reddimus ad vos, Sorbonici Censo-
res, vt non trepidetis timore; vbi non est ratio timendi. Asserat
S. Birgitta, se scribere veritatem certam: ipsa scribit quod Do-
minus, vel domina scribere præcipiunt: nobis autem ex eo so-
lum, veritas certa non est: ipsa refert se scribere veritatem certā,
& ipsa cognoscit, nos non teneri ad assentiendum suæ proposi-
tioni tanquam veritati certæ, constanti, & infallibili. Consimi-
liter nostra V. Author refert, sibi Dominum dixisse: *Mysteria re-
lata in Mystica Civitate Dei non esse Opiniones, nec contemplationes,
sed veritatem certam:* Et ipsa cognoscit & profitetur, tales veri-
tates non obligationi, sed pietati Fidelium esse commissas, de
quo jam supra nu. 342. Non peccavit referendo, quod refert
valuit sine peccato. Dixistis, quod propositio ejus est falsa, teme-
raria, & scandalosa, & authoritati Ecclesiæ derogans. Vidimus
quod non derogat authoritati Ecclesiæ: nec erit ergo falsa, te-
meraria, nec scandalosa. Hoc igitur Articulo sic relicto, ultra
sortem satisfactione protensa, transeamus ad alium.

ARTIC. V.

CENSURÆ DD. DE PVATORVM Parisiensium.

387 **P**Ag. 123. num. 107. *Et nos Angeli Domini adoremus,
& honoremus beatam illam Fæminam, quæ data
est carnem humanam Verbo aeterno: & agnoscamus illam pro
Reginâ & Dominâ nostrâ.*

388 Pag. 168. num. 181. *Beata generationes, quæ videbunt
illam, & quæ poterunt prosterni pedibus ejus, & illam adorare.*
Pag.

389 Pag. 370. num. 328. Angeli custodes dulcissimæ Filia-
cum aliorum Angelorum multitudine magnâ adoraverunt eam, &
obsequia illi sua exhibuerunt, cum esset in ulnis Matris sua.
390 Pag. 377. n. 334. Sancti Angeli adoraverunt, & hono-
raverunt in Throno Altissimi Mariam Sanctissimam.

CENSURA DD. DEPUTATORVM.

391 **H**æ quatuor Propositiones, quatenus in illis indistinc-
te, & iisdem terminis exprimitur Adoratio exhi-
benda Beatissimæ Virgini, quibus Deo ipsi, & homini Deo ex-
hibita exprimitur pag. 99. & 100. falsa sunt, temeraria, scan-
daloſa, & in errorem inducentes.

CENSURA SUPPOSITITIA.

392 **L**icet adorationis nomen æquivocè sumatur, & aliquan-
do in Scripturis; & nonnullis Patribus pro honore
creaturis debito usurpetur; tamen cum ex Ecclesiâ vsu termi-
nus ille usurpari debeat, ad significandum supremum cultum so-
li Deo debitum, nec possit sine periculo scandali creaturis com-
municari. Hæ Propositiones, quatenus eodem adorationis termi-
nò cultum expriment exhibitum, vel exhibendum Beatissimæ Vir-
gini, quò ipsi Deo exhibitus ab Authore exprimitur, scandalo-
ſa sunt, & in errorem inducentes. Quatenus autem dicunt sanc-
tissimam Virginem adoratam ab Angelis, statim vt ipsi creati
sunt, & statim atque ipsa nata est, iam etiam adoratam in
Throno Altissimi: respectivè temeraria sunt, & falsa. Sic est in
Artic. 3. Censuræ Supposititiæ.

CONCERT. VI.

*SUPER PROPOSITIONES CONFIXAS
in hoc Articulo 5.*

393 **O**CCVRRUNT videnda 1. Discordia inter Versio-
nem Gallicam & Originale Hispanum. 2. Mens

genuina Venerabilis Abbatissæ. 3. Concordia V. Authoriscum
SS. PP. & Clasticis Doctoribus. 4. Consonantia propositio-
num, alijs revelationibus privatis. 5. Vicia principalia utrius-
que Censuræ.

§. I.

OSTENDITVR DISCORDIA INTER
Versionem Gallicam, & primum exemplar
Hispanicum.

Textus
Hispan.

394 **P**RIMÆ propositionis Textus Hispanus: *Y nosotros, ò Espiritus de el Señor, adoremos, y reverencemos à esta dichosa Muger, que ha de dar carne humana al Eterno Verbo, y reconozcamosla por nuestra Reyna, y Señora. Versio de Hispano in latinum: Et nos, ò spiritus Domini, adoremus, & veneremur hanc felicem Mulicrem, qua datura est carnem humanam Eterno Verbo, & recognoscamus eam, tanquam Reginam nostram & Dominam. Versio fidelis de Gallico in latinum: Et nos Angeli Domini, adoremus & honoremus Beatam illam Fæminam, qua datura est carnem humanam Verbo Eterno, & agnoscamus illam pro Regina & Domina nostra. Nulla videtur substantialis discordia, eo solum notato, quod pro verbo veneremur vertit honoremus.*

Versio ex
Gallico.

Discordia.

Textus
Hispanus.

395 Secundæ propositionis Textus Hispanus: *Bienaventuradas las generaciones, que la vieren (ideit Sacratissimam Virginem) que podrán postrarse à sus pies, y adorarla. Versio de Hispano in latinum: Beata generationes, que viderint eam, que poterunt prosterni ad pedes ejus, & eam adorare. Versio de Gallico in latinum: Beata generationes, que videbunt illam, & que poterunt prosterni pedibus ejus, & illam adorare. In primis verbum videbunt, in icte non idem significat, ac verbum viderint, legitime correspondens huic Hispanicæ voci, vieren, ut liquet consideranti; substancialis vero discordia non est Præterea conjunctio illa, & que poterunt disjunctionem indicat inter videtes, & adorantes, tollendaque videtur conjunctio &, juxta proprietatem Hispanici Originalis.*

Versio ex
Gallico.

Discordia.

396 Tercia: propositionis Textus Hispanus: *Los Angeles ue Guarda de la dulce Niña con otra gran multitud la adoraron, y reverenciaron en los brazos de su Madre.* Versio de Hispano in latinum: *Angeli Custodes dulcis Puellæ cum alia magna multitudi- ne adoraverunt illam, & venerati sunt eam in brachijs Matris ejus.* Versio de Gallico in latinum, prout jacet in Censura (aliam quippè vidi Versionem de Gallico in latinum, quæ in aliquibus discordat ab hæc; sequor vero nunc, & sequar in posterum Versionem de Gallico in latinum in Artienlis Censuræ collocatam, quam è Gallia in Hispaniam accepimus transmissam, & quatenus in celebri illo tractatu, cui titulus: *Censura Censuræ*, expressè continetur) *Angeli Custodes dulcissima Filia cum aliorum Angelorum multitudine usque magna adoraverunt eam, & obsequia illi sua exhibuerunt, cum esset in ulnis Matris suæ.* Loco vocis *Puellæ* adferunt vocem *Filiae*. Cæteram verbum illud Hispanicum, *reverenciaron*, non legitimè vertitur in illa verba, & obsequia illi sua exhibuerunt, etsi parum distent à proprietate rei.

Textus Hispan.

Versio ex Gallico.

Discordia.

397 Quarta: propositionis Textus originalis: *Los Santos Angeles adoraron, y reconocieron de nuevo en el Trono del Altissimo à Maria Santissima, por Madre futura del Verbo.* Versio de Hispano in latinum: *Sancti Angeli adoraverunt, & recognoverunt de novo in Altissimi Throno Mariam Sanctissimam, tanquam Matrem futuram divini Verbi.* Versio de Gallico in latinum: *Sancti Angeli adoraverunt, & honoraverunt in Throno Altissimi Mariam Sanctissimam.* In primis clausula originalis truncata conficitur in propositione. Censuræ, & sensus mutatus. Aliud quidem est, cognoscere de novo Sacratissimam Virginem in Throno Altissimi, tanquam Matrem futuram divini Verbi, & aliud absolutè cognoscere Mariam Sanctissimam in Throno Altissimi. Hoc secundum, minùs indicat quam primum, præterquam quod explicat quid distinctum. Cognoscere de novo Sacratissimam Virginem in Altissimi Throno tanquam Matrem futuram divini Verbi, explicat duo, & videre Reginam Cœli in Altissimi Trono, & eam de novo cognoscere tanquam Matrem futuram divini Verbi. Hoc secundum, omiserunt Deputati, si error non est in Gallica translatione. Verbum insuper, *honoraverunt*, proprietate caret significationis Originalis; nam illa vox Hispana, *reconocieron*, aliud exprimit, ibi præcipuè ex con-

Textus Hispanus.

Versio ex Gallico.
Discordia.

textu, quam vox latina, *honoraverunt*. Strictè quippè loquendo, *Reconociaron de nuevo* in Hispano idiomate cum omni proprietate significat, *iterum cognoverunt*; & hoc quidem ex terminis non satis significatur per verbum *honoraverunt*. Hæc de discordia inter versionem Gallicam, & Originale Hispanum; etenim quanquam substantialis non sit ad præfixum. Censuræ terminum; respectu tamen improprie Versionis. placuit indicare discrimen.

§. II.

GENUINA MENS VENERAB. ABBATISSÆ ex Operis contextu manifestè comprobatur.

*Myst. Civ.
Dei, 1. p.*

398. **A**DORATIONEM Latriæ fore debitam soli Deo Omnipotenti, vti Supremo Domino, expressè factetur V. Author 1. part. Mysticæ Civitatis Dei num. 557. ubi loquens de virtute Religionis à lin. 18. ait sic: *De las obras exteriores se comprehende aqui la adoracion Latria, que es la suprema, y debida à solo Dios*. Et num. sequenti 558. à lin. 15. iterum repetit: *Dulia es la que reverencia à los que tienen alguna participacion de la excelencia; ò dominio del Supremo Señor, que es Dios, à quien toca el culto de la adoracion Latria*: Ergo juxta contextum ipsius primæ partis Mysticæ Civitatis Dei, quam vos quidem legistis & judicatis, ò Censores Sorbonici, apertissimè constat, quod Venerabilis Mater nunquam voluit, Sacratissimam Virginem adorari adoratione soli Deo debita. Dato igitur, quod aliquando absolutè hac voce *adorationis* vteretur V. Author, intelligenda erat cum expressâ restrictione & modificatione, qua non foret sibi contraria; nam ex Clementina *Exijt qui seminat, &c.* tit. de verborum significatione: *Quod semel dictum est modificatione aliqua, semper modificatione ipsa in eodem opere debet intelligi*: nunquam ergo V. Abbatisa sic intelligi debet, quod Sacratissimæ Virgini Mariæ tribuatur adoratio; Deo soli debita.

*Clement.
Exijt.*

399. Præterea, nihil ita repetitum in Libris Mysticæ Civitatis Dei reperies, quàm quod Sacratissima Virgo est pura Creatura, non solù inferior Deo, sed & humanitati delicatæ Chris-

ti Domini. Hoc varijs in locis ipsius Operis legitur in terminis; selegi tamen ex alijs innumeris numeros sequentes. 1. part. nu. 43. 57. 66. 277. 419. 592 Et 2. part. num. 16. 53. 100. 101. 847. 917. 1189. Et 3. part. nu. 12. 13. 22. 29. 39. 370. & 539. Ut autem nō omnia lectorū fastidioso laboricio relinquim, sal- tē vñū ex citatis numeris transcribam. Sit itaque n. 277. primæ partis à lin. 12. vbi ait: *No pudo igualarse absolutamente con su Hijo Santissimo con igualdad Mathematica, porque Christo nuestro Señor era hombre, y Dios verdadero, y ella, idelt Maria SS. era pura criatura, y por esto la medida excedia infinito à lo que era medido con ella; pero tuvo Maria Purissima cierta igualdad de proporcion con su Hijo Santissimo; porque assi como à el nada le faltò de lo que le correspondia, y debia tener como Hijo verdadero de Dios, assi à ella nada le faltò, ni tuvo niẽgua en lo q̄ se le debia, y ella debia, como Madre verdadera de el mismo Dios, &c.* Eadem claritate, et si distinctis expresionibus mirabilibus, in alijs nuper cit. numeris idiplum de inferioritate Reginz Matris respectu Christi continetur. Longè igitur est, & semper fuit, V. Author ab errore, quod Sacratissima Virgo, adoratione soli Deo debita, adorari deberet.

400 Quoniam autem ex proximiori & viciniōri contextu, quamlibet ex quatuor propositionibus Noratis, in sensum legitimum, dictis conformem, educere putamus; primam primum, aliasque postea sigilatim assumamus per ordinem. Prima sic est: *Et nos Angeli Domini adoremus, & honoremus beatam illam Fœminam, que datura est carnem humanam Verbo Eterno: & agnoscamus illam pro Regina & Domina nostra.* Hoc, inquit, legitur num. 107. primæ partis. Disimulant, vel oblitī sunt Censores Sorbonici, qua occasione dicta fuerit ab Angelis Sanctis hujas- cemodi propositio. Etenim à num. 82. refertur prælium magnū quod factum est in Cœlo, & quomodo Michael & Angeli ejus præliabantur cum Dracone, & Draco pugnabat & Angeli ejus, & non prævaluerunt, neque locus inventus est eorum amplius in Cœlo. Narratur num 83. & 84. quomodo omnibus Angelis, bonis & malis, hincasque bonis, in statu viatorum tria fuerunt ab Omnipotenti imposita præcepta. Primum, vt adorarent Dominum Deum; tanquam Supremum Dominum & Creatorem eorum. Secundum, vt adorarent Christum Dominum, tanquam

*Myfl. Civ.
Dei. srio.
in to II.*

*Prima
propositio.*

*Myfl. Civ.
Dei, 1. p.*

eorum Caput, ad hocque revelatum fuit eis *Mysterium Incarnationis*. Tertium, ut adorarent & recognoscerent tanquam *Reginam & Dominam* eorum, *Dignissimam Matrem* ipsius Christi. Sic legitur num. 90 à lin. 6. *Succediò en esto otro Misterio; que quanto se les propuso à todos los Angeles avian de obedecer al Verbo humanado, se les puso otro precepto, de que avian de tener juntamente por Superiora à una muger, en cuyas entrañas tomaria carne humana este Unigenito del Padre; y que esta muger avia de ser su Reyna, y Señora de todas las criaturas. Los buenos Angeles en obedecer este precepto del Señor se adelantaron, &c. Pero Lucifer, y sus confederados con este precepto, y Misterio, se levantaron a mayor Jobervia, &c.* Prælium magnum Angelorum proficitur usque ad num. 107. ubi est clausula à Deputatis confixa. Nunc ex proximo contextu conquisitus propositionis sensus apparet. Adorare Dominum, tanquam *Supremum Creatorem*; adorare Christum, tanquam *Caput Angelorum & hominum*; & adorare *Sacratissimam Virginem, Matrem Christi futuram, tanquam Reginam Angelorum, & Dominam omnium Creaturarum*: est adorare *Sacratissimam Virginem* adoratione soli Deo debita? Hoc est adorare *Sacratissimam Virginem*, adoratione æquivoca cum adoratione divina? Præceptum erat Angelis, ut adorarent *foelicem illam Fœminam, futuram Matrem divini Verbi, tanquam Dominam Angelorum, & Reginam omnium Creaturarum*. Et quid dicunt Angeli boni in propositione confixa? *Et Nos Angeli Domini, adoremus, & honoremus beatam illam Fœminam, que datura est carnem humanam Verbo Eterno: & agnoscamus eam pro Regina & Domina nostra*. Quasi dicerent, noluerunt obedire alij Angeli rebelles, nos ergo Angeli Domini impleamus præceptum nobis impositum, & adoremus, & honoremus futuram Matrem *Eterni Verbi*, agnoscamusque illam pro *Regina & Domina nostra*; sicut nobis præceptum est. Hic est legitimus sensus primæ clausulæ confixæ: vide quam longè distet a sensu, in quo accipitur à Censuris.

Secunda
proposit.

401 Secunda propositio confixa prout jacet in *Articulo Censuræ*, sic est: *Beata generationis, qua videbunt illam, & qui poterunt prosterni pedibus ejus, & illam adorare*. Sumpta comprobatur ex num. 181. pertinetque ad caput 13. 1. partis, ubi referatur quomodo Missus est *Angelus Gabriel à Deo ad foelicissimam*

Annam desponsatam Ioachim, nuntians ei Conceptionem Sacratissimæ Virginis Mariæ, electionemque ejus in Altissimi Matrem. Et num. 177. qui primus est e usdem capitulis, expressè dicitur, Matrem futuram Verbi assumendam fore ex creaturis, ibi: *Ha de ser electa entre millares, y sobri todas las criaturas ha de ser acceptable, &c.* Et paulò ante, eodem num 181. vbi reperitur clausula Notata, similiter dicitur, futuram Matrem Verbi ex creaturis eligendam, ibi: *Es possible, que el Altissimo ha de baxar de su Santo Cielo: Es possible, que ha de tener Madre en la tierra? Que muger será tan dichosa, y bienaventurada! O quien pudiera verla! Quien fuera digna de servir à sus servas! Loquitur SS. Anna, & immediatè sequitur propositio à Deputatis cõfixa: Bienaventuradas las generaciones, &c.* Quomodo ergo, vel quo fundamento intelligendum est à sanè legantibus, voluisse V. Abbatissam tribuere Sacratissimæ Virgini adorationem soli Deo debitam, dum verbis immediatis antecedentibus sic stupet, quod voluerit Deus eligere Matrem in terris, & felicitatem extollit beatissimæ femine in Dei Matrem eligendæ, ex ratione quod semper fuerit & maneret pura creatura!

1402 Tertia propositio confixa ex num. 328. ejusdem primæ partis Mysticæ Civitatis Dei delun. pra, sic ait: *Angel Custodes dulcissima Filia cum aliorum Angelorum multitudine magna, adoraverunt eam, &c.* Numero antecedenti, qui est 327. expressè dicitur, quod Sacratissima Virgo erat pura creatura, inferior Deo, &c. ibi: *Recibò santa Ana en sus manos à la que sientò hija suya, era juntamente el tesoro mayor del Cielo, y tierra; en pura criatura, solo a Dios inferior, y superior à todo lo criado, &c.* Et nu. 329. qui est immediatè sublequens ad 328. vbi legitur Notata propositio, dicitur, quod Princeps gloriosissimus Gabriel Arcangelus evangelizavit Limbi Patribus nativitatem Messie Matris, quantumque manus Omnipotentis in ea cõperat operari: *Anunciòles, que yà era nacida la que sería Madre del Mesias prometido. Y diòles noticia el Santo Principe de las excellencias de Maria Santissima, y de lo que la mano del Omnipotente era comenzado à obrar en ella:* Semper ergo in omnibus V. Abbatissæ testimonijs ostenditur Sacratissima Virgo Maria, inferior Deo, & pura creatura exaltata à Deo: ergo absque fundamento impu-

Myst Civ.
Dei, 1. p.

Tertia
prop. ex-
ponit.

tatur V. Auctori, quod voluerit adorari Sacratissimam Virginem Mariam adoratione soli Deo debita.

Quarta
prop. ex-
ponitur.

403 Quarta propositio cōfixa, ex n. 334 decerpta, ait sic: *Sancti Angeli adoraverūt, & honoraverūt in Throno Altissimi Mariā Sanctissimā*: Et nullo alio interposito prosequitur in textu, quod omiserunt Deputati; *tāquam Matrem futuram Verbi, eorumque Dominam & Reginam*: Hispano idiomate: *Los Santos Angeles adoraron a Maria Santissima por Madre futura del Verbo, y por su Reyna, y Señora*: Ergo ex ipsis Notaræ propositionis verbis, si integrè tota propositio, prout in Originali conspicitur, attentè legatur, liquet evidentè, quod Sancti Angeli non adoraverunt Sacratissimam Virginem tanquam Deum, sed tanquam Matrem Dei; non adoratione soli Deo debita, sed adoratione Supremæ creaturatum competenti. Adoraverunt eam, tanquam futuram Matrem Verbi, & tanquam Reginam & Dominam Angelorum. Adoraverunt igitur eam sicuti est, nihil Reginæ Cœlesti tribuentes ultra id, quod Ecclesia Catholica de facto proficitur, dū ab univērsis Ecclesiæ fidelibus vocatur, *Mater Christi, Regina Angelorum, Domina Angelorum, &c.*

404 Constat igitur ex contextu totius Operis Mysticæ Civitatis Dei, ex proximiori contextu antecedentium & consequentium, V. Auctorem nunquam tribuisse Sacratissimæ Virgini Mariæ adorationem soli Deo debitam; sensumque legitimum V. Abbatissæ, vocisque, *adorationis*, in clausulis & propositionibus confixis, sic esse, ut absque violentia manifesta ad id genus adorationis supremæ, qua adoratur Deus, accommodari non possit.

405 Id autem quod dicitur à Censoribus; in relatis, scilicet, propositionibus confixis, indistinctè, & iisdem terminis exprimi adorationem exhibitam, vel exhibendam Beatissimæ Virgini, quibus Deo ipsi & homini Deo exhibita exprimitur pag. 99. & 100. ex ipso textu convincitur, non sic esse. Etenim pag. 99. correspondet num. 87. ubi dicitur, præceptum fuisse Angelis, ut Deum unum in substantia, & Trinum in Personis adorarent, & tanquam Creatorem suum, & Supremum Dominum, infinitum in esse, & in perfectionibus, &c. ibi à lin 8. *Lo primero tuvieron inteligencia muy expresa* (loquitur de Angelis via-

Collatio
propositio
num.

toribus) de el ser de Dios, Vno en substancia, y Trino en Personas, y recibieron precepto de que le adorasen, y reverenciasen como à su Criador, y sumo Señor, infinito en su ser, y atributos. Nunquid hic adorata, vel adorandam vidimus Sacratissimam Virginem, in propositionibus Notæ subjectis? Præterea pag. 100. quæ correspondet num. 88. dicitur, Deum manifestasse iisdem Angelis Secundam Personam SS. Trinitatis assumpturam esse naturam humanam, ipsisque injunctum fuisse præceptum, ut adorarent & recognoscerent uti Caput eorû Suppositû illud, hominem Deû, non solum tanquam Deum, sed simul etiam tanquam hominem, &c. ibi à lin. 7. *se les diò mandato à los Angeles, que à aquel supuesto hombre, y Diosavian de reconocer por Cabeça; no solo en quanto Dios, pero juntamente en quanto Hombre, &c. y que los mismos Angelesavian de ser sus inferiores, &c.* Non advoco sapientes & sensatos, sed simplices & rusticos, qui legere sciant: hi iudicent, si iisdem terminis explicatur adorare Deum vnum in substantia, & Trinum in personis, tanquam Creatorem, & supremum Dominum, infinitum in esse, &c. adorare Christum, hominem Deum, tanquam Caput Angelotum & omnium creaturarû; & adorare Sanctissimam Virginem Mariã purã creaturam, tanquam Angelorum Reginam, & Dominam, Matrem Dei futuram, &c? Hæc enim Enallatia ex terminis propositionum satis liquet, simulque genuina V. Abbatissæ mens in propositionibus confixis ex allata combinatione doctrinarum.

§. III.

CONCORDIA V. ABBATISSÆ CVM

Scriptura Sacra, Sanctis Patribus, &

Doctoribus.

406. **Q**UANTUMVAM satis ex dictis evanuerit vtriusque Censuræ fundamentum, siquidem non absolute, sed modificatione relata ex Operis contextu, Sacratissimæ Virgini Mariæ tribuatur adoratio; ad huc ultra progrediar. Dicam igitur, quod quamvis modificatio dicta non staret, Notæ propositiones sine offensione catholicæ veritatis poterant sustineri. Ad id ostendam, quod non ubicunque legitur vox *adorationis*,

sivè in Scripturis Sacris, sivè in Doctorum libris, etsi absolute prolata, intelligitur adoratio Latriæ: ex quo sequetur, quod tamen in divina Historia Mysticæ Civitatis Dei absolute diceretur, quod non dicitur, Sacratissimam Virginem fuisse ab Angelis, sivè ab hominibus adoratam, non exinde fuisse adoratam adoratione Latriæ licebat interpretari.

407 Primum ex multis Scripturæ Sacræ testimonium sumamus ex Genes. 43. v. 26. vbi dicitur de fratribus Ioseph: *Obtuleruntque ei munera, & adoraverunt proni in terram;* sed adoratio hæc, quæ absolute profertur, non usurpatur pro adoratione soli Deo debita: Ergo, &c.

408 Sit secundum, ex eodem lib. Genes. 30. à vers. 3. vbi etiam dicitur, quod Iacob adoravit. *Esaupronus in terram septies.* Et vers. 6. *Apropinquantes ancilla & filij earum, incurvati sunt.* Et vers. 7. *Accessit quoque Lia cum pueris suis, & cum similiter adorassent; exiremi Ioseph & Rachel adoraverunt, &c.* sed nulla ex his adorationibus, quamvis absolute vox adorationis profertur, usurpatur pro adoratione soli Deo debita, aliàs & Iacob & cuncta familia ejus in idolatriam incutissent, quod ablit: Ergo, &c.

409 Sit tertium, ex 3. Reg. 2. v. 19. vbi legitur: *Venit ergo Bethsabæe ad Regem Salomonem, ut loqueretur ei pro Adonia: & surrexit Rex in occursum ejus, adoravitque eam, &c.* Sed nec adoratio hæc pro adoratione soli Deo debita usurpatur: Ergo, &c. Si dixeritis, quod Bethsabæe Sacratissimæ Uirginis figuram præferebat: ex hoc ipso amplius & efficacius nostrum urget argumentum.

410 Sit quartum & vitimum (alijs innumeris omisis Scripturæ Sacræ propositionibus, relatis similibus) ex Apocalyp. 19. v. 10. vbi dicitur: *Et cecidi (loquitur Ioannes) ante pedes ejus, id est Angeli, ut adorarem eum. Et dicit mihi: Vide ne feceris, confervus tuus sum, &c.* in quo datur intelligi, sæculis ante lapsis usque ad Incarnationem divini Verbi, adorationem Angelorum fuisse hominibus permissam, sicut fecit Abraham Genes. 18. v. 2. Et 2. part. Mysticæ Civitatis Dei num. 131. à lin. 8. id ipsam sic explicatur: *Videla divina Princesa de los Cielos al Santo Arcangel Gabriel, y miróle con suya modestia, y templança, no mas de lo que bastava para reconocerle por Angel del Señor. T co-*

noxiendole con su acostumbrada humilde quiso hazerle reverencia; no lo consintió el Santo Principe, antes él la hizo profundamente, como à su Reyna, y Señora, en quien adorava los divinos Misterios de su Criador: y junto con esso reconcia, que ya desde aquel día se mudavan los antiguos tiempos, y costumbres, de que los hombres adorassen à los Angeles, como lo hizo Abraham: porque levantada la naturaleza humana à la dignidad del mismo Dios en la Persona del Verbo, ya quedavan los hombres adoptados por hyos suyos, y compañeros, ò hermanos de los mismos Angeles, como se lo dixo al Evangelista San Juan; el que no le consintió adoracion. Consonat noster Insignis Nicolaus de Lyra super 19. Apoc. v. 10. Adorationem Joannis Angelus renuit, quia post Incarnationem Filij Dei, per quã humana natura assumpta est à supposito Verbi, Angeli reformidant, sic venerari à natura humana, quam vident super se elevatam in Filio Dei. Nunc reddimus ad punctum: sed adoratio ab hominibus Angelis collata, in Scripturis Sacris expressa; imò & ea, que ab Apostolo Ioanne fuit Angelo saltem initialiter præstita, quamvis ab Angelo non acceptata, explicatur absoluta voce adorationis, et patet in illis verbis: *ecidi ante pedes ejus, ut adorarem eum, &c.* & tamen non usurpatur pro adoratione soli Deo debita: Ergo, &c.

411 Ad autoritates SS. PP. & DD. devenientes, ægrotum selectissimis plenum offerimus tom. 1. Bibliothecæ Virginalis tract. R. D. Adami Broveri, cui titulus: *Sacramentatio Angelica coronata, &c.* §. 3. secunda praxi fol. 62. col. 2. ubi septem Adorationes Sacratissimæ Virgini tribuendas exornat. Et eodem tomo, tractatu percelebri Alexij à Silo, cui titulus: *Arripe amandi, & colendi Deiparam, &c.* à fol. 245. cap. 11. de Adoratione Angelorum, dicitur: *Scire est necesse, hanc adorationis vocem late patere, & Deum, Homines, Angelosque complecti. Ita videmus in pluculis Sanctæ Scripturæ locis, tum in Dei causis, tum in creaturarum ejus, usurpari. Sic legitur ab Israelitis, nunc Deum, nunc suum Regem Davidem adorari. Paralip. 29. Et inclinaverunt, inquit, & adoraverunt Deum, & deinde Regem. Et Filij Jacob leguntur, fratrem suum jam totum Ægypto imperitantem adoravisse, Genes. 42. cumque adorassent eum fratres sui, &c. Quapropter consulto Doctores nostri, certas sibi voces delegere, quibus aptè varias adorationum species distinguere, nempe Patria, Dulcia, & Hy-*

(Invent.)
Lyra.

Bibliothecæ
Virg to. 1.

Adami
Broveri.

Alexius à
Silo.

perdita, &c. Vbi notandum, Scripturam Sacram eadem voce adorationis, siue vocis discriminate, explicasse adorationem Dei & Regis; ad Doctores autem Ecclesiæ pertinuisse distinctiones feligere sibi explicationes, ad adorationum species distinguendas.

412. Ne autem formalitatis argumenti nostri apicem relinquamus, eodem tractatu fol. 246. col. 1. legitur sic: *Die amicus ergo, Angelos, atque homines honore dignos, à nobis oportere adorari. Est fidei articulus (inquit Suárez) Felix Papa, hujus nominis Primi, diffinitione certus, Concilij Romani, & Synodi 7. calculis* *S. August.* *authoratus. Et statim subjungit auctoritatem Divi Augustini, qui de Petro loquens ait: Infinita credentium multitudo beatum Piscatorem Petrum adorat. Ex qua magni Aurelij auctoritate ad formalitatem redeo, & arguo sic: Absolutè dicitur quod magna hominum multitudo Petrum adorat, absque ulla alia explicatione; sed talis adoratio usurpari non licet pro adoratione soli Deo debita: Ergo, &c.*

*In Biblio-
thec. Vir-
ginali.*

413. Præterea eodem tractatu fol. 264. col. 2. lit. C. refer-
tur observantia genus, adorandi Sacram imaginem & Sanctum
Mariæ nomen: verba sunt hæc: *Quoties & ubicunque nolis velut
in oculos imago Dei para incurrit, ibidem toties nos decet caput ape-
rire, & genuflectere, aut aliud genus venerationis ostendere, ut mo-
re veterum Christianorum receptum est. Idem observantia genus no-
bis usurpandum est, quoties auribus nostris venerabile nomen ejus
inssonuerit, quod nomen, Sancti majores nostri olim tanti faciebant,
ut S. Girardus Episcopus Pannonia tota Diocesi sua edixerit, omnes
caput humiliter proclinare, & genuflectere, quoties Sanctissimum,
& amabile magne Dei Matris Virginis nomen pronuntiaretur. Sic
*Zach. Li-
bris.* Zacharias Lilius in suo Orbis Breviario, verba Pannonia. Ex quo
sic: In adoratione relata, absoluta voce vitur adorationis; sed
non usurpatur pro adoratione soli Deo debita: Ergo, &c.*

*Fauf. in
Bibliothec.*

414. Præterea eodem tractatu sub tit. *Stella decima declara-
tio* fol. 283. col. 2. auctoritate Fausti dicitur sic: *O Mater salu-
tis, fons misericordie, sol lucis impartivis, mundo imperas, & stella
ordinas: cui elementa ancillantur: quam Angeli adorando veneran-
tur, Demones inepidi reverentur: cui populi, Regesque adgeniculan-
tur, &c. Ex quo simile sicut supra efformatur argumentum.*

415. Eodem tractatu fol. 286. col. 2. sub tit. *Stella duodeci-
ma declaratio, duodecim ordinantur Mariæ adorationes. Et pau-*

Id post aliæ adorationes duodecim leguntur sic: 1. Adoro te, *Bibliothec*
MARIA, cum Calitibus Angelis universis. 2. Adoro te, *MARIA*, *Marian.*
 cum ordine Archangelorum. 3. Adoro te, *MARIA*, cum ordine
 virtutum. 4. Adoro te, *MARIA*, cum ordine Principatum. 5.
 Adoro te, *MARIA*, cum ordine Potestatum. 6. Adoro te, *MARIA*,
 cum ordine Dominationum. 7. Adoro te, *MARIA*, cum or-
 dine Thronorum. 8. Adoro te, *MARIA*, cum ordine Cherubinorum.
 9. Adoro te, *MARIA*, cum ordine Seraphinorum. 10. Adoro te,
MARIA, cum toto genere mortalium. 11. Adoro te, *MARIA*,
 cum animabus omnibus pie defunctorum. 12. Adoro te denique,
MARIA, *cisi possem, vellem te adorare, cum creaturis Cæli, Ter-*
ra, Inferniq̄ue universis; sed in omnibus his adorationibus abso-
lutè vitur voce nuda adorationis, quin & surpetur pro adoratio-
ne soli Deo debita: Ergo, &c.

416 Præterea eodem celebri tractatu fol. 258. col. 1. sub *ibid.*
 litt. B. dicitur loquendo de Gabriele Archangelo: *Verus Legatus,*
& Paranympus eam salutaris: cumque fuerit, verus Deiparae Ado-
rator pro officio, & rei dignitate, si caput, imò & genua, inclina-
verit, quandoquidem passim pie creditur, & ipse Archangelus eadē
incurpasse, cum ipse protulit, jam serio Adorans magna submissione
eam puellulam, quam Heram jam & Principem suam profitebatur.
 Ex his & alijs innumeris locis, ubi in hoc tractatu absolutè
 vitur voce adorationis, autoritate SS. PP. & DD. efformatū
 licebit relatum argumentum nostrum.

417 Ne autem ultra modum progrediamur in doctrina sic
 communi, autoritate sapientis Idiotæ finem imponam. Ait sic: *Idiota.*
Trinitas Sacrosancta MARIÆ nomen impossuit. Et paulò post: In
nomine MARIÆ omne genua flectatur Cælestium, terrestrium, & in-
fernorum, &c. sed adoratio hæc non usurpatur pro adoratione
soli Deo debita: Ergo, &c. Alia quàmplura de adoratione Sa-
 cratissimæ Virginis Mariæ, & quomodo usurpanda leguntur
 apud Canissimum lib. 5. de Maria Deipara cap. 16 fol. 27. col. 1.
 & sequentibus, ubi autoritate Angelici Magistri, & Seraphici *Angel. D.*
 Doctoris Bonaventuræ, aliorumque SS. PP. resolvitur, adora-
 tionem Hyperdulæ debitam fore Reginz Mariæ, vti Supremæ
 Creaturarum: quibus consonat Venetab. Abbatissa 1. part. Mys-
 ticæ Civitatis Dei num. 558. à lin. 10. ubi loquens de virtute *Myf. Civ.*
 obsequantiæ, ibi adjungit adorationem Dulcæ, majorem, vel mi- *Dei.*

notem juxta majorem vel minorem excellentiam adorandæ creaturæ. Verba Hispana sunt hæc: *Dulia es la que reverencia à los que tienen alguna participacion de la excelencia, ó dominio del Supremo Señor, q̄ es Dios, à quien toca el culto de la adoracion*. Latine: *Por esto honramos à los Santos con adoracion, ó reverencia de Dulia, y tambien à las superiores dignidades, cuyos serros nos manifestamos, &c.* Et num. 557. à lin. 1. dixerat: *Denda justa es dar culto, y reverencia à los que son superiores à nosotros; y segun la grandeza de su excelencia, y dignidad, y los bienes que de ellos recibimos. Jera mayor, ó menor nuestra obligacion, y el culto, &c.* Si autem nonnullas opposuerint Censores SS. PP. auctoritates, asserentes, quod *solus Deus est adorandus*; de adoratione Latriæ, ex alijs DD. imò & ex ipsis SS. PP. diversis in locis novimus exponendas; præterquam quod nihil contra V. Abbatissam, modum adorationis sic crebro distinguentem. Cæterum, cum argumentum sit commune, respondere compelluntur, quotquot catholicè profitentur, Imagines Sacras, & Sanctorum Reliquias esse adorandas. Nec majorè postulat extensionè assumptum, quod pro se habet communissimum & universalem Ecclesiæ Catholicæ vsum.

418. Modo restant confixarum propositionum circumstantiæ, videlicet, Angelos in statu viatorum adorasse Sacratissimam Virginem, ut futura m. Matrem Æterni Verbi, eamque jam tantam adoravisse in Throno Altissimi.

419. Adest pro prima, ferè communis Theologorum & SS. PP. sententia, asserentium, Angelis viatoribus revelatum fuisse Mysterium Incarnationis. Alexander de Ales, tract. super Misus est, apud Bibliothec. Uirginalem tom. 1. fol. 166. col. 1. solum negat, scivisse Angelos circumstantias aliquas Incarnationis, scilicet quod de hac numero Virgine, & tali determinato dic Verbum conciperetur, &c. Hoc tamen nihil obest, dum revelata concedatur Angelis Mater futura divini Verbi, quanquam de determinato personæ nomine maneret occultū Sacramentū.

420. Verumque desiderabile, scilicet revelatam fuisse Angelis viatoribus Matrem futuram Divini Verbi, ipsasque spirituales intelligentias in statu viæ humiliter adorasse præcognitæ Verbi Matrem, asseritur in celebri tractatu supra memorato doctissimi & piissimi Alexij à Silò cap. 7. fol. 221. Bibliothecæ col. 2. sub litt. C. ubi sic legitur: *Imò verò & Angeli ipsi, simul*

Alexand.
Ales.

Alex. à
Silò Biblio
thecæ.

ac creati sunt eam viderunt, (scilicet Sacratissimam futuram Matrem Verbi) & submisit sese in genua prosternentes, eam adoraverunt ut predestinatam & certo futuram, Heri, ac Principis sui Parentem; & Dominam suam. Quid clarius?

421 Cœterum, in eadem Bibliotheca tom 1 fol. 686 col. 1. auctoritate Amadei sic scribitur: *Tunc ego aperui* (loquitur, ut dicitur, Angelus Amadeo) *quomodo Deus a principio nobis revelaverat, se in vero ipsius, id est Virginis, velle humanitatem assumere, imò & omnibus (Angelis) præcipisse, ut illum Deum hominem adorarem, illique subiceremur, & non solum sibi, sed etiam suæ Genitrici, &c.* Et paulo post: *Hoc mandatum accepimus à Deo omnes, cum pacto, si illud servare vellemus, in gratia confirmaremur, & æternaliter beati essemus; si vero illud præteriremus, ex tunc in æternum damnaremur.* Lucifer videns tantam dignitatem hominis, invidit illi, quia nimium presumptuosus fuit, se tantam amando, & alia sibi subijcere volendo: vix suadebat omnibus, tale præceptum non esse observandum, inferens, quia nec justum erat; subito enim, ut se inordinate amavit, peccavit, & cum errare cepit, præceptum Dei in justum existimans, & quicumque ejus opinionem intelligendo, se potius amaverunt, quam Deum, omnibus visum est mandatum illud injustum, voluit & nos pervertere. Sed ego cum istis fratribus meis, Michaele Duce, restitimus ei, & cum tanquam presumptuosum arguere cepimus, omne illud, & Sanctum, & bonum affirmantes, quod voluntate Dei nostri, qui neque errare, neque ignorare, neque pravè velle potest, placet; quia quid ergo ille vult, cujus voluntas inordinate velle non potest, ut rectè & justè vult: necesse est, si Creatori nostro, ô Lucifer, placet, hominem fieri, & non Angelum, debet placere nobis, &c. Conferantur quæ hic dicta sunt, cum ijs, quæ de pugna Angelorum in Mystica Civitate Dei leguntur. Defensio autem Amadei, ab Authore Bibliothecæ Virginalis elaborata, videri potest ipso to. 1. à fol. 658 vsque ad fol. 685.

422 Alia propositio, qua dicitur, adoratam fuisse Sanctissimam Virginem in Altissimi Throno, duplicem habet partem, & esse adoratam, & esse in Altissimi Throno. Circa primum, jam satis; circa secundum, in Concertatione super Articulum 14. ubi de elevationibus ejusdem Sacratissimæ Virginis ad Cœlam in carne mortali Censura constructa est, videbitur statuta disputatio.

§. IV.

CONSONANTIA PROPOSITIONVM
 confixarum, doctrinis aliarum revelationum
 particularium.

423 **C**ONSONANTIAM mirabilem doctrinarum V. Abbatissæ Mariæ à Iesu circa propositiones in Articulo confixas, quilibet conjectare poterit ex sequentibus aliarum revelationum auctoritatibus.

S. Birgitt.
 lib. 4.

424 S. Birgitta to. 1. suarum revelationum lib. 4. cap. 107. fol. 482. col. 2. loquens de Sacris Corporibus SS. Apostolorum Petri & Pauli, asserit sibi Dominum dixisse: *Nunc autem potes querere, si aliquem honorem corpora eorum habebant eo tempore, quo corpora eorum in puteo iacuerunt? Respondeo tibi, quod Angeli mei custodiebant, & honorabant Corpora illa Beata; quia sicut locus ille, excolitur, ubi rose, & planta seminanda sunt: sic iste locus Cathacumbas diu antea præparabatur, & honorabatur, de quo Angeli & homines lætarentur. Si igitur inanimata terra, quoniam ad depositum Sanctorum à divina Providentia destinata, iam honore digna revelatur: quid mirum, si dignissima Dei Parens prædestinata credebatur ad infinitam dignitatem, etiam à constitutione mundi Angelis veneranda, & adoranda revelaretur? Præterea, si Corpora Sanctorum ab Angelis honorabantur sine injuria divini honoris absoluta voce honorationis: potuit ergo Sacratissima Cœli & Angelorum Regina absque offensione divini cultus adoratione recolere.*

S. Birgitt.

425 In eisdem revelationibus tom. 2. Serm. Angelic. cap. 4. fol. 377. col. 2. dicitur sic: *Creavit igitur Deus inenarrabilem Angelorum multitudinem, conferens eis liberum arbitrium faciendi juxta suum posse: Ecce Angelos in statu viatorum: Paucis itidem interjectis refert casum Angelorum malorum, glorificationemque bonorum; & loquens de Angelis bonis, ait sic: O omni-consolatio Virgo Maria, hoc ipsum tu es, ad quod à principio sue creationis tanta arserunt charitate, &c. Ecce quomodo à principio sue creationis revelata fuit Angelis futura Mater æterni Verbi.*

Pau:

Paulò post prosequitur sic: *Uidebant etiam Angeli super sedem tuã, Deo scilicet propinquam, coronam quam tam tanta pulchritudinis, tantaque dignitatis, quod nullius majestas, nisi solius Dei, ipsam aerebat excellere. Vnde, quamvis noverunt, Deum magnum honorem, & gaudium ex hoc veraciter habere, quod ipsos creasset, majorem tamen honorem, & majus gaudium ex hoc Deo debere provenire videbant, quod tu ad tam sublimem Coronã creari debebas. Et ideo ipsi Angeli de hoc magis exultabant, quod te Deus creare volebat, quam ex eo, quod ipsos creaverat. Sic tu, ò Virgo Sanctissima, Angelis, mox ut creati fuerunt, gaudium fuisisti. Et sic verè Deus cum Angelis, & Angelis cum Deo de te, ò Virgo creaturarum omnium dignissima, antequam creareris, intimè congaudebant. Hæc omnia applicatione non egent, cum sufficiat, isthæc cum alijs, quæ Venerabili Authori revelata sunt, ex terminis comparare. Liqueet etiam in dictis, sedem fuisse ab æterno præparatam futuræ & dignissimæ Matri Verbi, vti Reginæ omnium creaturarum, juxta, vel in Altissimi Throno, ubi similiter prætiosa corona ab Angelis fuit compecta à principio suæ creationis.*

426 In eisdem S. Birgittæ revelationibus tom. 2. Sermone Angelico cap. 7 fol. 382. col. 1. legitur sic: *sicut Angeli in Cælo ex hoc lætabantur, quod te, ò Mater Dei, ante mundi constitutionem nascituram prævidebant; ita & Adam ex præsentia tuæ Nativitatis, magnum gaudium & exultationem habebat: Ergo & Angelis ab eorum creatione, & Adamo revelatum fertur Magnum Incarnationis Mysterium, simul cum futuritione Sacratissimæ Virginis Mariæ, tanquam futuræ Matris divini Verbi.*

427 Eodem Sermone Angelico cap. 20. fol. 400. col. 1. sic legitur: *Impossibile videtur, quod aliquis humana ratione possit comprehendere, quantis honoribus Gloriosa Dei Genitrix in Cæli Palatio debuit ab omnibus venerari. Et paucis interpolitis dicitur: Tunc denique ipsam Virginem tota Cælestis Curia summis laudibus exultabat, eo quod sua voluntas, ejus animam ita adornaverat, quod sua pulchritudine omnes creaturarum pulchritudines exellebat; propter quod, & ipsi Creatori simillima apparebat. Hinc ergo gloriosæ animæ sedes gloriosa, ipsi Trinitati propinquissima, ab Æterno constituta erat. In his tria patent. 1. Veneratio Virginis ab Angelis in Cælo. 2. Similitudo Reginæ Cælestis cum Supremo Creatore.*

Ibid. Ser. Angelico.

Ibid. c. 20

3. Sedes ab æterno præparata Sacratissimæ Virgini, juxta præmodum, vel in Altissimi Throno.

428 In eisdem revelationibus lib. 4. cap. 108. fol. 484. col. 1. loquitur Dei Filius: *Mater igitur mea, quando, & postquam nata fuit, sic erat pulchra, quod nulla erat in ea macula. Quod bene cognoscentes Dæmones. sic egre tulerunt, per similitudinem loquendo, quasi quod quadam vox Dæmonum tunc sonuisset de Inferno dicens: Vna Virgo tam virtuosè, & mirabiliter procedit, quod omnes superat in terra, & in Cælo, & perveniet usque ad sedem Dei. Sed & nos si procedimus contra eam, &c. Observa, Sedem Dei, &c.*

S. Magd.
de Pazzis

429 Præterea, alijs locis omisis ex revelationibus divinis Sanctæ Birgittæ, ad divinas Intelligentias S. Mariæ Magdalenz de Pazzis, in Ecclesia Catholica permissas, & dignè à Fidelibus receptas, diligentèr transeamus. Etenim lib. 4. cap. 20. cui titulus: *De Angelorum amore erga animas*, fol. 110. col. 1. in fine ita legitur: *Cuncti Angelici assurgunt Chori, aliquid ad Sponsa honorem non agere hauri ferentes. Unde, quid aliud agerent non invenientes, novam, eam laudantes, renovant laudem, dicentes: Illa est digna accipere nomen novum, & procedentes (cum in Sponsa Sponsus honoretur) adoraverunt eam. Si ergo, quoniam in Sponsa Sponsus honoratur, adoratur Sponsa: Cur non sic adorari potuit ab Angelis Sacratissima Virgo Maria, de qua cecinit Nuntius Cœlestis, Dominus tecum. Et quid aliud videtur adorare Mariam, ut futuram Matrem Verbi, quam Verbum jam fore ab æterno coadjunctum cum dignissima Matre? Et quando non Mater, quæ ab æterno Mater?*

430 In eisdem revelationibus S. Mariæ Magdalenz de Pazzis lib. 7. cap. 21 fol. 284. col. 2. Joquens Sponsa cum Sponso dilecto, de Cœlesti Matre offerente Filium in Templo, hæc ait: *Illam te obtulit, quæ in omni opere tuo semper tecum exiit. Nondum erant abissi, & ego jam concepta eram; quando præparabat Cælos aderam, cum eo eram cuncta componens; vel in idea tua priusquam in mundo eam creares, & propter ipsam, tanquam Creaturis omnibus nobiliorem, mundum præduxisti. Si igitur in creatione Angelorum sic aderat Cœlestis Regina, cum Deo cuncta componens; consonum ergo fit, valdeque credibile, eisdem Angelis viatoribus suis-*

fuisse revelatam; tanquam futuram Matrem Eterni Verbi, consequenterque & debita venerationi propositam.

431 Præterea, in Cœlestibus Dialogis Sanctæ Catharinæ Senensis, tract. 2. cap. 14. fol. 177. col. 1. in fine dicitur: *Al-*
quando Deus mira providentia disponit, servos mundi Servos Dei re-
vereri: Hispana verba sunt hæc: Algunas vezes confedo, loqui-
tur Dominus, que los siervos del mundo reverencien a los que me
serven, y los socorran en sus necesidades: Si sic eam sit erga
creaturas, mille imperfectionibus plenas, (quamvis alias justas
& sanctas, nam septies in die cadit justus) quomodo dubitandû,
voulisse Deum, Sanctissimam & unicam Matrem suam, tanto
Angelis superiorem, quanto differentiùs præ illis nomen & of-
ficiùm hæreditavit, ab ipsis Angelis digna veneratione recolit

S. Cathar.
Senensis.

432 Postmodum, in revelationibus S. Getrudis; varijs in locis, præcipuè part. 2. lib. 4. de Insinuatione Divinæ pietatis cap. 53. per totum, multa reperies in assumptum mirificè convolantia.

S. Getrudis

433 Habesigitur in his revelationibus privatis, Angelos in statu viatorum, tum Incarnationem, tum & Sacratissimam Virgitem Mariam, futuram Matrem humani Verbi cognovisse, eamque venerasse, honorasse, & adorasse; destinataque ei ab æterno coronatam sedem in Cœlo, juxta, vel in Throno Altissimi, insimul revelatione divina prævidisse: Quidquid ergo contra revelationes Mysticæ Civitatis Dei, in ijs, quæ cum relatis revelationibus conveniunt, oppositum duxeris; contra has similiter revelationes in Ecclesia Catholica permissas, & debito plausu hominum receptas, consimiliter oppositum fore, necesse est ut intelligas.

§. V.

VTRIVSQVE CENSURÆ VITIÀ MANIFESTANTUR, & convelluntur.

434 AFFIRMANT propositiones confixæ, Sacratissimam Virgitem Mariam fuisse ab Angelis adoratam. Centura vestra, Deputati Parisienses, sic est: *Ha Proposi-*

nones, quatenus in illis indistinctè, & iisdem terminis exprimitur Adoratio exhibita, vel exhibenda Beatissima Virgini, quibus Deo ipsi, & homini Deo exhibita exprimitur pag. 99. & 100. falsa sunt, temeraria, scandalosa, & in errorem inducentes. Ergo si V. Author non eodem modo loqueretur de adoratione exhibita Beatissimæ Virgini, ac de adoratione præstita Deo ipsi, & homini Deo, tales propositiones nec forent falsæ, nec temerariæ, nec scandalosæ, nec in errorem inducentes, sed manifestum est, & apertissimè demonstratum, supra num. 405. Venerabilem Abbatissam non iisdem terminis, nec eodem modo loqui de adoratione ab Angelis exhibita Sacratissimæ Virgini, ac de adoratione præstita Deo ipsi, vel homini Deo: Ergo tota Censura vestra corruit, ò Deputati Parisienses. Verum nec admirationi sufficimus, quod sic decorati Doctores affirmant, V. Authorem indistinctè & iisdem terminis loqui de adoratione præstita futuræ Deiparæ, ac de adoratione collata Deo Omnipotenti. Ratio contorquet, nam vel Deputati, numeros quos citant Mysticæ Civitatis Dei attentè legerunt, vel non? Si primum? Incredibile fit, non notasse distinctionem adorationum, ex terminis, ex circumstantijs, ex ipsis vocibus, & ex contextu; veruntamen nec minus incredibile videtur, maliciosè voluisse mundum decipere & in horrorem Operis ipsius Mysticæ Civitatis Dei fidelium corda excitare. Si vero dixerint secundum A recto iudicio declinant, cum nullus iudex competens constituitur incognitæ rei.

435. Præterea, licet terminus adorationis idem sit, quid mirum quod adoratio non explicetur alio termino nisi voce adorationis? Fide credimus, Deum esse adorandum; Sacras Imagines adorandas fore; Sanctorum Reliquias, similiter: nūquid ex hoc utimur distincto termino, id est, distincta voce adorationis, quamvis Deus absolute, Imaginesque & Sacras Sanctorum Reliquias alio atque alio modo debeant adorari? Sanctus est Dominus, & Sanctus est PETRVS Apostolus, aliter hic, & aliter Dominus: nunquid ex hoc, distincta utimur voce ut Sanctus dicatur Petrus, ac ut Sanctus dicatur Deus? Ad nominandam Sanctum alius non est terminus, nisi dictio Sancti; sicuti ad nominandam adorationem, alius non est terminus, nisi dictio Adorationis: Num, quoniam de Deo dicitur, Tu solus Sanctus,

Ratio 77-
361.

Cantic.
Angelor.

us, prohibitum nobis est, ullam Creaturam nominare Sanctâ? Ergo quamvis solus Deus adoratione *Latria* sit adorandus; cum tamen & omnes Sancti Dei, eorumque Sacræ Reliquiæ adorari debeant ex Fide, & aliâs adorationis terminus idem sit; à fortiori, si asserendum nobis est, Sacratissimam Virginem Mariam esse adorabilem, vii debemus eadem voce adorationis. Nô adoratur Sacratissima Virgo Maria sicut Deus, sed revera adoratur, adoratione distincta ac ipse Deus. Sicut similiter, non adorantur Sanctorum Reliquiæ sicut Deus, sed revera adorantur Sanctorum Reliquiæ, distincta adoratione ac ipse Deus. Consimiliter, nô dicitur Sanctus, Petrus Apostolus sicut Deus; sed revera dicitur Sanctus, distincta sanctitate ac ipse Deus. Quid enim obest, Venerabilem Abbatissam eadem voce adorationis usam fuisse, ad explicandam adorationem Dei, & adorationem Virginis Mariæ; si aliâs expressè tenet, distincto modo adorari Deum, ac adoratur Virgo Maria? Ad explicandum, quod aliquid adoratur, quomodo dici potest nisi quod adoretur? Ad dicendum quod aliquid est ens, quomodo dici potest, nisi dicendo quod est ens? Deus est substantia, & creatura est substantia, alio autem modo Deus, ac creatura; nunquid ex eo, distincta voce utimur substantiæ? Equidem, non distincta voce utimur, sed intelligentia substantiæ distinctæ.

A simili.

436 Cœterum, ex hac propositione: *Sacratissima Virgo Maria est adorabilis*, quamvis nihil superaddatur; quis scandalizari valet, cum revera Sacratissima Virgo Maria, aliqua adoratione sit adorabilis? Contrariam proponamus, fingamusque aliquem dicere propositionem istam absolutam: *Sacratissima Virgo Maria non est adorabilis*, vel, *Sanctorum Reliquiæ non sunt adorabiles*, vel, *Imagines Sacra adorari non possunt*: Nunc interrogo, vel istæ propositiones, sic absolutè prolatae, sunt falsæ, temerariæ, scandalosæ, & in errorem inducentes; vel non? Si primum? Habemus intentum; ergo verum erit asserere, propositionem hanc: *Sacratissima Virgo Maria est adorata & adorabilis*, non esse propositionem falsam, temerariam, scandalosam, & in errorem inducentem. Consequentia liquet ex regula philosophica propositionum contrariarum. Si secundum dilematis extremum est verum? Vos judicatur: rogo tamen vt memoria retineatis, Ecclesiam Catholicam, Sacrosanctaque & Oecumenica Cõ-

A cõtra-rijs.

Regul. Philosoph

scilia decrevisse, Sacras Imagines, Sanctorumque Reliquias esse adorabiles & adorandas, & quomodo: *Si dixeritis, propositionem hanc: Sacratissima Virgo Maria non est adorabilis, esse falsam, erroneam, scandalosam, & in errorem inducentem, quoniam Sanctissimæ Virgini Mariæ omnē negat adorationem, nullamque admittit, cum revera, aliqua specie adorationis sit Virgo Cœlestis adorabilis: Ex hoc argumentum efformo: Ideo propositio hæc: Sacratissima Virgo Maria non est adorabilis, judicatur falsa, quoniam omnem tollit adorationem à Sacratissima Virgine, cui aliqua debetur species adorationis: ergo etiam propositio hæc: Sacratissima Virgo Maria est adorabilis, erit vera, & non erit falsa, quoniam ipsi Virgini debetur aliqua species adorationis: Consequentia liquet, nam æque falsum est, negare quod est, ac affirmare quod non est; sed quoniam propositio negativa omnem negat adorationem cui aliqua debetur adoratio, falsa est: ergo propositio affirmativa, quatenus adorationem tribuit, cui aliqua debetur species adorationis, vera erit: Etenim, quoniam homo est substantia, licet specie distincta, vel primo diversa à substantia Dei, vera est propositio: Homo est substantia: Ergo, &c.*

Censura
Supposit.

438 Censura supposititia ad amplius extenditur, ac sic: *Licet adorationis nomen equivocè summatur, & aliquando in scripturis, & nonnullis Patribus pro honore Creaturis debito usurpetur, tamen cum ex Ecclesia usu terminus ille usurpari debeat, ad significandum supremum cultum soli Deo debitum, nec possit sine periculo scandali creaturis communicari. Hæc propositiones, quatenus eodem adorationis termino cultum exprimunt exhibitum, vel exhibendum Beatissimæ Virgini, quo ipsi Deo exhibitus ab Autore exprimitur, scandalose sunt, & in errorem inducentes. Quatenus autem dicunt, Sanctissimam Virginem adoraram ab Angelis statim ut ipsi creati sunt, & statim atque ipsa nata est, tum etiam adoraram in Throno Altissimi: respectivè temeraria sunt, & falsa.*

439 Quoniam multa in relatâ Centura dicuntur falsa, ideo per partes de prima ad ultimam breviter transeuram. In primis nomen adorationis, quanquam apud nonnullos Theologos equivocum sit, ut videri potest apud Gasparem Hurtado tract. de Incarnatione, disp. 20. de Adoratione, disp. 5. alij autem quamplures Theologi defendunt, univocè convenire, ut videri potest

Suarez disp. 51. sect. 3. & Lorca disp. 87. num. 12. Ratioque principalis pro hac parte fuit in eo, quod adorationis nomen & significatum per nomen vtriusque convenit. Angelicus vero Magister eximit analogice convenire, & non equivocè, 2. 2. quæst. 84. art. 1. ad 1. & quæst. 94. art. 2. ad 2. quod etiam insinuat Seraphicus Doctor in 3. dist. 9. art. 2. quæst. 4. quorum ratio est, quoniam excellentia Dei, & excellentia creaturæ, ob quas adorantur, non conveniunt univocè, sed analogicè. Vazquez autem tract. de cultu adorationis lib. 2. num. 421. defendit, adorationem Imaginum absolutè dici adorationem. Et num. 368. quod adoratio latius patet quam *Latria*. Et lib. 1. num. 6. quod adoratio, vox est communis Deo & alijs rebus. Et eodem lib. 1. num. 201. & 202. quod Maria, majori adoratione ob sanctitatem, quam ob affinitatem cum Christo est veneranda. Et ipso lib. 1. num. 196. & 197. explicat, quomodo Sacratissima Virgo etiam adoratione *Latria* possit adorari. Et num. 195. qua adoratione sit veneranda. Et nu. 190. Quo sensu, Mariæ adorationem negaverit Sanctus Epiphanius. Et à num. 185. ejusdem lib. 1. resolvit, quod Mariæ peculiare genus adorationis debetur. Hæc omnia defendit, secum adferens selectissimos Theologorum Doctores, ex quibus & supradicta roborantur, & Censura supposititia quoad hanc primam partem enervatur.

440 Dicit insuper Supposititia Censura: *Terminum illum Adorationis ex Ecclesia usu usurpari debere, ad significandum supremum cultum soli Deo debitum, ita ut non possit sine periculo scandalali creaturis communicari.* Vnus Ecclesiæ communis est, (si visu oculorum non decipiuntur, res videntes aliter ac sunt) Fideles omnes coram Altaribus & Sanctis Imaginibus Sacratissimæ Virginis Mariæ genua flectere; adorare Sanctorum Reliquias, preces fundere, detecta capita servare, &c. Hæc sunt, Romæ in facie Ecclesiæ, non in abscondito, sed in publico; non in tenebris, sed in lumine diei: sic fit in Hispaniarum Regnis: sic in Insulis Mariæ: sic ubicunque nomen Domini catholico ritu laudatur: vel si sic alicubi non fit, ostendite nobis. Unde ergo didicistis, vocem adorationis ex usu Ecclesiæ ad significandum solummodo cultum Deo debitum usurpari, contrariumque in scandalum fidelium posse converti? Ni fallor, & non fallor, re-

Angelic.
Doctor.

Seraph.
Doctor.

Vazquez.

Vsus Ec-
clesiæ.

Concil.
Trident.

latus cultus demoltrationes Fidelibus prohibere vel prohibitas esse prædicare temerarium & scandalosum foret. Tridentinum legatur sess. 25. tit. de Invocatione, veneratione, & Reliquijs Sanctorum, & Sacris Imaginibus, vbi dicitur: *Mandat Sancta Synodus omnibus Episcopis, & cæteris docendi munus, Caramque sustinentibus, vt juxta Catholica, & Apostolica Ecclesia vsus, à primævis Christiana Religionis temporibus receptum, Sanctorumque Patrum confessione, & Sacrorum Conciliorum Decreta, in primis de Sanctorum intercessione, invocatione, Reliquiarum, honore, &c. Et paulò post, eodem Decreto, ante cap. i. hujus Sessiois, prosequitur: Vt per imagines, quas osculamur, & coram quibus caput aperimus, & procumbimus, Christum adoremus, & Sanctos, quorù illa similitudinem gerunt, veneremur, id quod Conciliorum, præsertim vero secunda Nicæna Synodi Decretis contra Imaginum oppugnatores est sancitum.* Nota illa verba: *Adoremus, & Sanctos, &c.*

Concil.
Nicæn. 2.
Actio. 2.

Præterea; & in ipsa Nicæna Synodo Actio. 2. vbi à Tridentino citatur, dicitur sic: *Omnis Imago in nomine Domini, aut Angelorum, aut Sanctorum facta, sancta est: Non enim lignum adoratur, &c. Omnes enim nos adoramus Principes, & salutamus, licet peccatores sim: cur ergo non debemus adorare Sanctos Dei Seruos?* Obserua quoties repetitur *Adorare*. Non ergo ex Ecclesiæ vsu adorationis vox ad solum significandum semper supremum cultum soli Deo debitum debet vsurpari: nec scandali periculum creaturis communicatur, dum tali voce *adorationis*, ad significandam adorationem Sanctis debitam scriptis vel voce vtimur.

Sup. num.
398.

441. Decipiuntur itidem Censores in his quæ asserunt, Venerabilem Authorem eodem adorationis termino cultum exprimere exhibitum, vel exhibendum Beatissimæ Virgini, quo vtitur ad exprimendum supremum cultum soli Deo debitum, de quo jam supra demonstravimus evidentè esse falsum à nu. 398. vique ad num. 405.

442. Nec minori claritate convincuntur Authores Suppositiæ Censuræ, dum imponunt V. Abbatissæ, se dicere, Sanctissimam Virginem adoratam ab Angelis statim vt ipsi creati sunt. Verbum *statim* non reperitur in exemplari Hispanico, imò nec in Versione Gallica; & hoc patet ex propositione, prout jacet in Articulo Censuræ, ab eisdem Censoribus transcripta, vbi verbum *statim*, nec nominatur, nec legitur.

443 Ad ultimum, id videlicet, Sacratissimam Virginem adoratam ab Angelis in Throno Altissimi; & diximus supra à num. 425. & amplius dicitur infra in Articulo 14.

ARTIC. VI.

CENSURÆ DD. DE PV T A T O R V M
Parisiensium.

444 P Ag. 127. num. 112. Tum primum Verbum per Humanitatem intercessit pro hominibus ante Thronum Divinitatis.

445 Pag. 128. & 129. num. eodem. Divinum Consistorium, sive Concilium SS. Trinitatis dixit, Unigenitus noster doctrinam hanc predicabit.

446 Pag. 130. num. 113. Descendat Filius noster passibilis, ad redimendos homines.

CENSURA DD. DE PV T A T O R V M.

447 HÆ propositiones continent Doctrinam, que aperte derogat Divinitati Verbi, male sonat in Fide, & in bæresim inducit.

CENSURA SUPPOSITITIA.

448 HÆc propositio (loquitur solum de prima, nam secundam & tertiam omiserunt Authores Supposititiz Censuræ in suo Libello) male sonat in Fide, & injuriosa est Divinitati Verbi. Est Artic. 4. Supposit. Cens.

CONCERT. VII.

SVPER PROPOSITIONES CONFIXAS
in hoc Articulo 6.

449 P ROPONVNTVR examini. 1. Discordia inter Versionem Gallicani, & Exemplar Hispanum, cum Originali-

ginali collatum. 2. Genuina mens V. Abbatissæ in propositionibus Notæ subjectis, prout ad Originale proprium restituitis. 3. Utrum locutiones similes inveniuntur in Scriptura Sacra, & SS. PP. in alijsque revelationibus privatis? 4. Modus discurrendi cuiusdam Theologifatis, eruditi nostri temporis proponitur, & impugnatur. 5. Redarguantur Censores & Authores utriusque Censuræ.

S. I.

APPERTVR DISCORDIA INTER
Versionem Gallicam & exemplar Hispanicum.

Textus Originalis 450 **P**RIMÆ propositionis Textus Hispanus. *Esta fue la primera vez que el Verbo en nombre de la humanidad intercedió por los hombres ante el Trono de la Divinidad.* Versio de Hispano in Latinum: *Tunc primò Verbum in nomine humanitatis intercessit pro hominibus ante Thronum Divinitatis.* Versio ex Gallico in Latinum, prout jacet in articulo Censuræ, juxta advertentiam supra politani num. 396. *Tunc primum Verbum per humanitatem intercessit pro hominibus ante Thronum Deitatis.* In primis particula *Tunc*, nescimus quid significet, ibi collocata. Minus ineptè diceret, *Tunc*. Præterea, dictiones illæ, *verbum per humanitatem intercessit*, non idem significant, ac Textus Originalis. Aliud quidem est, *Verbum in nomine humanitatis intercessit*, & aliud: *Verbum per humanitatem intercessit*.

Textus Hispan. 451 **S**ecundæ propositionis Textus Hispanus. *Nuestro Vnigenito obrará esta doctrina.* Versio de Hispano in latinum: *Vnigenitus noster doctrinam hanc operabitur.* Versio de Gallico in latinum. *Vnigenitus noster doctrinam hanc prædicabit.* Locutio supponitur, à Confessorio Sanctissimæ Trinitatis emanata. Discordia solum patet in verbo, *prædicabit*, loco verbi, *operabitur*: significatum autem utriusque vocis ex terminis liquet esse idem.

Textus Hispanus. 452 **T**ertiaz propositionis Textus Hispanus: *Descienda nuestro Hyo passible, y reparador, y redima a los hombres.* Versio de Hispano in latinum: *Descendat filius noster passibilis, & reparator, & homines redimat.* Versio ex Gallico in latinum: *Descendat*

dat Filius noster passibilis, ad redimendos homines. Etiam hujusmodi locutio dicta supponitur à Consistorio divino SS. Trinitatis. Discordia in nihilo videtur, nisi in eo, quod omiserit versio ex Gallico in latinum, vel ipsa versio Gallica, duas illas dictiones, & *Reparator*. Nulla ex discordijs relatis difficultatem tollit, vel auget, si aliqua est in Articuli propositionibus; illa excepta solummodo, quod loco verborum, in nomine *humanitatis*, alia diversa posita sunt, scilicet, *per humanitatem*.

Discordia

§. II.

INTELLIGENTIA LEGITIMA
V. Abbatissæ in propositionibus confixis.

453 **Æ**QUALITATEM Divinarum Personarum, explanatione catholica proficitur Venerabilis Abbatissa 1. parte Mysticæ Civitatis Dei, varijs in locis, præcipuè à num. 27. 28. 100. & 515. ita vt nec Filius inferior sit Patre, nec Pater superior Filio, idemque dicit de Spiritu Sancto. Num. 27. à linea 15. ait sic: *Todas tres personas en si son igualmente eternas, y eternamente iguales; que es vna vidad de essentia en Trinidad de Personas, y vn Dios en la individua Trinidad, y Tres Personas en la vidad de vna sustancia. Y no se confunden las Personas por ser vn Dios; ni se aparta, ò se divide la sustancia por ser tres Personas; y siendo distintas, en el Padre, en el Hijo, y en el Espiritu Santo, es vna misma la divinidad, igual la Gloria, y la Magestad, el Poder, la Eternidad, Inmensidad, Sabiduria, y Santidad, y todos los atributos. Y aunque son tres las personas, en quien subsisten estas perfecciones infinitas, es vno solo el Dios verdadero, el Santo, Iusto, Poderoso, Eterno, y sin medida.* Nec minori claritate in alijs numeris citatis id ipsum catholicè proficitur, vt videri potest.

*Myst Civ
 Dei, 1. p.*

454 Verum contra ratione desiderabili clarius loquitur 2. parte ipsius Mysticæ Civitatis Dei num. 1183. à lin. 10. vbi, quoniam sæpè in progressu Operis dixerat, Verbum humanatum intercessisse, ipsumque Verbum humanatum fecisse hoc vel illud; lectoribus advertit, tales actiones non fore tribuendas Verbo; vt Verbum est, vel juxta naturam aut voluntatem Divinam,

Myst. Civ.
Dei, 2. p.

qua æqualis est Patri, & Spiritui Sancto; sed secundum naturam humanam. Hispana verba sunt hæc: *Para entender las acciones, que hazia el Verbo humanado, advierto, que como tenia dos naturalezas la divina, y la humana, en ambas en una persona, que era la del Verbo, por esto las acciones de entrambas naturalezas se atribuyen; se dicen, ò predicán de una misma persona, como tambien la mesma se llama Dios, y hombre. Conforme à esto (nunc desiderabilis) quando digo que hablava, y orava el Verbo humanado à su Eterno Padre, no se entiende que hablava, ni orava con la naturaleza Divina, en que era igual tan el Padre, sino con la humana, en que era menor, &c.* Ex his aperte dicendum, ad debitam intelligentiam primæ propositionis, in Articulo confixæ, quod quando V. Author asserit, Verbum in nomine humanitatis intercessisse pro hominibus, nequaquam intellexit, neque juxta dicta intelligere potuit, Verbum ut Verbum & juxta divinam voluntatem pro hominibus intercessisse, cum luce clarius sit conformiter ad mentem V. Abbatissæ nuper expressam, Verbum ut Verbum juxta voluntatem divinam, qua Filius æqualis est Patri haud potuisse apud Patrem intercedere. Dicendum est igitur, quod in illis verbis, *Verbum intercessit pro hominibus in nomine humanitatis*, non loquitur de Verbo nudè sumpto, ut Verbum Patris, & ut secunda Trinitatis Persona; sed de Verbo jam humanato in mente divina, juxta decretum Deitatis æternum, & juxta merita prævisæ ipsius Verbi humanati, ut homo erat ab æterno, & *Agnus occisus ab origine mundi.*

Apoc. 13.
v. 9.

455. Hæc omnia confirmantur ex contextu proximiori ipsius numeri 112. primæ partis Mysticæ Civitatis Dei, ubi loquitur de humanato Verbo, & de operibus ejus prævisis, à lin. 13. & Hispanicè legitur sic: *Lebantemos pues el triunfo de la virtud, y sanidad, y humane se para esto la Segunda Persona passible, y atredite, y ense ñe la humildad, obediencia, y todas las virtudes, y haga la salud para los mortales; y siendo verdadera Dios, se humille, y sea hecho el menor; sea hombre justo, y exemplar, y Maestro de toda Sanidad; muera por la salud de sus Hermanos, &c.* Hæc erat quasi conferentia ipsius Consistorij Divini, ubi præsentia intuebantur eximia opera futura Christi Domini. Non igitur adest argumenti motivum, sed necessario dicendum, intercessionem illam, esse intercessionem humanitatis, exequendam in

Myst. Civ.
Dei, 1. p.

tempore, ab æterno prævisam, & objectivè ante Consistorium Divinum representatam, de quo infra. His liquet intelligentia primæ propositionis.

456 Circa secundam propositionem in Articulo confixam, laborare nimis haud est necesse. Etenim collocutio Iupponitur totius Consistorij Divini Sanctissimæ Trinitatis, loquebanturque de Christo Divinæ Personæ: cum igitur operationes ad extra communes sint tribus Personis, propositio sine difficultate procedit. Nec dubitavit unquam V. Author, operationes ad extra à Trinitate procedere, quinimò expressis verbis id ipsum affirmat 2. part. num. 125. à lin. 16. ubi ait: *Como las Divinas Personas en dignidad, y perfeccion infinita son iguales: assi tambien lo son en las operaciones que llaman ad extra. Estas operaciones son indivisas entre las tres Divinas Personas; por que no las haze una sola Persona, sino todas tres, en quanto son un mismo Dios.* Et au. 126. ejuldem 2. part. à lin. 1. prosequitur sic: *Con esta division exercitaron, y obraron todas tres Personas con una misma acciõta obra de la Encarnaciõn; aunque sola la Persona del Verbo, terminõ la unõn hypostatica, &c.* Consonat similiter num. 125. 810. & 811. ejuldem 2. part. & alibi. Ex quibus sequitur Christum ut hominem dici posse totius Trinitatis Filium, quod fatetur Suarez tom. 1. in 3. part. disp. 49. sect. 2. & alij gravissimi Theologi, quos citat Illustrissimus Samaniego Nota 16. §. 2. vel ad minus convincitur, Incarnationis Opus, quatenus est Opus ad extra, ad tres Divinas Personas esse referendum. Liqueat insuper, non repugnare propositionem confixam, prout ad originale proprium reductam, scilicet: *Unigenitus noster doctrinam hanc operabitur*, à Divino Consistorio potuisse procedere. Vel aliter, *Unigenitus noster*, quancquam solummodo ad Personam Patris referatur: ad modum loquendi Majestatum reduci valet de quo etiam Illustrif. Samaniego, Nota citata, §. 3. & ex alijs privatis revelationibus idem modus loquendi videbitur expressus.

Ibid. 29.

457 Circa tertiam propositionem in Articulo confixam, eam videlicet in Divino Consistorio prolatam: *Descendat filius noster passibilis, ad redimendos homines*: Nihil super addendum occurrit, præter id, quod diximus circa secundam; cum difficultas in ambabus, si aliqua est, eadem sit.

S. III.

LOCUTIONES SIMILES PROPOSITIONIBUS
 CONFIXIS, in Scriptura Sacra, alyſque in
 revelationibus privatis.

Genes. 1.

458. **A** Confistorio Divino exire poſſe locutionem numero plurali, compertum eſt. Etenim in lib. Genes cap. 1. v. 26. dicitur: *Faciamus hominem ad imaginem & ſimilitudinem noſtram*: ubi vel quod tres Divinæ Perſonæ loquantur; vel quod loquatur ipſe Deus regia voce; *Faciamus*; utrumque nobis prodeſt ad modum locutionis in proſitionibus confixis: *Unigenitus noſter*, &c. *Deſcendat Filius noſter*; &c. Ea propter, ſat de ſecunda & tertia proſitionibus, quas & Authores Suppoſitivæ Cenſuræ, tanquam difficultate carentes, omiſerunt in ſuo Libello. Solum igitur ſingularis difficultas procedit circa proſitionem primam; ubi de petitione Verbi ab æterno pro hominibus, nomine humanitatis.

Rom. 8.

459. Quærentibus itaque locutionem ſimilem petitioni relatæ Divini Verbi ab æterno, abſque eo quod in Perſona divina poſtulante inferioritas reſpectu alterius divinæ Perſonæ concludatur, Sacer textus occurrit Rom. 8. v. 28: ubi loquens Apoſtolus de Spiritu Sancto ait ſic: *ipſe Spiritus poſtulat pro nobis gemitibus inenarrabilibus*. Et paulò poſt: *Secundum Deum poſtulat pro Sanctis*. Exponant igitur quomodo voluerint, catholicè tamen, Cenſores Pariſienſes prædictam Apoſtoli ſententiam, & invenient proſectò, etiam petitioni relatæ Verbi ab æterno accommodari poſſe. Certè haud negabunt, æqualitèr Verbo & Spiritui Sancto, quatenus perſonæ Divinæ proſententur, petitiones notionales ad intra repugnare eo ſenſu, quo poſtulatione inferioritatem ſubducatur; ſed in alio ſenſu Spiritui Sancto non repugnat, qui, Apoſtolo teſte, poſtulat pro nobis; ergo neque repugnat Verbo, eo ipſo modo, quo non repugnat Spiritui Sancto.

Apoc. 13.

460. Præterea, Apocalipſi 13. dicitur: *Agnus qui occiſus eſt ab origine mundi, ſed in executione Agnus*, ſcilicet Chriſtus.

occisus non est ab origine mundi: ergo ideo est quonia ab æter-
no jam occisus præsciebatur. Unigenitus Dei Filius factus ho-
mo: ergo ab æterno in petitione Verbi relata, objectivè propo-
sita, videbantur humanitatis Sacre merita infinita; sed hoc suf-
ficat, ut petitio Verbi ab æterno, nomine humanitatis pro ho-
minibus verificari possit, absque eo quod Verbum, vel Verbum
est, petitionem eliciat juxta voluntatem divinam: Ergo, &c.

461 Ad alias revelationes particulares devenientes, (vbi
difficultates valdè similes, aut idemplicæ, controversæ & con-
victæ à doctioribus supponuntur) primatum teneat S. Birgitta
tom. 1. lib. 3. cap. 19. fol. 269. col. 1. vbi ipsa interrogante,
quomodo completi sunt sermones Dei? in resolutione dicitur:
*Quia Dominus, in cujus conspectu sunt omnia, quandoque loquitur in
presenti, qua ad futurum pertinent, & de facientibus tanquam jam sine
facta. Quandoque etiam præteritum, futurumque permiscet, & præ-
teritum vitur pro futuro, ut nullus presumat discutere consilium
imperturbabile Trinitatis.* Si ergo in conspectu Dei futurum jam
est præsens, & futuræ erant in conspectu Dei petitiones huma-
nitatis Christi, à Verbo Divino dignificatæ: poterunt igitur
ab æterno petitiones hujusmodi, ut jam factè cognosci in cos-
pectu Altissimi.

S. Birgitt.

462 In eisdem revelationibus lib. 8. cap. 19. fol. 301. col. 1.
Mater Dei loquitur ad Sponsam dicens: *Miraris, cur ego aliquid
dico, Nos, quando loquor tibi? Scias quod hoc ideo est; quia cum
loquor ego, ex virtute ejusdem Trinitatis loquor; ideo ego dico, Nos,
&c.* Non igitur ille modus loquendi singularis est in propositio-
nibus confixis.

Ibid. lib. 8

463 Præterea in revelationibus S. Mariæ Magdalenz de
Pazzis lib. 2. cap. 4. fol. 14. col. 2. in fines loquens Sponsa eū
Sacratissima Maria ait illi: *Tu es gratia plena, ô Sanctissima
Virgo: magna nunc nostræ Virginitatis Sponsum; vocalis cum le-
sum; sed Alpha & Omega; in hac dabis, nos vero si non actu, saltem
in desiderio, sanguinem; in fasciis stringis, nos pectore; tu omne præ-
stabis obsequium, nos propter ipsum omnia relinquimus: tu ab ere
illius tristitia aures verba, nos internis inspirationibus invigila-
bimus; tu latus aperire conspicias, & nos in eo nidificabimus: tu
mortuum habebis in ulnis, nos Deum & hominem in nostris cordibus;
in sepulchro dabis, nos creaturarum cordibus illum. & terni Patris*

S. Magd.
de Pazzis

sinu offerendo: tu prima susceptum videbis; tu in Cælum ascendens respicies: tu cum Apostolis Spiritum Sanctum recipies, &c. Ecce quomodo in revelationibus Divinis aliquando futurum sumitur pro presenti, & aliquando præteritum pro futuro.

Ibid. lib. 3.

464 Et lib. 3. earundem Intelligentiarum Divinarum cap. 15. fol. 57. col. 1. dicitur: *Diffa Trinitas increata, ad mittendum Verbum, unam ex Nobis tribus Personis Divinis, ut viam ostenderet, doceretque nota est, &c.* vbi expressam invenies propositionem tertiam in Articulo Censuræ repertam, verbumque, Nos, vel Nobis etiam in terminis manifestum, ibi: *Unam ex nobis, &c.*

Ibid. lib. 4.

465 Et lib. 4. cap. 4. fol. 86. col. 2. init. dicitur sic: *Et similiter Verbum humanatum faciebat: se ipsum comprehendens intuebatur tanquam Verbum origine posterius Patre generante, licet eidem ipsi æquale, natura, immensitate, sapientia, potentia, &c.* Itaque Verbum hoc se ipsum intuens, complacentiam suæ æqualitatis faciebat. Nunc adverte: Videbatur in terra, quamvis terra, non nisi in idea Patris esset creata. Quomodo cunque igitur propositionem hanc exposueris, & propositionem primam, in Articulo Censuræ confixam, expositam cogitabis.

Ibid. c. 9.

466 Expressius eodem lib. 4. cap. 9. fol. 95. col. 1. dicitur: *Nonus Canalus, Cæli, terræque operationes adnotans, est Verbi petitio ad Patrem suam æternam.* Et paulò post: *Sed quomodo modo potest Verbum à Patre petere, cum sit etiam ejusdem substantiæ Deus, unitus Patri, cujus voluntas ad eum conformis, & univormis est voluntati illius, ut aliud, quam quod Pater vult, non possit nec petere, nec velle? Agit hoc, humanitate mediante, &c.* Et alijs paucis interjectis: *Petunt igitur ambo simul, id est Verbum Divinum, & humanitas, ut creatura corpus glorificetur, &c.* Et paulò infra: *Postulat deinde idem Verbum Divinum simul cum humanitate misericordiam, &c.*

Ibid. lib. 4.
cap. 7.

467 Nec dicas, hujusmodi petitionem Verbi solummodo; intelligendam postquam in executione Verbum caro factum est: nam in eisdem Divinis Intelligentijs Sanctæ Mariæ Magdalene de Pazzis eodem lib. 4. cap. 7. numero 1. expressè leguntur petitiones Verbi ab æterno, his verbis: *Primus Canalus procedens à aeterno Verbo in sinu meo (loquitur Pater) quia hic ab æterno mortem acceptavit, etque se obtulit, sunt ejusdem Verbi verba, ab ipso,*

per os suorum divinorum Prophetarum prolata, quorum aliqua, operationes, quæ in Cælo fiunt, manifestant: alia quæ super terram. Dixit Dominus Domino meo, verba inspirata dantur à Verbo, & à Verbo ore proprio replicata: hæc, partem operationum, quæ in Cælo fiunt, ostendunt, &c. Et eodem lib. 4. cap. 28. n. 1. à linc. 27. Primum verbum, quod in Cruce dixisti, fuit: Pater ignosce illis. Quomodo hoc dicitur Verbum permanens in sinu Patris, nondum carne nostra vestitum, in omnibus illi conforme, cum nulla possit esse difformitas, ubi est unitas. Et æqualitas perfectissimæ. Ecce petitiones Verbi ab æterno, & quatenus ab æterno mortem accepit. Revelatio hæc approbatione permissiva congruet: expone eam acumine tuo, ut si habes interpretationem sermonum, donum tuum proficit & nobis: difficultas quidem eadem est in hisce petitionibus Verbi ab æterno, ac in propositione confixa.

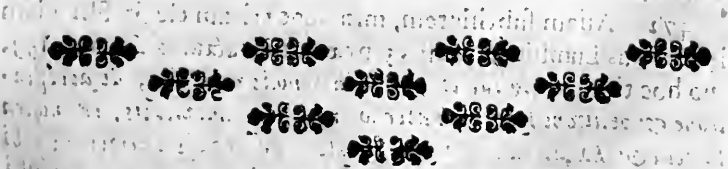
468. In revelationibus S. Getrudis 2. part. lib. 4. de Insinuatione divinæ pietatis cap. 58. fol. 422. circa finem legitur etiam alia operatio Filij Dei in persona, sive in nomine humanitatis, his verbis Hispanicis: *Lucgo el Hijo de Dios en persona de la humanidad, cantava estas palabras de Isaias, con voz grave, y sonora: Notad, y advertid, que la Tienda, Tabernaculo, y Morada de Dios, se balla ya entre los hombres, &c.*

S. Getrud.

469. Postmodum in Dialogis Sacris S. Catharinæ Senensis tract. 3. de lacrimis cap. 5. fol. 202. col. 1. loquitur de Gemitibus Spiritus Sancti pro nobis, his verbis: *El Espíritu Santo llora vital, y afectuosamente delante de mi* (loquitur Pater) *por ellos, y por sus proximos, id est pro hominibus, &c.* Difficultas ergo propositionis confixæ, si aliqua est, communis est, & ab omnibus vincenda, vel jam victa supponitur in his revelationibus privatis, sine contradictione aliqua in manibus fidelium permissis.

S. Cathar.
Senensis

†

S. IV.

MODVS DISCVRENDI CVIVSDAM

Theologi, satis Eruditi, nostri temporis proponitur, & impugnatur.

Raymundus Lumbier.

470 **R**EV. P. M. Raymundus Lumbier, Sangoianus, in Universitate Cæsar-Augustana Philosophiæ Magister; Sacræ Theologiæ Dôctor; ejusdem Universitatis Cathedræ Primariæ Sacræ Facultatis usque ad Iubilationem Moderator; Archiprefatus Synodalis Examinator; Aragoniæ, & Supremæ Inquisitionis Qualificator; Concionator Regius; & Carmelitanæ Familiæ Coronæ Aragoniæ semel & iterum Provincialis, tract. 2. de Incarnatione, articulo 2. expresso titulo: *De petitione Verbi ab æterno nomine humanitatis*, in gratiam revelationum S. Mariæ Magdalensæ de Pazzis, & V. Mariæ à Iesu de Agreda, (cui additissimus erat, & Objectionibus Matritensibus contra Mysticam Civitatem Dei, speciali Libello manuscripto satisfacit) punctum hoc latiori calamo percurrit.

Sens. com.

471 Refert in primis communem SS. PP. & Theologorum sententiam, negantem Personis divinis actus notionales postulandi, nec nomine proprio, nec alieno, exponentemque petitionem relatum Verbi ab æterno, nomine humanitatis, vel quatenus petitio fuit ab æterno prævissa, quasi in tempore ab humanitate facta; vel quatenus, si ab æterno fuit facta petitio, non fuit Verbi propria, sed appropriata Verbo; sicut de Spiritu Sancto dicitur, non per proprietatem, sed per appropriationem, postulare pro nobis gemitibus inenarrabilibus. Sic Insignis Theologus Sendin, Nota 4. sup. num. 126. 2. partis Mysticæ Civitatis Dei.

Sendin.

Sent. Lumbier.

472 Aliam subtiliorem, minusque tritam elegit sibi viam ingeniosus Lumbier, quæst. 35. prætextatâ tractatus à anno 153. sub hoc titulo: *Eligitur via, foris in Scholis non trita, de acceptatione & petitione Verbi ab æterno nomine humanitatis, ex nostra Sancta & Extatica Virgine Magdalena de Pazzis Carmelita; Vbi aliqua ex V. M. de Agreda.* Statim igitur conceptam sibi viam

viam explicaturus, prosequitur sic: *Via facilior hanc difficultatem extricandi, erit, si potuerimus stabilire, quod Christus ab aeterno actuali quadam voluntate inierit cum Patre Aeterno contractum ex tunc exercitū actualem, & presentem de sua mortis acceptatione, simulq; exercitū petitiuā orationē pro beneficijs creaturis cōserēdis. Sic enim non praecōnia praecessissent contractum Christi meritōriū, nec dona vlla hominibus data: imō nec decreta dandi praecessissent orationem, sed potius contractus & petitio fuissent ante illa, vt causa moralis illorum. Et num. 2156. prosequitur: Ex his facile colligitur, quod Verbum ipsum ab aeterno potuerit acceptare & contrahere pro sua humanitate, multo strictius, quam Adam pro nobis, & quam Tutor pro Pupillo, cum non solum fuerit post Incarnationem decretam, caput morale suae humanitatis, specialissimusque ipsius quasi Tutor, &c. Hinc quasi ex fundamentis disputationem latissimam prosequitur; gracili dexteritate argumenta contraria dissolvens, suamque conclusionem varijs rationibus & auctoritatibus confirmans.*

473 Verum singularis hic discurrendi modus, nec ad finem nostrum, defensandi, videlicet, propositionem confixam, videtur necessarius; nec difficultatibus gravissimis iudicatur expers, quinimō maioribus ni fallor implicatus, quam propositio confixa.

Displic.

474 In primis actus notionales intelligendi & volendi in Divinis Personis, indispensabili ratione, prout ipse etiam fateatur, debent concedi, circa quod videatur à num. 2167. Admittere vero notionales actus intelligendi & volendi distinctos in Divinis Personis, ex se difficilimū apparet ex antiqua Theologorum & Sanctorum Patrum doctrina. Etenim haud novimus in divinis, nisi vnicum actum intelligendi, aliumque volendi; hi essentiales sunt, quatenus autem connotant relationes personales, notionales redduntur. Nunc sic; sed si in Verbo ab aeterno daretur contractus cum Patre & acceptatio mortis, argueretur in Verbo actus voluntatis notionalis distinctus ab actu Patris, & hoc repugnat: Ergo. Minor liquet quoad secundam partem, nam in Verbo non datur alia voluntas, nec alius actus volendi distinctus ab actu Patris, nec Filius vult nisi per actum divinae voluntatis communem tribus Personis, qui quatenus connotat Filiationem dicitur actus Filij: Ergo, &c.

Actus notionalis

Argum 1. 475 Argumentum hoc sibi obiicit ipse Lumbier, cuius responsio sic est: *Respondetur, in Deo dari summam unitatem & concordiam voluntatis, quæ tamen non tollit in Personis actus notionales diversos, & cuiuslibet personæ proprios. Summa autem concordia stat in objectis volitis. Nihil enim potest velle Pater, cuius oppositum velit Verbum. Hæc ipse. Si vero solutio hæc vim haberet, difficultatemque argumenti concluderet, salvo meliori, sequeretur, non solum non repugnare Divinis Personis actus notionales distinctos, sed nec voluntates notionales diversas. Etenim si actus notionalis volendi non sumitur pro ipso actu essentiali volendi, cōnotante relationem Personalem; concedendus erit actus notionalis volendi in Filio realitèr distinctus ab actu notionali volendi in Patre; sed hoc minorem non habet difficultatem, quam concedere in Filio voluntatem notionalem realitèr distinctam à voluntate notionali Patris: Ergo, &c. Suedetur minor, nam distinctio realis inter Patrem & Filium juxta hætenus tritam Theologiam, solum versatur ratione personalitatum: æqualis ergo erit difficultas ad adstruendos actus notionales volendi realitèr diversos in Divinis Personis, sicut ad cōcedendas voluntates notionales realitèr distinctas.*

*Aliud
Argumē.*

476 Præterea si ab æterno inter Patrem & Verbum fieret contractus per actus notionales Patris & Verbi, postulante notionalitèr Verbo, & annuente, sive acceptante notionalitèr Patre, hoc percipi non valeret, nisi distinguendo actus volendi in Patre ab actu volendi in Filio. Hoc patet, nam idem actus volendi non gerit munus petentis & acceptatis: si ergo petitio in Filio est notionalis rigorosa, similiterque acceptatio in Patre: actus ergo distinctus voluntatis convincitur in filio, quam in Patre. Sed torum hoc difficultatibus scætet gravissimis, quas iudicio melius intelligentium relinquo: Ergo, &c.

*Alia ar-
gument.*

477 Aliud sibi obiicit argumentum ipse Lumbier à num 2170. quod sic est: Si Verbum ab æterno acceptasset mortem, non actu præviso humanitatis, sed actu notionali ipsius Verbi, sequeretur, humanitatem non potuisse mereri per mortis suæ acceptationem. Probat, quia non liberè in tempore acceptavit, siquidem erat ei impossibile, ipsam respicere, utpotè jam acceptatam ab æterno à Verbo nomine ipsius, absque voluntate ipsius, ut supponitur: ergo non esset libera respectu volun-

ratis humanæ Christi Domini: ergo nec mereretur acceptationis actus: vel si libera fuit & meritum habuit: acceptatio ergo non fuit actus notionalis Verbi, sed actus voluntatis humanæ Christi ab æterno prævisus, & divino Consistorio objectivè repræsentatus. Præterea, auxilia data antiquis Patribus, data sunt ex meritis Christi; sed hoc non verificaretur sufficienter per Verbi acceptationem, quia ista non erat meritoria: Ergo. Præterea, omnis petitio est actus quidam summissionis; sed in Verbo omnis actus internus ipsius est æqualitatis cum actibus Patris, ut expressè notavit Sancta Maria Magdalena de Pazzis lib. 4. cap. 19. & Venerabilis Maria à Iesu de Agreda 2. part. Mysticæ Civitatis Dei nu. 1183. verbis Hispanicis supra transcrip-
 criptis, num. 454. Ergo, &c.

478 His argumentis satisfacere conatur ingeniosus Lumbier ad defendendos actus notionales Verbi; ab impugnatione tamen latiori tanti Magistri pro nunc libenter abstrahendo, tum quia mihi non necessaria, tum quia doctioribus relicta: hoc solum pro coronidè resolvam, quod ad defensionem propositionis confixæ, imò nec ad propositiones Sanctæ Mariæ Magdalenz de Pazzis stabiliendas opus est, sic extraordinario vii discurrendi modo. Vel si mavis dicam, quod quanquam aliàs arcta semita actuum notionalium prædictorum defensibilis foret, quod ad nos non attinet judicare: juxta doctrinam V. Mariæ à Iesu de Agreda, loco relato, Mysticæ Civitatis Dei nequiret componi. Verba Venerabilis Authoris sunt hæc: *Quando digo, que hablava, y orava el Verbo humanado à su Eterno Padre, no se entiendo que hablava, ni orava con la naturaleza Divina, en que era igual con el Padre, sino en la humana, en que era menor.* Ex his arguo sic: Ideo humanatum Verbum nec loquebatur, nec orabat secundum naturam divinam, quia secundum hanc æquale erat Verbum Patri; sed etiam ab æterno secundum naturam Divinam æquale erat Verbum Patri: ergo juxta mentem genuinam Venerabilis Authoris non potuit Verbum loqui, nec postulare, nec orare secundum naturam Divinam. Idem dic de voluntate Verbi.

Resolvit.

Myst. Civ.
Dei, 2. p.

479 Respondet Lumbier, aliud esse Verbum petere, & aliud Verbum orare; nam orare inferioritatem indicat, non autem postulare vel petere nomine alterius; quapropter licet repugna-

Evas. re-
spondit.

ret Incarnato Verbo orare secundum naturam Divinam, non repugnavit Verbo ab æterno postulare secundum naturam Divinam, nomine naturæ humanæ. Quidquid sit de præcisione, juxta doctrinam relatam V. Authoris locum non habet instantia. Hoc patet, nam in relatis verbis & que negatur Verbo secundum naturam Divinam loqui & orare; sed loqui secundum inferioritatem non dicit, dato quod postulare inferioritatem nõ arguat: ergo si loqui notionalitèr negatur Verbo secundum naturam Divinam, secundum ipsam etiam ei negabitur postulare. Dicendum est igitur, quod petitiones Verbi ab æterno nomine humanitatis, prout à V. Abbatissa referuntur, non sunt explicandæ per actus notionales Verbi secundum voluntatem Divinam, sed modo supra relato num. 471: Præterquam quod si cõcederentur in Divinis Personis actus notionales volendi, etiam concederentur actus notionales intelligendi, alitèrque esset Pater notionalitèr sapiens, ac esset Filius notionalitèr sapiens, sicut alitèr esset Pater notionalitèr volens, ac esset Filius notionalitèr volens: hoc tamen quam difficile sit, ex se satis apparet.

S. V.

REDARGVNTVR AVTHORES
utriusque Censuræ quoad propositionem primam.

480 **A**SSEREBAT V. Author, Verbum ab æterno intercesisse pro hominibus ante Thronum Divinitatis, nomine humanitatis. Dicitis, ò Sorbonici, quod *Doctrina hæc male sonat in fide, in hæresim inducit, & est injuriosa divinitati Verbi.* Ideo totum hoc absque dubio, quoniam Verbum intercedere, & postulare inducit, judicio vestro, inferioritatem in Verbo. Vidistis hoc esse falsum cum de Spiritu Sancto dicatur *interpellare pro nobis*, quin interpellare inferioritatem inducat in Spiritu Sancto: ergo corrumpit fundamentum principale Censuræ vestræ. Erraverunt Hæretici Arius & Macedonius (hos refutat S. Augustinus lib. 7. contra Maximum) judicantes Spiritum Sanctum non esse Deum, nec æqualem Patri, eo quod pro hominibus interpellasse legerunt. Numquid, propositio illa: *Spiri-*

Argum. à
famili.

us Sanctus interpellat pro nobis, eo quod de doctrina sana fecerunt Hæretici lapidem offensionis, & petram scandali, ideo ralis propositio malè sonat in fide, in hæresim inducit, & injuriosa est Divinitati Spiritus Sancti: Petit Verbum, interpellat Spiritus Sanctus: nùm, quomodo catholicè exponitur interpellatio Spiritus Sancti, exponi non valet petitio Verbi? hæc malè sonat in fide, in hæresim inducit, & est injuriosa Divinitati Verbi, & illa non est injuriosa divinitati Spiritus Sancti? Vel potiùs: interpellatio Spiritus Sancti pro nobis, libera procedit à Censura; & interpellatio Filij pro nobis, digna est sic severissima Nota?

481 Præterea, si interpellatio Spiritus Sancti, quæ catholicè intelligi debet, hæretico judicio subjecta reperitur: Censurare igitur interpellationem Filij, modo quo hæretici Censuraverunt interpellationem Spiritus Sancti, licebit catholicis Doctõribus? Interpellatio Spiritus Sancti in hæresim non inducit; interpellatio ergo Filij in hæresim non inducit. Interpellatio Spiritus Sancti non malè sonat in fide, nisi hæreticis: Interpellatio ergo Filij non debet malè sonare in fide Catholicis Magistris. Interpellatio Spiritus Sancti non fuit injuriosa Divinitati Spiritus Sancti, nisi in opinione diabolica Hæreticorum: Interpellatio ergo Filij non debet esse injuriosa divinitati Verbi in sano dictamine Parisiensium. Interpellatio Spiritus Sancti expositionem habet sanam, Sanctam, Catholicam, & piam: Interpellatio ergo Filij expositionem legitimam offerebat ex elaboratis pro interpellatione Spiritus Sancti. Nunquid Filius aliter est Deus, ac Spiritus Sanctus? Certè non. Interpellatio igitur cõparibilis cum Divinitate Spiritus Sancti, incompatibilis non erit cum Divinitate Verbi. Si viderent Hæretici, auferentes divinitatem à Spiritu Sancto ratione interpellationis pro nobis, Censuram vestram, dum asseritis quod interpellatio Verbi malè sonat in fide divinitatis Filij, quid ipsi cogitarent? Extrasse nunquid intelligerent, dum Divinitatem abtulerunt ratione interpellationis à Spiritu Sancto?

482 Compellimur ergo impugnare Censuram vestram, quomodo impugnantur Hæretici, arbitrantes falsò, Spiritum Sanctum non esse Deum, quoniam pro hominibus interpellare compariunt. Ratione prosequar. Necessario nobis est dicendum, Hæ-

*Augetur
instantia.*

*Redargi
Cens.*

reticos absque fundamento Divinitatem & æqualitatem abstulisse à Spiritu Sancto, dum, sola ratione interpellantis pro nobis, putarunt non esse Deum. Sed ratione consimili, scilicet, interpellationis Verbi Censuram vestram compaginatis: ergo compellimur impugnare Censuram vestram, quomodo impugnantur Hæretici. Uel si hoc exhorret, lenius dicemus, absque fundamento compaginatam Censuram vestram, dum consimili ratione absque fundamento compaginatam profitemur Censuram Macedonij contra Divinitatem Spiritus Sancti.

Prosequitur injuria.

483 Præterea, salva pace, videtur, quod Censura vestra favet Hæreticis, & hoc quidem etiam rationibus ostendam. Hæretici legentes Spiritum Sanctum interpellantem pro nobis, judicant, Spiritum Sanctum non esse Deum; sed vos similitè dum legistis, Verbum ab æterno postulasse pro nobis, statim intonistis, quod propositio hæc malè sonat in fide, & quod est injuriosa Divinitati Verbi: ergo Censura vestra favet Hæreticis. Demùm, Hæretici legentes Spiritum Sanctum interpellantem pro nobis in Consistorio Divino, debuerunt potius laborare pro Fide, expositionemque dogmatibus catholicis non contrariam quærere & investigare: melius igitur esset vobis, dum interpellantem Filium legistis, Christiana pietate opus assumere in obsequium fidei, siquidem ex resultantia, semel ostenso, peritones Verbi compatibles fore cum Divinitate Filij, liquidò sequeretur interpellationem Spiritus Sancti compatibilem esse cù Divinitate Spiritus Sancti. Laborem igitur professioni vestræ contrarium assumpsistis, dum tulistis judicium, Dogmatibus Catholicis magis contrarium quam proficuum.

Augetur instant.

484 Cœterum, ut nulla Censuræ vestræ linea sine reflexione pertranseat, amplius arguo: Si propositio asserens, *Verbum interpellasse pro nobis*, in hæresim inducit: ergo propositio asserens, *Spiritus Sanctus interpellasse pro nobis*, in hæresim inducit Arium & Macedonium: ergo hi non ex malitia in dictam hæresim inciderunt? Absit tantus error. Non in scripturæ verbis, sed in Hæreticorum depravata voluntate, causa fuit erroris: ergo si propositio asserens, Spiritum Sanctum interpellare pro nobis in hæresim non inducit, neque propositio asserens, *Divinum Verbum interpellasse pro nobis*, in hæresim inducit.

485 Demùm, judicium ultimum Censuræ vestræ concludit

dit asserendo, propositionem affirmantem, *Verbum ab aeterno interpellasse pro vobis*, injuriosam fore Divinitati Verbi. Nos autem Apostolice sententiam prosequentes, concludimus. sic: *Propositio asserens, Spiritum Sanctum interpellasse pro nobis*, non est injuriola Divinitati Spiritus Sancti, quinimò ab ipso Spiritu Sancto superno lumine revelata: ergo neque propositio asserens *Divinum Verbum interpellasse pro nobis*, injuriosa erit Verbo Divino, nec repugnabit quod illustratione superna sit Auctori Venerabili revelata.

Concludit.
redarg.

486 Hæc omnia dixi, argumenti gratia, ò Censores Sorbonici, quos in charitate diligo, vt verosque Catholicos Magistros, & Ecclesie defensores revereor: in quo excelsi, parcite mihi.

Advertētia.

ARTIC. VII.

CENSURÆ DD. DEPUTATORVM
Parisiensium.

487 **P**Ag. 185. nu. 172. Nisi enim speciali voto adstricti fuissent ad eam Templo consecrandam, antequam cognoscerent eam, & cum eâ agerent, videndo eam postea tam amabilem, tamque suavem, omnes difficultates exogitabiles passi fuissent, si ab ea separari oportuisset, nec nisi contrahente corde obtulissent eam, propter magnum amorem, quo erga illam afficiebantur.

CENSURA DD. DEPUTATORVM.

488 **H**ÆC propositio Pietati, & Sanctitati Parentum Beatissimæ Virginis derogat.

CENSURA SUPPOSITITIA.

489 **P**ropositionem à Deputatis confixam in hoc Artic. 7. possuerunt Authores Supposititiæ Censuræ in Art. 14. qui ultimus est sui Libelli, inter alias quamplures; quarum Censura, prout respectivè ad propositionem hic Notatam fete non facit ad rem: est autem sic: *Hæc omnes propositiones respectivè*

temerarie sunt, & contra Ecclesiastica Regula modestiam assertis; plerique fabulas, & somnia Apocryphorum redolent, &c. Sic est in dicto Artic. 14. Censuræ Supposititiæ.

CONCERT. VIII.

SVPER PROPOSITIONEM CONFIRMATIONEM in hoc Articulo 8.

490 **E**XAMINANDA. 1. Discordia inter Uersionem Gallicam, & Originale Hispanum, aperieturque intelligentia legitima V. Abbatissæ. 2. Confirmatio propositionis, prout ad Originale proprium restitutæ, ex doctrina sana Scripturæ Sacræ, Doctorum Insignium, aliarumque privatarum revelationum. 3. Redarguentur Censores, eorumque in eos re-torquebitur Censura. Veniamus ad singula.

§. I.

OSTENDITVR SVBSTANTIALIS DISCORDIA inter Uersionem Gallicã & Originale Hispanum, aperiturque intelligentia genuina Venerab. Abbatissæ.

Textus
Originalis

491 **P**ROPOSITIONIS Notatæ Textus Originalis: Si antes de conocerla, y tratarla (S. Joachim, y S. Ana, à su Hija Santíssima) no se obligáran con voto particular de ofrecerla al Templo, vienaola despues tan dulce, y agradable criatura, no lo pudieran hazer con tanta promptitud, por el vehemente amor, que la tenarian Versio ex Hispano in latinum: Si antequam, Joachim & Anna, cognoscerent, & tractarent, Santissimam Filiam suam, non se obligassent voto particulari, offerendi eam Tèplo Domini; videntes eam postea adeo dulcem, & gratam creaturam, non possent idiplum tanta promptitudine facere, propter vehementem amorem, quem haberent erga ipsam. Versio ex Gallico in latinum,

pro-

prout jacet in Articulo Censuræ: *Nisi enim speciali voto adstricti fuissent ad eam Templo consecrandam, antequam cognoscerent eam, & cum ea agerent, videndo eam postea tam amabilem, tamque suavem, omnes difficultates excogitabiles passii fuissent, si ab ea separari oportuisset, nec nisi contranimente corde obtulissent eam, propter magnum amorem, quo erga illam afficiebantur.* Substantialis discordia patet. Etenim pro verbis, *Non possent facere*, id est, eam offerre, *tanta promptitudine*; vertunt: *Omnes difficultates excogitabiles passii fuissent.* Aliud quippè est; rem facere *non cum tanta promptitudine*, & aliud quidem ad faciendam rem *omnes pati difficultates excogitabiles.* Inter difficultates excogitabiles, innumeræ comprehenduntur difficultates, alijs aliæ imperfectiones; in faciendo autem rem *non cum tanta promptitudine*, solummodo continetur major vel minor promptitudo: valdè igitur diversum est vnum ab alio. Præterea, verba illa, *Nec nisi contranimente corde*, extra litteram sunt textus originalis, ut inspicienti patebit, nisi alias in contranimente corde, major solummodo, vel minor promptitudo vellint intelligi.

Versio ex Gallico.

Discordia.

492 Ad litteram igitur originale propositione reducta, genuina mens V. Abbatissæ satis aperta conspicitur. Asseruntur ergo omnia hæc: 1. Sanctissimos Parentes Ioachim & Annâ, ante conceptam Filiam, speciali voto eam obtulisse Templo Domini. 2. Sacratissimæ Uirginis Infantulæ amabilitas eximia. 3. Conditionata propositio, quod si Filiam speciali voto non obtulissent Sacri Parentes Templo Domini, antequam amabilitatē ejus experirentur; nequirent postea tanta promptitudine eam offerre, ejusque præsentia delectabili privari. Hoc tantummodo in confixa propositione, prout ad originale fidelitèr reducta ex terminis affirmatur, non autem id quod in clausula, prout à Censõribus compaginata, censetur. Quæramus igitur ex approbatis, sanisque doctrinis, quoad partes singulas veritatem totius asseriti;

Mens. Auth.

§. II.

CREDIBILITAS NOTATÆ PROPOSITIONIS, ex alijs consimilibus doctrinis.

493 **A**SSERTUM primum, ex tribus nuper atactis, id erat, scilicet, Sanctissimos Parentes Ioachim & Annæ speciali voto, desideratâ sibi prolem obtulisse

Nicephor.

1. Reg. 1.

se Templo Domini. Votum haud dissimile de altera Anna, Samuelis Prophetæ genitricis, quæ (teste Niceforo apud Canisium lib. 1. de Maria Deipara cap. 12. fol. 63. col. 2.) Annæ felicissimæ Mariæ Deiparæ Matris figuram præferebat, legitur lib. 1. Regum cap. 1. v. 10. vbi illius Annæ preces fervidæ sacrocalamo narrantur, & votum de consecranda prole explicatur sic: *Domine exercituum, si respiciens videris afflictionem famulæ tuæ, & recordatus mei fueris, nec oblitus ancillæ tuæ, dederisque servæ tuæ sexum virilem, dabo eum Domino omnibus diebus vite ejus.*

Oblatus est ergo Samuel Domino voluntate Matris antequam natus, quinimò & antequam in utero conceptus, credibile est igitur, etiam Sacratissimam Virginein fuisse Domino consecratam voluntate Matris, antequam in utero conciperetur, prout ab Authore Venerabili narratur. Canisij verba, Nicefori testimonio illustrata, sunt hæc: *Sicut de Anna, Ioachim conjugè, sic etiam de Samuelis Matre, & Helchane uxore scribitur, quod multo tempore sterilis vixerit; quod prolis desiderio magno teneretur; quod pro fecunditate Deum sedulo precaretur; quod libenter versaretur in Templo; quod honesta esset, ac Religiosa Matrona; quod voto se obstrinxerit; prolem natam offerendi Deo, sacroque ministerio in Templo conservandi; demùm, quod statim post ablationem, promissum exolverit, quod hanc prolem in Templo obtulerit, & oblatam, reliquerit, ut præ illic educaretur. Tam pulchra Matres & hæc alia inter se consentiunt, quod prior Anna offerret in Templo sobolem, id nostra etiam Anna, &c. Constat ergo votum à Sanctis Parentibus factum, &c.*

S. Antonin. Florentin.

494 Sanctus Antoninus Archiepiscopus Florentinus, in Bibliotheca Virginali tom. 2. fol. 455. col. 1. ait sic: *Cum An-*

na & Ioachim non haberent Filios, & per multos annos transissent sine prole, orationibus, ieiunijs, & elemosynjs infatigabiles. Votum etiam fecerunt offerendi prolem Deo in Templo, &c.

495 Idem Sanctus, eodem tom. 2. Bibliothecæ Virginalis fol. 476, col. 1. sub litt. C. ait sic: *Istam sagittam emisserunt Ioachim & Anna, quando steriles existentes voverunt Deo, fructum ventris sui se daturus ei, si eis concederet, quod & obtinuerunt, & servaverunt, &c.*

Idem.

496 Celebris Andreas Cretenſis Orat. de Nativitate B. Virginis in Biblioth. Virg. tom. 2. fol. 787. ait sic: *Cum autem Ioachim & Anna tristitia tenerentur, quod deesset proles, ambo prolem concedi orabant: Ambo igitur exaudibilem illam Annam imitati, templo assidui erant, supplicibusque votis exorabant, &c.* Comprobatur igitur auctoritatibus non despicabilibus, Sacerdotum Parentum Cœlestis Reginæ nostræ votum de Præsentatione ejus in Templum Domini, prout à V. Abbatissa citato loco refertur.

S. Andreas
Cretenſis.

497 Circa secundum in Propositione Notata comprehensum assertum, de amabilitate unice filie Ioachim & Annæ, adest in primis Ecclesiæ testimonium in Laurentana prece, ubi Sanctissima Virgo singulari Titulo conclamatur, & dicitur, *Mater amabilis*; posteaque subjungitur: *Mater admirabilis, Virgo Prudentissima*, quæ omnia ad reclamandam provocant.

Littam
Lauret.
Eccli. 45.

498 Præterea si de Moyſe dictum est, Eccles. 45. v. 1. *Dilectus Deo & hominibus*, quod & de aliquibus Sanctis etiam prædicatur: quis ratione digna mirabitur, Reginam Sanctorum omnium, amabilem, & amabilissimam prædicari? Cogita, & dignè quidem cogitabis, Sanctissimam puellulam, purissimam, prudentissimam, pulcherrimam, omni gratia plenam, omnibus virtutibus ornata, omnibus charismatibus decoratam, Deo gratissimam, Parentibus suis obsequentissimam, humillimam, modestissimam, cœlitus edoctam, divinitus illustratam, verbis placidam, actionibus mirabilem, incessu sine affectatione majestatem plenum, in omnibus supra ætatem, perfectione supra naturam. Quidquid insuper commendabile, quidquid interioris & exterioris gratiæ tibi venerit in mentem, in Infantola Maria cogita repertum. His, aliisque passim apud SS. PP. de naturalibus, supernisque Sacratissimæ Virginis Mariæ donis occur-

rentibus, adde ex parte Parentum naturalem erga Filios amorem. Patentes itidem senectuti properantes considera, desiderata prole hætenus orbatos, infœcunditate despectos, afflictos, vnde quaque probatos: exinde ad solatium plenum cœlitus translatos, prole vnica, quæ nec primam habuit, nec potest habere sequentem: *Quantum potest, tantum auge*; vt Hispanici Thomæ prosequar verbis, *quantum vales, tantum aude, maior est ista Virgo; excellentior est ista Virgo: & intellige, nihil gratiæ, aut perfectionis, aut gloriæ, quod animus in pura creatura concipere possit, ei debuisse.* Ex his iterum ad SS. Parentum corda revertere, & inuenies ibi thesaurum amoris, natura fœcundum, cœlitus ordinatum, in conspectuque Angelorum & hominum vnde quaque iustum & sanctum.

S. Thom. à
Villanova
sup. n. 28.

S. Birgit.
lib. 4.

499 Ne autem & alias privatas revelationes obliviscamur, ex sequentibus oportebit augere vires argumenti propositi. S. Birgitta lib. 4. cap. 108. fol. 484. col. 1. asserit, quod Vnigenitus Dei & Virginis Filius, loquebatur ei sic: *Mater igitur mea, quando, & postquam nata fuit, sic erat pulchra, quod nulla erat in ea macula, quod bene cognoscentes Dæmones, sic agrè tulerunt, per similitudinem loquendo, &c.* Cognoverunt Diaboli pulchritudinem Infantulæ, quam non cognoverunt Parentes ejus?

Ibid. Serm
Agn.

500 Et tom. 2. Serm. Ang. cap. 7. fol. 381. col. 2. Credebat idcirco Adam, quod de vna persona in corpore simili Evæ, quæ super cunctos ex Viro & Muliere generatos, & generandos, omnium virtutum perfectione floreret, humanam carnem Deus vellet assumere, ac de ea, sua Virginitate salva, cum Deitate & humanitate honestissima nasci. Et paulò infra in fin. cap. *Sicut Angeli in Cælo ex hoc letabantur, quod te, ò Mater Dei, ante mundi constitutionem nascituram providebant, ita & Adam ex præsciencia tuæ Nativitatis, magnum gaudium & exultationem habebat.* Patet in primis ex verbis istis, Angelis & Adamo, huic post lapsum, & illis post creationem, revelatam fuisse Nativitatem futuram Reginæ Cœlestis, vt supradicta confirmentur, & superaddantur num. 421. hujus Certaminis. Præterea, formalitatem argumenti præsentis prosequendo: si gaudium fuit Angelis Dei, primoque Generis Humani Parenti, Infantulæ Mariæ revelata Nativitatis prævisio: negabitur hoc Parentibus Sanctis Ioaquimo & Annæ, executæ Gloriosa Nativitate, quæ gaudium annuntiavit vniuerso mundo?

501 Et tom. 1. earundem divinarum revelationum S. Bir-
gitz lib. 1. cap. 9. fol. 18. col. 2. ait Sacratissima Virgo: *Cum
autem anima mea corpori conjungeretur, tanta Matri mea advenit
letitia, ut impossibile esset dictu, &c.* Inter principia fundamen-
talia amoris Materni, hoc & annumera. Et lib. 3. cap. 8. loquitur
Sacratissima Virgo: *Ego sum illa, quæ ab aeterno in charitate
Dei fui, & ab Infantia mea Spiritus Sanctus perfectè erat mecum.
Et paulo infra: Ab infantia mea plena eram Spiritu Sancto, & jux-
ta corporis, & ætatis mea accrescentiam, tam affluenter me totam
replevit Spiritus Sanctus, quod nihil in me vacuum reliquit. Ferre-
bat enim in corde meo ignis divina charitatis, &c.* Num & diligi-
bilis Parentibus Sanctis non fiebat, quæ sic erat à Spiritu
Sancto dilecta?

Eadem S.
Birgit.

502 Et lib. 4. cap. 19. fol. 350. col. 1. loquitur S. Birgitta:
*O dulcis Maria, Pulchritudo nova, Pulchritudo clarissima, veni in
adjutorium mihi. Verè Domina tu es, pulchritudo pretiosissima,
pulchritudo desideratissima; infirmis data est in auxilium, tribulatis
in solatium, omnibus in Mediatrix. Ergo omnes, qui audierunt te
nascituram, & qui sciunt te jam natam, bene clamare possunt: Veni
pulchritudo clarissima, & illumina tenebras nostras. Veni pulchri-
tudo pretiosissima, & aufer opprobrium nostrum. Veni pulchritudo
suavissima, & mitiga amaritudinem nostram. Veni pulchritudo po-
tentiissima, & dissolve captivitatem nostram. Veni pulchritudo ho-
nestissima, & dele seditatem nostram. Ergo Benedicta, & Venera-
bilis sis talis, & tanta pulchritudo, quæ omnes vitæ opt. bant
Patriarchæ; de qua omnes cacinerunt Propheta; de qua omnes elec-
ti gaudent, &c.* Et paulò post loquitur Filius Dei ad Matrem:
*O Benedicta Mater, tu es similis auri fabro, qui preparat opus pul-
chrum. Omnis qui viderint opus, congratulantur, &c.*

Ibid. lib. 4.

503 Ne autem ultra quam oportet protendamus assump-
tum, quamplures aliàs authoritates ad longum transibentes,
videantur, si placuerit, in eisdem revelationibus Serm. Ang.
cap. 5. per totum, ubi videtur, quod Maria pulchre dicitur,
*Minor mundus, de qua Deo major gloria, & Angelis letitia, homi-
nibusque major vultus est quam de toto mundo.* Et ibidem, quod
*Mariæ obediencia quasi radij solis erat, & fides ut jubar Lunæ;
cogitationes stellis mundiores; & verba volucrum concenibus dulci-
siora.* Et cap. 12. ejusdem Serm. Angel. quod *Maria placuit*

Ibid. Serm.
Ang.

Ibid. Extravag.

Deo Patri per Virginitatem, Filio per humilitatem, Spiritui Sancto per obedientiam. Et cap. 13. eiusdem Serm. Aug. per totum, & cap. 14. & in extravag. cap. 13. describitur: *Sacratissima Infanula, & quatenus corpus suum moderabatur, qualiter, & quantum Divina Charitate, virtutibusque ornata erat in anima, & quam grata & pulchra in corpore.* Ex quibus omnibus, ex aliisque per multis hic omisis, apud Seraphicum Doctorem, Sanctum Anselmum, Melissamque Benardum passim inventis, & in Divinis intelligentijs Sanctæ Mariæ Magdalenæ de Pazzis, ubi plurima de Sacratissima Virgine, conjectari poterit, intensissimus Sanctissimorum Parentum Joachim & Annæ erga Filiam super amabilem iustificatus amor, ut mors fortisque dilectio. Et hæc de asserto secundo.

Tertia Propositio.

504 Circa 3. ubi tota Censuræ fundatur difficultas, propositio conditionata sic est: *Nisi speciali voto adstricti fuissent Iacobus, & Anna ad Filiam Templo consecrandam, antequam cognoscerent eam, non valerent postea id ipsum tanta propiuitudine facere, propter vehementem amorem, quem haberent erga ipsam.* Diximus jam, propositionem, prout jacet in Articulo Censuræ, difformiter inventi, nec fideliter versam ex proprio originali. Quapropter, si Deputatorum Censura, in propositione, solum prout jacet in Articulo, nicebatur, evanuit Censura, sicut evanuit propositio. Verum si Censores in substantiam propositionis, prout ad terminos legitimos restitutæ, hicque & supra transcriptæ num. 491. eadem Nota ferantur; rationibus & nos insistere conabimur, ex dicta propositione conditionata nullam sanctis Parentibus imperfectionem applicari.

Ratio.

505 Supponimus in primis, quod si Sancti Parentes votum de prole Templo consecranda non fecissent, liberi forent undequaque ad filiam Templo Domini offerendam, vel domi retinendam. Supponimus secundo, dignissimè raptam voluntatem Parentum amore ferventi dilectissimæ & amabilissimæ Filie. Supponimus tertio, nullum Sanctis Parentibus de prole consecranda, Temploque Domini offerenda, impositum fuisse præceptum. His sic, ad rationem deveniamus. Non est imperfectum, quod fieri valet sine imperfectione; sed suppositionibus admisis, nulla in Sanctis Parentibus foret imperfectio, dilectissimam Filiam domi secum retinere, eamque Templo Domini non offer-

ferre: Ergo, &c. Maior ex terminis liquet. Minor, in qua est difficultas, suadet. Seclulo voto Parentum & divino præcepto de prole Templo Domini præsentanda, præsentatio prolis erat omnino libera, ita vt quanquam Filiam Templo Domini præsentare foret bonum, eam non præsentare non esse, malum: ergo suppositionibus admissis, nihil Notata propositio derogat Sanctitati Parentum. Antecedens patet ex Apostoli autoritate Rom. 3. v. 20. *Per legem enim cognito peccati.* Et cap. 4. v. 15. *Vbi enim non est lex: nec pravaricatio.* Et cap. 5. v. 13. *Peccatum enim non imputabatur, cum lex non esset.* Et cap. 7. v. 6. *Quid ergo dicemus? Lex peccatum est: Absit. sed peccatum non cognovi, nisi per legem:* ergo si lex non erat impolita SS. Parentibus de prole Templo Domini offerenda, seclulo voto, nullum eis imputaretur peccatum, quanquam SS. Filiam Templo Domini non offerrent: propositio igitur, vt jacet in textu, nequaquam derogat Sanctitati Parentum.

Rom. 3.

506 Præterea, supposito juxta dicta, nullam fuisse legem Sanctis Parentibus, nullumque votum, de Sacratissima Filia Templo Domini offerenda; inspicienda venit eorum sancta voluntas, ex vna parte libera totaliter ab obligatione oblatæ oris, & ex alia vehementer inclinata ex justissimo amore dilectissimæ Filia; ita vt si Filiam offerrent, bene facerent; sin autem, nullam in eo legem præterirent. Hoc sic, argumentum apparet: Amor est animæ pondus, ex Augustino: *Amor meus pondus meum;* sed quanto gravius est pondus, tanto minori facilitate sublebat: quanto igitur intensior sentiebatur amor in SS. Parentibus erga dilectissimam Filiam, tanto minori facilitate, seclulo voto & præcepto, ejus possent præsentia & committatu privati, sed in hac minori facilitate nullus foret defectus, nullumque peccatum, vt nuper ostendimus: ergo dicta minor facilitas ad dilectissimam Filiam Templo Domini offerendam, in nihilo derogat Sanctitati Parentum.

Argum.
rat.

S. August.

507 Cæterum, minor facilitas relata, vel aliqualis resistetia ex vehementi erga Sanctissimam Filiam amore, vinceretur ex textu: *No lo puu trambazer con tanta prontitud per el vehemente amor, que la tendrian.* Ergo quamvis eam non possent offerre, & Templo Domini præsentare cum tanta promptitudine, possent tamen id ipsum absolute facere, & de facto id exequere-

Ex ipso
text.

ren-

rentur, dum sic expedire cognoscerent; sed hoc nihil derogat Sanctitati Parentum; Ergo, &c. Minor liquet, etenim major vel minor promptitudo solum arguit majorem vel minorem ex inferiori parte resistantiam; sed id, dum consequatur victoria, nec meritum minuit, nec veram Sanctitatem denigrat: Ergo, &c. Ultima minor etiam patet, ex illa trita sententia: *Dum crevit pugna, crevit & pugnantium gloria*: Ergo, &c.

*Argum. ex
supposito.*

508 Præterea, semel ablato perfectiori principio, ex consequenti tollitur effectus perfectior: conditionatè ergo destructo principio perfectiori, conditionatè tollitur perfectior effectus; sed solum conditionatè adstruitur minor in Sanctis Parentibus promptitudo, hoc est, supposito quod votum non fecissent: ergo quamvis in re, minor illa promptitudo imperfecta prodiret in Sanctis Genitoribus; cū aliàs solū posita conditione carentiæ præexistens voti tarditas affirmetur, nullā imperfectionem valet afferre. Cōsequentiā suadetur: In re, & juxta mentē V. Abbatissæ, affirmatur votum præexistens in Sanctis Parentibus, & animi promptitudo ad Sacratissimam Filiam Templo Domini offerendam: ergo in re describuntur Sancti Parentes vndequaque perfecti cum præexistenti voto, & cum promptitudine animi ad illud opere exequendum; sed minor promptitudo in propositione confixa, solum adstruitur sub cōditione carentiæ præexistens voti: affirmatur igitur de SS. Parentibus sub conditione, sub qua nunquam extiterunt SS. Parentes: ergo non derogat talis propositio conditionata Sanctitati Parentum; quinimo ex ipsa propositione conditionata, eorum perfecta Sanctitas confirmatur, siquidem de facto, nec negatur votum præexistens, nec minor affirmatur animi promptitudo ad SS. Filiam Templo Domini præsentandam.

Aug. inst.

509 Præterea, carentia præexistens voti induceret tarditatem aliqualem ad offerendam dilectissimam Filiam Templo Domini, juxta litteram Notatæ propositionis: ergo votum præexistens induxit omnimodam promptitudinem in SS. Parentibus ad offerendam dilectissimam Filiam Templo Domini. Cōsequentiā sequitur ex regula philosophica contrariarum propositionum. Si enim carentia voti aliqualitèr minuit promptitudinem animi, (quam integram haberent, sicut de facto habuerunt, supposito voto, juxta doctrinam expressam V. Abbatissæ:) votum

*Regul. Philo-
soph.*

ergo adæquatam induxit in SS. Parentibus animi promptitudinem ad dilectissimam Filiam præsentandam Templo Domini: Ergo propositio confixa non solum non derogat Sanctitati Parentum, sed potius commendat ipsam Sanctitatem Parentum.

S. III.

RED ARGVNTVR CENSORES, EO-
rumque in eos retorquetur Censura.

510. **P**ROPOSITIO prout jacet in Articulo Censuræ sic est: *Nisi Ioachim & Anna speciali voto adstricti fuissent ad Filiam Templo Domini consecrandam, antequam cognoscerent eam; omnes postea difficultates excogitabiles passi fuissent; si ab ea separari oportuisset, nec nisi contranimente corde obtulissent eam, propter magnum amorem, quo erga illam afficiebantur.* Censura autem vestra, ô Parisienses, sic est: *Hæc propositio Pietati, & Sanctitati Parentum Beatissima Virginis derogat.* Hactenus ostendimus, propositionem, prout ad Originale proprium restitutam, innumera evadere à vestra Censura. Nunc autem idiplum conabimur ostendere, etiam de propositione, prout jacet in terminis à vobis meripsis transcripta in Articulo vestræ Censuræ. Semel dato, quod SS. Patentes votum non fecissent de Sacratissima Filia Templo Domini consecranda; etiamque similiter admisso, quod omnes excogitabiles difficultates passi fuissent, & non nisi contranimente corde obtulissent eam; quid inde, si eam de facto & revera propter amorem Domini obtulissent? Nunquid minus meritum subsequitur ex majore victoria? Ignoratis forsàn, quod *caro concupiscit adversus spiritum; & spiritus adversus carnem?* Nunquid ex hoc minuuntur merita Sanctorum, quibus dictum est, mercedem laboris ego reddam vobis? *Si vincenti dabitur adere de ligno vita: nunquid vincens invenitur sine contrario victo?* Dum Apostolus dixit: *sentio aliam legem in membris meis, contrariam legi mentis meæ; quis me liberabit de corpore mortis hæjus?* Et alibi: *Quod autem volo, hoc facio, &c.* Hæc omnia derogant Apostolicæ Sanctitati? Quanquam igitur secluso voto, omnes difficultates excogitabiles passi fuissent SS. Parentes,

Galat. 5;

v. 17.

Apoc. 2;

v. 7.

Rom. 7.

v. 23.

dum à Dilectissima Filia separari oporteret, si de facto propter Deum sacrificium facerent, & separarentur ab ea: unde hoc derogat Pietati & Sanctitati Parentum? Sanctitati derogat, quod Sanctitatem indicat? Sanctitati derogat, quod propter Deum operatur in materia difficilima?

Angelic.
Doctor.

511 Nec ignoratis, uti celebres Doctores, quod quamvis difficultas per se minuat voluntarium, per accidens tamen auget ipsum, contra conando, ut bene explicat Magister Angelicus, de Veritate, quæst. 26. artic. 6. & 2. 2. quæst. 161. art. 1. in corp. & alibi in Tabula aurea verb. *Difficultas*, à num. 18. & verb. *Meritum*, à num. 69. vbi dicitur: *Quanto magis est arduum opus, tanto est magis meritorium ratione bonitatis, non autem ratione difficultatis, nisi per accidens ratione majoris conatus vel attentionis.* Consonat similiter dicta, Magno Aurelio Augustino to. 5. fol. 165. col. 1. sub lit. B. vbi dicitur: *Meritum crescit ratione difficultatis operis injuncti: Quamvis ergo omnes difficultates excogitabiles passi fuissent SS. Parentes, dum propter Deum à dilectissima Filia separari opportuisset, cum revera ob divinum amorem separarentur de facto, id non minoré Sanctitatem, sed majus meritum commendat. Si autem in illis verbis, contrariante corde, actionem violentam inducere velitis; vos ipsi judicate, cum nos judices esse non possimus cogitationum vestrarum fundamentum autem vobis non est in littera textus, minusque in legitima contextura. Coeterum, si difficultates omnes excogitabiles, solummodo ex inferiori parte colocetis, ex parte vero animæ promptitudinem & victoriam, hilaremque datorem, hunc diligit Deus, nihilque Sanctitati derogat caro infirma, vbi spiritus promptus est.*

Myst. Civ.
Dei, 1. p.

512 Præterea si velitis, difficultates pati in operibus Sanctis derogare Sanctitati; Respondeat pro nobis ipsa V. Author, quæ varijs in locis Mysticæ Civitatis Dei, solummodo Regem gloriæ, Dominumque virtutum, & Regionem sine labe conceptam, sine difficultate, difficilia operatos fuisse, contextatur. 1. part. num. 576. à lin. 3. *Solo Maria Santissima no hallò dificultad, ni resistencia en obrar todas las cosas grandes. Y assi pudo darles la suprema perfeccion sin tassarla por las contrarias inclinaciones, ni por ignorar el modo, ni por acudir à otras virtudes, como suele suceer à los mas Santos, &c.* Et num. 589. ejusdem 2. part.

à lin. 10. Ninguno fue tan Santo, ni tan grande, que no lo pudiesse ser mayor, ni tan perfecto, que no le faltasse alguna virtud, ni tan inculpable que no hallassen los ojos de Dios, que reprehender en él, &c. Et 2. part. num. 798. à lin. 13. Todos los Santos, y Justos fueron concebidos en pecado, y todos pusieron algun obice: y no obstante esto pudieron crecer en virtudes, santidad, y gracia; pero dexaron algun vacio para ella, &c. Excipiuntur Dominus virtutum, & Regina Cœli, 1. part. num. 339. à lin. 9. Era Christo el Señor de las virtudes, porque las avia obrado como Señor de ellas con imperio, y sin contradiccion del pecado, y sus efectos. Et num. 340. à lin. 7. loquitur SS. Virgo Maria: El Brazo poderoso de mi Hijo hizo conmigo, como con Señora de las virtudes, y Reyna del Cielo. Y porque de mi carne, y sangre avia de vestirse, &c. Exceptis igitur Christo & Maria, omnes Sancti passi sunt difficultates, & inferioris partis resistencias ad bene operandum. Favet his Angelicus Doctor 1. 2. quæst. 66. art. 2. vbi asserit, quod in Sanctis, excellentior promptitudo reperitur ad actum unius virtutis, quam ad actum alterius: & in 3. dist. 3. quæst. 1. art. 2. resolvit, quod sanctificatio in vtero ligat fomitem, vt inclinât ad mortale peccatum, non autem respectu venialis: Si igitur sanctificatis in vtero non dicitur fomes extinctus absolutè respectu venialium: ergo nec respectu difficultatum: ergo difficultates pati non derogat sanctitati creatæ conceptis in peccato: ergo quanquam SS. Parentes difficultates paterentur, dum oporteret à dilectissima Filia separari, cum revera propter Deum separationem eligerent, amore naturali devicto, hoc non derogaret eorum sanctitati, quamvis aliàs id ipsum non argueret sanctitatem supremâ, qualem in conceptis in gratia profitemur.

Ibid. 2. p.

Ang. Doct

513. Propositiones conditionatæ hujusmodi naturæ sunt, vt sanctitati subiecti nequaquam derogent, dum conditio sublata conducit ad perfectionem operis. Si Christus non vocasset Saulum, neque Saulus foret conversus: Si Jonàs non prædicasset Ninivitis, neque ipsi pœnitentiam egissent. Nunquid hæc derogant conversioni Doctoris Gentium, & pœnitentiæ Ninivitarum? Si Sacratissima Virgo Maria non habuisset tantam gratiam, neque ejus opera forent tantæ castitudinis: num propositio isthæ conditionata derogat sanctitati Regine Cœlestis? Absit hoc. Si SS. Parentes Regine creaturarum, votum non fecis-

Proposit.
cõditionat.

sent, ad eam Templo Domini presentandam, antequam cognoscerent ipsam, omnes difficultates excogitabiles paterentur, dum oporteret ab ea, separari: Fateamur hoc sic esse; in re tamen & votum fecerunt, & ipsum votum Domino factum, obsequiosis, promptisque cordibus adimplentes, nullam difficultatem experti sunt: Veneremur igitur Divinam providentiam, quod sic disposuit, Sanctissimos Parentes fecisse votum ante cognitam prolem, ut postea in oblatione dilectissimæ & amabilissimæ Filiz difficultatem animi non sentirent. Propositio ergo absoluta de Sanctis Parentibus, id explicans quod de facto evenit, gloriam & honorem ipsis adfert; propositio autem conditionata, prout jacet in Articulo, solum explicat naturam nostram, & qualis foret absque relata Divina providentia. Quamvis igitur propositio confixa, prout jacet in terminis in Articulo Censuræ, inveniretur in textu originali, libera maneret adhuc à Deputatorum Censura. *Nisi Dominus adjuvit me, aiebat Propheta Regius, paulominus habitasset in inferno anima mea: hisque aliis similes in Scripturis Sacris conditionatas propositiones passim invenies. Inde orat Ecclesia: Deus cuius Providentia in sui dispositione non fallitur: te supplices exoramus: ut noxia cuncta submoveas, & omnia nobis profutura concedas.*

*Psal. 93.
v. 17.*

*Domin. 7.
post Pentecost.*

ARTIC. VIII.

CENSURÆ DD. DE PVTATORVM Parisiensium.

514. **P**AGINÆ 204. 229. 230. 231. & 232. Num. vero 186.
206. 209. 210. 211. & 213.

CENSURÆ DD. DE PVTATORVM.

515. **I**N his Paginis continentur Propositiones castarum aurium
offensivæ.

CENSURÆ SUPPOSITITIA.

516. **I**N Libello Censuræ Supposititiæ concitantur Paginæ,
non autem numeri marginales: paginæ correspondet

Versioni Gallicæ, numeri autem marginales in simul & Originali Hispanico, & Gallicæ Versioni communes sunt. Hujusmodi vero Censura in omnibus eadem est cum Censura DD. Deputatorum, vno solum excepto termino, quod ubi Deputati dicunt, *In his paginis*, Authores Supposititiæ Censuræ scripserunt, *In hisce paginis*, &c. Præterea in Libello Censuræ Supposititiæ hic est Artic. 5.

CONCERT. IX.

*SVPER DOCTRINAM CONFIXAM
superque novum censurandi modum expressum
in hoc Articulo 8.*

517 **C**onsueverunt hætenus Censores Parisienses (si Parisienses sunt qui sic censurârunt) propositiones Notandas in articulis vtriusque Libelli transcribere, vt simul vltis propositionibus & Censuris, justus Censuræ iudex fieret Lector Libelli. Nunc autem Deputati solummodo Paginas & numeros marginales concitarunt; Authores vero Supposititiæ Censuræ paginas tantummodò Versioni Gallicæ correspondentes possuerunt, omittentes marginales numeros, quibus editiones, Versionesque diversæ conveniunt & regulantur. Quoniam autem, etsi pauci, vbique sunt viri curiosi, in idiomatè Hispano satis periti, placuit in primis litteram textus Originalis fidelissimè proponere, vt si Versiones, cujuscunque sint, etiam ex nostris, fideles parum inveniuntur, non castissimæ & honestissimæ Abbatis, sed Authoribus Versionum imputetur exitum. Hic erit §. 1. In 2. autem, propositiones variæ, tum Scripturæ Sacræ, tum DD. tum & aliarum privatarum revelationû adducentur in medium, vt exemplaribus Catholicis videatur, quovsque loquendi modus, castarum aurium non offensibus, licitè perveniat. In 3. demùm, inusitatus hic censurandi modus, rationibus impugnabitur. Singula videamus.

§. I.

NUMERI TRANSCRIBUNTUR IN
Articulo Censuræ citati, prout jacent in Ma-
tritensi Exemplari, cum Originali authen-
ticè collato.

518 **S**Ex in Articulo Censuræ citantur numeri, scilicet, 186. 206. 209. 210. 211. & 213. Primus continet novem clausulas. Secundus, quinque. Tertius, alias quinque. Quartus, duas solummodo. Quintus, alias duas. Sextus, decimum, tribus concluditur.

PRIMUS NUMERVS IN ARTICULO CITATUS.

519 **E**St 186. primæ partis, continetque novem clausulas, quæ tales sunt: 1. *Despues de la primera concepcion de el cuerpo, que avia de ser para la Madre de la gracia, y antes de criar su alma santissima, hizo Dios vn singular favor à Santa Ana.* 2. *Tuvo vna vision, ò aparecimiento de su Magestad intelectualmente, y por altissimo modo: y comunicandole en el grandes inteligencias, y dones de gracias, la dispuso, y previno con bendiciones de dulzura.* 3. *Y purificandola toda, espiritualizò la parte inferior del cuerpo, y elevò su Alma, y espiritu, de suerte, que desde aquel dia jamás atendió à cosa humana, que la impidiesse, para no tener puesto en Dios todo el afecto de su mente, y voluntad, sin perderle jamás de vista.* 4. *Dixola el Señor en este beneficio: Ana, sierva mia, yo soy Dios de Abraan, Isaac, y Jacob: mi bendicion, y luz eterna es contigo.* 5. *Yo formè al hombre para levantarle del polvo, y hazerle heredero de mi Gloria, y participante de mi Divinidad.* 6. *Y aunque en el depositè muchos dones, y le puse en lugar, y estado muy perfecto; pero oyò à la serpiente, y perdiòlo todo.* 7. *Yo do mi beneplacito, olvidando su ingratitude, quiero reparar sus daños, y cumplir lo que à mis Siervos, y Profetas tengo prometido de embiarles mi Vnigenito, y su Redentor.* 8. *Los Cielos estàn cerrados, los*

Padres Antiguos detenidos sin ver mi cara, y daries el premio, que tengo prometido de mi eterna Gloria: y la inclinacion de mi bondad infinita està como violentada, no se comunicando al Linage Humano: 9. Quisiera ya usar con èl de mi liberal misericordia, y darle la Persona del Verbo Eterno, para que se haga hombre, naciendo de Muger, que sea Madre, y Virgen Inmaculada, Pura, Bendita, y Santa sobre todas las Criaturas: y de esta mi Escogida, y Unica, te hago Madre.

REFLEXIO.

520 **I**N his novem clausulis, quibus primus numerus in Articulo Censuræ citatus adæquatur, nullam profus invenio vbi contineantur propositiones castarum aurium offensivæ. Si dixeris, quod in tertia, hæc sic est in latinum fidelitèr traducta: *Et dum Deus purificaret felicissimam Annam, spiritualizavit partem inferiorem, scilicèt, corpus, & elevavit animam & spiritum ejus, &c.* Nùm, quoniam partem inferiorem dixit, exinde malè cogitastis? Novitas vobis est divisio hominis in partem superiorem & inferiorem? Quid aliud inuunt Apostolica verba, *caro concupiscit adversus spiritum, & spiritus adversus carnem, &c.* Item & alia: *Sentio aliam legem in membris meis contrariam legi mentis meæ? &c.* Præterea, in SS. PP. Dionisio, Bernardo, & Bonaventura, alijsque Doctoribus mysticis communissima est hujuscemodi divisio creaturæ rationalis humanæ in partem superiorem & inferiorem, novissimèquè ex RR. experientiz calamo duce, tractatur in Lucerna Mystica D. Iosephi Lopez Ezquerra, alio notiori nomine P. D. Augustini Nagori, Monachi Carthusiani tract. 2. cap. 1. & 7. Sat de hoc.

Claus. Nos.

Apost. Paul.

Nagori.

521 Cœterum, hunc fore V. Abbatissæ legitimum sensum, id apprimè demonstrat, quod prius nominavit Purificationem totalem SS. Annæ in illis verbis: *Purificandola toda*, & postea immediatè descendit ad vtriusque partis spiritualizationem in illis alijs: *Espiritualizò la parte inferior del cuerpo, y elevò su alma, y espíritu, &c.* Ecce quomodo vtramque hominis partem expressis verbis attingit. Nec credibile fit sanè intelligentibus, quod V. Author postquam dixerat, Deum purificasse totam felicissimam Annam, *purificandola toda*, & dum asseruit, Deum elevasse totam animam & spiritum, *elevò su alma, y espíritu,*

Sensus legitim.

loqueretur solummodo de spiritualizatione vnus partis corporis in illis verbis, *espiritualizò la parte inferior del cuerpo*, hoc maximè absit, quod spiritualizata maneret vna pars, alia inspiritualizata remanente: non igitur locuta est castissima Sanctimonialis de spiritualizatione partis inferioris corporis, modo à Censoribus intellecto, sed modo clarissimo ex viciniori contextu, imò & ipsa littera apertissimè comprobato.

522 Nec dubitandum de possibilitate spiritualizationis & sanctificationis corporis, deprecante quòtidie vniuersaliter Ecclesia: *Dirigere & sanctificare, regere, & gubernare, dignare Domine Deus Rex Cæli & terra, hodie corda & corpora nostra, sensus, sermones, & actus nostros in lege tua, &c.* Et dicente Chrysostomo de SS. Apostolis: *Quot Carceres sanctificastis?* Et paulò infra: *Quis nam gladius sanctum guttur tuum peruasit, &c.* Si igitur de corporibus nostris, de sensibus, de Carceribus Apostolorum legitur esse sanctificatos: non ergo manebit ambigendi locus, quod totum corpus SS. Annæ potuisset spiritualizari & sanctificari. Nec vltra vertatur in dubium, V. Abbatissam de spiritualizatione totius corporis animati, quod inferior est pars totius creaturæ rationalis mortalis fuisse locutam, & non de sola vnica parte ipsius corporis.

Orat. Ec-
cles.
S. Ioann.
Chrysost.

SECUNDVS NUMERVS IN ARTICVLO CITATVS.

523 **E**st 206. continetque solummodo quinque clausulas, et si diffusas; suntque sic. 1. *Todo este nombramiento* (loquitur de electione & nominatione Angelorum ad custodiam Reginæ Cœlestis) *fue gracia del Altissimo: pero tuve inteligencia que guardò en el algun orden de justicia distributiva, porque su equidad, y providencia tuvo atencion à las obras, y voluntad con que los Santos Angeles admittieron los misterios, que en el principio les fueron revelados de la Encarnacion del Verbo, y de su Madre Santissima; porque en obsequio de la Divina Voluntad, vnose movieron con diferentes afectos, y inclinaciones, que otros, à los sacramentos, que se les propusieron.* 2. *Y no en todos fue vna mesma la gracia, ni la voluntad, y sus afectos: antes vnose inclinaron con especial devocion, conociendo la vnion de las dos naturalezas Divina, y humana en la persona del Verbo, encubierta en los terminos*

de

Myst. Civ.
Dei, 1. p.

de un cuerpo humano, y levantada à ser cabeza de todo lo criado. Textus.
 3. Otros, con este afecto, se movian de admiracion, de que el Vnigenito del Padre se hiziesse passible, y tuviesse tanto amor à los hombres, que se ofreciesse a morir por ellos. 4. Otros se señalaron en la alabanga, de que huviesse de criar vna alma, y cuerpo de tan Suprema excelencia, que fuesse sobre todos los Espiritus Celestiales, y de ella tomase carne humana el Criador de todos. 5. Segun estos movimientos, y en su correspondencia, y como en premio accidental fueron señalados los Santos Angeles para los Misterios de Christo, y de su Madre Purissima, como seràn premiados los que en esta vida se señalan en alguna virtud, como los Doctores, y Virgines, &c. con sus Laureolas. His, nullo dempto, omnia conclusa sunt præcitati Numeri verba.

REFLEXIO.

524 **A**Tentissima vigilancia perlectis quinque relatis clausulis, quibus totus componitur numerus secundus, in Articulo Censuræ citatus, singulisque perpensis vocibus; quæ in eo de primo vsque ad vltimum verbum continentur: vbi fundari possit Parisiensium Censura, de propositionibus castarum aurium offensivis, pœnitus ignoro. Etenim neque vnicum Verbum, vmbra saltem inhonestæ materiæ præferens in cunctis relatis invenitur, vt inspicienti patebit. Suspicio, si malè forsàn concitatus sit Numerus: hunc tamen citatum iuveni in Libello Censuræ, & hunc transcripsi.

TERTIVS NVMERVS IN ARTICVLO CITATVS.

525 **E**St 209. aliasque continet quinque clausulas sequentes. 1. Dispuestos con abundante gracia, y bendiciones de su diestra, y los enriqueció con todo genero de virtudes, y dones del Espiritu sancto. 2. Y despues de averles epangelizado à los dos Santos Ioachin, y Ana, que se les daria vna Hija admirable, y bendita entre las mugeres, se executó la obra de la primera Concepcion, que era la del cuerpo purissimo de Maria. 3. Tenian los Padres de edad, quando se casaron; Santa Ana, veinte y quatro años, y San Ioachin, quarenta y seis. 4. Passaronse veinte años despues del matrimonio sin tener hyos, y assi tenia la Madre, al tiempo de la

Textus.

concepcion de la Hija quarenta y quatro años, y el Padre sesenta y seis. 5. Y aunque fue por el orden comun de las demás concepciones; pero la virtud del Altissimo le quitò lo imperfecto, y desordenado, y le dexò lo necessario, y preciso de la naturaleza, para que se administrasse la materia debida, de que se avia de formar el cuerpo mas excelente, que buyo, ni ha de aver en pura Criatura. His clauditur totus numerus tertius.

REFLEXIO.

526 **V**aldè credibile mihi fit, id quod Author eruditissimi Tractatus illius, cui titulus: *Censura Censura, &c.* fol. 45. super hoc Articulo iudicavit, scilicèt, traductorem in paginis Notæ subjectis, incautum habuisse calami lapsum. Verba sunt hæc: *Revera autem Interpres (ne quid dissimulare videar) nonnulla adjecit textui Hispanico, quæ aliquantulum male sonant Gallicè: sed nec illa, inquit, tanti sunt momenti, nec aded gravia auribus castis, ut Censura celeberrima Facultatis subijci meruerint, &c.* Hoc, inquam, valdè, ut dixi, credibile mihi fit; nam perspectis terminis & vocibus, prout hic jacent in Idioma- tē Hispano, omnia castitatem & puritatem redolent. Nec atatem referre Parentum, quando Filiam genuerunt, indecet scripturæ revelatæ, de quo videri potest totum caput 5. Genesis, ubi ad generationes singulas dies & anni Parentum generantium numerantur: *Vixit Adam 130. annis, & genuit Seth, &c. Vixit quoque Seth centum quinque annis, & genuit Enos, &c.* Reliqua citati Numeri verba, sic castissima videntur, ut, non nisi divina luce, piè judicentur inventa. Peritus in Hispano Idiomate Iudex fit: si Traductor erravit, quid ad V. Authorem? Sinite hæc abire.

Author
alioi cit.

Genes. 5.
& 11.

QUARTVS NUMERVS IN ARTICVLO CITATVS.

527 **E**St 210. habetque duas solummodo clausulas, quæ hujusmodi sunt: 1. *Puso Dios termino à la naturaleza en los Padres, y la gracia previno que no hubiese culpa, ni imperfeccion; pero virtud, y merecimiento, y toda medida en el modo, que siendo natural, y comun, fue governado, corregido, y perfeccionado*

do con la fuerza de la Divina gracia, para que ella hiziese su efecto, sin esfuerzo de la naturaleza. 2. Y en la Santa Madre: Ana resplandeció mas la virtud de lo alto, por la esterilidad natural, que tenia: con lo qual de su parte el concurso fue milagroso en el modo; y en la substancia mas puro: y sin milagro no podia concebir; porque la concepcion, que se haze sin él, y por sola natural virtud, y orden, no ha de tener recurso, ni dependencia inmediata de otra causa sobrenatural, mas que de sola la de los Padres, que assi como concurren naturalmente al efecto de la propagacion, assi tambien administran la materia, y concurso con imperfeccion, y sin medida. Nullum aliud verbum invenitur in hoc numero.

REFLEXIO.

528 **D**icant Censores: quid male sonat in verbis istis? Mirum est, & non aliter nisi ad supernam illustrantem lucem recurramus, intelligibile, (aiebat Doctissimus Lumbier Carmelitanus, supra relatus) quod simplex femina, domi Parentum ab incunabulis nutrita, paulòque post in claustrum & terminis reclusa, ab omni creaturarum conversatione penitus abstracta, potuerit limpidissimis sic vocibus materiam hujusmodi labilem explicare. Nec solus est RR. Lumbier, qui ex his supra naturam nostram sordidam purissimis terminis motivum sumpserit, ad pie credendum, V. Authorem divina luce fuisse perfusam, quinimò & alij plures Doctissimi Viri id ipsum senserunt talia talibus vocibus legeres. Mirabiliter explicatur in 1. clausula, quomodo divina gratia pravenit naturam: in 2. autem, quomodo conceptio miraculosa fuerit ex parte SS. Annæ: Verbum autem indecens, vel castarum aurium offensivum, nullum prorsus invenio, quin quodlibet, vti eloquium Domini, castissimum videatur, purgatum leptuplum.

Raymund.
Lumbier
Carmelit.
de quo sup
num. 470.

QVINTUS NVMERVS IN ARTICVLO CITATVS.

529 **E**st 211. duasque solummodo habet clausulas, quæ sic leguntur: 1. Pero en esta concepcion, aunque el Padre no era naturalmente infecundo; por la edad, y templança estava ya la naturaleza corregida, y casi uirtuosa: y assi fue por la divina

Textus,

virtud animada, reparada, y prevenida, desuerte, que pudo obrar, y obrò de su parte con toda perfeccion, y tassa de las potencias, y proporcionadamente à la esterilidad de la Madre. 2. Y en entrambos concurrieron la naturaleza, y la gracia, aquella cortès, medida, y solo en lo preciso, y inescusable; y esta superabundante, poderosa, y excessiva para absorver à la misma naturaleza, no confundiendola, pero realzandola, y mejorandola con modo milagroso; desuerte, que se conociesse, como la gracia avia tomado por su quenta esta concepcion, sirviendose de la naturaleza lo que bastava, para que esta inefable Hija tuviesse Padres naturales. Nec jota vnum relictum est ex hoc Número.

REFLEXIO.

Nota.

530 **R**enui Translationem in latinum facere ex duplici motivo. Primo, quoniam nudam litteram textus Originalis omnibus in Hispano Idiomate peritis, qui vbiq; terrarum inventuntur, super hoc assumpto fidelitè offerendo, iusti Indices sint illatæ Censuræ. Secundo, & hoc præcipuum, quoniam difficillimum existimavi, alias voces sic purissimas & tali dexteritate collocatas in latinis terminis invenire. Quapropter, vt ab alijs doctioribus Transductio fiat potius desideravi. Hoc mirabile in divina Historia Mysticæ Civitatis Dei, quod quanquam Viri Doctissimi Transductionem in latinum facere tentaverint, nullus hætenùs desiderata proprietate, elegantiâ, & dulcedine, Hispanicis sermonibus consona, prout in Originali littera experitur, potuit consummare Aliud quoque mirabile, quod quanquam regulare sit, vt scriptura latinè tradidita potius legentium corda demulceat, & moveat, prout videre est in cælestibus libris Thomæ à Kempis, de contemptu mundi, qui latinè sciunt corda hominum, & viscera liquefaciunt, in Hispanum verò traducti vim & efficaciam deperdere videntur: & contrario evenit in Libris Mysticæ Civitatis Dei, quod in Hispano Idiomate attrahunt, movent, excitant, delectant, & elevant sursum corda; in latinum vero traducti, nescio quid dicam, Versionem primæ partis incæpi legere, & aliud valde divertum mihi videtur, cum revera à Theologo Doctissimo sit facta, vel potius incæpta. Ad punctum vero rediens, voces omnes relati Numeri, castissimæ, purissimæ, & limpidissimæ sunt, nec alias

Excellent.
Myst. Civ.
Dei.

Kempis.

alias similes, vel equivalentes, tam cœlesti dexteritate & puritate compositas, inveniri posse putavi.

SEXTVS. NVMERVS IN ARTICVLO CITATVS.

531 **E**St 213. tribusque clausulis concluditur, prout hic fidelitèr transcribuntur. 1. *Muy semejante à este (cun- que mucho mas admirable) fue el milagro de concebir Ana, Madre de Maria Santissima: y assi estuvieron en esto sus Padres gobernados con la gracia tan abstraídos de la concupiscencia, y delectacion, que le faltò aqui à la culpa Original el accidente imperfecto, que de ordinario acompaña a la materia, ò instrumento con que se comunica.* 2. *Quedò sola la materia desnuda de imperfeccion, siendo la accion meritoria: Y assi por esta parte pudo muy bien no resultar el pecado en esta concepcion, teniendolo por otra la Divina Providencia assi determinado.* 3. *Y este milagro reservò el Altissimo para sola aquella, que avia de ser su Madre dignamente: porque siendo convenientemente, que en lo substancial de su Concepcion fuesse engendada por el orden, que los demás hijos de Adan, fue tambien convenientissimo, y debido, que salvando la naturaleza, concurríesse con ella la gracia en toda su virtud, y poder, señalándose, y obrando en ella sobre todos los hijos de Adan, y sobre el mismo Adan, y Eva, que dieron principio à la corrupcion de la naturaleza, y à su desordenada concupiscencia: Sic in terminis formalibus. Notus Numerus sextus.*

TEXIVS.

REFLEXIO.

532 **V**Idimus omnes, singulosque numeros, in Articulo Centuræ citatos, eorumque clausulas per singulas voces, nullam præmittendo, omnesque clausularum terminos, prout jacent in Matritensi exemplari, quod cum libris originalibus, delatores ipsi Hispanici, vel Qualificatores, & Iudices pro Sacro, & Supremo Hispaniarum Fidei Tribunali diligentissimè contulerunt. Dicant nobis Sorbonici Censores, quis, vel qualis ex omnibus relatis, est terminus castarum aurium offensibus? Quotquot in Hispanica lingua sunt periti, stupuerunt, & dignè quidem mirati sunt, quam cauta, quam casta, quam integra hujus sit instituti Tractatio! Hoc & benè novit, alibi citatus

Collat. cū
Origin.

Author insignis Tractatus illius, cui tituluserat: *Censura Censura*, &c. ut videri potest pag. 45. prope finem; eodemque fere modo loquuntur tot insignissimi Viri docti, qui libros Mystice Civitatis Dei, principaliter quoad hanc partem, attentè legerunt.

Relat. Pi- 533 Nec purissima castitas V. Abbatissæ sine cœlesti testi-
ta, §. 42. monio, Domino disponente remansit. Etenim cum adhuc in carne mortali vitam ageret U. Author, illius Sanctitatis fama ubique diffusa, introivit in Ecclesiam ipsius Conventus quidam Iuvenis dissolutus. Cumque dictum foret ei: Orchestra illa Sacra (vulgo Tribuna) Cancellis vellata, est locus orationis istius Monialis Sanctæ; dixit Iuvenis insipiens in corde suo: Quid Sancta? Ipsa quippè faceret in occasione, quod & solent cœteræ mulieres: statimque cecidit in terram, factus immobilis, quasi subitò moriturus. Putaverunt committantes eum revera morti propinquum; quapropter vociferabant ad aures Iuvenis, ut Deum quaereret. Erat enim V. Mater in loco Sacro relato, factaque oratione pro ipso, ipse etiam Iuvenis de cogitatu suo temerario pœnituit, viribusque iterum & sensibus miraculosè receptis, statim convaluit; & de terra surrexit magnificans Deum, mirabilem in servis suis. Ipsi autem Iuvenis testimonium, juramento firmatum, authenticè receptum est in Processu autoritate Apostolica: *Nè pereant testimonia*, &c. in ordine ad Beatificationem & Canonizationem castissimæ Sponsæ Christi Domini.

Process.
Ambent.

534 Ut autem nudam litteram textus Originalis legentibus, in locis à Censoribus citatis, hicque fidelitèr transcrip-
 tis, ex comparatione aliarum clausularum, quibus certissimum est, earum nullam castarum aurium esse offensivam, iudicium clarius elucescat de castimonia & puritate propositionum Mystice Civitatis Dei; in §. sequenti aliquas ex innumeris auctoritatibus Scripturæ Sacræ, SS. PP. & DD. aliarumque privatarum Revelationum, quæ adduci poterant exhibemus.

§. II.

*EX AVTHORITATIBVS SCRIPTVRÆ
Sacrae, SS. PP. & DD. aliarumque privatarum
revelationum conjectetur, quousque propositiones
castarum aurium non offensivæ, valeant
pervenire.*

535 **F**IDE Catholica profitentes, propositiones omnes in
Scriptura Sacra repertas, eloquia fore Domini,
eloquia quidem casta, argentum igne examinatum, purgatum
septuplum; nullamque earum dici posse castarum aurium offen-
sivam. Piè insuper tenentes, Sanctorum PP. & DD. aliarumque
privatarum Revelationum hætenus in Ecclesia Sancta permis-
sitarum locutiones expressas, à Censura castarum aurium offen-
sionis esse liberæ & immunis: propositiones aliquas, tum Scrip-
turæ Sacrae, tum SS. DD. tum & aliarum privatarum revela-
tionum insignium fidelitèr transcribemus, ut ex illis conjectari
possit, quousque pervenire valeant propositiones, quin de ipsis
judicari liceat, esse castarum aurium offensivas.

Psal.

536 Genes. 9. à v. 20. *Capitque Noe vir agricola exercere
terram, & plantavit vineam: bibensque vinum inebriatus est, &
nudatus in tabernaculo suo: Quod cum vidisset Cham, pater Cha-
naam, verenda scilicet Patris sui esse nudata, nuntiavit duobus fra-
tribus suis foras. At vero sem & Iapheth pallium imposuerunt nu-
meris suis, & incedentes retrorsum, operuerunt verenda Patris
sui, &c.*

Genes. 9.

537 Genes. 19. à v. 30. *Ascenditque Lot de Segor, & man-
sit in monte, due quoque filia eius cum eo Dixitque major ad mino-
rem: Pater noster senex est, & nullus virorum remansit in terra,
qui possit ingredi ad nos, juxta morem univèrsæ terræ. Veni inebri-
emus eum vino, dormiamusque cum eo, ut servare possimus ex
Patre nostro semen. Dederunt itaque Patri suo bibere vinum noc-
te illa: Et ingressa est major, dormivisque cum Patre: at ille non
sensit, nec quando accubuit filia, nec quando surrexit. Altera quo-
que*

Genes. 19.

que die dixit major ad minorem: Ecce dormivi heri cum Patre meo demus ei bibere vinum etiam hac nocte, & dormius cum eo, ut salvemus semen de Patre nostro. Dederunt etiam & illa nocte Patri suo bibere vinum, ingressaque minor Filia, dormivit cum eo: & nec tunc quidem sensit, quando concubuerit, vel quando illa surrexerit. Conceperunt ergo dua Filia Loth de Patre suo, &c.

Genes. 30. 538 Genes. 30. v. 39. Possuit Iacob virgas in canalibus, ut cum venissent greges ad bibendum, ante oculos haberent virgas, & in aspectu earum conciperent. Factumque est, ut in ipso calore coitus, oves inuenerentur virgas, & parerent maculosa, &c.

Genes. 38. 539 Genes. 38. v. 8. Dixit Iudas ad Onam filium suum: Ingredere ad uxorem fratris tui, & sotiare illi, ut suscites semen fratri tuo. Ille sciens non sibi nasci filios, introiens ad uxorem fratris sui, semen fundebat in terram, ne liberi fratris nomine nascerentur. Et idcirco percussit eum Dominus, quod rem detestabilem faceret.

Genes. 19. 540 Genes. 19. à v. 3. refertur intempestiva & turpissima sodomitarum commotio pro Iuvenibus ingressis in domum Loth, quibus ipse dicebat: Habeo duas filias, qua nec dum cognoverunt virum: educam eas ad vos, & abutimini eis, &c.

Numer. 25 541 Numer. 25. v. 7. refertur quomodo vnus de Filijs Israel intravit coram fratribus suis ad Scortum Madianitidem: Quod cum vidisset Phinees surrexis de medio multitudinis, & arrepto pugio, ingressus est post virum Israelitem in lupanar, & perdidit ambos simul, virum scilicet & mulierem, in locis genitalibus, &c.

Judic. 19. 542 Judic. 19. & 20. refertur quid fecerunt filij Belial (id est absque iugo) in Civitate Gaba, & quomodo clamabant: Educ virum, qui ingressus est domum tuam, ut abutamur eo, & quomodo egressus est ad eos senex & ait: Nolite fratres, nolite facere malum hoc: habeo filiam virginem, & hic homo habet concubinam, educam eam ad vos ut humilietis eas, & vestra libidinem compleatis, tantum obsecro, ne scelus hoc contra naturam operemini in virum, &c. ibique prosequitur quomodo tota nocte abusi sunt ea, quomodo mortua fuit, ut dicitur cap. sequenti, v. 5. incredibili furore libidinis, &c.

Ezech. 23. 543 Ezech. 23. v. 20. Multiplicavit enim fornicationes suas, recoraans aies adolescentiæ suæ, quibus fornicata est in terra Ægypti. Et insaniuit libidine super concubitum eorum, quorum carnes si-

cut carnes asinorum: & sicut fluxus equorum fluxus eorum, &c.

544 Pro Scriptura Sacra dicta sufficient. Nec doctus ignorabit, quamplurima hic fore nobis omiſſa, concubitum ſcilicet Tamar; lâgnores turpes Amnon; amores intenſi Iacob; nequitiam deteſtabilem Putiphar; totumque librum Canticorum, ubi ſub metaphora amoris prophani & matrimonij carnalis loquitur de deſponſalicio cœleſti inter Chriſtum & Eccleſiam, & inter Deum & animam; leguntur tamen inibi amplexus, oſcula, mammæ, vbera, umbilicus, venter; ſed nulla ex his vocibus in dicto libro Sacro, nullaque Sacrorum librorum propoſitio dici valet caſtarum aurium offenſiva, quinimò myſteriorum plena: Ergo, &c. Ad SS. PP. & DD. authoritates tranſeamus.

Lib. Cant.

545 S. Vincentius Ferrer Serm. 2. de Nativit. Lux dicitur illa benedicta generatio Virginis Maria, quia ſine tenebra culpa facta eſt. Modò autem generatione filiorum, ſunt multa tenebra, propter intentionem carnalem, & corruptam mentem parentum. Sed generatio Virginis Maria fuit vt lux. De iſta luce habetur. 2. Reg. 23. Sicut lux Aurora oriente ſole manè abſque nubibus rutilat, ſic iſta conjunctio Ioachim & Annæ luminosa fuit, &c.

S. Vincent.
Ferr.

546 S. Ioannes Damascenus apud Minoritam Oſſor. Ser. 12. ſuper Miſſus eſt: Beata Maria per coitum concepta eſt in flamma ardenti; velut in medio ignis poſſita, ſed Angelus Domini aderat, ne Matrem Dei per originale peccatum contriſtaret incendium, &c.

S. Ioann.
Damasc.

547 S. Bernardinus Senenſis in Salut. Angel. cap. 1. art. 1. Secundo etiam modo in Virgine per Ave, natura excellentia denotatur, quia ab alio triplici vae immunis fuit, ſcilicet, concupiſcentiæ, culpæ, & pœnæ, de quo triplici vae Apoc. 9. clamabat Aquila volans vae, vae, vae habitantibus in terra: Fuit ergo Beata Virgo ſine primo vae, hoc eſt, ſine Tyrano concupiſcentiæ peccati originalis, quia ſine eo concepta eſt, ſicut, teſte Salomone, Cantic. 4. didiſcimus, qui ait: Tota pulchra eſ amica mea, & macula, ſcilicet originalis culpæ, non eſt in te.

S. Bernard.
din.

548 S. Auguſtinus tom. 5. lib. 14. de Civit. Dei cap. 26. loquens de poſſibili generatione in ſœlici ſtatu innocentia, ait: Non laſſitudo fatigabat uroſum; non ſomnus præmebat iuvium in tanta facilitate rerum, & ſœlicitate hominum; abſit vt ſuſpicemur non potuiſſe prolem ſeri ſine libidinis morbo, ſed eo volun-

S. Auguſt.

taus natu moverentur illa membra, quo cætera, & sine ardoris ille-
 cebrato stimulo cum tranquillitate animi & corporis, nulla corrup-
 tione integritatis infunderetur gremio maritus uxoris. Neque enim,
 quia experientia probari non potest, ideo credendum non est: quan-
 do illas corporis partes non ageret turbidus calor, sed spontanea
 potestas, sicut opus esset, adhiberet: ita tunc potuisset viro conju-
 gis, salva integritate femineæ genitalis, virile semen immitti; sicut
 nunc potest, eadem integritate salva, ex viro virginis fluxus men-
 trui cruoris emitti. Eadem quippe via possit illud injeci, qua hoc po-
 test ejici. Ut enim ad pariendum, non doloris gemitus, sed maturita-
 tis impulsus feminam viscera relaxaret: sic ad faciendum, & con-
 cipiendum, non libidinis appetitus, sed voluntarius usus naturam
 utramque conjungeret. De rebus loquimur nunc pudendis, & ideo
 quamvis antequam earum pateret, quales esse potuissent, conyugia-
 mus, ut possimus: tamen necesse est, ut nostra disputatio magis fre-
 netur ea, quæ nos revocat verecundia, quam eloquentia, quæ nobis pa-
 rum suppetit adjuretur. Nam cum id quod dico, nec ipsi experiri fue-
 rint, qui experiri potuerunt: quoniam præoccupante peccato exitium
 de Paradiso ante meruerunt, quam in opere ferenda propaginis
 tranquillo arbitrio convenirent: quomodo nunc cum ista commemo-
 rantur sensibus occurrit humanis, nisi experientia libidinis turbida
 non conjectura placida voluntatis? Hinc est, quod impedit loquen-
 tem pudor, & si non deficiat ratio cogitantem. Ecce quousque ex-
 pressiones & propositiones devenire queunt abque Nota Cen-
 suræ supra relatæ num. 515. à qua longè sint verba & proposi-
 tionestanti Doctoris.

S. Petrus
 Chrysolo-
 gus.

549 S. Petrus Chryfologus Serm. 91. circa med. loquens
 de ventre & utero Elisabeth, ait: *Mundabatur enim longo tempo-
 re sacrificij domus; sancti tatis hospitium; meatus metatoris Christi;
 Angeli domicilium; aula spiritus sancti; Dei Templum. Nescitis,
 inquit Apostolus, quia Templum Dei estis, & Spiritus Dei habitat
 in vobis? Deniq; ubi tota corporis sedata quarela est, & in totū fac-
 ti sunt sine quarella, mox sterilitas fugit, reviviscit senectus, fides
 concipit, parit castitas, nascetur major homine, par Angelis, tu-
 ba Cæli, præco Christi, arcanum Patris, Filij nuntius, signifer su-
 perni Regis, peccatorum venia, Iudeorum correctio, vocatio gen-
 tium, & ut propriè dicam, legis & gratiæ fibula, quæ diptoidem
 Summi Sacerdotis sancto Patri jungebat in pectore. Si tanta puri-
 fica-*

ficatio decuit concipienti Baptistam, quid mirum quod tot purificationibus & elevationibus præmaniretur quæ conceptura erat dignissimam Matrem Æterni Dei?

550 S. Ioannes Damascenus orac. 1. de Nativit. Virg. sic interrogat. Quid autem est? cur Virgo Mater ex sterili orta sit? Cuius responsio sic est: *Quantquam alia quoque altior & divinior ratio à me offerri potest. Etenim natura, gratia cedit, licet tremula stat, progredi non sustinens. Quoniam itaque futurum erat, ut Dei genitrix, ac Virgo ex Anna oriretur; natura, gratia factum antevertere minime ausa est: Verum tantisper expectavit, dum gratia fructum suum produxisset. In terminis formalibus, ipsam asserit V. Author, ut videri potest.*

S. Ioann.
Damascē.

551 Eminentissimus Cayetanus exponens illa verba: *Ecce concipies & paries Filium*, ait sic: *Concipies in utero, non in corde (ut novellus error seminavit) sed in loco naturalis conceptionis proli: Et paries: Tempore suo paries, non emittes per os, sed naturali partu gignes, filium, non filiam. Rursus ex hoc quod dixit, Filium, excluduntur omnes hæreses putantium, Beatam Virginem, non veram Matrem Iesu, sed in ea velut in vase Iesum fuisse, & per eam quasi per fistulam transisse. Hac enim omnia confutat Angelus, materna Beata Virginis Officia explicans, non solum conceptionis, & partus nominibus, sed explicando Filium: ut hinc intelligamus, concepturam, & parituram Filium veris maternis officijs in generativa parte ipsius Beatae Virginis: alioquin non verificaretur quod conciperet & parceret, &c. Nec aliter de materia loqui potest, nisi terminis ipsius materiz, quibus & purissimè vsa fuit nostra V. Abbatisa.*

Cayetanus

552 Insignis Petrus Comestor lib de Immaculata Concept. Virg. *Quid est, gloriosa dicta sunt de te Civitas Dei, si nostræ infirmitati similia dicuntur, quæ magis pudenda, quam gloriosa dici poterunt? Oportuit ergo eam ab ipso fundamenti primordio præceteris aliquod dignitatis sortiri privilegium, quæ secretorum Dei mysteriorum, quæ Cælestium in se susceptura erat arcanum, &c. Scio in Maria plus viguisse gratiam, quam naturam: audio ab Angelo plenam gratia, non invento plenam natura; malè conservit naturam, qui offendit gratiam; imprudenter offendit naturam, qui impugnat natura conditionem. Ecce victricem & triumphantem gratiam in*

Comestor.

vero foelicissimæ Annæ, dum Matrem concipit divinæ Gratiæ consonamque lege U. Authorem.

Mendez.

553 Doct. Stephanus Mendez in suo Mariali lib. 4. cap. 1. *Contemplabimur, & bene contemplabimur, quod quando Virgo Dei-para fuit concepta, Angeli de Cælo descenderunt, ut in multis Sancta Anna ministrarent, qua Mater domus Dei futura erat, & in ea plenitudo divinitatis includenda. Consonant dictis in Mystica Civitate Dei.*

Apud
Guevar.
tom. 2.
fol. 147.

554 Doct. Theodericus à Neyra, prædicans in Concilio Ephesino, exponensque illa verba Exod. 3. *Vadam & videbo visionem hanc magnam, quare non comburatur ruius, ait sic: Si ergo viderem illam arbutulam, ita Deus insederit, ut eum illi splendorem, eam gloriam, eam mirandam integritatem induxerit: qua (queso) ratione Virginem nostram insederit, aut potius possederit? Quem illi nitorem, quam puritatem, quam lucem intulerit, quando ita illam ab omni peccati affectione immunem præstitit? Ecce miraculum in ventre SS. Annæ.*

S. Birgitt.

555 Verum si ad privatas Revelationes, alijs DD. auctoritatibus omisis, transeamus, adest S. Birgitta lib. 1. cap. 9. fol. 18. col. 1. vbi agens de SS. Parentibus Joachim & Anna, sic ei loquitur Sacratissima Virgo Maria: *Ego volo tibi dicere, quam dulciter ipse dilexit corpus meum, & quam dulciter animam meam. Ipse Filius meus conjugium Patris mei & Matris mee, tanta castitate conjunxit, ut tunc non inveniretur castius conjugium, & nunquam convenire vellent, nisi juxta legem solummodo causa suscitandi prolem. Et cum sibi nuntiatum fuisset ab Angelo, quod Virginem parerent, unde salus mundi procederet, magis voluissent mori, quam carnali amore convenire, & voluptas in eis mortua erat. Tamen pro certo dico tibi, quod ex charitate divina, & ex Verbo Angeli nuntiantis convenerunt carne, non ex concupiscentia aliqua voluptatis, sed contra voluptatem suam ex divina dilectione, & sic ex femine eorum per divinam charitatem caro mea compaginata est. Nota concordiam cum Mystica Civitate Dei.*

S. Birgitt.
tom. 2.

556 Et tom. 2. lib. 6. cap. 55. fol. 112. col. 1. in fine, Regina Cœli loquitur sic: *Quando Pater meus, & Mater mea matrimonialiter convenerunt, plus fecit obedientia, quam voluntas, & plus operata est tibi charitas divina, quam voluptas carnis. Nam ho-*

ra in qua ego concepta fui, bene potest vocari aurea hora, & prauro-
sa, quia alij conjuges conveniunt ex voluptate carnali, mei vero
parentes convenerunt ex obedientia, & praecepto Dei. His conso-
nant supradicta, in Libris Mysticè Civitatis Dei reperta.

557 In duplicem finem auctoritates relatae, tum Scripturae
Sacrae, tum DD. tum & aliarum privatarum Revelationum
diriguntur. Primum, ut intelligas, nihil dissonum rationi vel au-
thoritati in Numeris confixis inveniri. Secundum, ut ex com-
binatione hujus §. 2. cum antecedenti liquidò comprobetur,
nullam propositionem in Numeris confixis repe- tam, esse casti-
tatem aurium offensivam, quinimò, ut viri doctissimi conveniunt,
non alijs vocibus purioribus, nec castioribus, & decentioribus
terminis, materiam subjectam pertractari valuisse.

Advers.

§. III.

CENSURARUM VITIA NOTAN-
tur, & Authores utriusque Libelli
redarguuntur.

558 **I**N solito & ultra consuetudinem vestram in hisce Li-
bellis expressam, Censuram vestram intulistis, ò Sor-
bonici, Notam conscribentes circa propositiones ignotas, vel
non sic in Libellis vestris notificatas & conscriptas, ut legi po-
tissent propositiones, dum in eas vestra legeretur Centura.
Quid intelliget, rogatus, qui Libellum, vel Libellos vestros le-
gerit, dum ibi conspiciat: *In hisce paginis Mysticè Civitatis Dei
continèntur propositiones castarum aurium offensivae?* Si inibi trans-
criptae forent paginae, earumque propositiones, quilibet judi-
care valeret, si propositionibus aut paginis consonaret illata Cen-
sura vestra: propositionibus autem in silentio relictis, ad libi-
tum cujuscumque relinquitur, de Venerabili Abbatisa, ut ei
placuerit, judicare, nisi, ut oporteret, potius eligat iudicium
abstrahere.

559 Dicetis utique, in Uersione Gallica, quam legistis, re-
periri voces castarum aurium offensivas. Hoc sit sic; quid Ve-
nerabili Auctori cum Uersione Gallica? Compertum est, Tra-
duc-

Evasio,

ductorem in paginis relatis improprie Versionem efformasse; imò & Numerum 211. non caluisse, nec legitimum sensum attingisse. Verum si inter vos circa Hispanicum idioma valde periti inveniuntur non pauci: cur, vel Censuram vestram non omisitissis, vel collationem facilem inter Versionem Gallicam & Exemplar Hispanicum non præmisistis? Est Venerabilis Maria à Iesu de Agreda; quam certe non cognovistis. Ejus fama Sanctitatis emortua nõ est cum fine vitæ mortalis, quin potius in dies; divinis beneficijs contestantibus, ejus meritis Fidelibus collatis, ut piè credimus, mirabiliter adaugetur. Hæc est mulier illa percelebris, de qua vel parum à num. 44. Certaminis nostri memoriam fecimus. Quomodo ergo ludibrio hominum exposuistis Censura vestra, Castissimam Sponsam Christi Domini?

Redarg.
Evas. alt

560 Si forsàn, ut alibi, dixeritis, nihil V. Authori cum Censura vestra, quæ solummodo in Versionem dirigitur, & in Librum, prout Gallicè vobis traditus est? Hic dolor hoster, hic & labor! Versionem Gallicam damnastis; & Venerabilem Abbatissam, quæ certè Versionis Gallicæ Author non est, ultraquam oportet, inhonorastis. Mementote verborum illorum, quibus in Præfatione dixistis: *Mirum enim est, quantum in prædicto Libro excesserit & aberraverit mulier illa, quæ historiam texuit vitæ BB. Virginis, tam absoriam certè, quam inauditam, &c. ubi fabulas, nugas, commenta, & errores pro Mysterijs divinitus revelatis obtrulit, &c.* Hæc contra Versionis Authorem, vel contra Venerabilem Abbatissam dicta sunt? Nunc revertamur ad punctum. Quisquis audierit, vel legerit: *In hisce paginis Mystica Civitatis Dei continentur propositiones castarum aurium offensive, non ibi expressis & transcriptis propositionibus, quid suspicabitur, nisi quod Venerabilis Author, est mulier deperdita, obscena, impudica, turpissima, & seducta Molinista? Debuit ergo, vel calamum deprinere, vel primam Versionem Gallicam cum Hispanicis Libris conferre, in quibus castissima & limpidissima verba, uti superno lumine cœlitus inventa, & Angelica, ut opinor, directione disposita, relatis Numeris inveniuntur.*

Sup. n. 34.
& sequet.

561 Præterea, quæquam semper de Versionis vitio super hoc puncto conqueramini, non fac vobis excusatio Verbis alloquar Authoris supra citati num. 396. bene intelligentis linguam

guam vestram Gallicani, quæ ne sunt: Revera Interpres nonnulla
 adiecit textui Hispanico, quæ aliquantulum malè sonant Gallicè: sed
 nec illa verba, inquit, tanti sunt momenti, nec adeo gravia auri-
 bus castis, vt Censuræ celeberrimæ facultatis subijci meruerint Cæ-
 terum, cum lingua Gallica, prosequitur, præ alijs omnibus casta sit,
 debuerat proinde Traductor his maxime in locis ad Versionis casti-
 tatem prospicere: At tamen, concludit, propter quatuor aut quinque
 verba minus pudica, sed non impudica sanè, quæ & pierisque inten-
 to pio videntur accomodata & necessaria, haud debuerant Author
 simul & Interpres prænotata Censuræ demerari. Appensis insuper
 auctoritatibus relatis §. antecedenti, alijsque non paucis omis-
 sis, vobis autem Censoribus non ignotis, splendet mirificè V.
 Authoris castimonia, pudicitia & paritas, ultra quam vel ma-
 teria subiecta, vel natura nostra, non lumine Cœlesti ditata, sed
 communi intelligentia, vsuque verborum regulati prædita,
 ferre consuevit.

Auth Cēs.
 sup. cēs. jur.

ARTIC. IX.

CENSURÆ DD. DE PV T A T O R V M
 Parisiensium.

562 **P** Ag. 238. num. 220. Propter hoc Mysterium gloriosis-
 simæ Mariæ, Spiritus Sanctus ordinavit, quod Eccle-
 sia dicaret Virgini diem Sabbati.

CENSURA DD. DE PV T A T O R V M.

563 **H**æc propositio falsa est, & temeraria.

CENSURA SUPPOSITITIA.

564 **I**N Libello Supposititiæ Censuræ inserta est propositio
 hic Notata, in Articulo 14. qui vltimus est ipsius
 Libelli, cujus Censuram supra retulimus num. 489.

CONCERT. X.

SVPER PROPOSITIONEM CONFIXAM
in hoc Articulo 9.

565 **N**OTATA propositio, prout jacet in Articulo Censuræ, non valdè discordat ab Originali. Etenim

littera textus sic est: *Por esse Misterio de la Conception de Maria Santissima, ha ordenado el Espiritu Santo, que el dia de el Sabado fuesse consagrado a la Virgen en la Santa Iglesia.* Versio litteralis in latinum, sic: *Propter hoc Mysterium Conceptionis Santissima Mariae Virginis, Spiritus Sanctus ordinavit, quod in Ecclesia Sancta consecraretur Virgini dies Sabbati.* Versio autem ex Gallico in

Textus
Orig.
Versio in
Latinum.

Versio
Gallica.

Discordia.

latinum, prout invenitur in Articulo, ait sic: *Propter hoc Mysterium gloriosissima Mariae, Spiritus Sanctus ordinavit, quod Ecclesia dicaret Virgini diem Sabbati.* Pro verbo, *consecraret*, vertit, *dicaret*; & *Ecclesia*, quæ in textu Originali sumitur in obliquo, ibi: *In Ecclesia Sancta*, ab Interprete ponitur in recto, ibi: *Quod Ecclesia dicaret*, &c. Discordia autem quoad substantiam non videtur. Hoc sic de discordia, vel potius hic de concordia, inter Uersionem Gallicam, & Exemplar Hispanicum, veniamus ad rem. In propositione confixa dicuntur tria. 1. In Ecclesia Catholica consecratum esse Sacratissimæ Virgini diem Sabbati. 2. Hoc sic esse, ordinatione Spiritus Sancti. 3. Spiritum Sanctum sic id ordinasse, propter Mysterium Immaculatæ Conceptionis Reginz Cœlestis. Hoc totum examinabimus duobus §§. sequentibus, postmodumquè Censores redarguentur in tertio.

§. I.

PRIMUM ET SECVNDVM CONFIXÆ
propositionis assertū varijs autoritatibus sulcitur.

566 **D**IEM Sabbati Legis gratiæ, Sacratissimæ Virgini Mariæ consecratum inveniri, multis convincimur.

mur. Adest in primis Ecclesie Catholice dispositio, consecratis
 Alimæ Parenti Officium Sanctæ Mariæ in Sabbato, prout in
 Breviario Romano expressus titulus invenitur. Adest insuper &
 in Rubricis generalibus Romani Missalis, ea quæ de Missis vo-
 tivis Sanctæ Mariæ, quæ sic est: *In Sabbatis non impeditis Festo
 duplici, semiduplici, Octava, Vigilia, Feria Quadragesima, vel Qua-
 tuor Temporum, vel Officio alicujus Dominica quæ supersit, in præ-
 cedens Sabbatum translatum, dicitur Missa de Sancta Maria secun-
 dum varietatem temporum, ut in fine Missalis ponitur.* Et paulò
 post: *In Adventu autem, licet Officium non fiat de S. Maria in sab-
 bato, dicitur tamen Missa principalis de ea, &c.* Consecrata est
 igitur, juxta ritum Ecclesie Catholice, Sacratissimæ Virgini
 dies Sabbati. Nec dissonat consuetudo Fidelium, in honorem
 ejusdem Regine Matris, Sabbatis jejunantium.

Rubr. Mis-
sal.

567 R. & V. P. Augustinus Vvichmans, Antuerpiensis,
 Canonicus Nobertinus S. Mariæ de Turgelo, Monachus Pre-
 monstratensis, celeberrimum edidit Tractatum, cui titulus: *Sab-
 batismus Marianus*, in quo Origo, utilitas, & modus colendi
 hebdomadam Sabbatum in honorem Sanctissimæ Deiparæ,
 mirabili calamo refertur; inveniturque Tractatus iste singula-
 ris per extensum in Bibliotheca Virginali tom. 3. à fol. 381.
 vsque ad fol. 445. continet 64. paginas in folio patenti, ex quo
 selectiora deducam. Ad sex supra decem capita protenditur
 Opusculum æstimabile, Prologo dulcissimo & doctissimo præ-
 missio, omnibus Marianis cultoribus, & Parthenijs Amatoribus,
 Virgineis consodalibus, & Magnæ Matris electis Filijs directû;
 ubi tum prossa, tum & elegantissimis versibus ad amorem Sa-
 cratissimæ Virginis Mariæ, ad cultûque Sabbati Mariani exci-
 tat animas, animumque legentis devotis affectibus exhilarat.

August.
Vvichmâs

Biblioth.
Virg. 10. 3

568 In capite primo agit de Sabbato, & quomodo
 dies ita in veneratione fuit ab origine mundi. Refert itidem ni-
 miam Hebræorum observantiam, à Christo Domino reprehen-
 sam, cassumque Judæi illius, qui in foveam Sabbato decidens,
 & ob Sabbati reverentiam extrahi recusans, à Christiano Ju-
 dice coactus est, & Dominica die in eadem fovea remanere.
 Etenim cum Judæus diceret: *Sabbata sancta colo, de stercore sur-
 gere nolo:* Respondit Iudex, vti referunt Annales Anglici: *Sab-
 bata nostra quidem, Salomon celebrabis ibidem.*

Sabbat.
Judaic.

569 In capite 2. agit de prima Origine; & de Institutione Sabbati Mariani, Abrogatum quidem est, inquit, Sabbatum illud Judaicum, quia umbra erat futurorum; verum successit illi Marianum Sabbatum, sanè *delicatum*, & *Sanctum Domini gloriosum*. Ibi adfert inviolatam Ordinis Præmonstratensis consuetudinem, aliarumque Religionum, psalendi singulis Sabbati diebus salutationem Virginis: *Salve Regina*, &c. Et Apostolica Decreta Leonis X. Pauli V. & Gregorij VII. quibus Indulgentiæ conceduntur omnibus Christi Fidelibus, eidem Cantico *Salve Regina*, diebus Sabbatinis post Completorium assistentibus, singularemque super hoc Cherubicæ Religionis S. P. N. Dominici refert excellentiam.

Isai. 58.
v. 13.

Decret.
Pontif.

Fons Sab-
baticus.

Cultores
Sabbati
Mariani

Bellarmino.

570 In 3. capite de causis agit, ob quas Marianum Sabbatum fuit primitus institutum. In 4. ratio fundamentalis instituti Sabbati Mariani ex Authoris mente refertur. In 5. cælestibus signis dicitur frequentè ostensum, SS. Virginem sibi delegisse Sabbaticum diem. In 6. Fons Sabbaticus Divæ Virgini appropriatus elucidatur. In 7. Eminentiores aliquot Mariani Sabbati Cultores recensentur, inter quos Summus Pontifex Urbanus II. sanctitate vitæ admodum commendabilis: Sabbatum Marianum plurimum solemnizavit, & affectum suum in Deiparam ostendit maximum. Ab hoc Pontifice existimant non pauci DD. quod consecratio Sabbati in honorem Deiparæ sumpsit initium; alij autem observant, quod à tempore Apostolorum, ut videri potest apud Cancellorum in Annalibus Marianis ad annum Virg. 82. num. 4. S. Petrus Damianus, Cardinalis, & Episcopus Ostiensis, singularis erga Deiparam ejusque Sabbatum promotor, qui auctor extitit apud suos, ut dies Sabbatinus Mariani cultui peculiaritè dedicaretur. S. Carolus Borromeus, Cardinalis, & Archiepiscopus Mediolanensis, magnæ Dei Matris Cultor & amator: hic singulis Sabbatis in ejusdem Virginis honorem, pane nudo, & aqua cruda consuevit jejunare, ut Vitæ ejus Scriptores testantur. Eminentissimus Robertus, Cardinalis Bellarminus, virtutum & scientiæ meritis universo Orbi Christiano maximè notus: hic similiter singulis Sabbatis in honorem Virg. Mariæ jejunare solitus erat. S. Thomas Cantuariensis, in Anglia Archiepiscopus, & pro libertate Ecclesiastica tuenda Martyr purpuratus, diebus Sabbatinis in

honorem Sanctissimæ Deiparæ durissimum geitabat cilicium, prout scribit Cantipratanus lib. 2. cap. 29. in append. S. Antoninus quæst. 1. tit. 15. cap. 2. part. 2. alijque permulti. S. Gerardus, Episcopus Canariensis in Hungaria, magnum in illis Provincijs Sabbato Mariano dedit incrementum: singulis quidem Sabbatis cum novem Lectionibus devotionis suæ Officiū ibidem explebat, de quo videatur Surius die 24. Septemb. S. Nicolaus Tolentinus in honorem Beatissimæ Virginis Mariæ singulis Sabbatis semel tantum reficiebatur, solo pane & aqua contentus, de quo etiam videatur Surius die 10. Septemb. S. Didacus Complutensis, vulgò de Alcalá, simili jejunio omnia Sabbata tanquam Virgini consecrata venerabatur, prout refert Henricus Sedulius in vita ejus. Alios insignissimos Sabbati Mariani Cultores invenies capite citato.

571 In cap. 8. Regna aliquot, & Provinciæ numerantur, in quibus observantia singulari Sabbatinus dies tanquam Virgini Mariæ consecratus reveretur. In cap. 9. beneficia quamplura, tum spiritualia, tum & temporalia, a Beatissima Virgine, coletibus ejus Sabbatum exhibita, recensentur. In cap. 10. propositum argumentum singularibus exemplis prosequitur. In cap. 11. nonnulla pietatis opera, singulis Sabbatis, in honorem Deiparæ exercenda regulantur. In cap. 12. confutantur Heretici venerationem Mariani Sabbati deridentes. In cap. 13. tanquam speciale prædestinationis signum, filialis affectus erga Deiparam, ejusque per annum Sabbatum auctoritatibus comprobatur. In cap. 14. particularia quædam Sacrosanctum Mariani Sabbati Sacrificium concõmitantia norantur. In cap. 15. in disputationem vertitur, an licita sit ea consuetudo plurimorum Belgarum, qui in memoriam puerperij Mariani, Sabbatis intra Natalem Domini & Purificationem B. Virginis occurrentibus, carnibus vescuntur. In cap. 16. & ultimo tractatus hujusce, Apotrophe continetur Auctoris ad B. Virginem Mariam. Comprobatur est igitur, in Ecclesia Sancta diem Sabbati consecratum fore Purissimæ Mariæ Virgini.

572 Nec minori dexteritate R. & Doctissimus P. Baptista Cancellottus, è Societate Iesv, in Annalibus Marianis, quibus Historia SS. Virginis Mariæ Deigenitricis in singulos annos distribuitur, & oppositis subinde rerum humanarum successi-

Cantipra-
tan.
S. Gerardus.

S. Nicol.
Tolent.
S. Didac.

Regn. Sab-
bat. Ma-
rian. co-
lent.

Consuet.
Belgar.

P. Cancell-
ottus.

bus illustratur, punctum pertractat: Etenim anno Virg. 1. n. 5. Sabbatici fluvij in Judæa prodigium ad Deiparæ laudem detortum ostendit. Anno eisdem Virginis 82. à num. 2. Sabbati Mariani originem adfert, & ab Apostolis derivatum insinuat; refolvitque, cur in Oriente, & Occidente Sabbatum diversimodè coleretur, & qua ratione additum sit Deiparæ. Eodem insuper anno Virginis 82. nu. 3. Sabbati observantiæ principium, & progressus singulis sæculis declarat. Eodem postmodum anno Virginis 82. num. 4. & seqq. Sabbati observantiam miraculis confirmatam similiter ostendit, sicut præcitatus Vvichmanus in suo Sabbatismo Mariano cap. 9. & 10. supra relatis.

S. Bernardus.

573 Inter Sanctorum autoritates assumptum comprobantes, vna pro omnibus sufficiat, & hæc sit Dulcissimi Bernardi, Abbatis Claravalentis lib. de Passione Domini cap. 2. vbi ait: *Apertissime tota Ecclesia in laudem & gloriam ejusdem Virginis, diem Sabbati per totius anni circulum celebrare consuevit, &c.* vbi maximè notanda sunt verba illa, *tota Ecclesia, & alia vltima, celebrare consuevit*, vt Mariani Sabbati in laudem Virginis consecratio antiquissima profiteatur, in *Ecclesia Universalis*. Consonat & Author vitæ S. Noberti, qui cap. 13. hunc Virum Sanctum, Sabbato Missam de S. Maria celebrasse, prout illo die, inquit, fieri solet, expressè refert.

S. Nobertus.

Statutum Generale Seraphicæ Religionis.

574 Nec silentio prætermittendum, Statutum illum celeberrimum totius Seraphicæ Religionis Nostræ in Capitulo Secretarium, vulgò de las Esteras, vbi quinque mille Fratres convenire, præsidente in eo Seraphico Patriarcha pauperum, præsentem insuper Cherubico Patriarcha P. N. Dominico, vbi institutum est, vt in omnibus Conventibus totius Ordinis Fratrum Minorum, singulis Sabbatis, Festo duplici non impeditis, in honorem Immaculatæ Virginis Mariæ diceretur Missa Solemnis, cunctis assistentibus Fratribus, quod vsque in præsentem diem inviolabiliter observatur. Et dignè quidem notandum, quod in Capitulo illo venerando, & nunquam satis celebrato, solummodo tria disposita inveniuntur Statuta Generalia, quorū vnum hoc est, de sic laudanda Purissima Virgine singulis annorum & Hebdomadarum Sabbatis.

575 Comperto igitur, in Ecclesia Catholica consecratum esse Regine Cœlestis diem Sabbati, assertum secundum propositionem

tionis confixæ liquidò patet. Etenim, quidquid in Ecclesia Sacra ritè disponitur, ordinatione Spiritus Sancti fieri profiteamur. Ad id quippè promissum intelligimus Spiritum Sanctum à Christo Domino, eaque propter eundem Spiritum tanquam Ecclesiæ Magistrum veneramus, juxta supra relata num. 220. ad idque facit Oratio illa: *Mentis nostris, quasumus Domine, Spiritum Sanctum benignus infunde: cujus & sapientia conditi sumus, & providentia gubernamur: quæ alteri consonat num. 194. videndæ.*

Orat. Ecclesiæ.

§. II.

TERTIUM, QVOD PRINCIPALIVS, confixæ propositionis assertum, ex nullo capite repugnare, esseque piè credibile demonstratur.

576 **A** Bundantèr ostenso, diem Sabbati consecratum fore Sanctissimæ Virgini Mariæ; hocque dispositum esse ordinatione Spiritus Sancti superno Magisterio dirigentis Ecclesiam Dei, jam stabilito: restat solum investigare, si possibile sit, vel ex aliquo capite repugnet, ordinationem hujusmodi propter Immaculatam Reginz Cœlestis Conceptionem posse esse dispositam? Et insuper semel probato, id ipsum ex nullo capite repugnare, sit U. Author piè credibilis, dum asserit, propter Mysterium Conceptionis Immaculatæ Deiparæ Virginis ordinasse Spiritum Sanctum, diem Sabbati fore consecratum in Ecclesia Catholica eidem Purissimæ Reginz.

Rub. præ. cap.

577 Dicendum t. possibile nobis esse, ex nulloque capite repugnare, conceptionem Immaculatam SS. Virginis esse factam die Sabbati, consequentèrque nec repugnare, directione superna Spiritus Sancti, propter hoc Mysterium consecratum revereri diem Sabbati eidem Immaculatæ Virgini Mariæ. Propositam non repugnantiam examinemus per singulas partes. In primis non apparet ex quo repugnet, conceptam esse Purissimam Virginem Mariam die Sabbati, dum ex parte diei nulla sit repugnantia, & deinde nec ex Sacra Pagina, nec ex SS. PP. indi-

Assert. 1.

ci.

citur contrarium. Imò si consulamus insignem Chronologum D. D. Ioannem de Leyba, cuius memoriam fecimus supra num. 15 demonstratum inuenimus assumptum. Cum igitur super hoc eodem puncto consultus esset insignissimus iste Chronologus, responsum estimabile præbuit, prout sequitur.

D. D. Ioan-
nes. à Ley-
ba, Chrono-
log. in-
fig.

578 Confiteor tibi Pater, (Respondet consulenti) quod in vigilijs pro *Vniuersali Chronologia euisceranda*, atque in concordia Versionum Latinæ, Vulgatæ, & Græcæ LXX. Interpretum demonstranda, plura de annis, mensibus, hebdomadis, diebus, & horis Scriptorum de *Mystica Civitate Dei* habeo, mathematicis demonstrationibus computata. Hæc si in Proclamatione juridica, prout in mente habeo, etiam cum breuitate ostendero, arbitror convincens argumentum esse, ut ipsi Theologi Parisienses agnoscant, se persequi umbras, & quod in re summè difficili, & quæ ne dicam mulieris captum superanti, quinimò & sapientissimorum facultates excedenti, & solum diuina luce cognoscibili; cognita irrefragabili consequentia in chronologijs ab ipsa Venerabili Abbatissa observatis, maximè sequendo Græcam versionem capitum 5. & 11. Genesis, manus datus arbitror, & conuicti facturos, quod digitus Dei, vel etiam manus Domini fuit ad calamum ejus. Sed quia adhuc ad singularum propositionum Censuras, quæ plures sunt, non perfici allegationes, & ad istam de consecratione Sabbati in honorem Purissimæ Conceptionis nondum accessi, Paternitate vestra flagitante de hac re demonstrationem computationis, Epistolæ breuitate satisfaciam.

Regul.
Chronolog

579 Plura, ut dixi, argumenta demonstrativa sunt in controuersia de *Vniuersali chronologia* ad hoc assumptum, & quidem altioris indaginis ex varijs desumpta regulis, verbi gratia, ingeniosissima illa ex hypothesi, quæ annos Iulianos cum tribus suis cyclis, quadam mathematica, ad ipsa Mundi exordia decurrisse ponit, artificialis quoque epocha ex tribus ipsis cyclis in se multiplicatis conflata, recentioribus chronographis valdè placens; ipsa constat solari cyclo in lunarem ducto, siuè numero 28. per 19. multiplicato, à quo magnus cyclo Paschalis prædit annorum 532. eoque rursus per 15. indictionis numerum multiplicato, & emergit annorum 7980. Peryodus maxima Iuliana à Roberto Lotharigo Herefordensi, in Britania Episcopo, pri-

primo inventa; & post 500. annos a Ioseph Scaligero, & à Dionysio Petavio, chronologicis vsibus aptata; ex quibus regulis, hebdomadae, & dies singillatim demonstrabiles sunt, & apud praedictos Authores, sequentes chronologias vulgatae Latinae, facile poterit quisquam se illi labori accingere, quo possit Sacros Expositores Latini Textus Sacri arcana tractantes, vel intelligere; vel nostri temporis aliquos corrigere; at vero cum chronologiae Librorum de *Civitate Dei Mystica* sint ad Sacri Textus Graeci accomodatae, alteri, ut dixi, speculatione opus est, & longum illum de *Chronologia universali* tractatum magnâ cum mentis applicatione perlegere; leviori vero hac epistola, & faciliiori utitur demonstratione, ex praemissis ipsius Divinae Historiae de *Mystica Civitate Dei*, tanquam ex claro fonte, laticibus ductis, ut aperit inè inter ipsas propositiones suae chronologiae appareat consequentia.

Supp. 1.

580 Supponendum est primo, quod quando venit plenitudo temporis, ut Verbum Divinum caro fieret, & quando missus est Angelus Gabriel à Deo ad Virginem Sanctissimam Dominam nostram *erat ipsa* (sic ad litteram lib. 3. cap. 10. num. 114. de *Civitate Mystica*) *etatis quatuordecim annorum, sex mensium, & septemdecim dierum, quia complevit annos ad octo dies Septembris, & sex menses, & septemdecim dies currebant ab idò usque ad istum (Martium) in quo operatum est majus mysteriorum, quae Deus operatus est in Mundo.*

Supp. 2.

581 Secundo supponendum est, quod Mundi cursus à creatione ejus, vsque ad Verbi Incarnationem, stabat in anno Mundi quinquies millesimo centesimo nonagesimo nono, qui, ut Iulianus, impietur vltima die Decembris anni Incarnationis, & ut emergens impletur vigesima die Martij ejusdem anni. De anni Iuliani impletione constat apud eundem Historiae chronologiam, lib. 4. cap. 10. num. 476. quoad secundum de anni emergentis chronologia, constat eadem Historia, lib. 6. cap. 21. num. 359. ibi: *Iuxta hunc computum creatio mundi fuit in Martio, & à die, quo creatus fuit Adam vsque ad Incarnationem Verbi transferantur quinque mille centum, & nonaginta novem anni: ecce anni Mundi emergentis in Martio adimpletio. Et in dicto lib. 4. cap. 10. num. 476. habes haec verba: Protulit Mundo enim missima Domina unigenitum Patris, & suum, Deum, & hominem verum, ad*
bo-

horam media noctis, die Dominica, & anno a creatione Mundi, quem Ecclesia Romana docet, 5199. hic est annus Iulianus continens septem minus dies à 25. die Decembris, vsque ad finem Decembris.

Supp. 3.

582 Tandem supponendum est, ad quæsitum accedendo, quod post corporalem Conceptionem Virginis Sacratissimæ, docet prædicta Historia, lib. 1. cap. 15. num. 219. quod septimo die post corporalem conceptionem, quæ fuit die Dominica (ibidem numero 218.) ait: *Sabbato sequenti, & proximo ad primam conceptionem, facta est secunda, Altissimo creante animam suæ Matris, & infundente in corpore suo.* Et ob claritatem, onitro alias chronologias, à quibus, tanquam ab istis dependentibus, nexus, & consequentia cuilibet facillè erit demonstrabilis: viam sternamus de certitudine *Sabbati* hujus.

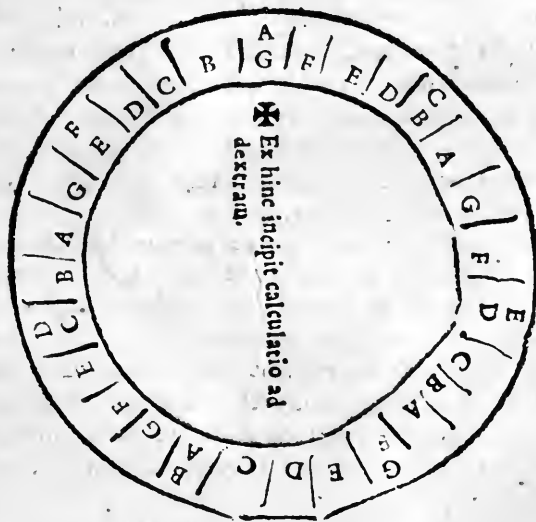
THESES EX HIS PRÆMISSIS.

Thef. que-
sit.

583 **C**urrente anno Mundi Iuliano 5199. quo natus est Dominus, juxta computum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ in pervigilio ejusdem Natalis, quem sequitur Venerabilis Abbatisa, Sanctissima Virgo Domina nostra Maria, juxta primum suppositum, implebat in mense Septembri ejusdem anni Iuliani 5199. annos quindecim; ipse est annus emergens Mundi 5200. quia in mense Martio ejusdem anni 5199. Iuliani manet impletus idem 5199. emergens, & fuit à 25. die Martij Iuliani vsque ad diem Natalis in mense Septembri ejusdem Sanctissimæ Virginis annus quintusdecimus: & junctis novem mensibus ante ejusdem Natalem, sunt anni ejusdem Domine nostræ à sua Immaculata Conceptione anni 15 & 9. menses: ergo currente anno Iuliano 5199. emergit Mundi annus 5200. à Martij Iuliani die 20. vsque ad Septembrem ejusdem anni, de vita Sanctissimæ Virginis post Incarnationem Verbi (in qua habebat 14. annos cum dimidio, & 17. dies) quinque menses, & 13. dies; quibus complentur de vita ejus, intra annum Mundi emergentem 5200. cum 9. mensibus à sua Conceptione, prædicti 15 anni & novem menses; ipsis detractis 15. & 9. mensibus, scilicet purissima ejus Conceptio in anno Mundi emergenti 5184. & tribus mensibus, quibus tribus mensibus, cum annus Iulianus

Mun-

Mundi impleatur tardius, quam emergens, sistitur in anno Mú-
 di 5184. Iuliano, qui impletur in anno emergenti Mundi 5185.
 584 Qua thesi ex suppositis deducta, tanquam prima præ-
 missa, & propositione majori, habemus ex Historia ipsa: pro mi-
 nori præmissa syllogismi, lib. 1. cap. 21. num. 325. quod nata
 est Maria Sanctissima *Ottava die mensis Septembris novem mensi-
 bus integris post Conceptionem animæ suæ*: quibus præmissis, in op-
 tima consequentia, & ad chronologiæ regulas accommodata, in
 qua per annos Iulianos fit computatio, inferitur, Immaculatam
 Sanctissimæ Dominæ nostræ Conceptionem in die Sabbati cõ-
 tigit: & utendo verbis Historiæ ipsius, corporis Conceptio
 purissimi fuit die Dominica, & animæ Conceptio Sabbato, qui
 est punctus criticus hujus quæsitæ, demonstrandus mathemati-
 cè, ad quod videatur apud chronologos omnes & computistas,
 trivialis hæc regula in cyclo Solis, qui lucem exhibet his tenebris,

585 In vastissima sæculorum rota, & annorum chronolo-
 giæ, quam sequitur V. Abbatissa in suis libris, delumpta ex Græ-
 ca versione Bibliorum, & à Sancta Ecclesia in Martyriologio
 approbata, invenitur in nostra *universali Chronologia* regula cõ-
 pendiaris, qua, ut inveniaturs dies chronologicus hebdomadæ,

pro millenis quibusque annorum, pro singulis ponatur *denarium unum*; & pro centenarijs singulis vna vnitas: de quibus resultat, quod duæ primæ litteræ, etiam maximæ summæ separatæ mancant, quæ partiantur per 4. & si supersit *nihil*, incipiat ordo decenariorum, & vnitatum summæ maximæ, per A. & B. quæ sunt simul vna super alteram, bissextilis computatio. Si partitioni supersit *unum*, incipiat decenariorum, & vnitatum per C. & D. bissextilis computatio; si supersint *duo* ab E. & F. bissextilis incipiat decenariorum, & vnitatum computatio. Si denique supersint *tres* (quod non potest esse amplius, quia datus in annum intercallarem) incipiat decenariorum, & vnitatum a G. & A. computatio: & vbi in omni eventu finierint decenariorum, & vnitatum, à manu sinistra in dexteram facta calculatione; ea littera erit illius anni Dominicalis, & in cyclo Solis hebdomadæ initium, in Calendario annorum Julianorum, quod est Romanum vltus vulgaris.

586 Schema positum incipit à G. & A. bissextilli, eo quod chronologia Historiæ Civitatis Mysticæ, non excedit quinque milliaria annorum, & ad Nativitatē Domini solum habet vñū centenarium, nam sunt 5199. & duæ litteræ 5. & 1. quæ sunt de millenarijs quinque, & vno centenario, partitæ ad 4 exhibent singulis 12. & supersunt 3. & schema incipere debet à G. & A. idèò ✕ signatur vt supra.

587 Quo supposito, summæ annorum Julianorum, quæ est in anno Mundi 5184. in quibus concepra fuit Virgo Immaculata Dei Genitrix, & Domina nostra, incipit à G. & A. vt patet in schemate; prosequere post enumerata millenaria quinque, & vnum centenarium, de duabus prioribus litteris, & ibidem in G. & A. dic 5100. in sequenti celula, quæ est F. dic *unus*; & sequenti *duo*, & sic percutres ad dexteram manum, vsque ad aliarum duarum litterarum 84. computationem, & invenies finire in ipsa G. & A.

588 Ex quo evidentissimè, & mathematicè demonstratur, quod fuit annus ille intercallaris in cyclo Solis, à creatione Mundi corrente, & eo ipso anno in mense Decembri, & Septembri (post 24. diem Februarij finita littera A.) currebat littera G. de cuius schemate in Conceptione Domine nostræ in octo prioribus diebus Decembris habemus in Calendario Romano figuram sequentem.

- F. .... 1. mensis. . . . . Sabbato incipit mensis.
 G. .... 2. .... Solis dies, & cycli Solaris littera currens post Fe-
 bruarium.
 A. .... 3. .... Lunæ sexta dies ante Conceptionem animæ Sanc-
 tissimæ Virginis.
 B. .... 4. .... Martis quinta dies ante Conceptionem.
 C. .... 5. .... Mercurij quarta dies ante Conceptionem,
 D. .... 6. .... Iovis tertia dies ante Conceptionem.
 E. .... 7. .... Veneris secunda dies.
 F. .... 8. .... Sabbati ✕ sequenti est dies Dominica litt. G. illius
 anni, & F. sequentis anni.

Annus
 di 5184.
 fuit pri-
 ma dies
 Dominica
 in creatio-
 ne Mundi

589 Simile omnino schema formatur ad demonstrationem
 diei Nativitatis Sanctissimæ Virginis Mariæ in mense Septem-
 bri, quia in his duobus mensibus tantum prima dies mensis in-
 cipit littera F. & nullus alter mensis illa incipit, quia his vexil-
 lum fidei nostræ candidum, & pacis æternæ in Nativitatis, &
 Conceptionis Uirginis, diebus istis locatum fuit: ea vero dif-
 ferentia est, quod concepta Sanctissima Uirgine anno 5184 lit-
 tera G. quæ subsequitur ad F. eo anno, est pro prima die heb-
 domadæ, id est, Dominica, & F. inferior est Sabbati: & anno
 5185. qui est annus Nativitatis ejusdem Sanctissimæ Virginis,
 F. est Dominica, id est, prima dies mensis Septembris, & E.
 est in die Sabbati; est autem eo anno Nativitatis, 8. dies Sep-
 tembris, Dominica dies, in qua nata est Sanctissima Virgo jux-
 ta verba hujus Historiæ divinæ de Civitate Dei. Ex quibus ves-
 træ R. Paternitati credo esse lætisfactum, ut opto, & ut jubet.
 Valeat V. R. Paternitas. Granatæ 3. Idus Iunii 1697. Doct.
 Joannes a Leyba.

Quoniam hic autem claritatis amator, uti demonstrationibus
 in suis Chronologiis Universalibus consuevit, ad formalis præmissas
 reducens, quidquid prius latiori calamo pertractavit; similiter in
 presenti disponit, totam Epistolam suam, duobus syllogismis, tan-
 quam in postulatam resolvens; ut sequenti pagina videtur.

DEMONSTRATIO DE SAB-
bato in die Conceptionis purissi-
mae Virginis Mariae.

PRIMA DEMONSTRATIO.

Maior. Ea dies est Sabbatum in anno Conceptionis, quo currit littera G. pro Dominica, & prima die hebdomadz, in qua fuit Conceptio.

Minor. Sed anno, quo concepta est Beatissima V. Maria, erat littera G. pro Dominica. *Consequentia:* ergo anno, quo concepta fuit Virgo Maria (nempe 8. Decembris) incipit hebdomada in Sabbato.

Atqui. Concepta fuit Beatissima Virgo anno Mundi 5184. currente littera G. mense Decembri, vt patet in schemate hujus Epistolæ, ergo Conceptio Immaculata Virginis incidit in Sabbato.

Anno 5184. Mundi à Creatione.

December.

Dominica ✠

F. --- 1. --- Sabbati. ---

G. --- 2. --- Solis. ---

A. --- 3. --- Lunæ. ---

B. --- 4. --- Martis. ---

C. --- 5. --- Mercur. ---

D. --- 6. --- Iovis. ---

E. --- 7. --- Vener. ---

F. --- 8. --- Sabbatum. ---

DEMONSTRATIO DE SAB-
bato ante Nativitatem Sanctissi-
mae Virginis Mariae.

SECUNDA DEMONSTRATIO

Maior. Ea dies est Sabbatum in anno Nativitatis, quo currit littera F. pro Dominica, & prima die hebdomadz, in qua fuit Nativitas.

Minor. Sed anno, quo nata est Sanctissima Virgo Maria, erat littera F. pro Dominica. *Consequentia:* ergo anno, quo nata est Virgo immaculata (nempe 8. die Septembris) Sabbatum fuit ante primam diem hebdomadz.

Atqui: Nata fuit Sacratissima Virgo Maria anno Mundi 5185. currente littera F. mense Septembri, vt patet in schemate supra in hac Epistola: ergo Nativitas Beatissimæ Virginis Mariæ fuit die Dominica.

Anno Mundi à Creatione. 5185.

F. Dominica 1. dies Solis,

G. --- 2. --- Lunæ.

A. --- 3. --- Martis.

B. --- 4. --- Mercur.

C. --- 5. --- Iovis.

D. --- 6. --- Vener.

E. --- 7. --- Sabbatum.

F. --- 8. --- Dominica.

Ha-

590 Huculque Doctissimus Leyba, valde mihi charus, ex Operibus notus, cui debitor sum: vidi quippè, legique quam ab iplo recepi chronologiam eius vniuersalem M. S. ab Orbe condito usque ad Christum natum, in obsequium totius Ecclesiæ Catholicæ, in gratiamque & munificentiâ V. Authoris, inuicentis penne laboribus & vigilijs consummatam. Quanquã vero sic mira dexteritate punctum non foret positiva ratione convictum, sat nobis erat assertum propositum confixæ propositionis non repugnare, vt ex parte materiæ convinci nequiret falsitatis V. Author, de quo jam supra à num. 227.

591 Dicendum 2. Nec repugnare consecrationem Sabbati propter Mysteriorum Immaculatæ Conceptionis Purissimæ Virginis Mariæ, ex directione Spiritus Sancti procedere. Hoc patet, nam semel dato, non repugnare, Conceptionem Immaculatam Regine Cœlestis in die Sabbati fuisse factam, cum alias Mysterium hoc Sacrum, veneratione & observatione fidelium sit dignissimum, nec repugnabit, Spiritum Sanctum invisibili Ecclesiæ directione corda Christianorum excitare, vt singulis Sabbatis veneretur. Sic fit in Religione nostra Seraphica, vbi ex antiquissima Constitutione Generali, singulis diebus Sabbati, duplici Festo non impeditis, in honorem Conceptionis Immaculatæ Regine nostræ solemne Sacrum decantatur primò diluculo.

592 Dicendum 3. V. Abbatissam asserentem, propter Mysterium Conceptionis Dominæ nostræ Spiritum Sanctum ordinasse, diem Sabbati Sacratum fore Purissimæ Virgini in Ecclesia Sancta Dei, esse piè credibilem. Constat hætenus non repugnantia rei revelatæ, & ex parte materiæ. Nunc restat examinare, dato quod assertum ex parte objecti nullam contradictionem nec repugnantiam involvat, vtrum V. Author id asserens sit piè credibilis? Quoniam autem punctum hoc, omnibus percursis piæ credibilitatis signis & fundamentis ex parte subjecti, privatas revelationes recipientis, latissimo calamo est supra tractatum, majori brevitati consulentes in posterum, nihil hic superaddendum decrevimus. Vid. sup. Concert. 4. §. 8. à n. 241.

Assert. 2.

Statut. Seraph.

Assert. 3.

Supr. à num. 241.

S. III.

DISCERNATIO CVM DD. DE PVLTATIS

super eorum Censura Notas.

593 **C**ONFIXA propositio sic est: Propter Myſterium Conceptionis Glorioſiſſimæ Virginis Mariæ Spiritus Sanctus ordinavit, ut in Eccleſia Sancta dies Sabbati conſecraretur Virgini. Censura autem veſtra, ô Pariſienſes, ſic. Hæc Propoſitio falſa eſt, & temeraria. Quid eſt falſum? vel quod dies Sabbati Sacra- tus ſit Virgini? Vel quod Spiritus Sanctus id ordinaverit in Eccleſia? Vel quod hæc ordinatio Spiritus Sancti facta ſit propter Myſteriorum Conceptionis Sacra- tiſſimæ Virginis? Primum, ut vidimus, ſtabilitum & comprobatum eſt validiſſimis authoritatibus, quibus etiam Durandus, in Rationali Divinorum Officiorum lib. 4. cap. 1. & Pelbartus lib. 1. part. 4. cap. 2. adſtipulantur, & conſecratum ſententur Regine Cœleſti diem Sabbati ante ann. 617. ut videri poteſt in Bibliotheca Virginia- li tom. 3. fol. 388. col. 2. Secundum autem, ſuppoſito primo, liquidâ pater, præterquam quod & ſupra devictum obtulimus. Tertium itidem non repugnare comperimus: nullum ergo præ- dictorum eſt falſum.

Durandus
Pelbartus

S. Auguſt.

594 Nec novum appareat, hebdomatim dies ſingularibus conſecratas eſſe Myſterijs. Etenim Magnus Aurelius Serm. 136. de temp. ait ſic: Rem novam dico, ſed quæ ſcripturarum vocibus comprobatur. Hæc dies una de ſeptem eſt, hæc dies, quæ appellatur Octava. Unde, & in quibusdam Pſalmorum titulis ſuperſcribitur: Pro Octava: Hæc eſt, in qua Sinagoga finiſtur, & Eccleſia natiſcitur. Et quid mihi neceſſe eſt, infinita replicare. Dies me deſicet, ſi volue- ro omne diei iſtius exponere Sacramentum; hoc tantum dico, quod univerſa Sabbati gratia, & antiqua illa feſtivitys populi Iudæorum diei iſtius ſolemnitate mutata eſt. Conſimiliter Hugo Cardinalis cap. 1. in Luc. Lucas idem tempus determinans Conceptionis, quod & paſſionis, ſcilicet in Martio, in eodem die, ſcilicet in ſexta feria conceptus eſt, & paſſus Dominus, & forte in eadem hora, quod in- nuens Lucas ait, in menſe autem ſexto, &c. Expreſſius ad finem

Hugo Car.

noſ-

nostrum Albertus Magnus sup. Militis est cap. 202 *Prima benedictio est illa, qua benedixit Deus diei septimo, in qua requievit ab omni opere quod patrarat. Est autem ista benedictio operum consummatio; a peccatis vocatio; aeterna requies praefiguratio. In Beatissima autem Virgine fuit perfecte operum consummatio: quia omnia creata in vno homine, uniantur cum creatore, & primum fit vltimum, & vltimum primum* Hæc valdè consonat V. Auctori Mysticæ Civitatis Dei, quæ opera sex dierum Virgineæ formationi comparat, & in septima ait, requievit Dominus in Virgine, &c.

Albert.
Magn.
Genes. 2.

Myst. Civ.
Dei.

595 Ratione autem simul & autoritate ipsius de operibus sex dierum subtili narratione protequitur Insignis Doct. Augustinus Vvichanus in Bibliotheca Virginali tom. 3. fol. 391. col. 1. sub lit. A vbi ait: *Inter mysticæ autem rationes, principem locum tenet illa, quod quemadmodum Genes. 2. sex diebus Mundum creaverit, complevitque die septimo opus suum quod fecerat, & requievit die septimo ab omni opere, quod patrarat, benedixitque diei septimo: ita etiam idem perfectissimam & absolutam conavit Virginem: ac proinde, si puras creaturas spectemus, cum nihil sit ea præstantius, dici potest, Deum in ea complevisse, seu perfecisse opus suum, in eaque absque vlla contradictione perfectissime requievisse, tum in vtero, tum etiam in anima, in qua per gratiam copiosissimam, perpetuam suam mansionem fecit. Cui etiam instar Sabbati multimodis benedixit, adeo vt ipsa sit benedicta super omnes multeres, sicuti sabbatum super dies vniuersos* Hæc scripta sunt circa annum 1620. observandaque veniunt verba illa, *Tum in vtero*, quod ad conceptionem Verbi refertur. Et illa, *Tum in anima*, quod ad conceptionem passivam Deiparæ Virginis referibile indicatur ex contextu, valdèque consonat propositioni confixæ, vt notari potest, cum circumstantia reflexionis Mysteriorum Conceptionis Deiparæ in die Sabbati. Verum si etiam de aliorum hebdomadis consecratione dierum, non despicabiles quæstiones doctrinas, in relato sabbatismo Mariano, Alcuini & Pelbarti decoratas auctoritatibus, inuenies cap. 2. & in Biblioth. Virginali tom. 3. à fol. 386. vbi feria sexta Passioni Redemptoris, Sabbatum Martyrio Virginis, &c. adaptantur.

Vvichmās

Genes. 2.

Biblioth.
Virg 10. 3
fol. 381.

596 Habemus igitur comprobatum, ò Sorbonici, nihil novitatis iudici, dum aliquæ ex singulis hebdomadæ diebus singula-

la-

laribus Mysterijs legimus consecratum: nihil igitur falsitatis aut temeritatis ex hac parte Auctori V. decet imponi.

597 Si dixeritis, id esse falsum, idque temerarium, scilicet, Ecclesiam Catholicam propter Mysterium Conceptionis consecrasse Purissimæ Virgini diem Sabbati: manifestam reperio in intelligentia vestra falsitatem & equivocationem notabilem, juxta nudam & puram litteram ipsius textus Mysticæ Civitatis Dei. Propositio itaque litteralis non ait: *Ecclesiam sanctâ propter Mysterium Conceptionis consecrasse Virgini diem Sabbati*, sed litteraliter dicit, *Spiritum Sanctum propter Mysterium Conceptionis ordinasse, ut in Ecclesia Sancta consecraretur Virgini dies Sabbati*. Motivum igitur non adstruitur Ecclesiæ, sed Spiritui Sancto, quod utique valdè diversum est. Uidemus certè, consecratum Virgini diem Sabbati, juxta relatas DD. Auctoritates, antequam Ecclesia Catholica Officium solemne decerneret de Immaculata Conceptione Purissimæ Virginis: hoc autè nihil obest, ut invisibili directione Spiritus Sancti, propter Mysterium Conceptionis, tunc hominibus ignotum, consecraretur Virgini dies Sabbati, ita ut consecratio diei in memoriam & venerationem Sacratissimæ Reginæ Cœlestis nota esset Fidelibus, imò & motivum illud de recolendo Martyrio ipsius Almaræ Parentis; motivum autem aliud Spiritus Sancti de Mysterio Conceptionis maneret occultum, sicut & ipsum Mysterium. Quid inde? si aliter propositionem confixam intellexistis, non bene quidem intellexistis, & equivocatio vestra nunc satis apparet, ex levi, quæ tunc videatur, discordia, quando propositionem vestram cum originali contulimus supra num. 565. Textus Originalis non ait, quod Ecclesia propter Mysterium Conceptionis dicavit Virgini diem Sabbati, sed quod Spiritus Sanctus, &c.

Discordia

598 Si forsàn durum semper videatur vobis, consecrationem notam diei Sabbati in memoriam dolorum Purissimæ Virginis, ad motivum Mysterij Conceptionis etiam referri, quod quidem usque modo pietati solummodo Fidelium commissum est. Conveniamus in primis, inspectis clarissimis DD. auctoritatibus, consecratum esse Reginæ Cœlesti diem Sabbati, & nihilatenus repugnare, Conceptionem Immaculatam Purissimæ Vir-

Virginis incidisse die Sabbati. Nam Mylterium hoc Sacratiffimum, dignum non est, vt in honorem ipsius dies aliqua consecratur? Si dixeritis, quod non credam, jam destinatam diem, inò & octavam integram eidem Mylterio, & hoc fat. Gratiagamus, quod dies & Octava consecrata sunt Mylterio: sed quare hoc fat? Nihil magis abhorrebat Lutherus maledictus quam solemnitates Corporis Christi, & Conceptionis B. Mariæ Virginis: Verba ejus tenebrosa apud Salazar in dedicat. sic sunt: *Nullum Festum magis odit anima mea, quam Festum Corporis Christi, & Conceptionis B. Virginis.* In detestationem igitur tam odiosi Hæresiarchæ, & in honorem Domine nostræ, quæ Mater est Sapientiæ, dignum existimemus, vt omnes Catholici DD. & Magistri mentem erigant, & de tanto Mylterio nihil detrahamus, piè cogitemus, feruidè loquamur, oreque, lingua, mente, sensibus, potètijs & obsequiosis cordibus ejusdè gloriæ prosequamur. Non fat putemus consecrare vnicum diem, cui omnia famulantur; & dies annorum nostrorum ipsi debentur, cui Mater est vitæ; & omnia per ipsam, dum sine ipsa factum est nihil, vt ait Albertus Magnus in Bibliotheca Virginali tom. 1. fol. 514. col. 2. in fine.

Salazar.

Albert.
Magn.

599 Nec dicatis, diem Sabbati in venerationem martyrii Sacratissimæ Virginis, ex relatis auctoritatibus esse consecratum: non ergo propter Mylterium Conceptionis. Vim faceret argumentum, si solummodo propter vnicum Mylterium vnicus posset consecrari dies, Itat vero in contrarium expressum Ecclesiæ testimonium propter tria miracula vel Mylteria consecrantis vnicum diem: *Tribus miraculis ornatum diem Sanctum colimus; hodie Stella Magos duxit ad præsepium; hodie in Iordane, &c.* Est igitur propter duplex & amplius Mylterium vnica dies consecrabilis: non ergo repugnat, propter Mylterium Conceptionis consecratum fore diem Sabbati Purissimæ Virgini, ex eo quod auctoritate S. Bernardi in honorem dolorum, solitudinis, & martyrii ipsius Regine Cœlestis consecratus inueniatur. Cœterum & incarnationis Decretum propter duplex motivum factum, probabile nobis, &c. ex quibus vnum non semper extitit hominibus manifestum, verum nec ex hoc absolutè negatur.

Ecclesia.

600 Quoniam autem fatemur, propositionem V. Authôris, de consecratione Sabbati propter Mylterium Conceptionis, nõ

- eile communem, Doctorum pietati relinquimus exponere, si No-
 tatae propositioni quoad hanc ultimam partem duo profuit se-
 quentia testimonia. Ezech. 46. v. 1. *Porta Atrij interioris, quod*
respicit ad Orientem, erit clausa sex diebus, in quibus opus fit, die au-
tem sabbati aperietur. Sex diebus, juxta doctrinam V. Abbatif-
sæ, compaginatum est corpus Virginale, die autem septimo siue
Sabbati animata & nobis aperta est hæc porta: Cœlestis, &c.
 Ezech. 46
Præterea, verba illa Psalm. 91. Et adhuc multiplicabuntur in Se-
necta vberi, & bene patientes erunt, vt annuntient, loquuntur jux-
ta expositionem Calsiodori de Virgineis Mysterijs currentibus
fidei sæculis multiplicandis, & exponente Lyrensi, titulus Pſal-
mi sic est: Psalmus cantici in die Sabbati. Proderit expositioni de-
fiderabili Doctissimus Quiròs in Rosario Immaculato, 2. parte,
 Psalm. 91
cap. 7. fol. 48. col. 4.
 Quiròs.

ARTIC. X.

 CENSURÆ DD. DEPUTATORVM
 Parisiensium.

601 **P**Ag. 277. num. 251. *Descendit ornata & ditata propter*
Deum, qui quidem dedit illi quidquid voluit, & qui vo-
luit dare illi quidquid potuit, & potuit illi dare, quidquid non est
ipsius Dei esse.

CENSURA DD. DEPUTATORVM.

602 **C***um ea dona Deus Beatissima Virgini contulerit, quæ*
secundum ordinem sapientiæ illi conferre decebat, &
in Evangelio manifestum sit, non omnia ei contulisse, quæ conferre
potuit: Hæc propositio falsa est, temeraria, & Evangelica Doctrina
contraria.

CENSURA SUPPOSITITIA:

603 **S***upposititia Censura super relata in hoc Articulo*
10. propositionem, nihil minuit nec superaddit, sed
adhuc in terminis consonat Deputatorum Censuræ. In Libello
autem supposititio hic est Articulus 6.

CON:

CONCERT. XI.

SVPER PROPOSITIONEM CONFIXAM in hoc Articulo 10.

604 **I**N examen vocantur. 1. Discordia inter Versionem Gallicam & Exemplar Matritense. 2. Mens legitima V. Abbatissæ in propositione confixa. 3. Consonantia propositionis confixæ, prout ad Originale restitutz, alijs Sanctorum PP. & DD. aliarumque privatarum Revelationum doctrinis. 4. Vicia Censuræ. Ad singula transeuntes, sit.

§. I.

OSTENDITVR DISCORDIA INTER Versionem Gallicam & exemplar Hispanicum; mensque V. Authoris ex ipsius Operis contextu comprobatur.

605 **T**extus Originalis: *Baxò adornada, y preparada para Dios, que la diò todo lo que quiso, y quiso darla todo lo que pudo, y pudo darla; todo lo que no era ser Dios. Versio fidelis ex Hispano in latinum: Descendit ornata, & preparata Deo, qui dedit illi quidquid voluit, & voluit illi dare quidquid potuit, & potuit illi dare quidquid nõ foret esse Dei, vel esse Deũ. Versio ex Gallico in latinũ, prout jacet in Censura: Descendit ornata, & ditata propter Deum; qui quidẽ dedit illi quidquid voluit, & qui voluit dare illi quidquid potuit, & potuit illi dare quidquid non est ipsum Dei esse. Discordia. In primis Originale dicit, preparata Deo, & Versio Gallica, ditata propter Deum: Ex terminis autem constat, hoc ab alio fore diversum. Preparata Deo, consonat vocibus illis: *Kidi Civitatem Sanctam Ierusaleni descendentem de Cælo à Deo paratam, tanquam Sponsam ornata viro suo esse autem ornata & ditata propter Deum, haud idipsum ex terminis strictè sig-**

Tex Orig.

Versio in latinum.

Versio Gallica.

Discordia

nificare videtur. Præterea, inspectis his vocibus Hispanicis, *ba-xò adornada, y preparada para Dios*, literaliter significatum attingitur per hæc alia verba, *descendit ornata & preparata Deo*, Deo posito in casu dandi, non autem in casu auferendi, vel accusandi. De reliquo, discordia in alijs propositionis partibus, levisissima, vel nulla est.

606 Ad legitimum sensum, genuinamque mentem V. Authoris devenientes, consulendus est numerus 39. tertiæ partis

*Myss. Civ.
Dei. 3. p.*

Myssicæ Civitatis Dei, à lin. 14. ubi ait, nullum favorem aut beneficium, eo quod grande sit, negandum esse cui vnica & singularis extitit, dummodo veritati catholicæ consonum non inveniat. Hispana verba sunt hæc: *Ningun favor, ò beneficio, por grande que sea, se le ha de negar à la que fue vnica, y singular, como no disuene de la verdad Catholica.* Et 2. part. num. 1515. in fine, postponitur Sacratissima Uirgo SS. humanitati Christi Domini, etiam dum ei beneficia omnia possibilia ab Altissimo collata recitantur: *La regla general es, que ningun favor, ò beneficio le negò el Altissimo, de quantos pudo bazer con ella, que redusse en su gloria, y Santidad, despues de la de su Humanidad Santissima.* Et num. 781. ejusdem 2. partis, mirabiliter explicat, quomodo, quanquam divini favores, Cœlesti Reginæ collati, semper videbantur supremi, augeri tamen poterant acrescente capacitate in ipsa Sacratissima Virgine. Textus ait sic: *Y aunque todos los beneficios eran tan encumbrados, y sin exemplo, ni otro simil en las demàs criaturas; y por esto cada vno parecia el supremo, y que señalava el Non plus ultra: Pero en la participacion de las Divinas perfecciones no ay limitacion de su parte, sino falta la capacidad de la criatura. Y como esta era grande, y crecia mas en la Reyna del Cielo con los mismos favores, disponiase con unos grandes para otros mayores, &c.*

Ibid. 2. p.

Ibid.

607 Colligitur ex dictis, propositionem illam, ubi dicitur: *Deum contuisse Sacratissima Virgini quidquid potuit*, triplici restrictione esse intelligendam, prima scilicet, ita ut favor, aut beneficium affirmatum de Virgine, consonum non sit veritati catholicæ, *como no disuene à la verdad catholica*; si secunda, ita ut semper Regina Mater inferiori Christo Filio suo proficatur, *despues de su Humanidad Santissima*; tertia, ita ut illud, *quidquid potuit*, coarctatum sit ex parte recipientis, & juxta capacitem

*Mens. legitima V.
Authoris.*

pu.

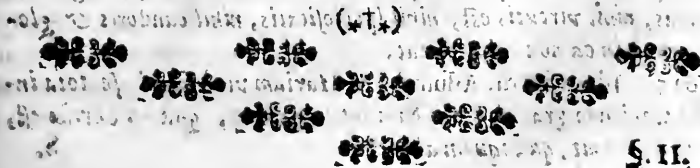
puræ creaturæ, quamvis Supremæ, y como la capacidad era grãde, y crecía mas en la Reyna del Cielo, &c. Liquez igitur ex Operis contextu intelligentia legitima V. Abbatissæ in propositione confixa: *Constituit Maria Deus quidquid voluit*, quia opera ad extra libera sunt Deo, & omnia quecumque voluit fecit; *Et voluit illi conferre quicquid potuit*, hoc est quidquid potuit ipsa recipere vt pura creatura, non dissonum veritati catholice, nec æquale humanitati Deificatæ: *Et potuit illi conferre quidquid non foret esse Dei*, nec ita propriam hominis Dei, vt pura creaturæ repugnet, vel Virgini non collatum ex veritate revelata sit manifestum. Et hæc de genuina mente V. Authoris.

Psal.

608. Observandum præterea, integram clausulam textus Originalis in propositione confixa non terminari, sed amplius progredi sic: *Baxò adornada, y preparada para Dios, que la diò todo lo que quiso, y quiso darla todo lo que pudo, y pudo darla, todo lo que no era ser Dios; pero lo mas inmediato à su Divinidad, y lo mas lexos del pecado, que pudo caber en pura criatura.* In latinum autem verba integra clausula ait sic: *Descendit ornata, & preparata Deo, qui ei contulit quidquid voluit, & voluit ei conferre quidquid potuit, & potuit ei conferre quidquid non erat esse Deum, sed immediatius divinitati, & longinquius à peccato, quod potuit reperiri in pura creatura.* Hæc ultima verba omissa sunt à Censoribus, & revera innotuit, difficultatem propositionis evacuant: etenim immediatius Divinitati in pura creatura est Divina Maternitas, vt auctoritatibus Sanctorum PP. comprobabitur; & distans à peccato in pura creatura est iustitia originalis, eidem SS. Virgini in primo suæ animationis instanti collata. In hoc ergo sensu contulit Deiparæ Dñs *quidquid potuit, & potuit ei conferre quicquid non erat esse Deum, sed immediatius Divinitati, & longinquius à peccato, quod reperiri potuit in pura creatura.* Transcramus igitur ad concordiam investigandam inter hæc propositionem confixam, & alias SS. Patrum, & DD.

aliarumque particularium Revelationum.

zaintelligit, quibus, & doctrinas.

S. II.

CONSONANTIA MYSTICÆ CIVITATIS Dei in propositione confixa, alijs SS. PP. & DD. privatarumque Revelationum doctrinis.

609 **A**SSERIT Notata Propositio: Deum contulisse Regine *Matri* quidquid voluit; & ei voluisse conferre quidquid potuit; eique potuisse conferre quidquid non foret esse Deum, sed proximus Deo, & longinquus à peccato in pura creatura. Nunc autem super hoc Sanctorum PP. sententias consulamus.

S. August.

610 S. Augustinus Serm. 20. ad Fratres in Eremito: *Maria Mater electa est, & super omnes creaturas preelecta, omnibus gratijs fecundata, omni virtute & sanctitate in utero repleta. Ut sicut in Cælo Filius habuit Patrem immortalem & Æternum, sic & in terra haberet Matrem omni corruptione carentem. Igitur in Cælo qualis est Pater, talis est Filius; & in terra qualis est Mater, talis est secundum carnem Filius. In Cælo Filius imago Patris apparet, & in terra Maria Filius ostenditur, &c.*

Idem.

611 Idem Serm. de Assumpt. ait ad Virgineas: *Si Cælum te vocem, altior es; si Matrem gentium, præcellis; si formam Dei te appellem, digna existis. In forma Dei te præsentatur Deus; & quantum sit Deus in Maria Virgine conspicitur; de quo infra.*

Idem.

612 Idem in Bibliotheca Virginali tom. 2. fol. 44. col. 2. in fine sub lit. D. Ad stabilienda singularia dona & Privilegia Sacratissimæ Virginis Mariæ, ait: *Si Deus potuit hoc privilegium Matri suæ dare: ergo etiam dedit, &c.*

Idem.

613 Idem Epist. 3. ad Volus: *Hic si ratio quaratur, non erit mirabile; si exemplum poscitur, non erit singulare. Demus, Deum aliquid posse, quod nos fateamur investigare non posse: in talibus rebus tota ratio facti est potentia facientis.*

S. Hieronym.

614 S. Hieronymus Epist. 10. tom. 9. *Mariam si diligentius aspicias, nihil virtutis est, nihil speciositatis, nihil candoris & gloria, quod in ea non resplendeat.*

Idem.

615 Idem Serm. Assumpt. in Mariam vero simul se tota in-fudit plenitudo gratiæ, & in eam totius gratiæ, qua in Christo est, plenitudo venit, quanquam aliter. S.

- 616 S. Anselmus in Biblioth. Virgin. to. 2. fol. 401. col. 2. sub lit. B. Existimet hoc, & argumentis suis probet, quia vult: Ego donec ostendat mihi Deus aliqui dignius excellentia Domine: nosire posse dici; qua dixi, dico; qua scripsi, non mutō; cæterum me, & intentionem meam, Filio ejus, & illi committo. Quod supra Mariam est, solus Deus est, &c. S. Anselmus.
- 617 Idem lib. de Conceptu Virginali cap. 9. Decuit, ut illius hominis, scilicet Jesu Christi, Conceptio de Matre Purissima fieret, quæ ea puritate interet, qua major sub Cælo nequiret intelligi; sed major sub Deo posset intelligi, si ipsa valuisset amplius recipere, quod non contulerit ei Dominus: Ergo, &c. Idem.
- 618 Idem lib. de excellen. Virg. cap. 2. Hoc solum de Sancta Virgine prædicari, quod Dei Mater est, excedit omnem altitudinem, quæ post Deum dici, vel cogitari potest; sed semper fuit Mater juxta illud Sancti Petri Chrysologi: Et quando non Mater? Ergo, &c. Idem.
- 619 Idem ibid: Nemo novit Matrem, nisi Filius, & cui voluerit: Filius revelare, sicut Christus dixit de Patre. Idem.
- 620 Idem lib. de Excell. Virg. cap. 4. Ostendet ergo ipse Deus prius amorem, quem habeat erga Matrem Virginem, & amorem quo nullum putamus esse posse majorem: Matrem suam fecit illa. Erigite obsecro, fratres mei, erigite aciem mentis vestra, ad contemplantam tam ineffabilem, & stupendam omni sæculo hujus Mulieris gratiam & exaltationem, &c. Idem.
- 621 Idem ibid Rogamus te Domina per ipsam gratiam qua te pius & Omnipotens Deus sic exaltavit, & omnia tibi secum possibilia esse donavit, &c. Idem.
- 622 S. Epiphanius Serm. 2. de laud. Virg. Gratia Sanctæ Virginis est immensa, &c. Quid dico: Et quid proloquor? Quo Beata pascio predicabo gloriæ radicem? Solo enim Deo excepto, cunctis superior existis, ò Maria: natura formosior es ipsis Cherubim, Seraphim, & omni exercitu Angelico, &c. S. Epiphanius.
- 623 S. Bernardus in Biblioth. Virg. to. 2. fol. 325. col. 2. in fine: Sicut enim punctum in medio figitur, à quo linea inchoata in longum protenditur: Sic Maria, &c. Ad ipsam enim sicut ad mediū, sicut ad arcana Dei, sicut ad rerum causam, sicut ad negotium sequentium respiciunt, & qui in Cælo habitant, & qui in inferno, & qui

- qui nos præcesserunt, & nos qui sumus, & qui sequentur, & nati nato-
 rum; & qui nascentur ab ipsis, &c.
- Idem.** 624. Idem vocat Sacratissimam Virginem: *Negotium saeculo-
 rum, quod explicat Stanislaus Pheonitius, fol. 81. Quia Rex saeculo-
 rum in adornanda quam maximè Vnigeniti Filij sui Matre ab
 Eterno quodammodo sollicitus, ut circa principale & primum
 post Christi humanitatem creationis sua objectum, & quasi circa
 quandam metham ac terminum Omnipotentia sua; per saecula oc-
 cupabatur.*
- S. Ioann. Damascenus.** 625. S. Joannes Damascenus Orat. 1. Nativit. B. Mariæ:
*O viva, & Divina Imago Dei, ad quam Deus ipse inventus est Ar-
 tífex: cui addenda sententia S. Bernardi & Angelici Doctoris
 opus. de Charitate: Hanc, Domine, fecisti Imaginem bonitatis
 tuae, infinitam Imaginem.*
- Idem.** 626. Idem ibid. *Illam, inquit, SS. Mariam, Miraculorū abys-
 sum, universo Orbi medicinam afferentem fontem, &c.*
- Angelic. Doctor.** 627. Angelicus Doctor 1. part. quæst. 25. art. 6. ad 4.
*Beata Virgo ex hoc quod est Mater Dei, habet quantam Dignita-
 tem infinitam ex bono infinito; quod est Deus, & ex hac parte non
 potest esse melius. In hoc ergo saltem contulit ei Dominus quid-
 quid potuit, &c.*
- Idem.** 628. Idem 3. part. quæst. 27. art. 1. *Rationabiliter creditur,
 quod illa quæ genuit Vnigenitum à Patre plenum gratia & verita-
 tis, præ omni. us alijs maiora Privilegia gratia recepit.*
- Idem.** 629. Idem in 4. sent. dist. 30. quæst. 2. art. 1. *In Beata Vir-
 gine debuit apparere omne illud, quod perfectionis fuit. Omne nihil
 excludit.*
- Seraphic. Doctor.** 630. Seraphicus Doctor in Spec. lect. 5. *Immensa certè fuit
 gratia qua Maria fuit plena: Immensum enim vas non potest esse ple-
 num, nisi immensum sit illud; quo est plenum. Maria autem, vas im-
 mensissimum fuit, ex quo illud qui Cælo maior est, continere po-
 tuit. ergo Maria tam capacissima fuit ventre, quanto magis men-
 te: Si capacitas tam immensa, fuit gratia plena; oportuit utque,
 quod gratia illa, qua tantam potuit implere capacitatem, esset im-
 mensa.*
- Idem.** 631. Idem Serm. 3. de Virg. Deip. *Beata Virgo Maria in
 tantum Deo proxima fuit, tantaque sanctitate resplenduit, & sic*

Honorum omnium culmen obtinuit, ut creatura aliqua non vna Verbo capax majoris boni non sit. Nam si majoris boni creatura aliqua capax fuisset, quod Anselmus dicit verum non esset, scilicet, quod Virgo Beata tanta puritate fulxisset, qua major sub Deo nequere- intelligi.

632 S. Petrus Damianus Serm. 1. Nativit. Virg. Et nota cum quanto Sacramento transitum Virginis Scriptura comparat rotunditati. 3. Regum 20. In rotundo nec principium nec finem poteris invenire: ita & gloria, que eam de hoc mundo transcurrentem excepit, principium ignorat, nescit finem: de qua nihil aliud possumus dicere, nisi quia gloriosa dicta sunt de te, &c.

S. Petrus
Damia.

633 Idem ibid. Aurum omnibus metallis pretiosus, intelligence divinitatem Dei, omni preheminentem mundo, omnia gubernantem. Hac vestita est Mater Altissimi, totamque Virginem, tota illa invisibilis natura largiori gratia superfudit.

Idem.

634 S. Gregorius Nissenus Orat. 2. in Cant. circa finem: Animadvertite, quantum supra creata cetera rerum Opifex tibi detulerit, o Maria. Non Cælum factam est simulachrum Dei, non Luna, non Sol, non siderum pulchritudo, non aliud quiddam eorum, qua in rebus creatis cernuntur. Tu sola Maria, Naturæ illius, que mentem omnem superat, imago facta es, similitudo pulchritudinis, interitui nulli subjecta, vera divinitatis simulachrum, vera lucis expressè imago, ad quam respiciens, fieri debes id, quod ipse est, imitando illum, qui in te lucet per splendorem à puritate tua relucen- tem. Hac ratione nihil eorum, que magna sunt, tua cum magnitudi- nis mensura conferri potest.

S. Gregor.
Nissen.

635 S. Petrus Chrysologus Serm. 140. Quantus sit Deus satis ignorat ille, qui hujus Virginis mentem non stupet, animum non miratur.

S. Petrus
Chrysolog.

636 S. Methodius Serm. Purif. Qui enim dixit: Honora Patrem tuum, & Matrem tuam; longè præ cæteris in hoc ipso probari volens, divino quodam decore Matrem glorificavit.

S. Metho-
dius.

637 Idem in Hipop. Domini: Quam magna est domus Dei (sic est Mater Domini) & ingens locus possessionis ejus! Magnus est & non habet finem, excelsus & immensus.

Idem.

638 Idem ibid. Qui dixit: Honora Patrem tuum & Matrem tuam, ut is decretum à se pronulgatum observaret, atque adeo in

Idem.

hac parte alios excelleret, omnem Matri & gratiam, & honorem impendit.

S. Basilius
Seleuc.

639 S. Basilius Seleuc. in Orat. Annunt. O ter Sacrosancta Virgo, de qua, qui omnia illustria & gloriosa dixit, nunquam is quidem à veritatis scopo aberrabit; attamen dignitatis magnitudinem nulla unquam ratione excquabit.

S. Ephren.

640 S. Ephrem de laud. Virg. Nulla comparatione omnibus superis excellentibus gloriosior, prastantissimum Orbis terrarum miraculum, omnium Sanctorum Corona ob fulgorem inaccessa.

S. Laur.

Justin.

641 S. Laurentius Justinianus Serm. de Assumpt. Virg. Tanto dignitate cæteris effecta est excellentior, quanto propinquior erat Verbo.

Idem.

642 Idem lib. de Casto Conub. cap. 9. Quidquid honoris, quidquid dignitatis, quidquid meriti, quidquid gratia, quidquid gloria, totum fuit in Maria.

S. Anto-
minus.

643 S. Antoninus de Florentia 4. part. tit. 15. cap. 16 Deus infundit suam bonitatem unicuique secundum propriam virtutem & capacitatem, ut patet de Domino, qui tradidit servis suis bona sua, unicuique secundum propriam virtutem: ergo quacunque creatura, qua est capax omnis gratia, cujus est capax pura creatura, illa erit plena omni gratia; talis autem creatura fuit Beatissima Virgo Maria: ergo ipsa est plena omni gratia, cujus particeps potest esse pura creatura: sua igitur gratia tanta fuit, quod pura creatura majoris gratia capax non fuit.

S. Ildephō.

644 S. Ildephonsus Archiepiscopus Toletanus lib. de Virg. Maria cap. 11. affirmat: Conceptionis & generationis modum in Maria, omni miraculo mirabiliorem, omni opere potentio-rem, omni signo augustiorem, &c.

S. Thom.

à Villano-
va.

645 S. Thomas à Villanova Serm. de Visitat. Virg fol. 154. col. 1. Sileant omnes Musæ. Sileant Gentilium celebrata Camæna. Sileat Sybilla furens. Sileat lasciviosa Poesis. Sileat Syrena dulcis. Garrula etiam Philomena conticeat. Sileat omnis hominum, aviumque harmonica laus. Cythara Regis sonat. Deipara Virgo canit. Sed jam ipsam Virginem canentem audiamus: Magnificat anima mea Dominum, &c. Vbi magnifica sunt videnda Deiparæ Privilegia, quibus Deus fecit potentiam in brachio suo, quasi Potentiam potentia superaddens.

646 S. Andreas Archiepiscopus Cretensis (Sancti nominis insignitus in Bibliotheca Virginali tom. 2. fol. 784. col. 2.) Hom. 2. de Assumpt. B. Virginis, ibi loquens de Nativitate Domine, inquit: *Hæc est declaratio occultorum, & profundorum divina incomprehensibilitatis. Hic est scopus, qui exogitatus fuit ante sæcula. Hæc est summa divinorum Oraculorum. Hoc est ineffabile, & quod planè cognosci non potest, ejus, qui est ante principium, currationis hominum consilium. Hæ sunt primitia communionis, & conjunctionis omnium Genitoris Dei cum suo figmento. Hæc est divinorum reconciliationum, quæ pignore dato, fitelesio, eximia pulchritudo, à Deo sculpta statua, rectè descripta divini Archiepi imago. Per hanc fuere nobis data pignora salutis, &c.*

S. Andr.
Cr. et.

647 S. Bernardinus Senensis tom. 4. Serm. 5. de Nativ. Virg. *Nec in personis Divinis, nec in personis creatis invenitur hæc incogitabilis dignitas, scilicet, quod habeat Deum Filium, nisi in una Persona Divina, quæ est Pater, & in una Persona humana, quæ est Mater. Inde cogita singularia Mariæ privilegia.*

S. Bernardin.
din. Senes.

648 Idem tom. 1. Serm. 61. art. 2. cap. 6. *Igitur hujus Maternitatis, atque maternæ dignitatis ordo est super totalem integritatem primi ordinis Universi. Ex hoc probat, Mariam per se solam facere Hierarchyam superiorem omnibus creaturis.*

Idem.

649 Idem ibid. cap. 12. *Quod femina conciperet, & pareret Deum, est & fuit Miraculum miraculorum: oportuit autem (ut sic dicam) feminam elevari ad quandam aequalitatem divinam, vel quãdam quasi infinitatem perfectionum & gratiarum, &c.*

Idem.

650 Idem Serm. 5. de Nativ. Virg. cap. 7. *Ex his omnibus apparet, quod Mater Jesu Christi Maria, hereditario jure in omnia, quæ sunt infra Deum, habet regale Dominium, & inclytum obtinet principatum.*

Idem.

651 Idem tom. 4. Serm. 13. cap. 4. exponens illa Prophetæ Regis verba: *Elevata est magnificentia tua super Cælos Deus, inquit: Magnificentia enim Dei dicta est V. Maria. Nam sicut in prima conditione rerum magnificatus est Deus, qui de nihilotam sublimè universum condidit: sic quoque, &c.*

Idem.

652 Idem Serm. 6. de glor. B. Virg. *Adverte, quod hæc benedicta puella tantam perfectionem attulit Universo, quod ulteriori perfectionis non est capax, nec Deus potest ordinaria potestate ipsum perficere ulteriori perfectione.*

Idem.

- Idem.* 653. *Idem* Serm. 12. Assumpt. art. 2. cap. 2. *O stupendum prodigium & inaudita alitudoinis fastigium, ut à muliere Dei Filius quodammodo recognoscere videatur suum esse humanum! Quid non uerbis Virgini concedere, quam tantum voluit honorare?*
- S. Birgitta* 654. *S. Birgitta* lib. 1. cap. 42. fol. 91. col. 1. *Deitas conclusit me in se (ait Regina Cœlestis) cum anima & corpore, & implevit me omni virtute, ut non sit virius in Deo, quæ non splendeat in me, quamvis ipse Deus sit & Pater, & dator omnium virtutum.*
- Eadem lib. 3.* 655. *Et lib. 3. earundem revelationum cap. 30. fol. 295. col. 2. Maria flos est florum, flos, qui crevit in valle, & super omnes montes se dilatavit. Hic flos super omnia habuit altitudinem quia benedicta Regina Cœli super omnem creaturam excedit dignitate & potestate.*
- Eadem lib. 5.* 656. *Et lib. 5. revelat. 12. q. 4. fol. 619. col. 1. circa fin. Tertio fuit Maria vas vacuum, & non vacuū; vacuū ab omni voluntate & peccato; non vacuum, sed plenum Cœlesti dulcedine, & omni bonitate; sed non foret Maria plena omni bonitate, si aliquam bonitatem posset habere, quam ei Deus non contulerit: Ergo, &c.*
- In Extravag.* 657. *Et in Revelat. Extravag. cap. 50. tom. 2. fol. 441. col. 1. Tu fuisti sic munda, ait Sponsa ad Reginam Virginum, quemadmodum domus mundissima, cum odore virtutum odorifera, & omni pulchritudine ornata, &c. Ex quo similiter formatur argumentum sicut in antecedenti, ex omni pulchritudine.*
- S. Pazzis.* 658. *S. Maria Magdalena de Pazzis lib. 1. Divinarum Intelligentiarum cap. 4. ait: O dilectæ Sorores, meus Iesus aliud non est, nisi Amor: imò Amore insanus. Si ergo amore insanus est Iesus erga alias animas, quid erga Matrem?*
- Ead. lib. 4.* 659. *Et lib. 4. cap. 5. fol. 89. col. 2. init. ait: Ut tali actu, Ecce ancilla Domini, dignior tanta gloria & magnitudine redderetur, quam nec ipsa, nec ullus beatus spiritus, aut pura creatura valeat comprehendere, cum dignitas Matris sit infinita. Nihil igitur esse valet proximius Deo.*
- Albert. Magn.* 660. *Albertus Magnus de laudibus Virginis cap. 190. in Bibliotheca Uirginali tom. 1. fol. 410. validissimis rationibus ostendit, Sacratissimam Uirginem super omnem creaturam in quarta hierarchia fore exaltatam: ex quo nihil esse proximius Deo quasi à priori demonstratur. Præterea exponens verba illa*

Jerem. 30. *Edificabitur à Domino Civitas in excessu, de Maria loqui Prophetam autoritate confirmat; additque illud Matth. 8. Non potest Civitas abscondi supra montem posita, &c.*

661 Alexander Aienfis in Glossa super Missus est, & super Canticum Virginis, apud Biblioth. Virginalē to. 1. fol. 175. col. 1. sub lit. B. ait sic: *Fecit mihi magna qui potens est, & qui facit magna & inscrutabilia Job 9. Fecit eam habere Deum Filium, &c. Præterea fecit mihi magna qui potens est, quia alius non potuisset talia facere, sed ipse fecit qui potens est: Omnipotens nomen ejus, & hoc est quod supra dixerat, quia non erat impossibile, apud Deum omne Verbum: Privilegia ergo Deiparæ, ex omnipotentia Divina menlurantur.*

Alexand.
Aienf.

662 Arnoldus Carnotensis lib. de laud. Virginis: *Vna est Maria & Christi caro, vnus spiritus, vna charitas: vnitatis divisionem non recipit, nec secatur in partes; & licet ex duobus factum sit vnum, illud tamen vltra scindi non potest, atque ad eò Filij gloriam cum Matre, non tam communem dico, quàm eandem.*

Arnoldus

663 Gerson super Magnif. Juxta Hierarchyam Dionysij legem, continet Maria eminenter omnem perfectionem creaturarum, tanquam inferiorum, vt jure dicatur Regina mundi, & Domina.

Gerson.

664 Phœnicus de venerat. Virginis fol. 54. *In Maria enim quantus est Deus, tantus invenitur; & ita quoddammodo magnitudo illius veluti in idea, & imagine sui expressa resplendet.*

Phœnicus

665 Guarricus Abbas Sermon. 1. de Assumpt. Mariam dico exaltatam super Choros Angelorum, vt nihil contempletur super se Mater, nisi solum Filium; nihil miretur super se Regina, nisi Regem solum; nihil miretur super se Mediatrix, nisi Mediatorem solum.

Guarricus

666 Subtilis Doctor Marianus Scotus in 3. sentent. dist. 3. quæst. 1. num. 10. *Si authoritati Ecclesia, vel authoritati Scriptura non repugnet, videtur probabile, quod excellentius est tribuere Mariae. Aliam vide Authoritatem in fine Concertationis.*

Scotus.

667 Eminentissimus Cayetanus super Missus est, in illa verba: *Non erit impossibile apud Deum omne Verbum, inquit: Intendit Angelus ex hoc testimonio sensibili, instruere, quod omne possibile est apud Deum; & dixit, omne verbum, vbi nihil excipitur, nisi quod implicat contradiçtionem. Consonat Mystica Civitas Dei num.*

Cayetanus

- Hugo. 008 Hugo de Sancto Victore, exponens illa Virginis verba. fecit mihi magna qui potens est. inquit: Propterea non ait, hoc, vel hoc potest, sed potens est, ut omnipotentem intelligas, qui absolute potens dicitur Et ideo inquit: Fecit mihi magna qui potens est, & singulariter magna, quia singulariter potens: Nunc advertite: Eant ergo nunc, & de suo sensu glorientur, qui opera Divina in privilegijs Deipara, ratione se putant discutere, & Dei potentiam sub mensura constare. Cum enim dicunt huc usque potest, & non amplius; quid hoc est aliud, quam ejus potentiam, qua infinita est, concludere & restringere ad mensuram?
- Ricardus. 669 Ricardus à S. Laurentio in suo 1. Prologo: Hanc enim gloriam sibi retinuit supernus artifex, cujus Virgo Mater opus est speciale. Quare de Maria per Prophetam dicit: secretum meum mihi, &c.
- Isai. 24. Idem. 670 Idem lib. 6. de laud. Virg. Deus Mariam elegit, & in sua comparatione omnia sua coniulit, & quasi pro ipsa habenda, expendit omnia sua propria, id est divina; de quibus dicit Ioann. 16 Omnia quaecunque habet Pater mea sunt.
- Idem. 671 Idem lib. 11. de laud. Virg. In hoc enim consistit novitas miraculi inarticulabilis, & hæc sunt gloriosi quæ dicuntur de Civitate Dei, scilicet, quod Altissimus in quantum Deus fundavit eam prius, & post ejus foundationem natus est in ea in quantum homo.
- Idem. 672 Idem ibid. Et nota, quia Ioannes flebat multum, quia nullus inventus est dignus solvere signacula libri, nisi solus Agnus, quia nemo novit Matrem, nisi Filius, & cui voluerit Filius revelare, sicut Christus dixit de Patre.
- Idem. 673 Idem lib. 1. de laud. Virg. cap. 4. Ipsa autem sic undequaque gratia plena fuit, quod majorem gratiam habere non posset, nisi ipsa divinitate uniretur, hoc est nisi ipsa esset Deus: Quid amplius?
- Spiera. 674 Ambrosius Spiera Serm. Sab. 2. Quadrag. conclus. 3. quæ sic est: Singulari admiratione creavit Deus Virginem gloriosam magis, quam Angelos & totum Orbem, sicut habetur in Biblioth. Virginali tom. 2. fol. 121. col. 2. sub lit. C. ait sic: Quod autem de potentia sua absoluta id Deus fecerit, patet, quia si non fecit, aut hoc, quia non potuit, aut quia illud repugnans habuit, &c. Idque mirabiliter profequitur circa singularia privilegia Reginz Cœlestis, ut videri potest loco citato.

675 *Cartagena* lib. 2. h. n. 6. Quoniam vero solam *Virginem Dominus constituit Reginam Cæli & terræ, tam Angelorū, quam hominum, atque de sit ei potestatem dominandi à mari vsque ad mare, & vsque ad extremos fines orbis terræ, imò & super Cardines Cæli, ipsa sola est, quæ per antonomasiam ab omnibus, Domina vocari meretur.* *Cartagen.*

676 *Cornelius à Lapide* in *Luc. cap. 1. Maternitas Dei est dignitas incomprehensibilis (sicut & Deus ipse est incomprehensibilis) & abyssus gratiarum omnium, &c.* *Cornel. à Lapide.*

677 *P. Christophorus de Vega* in sua *Theologia Mariana* à fol. 933. *Privilegia Mariana non sunt ad reliquorum Sanctorum normam dimittenda, sed sola divina Omnipotentia mensuranda.* *Vega.*

678 *Omnis super quamlibet ex relatis Authoritatibus in confirmationem propositionis contrariæ argumentum eformare; tum quoniam idem sæpèpius necesse esset repetere; tum etiã, quoniam inter Sapientes & Theologos versamur, quibus ex præmissis in singulis authoritatibus repertis, conclusionem legitimam per illationem rectam extrahere non erit difficile. Unum fateor, & in hoc me ipsum iudico; absque necessitate, scilicet, SS. PP. & DD. multiplicatas esse sententias, cum earum aliquæ satis essent; verum quod necessitati non seruiat, proderit devotioni; & quod puncto supersit, in gloriam Reginæ Cælestis accipiatur. Sat nobis, ex earum plurimis convinci, Deum contulisse SS. Virgini quidquid potuit, salva superioritate Filij, & retenta puræ creaturæ ratione; eique contulisse quod in pura creatura proximius Deo, in divina Maternitate; & quod distantius à peccato, in Conceptione sine culpa originali.* *Nota.*

§. III.

VTRIVSQUE CENSURÆ VITIÀ DE-
reguntur, & impugnantur.

679 **C**onfixa propositio sic est: *Contulit Virgini Dominus quidquid voluit, & voluit illi conferre quidquid potuit, potuitque ipsa conferre quidquid non est esse Deum, sed proximius Deo, & longinquius à peccato in pura creatura.* *Censura*
au-

autem vestra, ò Sorbonici, ait sic: *Hæc propositio falsa est, temeraria, & Evangelicæ doctrinæ contraria, cum in Evangelio manifestum sit, non omnia Virgini Dominum contulisse, quæ ei conferre potuit.* Ut igitur Notas Censuræ vestræ singulatim examinemus, confixa propositio in tres propositiones secanda videtur. Prima: *Conulit Mariæ Dominus quidquid voluit.* Secunda: *Voluit Dominus Virgini conferre quidquid potuit.* Tertia: *Potuit Dominus conferre Virgini quidquid non est esse Deū, sed proximus Deo, &c.* Dicite mihi, qualis ex istis tribus est propositio falsa, temeraria & Evangelicæ doctrinæ contraria? Certè non prima, cum nec soli Virgini Mariæ, quinimò & cuilibet creaturæ contulerit Dominus quidquid voluit. Psal. 134. v 6. *Omnia quæcunque voluit, Dominus fecit in Cælo, in terra, in mari, & in omnibus abyssis.* In hoc non amplius immoremur.

Partitio
prop. con-
fixæ.

Psal. 134.

680 Si dixeritis, propositionem falsam, temerariam, & Evangelicæ doctrinæ contrariam, eam fore, qua dicitur: *Dominus voluit conferre Virgini quidquid potuit;* ad rationem veniamus. Hæc propositio generalis est; sed propositiones generales adhuc in Scriptura Sacra cum restrictione videntur intelligendæ: Ergo, &c. Minorem latissimè probat Canisius de Maria Deipara lib. 1. cap. 6. fol. 30. col. 2. & cap. 7. ejusdem libri, fol. 35. col. 1. ante med. cujus prima autoritas sic est: *Constantè dicimus, in scripturis multas propositiones, ut vocant, universales adferri, quæ commodam interpretationem, sæpè & certam exceptionem requirant, sicut Scripturarum periti omnes agnoscunt, & res ipsa fateri cogit. Etenim ad omnes non perinet, licèt de omnibus tractu videantur hæc sententiæ. Genes. 6. Omnis caro corruerat viâ suam super terram. Jerem. 6. A minimo vsque ad maximum omnes avaritiam sequuntur Philip. 2. Omnes quæ sua sunt quarunt, nõ quæ Iesu-Christi. Ioanno. 12. Omnia traham ad me ipsum, & aliæ hujusmodi ibi videndæ.*

Canisius.

Genes. 6.

Philip. 2.

681 Secunda Canisij autoritas sic est: *Nec enim in scripturis est infrequens, ut quot generatim & absolute affirmatur, strictim certa que ratione cumtaxat accipi debet. Ut Math. 19. Nemo bonus nisi solus Deus, non bonitatis ac virtutis laudem sanctis adimit, sed ad omnem hominem secundum naturam suam, & seclusa Dei gratia consideratum spectat, ibique prolequitur assumptum autoritatibus & rationibus roboratum. Non igitur debuistis,*

Doc-

Docti Censores, propositionem confixam secundum partem assumptam in tali ac tanta universalitate judicare. Si enim in ipsomet Opere restrictiones propositionis inveniuntur, ut vidimus supra nu. 607. cur propositionem sine restrictione accipere tentastis? Si juxta regulam Canonicam supra transcriptam num. 63. ea quæ in principio, ad finem vel ad medium; & ea quæ in fine, ad medium vel ad principium; & ea quæ in medio, ad principium vel ad finem, vel ad eorum alterum sunt referenda; quare si in eodem Opere Mysticæ Civitatis Dei haud semel confixa propositio catholicis restrictionibus explicatur, voluistis sine restrictione judicari?

Sup. n. 63.

682 Præterea, si in rigore terminorum loquamur, propositio illa: *Voluit Dominus conferre Virgini quicquid potuit*, ex nulla parte falsa videtur. *Vult Dominus omnes homines salvos fieri*; nunquid ex eo quod non omnes homines salventur, illa propositio generalis falsa est, vel temeraria? Absit, cum in Scriptura Sacra reperta: quanquam igitur Sacratissima Virgo Maria, quicquid Dominus voluit illi conferre, non recepisset, taxatione posita ex ratione puræ creaturæ, vel, quod impossibile, ex alia ratione culpabili, propositio illa: *Voluit Dominus Mariæ conferre quicquid potuit*, falsa non foret ex vi significati, nec temeraria. *Vult similiter Dominus quod peccator convertatur & vivat*: Nunquid hoc falsum est, aut temerarium, quoniam aliquis peccator nec convertitur, nec vivit?

I. ad Thimot 2. v. 4

683 Nullum quidem obstaculum, præter rationem puræ creaturæ finitæ, repertum est in Purissima Virgine; verum demus falsò, quod in ipsa daretur obex: quid hoc veritati relatæ propositionis? *Està Dios dispuesto* (inquit V. Author 1. part. nu. 37. à lin. 10) *para santificar, justificar, y llenar de dones, y perfecciones à todas las criaturas juntas, y à cada vna de por sí, dando à cada vna, mas que tienen todos los Santos Angeles, y Serafines juntos, aunque las gotas del mar, y sus arenas, las Estrellas, plantas, Elementos, y todas las criaturas irracionales fueran capaces de razon, y de sus dones; como de su parte se dispusieran, y no tuvieran obice, que lo impidiera, &c.* Num doctrina hæc falsa est, quoniam creaturæ se offerunt incapaces ad talia & tanta dona recipienda? Illa summa bonitas communicari desiderat, inclinatione quasi infinita, ut etiam mirabiliter explicatur in Mystica Ci-

Myst. Civ. Dei.

Myst. Civ. Dei, loco hic cit. vitate Dei i. part. num. 35. 38. 186. 187. Et 2. part. nu. 7. 11. 31. 35. 36. 84. 918. 956. 1529. Et 3. part. nu. 240. 241. 243. 273. 625. Divina itidem potentia ex parte sui non habet terminum, ut etiam dicitur 2. part. num. 38. à lin. 8. his Hispanicis verbis: *En el poder Divino no ay límite, solamente se le pone nuestra voluntad con sus obras; ò con la corta capacidad que tiene, como criatura finita, &c.* Ne autem cogitemus, SS. Virginem habuisse primam incapacitatem ex parte operum, neque caruisse secundâ ex parte creaturæ finitæ, statim subjunxit: *En Maria Santissima no hallò el poder divino, impedimento por parte de las obras, nunc attende, solo por ser pura criatura, pudo ballar el brazo del Señor alguna tassa, &c.*

684 Ex hijs autem omnibus assumptam formalitatem prosequentes, duo principalitèr colliguntur. Primum, quod propositio hæc: *Vult Dominus creatura conferre quidquid potest*, non falsificatur quanquam ex parte creaturæ, limitantis Divinam potentiam, non recipiatur quidquid aliàs recipere posset: ex parte quidem creaturæ ponitur mensura, & coarctatur bonitas sine mensura, sicut oleum Elisæi defectu vasis. Secundum, Dominum contulisse SS. Virgini quidquid ipsa recipere potuit; nã quod est contrarium Fidei, vel rectæ rationi recipere non valuit: quomocunque igitur relata propositio sumatur, à falsitatis nota libera procedit quoad hanc partem.

4. Reg. 4.
v. 6..

Tertia
Propositio

685 Si autem de illa tertia propositione, scilicet: *Potuit Dominus Sacratissima Virgini conferre quidquid non foret esse Dei, vel esse Deum, sed proximus Deo*, assertis verificari Censuram vestram: Arguo sic: Potuit conferre Dominus Reginae Cœlesti quidquid non arguit implicationem cum ratione puræ creaturæ: sed quidquid non est esse Deum, non implicat cum ratione puræ creaturæ: Ergo, &c. Minor liquet, nam quidquid non est esse Deum, est extra Deum; sed quidquid est extra Deum, vel nihil est, vel est quid creatum finitum & limitatum, quæ attributa sunt puræ creaturæ: quidquid ergo non est esse Deum non implicat cum ratione puræ creaturæ.

686 Dicitis utique, quam plurima non pugnare cum ratione puræ creaturæ, & fide constat, Reginae Cœlesti non concessa, uti esse conceptam absque consortio viri, virtute Spiritus Sancti, esse conceptam in gloria, quod aperte negat Venerabilis

Author 1. part. Mysticæ Civitatis Dei num. 225. & expressius num. 236. habere permanentem visionem beatam, quod similiter Virgini denegat ipsa V. Abbacissa, eadem prima part. nu. 312. & à num. 620. Habere gratiam consummatam a augmentationis expertem, quod similiter SS. Virgini negatur, 1. part. nu. 533. & alia hujusmodi, quæ cum ratione creaturæ minime pugnant ex terminis: Ergo Sacratissima Virgo Maria non recipit quidquid recipere valuit vt pura creatura.

687 Fateamur sic esse, omniaque, prout hic referuntur, in Libris Mysticæ Civitatis Dei reperiri. Cum his autem propositionem confixam, quoad ultimam partem assumptam, rigidius examinemus. Potuit Dominus Sacratissimæ Virgini conferre quidquid non foret esse Deum, sed proximus Deo; atqui dum divinam Maternitatem Virgini contulit, non contulit Virgini esse Deum, & ei contulit quidquid est proximus Deo: in rigore igitur propositio nec est falsa, nec temeraria, nec Evangelicæ doctrinæ contraria. Major est ipsa propositio confixa. Minor autem negari non valet, nec ratione, nec autoritate præcipue si Thomam Angelicum recolamus supra citatum num. 627.

688 Vel aliter: Potuit Dominus Sacratissimæ Virgini conferre quidquid non foret esse Deum, sed proximus Deo. Vnde hoc est falsum, aut temerarium, vel Evangelicæ Doctrinæ contrarium. Etenim tota propositio quoad hanc partem in Divinam potentiam resolvitur; sed negari non valet divina potentia: ergo relata propositio p̄f̄out attinet ad Deum, nec est falsa, nec temeraria, nec Evangelicæ doctrinæ contraria.

689 Nec dicatis, Deum non contulisse Virgini quidquid ipsa recipere valuit, vt pura creatura, de quo jam supra. Hoc dicimus sic esse, vis autem totius argumenti nostri pro nunc ab hoc præcindit, sicutque in formalitate propositionis confixæ, quæ certè quoad hanc ultimam partem & ex vi terminorum non loquitur de his quæ Sacratissima Virgo recipit, sed de his quæ divina potentia potuit ei conferre, & ait sic: Potuit Dominus Sacratissimæ Virgini conferre quidquid non foret esse Deum, sed proximus Deo; sed totum hoc verissimum est, vt ex terminis & ex supradictis patet: propositio ergo quoad hanc partem nec est falsa, nec temeraria, nec Evangelicæ doctrinæ contraria.

690 Verum si ad secundam propositionem, sive ad secundam

Anglic.
Doflor.
Exposit.
alt.

Evaf. re-
tund.

Resum. 2.
Proposit.

dam partem totius propositionis confixæ reddere velitis, ut arguementum vestrum de his quæ Sacratissima Virgo Maria recipere valuit, & non recepit, locum habeat, iterum concertemus. Propositio sic erat: *Voluit Dominus conferre Virgini Mariæ quidquid potuit*; Vel hoc refertur ad tertiam propositionem immediate subsequutam, vel non? Si primum? Arguo sic: Id quod voluit Dominus Virgini conferre ex vi propositionis subsequutæ est esse proximius Deo, sed esse proximius Deo, est esse Matrem Dei, ut nuper ostendimus: ergo collatum est Virgini quod Dominus ei voluit conferre, quando voluit ei conferre quidquid potuit. Si autem dicere velitis, quod illa propositio secunda, sive secunda pars propositionis confixæ, non refertur ad tertiã, hoc difficile probabitur, cum sub eodem puncto omnes illæ propositiones, sive tres ejusdem propositionis partes formalitèr contineantur, ut videntur in textu.

Sup n.

691 Præterea, ut aliqua propositio sit vera, satis est, quod in aliquo sensu vera sit. Hoc suadetur. Ut hæc propositio sit vera: *Sacratissima Virgo Maria est adorabilis*, sufficit, quod aliqua specie adorationis adorabilis sit; de quo supra à n. 434. Ceterum, ut hæc propositio sit vera: *Impossibile est enim eos, qui semel sunt illuminati, gustaverunt etiam donum celeste: & prolapsum sunt; rursus renovari ad penitentiam, &c.* sufficit quod aliqua impossibilitate id ipsum sit impossibile. Similitèr ut illa Christi propositio de Baptista loquentis: *Ipse est Elias*, sit vera, sufficit, quod in aliquo sensu Joannes sit Elias; & sic de alijs similibus propositionibus in Scriptura Sacra repertis: ut illa ergo propositio: *Voluit Dominus Virgini conferre quidquid potuit, & potuit ei conferre quidquid non foret esse Deum, sed proximius Deo, & distantius à peccato in pura creatura*, sit vera, sufficit quod in aliquo sensu vera sit; sed in aliquo sensu vera est, dum Virgini contulit Altissimus divinam Maternitatem, quæ est donum proximius Deo in pura creatura; & esse sine labe originali conceptã, quod est donum longinquius à peccato in pura creatura: ergo talis propositio quoad utranque partem vera est; & non est, ut dicitis, falsa, nec temeraria, nec Evangelicæ Doctrinæ contraria.

Resum. inf
tant.

692 Si autem vestrum semper vigeat argumentum de relictis donis, Virgini non concessis, & alias compatilibus cum

ratione puræ creaturæ: ab hoc ultimo præcindimus, quasi nobis non necessarium. Nec sic facile est, talia dona compatibilia fore cum ratione puræ creaturæ, vti Censores indicant, quibus credimus non latere, quod compatibilitas sic faciliè ab ipsiis asserta, difficultatibus maximis non careat: verum, vt dixi, ab hoc præcindimus, quoniam ad tuendam propositionem confixâ, quoad omnes ejus partes, sufficit, vt de falsitate convicti non valeat ex vi significati cujuscunque partis, modo relato; præterquam quod si exceptiones propositionis generalis ab ipsa V. Abbatissa positæ sunt locis supra citatis, id ipsum probat, propositionem generalem non sic accipiendam, sicuti à Centoribus judicatur; etenim quod excipitur a regula generali, non comprehenditur sub regula generali.

693 Aliter totam propositionem quoad singula ejus membra, etsi breviter inspiciamus. *Contulit Maria Dominus quidquid voluit:* Hic pater divina libertas. *Voluit Maria Dominus conferre quidquid potuit:* Hic liquet divina liberalitas. *Potuit Dominus Virgini conferre quidquid non foret esse Deum, sed proximus Deo, & distantius à peccato in pura creatura:* Hic signantur determinata dona, & privilegia singularia, quibus tota dirigitur integralis & hypothetica propositio, scilicet divina Maternitas, & Conceptio Immaculata.

694 Postmodum, hoc notum sit nobis & vobis, ò Scribentici, Axioma illud Doctoris vestri & nostri, Subtilissimi Scoti decere maxime Doctoribus Christianis: *In laudando Virginem, malo excedere quam deficere à laude sibi debita, dum per ignorantiam oporteat in alterum incidere.* Documentum insuper Magni Augustini solacium sit: *Quidquid tibi vera ratione melius occurrerit, (de B. Virgine) scias hoc magis fecisse Deum, quam non fecisse.* Præterea, hoc sciamus, quod quantum de Privilegijs Reginæ Cœlestis explicemus, quasi granum minimum est ex acerbo maximo detractum, sicut Seraphicus Antonius, illud exponens: *Venter tuus sicut acerbus tritici, dixit: Ex hoc acerbo non mensurâ plenam valemus educere, sed grana quadam, velut formica sollicita, que preparant in hac messe cibum suum: Vade igitur ad formicam, ò piger, &c.* In hac laboricio sancto felicitas nostra, circa quod Ricardus à Sancto Laurentio dicebat, lib. 1. de laud. Uirg. *Quod si beatificat eam mulier, que adhuc carni & sanguini ejus co-*

*Alia prop
exposit.*

*Subtilis.
Scot.*

S. August.

*S. Antonius Pa-
duan.*

*Ricard. à
S. Laurent*

muncare non meruit; longè magis à nobis beauficanda, quæ de ejus carne & sanguine reficimur in altari. Surgamus ergo stenturæ, &c.

695 Demùm, si illud tibi semper occurreret, quod Sacratissima Virgo Concepta non fuit virtute Spiritus Sancti: Ad hoc & ad suprascripta roboranda, audi Sanctum Anselmum opusculo de B. Maria, cap. 7. in Biblioth. Virg. tom. 2. fol. 401. col. 2. loquentem cum Domina, & dicentem sic: Nihil tibi Domina æquale, nihil comparabile est: omne enim, quod est, aut supra te est, aut subtus te est: quod supra te est, solus Deus est; quod infra te, omne quod Deus non est. Ad tuam tantam excellentiam quis aspiet? Quis attinget? Et certè ut ad hanc excellentiam pervenires, in humilimo loco, id est in utero matris tuæ purissima oriebaris. Nunc attende: Quod si tali modo concepta, & ordinata non fuisses, ad tantam celsitudinem non succrevisses. Non igitur decuit Virgini, ut virtute Spiritus Sancti conciperetur.

ARTIC. XI.

CENSURÆ DD. DE PV T A T O R V M
Parisiensium.

696 **P** Ag. 278. num. 252. Denuntio semel & sapius, ex veritatis & luminis, in quo video mysteria ista ineffabilia, omnia Privilegia, Gratiâs omnes, omnes Prærogativas, & omnia Dona concessa purissimæ Mariæ, ipsâ Matris Dei Dignitate non exceptâ, pendere, & ducere originem, secundum eam, quæ sit mihi manifestationem, ab eo quod fuit immaculata, & plena Gratiâ in Conceptione suâ purissimâ; ita ut absque hoc Privilegio cetera omnia imperfecta viderentur, & veluti magnificentum ædificium absque fundamento solido, & proportionato.

CENSURA DD. DE PV T A T O R V M.

697 **H**ÆC Doctrina, quæ dogmata de SS. Virgine ad Fidem Catholicam pertinens, ut Dei Maternitatem, perpetuam ejus virginitatem, pendere facit à Sententiâ, quæ de Fide Catholica non est: Falsa est, temeraria, & Fidem in Concilijs stabilitam infirmans.

CENSURA SUPPOSITITIA.

698 **Q**uamvis facultas Theologiae Parisiensis tenuerit, & teneat SS. Virginem fuisse in sua Conceptione à la-be originali peccati preservatam; tamen hæc Doctrina, quæ Dogma de Sanctissima Virgine ad Fidem Catholicam pertinentia, ut Dei Maternitatem, & perpetuam Virginitatem, pendere asserit a Sententiâ, quæ de fide Catholica non est, & ita pendere, ut aliqum fundamentum solidum non haberent: falsa est, temeraria, & Fidem in Concilijs stabilitam infirmans. In Libello Censuræ Supposititiæ hic est Articulus 7.

CONCERT. XII.

SVPER DOCTRINAM CONFIXAM in hoc Articulo 11.

699 **E**xaminanda proponuntur. 1. Discordia inter Versionem Gallicam & Exemplar Matritense, quod est fidelitè cum Originali textu collatum. 2. Mens legitima V. Abbatis in doctrina confixa. 3. Vitia notabiliora utriusque Censuræ ex nonnullis SS. PP. autoritatibus comprobata. Inspiciamus singula.

§. I.

DISCORDIA INTER VERSIONEM Gallicam, & litteram Originalem.

700 **L**ittera Originalis doctrinæ confixæ. Con la fuerza de la verdad, y luz, en que veo esos inefabiles Misterios confesso vna, y muchas vezes, que todos los Privilegios, Gracias, Prerrogativas, Favores, y dones de Maria Santissima, entrando en ellos el de ser Madre de Dios segun, y como a mi se me dan à entender, todos dependen, y se originan de aver sido immaculada, y llena de gracia en su Concepcion Purissima; demanera, que sin este beneficio

Textus Originalis

pareceran todos informes, y mancos, ó como va sumptuoso edificio sin fundamento solido, y proporcionado.

Versio in
latin. ex
Hispan.

701 Versio fideiis ex Hispano in latinum: *Ex vi veritatis, & luctus, quibus hæc ineffabilia conspicio Mytheria, fateor semel, & sepe, quod omnia Privilegia, gratia, prerogativa, favores, & dona Sanctissimæ Mariæ, in illis incluso divinæ Maternitatis dono, secundum & quomodo mihi manifestantur, omnia dependent & originantur ab eo, quod Immaculata fuerit, & gratia plena in sua Conceptione Purissima; taliter vt sine hoc beneficio, omnia viderentur informia, & dimianta; aut veluti sumptuosum ædificium absque solido & proportionato fundamento.*

Versio ex
Galic. in
latin.

702 Versio ex Gallico in latinum, prout in Articulo Censuræ: *Denuntio semel & sapius, ex vi veritatis & luminis, in quo video Mytheria ista ineffabilia, omnia Privilegia, gratias omnes, omnes prerogativas, & omnia dona, concessa Purissimæ Mariæ, ipsa Matris Dei Dignitate non excepta, pendere, & ducere originem; secundum eam, quæ fit mihi, manifestationem; ab eo quod fuit Immaculata, & plena Gratia in Conceptione sua Purissima; ita vt absque hoc Privilegio cætera omnia imperfecta viderentur, & veluti magnificum ædificium absque fundamento solido & proportionato.*

Discordia

703 Discordiam substantialem inter Originalem litteram & Versionem Gallicam, dum fidelis sit Tractatio relata ex Gallico in latinum, nullam invenio; improprietas autem non paucas. In primis termini, omnes, & omnia, absque necessitate & contra proprietatem litteræ multiplicantur. Etenim bis aut ter in littera textus inveniuntur, in Versione autem Gallica, prout hic apparet in latinum redacta, quinquies reperuntur. Præterea, vbi Textus Originalis inquit, *sine hoc beneficio*, verus Gallus, *sine hoc privilegio*. Cæterum, loco verborum illorum, aut veluti sumptuosum ædificium, ponit Tractatio Gallica, & veluti magnificum ædificium Libellus itidem Supposititiæ Censuræ dixit, *superbum ædificium*. Cæteras omittimus discordias minoris momenti; verum nec propter hoc relatas

substantiales vocamus.

(*)

§. II.

EX COLLATIONE ALIARVM PRO-
positionum Mysticæ Civitatis Dei, legitimus sensus
V. Abbatissæ in doctrina confixa comprobatur,
& enervatur vis utriusque Censuræ.

704 **T**enet firmitèr V. Abbatissa, dignitatem supremam
Divinæ Maternitatis esse fundamentum singulare
in intentione omnium Gratiarum, Donorum, & Privilegiorum,
quæ in Regina Cœlesti dignè veneramur & profitemur. Con-
stat hoc in primis ex num. 100. primæ partis Mysticæ Civitatis
Dei à lin. 6 vbi dicitur: *Y como esta dignidad de Madre del Ver-
bo era la mayor, y principio, y fundamento de todas las excelencias
de esta Gran señora, &c.* Idem constat ex secunda parte. nu 578.
à lin. 1. vbi dicitur: *Entre las excelencias mas raras, y beneficios
de Maria Purissima, el primero es, ser Madre de Dios, que fue el
fundamento de todas. El segundo, ser concebida sin pecado. El terce-
ro, gozar en esta vida muchas vezes la Vision Beatifica de passo,
&c.* Consonat eadem secunda parte num. 1508. à lin. 10. vbi
ait Sacratissima Virgo: *Mis prerogativas estavan encerradas en
ser Madre del mismo Dios, y para esto ser llena de gracias, &c.* Idem
legitur 3. part. num. 658. à lin. 12. vbi etiam loquitur Cœli
Regina, & ait: *En esta dignidad de hazerme Dios Maare suya, Je
contienen todas mis gracias, como en su origen, y principio a donde
correspon ten; por esto el dia que me conocieron los hombres por Ma-
dre de Dios, conocieron implicitamente, y como en su causalas con-
diciones, que para tal excelencia me pertenecen, &c.*

Myst Civ.
Dei 1 p.

Ibid 2. p.

Eadem 2.
part.

Ibid. 3. p.

705 Hoc semel stabilito, & sic abundantèr ex eisdem Libris
Mysticæ Civitatis Dei comprobato, scilicèt, Divinæ Materni-
tatis donum supremam esse fundamentum, originem, & princi-
pium Privilegiorum omnium, gratiarum, donorumque Sacratissi-
mæ Uirgini concessorum; operæpretium erit, trãscriptas sen-
tencias cum doctrina in Articulo confixa componere & colla-
tionare. Verum nec terret difficultas, imò clarissimè patet ex

Ordo intē
tionis &
executio-
nis.

iplo contextu, Venerabilem Abbatissam, asserentem, Deiparæ Privilegia in Divinam Maternitatem tanquam in originem refundi, expressè loqui de *ordine intentivo*; dum autem affirmat, Divinam Maternitatem ab Immaculata Conceptione pendere, non loqui de *ordine intentivo*, sed de *ordine executivo*, ita ut in executione prius sit esse sine labe Conceptam, quam esse de facto & in executione Altissimi Matrem.

Myſt. Civ.
Dei, 1. p.

706 Doctrina proposita apertè liquet num. 143. 1. part. Myſticæ Civitatis Dei à lin. 10. vbi dicit Venerabilis Author, esse posteriora in executione, quæ priora fuerunt in intentione, estque vera & communissima Theologia: Hispana autem verba sunt hæc: *Este es el orden, y armonia maravillosa, con que todo lo dispuesto la Divina Sabiduria, sientio poſtrero en la execucion, lo que fue primero en la intencion.*

Ordo De-
cretorum.

707 Idipsum suadet ex ordine decretorum Dei in 1. part. ipsius Myſticæ Civitatis expresso, num. 40. 41. & 42. vbi dicitur, primum Altissimi decretum in unionem hypostaticam fuisse directum, deinde in electionem Matris Verbi humanandi, & deinde in condigna dona & Privilegia Almæ Parenti jam electæ conferenda: In intentione igitur non Divina Materitas à Privilegijs, quinimò Privilegia à Divina Maternitate ducunt originem.

Myſt. Civ.
Distribus
in part.

708 Præterea, idipsum ab alijs numeris innumeris ejusdem Myſticæ Civitatis Dei abundantissimè constare videtur. Legendi offeruntur 1. part. nu. 42. 43. 44. 45. 270. 274. 483. Et 2. part. num. 16. 20. 27. in fin. 140. 150. 151. 161. 162. 169. 413. 770. 781. Et 3. part. num. 655. 657. 658. quibus mirabili concordia scribit V. Author, quot dona & Privilegia erat consequens ut Altissimus conferret, cui elegerat in Matrem: dona ergo & privilegia collata sunt Virgini propter Divinam Maternitatem, & non è contra, Divina Materitas propter dona & privilegia, nisi solum in executione, vbi priora sunt quæ posteriora in intentione.

709 Si igitur sic sunt omnia hæc, certè rogabis quomodo bene intelligendum, id quod asseritur in doctrina coarctata, scilicet, omnia Privilegia, gratias, favores, prærogativas, & dona Sanctissimæ Mariæ collata, in illis incluso Divinæ Maternitatis dono, pendere & originari ab eo, quod fuerit Immacu-

lata, & gratia plena in sua Conceptione Purissima? Hoc opus, hic labor est, verum sine molesta lassitudine vincendus, quoniã in contextu ejusdem Operis sine violentia superatus apparet. Pendet & originatur Divinæ Maternitatis donum ab Immaculata Deiparæ Conceptione, modo quo & ipsi V. Abbatissæ fuit manifestum, como à mi se me dan à entender, &c. Quomodo autem V. Authori manifestum est? Ipsa paucis lineis interjectis satis declarat in fine confixæ doctrinæ, ibi: De manera que sin esse beneficio parecieran todos informes, y mancos, ò como un sumptuoso edificio sin fundamento solido, y proporcionado; & idiomatè latino: Talitèr vt sine hoc beneficio, omnia viderentur informia, aut veluti sumptuosum Ædificium absque solido & proporcionato fundamento: Sic igitur pendet Divina Maternitas ab Immaculata Deiparæ Conceptione, sicut sumptuosum Ædificium à proporcionato fundamento; sed nullus dicet, sumptuosum Ædificium pendere in intentione, & sic originari à fundamento, dum non ædifici ù propter fundamentum, sed fundamentum propter ædificium in intentione decernitur: ergo sicut sumptuosum ædificium solum in executione pendet à fundamento proporcionato, sic Divina Maternitas non in intentione sed in executione postulat fundamentum solidum & proporcionatum Immaculatæ Conceptionis electæ & præelectæ Matris Altissimi.

Context.
Operis.

Arg à
sim.

710 Præterea, & Fide nostra constantèro profiteamur, SS. Virginem Mariam esse Matrem Dei, & ex hac veritate catholica discurremus, vel piè rationabiliter assentimur nonnullis revelationibus privatis contextantibus fore sine labe conceptam; ita vt non profiteamur esse Matrem Dei, quoniam sine labe originali conceptam; sed potiùs sic esse Immaculatam, quoniam decet Divinæ Maternitati huiusmodi privilegium. Nec sic à Divina Historia Mysticæ Civitatis Dei fecernimur, & deviamur, vbi persæpè legimus repetitum, quot dona & privilegia esset consequens vt Altissimus conferret, cui elegerat in Matrem; & certè non foret consequens, si in intentione Maternitatis donum ab aliquo privilegio penderet. Hispana verba aiunt sic, 2. part. num. 1515. à lin. 12. *Si à sola Maria Santissima se diò el Señor à si mismo, con tan especial modo, como hazerse hijo de su sustantia; consiguiente era en el orden de gracia hazer con ella singularmente lo que con ningun otro, ni con todo el linaje humano se de-*

Rat. rob.

Myst Civ.
Dei 2. p.

via hazer, ni convenia, &c. Ubi notanda sunt verba, *consequente era*, latinè, *consequens erat*, & certè consequens non foret, si in intentivo decreto, à privilegio Conceptionis Immaculatæ penderet Divina Maternitas. Idipsum alijs & in locis ejusdem Mysticæ Civitatis Dei, vel eisdem, vel parum diversis vocibus continetur, circa quod numeri supracitati recollantur.

*Legitim.
sens.*

711 Liquet ex dictis legitimus sensus U. Abbatissæ in doctrina confixa, & paritèr enervatur Parisiensium Censura, cum juxta supra relata, Divina Maternitas non pendeat à singulari privilegio Conceptionis Immaculatæ, nisi ordine executionis, & adhuc in ipso executionis ordine non dicitur absolutè pendere, nisi sicut sumptuosum ædificium à solido & proportionato fundamento. Cæterum, nec absolutè dicitur, *sicut sumptuosum ædificium à fundamento*, sed modificativè, à *solido & proportionato fundamento*. Etenim quanquam ædificium absolutè pendeat in executione à fundamento, attamen sumptuosum ædificium solum quoad modum pendet à proportionato fundamento. Est igitur genuina similitudinis accommodatio: sicut inter sumptuosum ædificium & minus solidum sive improporionatum fundamentum, non foret discreta proportio, nec rationalis consonantia: sic inter supremam & purissimam dignitatem Divinæ Maternitatis, & Conceptionem Maculatam, non videretur rationabilis consonantia, dum dignitas nitidissima in persona aliquando fordida reciperetur. Mirabili proprietate punctum atregit S. Anselmus lib. de Concept. Virg. cap. 6. his verbis: *Adhuc proponè tibi Palatium, &c. Pateretur ne vel Artifex, vel Dominus domus in principio Palatij fieri fundamentum invalidumè Si fundamentum illius (loquitur de SS. Virgine) scilicèt initium, seu primordium formationis Beatae Mariæ, corruptum fuit, ipsi certè structura non congruebat, nec cohærebat, &c. nihil proprius assumpto.*

S. Ansel.

*Myst Civ.
Dei, 1. p.*

712 Adest alia dictorum efficacissima confirmatio 1. part. Mysticæ Civitatis Dei num. 192. ubi dicitur: *Justo es, y devido, que la Divinidad de bondad infinita se deposita, y encubra en materia purissima, limpia, y nunca manabada con la culpa. El Verbo que se ha de humanar, siendo Redemptor, y Maestro de los hombres ha de fundar la ley perfectissima de la gracia, y enseñar en ella à obedecer, y honrar al padre, y à la madre, como à causas segundas de su*

fer natural. Esta ley se ha de executar primero, honrando el Verbo Divino à la que ha elegido por Madre suya, honrandola, y dignificandola con brazo poderoso, y previniendola con lo mas admirable, mas santo, mas excelente de todas las gractas, y dones. Y entre ellos será la honrra, y beneficio mas singular no sujetarla à nuestros enemigos, ni à su matricia, (loquuntur Divinx Personæ) y assi ha de ser libre de la muerte de la culpa. Consonat in primis hujusmodi doctrina S. Methodio, de quo jam supra nu. 636. & 638. Præterea, notanda sunt illa verba, *honorans Divinum Verbum, quam elegerat in Matrem, &c.* quæ Hispanicè: *Honrando el Verbo Divino à la que ha elegido por Madre suya, &c.* Juxta ergo legitimam & plurtquam satis V. Abbatissæ comprobaram intelligentiam, prius in intentione SS. Virgo Maria electa est in Altissimi Matrem, quam fuerit decretum ejusdem Immaculatæ Conceptionis privilegium: donum ergo supremum divinx Maternitatis in intentione, juxta V. Authoris legitimum sensum, non pendet à Conceptionis privilegio: quoad hoc igitur evacuata est Censurarum difficultas.

S. Methodius.

713 Quoniam autem Censuram formalitas in eo apprimè sita est, quod existiment, juxta doctrinam confixam, Mysterium Fidei Divinx Maternitatis pendere à Mysterio quod non est de fide scilicet ab Immaculatæ Conceptionis privilegio, in sequenti super hoc puncto versabitur argumentum.

§. III.

NON NULLIS AVTHORITATIBVS,
Censura redarguitur utriusque Libelli.

714 **A**IT V. Abbatissi: Omnia Privilegia, gratias, prerogativas, favores, & dona SS. Mariæ concessa, in illis incluso Divinx Maternitatis dono, secundum & quomodo ipsi manifestata sunt, omnia pendere & originari ab eo, quod fuerit immaculata, & gratia plena in sua Conceptione Purissima; taliter ut sine hoc beneficio, omnia viderentur informia, aut veluti sumptuosum edificium absque proportionato fundamento, &c. Censura autem vestra, ô Sorbonici, ait sic: *Hæc Doctrina, quæ dogmata de SS.*

Resum.
Prop &
Cens.

Virgine ad Fidem Catholicam pertinentia, pendere facit à Sententiâ, quæ de Fide Catholica non est: Falsa est, temeraria, & Fidem in Concilijs stabilitam infirmans. Tota igitur formalitas Censuræ vestræ sistit in eo, quod Mysterium de fide pendere faciat V. Author à Mysterio quod de Fide non est. In primis falsum invenimus, quod V. Author pendere faciat Mysterium Maternitatis à Mysterio Conceptionis in sensu absoluto, nisi ad summum ordine executivo, & non quoad essenziale, sed solum quoad decentiam, decorem, ornatum, & pulchritudinem. Hoc liquet ex cõ-textu, & ex similitudine ibi reperta, de sumptuoso ædificio absque proportionato fundamento. Verum si hoc velitis dependentiam Maternitatis ab Immaculata Conceptione vocari, auctoritates sequentes recolamus.

715 Sit principalitèr autoritas Ecclesiæ Catholicæ, in *Ecclesiæ in Offic. Concep. pro ord. Minorum.* Offi. io proprio de Immaculata Uirginis Conceptione, sic deprecantis: *Deus qui per Immaculatam virginis Conceptionem, dignum Filio tuo habitaculum præparasti, quasumus, &c.* Ex qua sic: Per Immaculatam Uirginis Conceptionem, dignum Filio Dei habitaculum præparatum est: ergo absque Immaculata Uirginis Conceptione, non sic dignum Filio Dei habitaculum præparatum foret: ergo sic dignum habitaculum Filij Dei aliquatitèr & in executione ab Immaculata Uirginis Conceptione dependet; sed dignum habitaculum Filij Dei in SS. Uirgine inducit dignitatem Divinæ Maternitatis: ergo si habitaculum hoc digne præparatum est per Immaculatam Uirginis Conceptionem ex Ecclesiæ testimonio, absque hoc singulari privilegio non sic digna foret Sacratissima Uirgo tali dono supremo Divinæ Maternitatis; sed hoc idem est, quod asserit V. Author in doctrina confixa, ad proprium originale restituta: Ergo, &c.

S. Ansel. mus. 716 S. Anselmus supra relatus num. 695. *Et ceterè ut ad hanc excellentiam pervenires, in humilimo loco, id est, in utero Matris tuæ Purissimæ creberis. Nunc attende. Quod si tali modo concepta, & ordinata non fuisses, ad tantam celsitudinem non succrevisses. Ex hoc arguitur: Non perveniret SS. Virgo ad tantam celsitudinem Divinæ Maternitatis, (loquor verbis tanti Doctoris) si tali modo concepta & ordinata non foret; sed ex hoc inducitur in executione dependentia celsitudinis Divinæ Maternitatis a tali modo Purissimæ Conceptionis: ergo cum non absolutè, sed eodem*

dem modo loquatur V. Abbatissa, quomodo libera maneat à Censura Anselmi sententia, libera videbitur Authoris doctrina.

717 Angelicus Doctor 3. part. quæst. 27. art. 4. in corp. ait sic: *Respondeo dicendum, quod illos quos Deus ad aliquid elegit, ita præparat & disponit, ut ad id, ad quod eliguntur, inveniatur idonei.* Et paulò post: *Non autem Beata Virgo fuisset idonea Mater Dei, si peccasset aliquando: tum quia honor parentum redundat in prolem, secundum illud Prov. 17. Gloria filiorum, patres eorum: unde & per oppositum ignominia Matris ad Filium redundasset, &c.* Ex hac valde æstimabili autoritate efformatum conspicimus argumentum; etenim quidquid Angelicus Magister ait de peccato actuali, id ipsum ait V. Abbatissa de peccato Originali, præ portione servata. Digna non foret SS. Virgo ut esset Mater Dei si aliquando peccasset: ergo Divina Maternitas digne recepta, vel digne receptibilis, pendet à carentia peccati actualis juxta mentem expressam Angelici Doctoris; sed etiam per carentiam peccati originalis dignum est præparatum habitaculum Filio Dei, de quo supra num. 715. Ergo, &c.

718 Consonat Angelicus Doctor Magno Parenti Augustino lib. de Natura & gratia contra Pelagianos cap. 36. ubi ait: *Cum de peccatis agitur, de SS. Virgine Maria, propter honorem domini, nullam prorsus habere volo quætionem. In te enim scimus, quod ei plus gratiæ collatum fuerit ad vincendum omni ex parte peccatum, quod concipere ac parere meruit eum, quem constat nullum habuisse peccatum.* Ex quo similiter efformatur argumentum sicut supra: & notanda sunt verba, *propter honorem Domini, &c.*

719 S. Agobardus (sancti titulo insignitus in Opere Patrenico de supereximia & omnimoda puritate Matris Dei R. P. Joannis Eusebii Nierembergij cap. 12. fol. 162. col. 1. in fine) Serm. de Trinitate, ait: *Misit Filium suum Dominus Verbum, ut caro fieret, id est, homo verus, & habitaret in nobis, id est, in humanitate perfecta, quam sumpsit pro nobis, ex nobis, id est, ex Sancta Virgine, ad hoc præparata & custodita, &c.* Præparata igitur & custodita fateretur SS. Virgo, ut ex ipsa Verbum caro fieret; sed hoc ipsum est, quod ait V. Abbatissa: Ergo, &c.

720 Præterea, ne sicut in Concert. antecedenti, plusquam opus est, autoritates Sanctorum PP. multiplicemus, ad relatam Eusebiû, lectorè mittimus, ubi inveniet prop. ista: *Maternitas Dei*

Angelic.
Doctor.

Prov. 17.

S. August.

S. Agobardus.

Eusebius
Nierember.
In Op. Patren.
c. 5.
fol. 112.

exigebat immunitatem ab Originali labe, ut dispositionem præviam, validissimis rationibus, & autoritatibus roboratam.

*Angelic.
Doctor.*

721 Quoniam autem præcipua Censorum vis, in eo sita videtur, quod Mysterium de fide, à Mysterio quod de fide non est pendere faciat U. Author, rogamus ut dicant nobis, si Doctor Angelicus in hac propositione: *Adamo non peccante Verbum caro non fieret*, pendere faciat Mysterium de Fide à propositione quæ de fide non est? Certè non, sed tenebuntur affirmare, Mysterium de Fide non pendere ab opinione probabili. Mysterium quippè de fide constantè creditur propter autoritatem Dei revelantis; & salva Fide Mysterij, ex alia parte inducitur opinio probabilis, non motivo Fidei, sed alio motivo. Hoc ipsum patet alijs exemplaribus. De Fide est, creaturam esse liberam: quomodo autem creatura sit libera? Hoc non attinet ad Fidem, sed ad disputationè Theologicà: quidam quidem affirmant, creaturam non esse liberam sine physica præmotione, alij autè id negant, quin ex hoc nec vna, nec altera sententia pendere faciat Mysterium Fidei ab opinione probabili. Similiter de Fide est, Deum esse liberum: Psal. 93. v. 1. *Deus ultionum Dominus: Deus ultionum liberè egit.* Per quid autè Deus sit liber: vel per quid formalitèr constitutur actus liber Dei? Hoc non ad Fidem, sed ad Scholas attinet: unusquisque suo sensu abundat absque læsione Fidei: nùm ex hoc pendere faciunt ab opinione Mysterium Fidei? Absit hoc. In Mysterio Fidei conveniunt Scholæ Catholicæ; in eo vero quod nõ est de Fide, datur locus opinionibus, quin Mysteria Fidei ab opinionibus dependeant. Præterea, credidit constantèr V. Abbatissa, sicut & nos catholicè fatemur, SS. Virginè esse Matrem Dei: hoc credidit & credimus ex relato Fidei Catholicæ motivo; hoc tamen posito, ipsa V. Author potuit ex motivo divinæ revelationis particularis sibi factæ constantèr credere, quod SS. Virgo nõ esset de facto & in executione digna Mater Dei, si prius nõ foret immaculatè concepta. Dicant nobis periti Censores, ex quo capite totum hoc repugnet? Ipsi quidem non foret opinabile, quod sibi revelatum, & tanquam à Deo revelatum sufficientèr sibi propositum, de quo jam supra à num. 357. Nobis autem & respectu nostri, quod revelatum est V. Abbatissæ non est de Fide, nec apud nos pendet Mysterium Fidei à propositione quæ non est de Fide, de quo similiter egimus supra à num.

*Motivum
Fidei.*

*Sup num.
357.*

num. 362. Alijs satis validis exemplaribus redargui valent Cen-
sores, in *Censura Censura*, alibi citata, videndis super hoc Ar-
ticulo.

722 Cœterum Censurarum Notas ad memoriam revocan-
tes, reflectamus super illas: sunt enim sic: *Hæc doctrina, quæ dog-
mata fidei de SS. Virgine pendere facit à sententia quæ de fide catho-
lica non est: Falsa est, temeraria, & Fidem in Concilij stabilitam
infirmans. Nec falsum est, SS. Virginem esse Matrem Dei, nec esse
sine labe conceptam; sed V. Author solummodo superaddit,
Conceptionem sine labe fuisse dispositionem præviã ad Divi-
nam Maternitatem digne recipiendam: ergo si hoc falsum non
est, nihil in propositione confixa falsum est, nec temerarium, nec
fidem Conciliorum infirmans. Constabat, SS. Virginem esse
Matrem Dei; constabat itidem nullum habuisse peccatum; ve-
nit Angelicus Doctor, & vnum ordinavit in aliud: hoc fuit fal-
sum, temerarium, aut fidem Conciliorum infirmans? Constat
similitèr SS. Virginem esse Matrem Dei; piè itidem fatemur
esse sine labe conceptam; venit V. Author, & Cœlesti lumine
perfusa, vt piè credimus, vnum ordinat in aliud. Quid inde?
Vbi est falsitas? Vbi temeritas? Vbi doctrina Fidem Concilio-
rum infirmans? Quos Deus ad aliquid elegit, præparat & disponit,
vt ad id ad quod eliguntur inveniantur idonei: Si igitur Purissimã
Virginem ad supremam dignitatem Divinæ Maternitatis ele-
git: disposuit ergo ipsam, vt ad Divinam Maternitatem reci-
piendam inveniretur idonea: Contulit ergo ipsi gratiam saltem
aliquam, vt dispositionem præviã, vt tam singulare donum,
ad quod electa erat, digne reciperet: de hac igitur gratia præ-
viè recepta, necessario est fatendum, ab ipsa in executione pen-
dere Divinam Maternitatem, tanquã ædificium à fundamen-
to proportionato, vel proportionante & disponente subiectum.
Nunc sic: Ergo si semel fatemur, SS. Virgem esse sine labe cõ-
ceptam, quid mirum quod inde fateamur, hoc idem privilegiũ,
Reginam creaturarũ ab alijs creaturis secernens, fuisse disposi-
tionem præviã ad Divinam Maternitatem digne recipien-
dam?*

Arg. à
sim.

Angel. D:
supr.

723 Præterea, id ipsũ roboratũ videtur ex Censorũ sententiã,
libentèr proficientium, omnes gratias in SS. Virgine receptas
ad Divinam Maternitatem ordinari: nũm quod omnibus Ma-

Rob. inst:
ex Cens.

Aug. arg.

riæ gratijs conceditur, originali iustitiæ denegabitur? Ordinabitur ergo iustitia originalis in Deipara ad Divinam Maternitatem; sed non alio modo ordinabilem discurremus, nisi quatenus ex hoc privilegio dignè disponitur SS. Virgo ad Divinam Maternitatem, & vt Divina Maternitas, tanquam sumptuosum ædificium consonet fundamento, & fundamentum ædificio: ergo, &c. Præterea, quanquam & nos sola pietate ducti, absque revelatione V. Authoris, relatum discurrendi modum sequeremur, scilicèt, dato quod SS. Virgo sit sine labe concepta, hoc ei concessum esse, vt per Immaculatam ipsius Conceptionem dignum Filio suo fieret habitaculum, certè nec falsè, nec temerariè, nec fidem Conciliorum infirmantes id ipsum opinaremur: si ergo falsum, temerarium, & fidem Conciliorum infirmans non est, V. Abbatissam dicere, id sibi esse revelatum; quod ex parte rei non repugnat; vbi sit temeritas, aut falsitas penitus ignoramus. Valdè insuper scire cupimus, qualis sit fides in Concilijs stabilita, & ex relata doctrina sic infirmata? Concilium Tridentinum sess. 5. Decret. de peccato originali, circa finem ait sic: *Declarat tamen hac ipsa Sancta Synodus, non esse sue intentionis comprehendere in hoc Decreto, vbi de peccato originali agitur, Beatam, & Immaculatam Virginem Mariam Dei genitricem, sed observandas esse Constitutiones fœncis recordationis Sixti Pape IV. sub pœnis in eis Constitutionibus contentis, quas innovat.* Nunquid doctrina hæc Sac. Concilij Tridentini, ex relata V. Abbatissæ doctrina gravitèr vel levitèr infirmatur? Vel ex hac Tridentini autoritate, falsa redditur Authoris doctrina?

Concil.
Trident.

ARTIC. XII.

CENSURÆ DD. DE PVTATORVM Parisiensium.

724 **P** Ag. 325. num. 290. Charitas illa erga Ecclesiam Militantum magis eluxit in nocte, qua perfussa est Ecclesia Christo mortuo, per administrationem, quam habuit Regina illa initio Legis Evangelicæ, & per affectum ferventem, quo petijt, vt hæc Lex, & Sacramenta ejus stabilirentur, cooperans omnibus.

CENSURA DD. DEPVATORVM.

725 **H**ÆC propositio falsa est, temeraria, & erronea.

CENSURA SVPPOSITITIA.

726 **H**Æc propositio, quæ tribuit Sanctissimæ Virgini Regimen Ecclesiæ, falsa est, temeraria, & erronea. Est in Libello Censuræ Supposititiæ Articulus 8.

CONCERT. XIII.

SVPER PROPOSITIONEM CONFIRMAM in hoc Articulo 12.

727 **V**IDENDA. 1. Discordia inter Versionem Gallicam & exemplar Hispanicum, cum originali textu collatum. 2. Mens legitima U. Abbatissæ in propositione confixa. 3. Consonantia mirabilis Mysticæ Civitatis Dei, SS. PP. doctrinis. 4. Principaliora vitia vtriusque Censuræ. Incipiens à primo, sic.

Examinanda.

§. I.

EXAMINATUR DISCORDIA INTER Traductionem Gallicam & exemplar Matritense cum Originali textu collatum.

728 **L**ittera textus originalis, juxta relatum exemplar: *Y luzid mas este amor de Maria Santissima, en la noche, que cubrió la Iglesia con la muerte de su Hijo Santissimo, y en el Magisterio, que tuvo esta Gran Reyna en los principios de la Ley Evangelica, y en el afecto con que pidió su establecimiento, y de sus Sacramentos; cooperando à todo (como en sus lugares dirè) con el ardentissimo amor, que tuvo a la salud humana.*

Text. Orig.

729 Versio ex Hispano in latinum: *Et magis eluxit amor.*

*Vers. ex
Hispan. in
latin.*

hic in nocte illa, quæ ejusdem dilectissimi Filij sui morte contextit Ecclesiam, & in Magisterio, quod in initijs Evangelicæ Legis habuit hæc magna Regina, in affectuque, quo stabilitatem ejusdem Legis Evangelicæ, ejusque Sacramentorum postulat, cooperans omnibus (prout dicam suis in locis) ardentissimo amore quem habuit erga salutem humanam.

*Vers. ex
Gallic. in
lat.*

730 *Versio Gallica, prout in Articulo Censuræ: Charitas illa erga Ecclesiam Militantem magis eluxit in nocte, qua perfussa est Ecclesia Christo mortuo, per administrationem, quam habuit Regina illa initio Legis Evangelicæ, & per affectum ferventem, quo petijt vt hæc lex & Sacramenta ejus stabiliretur, cooperans omnibus.*

Discordia

731 *Discordia clarescit ex facili comparatione Versionis Gallicæ cum Hispanico textu. In primis, verbum illud Hispanicum, la noche que cubrió la Iglesia, haud proprii significato vertitur in latinum illis verbis, in nocte qua perfussa est Ecclesia; verba siquidem significatum proprium attingentia sunt, Cooperio, Tego, Obtego, Obluco, Velo, vt dicitur in Thesaurio Hispano-latino vti utque linguæ, verbo, Cubrir, vbi, cubrirse el Cielo de nubes, latinè vertitur, Cælum nubibus obduci, obscurari, &c. Verum nec in hoc principalior invenitur discordia, quinimò cognoscimus, simili phrasi Latinos perillustres vt consuevisse, v.g. Nubes luce perfussa, &c. Substantialitèr major illa discordia videtur, qua loco verbi Hispanici: En el magisterio que tuvo esta Reyna en los principios de la Ley Evangelica, Traductor vice Magisterij, vertit, Per administrationem, quam habuit Regina illa initio Legis Evangelicæ. Aliud quidem est Magisterium in Ecclesia, & aliud, Administratio in Ecclesia. Etenim, Magisterium salvatur in consilijs, & in directionibus sanctis; Administratio autè plus significare videtur, quam Magisterium, vt ex terminis liquet. Præterea, Magisterium salvatur in pura doctrina; Administratio vero indicat quasi dispositionem autoritativam ex munere, & ex Officio, quod certè non obtinuit in Ecclesia Regina Cœlestis. Substantialitèr igitur Interpres his in vocibus abherravit, & punctum significati proprii non atregit. Præterea, in illis vocibus, per affectum ferventem, addidit, ferventem, in Originali non repertum, quanquam ibi subintellectum.*

*Alia dis-
cord.*

732 *Præterea, in illis ultimis vocibus, cooperans omnibus, truncatam clausulam reliquerunt Censores, alios terminos omittit.*

omittentes sub parenthesis conclusos, scilicet (como en sus lugares dire) latine (vt dicant suis in locis) quibus ad alias propositiones, relatum Mariæ cooperationem exponentes, lector dirigitur; & postmodum, subsequentes immediatè, similiter omiserunt, videlicet, *cooperando a todo con el ardentissimo amor que tuvo à la salut humana; latine, cooperans omnibus ardentissimo erga salutem humanam amore.* Hæc omnia omiserunt Censores, quæ ad solvendas nonnullas difficultates occurrentes prodelle poterant.

733 Ne autem audita cooperationis voce in SS. Virgine, sensuque non percepto, inciperet aliquis dubitare, sciens Christum solummodo fuisse Redemptorem; ad alias ejusdem Operis propositiones, ubi modus cooperationis expressione Catholica demonstratur, se refert V. Abbatisa, illis vocibus sub parenthesis (como en sus lugares dire) Videndæ offeruntur 2. part. num. 151. 956. 957 post medium. 991. in fine 1127. circa finem, quibus in locis absque offensione Vniçi Redemptoris cooperationes SS. Virginis explicantur. Cæterum similiter absque læsione Vniçi Capitis Ecclesiæ Catholicæ, ejusdem Virginis cooperationes intelligendæ redduntur ex numeris transcribendis §. sequenti.

§. II.

LEGITIMA V. AVTHORIS EXPETITUR
intelligentia, & Censurarum evertitur
præcipua difficultas.

734 **S**acratissimam Virginem, juxta mentem legitimam V. Abbatisæ, non fuisse Caput Ecclesiæ, quinimo Principem Apostolorum, vt Supremum Caput totius Ecclesiæ Catholicæ, Vicariumque Iesu Christi cognovisse, & observasse; ita certum est, & compertum in Libris Mysticæ Civitatis Dei; vt innuenera sint loca in tribus Partibus; sive Tomis ejusdem Operis, quibus ipsam demonstrari valeat eorum aliqua referam. Et quidem incipiens: Prima part. num. 545. à lin. 7. ait: *Tanque Maria Santissima obediencia à los Apostoles en las cosas*

Myst. Civ.
 Dei 1. p.

par.

particulares; y preguntava, especialmente à San Pedro, como Vicario de Christo, y Cabeza; y à San Juan, como à su Capellan; pero juntamente la consultavan, y obedecian ellos, &c.

Ibid. alio num.

735. Et eadem 1. part. num. 560. à lin. 9. En la reverencia de los Sacerdotes fue admirable Maria Santissima, como quen sola supo, y pudo darle el valor à la Dignidad de los Christos del Señor, &c.

Ibid. 2. p.

736. Et 2. part. num. 1081. à lin. 1. En estos favores, y Sacramentos fueron señalados San Pedro, y San Juan; San Pedro, porque avia de ser Vicario de Christo, y Cabeza de la Iglesia Militante, y por excelencia prevenida del Señor, amava su Madre Santissima à San Pedro, y le reverenciava con especial respeto, &c.

Part. 2.

737. Et eadem 2. part. num. 1458. à lin. 1. loquens de poenitentia Divi Petri, inquit: La Prudentissima Virgen, viendo à Pedro postrado en tierra, y considerandole por vna parte penitente de su reciente culpa, y por otra, Cabeza de la Iglesia, elegido por su Hijo Santissimo, para Vicario suyo, no le pareció conveniente postrarse ella à los Pies del Pastor, que tan poco antes avia negado à su Maestro, ni sufría tampoco su humildad dexar de darle la reverencia, que se le devia por el Oficio, &c.

Eadem 2. part.

738. Et eadem 2. part. 1499. à lin. 14. inquit: Y fuera de esta peticion general que hizo Maria Santissima per todos los mortales, la hizo particular por los Apostoles, y entre ellos señaladamente por San Juan, y San Pedro; porque al vno tenia por hijo, y al otro por Cabeza de la Iglesia, &c.

Part. 3.

739. Et 3. part. num. 50. à lin. 1. Todos los dias, por la mañana, y tarde, iba Maria Santissima à pedir la bendicion à los Apostoles. Primero à San Pedro, como Cabeza, luego à San Juan, &c.

Ead. 3. p.

740. Et eadem 3. part. num. 52. à lin. 15. ait: Con su humilde, y profunda sabiduria, conoció Maria Santissima, que convenia remitir aquella diligencia à San Pedro, para que començasse à exercer en la nueva iglesia el Oficio de Pontifice, y Cabeza, como Vicario de Christo, su Autor, y Maestro, &c.

Eadem 3. part.

741. Et eadem 3. part. num. 81. à lin. 20. inquit: Obedeció Maria Santissima a la Cabeza de la Iglesia, y Vicario de Christo, San Pedro, &c.

Ead. 3. p.

742. Et eadem 3. part. num. 82. à lin. 4. ait: Y como aten-

dieron los nuevos Convertidos la obediencia que tenta Maria Santissima à san Pedro, se convirtieron à él. &c.

743 Et eadem 3. part. num. 98. in fine, referens orationem SS. Virginis, inquit sic dixisse: Pero inspirad, Señor, en el corazon de Pedro, que es vuestro Vicario, para que ordene lo que vos quereis, &c.

Ibid.

744 Et num. 99 ejusdem 3. part. à lin. 20. inquit: Entraron todos los Apóstoles à la presencia de la Gran Reyna, que los recibió con la reverencia acojumbada, puesta de rodillas, y pidiendoles la bendicion: San Pedro, como Cabeza del Apostolado se la dió. Et post septem lineas ejusdem numeri, rogante Petro, ut Sacratissima Virgo in ordine ad Baptismum conversorum quidquid Deo gratus foret ordinasset, respondit ipsa: Señor, vos sois Cabeza de la Iglesia, y Vicario de mi Hijo Santissimo en ella; y todo lo que en su nombre, por vos fuere ordenado, lo aprobará su voluntad Santissima, &c.

Ibid.

745 Et num. 136. ejusdem 3. partis à lin. 15. orante Sacratissima Virgine pro felicitate & propagatione Ecclesiæ Catholicæ, inquit Filius: Governad à vuestro Vicario Pedro, para que él governe con acierto las obejas, que le aveis encomendado, &c.

Ibid.

746 Et num. 212. ejusdem 3. partis, orante similiter Sacratissima Virgine, ait ad Dominum: Mirad à los nuevos hijos que tendrá vuestra Iglesia en los futuros siglos; y dad vuestro Divino Espiritu à Pedro vuestro Vicario, y à los demás Apóstoles, para que acierten à disponer en orden conveniente las verdades, en que ha de estrivar vuestra Iglesia, &c.

Ibid.

747 Et num. 218. ejusdem 3. part. à lin. 19. ait: Para mayor confirmacion, y exemplo. de sus fieles, se puso de rodillas la Prudentissima Maestra a los pies de san Pedro, y protegió la Santa Fè Catolica, como se contiene en el Symbolo, &c. Besó la mano al Vicario de Christo, &c.

Ibid.

748 Et eadem 3. part. num. 378. à lin. 10. Y todo lo premitera la prudentissima Señora, pues era tan oficiosa, y acienta al consuelo, y acierto de los Apóstoles, y más de san Pedro, &c.

Ead. 3. p.

749 Et num. 405. ejusdem 3. part. à lin. 11. orante SS. Virgine pro libertate Petri, ait: Señor Dios verdadero, y Hijo mio, vos sabéis la tribulacion de vuestra Santa Iglesia, y sus clamores llegaron à vuestros oidos, y penetran lo mismo de mi affligido

Ead. 3. p.

corazon. A su Pastor, y vuestro Vicario quieren quitar la vida. Et paucis interpositis iterum dicit: *Defended à vuestro Vicario, &c.*

Ibid.

750 Et num. 459. à lin. 17. ait: *Venerando Maria Santissima al Vicario de Christo, se puso de rodillas, y besò la carta, &c.*

Ead. 3. p.

751 Et num. 472. ejusdem 3. part. à lin. 18 inquit: *Sabia Maria Santissima, como Maestra de las virtudes, el orden que se ha de guardar en ellas, y assi determinò anteponer la obediencia del Vicario de Christo à su propria devocion, &c.*

Ibid.

752 Et num. 569. ejusdem 3. part. à lin. 1. ait: *Pero como San Pedro era Vicario de Christo, y Cabeza de la Iglesia, procediò con èl diferentemente Maria Santissima, y descendì del Trono de Magestad, en que iba la Gran Reyna, y le respetò como Viadora, y que vivia en la misma Iglesia en carne mortal, &c.* Ad idem videantur num. 570. per totum. Et num. 574. circa finem; ambo sunt 3. partis.

753 Habemus igitur satis, & plusquam satis comprobatum, SS. Virginem, juxta mentem V. Abbatissæ non fuisse caput Ecclesiæ, modo authoritativo in ordine ad ejus regimen, quinimò semper vixisse eidem Supremo Capiti subjectam, & Vicario Jesu-Christi Filij sui reverentem & obsequiosam.

Myſt. Civ.
Dei tribus
in part.

754 Restat ergo ex ipsis Myſticæ Civitatis Dei mirabilibus libris similiter ostendere, SS. Virginem in Ecclesia Sancta, præcipuè post mortem dilectissimi Filij sui, erga Apostolos exequi Magisterium. Ad hoc itaque offeruntur videndi sequentes numeri marginales 1. p. 545. 552. 560. Quibus dicitur, *Nonnumquam Apostolos obediſſe Cælesti Regina. Præterea, eadem 1. part. num. 419. vocatur Magistra solida virtutis. Num. 422. & 463. Magistra omnium creaturarum. Num. 562. Magistra totius sanctitatis. Num. 577. Magistra totius perfectionis. Num. 795. Magistra divine sapientie. Num. 635. & 510. Mater & Magistra Ecclesie Catholice. Et 2. part. ejusdem Myſticæ Civitatis Dei numer. 1501. Et num. 1524. vocatur, Mater & Magistra Ecclesie Sancte Num. 221. & 868 Magistra divine Sapientie. Num. 234. & 430. Magistra Virtutum. Num. 250. 366. 315. 592. Magistra totius sanctitatis & perfectionis. Num. 306. Magistra humilitatis. Num. 713. Magistra consummata, & Imago vivatotius doctrina Jesu Christi. Num. 722. Universalis Magistra creaturarum. Num. 813. Magistra doctrinæ fidei. Num. 1028. Mater & Spiritualis*

Elogia va
ria SS.
Virg.

Magistra Discipulorum (Christi) Num. 1061. *Apostolorum Magistra* circa virtutem humilitatis. Num. 1310. *Magistra imitatorum Christi*. Et 3. part. num. 150. 158. 319. 565. 566. 567. 572. *vigilantia* describitur *Sacratissimæ Virginis* circa *Apostolos Christi Domini*, eorumque assiduitiam. Num. 151. 209. 316. 565. 567. *Consilia Sacra* referuntur, quibus eadem *Sacratissima Virgo* solabatur *Apostolos*, in laboribus, eosque dirigebat. Num. 20. 47. 48. 61. 89. 206. *Doctrinæ* similiter mentionantur, quibus nonnumquam *Apostolos* erudiebat. Præterea, eadem 3. part. num. 39. vocatur *Magistra*, *Prophetrix*, & *Mater Legis Evangelicæ*. Num. 366. *Magistra obedientiæ*, & *totius Sanctitatis*. Num. 629 *Magistra militantis Ecclesiæ*. Cum igitur neutrum dubitari valeat, scilicet, *SS. Virginem* juxta mentem *V. Abbatissæ* nonquam *authoritative* & *ex officio* exequisse munus *Capitis Ecclesiæ*, habuisse vero docendi munus, & *Magisterij Cælestis* exercitium ex perfecta *charitate*; respectu utriusque partis *Sanctorum PP. & DD.* requiramus consonas doctrinas.

§. III.

MIRABILIS CONSONANTIA DOC-

trinarum, inter *V. Authorem* & *scripta*

SS. PP. & DD.

755 **N**Otata propositio, prout in Originali textu, sic erat: *Amor Virginis magis eluxit in nocte, quæ obtexit Ecclesiam Dei in morte Sacratissimi Filij sui, & in Magisterio quod habuit hac magna Regina in initio Evangelicæ Legis, &c.* Ipla autem propositio, prout in Articulo Censuræ, ait sic: *Charitas illa erga Ecclesiam Militantem magis eluxit in nocte, qua perfussa est Ecclesia, Christo mortuo, per Administrationem, quam habuit Regina illa in initio Legis Evangelicæ, &c.* Vidimus ex Operis contextu, vacuam fore Censuræ difficultatem, quoniam loco vocis, *Magisterij*, vocem, *Administrationis*, Deputati; *Authores* verò *suppositivæ Censuræ* terminum *Regiminis* subrogarunt; & ex utraque voce *Administrationis* & *Regiminis*, eorum principalis consurgebat difficultas, ut videri licet in ipsa Censura. Cum

Evac diff.
Cens.

igitur nec terminus *Administrationis*, nec vox *Regiminis* invenitur in textu, inde dixi, evacuatam fore *Centorum* difficultatem; nam destructo fundamento, totum corrui *Ædificium*.

756 Verum, quoniã damnare non licet, quod alias ad catholicum sensum reducibile; & ea quæ in *SS. Patrum* scriptis nunc leguntur, ab Ecclesia Catholica indamnata conspicimus, idè sequentibus autoritatibus examinabimus, an relatæ voces *Magisterij*, *Administrationis*, & *Regiminis*, in *SS. Virgine* respectu Legis Gratia & Ecclesie Catholice in aliquo verò sensu adaptari valeant.

S. Hieronym.
Cancellot.

757 Audiamus in primis Doctorum Ecclesie Maximum Catalog. Script. Eccles. in Luc. apud Cancellot. in Annalibus Marianis, ad annum Virginis 72. num. 32. in fine, ubi ait: *Evangelicam hanc Historiam in Epistolis Paulus non semel commemorat, & creditur de illa loqui, cum sui meminit Evangelij, teste Hieronymo, quia nimirum Lucas ejus potissimum suasu, opus ediderit, tanquam multa edoctus de Christo ab ipsamet SS. Virgine Matre, cujus veluti amanuensis, & à secretis fuisse merito dicitur. Itaque cum didicisset ab hac Magistra, pleraque divini Verbi in assumpta mortalitate Mystera, jure nihilo minore quam Paulus poterat Diva Virgo Luca Evangelium appellare suum, quod nempe magna ex parte Sacro Mystero communicasset, dicenti sub ipsum operis exordium, se ex ordine fideliterque scripturum, sicut tradiderunt qui ab initio ipsi viderunt, & ministri fuerunt sermonis. Hanc sententiam Sapiens Idiota secutus, dixit: Beatus Lucas, Evangelij seriem à Virgine Maria didicisse traditur. Plus hic invenimus quam requirimus, cum revera SS. Virgo, non utcumque Magistra, sed suo modo Evangelij Author contextetur.*

Idiota.

S. I. Damascenus.

758 S. Ioannes Damascenus orat. 1. de dormit. Virg. *Mane nobiscum Domina; mane nostra in terris consolatio: ne nos orphanos relinquant, Mater, pro tuo quotidie Filio periclitantes; in te requiem, & arumnarum respirationem habemus.* Hic liquet primitivorum fidelium, ex *SS. Virginis* præsentia post mortem ejusdem dilectissimi Filij sui, potentissima consolatio, robur, munimen, & auxilium.

S. Ildephōsus.

759 S. Ildephonsus, Toletanus Antistes, Serm. 6. de Assumpt. B. Mariæ: *Datum hoc molestiæ Virginis, datum humilitati, cujus illa exemplum fuit; ut, quæ plurimum Ecclesie primordijs*

pro-

profuit, exemplo, consilio, precibus, & opera præstita, vix passa sit in Apostolorum historia recenseri. Hic multa liquent; primum scilicet, quam plura SS. Virginis opera in Ecclesia primitiva mansisse sub silentio, de quo jam supra, à num. 174. Secundum, comprobatio Magisterij Cœlestis Reginae in Ecclesia primitiva, quantumque profuerit exemplo, consilio, precibus, &c.

760 S. Antoninus de Florentia in Opusc. Marian. & in Bibliotheca Virginali tom. 2. fol. 519. col. 1. sub lit. A. Nulla enim creatura pura habuit tantam cognitionem de divinis rebus, & de pertinentibus ad salutem, sicut ipsa, quæ Magistra fuit Apostolorum & Evangelistarum, ad docendum eos de Mysterijs Christi, &c. Liqueat Magisterium Sacratissimæ Virginis in Ecclesiæ primordijs, non utcunque fidelium, quinimò & Apostolorum, & Evangelistarum.

S. Antoni
nus.

761 Idem in eisdem opusculis apud Bibliothecam Virginali, eodem tom. 2. fol. 699. col. 1. sub lit. C. Ipsa Virgo Maria cum firmiter crederet resurgentem, & sciret Deum esse Omnipotentem, & solum in ea fides remansisset, manifestissimè, & gaudiofissimè ei apparuit. Deinde, quia ascendente Christo remansit Magistra Doctorum Ecclesiæ, Apostolorum, & Evangelistarum. Unde dicitur Act. 1. Hij omnes erant perseverantes in oratione cum Maria Matre Jesu. Conversabatur, inquit Hieronymus, post Filij Ascensionem cum Senatoribus Cœli in Schola virtutum, & ipsa de multis Mysterijs informavit Apostolos, & Evangelistas, &c. Hic similiter amplius invenimus quam quærivimus, dum ultra Magisterium sic abundantissimè comprobatum, fidem in sola Virgine remansisse, quod hic nobis opus non erat, ex calamo tanti Doctoris audivimus.

Idem.

S. Hiero-
nym.

762 Seraphicus Doctor, in Spec. B. Mariæ lect. 3. circa finem: De hac Domina in Psalmo dicitur. Sicut oculi ancillæ in manibus Domine suæ: Ancilla Domine Maria est quali et anima fidelis, imò etiam Ecclesia Universalis: oculi hujus ancillæ in manibus Domine suæ semper debent esse. Aliquo igitur sensu non falso SS. Virgo Maria Domina est totius Ecclesiæ. Quod si Domina, & aequalitèr Caput.

Seraphic.
Doctor.

763 S. Thomas à Villanova, Serm. 4. de Assumpt. Erat quoque Ecclesia novella necessitas, quam suo Magisterio statuebat SS. Virgo: erat etiam Sanctorum, & fidelium omnium consolatio, ad eam

S. Thom. à
Villanov.

vidique confluentium, quos, veluti patios sub alis, sua presentia conferebat. Magisterium igitur Sacratissimæ Virginis Mariæ in primordijs Ecclesiæ, Christo mortuo, multimodis comprobatum est.

S. Birgitta

764 S. Birgitta in suis revelationibus tom. 2. in Regul. Salvat. cap. 14. fol. 360. col. 1. circa med. ait sic: *Abbaissa cum consilio Episcopi, eligatur a Conventu, quæ ob reverentiam Beatissimæ Virginis Matris meæ* (loquitur Christus) *cui hic Ordo dedicatus est, Caput, & Domina esse debet, quia ipsa Virgo, ascendente me in Cælos, Caput, & Regina exitit Apostolorum meorum. Quamquam igitur dicatur, SS. Virginem, post Ascensionem dilectissimi Filij sui, fuisse Caput, & extitisse Reginam Apostolorum, & Discipulorum Christi, id in aliquo vero sensu licebit intelligi.*

Ead. to. 2.

765 Eadem S. Birgitta tom. 2. Serm. Angelico cap. 18. fol. 398. col. 1. in fin. *Moriens denique Dei Filius Cælum aperuit, & amicos suos, qui inferno tenebantur, potentè eripuit. Reviviscēs autem Virgo, rectam fidem vsque ad Filij resurrectionem integralitèr sola servabat, multosque a fide miserabilitèr deviantes, reducendo ad fidem corripbat. Duo patent, scilicèt, Sanctissimam Virginem in casu propositionis confixæ Magisterium exercuisse, & in ea sola permansisse fidem in triduo; hoc vero secundo non egemus pro nunc.*

Ead. Serm. Angelic.

766 Eadem, Serm. Angelic. cap. 19. fol. 399. col. 2. init: *Ascendente verò suo Benedicto Filio ad suum Regnum gloriosum, Virgo Maria in hoc mundo ad bonorum confortationem, & errantium correctionem remanere permixta est. Erat enim Magistra Apostolorum, consolatrix Martyrum, Doctrix Confessorum, Clarissimæ speculum Virginum; Consolatrix Viuarum, in consilio viventium saluberrima mentrix, atque omnium in Fide Catholica perfectissima Roboratrix. Apostolis namque ad se venientibus, omnia quæ de Filio suo perfectè non noverant, revelabat, & rationabilitèr declarabat. Martyres quoque, &c. Est igitur comprobatum SS. Virginis Magisterium eodem tempore in propositione confixa signato, non solum auctoritatibus SS. PP. & DD. sed etiam his celeberrimis revelationibus privatis, &c.*

S. Birgitta
tom. 2.

767 Eadem S. Birgitta tom. 2. Oratione 1. revelat, fol. 401. col. 1. init, ait sic: *Latere insuper, Domina mea, Kirga, Ma-*
ria,

ria, & de tua læticia totus mundus lætetur; quia post Ascensionem suam, ad amicorum suorum consolationem, & fidei roborationem, indigentium auxilium, & Apostolorum sanum consilium in hoc mundo Filius tuus multis annis te permanere permisit: Et tunc per tua verba prudentissima, gestus honestissimos, & opera virtuosa innumerabiles Judæos, & Infideles Paganos ad Catholicam Fidem convertit, &c. Applicatione non eget; etenim expresse faceretur Virginis Magisterium in Ecclesia primitiva, non solum respectu Fidelium, & Infidelium, sed etiam Apostolorum ad sanum consilium, &c.

768 Rupertus Abbas, apud Canisium de Maria Deipara cap. 19 fol. 370. col. 1. vocat Mariam verè Fidelem, & veraciter magne Fidei Virginem, & Magistram Magistrorum, id est, Apostolorum.

Rupertus.

769 Idem, exponens illam sententiam Ecclesiast. 3. vers. 8. *Tempus tacendi, & tempus loquendi*, ait de Sanctissima Virgine: *Vbi autem gloria & honore coronatus est Filius hominis, resurgendo, & in Cælum ascendendo, ex tunc eidem SS. Virgini fuit tempus loquendi, & hoc amicis, id est, Sanctis Apostolis.* Ex quibus & dicta confirmantur de Magisterio Virginis in Ecclesia primitiva.

Idem.

770 Simon Metaphraste, in orat. de Vita & Dormitione Deiparæ, & alij cum ipso, apud Canisium de Maria Deipar. lib. 5. cap. 1. fol. 433. putant, SS. Virginem Mariam, non solum hoc tempore mortis Domini, sed & postea semper cum Apostolis familiarem, vereque Apostolicam egisse Vitam, &c.

Sim. Metaph.

771 Eruditissimus Nicolaus de Lyra exponens illa verba Cant 8. v. 1. *Quis mihi det te fratrem meum suggerentem vbera Matris meæ*, ait sic: *Matris meæ, id est, Virginis Mariæ, quæ non solum dicitur Mater Christi, sed etiam totius Ecclesiæ.* Competit ergo Magisterium SS. Virgini, sicut Matri, &c.

Lyra.

772 Ricardus à S. Laurentio lib. 7. de laudibus Virg. super illa verba: *Fecit Lunam in tempore, Sol cognovit Occasum suum*, ait: *Luna, Sole recedente, mundum illuminat; quia Sole iustitia transiente de mundo ad Patrem per mortem corporalem, fide sua SS. Virgo totam illustravit Ecclesiam in triduo Domini a sepultura. Item eo, cum etiam sole iustitia ascendente ad Cælum, dimissa est in mundo ad tempus, ut novellam illam Ecclesiam primitivam suis illustraret exemplis, & instrueret documentis.* Idem tunc consonat propo-

Ricard. à S. Laurent

sitioni confixæ, prout in originali textu reperitur, ubi Magisterium indicitur SS. Virginis circa primitivos Ecclesiæ Fideles.

Idem.

773 *Idem* lib. 1. de laud. Virg. ait: *Dæmones provocat ad latratum, & rictum, sicut canes; nam ipsa Virgo Maria ille fons est, qui per aqueductum fluebat in Civitatem Bethulia, id est, Ecclesiam. Si per aqueductum Ecclesiæ Petrum intelligas, SS. Virginem consiliantem Petrum etiam intellige: & sic juxta sententias supra relatas Magistræ Principis Apostolorum invenies.*

Ossuna.

774 *Erudit. Ossuna, Serm. 47. part. meridion. inquit: Interea tamen commisit Matri, ut omnes, quos tristes relinquebat, fovaret in gremio, collocaret in sinu. Nec enim vni tantum data est nunc Virgo in Matrem, ut quando sub Cruce data est Joanni: Sed à Christo data est in Matrem omnium, sicut Infantem suum. Ecce Matræ, ecce Magistræ, ecce Doctrinam SS. Virginem absente Christo.*

Raul.

775 *Doct. Raulinus Serm. 2. Assumpt. Erat enim SS. Virgo Libraria Christi, in qua scribebantur omnia ejus archana; non erat autem dignum, tantum Collegium, & Ecclesiam esse sine Libraria. Sicut igitur DD. & Magistri ex libris scientiam requirunt, Apostolos & fideles intellige haud semel scientiam & consilium requirentes in Cœlesti Regina, quæ Mater est sapientiæ.*

Canisius.

776 *Insignis Canisius de Maria Deipara lib. 4. cap. 2. fol. 200. col. 2. in fine, ait sic: Nec desunt qui Mariam, fidei Magistræ faciant, à qua Lucas, Ioannes, Ignatius & alij non pauca nec levia Mysteria didicerent. Quare nec dubitat Anselmus, hoc de illa testari, quod licet ipsi Apostoli per revelationem Spiritus Sancti edocti in omnem fuerint veritatem, incomparabiliter tamen eminentius ac manifestius illius veritatis profunditatem intelligebat SS. Virgo, ac per hoc multa eis per hanc revelabantur. Ne autem & jam dicta repetam, quæ super nonnullas ex dictis auctoritates adnotavimus, hæc etiam dicta teneantur.*

Idem.

777 *Idem* lib. 5. cap. 1. fol. 437. col. 2. circa finem: *Nihil ergo mirum, quod Maria præclaris illis titulis exornetur, ut dicatur Doctorum Doctrinæ, & Apostolorum Magistræ, vel Illuminatrix, sicut sapiens Idiota & S. Antoninus appellant, quibus S. Birgittam adjungo; nam & B. Lucas cui inter cæteros Evangelistas descriptio Dominicæ Incarnationis attribuitur, Evangelij seriem, à te Virgine Maria didicisse traditur, ut loquitur Idiota, &c. His confirmatur SS. Virginis propositum Magisterium.*

Idem

778 Idem eodem lib. 5. cap. 23. fol. 572. col. 2. fin. inquit: *Eadem de causa pictores, si quando Festi Penthecostes historiam expriment, Mariam inter Apostolos, imò in medio Apostolorum, id est, honoratiore loco statuunt, quam proculdubio Discipuli omnes Domini, non solum ut Christi & Ioannis, sed etiam ut suam Matrem agnoverunt, & singulari semper reverentia sunt prosecuti, &c. Id ipsum quod supra roboratur.*

Idem.

779 Ioannes Baptista Cancellotus Septempedanus, in Annalibus Marianis, quibus Historia SS. Virginis, varijs rerum humanarum successibus illustratur, ad annum Virginis 53. n. 2. fol. 406. inquit: *Et quidem exemplum asserre licet confugientium idem eadem Apostolorum ad Virginis Sapientissima Magisterium, ex libro, cui Brabantia Mariana titulum indidit Author Augustinus Vrichmans, Ordinis Pramonstratensis, &c.*

Cancellot

780 Idem, ad annum Virginis 54. fol. 409. nu. 1. inquit: *Insignes sunt, Apostolorum plerisque, &c. dum è Sionis Monte Virgo Maria, quasi de specula, singulis in auxilium adest, tum per effusas jugiter ad Deum preces, tum per exhibita in tempore ad res agendas consilia, &c. Inspice quot modis Cœlestis Reginae Magisterium comprobatur.*

Idem.

781 Idem, ad annum Virginis 84. num. 3. ait: *Alij quoque ex Apostolorum Schola Discipuli SS. Virginem tanquam Magistram habuerant. Multos facile recensere possemus, &c. Ibiq; nonnulli numerantur Discipuli, tanquam ad Deiparam pertinentes.*

Idem.

782 Idem, ad annum Virginis 48. num. 29. fol. 376. *Sanctitas primorum Christianorum eximia, juxta Ildephonsi sententiam, fructus quidem erat Christi Sanguinis, paulò ante fusi, & fere adhuc in memoria Iustorum ebullientis; ac etiam viro Deiparae exemplo referri potest; quæ nimirum Virgo ita cunctis præbat, omni virtutum genere, ut Filij jam in Cælo regnantis, quasi speculum videretur. Ecce Magisterium in opere.*

Idem.

783 Idem, ad annum Virginis 75. post Assumpt. 3. fol. 547. ait: *Ostenditur SS. Virgo tanquam sedula nutrix Ecclesiæ, tunc infantis, nec dum virtute Sancti Spiritus confirmatæ; cum Historicus expressè affirmet, reverso in Cælum Christo, numerosam piorum turbam, Hierosolymæ in Cænaculo congregatam, & dona Cœlestia præstolantem, simul precibus fundendis vacasse, cum mulieribus, &*

Idem.

- Aët. 1.** Maria Matre Jesu. Hac Sacrosancti Cœtus Lux & Magistra fuisse h. ad obscure his verbis innuitur, quoniam assiduum orandi studium, cui tunc Apostoli in unum collecti, Sanctęque mulieres insistebant, interventu atque exemplo Deiparę ponitur fr. quentatum: unde quidquid divinę virtutis ex alio deinceps accipere prima illa Christiana sobolis pignora, quidquid ubique terrarum ducendo, agendoque Sacri exhibere præcones, post Christum bonorum omnium Authorum, Divę Virgini quoque debebant, de qua si Lucas deinde tacuit, loquuntur de eadem satis ipsa facta Sanctorum, quę tantam, post Deum, habere Magistram; ejusdemque ope, ac patrocinio proaverunt.
- Cancellos.** Ecce quantimodis SS. Virgo Dux & Magistra nuncupatur! Ad idem videantur ann. Virginis 48. num. 18. & ann. 72. nu 32.
- Guerra.** 784. Illustris. Guerra tom. 2. de Majestäte Mariana, fragment. 5 fol 83. autoritatibus S. Augustini, S. Antonini, S. Ildephonsi, V. Bedę, Alberti Magni, aliorumque Sanctorum propositionibus defendit, SS. Virginem fuisse Magistram Apostolorum. Et fragment. 6. varijs etiam Authoribus ostendit, SS. Virginem præfuisse Apostolis in 1. Hierosolymitano Concilio.
- Vega.** Et P. Vega in Theologia Mariana part. 2. num. 1204. hanc format conclusionem: *Virgo Deipara in aliquo sensu verè & propriè dici potest caput credentium*, quod multis probat rationibus & autoritatibus. Videantur insuper Novarinus in Umbra Virginea, num. 579. & 584. & P. Hieronymus Gracian, tract. de Excellent. doctrinę S. Thelesię, cap. 2. circa finem. Videantur postmodum Nota 2. secundę partis, §. 1. & Nota 7. tertię partis, §. 1.
- Novarin.** 785. Denum, P. Zelada tract. Append. in Judith. cap. 17. §. 15. hunc statuit titulum & conclusionem: *Maria est Gymnasii divinioris sapientię, & forma; seu venistas Christiana disciplina;* & §. 16. à num. 75. *Maria est lingua Fidei; & Christiana Religionis assertio.*
- Gracian.**
- Zelada.** 786. Sat sit de Congregatione doctrinarum ad robur propositionis confixę, prout in originali textu repertę, quod attinet ad nos; verum ex abundantia, etiam quamplura reperta sunt consona propositioni confixę, prout à Censoribus relatę; quod & prosequar, §. sequenti.

§. IV.

REDARGVNTVR AVTHORES

viriusque Censuræ.

787 **V**ice vocis *Magisterij*, in originali textu reperta; voces *Administrationis*, & *Regiminis*, subrogallis, ò Censores, vel Interprete Gallico ducti, vel apprehensione falsa delusi: primum citius credam in Libello Deputatorum vtitur voce *Administrationis*; in Libello autem Censuræ Suppositivæ, voce *Regiminis* ponitur propositio, cum in textu originali, nec reperiatur terminus *Administrationis*, nec vox *Regiminis*, sed solus terminus *Magisterij*: Vtique in Interprete utraque vox *Administrationis*, & *Regiminis* non invenietur, sed earum altera; an vero ista sic *Administrationis*, vel *Regiminis*? Traductio ipsa loquatur. Quomodo cumque sit, inspectis auctoritatibus relatis, utraque vox, tam *Administrationis*, quam *Regiminis* ad verum sensum absque læsione supremæ auctoritatis Principis Apostolorum, vnicuique Capitis Ecclesiæ, reducibiles se offerunt. Ad rationem veniamus. Quanquam SS. Uirgo in initio Legis Evangelicæ *Administrationem* aliquam haberet, hoc fieri posset, quin suprema læderetur Petri potestas: Ergo, &c. Suadetur antecedens: Rigidior videntur illæ voces, quibus Maria vocatur, *Caput Apostolorum, Doctrix Apostolorum, & Præsiciens Congregationibus Apostolorum*, quam vox *Administrationis*; sed ultimæ voces juxta sequentes auctoritates absque læsione vnicuique Capitis Ecclesiæ & potestatis Petro collatæ ad verum sensum reducuntur: Ergo, &c. Patet minor, ex Ruperto ap. Ostor. Serm. 2. Assumpt. ubi ait: *Propter Mariæ dictum, & auctoritatem dixerunt, & scripserunt Apostoli: Nilum est Spiritui Sancto, & nobis; quia hæc Virgo est, quæ universam hæreticam pravitatem interimit.* Item patet ex insigni Causisio, lib. 5. de Maria Deipara cap. 5. ubi auctoritate ipsius Ruperti defendit, SS. Virginem præfuisse Congressibus, tam publicis, quam privatis, quibus Apostoli graviora negotia Fidei pertractabant: *Mariæ non tam intersunt, quam præfuit privatis & publicis Conventibus, &c.* Ergo, &c.

ambrosius

787

Rupertus.
Ostor.
Causisius.

788 Præterea, vox *Administrationis* ex natura vocis indifferens est ad *Administrationem* potestativam, & ad *Administrationem* potestati subordinatam: ex natura igitur vocis potestatem Petri non lædit. Antecedens liquet etiam in sæcularibus, ubi *Administrator* à *Domino* valdè feceruntur.

789 Nec vox *Regiminis* inducit rationem *Capitis* quoad potestatem. Hoc patet: significatum *Regiminis* exequi valet, non solum potestativè, sed etiam directivè, consilia sana præbendo habenti potestatem; sed in hoc sensu abundantissimè probatum est, Sanctissimam *Virginem Consiliatricem* fuisse *Apostolorum*, & eorum *Principis*, quod nec in *Libris Mysticæ Civitatis Dei* negatur, nec in *scriptis SS. PP. doctrinis* negari valet: Ergo, &c. Præterea, *Ministri Regis*, ejusque *Consiliarii* aliqualem *Regimen* obtinent respectu *Regalium operationum*; quod negari non valet ex ipsa *practica politici regiminis*; sed hoc non obstanti comparitur tale regimen absque læsione *Regiæ Potestatis*: Ergo, &c.

790 Cæterum, superioritatem dignitatis à superioritate potestatis valdè distingui, suadetur multis, apud *Bordonum* videndis in *Theatro præcedentiæ*; num. 166. ubi ait: *Ecclesia Lateranensis, vti omnium Ecclesiarum Urbis & Orbis Mater*, præferatur omnibus, etiam *Ecclesia S. Petri in Vaticano*. Et infra num. 543. claratam explicat prælationem ex *Decreto Gregorij II.* his verbis: *Intellige quoad honorem; non quoad potestatem*: distinctum igitur est honor a potestate: cum ergo dicitur *SS. Virgo Caput Apostolorum*, vel et si diceretur *Caput Ecclesie*, sicut dicitur *Mater Ecclesie*, & cætera omnia, quæ in *relatis auctoritatibus leguntur*, intelligenda sunt quoad honorem, directionem, & *Magisterium*, non quoad potestatem, sed *Jurisdictionem*. Id ipsum reboratur amplius etiam et si *Christus vnicè plantaverit Ecclesiam sanguine suo*, hoc non tollit, ut etiam de omnibus *Apostolis* competenti significato dici queat: *Isti sunt, qui viventes in carne plantaverunt Ecclesiam sanguine suo*: quanquam ergo *solus Petrus fuerit Caput Ecclesie*, ipseque *solus quoad potestatem* fexerit *Ecclesiam Dei*, hoc non obest, ut *SS. Virgo*, non quoad potestatem sed quoad dignitatem, & honorem dici queat: *Caput Ecclesie*, eamque in *Capite potestativo consiliando*, vti *Mater divinæ sapientiæ*, aliquatè & gubernare potuisset, præcipue

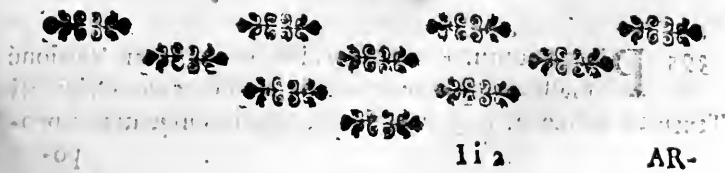
cum consilium, & regimen directivum Capiti morali collatum ad totum corpus morale dirigatur.

791 His sic: ad qualitates Censuram respectu propositionis confixæ reflexionem applicemus: *Hac propositio*, dicitis, & Censores, *quæ tribuit SS. Virgini regimen Ecclesie* (alia Censura dicit Administrationem) *falsa est, temeraria, & erronea*. Si V. Author tribueret SS. Virgini Regimen Ecclesie, ita ut non Petrus, sed ipsa Deipara foret quoad potestatem Caput Ecclesie, & Vicaria Jesu Christi, Censura vestra, diminuta procedebat, cum propositio, ne dum erronea & temeraria, sed & hæreticalis foret judicanda: inconsequentes igitur estis in qualifikatione vestra, & non sic judicatis propositionem sicut judicari postulabat, dum apertè hæreticam esse propositionem non dixistis. Si autem voces *Administrationis & Regiminis* absque offensione potestatis & Officij Principis Apostolorum intellexistis, absque modo vel absque ratione Censuram vestram compaginastis dicendo: *Hac propositio falsa est, temeraria, & erronea*. Cæterum, si utrunque comparabile reperitur, scilicet, Divum Petrum esse vnicum Caput Ecclesie & Vicarium Jesu Christi, & cui Dominus dixit: *Tibi dabo Claves Regni Cælorum, & tu es Petrus, &c.* & insimul SS. Virginem fuisse Magistram Apostolorum, & Divi Petri Doctrinam, Directricem, Magistram, &c. ubi est falsitas? Ubi temeritas? Ubi & error? Nec decet latere Viris doctissimis, quales vos rationabiliter judicamus, doctrinam sic communem, tot in libris repertam & replicatam, vocitantem Virginem Mariam, *Matrem Ecclesie, Magistram Apostolorum, Doctrinam Evangelicæ Legis, Caput Apostolorum, & alia hujusmodi in relictis auctoritatibus videnda*; præterquam quod, ut semel & iterum notavimus, V. Author in propositione confixa nec tribuit SS. Virgini *Administrationem*, nec *Regimen Ecclesie*, sed solummodo *Magisterium*, quod innumeris SS. PP. tententis comprobatur vidimus.

Redarg.

Math.

(*)

ARTIC. XIII.

CENSURÆ DD. DE PV T A T O R V M

Parisiensium.

392 **P** Ag. 337. num. 301. *Cum Divina illa Regina loquendo de se ipsa dixerit, per me Reges assumptos ad thronum, & in illo servatos: per me ipsam Principes imperare, potentes Terra administrare justitiam (& in margine notatur cap. 8. Prov. v. 15. & 16.)*

CENSURA DD. DE PV T A T O R V M.

393 **C** *Um solus Spiritus Dei locutus fuerit per Scripturas, hac propositio, qua inducit SS. Virginem dicentem de se, quod ipsa dixerit Proverbiorum 8. Per me Reges regnant, &c. Falsa est, & temeraria, & verbo Dei contraria.*

CENSURA SV P P O S I T I T I A.

394 **C** *Um perspicuum sit verba cap. 8. Proverbiorum de sola Sapientia increata vel Incarnata juxta SS. Patrum unanimem consensum ad litteram esse intelligenda, & declaraverit Author in Libro pag. 61. Deum ad litteram in eo capite de Verbo incarnato, & SS. ejus Matre locutum fuisse: Hac Propositio, qua inducit SS. Virginem dicentem de se, quod ipsa dixerit Proverbiorum 8. per me Reges regnant, &c. falsa est, & temeraria. art: 9.*

CONCERT. XIV.

*SV P E R P R O P O S I T I O N E M C O N F I -
xam in hoc Articulo 13.*

395 **P** *Proponuntur Examini. 1. Discordia inter Versione Gallicam & Exemplar Matritense, cum Originali Textu confo. me. 2. Legitima U. Authoris intelligentia in pro-*

positione confixa. 3. Consonantia Notaræ propositiones alijs
SS. PP. & DD. doctrinis, similibusque vel idempticis revela-
tionibus privatis. 4. Vicia Censuræ. Circa 1. & 2. sit.

S. I.

OSTENDITVR DISCORDIA GALLICÆ
Traductionis ab Originali Textu; mensque legitima
V. Authoris in Propositione confixa.

796 **T**extus Originalis: Pues dize de si misma esta Divina
Reyna, y Señora, que por ella reynan los Reyes, y man-
dan los Principes, y los poderosos administran justicia.

797 Versio ex Hispano in latinum: Siquidem ait de semetip-
sa hæc Divina Domina & Regina, quod per eam Reges regnant, &
Principes imperant, & Potentes administrant justitiam.

798 Traductio ex Gallico in latinum, prout in articulo
Censuræ: Cum Divina illa Regina, loquendo de seipsa, dixerit, per
me Reges assumptos ad Thronum, & in illo servatos: per me ipsam
Principes imperare, potentes terræ administrare justitiam. (& in
margine notatur cap. 8. Prover. v. 15. & 16.)

799 Discordia liquet in multis. Etenim in primis, Textus
Originalis non ait, dixerit, sed de præsentis, dicit: valdeque dif-
tat vobis ab alio. Verbum dixerit refertur ad revelationem anti-
quam sive præteritam; verbum autem, dicit, indifferens est ut
verificetur, sive de revelatione publica Prover. 8. sive de revela-
tione privata, qua V. Abbatissæ diceret ipsa SS. Uirgo: Per me
Reges regnant, &c. Præterea, quanquam ipsa V. Author se-
ferret ad dictam revelationem publicam, adhuc ex terminis dis-
cordant: Cum ipsa dicat: ab hoc: Cum ipsa dixerit, sicut discordat
præsens à præterito.

800 Cæterum, originalis littera non ait: Per me Reges as-
sumptos ad Thronum, & in illo servatos, sed quod Domina dicit;
per eam Reges regnare, & Principes imperare: Que por ella
reynan los Reyes, y mandan los Principes: Quamvis igitur in sub-
stantia non discordent, à proprietate Versionis deviant, in tex-

Textus.

Vers. ex
Hispan. in
lat.

Trad. ex
Gallic. in
lat.

Discordia

Alia dis-
cordia.

tuque non reperiuntur verba illa, & in illa servatos; præterquã quod & ibi defecit verbum, regnant. Amplius insuper dicit Versio q: am textus, nam littera Originalis ait, quod per eam Reges regnant, & Traductor superaddit, assumptos ad Thronum & in eo servatos.

Alt. dis-
cordia.

801 Præterea, verba illa propositionis Gallicæ in latinum versa: *Per me Principes imperare, Potentes terræ administrare justitiam*, ut sic leguntur, sensum legitimum amittunt, ultra id quod non sic leguntur in Originali, ut videri potest. *Per me Principes imperare, Potentes terræ administrare justitiam*, nullo alio verbo superaddito, significare valet, quod per Virginem imperant Principes, Potentes terræ administrare justitiam, ita ut Imperium sit Principum erga Potentes, & confunditur sensus legitimus. Postmodum, id quod sub parenthesis collocatur, scilicet, (*Et in margine notatur, cap. 8. Prover. v. 15. & 16.*) quid ad nos, nec ad V. Abbatissam? In Originalibus quidem non inveniuntur citationes marginales, nec his eget littera Notatæ Propositionis. Etenim, quamvis nec in Libro Proverbiorum, nec in nullo alio Scripturæ Sacræ Libro inveniretur Notata propositio, vera esse posset. In quo implicat, quod SS. Virgo nunc revelet, & dicat: *Per me Reges regnāt, &c.* dum fieri potest, & credimus sic esse, quod Reges regnantes regnant intercessione Mariæ? Quanquam ergo propositio hæc: *Per me Reges regnant, &c.* non inveniretur in Scriptura Sacra, independentèr ab hoc dicere poterat SS. Virgo veritate constanti: *Per me Reges regnant, &c.*

Verit.
Prop.

Sens. legit.

802 Circa legitimum sensum V. Abbatissæ in propositione confixa, prout ad originale proprium restituta, duplici via possumus ambulare, scilicet, vel dicendo, clausulam illam solum fore revelationem privatam, absque ordine villo ad illam revelationem publicam Prover. 8. *Per me Reges regnant, &c.* vel dicendo, V. Authorem ad textum Proverbiorum se retulisse, sic intelligendo, quod in illis Proverbiorum verbis locuta est SS. Virgo, licet aliter intelligantur de Regina Cœlesti, ac de sapientia increata, vel Incarnata. Utroque modo defensibilis offertur propositio. Primo modo defensibilis apparet, latissima via non repugnantia ex parte dicti, & pia credibilitatis ex parte dicentis; secundo autem modo, doctrinis solidis egemus, de quibus in §. sequenti.

Nec.

803 Nec repugnat, inquit V. Mater 3. part. num. 14. per totam, eandem Scripturæ Sacræ clausulam duplicem habere sensum litteralem: quod mirabiliter explicat his Hispanicis verbis: *No ay dada que la Divina Sabiduria pudo en vnas mismas palabras comprehender ajustadamente muchos Misterios, y Sacramentos; y en vna palabra que habla, podemos entender dos cosas, como dize David, que las entendió sin equivotacion, ni repugnancia. Y esta es vna de las causas de la dificultad de la Sagrada Escritura, y necessaria, para que la obscuridad la hiziesse mas fecunda, y estimable, y llegassen los Fieles à tratarla con mayor humildad, atencion, y reverencia. Y el estar tan llena de Sacramentos, y Metaphoras fue, porque en este estílo, y palabras se pueden significar mejor muchos Misterios, sin violencia de los terminos mas propios.* Non igitur juxta legitimam V. Abbatissæ intelligentiam inconsonum erit defendere, verba illa Prover. 8. *Per me Reges regnant, &c.* litteraliter intelligi de sapientiâ increata vel Incarnata, & insimul litteraliter de SS. Virgine Maria. Consonat etiam num. 545. 1 part. De compatibilitate icidem vtriusque sensus loquemur infra.

§. II.

NONNVLLE SS. PP. & DD. AVTHORITATES, CONFIXÆ PROPOSITIONI FAVENTES, BREVITER ANNOTANTUR.

804 **D**upliciter exposita, albque litteræ violentia, propositione confixa; primo, scilicet, ita vt integra clausula intra terminos privatæ revelationis contineatur, dicente Sacratissima Virgine de præsentī: *Per me Reges regnant, per me Prin. ipes imperant, &c.* Secundo icidem, ita vt relata propositio ad Proverbiorum clausulam referatur: de primo sensu & significatione ex vi terminorum, nec occurrit repugnantia, nec liquet falsitas. De secundo autem sensu, in quo à Censuris sumitur propositio, & tanquam falsa, reneraria, & verbo Dei contraria calculatur, auctoritatibus SS. opus habemus, vt in earum splendoribus, veritas aut falsitas Notatæ propositionis liquefiat.

Duplex sensus literalis.

Myst. Civ. Dei, 3. p.

gill. 1. 1. 1. 1.

Duplex sens. prop.

- S. August.** 805. Sit in primis S. Augustinus lib. 2. de Genes. ad litterā cap. 2. ubi ait: *Quisquīs voluerit omnia quae dicta sunt, secundum litteram accipere, id est, non aliter intelligere quam littera sonat, & potuerit evitare blasphemias, & omnia congruentia Fidei Catholicae predicare, non solum ei non est invidendum, sed praecipuus multumque laudabilis intellectus habendus est.* Adverte. Cum hoc comparatur ut sub eadem littera & sensus literalis & mysticus, ex intentione Spiritus S. veniat accipiendus. Idē Hom. 4. Assumpt. sic ait: *Quaedam autem sic commendat Spiritus Sanctus, ut pariter litteram, & mysterium intellectum insinuet, ut in transitu maris rubri, Mariana Caesitii, & Tabernaculo Dei, &c.* Quanquam igitur verba illa Proverb. 8. *Per me Reges regnant, &c.* de sapientia increata vel Incarnata literaliter loquantur, hoc nihil obest, ut etiam de SS. Virgine Maria quaeant intelligi, & tanquam de ipsa dicta ex intentione Spiritus Sancti revelari.
- S. Bernardus.** 806. S. Bernardus Serm. in Salve: *De hac, & ob hanc, & propter hanc omnis Scriptura facta est.* S. Bonaventura in Exam. *Mira dicuntur de Maria in Scripturis. Et quod dicunt aliqui, quare ita pauca dicuntur de B. Virgine? Nihil est, quia multa dicuntur de ea, quoniam ubique de ipsa.* S. Ildephonus Serm. de Assumpt. Virginis: *Ecce ad quam omnia enigmata concurrunt Scripturarum.* S. Germanus in Nativit. Mariæ: *Salve Veteris, Novique Testamenti si illum.* Idem Orat. de Praesent. *Maria est speculum omnium Prophetarum.* S. Hieronymus Serm. de Assumpt. *Ecce Mariam a Prophetis prenunciatam; a Patriarchis in enigmatibus praesignatam.* Andreas Cretensis Orat. de Annunt. *Ecce summam de qua clamant Oracula Prophetarum.* Fulbertus Carnotensis Serm. de Nativ. Virg. *Hac est in qua Prophetarum panduntur bacina.* His inspectis auctoritatibus, aliisque infra videndis, quid mirum quod in Libro Proverbiorum ad litteram, seu, quod idem reputo, juxta intentionem Spiritus Sancti loquatur de SS. Virgine, si ubique de ipsa, & omnis Scriptura propter ipsam? Nec argumentum obijcibile de duplici sensu literali locum habet, de quo S. 3. hujus Concert.
- S. Ambr.** 807. S. Ambrosius, exponens verba illa Proverb. 8. *Dominus possedit me in initio viarum suarum,* ait non in SS. Virginis: *Dominus creavit me in initio viarum suarum.* Hoc applicatione non eget.

808 S. Antoninus, Archiepiscopus Florent. Serm. 3. de Concept. inquit: *Inter cetera autem, Angeli Sancti aspicientes in Verbum, revelatum fuit eis Mysterium Incarnationis cum suis circumstantijs; & quod Virgo hæc Sanctissima Mater ejus esset.* Nunc notanda. Et sic antequam essent abyssi, id est, creatura in sua distinctione & ultima perfectione Ego (scilicet, Dei Mater) concepta eram, &c. Unde Job 38. dicitur: *Vbi eras, cum me laudarent Astra Martina (id est Angeli) & jubilarent omnes Filij Dei?* Ex quo sic: sicut verba illa, *Per me Reges regnant, &c.* literalitèr intelliguntur de sapientia increata vel incarnata, sic & alia ejusdem capituli, *Nondum erant abyssi & ego jam concepta eram, &c.* sed juxta relatam S. Atonini sententiam, verba illa, *Nondum erant abyssi, &c.* leguntur nomine SS. Virginis: Ergo, &c.

S. Antoni
nus.

Job. 38.

809 Seraphicus Doctor, Serm. 3. B. Mariæ: *Nam sicut in capite sunt omnes sensus, sed in alijs partibus corporis tantum est sensus tactus: sic Domina nostra omnia habuit Dei dona, quæ in alijs alijs sunt divisa.* Unde dicitur Eccles. 24. *In plenitudine Sanctorum detentio mea.* Et est sensus: *Totum teno in plenitudine, quod alijs Sancti tenent per partes.* Nam (inquit Hieronymus Epist. 10. de Assumpt.) *cæteris per partes datur gratia, sed in Mariam tota se infudit plenitudo gratiæ.* Argumentum sumitur ex illis verbis Ecclesiastici, *vbi SS. Virgo introducitur loquens & dicens: In plenitudine Sanctorum detentio mea;* sed similiter in propositione confixa introducitur in illis verbis, *Per me Reges regnant, &c.* & aliàs in vtraq; clausula literalitèr loquitur de sapientia increata vel incarnata: Ergo, &c.

S. Dona-
renti.

S. Hiero-
nym.

810 S. Andreas Crethensis, de quo sup. num. Orat. 2. in Sanctam Deiparæ Nativitatem, in Biblioth. Virginali tom. 2. fol. 788. col. 2. sub lit. D. sic salutatur Cæli Reginam: *Gaude Virga Aaron; Radix Jesse; Sceptrum David; Regale indumentum; Corona gratiarum; sanctitatis bractæa; totius prophetiæ perspicua plenitudo; inspirata à Deo veritatis & scripturarum Acrostichis, &c.* Et paucis interjectis, penè innumera Scripturæ sacræ testimonia de SS. Virgine intellecta recenset. Sufficit autem nobis ut assumpta Notaturæ propositionis sententia de SS. Virgine sine violentia valeat intelligi. *Acrostichis* (juxta thesaurum Magnum linguæ latinæ, tom. 1. lit. A.) idem valet, ac *adjunctum*, sive *connexum*: dum ergo SS. Virgo *Scripturarum Acrostichis* vocatur,

Andreas
Crethens.

Theaur.
lingua
latinæ.

quasi connexa vel adjuncta Scripturæ Sacræ defenditur.

S. Birgitta

811 S. Birgitta tom. 2 Revelat. Serm. Angelico cap. 1. circa finem ait sic: *O Maria Virgo Purissima, & fecundissima Mater, hoc ipsum tu es. Sic namque & talis ab aeterno Divino aspectui increata assististi, ac deinde de supradictis tam puris & claris elementis, materiam tui benedicti corporis habuisti. Talis utique coram Deo ante creationem tuam increata assistebas, qualis postmodum effecti meruisti: & ideo à principio omnia creanda in Dei conspectu ad ejus maximum gaudium plurimum excellebas.* Consimiliter loquitur lib. 3. cap. 8. ubi introducitur Cœli Regina hæc dicens: *Ego sum illa que ab aeterno in Charitate Dei fui, &c.* Hæc consonant videntur Proverbiorum verbis: *Ab aeterno ordinata sum, &c.* hocque semel admissio, eadem adest difficultas sicut in propositione confixa: vel potius: sicut ibi non est difficultas, neque hic.

Ead. lib. 3

S. Magd.
de Pazzis

812 S. Maria Magdalena de Pazzis lib. 7. divinarum intelligentiarum cap. 21. num. 2. expressius ad intentum ait sic: *Illate Domine obtulit, quæ in omni opere tuo semper tecum existit. Nondum erant abyssi (loquens Virgo Maria) & ego jam concepta eram; quando preparabat Cœlos, aderam: cum eo eram cuncta componens, (Nunc exponit) vel in idea tua prius quam in mundo eam creares, &c.* Sed illa verba, *Nondum erant Abyssi, &c.* literaliter intelliguntur de sapientia increata vel Incarnata, & etiam hic in Persona Virginis dicta referuntur: quanquam igitur & illa alia: *Per me Reges regnant, &c.* De sapientia increata vel Incarnata: literaliter intelligantur, etiam Purissimæ Reginæ adaptari valebunt, & quasi ab ea dicta recenseri.

Nicol. Lyrenf.

813 Insignis Sacri textus Expositor Nicolaus de Lyra, exponens sententiam Ecclesiastici 24. v. 5. *Ego ex ore Altissimi prodixi primogenita ante omnem creaturam;* & v. 14. *Ab initio & ante secula creata sum, &c.* tum de sapientia increata, tum & de Ecclesia insinuat intelligenda: quod ergo de increata sapientia literaliter legatur non impedit, ut etiam in alio sensu possint exponi, sicut & de facto S. Bernardinus Senensis Serm. 51. cap. 4. cui aditipulatur Andreas Cretensis de SS. Virgine Maria legerunt sic: *Ante omnem creaturam in mente Dei prædestinata fuisti, ut Deum ipsum hominem procreasses, &c.*

Andreas
Cretensf.

Hugo Car.

814 Hugo Cardinalis, exponens verba illa de SS. Virgine: *Et in Hierusalem potestas mea,* ait sic: *Et nunc demum addit: & in*

Hierusalem potestas mea imperandi, & facienti quod volo, & quos volo introducendi, &c.

815 Pelbartus lib. 1 part. 1. art. 3. cap. 1. inquit: *Beata Virgo Maria ait: Ego ex ore Altissimi prodixi, id est, per Altissimi sapientiam oriunda sui primogenita ante omnem creaturam, scilicet dignitate. Ego feci, ut oriretur lumen inefficiens, scilicet Gloria confirmata, scilicet per fidem Incarnationis ex me facienda, &c. Quid clarius?*

Pelbartus

816 Petrus Galatinus lib. 7. de Arcanis cap. 5. ait: *Propheta enim videns in spiritu, Matrem Mesie dicturam: Magnificat anima mea Dominum, &c. ante dicta verba in persona ejus protulit dicens: Gaudens gaudebo in Domino, &c. Non igitur repugnat, quamplura dixisse Prophetas nomine Mariæ; sed hoc posita talia dicta litteraliter de Virgine Maria intelligenda sunt ex intentione Spiritus Sancti, & ex mente prophetantis, ut ex le patet: Ergo, &c.*

Petr. Galatinus.

817 Offana Minorita, Serm. 55. part. merid. inquit: *Maria vero Sagena fuit totum hoc occupans & amplexens: unde ait: Cirum Cæli circuiti sola. Et ante dixerat Ser. 54. ejusdem part. merid. Maria figurabatur in prædicta Rachel, qua cum Jacob, ea ejus obes agens sic ait: Cum eo eram cuncta componens, &c. Satis igitur commune est, Mariam Virginem loqui dictis Proverbiorum & Sapientie clausalibus.*

Offan. Minorit.

818 Insignis Canisius, de Maria Deipara lib. 1. cap. 2. fol. 9. col. 1. inquit: *Probabiliter affirmat Rupertus, totum Cantorum Librum sic esse conscriptum, ut præcipua Dei Sponsa Maria, qua ille nihil habet Charius, sibi que conjunctius, in eo vel maxime ab amatore divino Deoque ipso depingatur, imò quadam illic ejus esse generis, ut ad Ecclesiam & personam aliam nisi Mariam, vix possint accommodari.*

Canisius.

819 Idem, lib. 1. cap. 10. fol. 58. col. 2. ait: *Et si enim summa & aterna sapientia Christus est, cui verba illa Proverb. 8. Dominus possedit me, &c. primum & præcipue competunt, nihil tamè prohibet, quominus eadem secundo ad Matrem Domini referantur. Et paulò infra: Quo circa nimium vanus & virulentus fuit Lutherus, cum pro mero mendatio & in Deum blasphemia deputavit, supradictam Epistolam, Dominus possedit me, &c. quæ Christo maxime competit, ad Mariam referri & applicari.*

Idem.

Idem. 820 *Idem*, lib. 5. cap. 1. fol. 436. col. 1. in fin. *Verum de his Mariæ affectibus, quos Liber Canticorum sub Sponsa dilectæ & diligentis specie nobis mirifice considerandos proponit, alibi non pauca protulimus, ideo, &c.*

Idem. 821 *Idem*, eodem lib 5. cap. 6. fol. 468. col. 1. *Agnosco sanè querulosos murmuratores, Seditarios scilicèt, qui dicunt, multa hoc die legi & cantari publicè in Ecclesia, quæ parum aut nihil ad rem faciant & incommodè ad Deiparam referantur. Reprehendunt autem peculiaritèr, hoc die Assumptionis, nonnulla Deiparæ tribui, & in ejus laude publicè decantari ex Lib. Ecclesiastici, quæ alioquin de Sapientia æterna dicantur atque intelligàtur. Hinc verba cabilosi Lutheri: Coactè & Epistolam huc torserunt, quæ divinæ sapientiæ tantum competit, scilicèt Christo. Quod autè Mariæ Deiparæ hæc tribuitur, merum mendatium, & in Deum blasphemia est: Respondemus autem, ait Cavilsius, ad Sacras Literas rectè tractandas, in primis observari oportere, quod in illis vnus ac idem locus, sensus diversos frequentèr admittat, ut loquitur Augustinus lib. 3. de Doctrina Christiana, cap. 27.*

S. August.

Albert. Magn.

822 Albertus Magnus in Biblioth. B. Virginis Mariæ, (apud Bibliothecam Virginalem, tom. 1. fol. 482. col. 1.) ad Librum Proverbiorum deveniens, inquit: *Prov. 7. Dixi sapientia, id est, Maria, soror mea es, & prudentiam, &c.* ibique profequitur, quamplura hujus Libri Proverbiorum referens ad Mariam.

Archæg. Gianus.

823 Archangelus Giannus, omni eruditione, pietate, ac devotione insignis, ex Sacro Ordine Servorum B. Mariæ Virginis, in Bibliotheca Virginali, tom. 3. fol. 592. exponens de Sanctissima Virgine verba illa: *Ab æterno oratata sum, &c.* inquit: *Verum ista non intelliguntur, quod Virgo Maria reatitèr fuerit cum Deo, quando preparabat Cælos, quantum ad corpus & animam, sicut erat cum Filio in mundo isto, sed intelliguntur quando ista fiebant, quod Virgo Maria erat in mente divina, &c.*

Alanus de Rupis.

824 Alanus Intulensis, sivè de Intulis, vel de Rupis, natione Teutonicus, qui in Schola Parisiensi Doctor universalis meruit appellari, inter alios Librum composuit, cui titulus: *De Beata Virgine Maria Cantica Canticorum elucidatio*, & sic incipit in prologo: *Qui elucidant me, vitam æternam habebunt, id intel-*

ligens de SS. Virgine, cum etiam revera de Divina Sapientia litteraliter intelligatur, &c.

825 Alphonsus ab Orozco, Augustinianus, virtutibus & litteris præclarus, etiam Librum composuit sub hoc titulo: *Incipiunt nonnullæ annotationes in Cantica Canticorum, Deiparæ Mariæ Virginis Festivitatis accommodatæ.* Vid. in Bibliotheca Virginali tom. 1. à fol. 761.

Alphons.
Orozco.

826 Ioannes Baptista Cancellorus in apparatu ad Annales Marianos, num. 3. ait sic: *Vetus illud de Sapientia Divina Salomonis elogium, quo eam ex æternitate genitam, ipsique rerum Authori cognam predicat, merito ad commendandam Virginem Deiparam, ante omnia tempora electam, usurpare solet Ecclesia; quod omnium Molitor Deus, antequam Orbem conderet, Mariam mente conceperit, atque præsentem sibi fuit contemplatus instar mundi nobilioris, quem teste Bernardo, Serm. de B. Virgine, in iusticia & sanctitate fundavit; ut propterea S. Augustinus Serm. de Annunt. ejusdem molitionem appellare non dubitavit, Opus æterni consilij, quo veteris Virginis destinabatur jam tunc in Sacrarium Divinitatis. Ecce quomodo Sacræ propositiones de Sapientia increata alias litteraliter intellectu, etiam de SS. Virgine queunt intelligi.*

Cancellot.
Prov. 8.

S. Bernar

S. August.

827 Idem in eodem apparatu ad Annales Marianos à n. 18. vsque ad 40. plurimas exponit Scripturæ Sacræ propositiones, præcipuè Veteris Testamenti, de SS. Virg. loquentes: videantur ibi, singulariter num. 32. vbi Salomonis Oracula juxta mentem SS. PP. de Maria proponuntur intellecta; aliaque similia videnda parantur ad annum Virginis 50. num. 3. fol. 390.

Cancellot.

828 Idem ad annum Virg. 103. post Assumpt. ann. 31. n. 2. fol. 640. circa finem: *Præterea, cum Minerva credita ab Ethnicis sapientiæ Dea, ne committi quid decet, Virginem Matrem verè sapientium Magistram, aut Verbum illud Æternum, quod in principio fuisse apud Deum scribit Ioannes, diciturque merito Sapientia Patris; à Domino, ut ait Salomon Proverb. 8. Initio viarum suarum possessa Hoc à Deo se ipsum intelligente genitum Verbum, ejusdem cum Patre substantiæ, Ortho loxi credimus & fatemur; atque à Maria semper Virgine conceptum, &c. Et paulò post: Detorqueant hæc omnia Sacri DD. ad Deiparam Virginem; cui & per alegoriam accommodant, quocunque sensus ad litteram alio esse deductos oportuit. Imò Ecclesia cum Virginis votibus, Festasque memorias recolat,*

Idem:

sive conceptam, sive natam commemoret, eadem in sacris legenda proponit elogia, quibus Salomon divinam sapientiam, humanis adumbratam coloribus, nobis ob oculos ponit. Itaque colligere hinc licet, quantum excellentiæ ad Mariam Deiparam fiat accessio, dum Ecclesia in: versa suffragio asciscit sibi sapientiæ laudes, &c. Nihil opus est superaddere.

Nota.

829 Vidistis igitur, Censores, quos SS. PP. & DD. auctoritatibus comprobatur, in illis Prov. vocibus, sub Nota repositis, haud solum de sapientia increata vel Incarnata, quin & de SS. Virgine Maria proculdubio & sæpè sæpius sine violentia literæ legantur. Omissi, sicut & alibi, super quamlibet auctoritatem argumentum præmissis & consequentiæ formalibus cōstruere, tūm quoniam studeo brevitati; tūm etiam quoniam nec necessum judicavi. Nunc superest, Notas Censuræ vestræ ad examen vocare, quod & in §. sequenti.

§. III.

VTRIVSQUE CENSURÆ VITIA MANIFESTANTUR, & convelluntur.

Resum.
Prop. cō-
fixa.

830 **C**onfixa propositio ait sic: *Cum Divina illa Regina loquendo de se ipsa dixerit: Per me Reges regnant, &c.* Vos autem, Deputati Parisienses, dicitis, hanc propositionem esse falsam, temerariam & verbo Dei contrariam, quoniam solus Spiritus Dei locus est per scripturas, & in relata propositione introducit loquens Sanctissima Virgo, quasi ipsa dixerit. Prov. 8 *Per me Reges regnant, &c.* Vidimus in textu, Venerabilem Authorem nihil de citatione Proverbiorum adnotasse, cum citationes marginales non à V. Abbatissa, sed ab alio sint positæ, & nec in inscriptis Originalibus inveniuntur Littera textus solū inquit, Mariam dicere: *Per me Reges regnant*, & hoc quidē verum est sicut & esse Regum Regioam, quatenus in SS. Patribus haud semel sic elogiatur. Posito igitur, clausulam originale in tra terminos revelationis privatæ contineri, absque ordine ad revelationem publicam Prov. 8. v 15. Stabilito itidem, significatum relatæ propositionis non repugnare, dicente Divo Ber-

nar-

nardo: *Nihil nos Deus habere voluit quod per Maria manus non transiret, sequitur & Reges reguare per Mariam, &c. & ex hac parte, vt diximus, finita est difficultas.*

S. Bernar.

831 Quoniam verò & si SS. Virgo loquens intelligatur in illis Prov. verbis: *Per me Reges regnant, &c.* nihil falsum, nihil vè temerarium, aut Verbo Dei contrarium, inspectis authoritatibus §. antecedenti transcriptis, invenimus, super rationes & qualificationes Censuræ vestræ. descendamus ad singulare certamen.

832 Dicitis, quod solus Spiritus Dei locutus est per scripturas. Hoc & nos dicimus, sed quid inde? Solus Spiritus Dei locutus est per scripturas: ergo nulla persona humana intelligi valet loquens in scripturis? Non tenet. Solus Spiritus Dei loquitur in scripturis: Ergo in illis verbis, *Magnificat anima mea Dominum*, non potest intelligi loquens SS. Virgo Maria? Nullus dicet. Loquitur SS. Virgo Maria, non ex se, sed ex Spiritu Dei: *Non estis vos qui loquimini*, dicebat Christus, *sed Spiritus Patris vestri qui loquitur in vobis.* Num ex hoc sequitur, Apostolos & Martyres non esse locutos, quoniam Spiritus Dei loquebatur in illis? Loquebantur ipsi, & de ipsis literaliter intelligebatur id quod loquebantur, quamvis eorum verba alioqui forent nō sua, sed Spiritus Dei, qui loquebatur in eis. Spiritus Dei loquebatur in Sanctis Martyribus arguentibus cum Tyranis, iuxta illud: *Cum steteritis ante Reges & principes, nolite cogitare quomodo aut quod loquamini, dabitur enim vobis in illa hora quid loquamini.* Hoc sic est; verum sequitur ex eo, quod non potest intelligi loquens S. Laurentius in illis verbis: *Assatum est jam, versa & manduca, nam facultates Ecclesie, &c.* nec talis propositio intelligetur de S. Laurentio, quoniam non ipse, sed Spiritus Dei erat qui loquebatur in eo.

Luce 1.

Math. 10.

Ibid.

Ecclesia
in Off. S.
Laurent.

833 Veniamus nunc ad propositionem vestrā, Deputati Censores: Dicitis sic: *Cum solus Spiritus Dei locutus fuerit per scripturas, hęc propositio quę inducit SS. Virginem dicentem de se, quod ipsa dixerit. Prov. 8. Per me Reges regnant, falsa est, &c.* Si verum foret argumentum vestrum, dixi jam quod in nulla scripturę clausula introduci poterat loquens SS. Virgo Maria, quia in omnibus scripturę clausulis loquitur Spiritus Dei. Quomodo autem solus Spiritus Dei loquatur, nisi modo nuper relato,

Cens. Deput.

pro-

prorsus ignoramus. Sciebant S. Augustinus, S. Hieronymus, S. Bernardus, S. Gregorius, S. Birgitta, S. Magdalena de Pazzis, & alij quos supra retulimus, Spiritum Dei loqui in scripturis Sanctis; sed hoc non obstanti in quamplurimis scripturæ clausulis loquentem intelligebant SS. Virginem ex intentione Spiritus Sancti: argumentum ergo vestrum non tenet: solus Spiritus Dei loquitur in scripturis: SS. igitur Virgo Maria non valet intelligi loquens in vlla clausula scripturæ. Præterea, ex eo ipso quod solus Spiritus Dei loquatur in scripturis, potius sequitur quod clausulæ scripturæ loquantur de SS. Virgine Maria, quæ Sponsa est Spiritus Sancti, & nihil mirum quod Sponsus nonnunquam de Sponsa loquatur. Nec obest, quod in propositione illa, *Per me Reges regnant*, haud expressè nominetur SS.

Isaia 63.
v. 3.

Virgo Maria: Etenim nec in illa Isaia clausula: *Torcular calcavi solus*, expressè nominatur Christus, & tamen dubitare non valet, quod in ea loquatur Christus. Ex hoc augetur vis argumenti nostri: ideo dicitis, Notatam propositionem esse falsam, quia in illa, prout in Libro Proverb. reperitur, non nominatur Virgo Maria, & solus Spiritus Dei loquitur in illa propositione; sed etiam in propositione Isaia, *Torcular calcavi solus*, prout in Sacra Pagina reperitur, non expressè nominatur Christus, & aliàs solus Spiritus Dei loquitur in tali propositione: si quis ergo fitmaret, Christum dicere de se ipso, *Torcular calcavi solus*, hæc propositio falsa esset, temeraria, & Verbo Dei contrariat Vos ipsi iudicatè, vel imò jam iudicatum est, consequentiam non sequi: quamvis ergo in illa propositione: *Per me Reges regnant*, non expressè nominetur Virgo Maria, non ideo, &c.

834. Loquamur jam cum Authoribus Supposititiæ Censuræ; hi enim super propositionem confixam aliter ac Deputati locuti sunt. Ajant sic: *Cum perspicuum sit, verba capituli 8. Proverbiarum de sola sapientia increata, vel incarnata; juxta SS. Patrum unanimem consensum ad litteram esse intelligenda; & declaraverit Author in Libro pag. 61. Deum ad litteram in eo capite de Verbo Incarnato, & SS. ejus Matre locutum fuisse: Hac propositio quæ in lucia: SS. Virginem dicentem de se, quod ipsa dixerit. Prov. 8. Per me Reges regnant, &c. falsa est, &c. Dicitis, perspicuum esse juxta unanimem SS. Patrum consensum, relata Proverb. verba solum ad litteram intelligi de sapientia increata vel incarnata.*

Cens. Sup.
positi...

Vnanimis SS. Patrum consensus solum dicit, talia verba literaliter intelligi de sapientia increata vel Incarnata; quod autem de sola sapientia increata vel Incarnata literaliter intelligentur, nescimus vbi sit SS. Patrum consensus. Nullum S. Patrem citastis, & vnanimem SS. P. consensum allegastis. Aliud quidem est, vnanimem SS. PP. consensum asserere, dicta verba literaliter intelligi de Sapientia Divina; & aliud, literaliter intelligi de sola Sapientia Divina: primum, verum est; secundum, non sic. Sensus literalis ille dicitur, qui immediatè significatur per voces: sed cum istæ dupliciter possint significare, vel illud ad quod significandum primario impolstitæ sunt, quod contingit in acceptione propria; vel illud ad quod significandum per quandam translationem assumuntur; vt in Parabolis, tropicis locutionibus, & factis propheticis: Inde fit sensum litteralem duplicem esse, vel proprium, vel figuratum, quem metaphoricum dicunt. Exemplum vtriusque est in hac voce, *Agnus*, quæ propriè significat animal, translaturè verò hominem mansuetum & mittem. Ex qua notatione consurgit prima divisio sensus Sacræ Scripturæ in litteralem proprium, & litteralem metaphoricum, vtrunque ortum ex significatione immediata vocum. Sic insignis Magister Bonaventura Ponz in Academia Cæsaraugustana Scripturæ Sacræ Moderator, in opusc. instit. concionat. præ-lud. de sensibus Sacræ Paginæ, fol. 5.

Sens. Scrip
Sacr.

Sens. lit-
teral.

M. Ponz.

835 Sensus litterali sic intellecto, facilitè convincimur, vt idem textus sacer duplicem vel amplius possit habere sensum litteralem, quod & confirmatum vidimus: nam Deuteron. 25. dicitur: *Non alligabis vs bovi trituranti*; vbi significatum vocis est ipsum animal: & 1. Chorint. 9. vsurpans Apostolus illa verba dicit: *Nomine bovis triturantis significare Prædicatores Præ-terea*, quod hoc sit proprium Sacræ Scripturæ, optimè probat Angelicus Doctor dicendo: *Subesse Dei potestati, non solum vi ipsius vocibus ad significandas res, quol etiam homines sacre possunt; sed etiam, quol homines non faciunt, creare aliquas res, quæ ex primaria intentione alias significant*: vt clarè patet ex eo, quod Deus duos filios dedit Abraham, non solum vt filij illius essent, sed etiã vt significarent duos futuros populos, Judaicum scilicèt & Gentilem, vel duas congregationes, Synagogam scilicèt & Ecclesiã. Ecce mirabilem fecunditatem Scripturæ Sacræ. Hoc ipsum

Deut. 25.

Angel. D.
ap. Ponz
relat.

alijs exemplaribus Veteris Testamenti in Novo resumpris confirmare possemus.

S. Epiphā 836 Coadjubar S. Epiphanius lib. Anchorat. vbi ait: *Consideremus itaque virtutem scripturæ, vt ne fiat nobis littera, mors. Littera enim occidit. Spiritus autem vivificat. Accipiamus spiritum, vt ex littera vilitatem accipiamus. Non littera occidit, in littera est vita. Occidit autem imprudentèr ad litteram accedentem, & non habentem spiritum interpretantem, qui litteram aperit, & quod in ipsa est, revelat* Non igitur sic accipienda est littera Sacra, vt vnico sensu, etsi litterali, tota fecunditas exhauriatur.

Cayetanus 837 Nec semper textus sacer accipitur iuxta primarium & principale sensum litteralem, quod bene notavit Eminentissimus Cayetanus in Evang. Ioann. cap. 19. vbi sic ait: *Hinc apparent duo, alterum est, quod non semper Apostoli viuuntur Scriptura Sacra secundum sensum litteralem, sed quandoque secundum sensum mysticum. Alterum est, quod aliquis sensus mysticus spectat ad impletionem Scripturæ ex intentione proculdubio Spiritus sancti; alioquin nunquam dixisset Ioannes, vt Scriptura impleretur, loquès de sensu mystico. Aspiciate, docti Censores, quousque perveniant sensus non violenti Scripturæ Divinæ! Observandum insuper, sensum ex intentione Spiritus Sancti comprobatum, iuxta nonnullorum intelligentiam vocari litteralem.*

Cartagen. 838 A miserabili Hærisiarca Buzero prorsus deviemur, qui, teste Cartagena tom. 3. Homil. 1. de Assumpt. Scandalum passus est, videns in Ecclesia Catholica, Assumptioni SS. Virginis adaptari Evangelium Sacrum quod hodie in eadem Festivitate canit Ecclesia, & spiritu diabolico indutus, in hæc verba prorupit: *Bone Deus, quam miserè torta est hæc lectio, vt Assumptioni Divæ Virginis Christi Matris responderet!* Oppositum sequamur. *Deipara est objectum, in quod Scriptura Sacra collimat, vt latissimè probat Eruditus P. Vega in Theologia Mariana Palestra 32. Certam. 5. per totum, idque roborat multis SS. PP. auctoritatibus: Et num. 938. defendit, quod omnia ornamenta & attributa, quæ à Scriptura Christo Domino conferuntur, etiam Beate Virgini adaptantur.*

839 Vidistis igitur, o Censores, quam longè sit ab vnanimi consensu SS. PP. ea quæ de Christo Domino, vel de Sapientia Incarnata litteraliter dicuntur, non posse de Sanctissima

Virgine juxta verum sensum intelligi & explicari. Sanctorum Patrum autoritatibus locuti sumus; quapropter usurpari nobis liceat dictū Cayetani to. 3. opulc. trac. 15. vbi ait: *Cur itaque accusor sequens Beatissimum Hieronymum? Accusando siquidem in istis me, accusant Sanctum Hieronymum, qui est principalis Author.*

Cayetanus

840 Præterea, si dixeritis; solum id in vestra Censura negari, quod verba illa: *Per me Reges regnant, &c.* de SS. Virgine Maria litteraliter queant intelligi, cum alias de Sapiëntia increata vel Incarnata litteraliter intelligantur; quapropter nõ de quacunque intelligentia, sed de intelligentia litterali loquitur Censura vestra. Restat in primis vt probeatis, V. Abbatissam expressè dicere, relata Proverbiorum verba de Cœlesti Regina litteraliter loqui. Hoc non dicit in propositione confixa, vt de se patet, imò V. Author locum Proverbiorum ibi non citavit: vt ex se liquet, citationes marginales ab ipsa non possitas, non fore ipsi conscribendas. Deinde neque id affirmat loco à vobis citato, scilicet pag 61. nullibi igitur id affirmare videtur. Suadetur minor, nam pag. 61. correspondet num. 54. sed in hoc numero, vt ex littera patet, non loquitur de vers. 15. cap. 8. Proverb. vbi sunt illa verba, *Per me Reges regnant, &c.* sed de alijs ejusdem capituli versiculis à vers. 22. vsque ad 31.: si in rigore igitur loquamur, de singulari illa propositione: *Per me Reges regnant, &c.* nunquam dixit V. Abbatissa, de SS. Virgine Maria litteraliter usurpari.

Arg. elud.

Prov. 8.

841 Postmodum, quanquã sic id foret, quod V. Author diceret, quod non dixit, relata Proverbiorum verba de Regina Matre litteraliter intelligi; vbi erat tanta falsitas? Ubi tantus error? Ubi tanta temeritas? Vidimus duplicem esse sensum litteralem; vidimus itidem, tot tantosque Doctores illa & alia Scripturæ verba: eidem SS. Virgini applicasse: si igitur in vero sensu id fecerunt: non est ergo falsum, nec erroneum, nec temerarium, nec Verbo Dei contrarium, quod ipsi dixerunt affirmare. Præterea, & ipsa V. Author efficaci ratione, quam supra retulimus n. 803. devictâ reddit difficultatem circa duplicem sensum litteralem in vnico textu absque discordia compositum Proderunt insuper ad hoc ipsum nonnullæ ex multis supra transcriptis SS. PP. & DD. autoritatibus a num. 805. & num. 826.

ARTIC. XIV.

CENSURÆ DD. DE PV T A T O R V M
Parisiensium.

842 **P**ag. 372. num. 330. *Altissimi potens brachium cepit tunc in illâ operari nova Prodigia, ultra quam homines cogitare possunt. Primum omninò insolitum istud fuit. Demandata est Angelorum multitudo præter numerum, qui tollerent in Cæli Empiricum corpus simul & animam illius, quæ electa fuerat in Matrem Verbi æterni; & Principes Beati illic obtemperantes susceperunt amabilem hanc Infantem de manibus matris ipsius Annæ; & solemnem instituerunt procedendi pompam.*

843 **P**ag. 433. *Sapè assumebatur secundum corpus in Cælum, volente Deo, per Ministerium Angelorum.*

CENSURA DD. DE PV T A T O R V M.

844 **H**æc propositio falsa est, temeraria, erronea, & Doctrinæ communi SS. Patrum, & Ecclesiæ contraria.

CENSURA SV P P O S I T I T I A.

845 **H**æc Propositiones falsæ sunt; temerariæ, & contrariæ Verbo Dei. Joan. cap. 14. v. 2. *Vado parare vobis locum.* Hebr. cap. 6. v. 19. & 20. *Spem habemus incedentem vique ad interiora velaminis, vbi Præcursor pro nobis introiit Iesus. c. 10. v. 19. Habentes Fiduciam in introitu Sanctorum in sanguine Christi, quam initiavit nobis viam novam.* In Libello Censuræ Supposititiæ hic est Articulus 10.

CONCERT. XV.

SVPER PROPOSITIONEM CONFIRMAM in hoc Articulo 14.

846 **E**XAMINANDA, sicut & in alijs Concertationibus.
 1. Discordia, sive convenientia Versionis Gallicæ cum Exemplari Matritensi. 2. Intelligentia vera V. Abbatissæ in propositione Notata. 3. Non repugnantia objecti affirmati in propositione confixa, & pia credibilitas V. Abbatissæ debita, id affirmanti. 4. Duplex alicujus momenti dissolvitur argumentum. 5. Virginem fuisse elevatam ad Altissimi Thronum, credibile fiet. 6. Redarguentur Centores.

§. I.

DISCORDIA VERSIONIS GALLICÆ cum Exemplari Matritensi, & legitimus sensus Notatæ Propositionis.

847 **T**extus Originalis juxta relatum Exemplar sic est: *El brazo poderoso del Altissimo començò à obrar en ella nuevas maravillas sobre todo el pensamiento de los hombres; y la primera, y estupenda fue embiar innumerables Angeles, para que à la electa para Madre del Verbo Eterno la llevassen al Cielo Empirico en alma, y cuerpo, para lo que el señor disponia. Cumplieron este mandato los Santos Principes, y recibiendo a la Niña Maria de los brazos de su Madre Santa Ana, ordenaron una nueva, y solenne procesion, &c.*

Text. Orig

848 **V**ersio ex Hispano in latinum: *Potens Altissimi trahitum cepit in ea operari, id est in Maria, mirabilia nova super omnem hominum cogitatum; primum autem & stupendum fuit, innumerabiles mittere Angelos, ut electam Matrem Eterni Verbi levarent ad Cæum Empiricum, corpore & anima, ad id quod Dominus disponebat. Executi sunt Domini mandatum Principes Sancti, ac-*

Vers. ex Hispan. in latin.

cipientesque puellam Mariam ex brachijs Matris eius Sanctæ Anna, novam & solemnem ordinaverunt procedenti pompam, &c.

Vers. ex Gallico in latin.

849 Versio ex Gallico in latinum, prout in Artic. Censuræ. Potens Altissimi brachium cepit tunc in illa operari nova prodigia, ultra quam homines cogitare possunt. Primum omnino insolitum istud fuit Demaniata est Angelorum multitudo præter numerum, qui tollerent in Cælum Empireum corpus simul & animam illius, quæ electa fuerat in Matrem Verbi Aeterni; & Principes Beati illud obtemperantes susceperunt amabilem hanc Infantem de manibus ipsius Matris Anna; & solemnem instituerunt procedendi pompam, &c.

Discordia levis.

850 Quoad finem Articuli, ejusque Censuræ, parum aut nihil Textus Originalis & Versio Gallica discordare videntur.

Tex. Orig.

851 Secundæ propositionis Textus Hispanus: Muchas vezes por voluntad del Señor, y por manos de sus Angeles, era llevada corporalmente al Cielo Empireo.

Vers. ex Hispan. in latin.

852 Versio ex Hispano in latinum: Multoties per Domini voluntatem, & per manus Angelorum suorum portabatur corporaliter ad Cælum Empireum, &c.

Vers. ex Gallico in latin.

853 Versio ex Gallico in latinum, prout in Articulo: Sæpe assumebatur secundum corpus in Cælum, volente Deo, per Ministerium Angelorum, &c.

Concordia

854 Ne que hic apparet substantialis discordia, quoad finem principalem propositionis Notatæ. Etenim dicti substantia in eo sita est, quod SS. Virgo dum in carne mortali viveret, & ante execratam Mundi Redemptionem, sæpe fuit per manus Sanctorum Angelorum in Cælum elevata.

Legitimus sens.

855 Circa legitimum sensum V. Abbatissæ in propositionibus confixis sub hoc Articulo, nec dubitare licebit. Patemur enim, nec aliter ex littera textus defensabile, V. Matrem expressè dicere, sibi fuisse revelatum, Sacratissimam Cœli Reginam in Cælum fuisse elevatam corpore & anima, committantibus Angelis, aut literaliter per nianus SS. Angelorum. Quoniam autem Art. 5. egimus, de adoratione Angelorum Cœlestium Regina præstita in Altissimi Trhono, & de hac ultima circumstantia, scilicet, de elevatione SS. Virginis Mariae, quæ ad Trhonom Altissimi, ad præsentem Articulum dispositionem remittimus, etiam de hoc SS. PP. sententijs, quid sentiendum exagrabimus,

856 Præterea, quoniam Cœnorum dubitatio super assumptum Notatæ propositionis, prius venit in mentem V. Abbatissæ, in eodem Opere mirabilis Mylticæ Civitatis Dei solutio parata est. Etenim 1. part. num. 336. à lin. 12. quærit à SS. Virgine U. Author, quomodo intelligendum, quod fuerit in Cœlum elevata, dum Cœlum erat clausum &c. à Hispana verba: *Si me dais licencia, Señora mia, para que hable en tu. sra presencia, preguntare vna duda. Y la duda es: Como se entenderá, que por mano de los santos Angeles fuisets llevada en cuerpo, hasta el Cielo Empiræ? Pues segun la Doctrina de la Santa Iglesia, y sus Doctores, ejuvo cerrado el cielo, y como entredicho para los hombres, hasta que vuestro Hÿo santissimo le abrió con su vida, y muerte, y como Redemptor, y Cabeza entrò en él, quanto resuscitado Julió el dia de su admirable Ascension, siendo el primero para quien se abrieron aquellas puertas eternas, que por el pecado estavan cerradas.*

Dub. V.
Auth.

857 Propositæ dubitationi respondet Sacratissima Virgo, num. 338. ejuidem primæ Partis, vbi sic ait: *Carissima hija mia, verdad es que la Divina Justicia cerrò à los mortales el Cielo por el primer pecado (omittam quæ necessaria non sunt, nec pertinent ad solutionem dubi); pero como à mi no me tocò el obice del primer pecado, no tuve el impedimento que los demás mortales, para entrar por aquellas puertas eternas del Cielo; antes el poderoso brazo de mi Hÿo, hizo conmigo, como con Señora de las Virtudes, y Reyna del Cielo. Y porque de mi carne, y sangre avia de vestirlo, y hazerle hombre, quiso su dignacion de antemano prevenirme, y hazerme semejante en la pureza, y essemption de la culpa, y en otros dones, y privilegios Divinos: Y como no fui Esclava de la culpa, no obrava las Virtudes, como jugueta à ella, sino como Señora, sin contradiccion, y con imperio; no como semejante à los hijos de Adan, sino como semejante al Hÿo de Dios, que tambien era Hÿo mio. Y advierte Carissima, que quien hizo la Ley, pudo sin contradiccion dispensar en ella, como lo hizo conmigo el Supremo Señor, y Legislador, estendiendo la Vara de su Clemencia, mas que Assuro con Ester, para que las Leyes comunes de los otros, que miraban à la culpa, no se entendiesin conmigo, que avia de ser Madre del Autor de la Gracia, &c.*

Resp. Virg

858 Tribus apprimè fundamentis innititur dubij solutio in Subst. sol.
hæc verbis. 1. Quoniam SS. Virgo Maria non contraxit origi- lut.

nale peccatum, propter quod clausum est Cœlum. 2. Quoniam qui fecit legem, potuit in lege dispensare. 3. Quoniam Regina Cœlestis non fuit subiecta legibus communibus, originalem culpam respicientibus. Ut igitur consonantia mirabilis inter V. Abbatissam & SS. Patrum sententias resplendeat magis, ideo litteram textus Originalis relata prolixitate transcripti.

§. II.

VTRVM REPVGNET EX PARTE rei dictæ, SS. Virginem fuisse elevatam in Cœlum in casu Propositionis Confixæ; & an V. Author, id asserens sic evenisse, & sibi esse revelatum, sit piè credibilis?

Sup. à numer. 227.

859 **D**iximus Concertatione 4. §. 7. num. 227. piam credibilitatem circa privatas revelationes ex duplici capite confurgere, scilicet, ex non repugnantia materiæ revelatæ, & ex parte personæ, sibi subiecti revelationes patientis, ita ut ex fama sanctitatis & ex opinione bene fundata solidæ virtutis credibilis fiat, &c. Dum ergo quaerimus, utrum V. Abbatissa, asserens in propositione confixa, SS. Virginem post Nativitatem suam fuisse elevatam in Cœlum, sit piè credibilis? Vtrunque perquirimus, scilicet, utrum hoc repugnet ex parte rei revelatæ, & casu quo ex parte materiæ id non repugnet, sit V. Author prudenter credibilis, dum asserit sic evenisse, sicque ei fuisse revelatum?

860. Dicendum nobis est, propositionem ex parte materiæ non repugnare. Quoniam autem rationes præcipuæ propositæ non repugnantæ, ab ipsa V. Matre insinuatæ conspicuntur sup. num. 857. sequemur eas. Firmatur in eo prima, quod cum propter originale peccatum Cœlum fuerit clausum, dum SS. Virgo non contraxit originale peccatum, nec ex lege peccati fuit clausum Cœlum SS. Virgini.

Opin. prob

861. Hoc ipso nituntur fundamento quicumque piè defendunt, quod si mortua fuisset Deipara, antequam Christus ad

Cœlestia Regna conscenderet, nõ expectaret in Lyμπο aper-
tionem januę Cœlestis, sed statim ad Empireum evolasset. Hunc
opinandi modum non improbant multi Doctores, nec impro-
babile judicat Eximius Suarez to. 2. in 3. part. disp. 3. sect. 15.
licet in fine ejusdem sectionis concludat: *Sapienter providisse*
Deum, ne similis eventus accideret, ut omnia incommoda cessarent.
862 Verum nec tam difficulti resolutione opus habemus,
nec ex sententia contraria nostra confunditur resolutio. Descen-
santes quidem, quod si SS. Virgo mortua foret, antequam ad
Cœlum Christus ascenderet, ipsa ad Empireum transiret; effi-
caciter ostendunt, quod si ad permanentiã in Cœlo elevari pote-
rat Regina Cœlestis ante Ascensionem Christi Domini, multo
melius elevari potuisset ad brevissimum tempus: Descendentes
autem in hujusmodi casu, quod SS. Virgo non transiret in Em-
pireum, sed quod detineretur Lyμπο SS. Patrum, ut opinatur
Bazquez, Pitigianus, & Castillo tom. de Incarnatione, disp. 2.
de immunitate Virg. quæst. 1. num. 9. vel in Paradyso Terrestri
cum Enoch, & Elia, ut voluit Gerson, Robertus Lufius, Ova-
dus, & Arcones in cap. 2. Hæc exposit. 6. disc. 9. in fin. adhuc
non probant, resolutionem nostram esse falsam. Patet à simili.
Quamquam Visio intuitiva permanens Divinitatis unive. saliter
negetur hominibus in vita mortali, juxta illud: *Non videbit me*
homo & vivet, non negatur ab omnibus, Visionem intuitivam
transientem, & ad breve tempus esse aliquibus concessam, sicut
Moyfi, Apostolo Paulo, & Univerfalius SS. Virgini: Quamvis
ergo negetur Reginæ Cœlesti ingressus permanens in Regno Ce-
lorum in casu relato, scilicet in suppositione quod mortua fuisset
ante Ascensionem Christi, non inde convincitur, quod sic
ei denegandus ingressus transeuntèr & ad brevissimum tempus
sicut à U. Abbatissa conceditur in propositione contraria.

863 Præterea, ne formalitatem hujus probationis amittamus,
ad carentiam originalis culpæ vertamus inquitum. Ca-
ruit SS. Virgo culpa originali; sed propter originale culpam
clausum fuit Cœlum filijs Adam: non ergo clausum fuit Cœlum
SS. Virgini. Minor est Suarj tom. 2. in 3. part. disp. 42. sect. 1.
§. 4. ubi ait: *Adam enim peccando omnibus hominibus clausit Reg-
num Cœlorum*: Ergo, &c. Quoniam igitur, dum non repugnan-
tiam relati favoris inquirimus, absque dubio si repugnantia fo-

Suarez

Bazquez.

Pitigian.

Castillo.

Gerson.

Rob. Luf.

Ovand.

Arcones.

ret, ex hac parte non staret; ideo abscissa dilatione majori, ad secundam rationem transeamus. Etenim si Deiparæ privilegia in propositione confixa relatum ex aliqua parte repugnaret, certè non foret ex carentia peccati originalis, sed ex alia ratione, alias clausum esset Cœlum ex carentia causæ vel occasionis propter quam clausum est Cœlum.

Sec. rat.

864 Secunda ratio, quam supra retulimus ex ipsa Mystica Civitate Dei, sic erat: *Quoniam Legislatores dispensavit in Lege: vel ut non repugnantiam semper teneamus: Quoniam Legislatores qui fecit Legem, potuit sine contradictione in Lege dispensare sicut fecit, &c.* Hispanicè: *Quien hizo la Ley, pudo sin contradiccion dispensar en ella, como lo hizo conmigo, &c.* Loquitur Cœli Regina.

Consens.
SS. P. P.

Hic attingitur Divina Omnipotentia, quæ, juxta SS. Patrum consensum, regula est ad dimetienda Deiparæ Privilegia: Argumentum igitur formabitur sic: Admissa lege communi, ut nullus hominum ingrederetur in Cœlum antequam Christus Dominus, potuit Altissimus dispensare, ut lex communis non intelligeretur de sua dilectissima Matre; sed ex eo quod potuit sic dispensare, est piè credibile quod sic dispensavit: Ergo, &c. Ad probationem minoris adest S. Augustinus tom. 9. Homil. de incorrup. corp. SS. Virginis, ubi ait: *Si quis autem refragari his elegerit, cum dicere non velit, hoc non posse Christum, proferat quare non conveniat velle, ac per hoc non esse? Concessa igitur Dei potentia ad aliquod privilegium Deiparæ concedendum, qui fateatur Deum posse concedere, ostendat quare Deus noluit, nec deicit, ac per hoc non concessit? Argumentum est sicut tanti Doctoris: si ergo potuit Dominus SS. Virgini concedere, ut non obstanti lege communi, ad breve tempus elevaretur in Cœlum, qui dixerit hoc Deum non fecisse, cum posset, ostendat quare non fecit?*

S. August.

S. Basilii

865 Præterea, dignè perpenſa Divina Omnipotentia nihil manet impossibile. S. Basilii Seleuc. orat. de Annunciat. Virginis: *Accepit Deus quoniam pulverem, & fecit hominem: Accepit rursum ex Virgine pulverem, hoc est carnem, & sibi adjungens factus est homo, &c.* Et paulo post: *Nihil proinde apud Deum impossibile esse statuatur. Vbi, unque enim ille operatur, ibi omne impossibile & medio facessat. Sed neque quidquam ex his quoque, quæ humane nature integritatem abstruunt, apud prudentes veritatis iudices turpe*

est, &c Si inspecta igitur Divina Omnipotentia, nihil est impossibile: considerata ergo non solum Divina Omnipotentia, sed etiam Omnipotentis amore erga dignissimam Matrem Æterni Verbi, nihil erit impossibile respectivè ad Matrem, dum ei non repugnet ex ratione puræ creaturæ. Nunc consideremus Omnipotentem leges ferentem consonas peccato originali: liberavit Matrem à peccato: potuit ergo liberare Matrem à legibus factis pœna peccati.

866 Rationem tertiam univ ersaliorem, suadentem, Regnam Matrem non contineri de facto sub legibus communibus respicientibus peccatum, latissimè prosequitur Magnus Aurelius in Bibliotheca Virginali tom. 3. fol. 474. col. 2. ubi retolvens incorruptibilitatem corporis Reginæ Cœlestis, hæc ait: *O magnam & inestimabilem bonitatem Dei, quæ habere sumus, suos habere vult, ut sua charitate fruamur. Si igitur eos secum habere vult; & hoc potest, qui omnia potest: quid stimandum est de Matre, ubi digna sit haberi, nisi in præsentia Eius?* Et paucis interpositis: *Si nihil aliud sentirem de corpore Virginis, quam de proprio, nihil dicerem;* ibique prosequitur semper excludendo Deiparam à lege communi.

Ret. 3.

S. August.

867 Si autem dixeritis, Censores, de potentia ad actum non sequi consequentiam, neque hoc convincere argumentum: *Potuit Deus hoc facere; ergo fecit.* Respondeo sic esse, absolute loquendo; verum quanquam absolute non teneat, respectu tamen Privilegiorum Deiparæ vim habet & efficaciam. Ad hoc proderunt nonnullæ ex autoritatibus supra transcriptis à num. 609. quibus confirmare prætendimus propositionem illam confixam: *Contulit Maria Dominus quicquid voluit, & voluit ei conferre quicquid potuit, &c.*

Arg. solut.

868 Præterea, inter leges generales nulla communior, quàm quæ supponitur ad Apostoli sententiam: Omnes in Adam peccaverunt; sed SS. Virgo Maria exclusa veneratur ab hac lege generali ex dispensatione divina: hæc igitur Regina Cœlestis non est comprehensa sub regulis generalibus. De hoc amplius infra.

Apost.

(*T*)

S. III.

VARIIS SS. PP. & DD. AVTHORITATIBUS
 augetur pia credibilitas propositionis
 confixæ.

869 **Q**uoniam ab initio nostri Certaminis in splendoribus Sanctorum decrevimus exagitare veritatem, ideo stabilitam ideam prosequentes, non repugnantia quæ sita propositionis confixæ, vel si mavis, haud solum non repugnantia, quinimò & rationabilis asserti credibilitas ex SS. PP. sententijs hic investigabitur.

S. August.

870 S. Augustinus tom. 9. Hom. sup. cit. ait sic: *Sunt etiam quædam, quæ quamvis commemorari ex toto omissa sint, vera tamen ratione creduntur.* Et in speciali loquens de Mysterio Assumptionis Deiparæ, inquit: *Quid ergo de Maria morietur? Quid de ejus Assumptione dicendum est? Unde Divina Scriptura nihil commemorat, nisi querendum ratione quod conveniat veritati. Fiat que ipsa veritas auctoritas, sine qua neque est, neque valet auctoritas.* Ex hac regula Magni Augustini argumentum instat: sicut nihil expressum de Assumptione Virginis legebatur in Scripturis Sacris, sic nihil de hoc singulari privilegio elevationis SS. Virginis in Cælum ante Ascensionem Redemptoris videtur expressum in Scripturis; sed Privilegium illud Assumptionis Deiparæ ex silentio Scripturæ Sacræ non est factum incredibile: Ergo, &c.

S. Gregor.

871 S. Gregorius sup. cap. 1. Reg. ait sic: *Tunc quippè defendere nova poterit, cum eorum rationem ex veteribus agnoscat.* *Aperitè igitur Samuel Heli obtatus assertitur, quia solum sufficienter nova prædicat, quæ eam rationem, qua intelligenda sunt vetera non ignorat.* Quamvis igitur novum sit, SS. Virginem ante Ascensionem dilectissimi Filij sui ad breve tempus fuisse elevatam in Cælum, si aliàs ratione qua intelligenda sunt vetera, hoc novum valet prædicari, in favorem novitatis stabit auctoritas tanti Doctoris. Quod autem novitati propositæ, rationes prossiunt quibus defensa sunt vetera, patet; nam Mysteria Sacra Conceptionis & Assumptionis Deiparæ, quæ jam vetera, illa potissimum ratio-

tionē defensa videntur, quod talia privilegia poterat Altrismus suæ Matri conferre, & aliās decens erat vt ea de fa & contulisset; sed hoc ipsum militat in favorem propositionis confixæ: Ergo, &c.

872 Idem, Orat. de Præsent. relatus à Cartag. lib. 3. tom. 1. sic ait: *Oportebat, non in Sanctis Sanctorum Tabernaculis, sed in ipso Cælo Cæli in prima atate eam Virginem educari, quæ Cælis colata sit latior, & puritate antecellat. Nec majori claritate loqui poterat, quamvis in defensionem Notatæ propositionis disputasset, rationem tantæ congruentiæ in contrarium arguentibus opponens: Oportebat inquit, &c.*

873 S. Ioannes Damascenus Orat. 1. de Nativitate Virginis Mariæ: *Sileat Sapiensissimus Salomon, nec jam nihil sub Sole novum esse affirmet. Et paulò infra sic exclamat: O miraculum omnium miraculorum maxime Novum! Mulier Scraphinīs sublimior effecta est, &c.* Quamvis igitur elevationes SS. Virginis in Cælum, in propositionibus confixis relatæ, vsque modo non fuerint hominibus notæ, non exinde esse falsas licebit inferre ex sola novitatis ratione.

874 S. Andreas Cretensis in Gloss. ait de SS. Uirgine Maria: *Considerandum autem est, an inter miracula inveniendum sit majus eo, quod admirabiliter, & præter opinionem in ea factum fuit?* Et aliquibus interpositis, prosequitur: *Præterea, quæ olim in ea facta sunt, à nobis non celebrantur, etiam si videamus esse utique admirabilia, & præter opinionem, & longè esse remota à naturæ legibus, si tamen consideretur quod naturam superat inexplicabilis ratio Conceptionis. Erat ergo tunc Verbum præsens, & legem facit cessare, legem inquam mortis, &c.* Si ergo quæ nunc de SS. Uirgine nova dicuntur cum jam dictis de ea conferantur, ex sola ratione novitatis incredibilia non apparent. Etenim si antequam sic gloriosè Mysterium Conceptionis Immaculatæ non erat illudicatum, elevationes huiusmodi SS. Virginis in Empyreum prædicarentur, certè incredibilia & inconsona iudicata forent, nec benè cohærent, Mariam Virginem esse Conceptam in peccato originali, & esse elevatam in Cælum ante redemptionē peccati. Postquam verò vniuersaliter in Ecclesia Catholica pie fatemur, Reginam Cæli esse sine labe Conceptam, & peccato originali carere, proptèr quod clausum est Cælum, incō-

Idem.

S. Ioann.
Damasc.

Andreas
Cretens.

sonum non videtur; nec Fidei, nec rationi dissonum, quod ad breve tempus elevaretur in Cœlum.

S. Thom à
Villanov.

875 S. Thomas à Villanova. Serm. de Visit. Virg. loquens de quodam Deiparæ Privilegio, illudque suadens, inquit: *Quid ultra quaris? Quid, ultra requiris? Sufficit tibi, quod Mater est Domini: Quasi nihil non impossibile repugnet nec indeceat, cui tantum Privilegium Divinæ Maternitatis concessum est.*

Sap. Idiot.

876 Sapiens Idiota de contemplat. Virg. ait sic: *Fama tuæ Sanctissimi nominis, Clarissima Virgo Maria, prius clausa fuit, quæ diu in mundo morata fuisse; sed post Assumptionem tuam in Cælum divulgata fuit per omnia mundi climata, &c.* Non igitur ex eo quod Deiparæ Privilegia in Evangelio Sacro sint sub silentio relicta, comprobabitur esse falsa.

Paul. Bur
gens.

877 Paulus Burgenfis 2. pars scrutin. script. dist. 2. cap. 9. similiter agens de alijs Deiparæ Privilegijs, suadensque, incredibilia non fore ex eo quod sint ab Evangelistis sub silentio relicta, ait sic: *Nec obstat, quod de hoc nihil in Sacris Evangeliorum Historijs contineatur. Dicitur enim supra, quod multa gesta ad dignitatem Virginis gloriose pertinentia fuerunt pratermissa in Sacris Scripturis propter ipsius summam humilitatem, secundum quam ista non placebant publicari.* Quanquam ergo in Sacris Evangeliorum Libris nihil de relatis elevationibus SS. Virginis in Cælum dictum sit, non inde sequitur, esse falsum sic evenisse.

Epiphan.

878 Doct. P. Epiphanius, Præsbyter Constantinopolitanus, relatus à Gregorio Gallicano, in Apothemata SS. Patrum pro Festivitatibus B. Mariæ, inquit: *De Virgine vero cum pauca quædam dixissent Apostoli, statim praterierunt, sic Spiritu Sancto dispensante, &c.* Ex quo similiter conflatur argumentum sicut in autoritate antecedenti.

Alex. à
Salò.

879 Alexius à Salò tract. cui titulus: *Ars piæ amandi & collenæ Deiparam*, stella quinta, in Bibliotheca Virginali tom. 1. fol. 275. col. 1. sub lit. A. inquit: *Scriptorum multorum Sanctorum & gravium, ut Sancti Antonij, Sancti Bernardi, Sancti Cypriani, Vbertini Casallensis Franciscani, & aliorum plusculorum opinio est, Beatam Virginem, ipso Incarnationis Iesu Christi articulo, pluries raptam in tertium Cælum fuisse, ibique ad ipsum Divinæ Essentia clarum conspectum usque aignantèr admissam, visumque ipsi Deum, facie ad faciem, & quidem clarius, ac plenius, quam vidisset olim*

SS. PP.

antea vel Moyses ipse, vel postea Sanctus Paulus. Idem apud ipsum confirmat Robertus Abbas, ad illa Cantic. verba: *Oculi tui calumbarum*, vbi asserit, *Virginem raptam in tertium Cælum*, ibique quaedam vidisse arcana, qua non licet homini loqui, apertius quam Sanctus Paulus, &c. Nihil clarius ad finem nostrum ex Doctorum autoritatibus ultra desiderabile: non igitur sic novum est, SS. Virginem ante Ascensionem dilectissimi Filij sui, fuisse raptam in Cælum, vt non ab aliquibus DD. id ipsum dictum sit.

Robert.
Abb.

880 Eminentissimus Cayetanus, exponens vers. illud Psal. 86. *Gloriosa dicta sunt de te Civitas Dei*, legit ex Hebreo futurum pro præterito, & addidit: *Perpetua admiratione*. Nec singulare est futurum pro præterito in Scripturis Sacris accipere, sicut præsens pro futuro. Circa quod in libris Revelat. S. Birgittæ tom. 1. lib. 3. cap. 19. fol. 269. col. 1. dicitur: *Dominus, in cuius conspectu sunt omnia, quandoque loquitur in presenti qua ad futura pertinent, & de faciendis tanquam jam sint facti. Quandoque etiam præteritum futurumque permiscet, & præterito vtitur pro futuro, vt nullus presumat discutere consilium imperturbabile Trinitatis*. Si ergo Pœnitentis verba Prophetæ de Maria Deipara loquentis: *Gloriosa dicta sunt de te Civitas Dei*, pro futuro intelligantur: Quid expectamus, nisi de die in diem nova ejus crescere mirabilia, veteris consona, vt sic Omnipotens Paterfamilias proferat de thesauro suo nova & vetera?

Cayetanus

S. Birgitt.
lib. 3.

881 Ambrosius Catherinus, Politicus, Archiepiscopus Cõpisanus, opusc. de Immaculata Virginis Mariæ Conceptione lib. 3. & in Bibliot. Virginali tom. 2. fol. 44. col. 2. sub lit. D. & sub hoc titulo: *Radix omnium rationum, ac persuasionum pro hac veritate*, ait sic: *Post hæc vero tanta testimonia, sequuntur multarum rationum momenta, quam validissima. Prima ergo & summa omnium rationum, qua est omnium persuasionum radix & fundamentum, hæc est: Si Deus potuit hoc Matri suæ Privilegium dare: ergo etiam dedit; potuit autem. Ne quis verò me derideat, non meus est hic processus, sed Augustini, certè fidelis, & omni acceptione dignus, si subtilius examinetur, nec protervè excipiat. Augustinus enim excipere volens hanc Beatam Virginem ab ea generali sententia, pulvis es, & in pulverem reverteris: Hoc modo processit: Potuit Deus hoc facere, vt eam ab eo opprobrio præservaret: ergo etiam fecit: quoniam ad benignitatem ejus id facere attinebat. Et contra*

Ambros.
Cath.

S. August.

negantem processum hunc, ita adjecit: *si confiteatur, Christum potuisse, proferat rationem quare non fuerit decens, etiam voluisse, ac per consequens non fecisse?* Attende Lector & cape Augustini sententiam, in hac enim materia cum tractatur de gratia Dei, & de Privilegijs erga Matrem, satis habuit Augustinus ut suaderet, collatum fuisse illi privilegium si non negetur, Deum hoc potuisse conferre: Nunc adverte rationem potissimam: *Nam conferri etiam decuisse quidquid ei conferri potuit, nisi ex adverso manifesta probeur indecentia, quasi ex se notum & manifestum suo jure accipit.* Porro, quis ullam probare valet indecentiam hujus prærogativæ? Imò quis non decentissimè id ei fuisse impenum, ut præferretur à tanta labe persuadeatur? Si modo Virginem illam verè diligit, ac secum animo tranquillo plurimas tantæ prærogativæ persuasiones evolvat quas dedit nobis spiritus considerare, & spero dabit proferre. *Obsecro, Frater, amator esto veritatis, & illucebit tibi.* Hucusque Ingeniosissimus Dominicanus, qui potissimum floruit tempore Tridentinæ Synodus, in cuius deauratis verbis multa notanda. Primo, supradicta confirmari Artic. 10. in propositione illa: *Altissimus contulit Matris quidquid potuit, &c.* Deinde & confirmatur relata in Artic. 2. in illis verbis: *Et spero dabit proferre, &c.* quasi alia atque alia nova Virginis Privilegia currentibus sæculis manifestanda. Sed vicinij & in hac concertatione dicta §. 2. potenti ratione roborantur, ex non repugnantia existentiam Privilegij quasi concludens, ibi: *Attende Lector, &c.* Et postmodum ad litteram, pro stabiliendo Certaminis nostri privilegio de elevationibus SS. Virginis in Cœlum, omnia hic relata tanti Doctoris verba mirificè proffunt, nec aliter subtiliori acumine disponi poterant. Qui enim dixerit, privilegium hoc elevationum SS. Virginis in Empireum haud fuisse Deipatæ collatum: cum non repugnet ex Immaculata Conceptione, & carentia peccati originalis, proferat quare non decuit Virgini conferri? Instat ergo potentèr tanti Doctoris argumentum.

Doct. Francisc. Luc.

882 Insignis Doct. Franciscus Lucas, *super Missus est*, ait sic: *Soles enim fides, quæ divina nixa autoritate recipit, hæc illa ut vera, mira accipere firmitatis lucisque incrementa, si post accedant, vel rationes naturales, vel sensibilia exempla, consentanea eis quæ crediderimus, quibus declaremur, non contra, sed supra naturam esse,*

esse, &c. Et quamvis minoris miraculi sit, sterilem animum concipere; quam Virginem concipere, hoc tamen per illud Angelus rectè confirmas apud credentem, ut fides augeatur, &c. Cum ergo supra revelationem privatam nobis propositam ut piè credendam, tot sententiæ totque rationes verisimiles inveniamus, inde motivum piæ & rationabilis credibilitatis accipit incrementum. Principalitèr verò supposito Privilegio, jam sic univèrsalitèr recepto, de Conceptione sine labe Reginæ Cœlestis; hoc ad finem apprimè conducit, cum profiteamur clausum fuisse Cælum pœna peccati.

883 Idem, ibid. Postquam ergo Regina creaturarum intellexit, se non Viri, sed opere Spiritus Sancti concepturam, Deo Omnipotentiam suam exercente, nihil ultra interrogat, sed solida fide arripens promissum, quamvis humanam rationem superans, totam se Deo incunctantèr offert. Impar exemplum, dissimilisque persuasio. Ut Omnipotentiam audiret, nihil ultra interrogavit. Omnipotentiam consideremus, dignitatem Matris, decentiam & non repugnantiam Privilegij, ex quibus pia nostra credibilitas maximè roboratur.

Idem.

§. IV.

DVPLEX ALICVIUS MOMENTI SOLVITUR Argumentum.

884 **Q**uanquam ex relatis SS. PP. & DD. auctoritatibus ferè omnia sint argumenta contraria soluta, de duplici tamen objectione sequenti, extensius putavi parare solutionem. Fundatur primum in ratione Novitatis; secundum autem, in Sacræ Scripturæ locis à Censoribus adductis.

885 Argues 1. ex D. Augustino in Bibliotheca Uirginali tom. 1 fol. 138. col. 1. ubi Novitates maximè detestatur, consulitque tacendas. Præterea, Insignis Canisius de Maria Deipara lib. 1. cap. 7. fol. 36. col. 1. latissimè probat, novitates in Religione & Ecclesia suspectas esse; sed quod SS. Virgo fuerit in Cælum elevata, etiam ad breve tempus, ante Ascensionem dilectissimi Filij sui, Novum & inauditum est: Ergo, &c.

S. August.

Canisius.

886 Respondeo 1. negando minorem ex supra relatis auctoritatibus num. 872. legendis. Respondeo 2. duplicem esse novitatem ex Fulgentio Petrello tom. 1. quæst. 1. art. 2. n. 14. vbi ait: *Novitas duplex esse potest, alia commendabilis, alia detestabilis. Detestabilis ea est, quæ vana, inutilis, falsa, moribus, fidei contraria, pugnantia cum Scripturis Divinis, Sacrisque Patribus pronuntiat. Commendabilis verò novitas est, quæ seria, utilia, vera, constantia, veris consona, moribus apposita fidei, convenientia Sacris Paginis, ac Patribus refert; sed novitas, dato quod talis sit, in elevationibus SS. Virginis ad Cælum in casu propositionis confixæ, cedit in majorem Deiparæ Gloriam, consonatque Immaculatæ lux Conceptionis Privilegio, vbi tollitur peccatum propter quod clausum est Cælum: novitas ergo hæc, dato quod sit novitas, non est detestabilis, sed commendabilis.*

Fulgent.
Petrell.

Lauræa.

887 Præterea, Eminentissimus Lauræa 1. part. tom. 3. in 3. sentent. disput. 6. num. 118. inquit: *Vnum tamen hic addendum duco, quod nulla est repugnantia cum superiori doctrina, quod factum aliquod de novo, etsi in aliqua propositione universalis non contentum, & cuius solui non necessarium reveletur, sicut multis legimus, &c. Et eadem disput. 6. num. 152. prolequitur: Non est ergo mirum, si alia nova revelationes de sanctis particularibus, & non spectantibus ad substantiam Fidei, & ad salutem omnium non fuerint explicitè revelatæ Apostolis, &c. Non ergo omnis novitas respuenda venit ex ratione novitatis.*

Canisius.

888 Præterea, non omnia ex Scripturis Sacris petenda ac solvenda, latè probat Canisius de Maria Deipara lib. 1. cap. 5. fol. 27 col. 2 vbi ait: *Non possumus plerisque Novatoribus assentiri, qui contentionis atque distractionis peius, quam christiana pacis & unitatis viam amantes, omne quæstionum genus ad solas scripturas revocant, & præter illas nihil ferre admittunt, sive de Maria, sive de Personis, &c. Quamvis igitur nihil expressè de relato Virginis Privilegio in sacra Pagina dicatur; haud exinde falsitas convicitur; præterquam quod, ut alibi diximus, in Apocal. Joann. sub Ænigmatibus & figuris plura de SS. Virgine Sanctus Evangelista locutus est, ibique legimus, se vidisse civitatem sanctam Hierusalem novam, in qua Maria, descendens de Cælo, &c. An autem dum descendentem intuetur, si proat elevatam, juxta propositionem confixam? Circa hoc nihil resol-*

Apocal.
Joann.

vimus, sed doctioribus, vtrum piè de Notatis elevationibus exponi queat, resolvendum relinquimus.

889 Idem Canisius, lib. 2. cap. 16. fol. 174. 176. & 180. Idem. resolvit, Virginitatem perpetuam Virginis Mariæ ex Ecclesiastica traditione, non autem Scripturæ locis probari fol. 177. col. 1. circa finem ait sic: *Est ita quidem, ut fatetur Erasmus, Catholicam de Mariæ perpetua Virginitate confessionem ad illa pertinere dogmata, qua non Scripturæ auctoritate, sed Ecclesiæ definitione nituntur, quæque Summo Patrum consensu nobis tradita tenemur credere, quam si Sacris Litteris essent expressa.* Non ex eo igitur quod aliquod Mysterium haud sit in Sacris Litteris expressum, inde convincitur esse falsum, nec esse novum novitate detectabili.

890 Præterea, quanquam circa alia, novitates suspectæ redantur, & hoc facemur; tamen circa Deiparæ Privilegia, collatis SS. Patrum doctrinis per Certamen hoc totum respersis, à calumnia falsitatis sunt redimendæ, præcipuè dum Mariæ decent, & gloriam ejus extollunt inter terminos latissimos non repugnantia ex parte puræ Creaturæ, & Divinæ Omnipotentia. Propositioni demum sequentia profunt, & argumenti solutionem valdè corroborant.

891 Canisius lib. 3. cap. 13. fol. 234. per totum, mirabiles defendit Mariæ Virginis excellentias SS. Patrum sententiaj semper munitus; ait quidem, quod *infinita dignitas Mariæ Dei secundum Doctorem Angelicum tribuenda est*; & post multa concludit, *Aliam Dei Matrem esse stupendum miraculum in Cælis.* Et fol. 86. *Virginem manère & parere, esse miraculorum omnium maximum.* Anastasius Sinayta lib. 1. in Exam. *Si aliquod novum & minus consuetum de Virgine Mariæ nostra dicitur oratio, obsecramus, tam præsentibus quam futuris filiis Ecclesiæ, ne inimico, invidio, malignoque animo, sed fraterno audiant quæ dicuntur, &c.* Seraphicus Doctor à Novato citatus Hom. 1. cap. 4. quæst. 5. *Quanto humane consuetudini inaudita, tanto Mariæ dignitati congruæ sunt ejus excellentiæ, &c.* Ioannes Monachus, Ordinis Cisterciensis, Sorbonæ Doctor, vt videre est in Bibliotheca S. Martini Tornaci num. 43. in charta Pellicea fol. 66. inquit: *Modo habemus primam rationem, quare vocamus Mariam Novam*: ibique prosequitur, quod novitatibus Maria sit plena, &c. Pater Vega.

Doct. SS.
PP.

Canisius.

Anastas.
Synait.

Seraphic.
Doctor.

Ioan Mo-
nach.

Vega.

ga in sua Theologia Mariana, alibi citata, num 43. Loquendo de nonnullis incredulis, quantumque scandalicentur de illi auditis, ait sic: *Præcipuè ipsi iniquè ferunt in Novis Beata Virginis privilegijs.* Nec parum præmit incredulos ipsa V. Author 3. part. *Mythic. Civit. Dei* num 672. à lin. 4. ubi loquens de alio singulari Virginis Privilegio, inquit, quod qui judicaverit, indecere Virgini ex ratione magni, tenebitur appendere dignitatem Matris & amorem Filij erga ipsam, & hoc posito videte & ostendere nobis, in quo excedat Privilegium in conspectu Divinae Maternitatis? Hispana verba sunt hæc: *Quien esto pensar, està obligado à medir la santidad de la Señora de las Virindes, y de la Gracia, y el amor reciproco de tal Madre, y de tal Hijo, y decirnos, quanto soltr. n estos favores de la regla con que mide esta causa, que la Fè, y la razon tienen por inmensurable con el humano juicio.*

*Myth. Civ.
Dei, 3. p.*

*S. Andr.
Cretens.*

Favet S. Andreas Cretensis supra relatus num. 874. in illis verbis: *considerandum autem est, an inter miracula inveniendum sit majus eo, quod admirabiliter, & præter opinionem in Maria factum fuit.* Si ergo inter omnia Dei paræ privilegia, quantumvis aliàs nova & inaudita, nullum majus est, quam esse Matrem Dei; & in Utero concepisse Vnigenitum à Patre; ex hac ergo ratione magnitudinis absque ratione denegatur Virgini relatum Privilegium.

*Arg. 2. ex
Cens.*

892 Argues 2. ex Sacris Scripturæ locis à Censoribus adductis: Primum est Ioan. 14. v. 2. *Vado parare vobis locum.* Secundum Hebræor. 6. v. 19. & 20. *Spem habemus incedentem usque ad interiora velaminis, ubi Præcursor pro nobis introivit Iesus, &c.* Tertium Hebræor. 10. v. 19. *Habentes fiduciam in introitu Sanctorum in Sanguine Christi, quam imitavit nobis viam novam;* sed in omnibus hijs Scripturæ testimonijs datur intelligi, Christum Dominum fuisse primum, qui introivit in Cælum: falsum est igitur, quod SS. Virgo fuit ab Angelis in Cælum Empireum elevata ante Ascensionem dilectissimi Filij sui. Hoc est Aquilæ Authorum Supposititiæ Centuræ. Solutio autè facilis occurrit. Distinguendum quippè est inter introitum ad Cælum ingressu permanenti, sive ad permanentiam; & introitum ad Cælum ingressu transeunte, sive ad breve tempus. De introitu primo loquuntur & verificantur relati textus Scripturæ Sacræ, alijque similes; de introitu autem secundo non loqui videntur. Solutio

roboratur à similibus: Scriptum est: *Non videbit me homo & videri;* sed hoc verificatur de virtute permanenti, non autem de transeunte, quibus concessa fertur à plurimis, tum Moyli, tum Paulo, tum (quod universalius defenditur) Sacratissimæ Virgini in statu viatricis: Ergo, &c.

893. Confirmatur assumptum ex celebri doctrina Eminentissimi Capisucci controvers. 20. §. 3 ubi ait: *Ad salvandum privilegium singulare Christi Domini scilicet est, quod nulla anima rationalis videat permanenter Divinam essentiam in hac vita, sed hoc reservaretur et singulare privilegium ipsius Christi Domini: qui vero ad brevissimum tempus, & per modum transeuntis Divinam essentiam in hac vita viatant, non habuerunt privilegium illud Christi.* Confimiliter ergo, quamvis SS. Virgo Maria per modum transeuntis & ad breve tempus aliquando fuerit in Cælum abportata, hoc quidem, nec derogat dignitatem Christi, nec in hoc primatum abstulit Redemptoris, præterquam quod ut sapè diximus, non erat clausum Cælum cui non terigerat originale peccatum; nec claudebatur sub lege generali, quæ exempta erat à lege peccati.

Eminentiss.
Capisucc.

894. Vel dicendum, relatas Scripturæ Sacræ propositiones, à Censoribus oppositas, loqui solum de conceptis in peccato. Prima quidem, illa scilicet, *Vado parare vobis locum*, satis apertè loquitur de gloria permanenti, id est de præparatione loci in gloriam permanentem. In secunda autem & tertia loquitur Paulus nomine omnium, & certum est; quod nomine communi non intelligitur Virgo singularis. Præterea, in primo textu, *Vado parare vobis locum*, etiam certum est quod SS. Virgo Maria per ingressum transeuntem in Cælum non est ingressa parare nobis locum. Deinde in textu secundo: *Præcursor pro nobis introivit*; purissima Virgo Maria non introivit tanquam Præcursor pro nobis. Deinde in tertio: *Imnavit nobis viam*, Regina Cœlestis non nobis viam aperuit, nec pro nobis ascendit: nullatenus ergo elevationes transeutes & ad breve tempus SS. Virginis in Cælum derogant supremam dignitatem Christi, nec ex tribus relatis Scripturæ Sacræ testimonijs fallæ redduntur tales elevationes, nec temerariæ, nec contrariæ

Alia solent.

Verbo Dei. De hoc amplius infra.

(1.)

§. V.

§. V.

VTRVM SIT PIE CREDIBILE, SS. VIR-
ginem fuisse elevatam in Cælum vsque ad
Altissimi Thronum?

- Propos.
alibi de-
fins.
- 895 **A**ttinebat resolutio quæsitæ ad Art. 5. in propositio-
ne illa Notæ subjecta: *Sancti Angeli adoraverunt
& honoraverunt in Throno Altissimi Mariam Sanctissimam.* Verû,
quoniam propositio hæc duplicem habet partem, scilicet, & Ma-
riam esse adoratam, & esse in altissimi Throno; de primaque
egimus extensione sufficienti Concert. 6. super Artic. 5. de se-
cunda autem, licet nonnulla diximus §. 4. ipsius Concertatio-
nis 6. ex Revelationibus Divinis S. Birgittæ desumpta, alia ta-
men reliquimus hic dicenda, vt videre est num. 422. Ideo nunc
in lumine doctrinæ SS. PP. & DD. veritatem partis affirmativæ
requiramus.
- S. Hiero-
nym.
- 896 S. Hieronymus, ab Alberto Magno relatus in Biblio-
theca Virginali tom. 1. fol. 411. col. 1. sub lit. B. sic ait: *Hæc est
dies, in qua vsque ad Throni celsitudinem intemerata Mater & Vir-
go processit, atque in Regni solio sublimata, post Christum gloriosa
resedit.* Et paulò post sub lit. C. iterum dicit: *Creditur enim,
quod salvator omnium per se quantum datur intelligi, festinus totus
ocurreret, & cum gaudio eam secum in Throno collocaverit. Alias
autem, quomodo implevisse creditur, quod in lege ipse præcepit, Exod.
20. Honora Patrem tuum, & Matrem tuam, &c.* Hic duo liquet,
& SS. Virginem fuisse collocatam in Altissimi Throno, & esse
post Christum.
- S. August.
- 897 S. Augustinus, ab ipso Alberto Magno, de laudibus
Virginis super Missus est, & in eodem fol. Bibliothecæ Virginali
etiam relatus, sub lit. D. ait sic: *Tibi Thronus gloria Regis
collocatur in Aula Regni, ò Maria, teque ipse Rex Gloria, vt Ma-
trem veram, & decoram sponsam præ omnibus diligens amoris am-
plexu associat sibi, &c.*
- S. I. Dam.
- 898 S. Ioannes Damascenus, Orat. 2. de Assumpt. Uirg.
Etc.

Item Rex ipse ad Matrem suam venit, ut divinis suis & purissimis manibus sanctam ac puram, & labis expertem ipsius animam susciperet. Et post pauca: *1* quidnam accidit? Elementorum (ut mea quidem opinio fert) commotio, & immutatio, vocisque & soni, atque Hymni Angelis digni, parum præcurrentibus, parum comitantibus, partim affectantibus; & quidem alij ex ipsis Immaculata & Sanctissimæ animæ sæcletum minus obibant, atque Cælum ascendentem comitabantur, quousque Regio Solio Reginae sisterent; alij rursus Divinum & Sacrum Corpus cingebant, Hymnisque, qui Angelis convenirent, Dei Matrem celebrabant, &c. Quid cialius?

899 S. Petrus Damianus, Serm. 40. inquit: Attende autem diligentiam & consequentiam Scripturarum. Spiritus enim Sanctus, in cuius fabrica tam fueris, quam Novi Testamenti fuit composito fabricatus, Ascensionem Filij & Matris Assumptionem simili stylo perambulans, ter interrogat: Quis est ille et tertio reperit: Quæ est ista? Primum de Filio, postea de Matre videmus, &c. Ibi prosequitur mirabilia.

S. Petr.
Damian.

900 S. Bernardus, Serm. 1. de Assumpt. Virg. Verum nunquid non felicitiora censebimus, quæ ab ore sedentis in dextera Patris hodie in beata salutatione suscepit, cum ascenderet ad Thronum gloriae & pithalamum canens, & dicens: Osculetur me osculo oris sui? Christi generationem, & Mariæ Assumptionem quis enarrabit? Quam in gratia in terris adeptæ est præ cæteris, tantum & in Cælis obtinet gloria singularis.

S. Bernar.

901 Idem, ibid. Preciosum hodie munus terra nostra direxit in Cælum, ut dando & accipiendo socii amicitiaris sociare copulentiur humana Divinis, terrena Cælestibus, ima summis.

Idem.

902 S. Antoninus de Florentia, opusc. de B. Virgine Maria in Biblioth. Virg. tom. 2. fol. 561. col. 1. in fin. ait sic: Improprietate est Maria super Seraphim, qui est ultimus ordo in Suprema Hierarchia, unde super omnem Hierarchiam est exaltata. Unde in figuram dicitur 3. Regum, cap. 2. Positus est Thronus Mariæ juxta Thronum regis, &c.

S. Antonin

3. Reg. 2.

903 S. Bernardinus Senensis, Ser. 12. Assumpt. in init. ait sic: Surge Domine in requiem tuam, tu & arca sanctificationis tuæ. Sublimis ista aëris, & splendidior sole resurgens (sicut Bernardus in quodam sermone ait) in qua Virgo regalis ad Thronum Dei Patris exorbitat, in ipsius Trinitatis sede reposita, naturam etiam Angeli-

S. Bernar-

din.

cam sollicitat ad videndum. Tota conglomeratur Angelorum frequentia, ut videat Reginam sedentem a dextris Domini virtutum in vestitu deaurato, in corpore immaculato, circumdatam varietate, virtutum multiplicitate distinctam, &c. Nihil amplius desiderabile.

Guarric. 904 Guarricus Abbas, Serm. 3. de Assumpt. Virg. Veni igitur electa mea, & ponam in te Thronum meum. In te mihi quandam Regni sedem constitutam, de te iudicia decernam, per te preces exaudiam. Nullus mihi plus ministravit in humilitate mea: nulli abundantius ministrare volo in gloria mea. Communicasti mihi præter alia quod homo sum; communicabo tibi quod Deus sum. Flagitas osculum cruris, quinimò tota de toto osculaberis. Non imprimam labia labijs, sed spiritum spiritui osculo perpetuo & indissolubili.

Felbart. 905 Felbartus, lib. 10. part. 1. art. 3. inquit: Seniores, per quos omnes Sancti designantur, adorabant viventem in secula seculorum, id est, Christum, & mittebant coronas suas ante Thronum, id est ante Beatam Virginem, in qua Christus ut in Throno requievit.

Vtin. 906 Leonardus de Vtino, Serm. de Assumpt. Ista est B. Virgo cum qua Deus divisit regnum suum. Nam cum Deus habeat Iustitiam & Misericordiam, Iustitiam sibi retinuit, & Beate Virgini Mariæ Misericordiam contulit; ideo si quis gravatur a foro Iustitiæ Dei, appellet ad forum Misericordiæ Dei. Hebræorum cap. 4. Adeamus cum fiducia ad Thronum gratiæ, ut Misericordiam consequamur, & gratiam inveniamus in tempore opportuno. Et cum Beata Virgo sit Thronus Misericordiæ Dei, &c. Hæc dignè perpendens & considerans Eruditus & V. Gerson, tract. 6. super Magnificat, ait sic: Ecce confugit ad Thronum Misericordiæ reus iste, o Beatissima Virgo, Regina Misericordiæ, defende jura curiæ Regni tui, &c.

Arg. vrg. 907 Compertum igitur & comprobatum habemus, SS. Virginem elevatam fuisse usque ad Altissimi Thronum, vel quod ipsa sit Thronus Altissimi, vel quod ipsa sit in Altissimi Throno. Verum si quis dixerit, hæc omnia de exaltatione Reginæ Cælestis in die Assumptionis suæ gloriose solum intelligi; fateamur sic esse: conveniamus verò in puncto principali, in eo videlicet, quod potuit elevari Regina Mater ad Thronum Regium Altissimi Filij, saltem in die Assumptionis suæ. Hoc posito, dum alias piè cre-

datur, quod SS. Virgo, ante Assumptionem suam Triumphantē ad gloriam permanentem, fuerit aliquando in Empireum elevata ad breve tempus, non occurrit, cur vel vnde repugnet, quod etiam fuerit collocata in ipso Altissimi Throno, vbi postea in sæcula sæculorum erat fœlicitèr permanfura. Concesso primo, non repugnantia secundi liquido corrīt.

S. VI.

QUALIFICATIONES, QUIBVS CENSORES Propositionem Articuli notarunt, breuiter examinantur.

908 **P**ropositio Notæ subiecta fatetur absque dubio, quin aliter intelligi valeat, SS. Virginem ante Ascensionem Christi Redemptoris in Cœlum, sæpè fuisse per manus Angelorum ad breve tempus elevatam in Empireum. Vos autem, Deputati, dicitis, hanc propositionem esse falsam, temerariam, erroneam, & doctrinæ communi SS. Patrum, & Ecclesiæ contrariam. Doctrinas SS. PP. relato Virginis privilegio contrarias invenire cupientes, nulla profus invenimus, quinimò ipsi Deiparæ privilegio valdè favorabilis reperimus absque numero, ex quibus nonnullas transcriptimus §. 3. hujus Certaminis. vèdendas. Cum igitur sit sic, nullum scilicèt SS. Patrum in terminis negare dictum Mariæ privilegium, miramur valdè, quod Censuræ Notis confixa sit Articuli propositio, tanquam falsa, temeraria, erronea, & doctrinæ communi SS. PP. & Ecclesiæ contraria. Dicite nobis, vnde, & qua ratione falsitas probatur, temeritas, aut error? Ostensum est, tale privilegiū non repugnare, nec indecère Virgini: similiter probatū vidimus, Deū Virginij contulisse quidquid Mariæ nō repugnat, & componi vult cum ratione puræ creaturæ, salva semper remanente superioritate Filij respectu Matris; sed quamvis dictum privilegium Deiparæ concedatur, superioritas Filij semper pollet, nec in aliquo primatus Christi violatur, v̄t probatum vidimus: Non igitur

*Resum:
Prop. cō-
fix.*

ex hac parte Notata propositio est falsa, temeraria, erronea, &c.

909 Præterea, Eminentissimus Cardinalis Turrecremata dum Notatas propositiones in Divinis Revelationibus Si Birgittę defenderet, hoc singularitèr committebat examini: *An præfati Articuli nobis præsentati possint sustineri: Fidei Catholica veritate salva, & absque doctrina SS. Doctorum injuria?* Et dum reperiret sic defendi posse, concludit: *Per que arguitur, & ostenditur verisimilitèr, quod Revelationes B. Birgitta à Spiritu Divino emanaverunt.* Sufficiet igitur, quod propositio Articuli nostri defendi queat Fidei Catholicę veritate salva, & absque Doctrinę Sanctorum Doctorum injuria; sed vt ostensum est, salva veritate Catholicę Fidei, & absque SS. Patrum offensione, Notata propositio valet sustineri: Ergo, &c.

Turrecremat.

In Prolog.

Ecclesia.

910 Cæterum, ignoramus, in quo Propositio confixa sit Ecclesię contraria? Ecclesia quidem solemniter canit, quod Sanctissima Virgo: *Nec primam similem vissa est, nec habere sequentem*, aliaque similia, quę relato Privilegio magis profunde quam obliunt: Ecclesię igitur confixa propositio non videretur contraria. Si ergo nec Sanctis Patribus, vt visum est, nec Ecclesię Catholicę Notata propositio contrariatur: ad quid tantę Censurę tempestas, cum Notis rigidissimis, falsitatis, temeritatis, & erroris. Ad summum dici poterat, quod nec Sancti Patres, nec Ecclesia, aliquid de relato Deiparę privilegio dixerunt, nec sic esse, nec sic non esse, quapropter locus erat Notę novitatis, de quo jam est supra purgata confixa Propositio.

Supposit.
C. inf.

911 Authores Supposititę Censurę triplicem Scripturę locum in contrarium adducentes, Censurę Deputatorum addiderunt, *Notatam propositionem esse Verbo Dei contrariam.* Vidimus autem, nullum ex citatis Scripturę locum relato Virginis Privilegio fore contrarium; nec elevationes Sanctissimę Virginis in Cælum ad breve tempus, dictis Scripturę locis contrariari; quoniam nec Sanctissima Virgo in disputatis elevationibus in Cælum *intravit parare nobis locum*, sicut Christus Dominus; Nec vt *Præcursor pro nobis*, sicut Christus; Nec *imittendo nobis viam*, sicut Christus: ipsa quippè ingressa est, & ingrederetur potuit, Quoniam sine labe Originali Concepta; Quoniam in legibus communibus non inclusa; Quoniam Regina Cæli;

Exposit.
loc. script.

Quo-

Quoniam Domina Angelorum; Quoniam Filia Dei Patris; Quoniam Mater Dei Filij; Quoniam Sponsa Spiritus Sancti, & quoniam Janua Cœli nunquam fuit clausa Janua Regi i Cœlestis: & ut omnia dicam; Quoniam sic disposuit Altissimus, Legillator Supremus, qui noluit dignissimam Matrem suam peccati legibus subjacere.

912 Postmodum, quid mirum si gloriosæ Novitates repertiatur indies in Opere maximo totius Novitatis, teste Alberto Magno, in Biblia B. Virginis Mariæ (ap. Biblioth. Virg. tom 1. fol. 497. col. 1. sub lit. D) ubi exponens cap. 31. Jeremix Prophete, ait sic: *Maria est etiam Opus totius Novitatis, & Claustrum inclusionis Dei, quem totus non capit orbis; in ejus se clausit viscera factus homo. Jerem. 31. Creavit Dominus novum super terram, imò & in celo novum est & sub terra, Virgo Gracilissima, Tenerissima, quæ circumdedit mirabiliter Virum gremio vteri sui, & hoc est illud vas, de quo dicit Spiritus Sanctus Eccl. 43. Vas admirabilis, Opus Excelis, &c. Opus quippè Novum, in cujus conspectu extolens vocem S. Damascenus, Oras. 1. de Nativit. Virg. Maria dixit: Sileat sapientissimus Salomon, nec jam nihil sub sole novum esse affirmet. Et paulò post iterum exclamavit: *Quaraculum omnium miraculorum maxime Novum! Mulier Seraphinis sublimior effecta est.* H. c. sique Albertus Magnus. Si igitur privilegium magnum in propositione confixa relatum decet Virginem, in Deiparam electâ, & alias non repugnat Divinæ Omnipotentis, nec puræ Creaturæ sine peccato originali Conceptæ, propter quod clausum est Cœlum Filijs iræ; non ergo negetur quia novum, cui alia sunt vetera peccati, & nova sunt omnia, in qua Novitas fecit Dominus super terram.*

Albert. Magn.

Jerem. 31

Eccles 43
S. I. Dam.

ARTIC. XV.

GENSVRÆ DD. DE PURGATORVM
Pariensium.

913 P'ig 390. num. 347. Partus Beatissima Anna ea puritate nunt, qua decebat ejus filium, cujus puritas redundabat in Matrem. Et quæ nunquam propterea purificationem non indi-

geret, satisfecit nihilominus debito communi Legis, quam exacte cō-
plevit. Sic Mater illa, qua immunis erat a Legis onere, immunda
estimata est ab hominibus in Purificatione.

CENSURA DD. DEPUTATORVM.

914 **H**ÆC Propositio falsa est, & temeraria, & Verbo Dei
contraria.

CENSURA SUPPOSITITIA.

915 **H**ÆC Propositio falsa est, temeraria, & Verbo Dei
contraria. In Libello Supposititiæ Censuræ hic est
Articulus II.

CONCERT. XVI.

SUPER PROPOSITIONEM CONFIRMATAM
in hoc Articulo 15.

Examinā-
da.

916. **V**IDENDA. 1. Vtrum Versio Gallica discordet ab
originali textu, in Exemplari Matritensi fideliter
transcripto. 2. Vtrum intelligentia legitima U. Abbatissa sit a
Censoribus comprehensa. 3. An credibile fiat V. Authoris as-
sertum ex Doctrina SS. PP. & DD. hic adducenda? 4. Quali-
ficationes Censuræ, circa propositionem confixā examini com-
mittentur.

S. I.
VX SUPRA

OSTENDITVR DISCORDIA INTER
Versionem Gallicam, & Originale Hispanum.

Tex. Orig.

917 **T**extus Originalis: El Parto de la Dichosissima Ana,
fue tan puro, y limpio, quanto le conuenia a su Divi-
na Hija, de donde le venia la pureza a la Madre. Y aunque por esta
causa no tenia necesidad de otra purificacion, con todo esso pago la
den-

deuda à la Ley, cumplienla puntualmente, teniendo se en los ojos de los hombres por inmundada la Madre, que estava libre de las pensiones, que la Ley mandava purificar.

918 Versio ex Hispano in latinum: Partus Felicissima Anna fuit tam purus & mundus, quantum conveniebat Filia suæ Divinae, cujus puritas redundabat in Matrem. Et quamvis ex hac causa non egebat alia purificatione, nihilominus solvit debitum legi, quam exactè complevit, in oculis hominum apparens immunda Mater, quæ libera erat à pensionibus, quas Lex purificare jubebat.

Vers. ex Hispan. in latin.

919 Versio ex Gallico in latinum, prout in Articulo Censuræ: Partus Beatissime Annæ eâ puritate nituit, quæ decebat ejus Filiam, cujus puritas redundabat in Matrem. Et quanquam propter rea purificatione non indigeret, satisfecit nihilominus debito communi Legis, quam exactè complevit. Sic Mater illa, quæ immunda erat à Legis onere, immunda estimata est ab hominibus in Purificatione.

Vers. ex Gallico in latin.

920 Discordia patet in multis. In primis, pro verbo, Felicissima, ponit Versio Gallica vocem, *Beautissime*, quæ haud nimis distat, nec sensum mutat, significatum autem non est idem: Deinde in illis verbis: *Et quanquam propterea purificatione non indigeret*, proprietates verborum litteralium Hispanici Textus nõ attingitur: *Y aunque por esta causa no tenia necesidad de otra purificacion*. Latine: *Et quamvis ex hac causa non egebat alia purificatione*. Verba Versionis Gallicæ absolutè tollunt necessitatem purificationis, cum Hispanica verba non absolutè, sed modificatè necessitatem auferant purificationis, scilicèt: *Ex hac causa puritatis & munditia partus*, quin exinde sequatur quod ex alia causa non egeret purificatione.

Discordia

Nis fallor, æquivocationem passi sunt nonnulli, etiam ex nostris, cogitantes ex his verbis, Felicissimam Annam dispensatam fuisse à Deo in Lege purificationis, cum revera ex littera textus, salva meliori intelligentia, non absolutè dicatur fuisse liberam à lege purificationis. Dixerat V. Author, Partum Felicissimæ Annæ fuisse tam purum & mundum, quantum decebat Divinam Filiam, & statim prosequitur: *Et quamvis ex hac causa non egebat alia purificatione, &c.* Et certè: *Ex hac causa*, scilicèt, cum esset munda, non egebat alia purificatione; sed egere poterat purificatione ex alia causa, scilicèt ex lege; quapropter statim subiungit: *Con todo esto pagò la deuda à la Ley*. Latine: *Nihilominus solvit debitum Legi*: Ex parte igitur Le-

Alia disc.

gis non erat libera, alias non solveret debitum Legi, sed voluntariè adimpleret Legem, & non ex debito.

Proseq.
prob. disc.

921 Roboratur assumptum ex Lege purificationis Levitic. 12. v. 5 & 6. *Mulier si suscepto semine pepererit masculinum, &c. Sin autem feminam pepererit, immunda erit duabus hebdomadibus, juxta ritum fluxus menstrui, & sexaginta sex diebus manebit in sanguine purificationis suæ, &c.* His immunditijs communibus liber fatetur Partus Felicitissimæ Annæ, & ex hac parte, vel ex hac causa, carentiæ scilicet communis immunditiæ, non egebat aliâ purificatione, sed egere poterat aliâ purificatione ex aliâ causa, scilicet ex Lege Levitici: Non igitur ex littera Textus Originalis sic libera fuit Sanctissima Anna à Lege purificationis, sicut à Censuris intellectum est

Proseq.
discord.

922 Decegitur amplius discordia Versionis Gallicæ ab Hispanico Textu, *satisfecit nihilominus* (inquit Versio Gallica) *debito communi Legis, quam exactè complexit.* Textus Originalis non ait, *satisfecit debito communi Legis*, sed *debito Legis*: *con todo es topago la deuda a la Ley cumplendola puntualmente.* Latine fideliter: *Nihilominus solvit debitum Legi.* Hic non dicitur, quod solvit debitum commune, ita ut expressè excludatur debitum personale; Ex vi ergo litteræ libera non manet SS. Anna à debito Legis purificationis.

Legit. in-
telig.

923 Præterea, ut magis Censores ostenderent, quod SS. Anna libera erat absolute à Lege purificationis, prosequuntur sic: *Sic Mater illa, quæ immunda erat à Legis onere, immunda estimata est ab hominibus in purificatione.* In primis punctum adhibet ubi non est in textu ante syllabam, *sic*, imò illa syllaba, *sic*, non est in Originali Hispanica verba sunt: *Temendose en los ojos de los hombres por inmunda la Madre, que estava libre de las pensiones que la Ley mandava purificar.* Latine fideliter: *Apprensus in oculis hominum tanquam immunda Mater, quæ libera erat a pensionibus, quas Lex purificare jubebat.* Aliud quidem est, quod SS. Mater Anna libera foret a pensionibus quas Lex purificare jubebat, scilicet ab immunditia fluxus menstrui, &c. & aliud, quod SS. Mater Anna libera esset à Lege purificationis. Primum, expressè fatetur in textu; *El parto de Santa Ana fue tan puro, y limpio, &c.* Secundam autem, meo videri, talvo semper meliori ibi non dicitur. Certe quidem in hoc puncto, vel Versio Gallica

Conf. in-
telig.

infidissima processit, vel Censores, Versionem Gallicā in latinum reducentes, apicem litteræ non tetigerunt. Quomocunque sit, ex vi litteræ Textus Originalis arbitrator, SS. Matrem Annam ibi non depingi liberam à Lege purificationis, sed liberam ab immunditijs & pensionibus quas Lex purificare jubebat. Quoniam autem intellexerunt non pauci, etiam ex nostris, V. Abbatissam liberam prædicare SS. Matrem Annam à Lege purificationis, dato & pro nunc libenter concessio quod sic sit, ad ipsam credibilitatem quærendam ex dictis SS. PP. in §. sequenti transibo.

§. II.

AN SIT PIE CREDIBILE, SS. Matrem Annam ex Divina dispensatione fuisse liberam à Lege purificationis.

924 **A**sserit expressè U. Abbatissa, quod partus Felicissimæ Annæ fuit mundus ab impuritatibus communibus, & quod ex hac parte nõ indigebat alia purificatione Hoc certissimè dicitur in littera textus. Vtrum autem in eadem propositione confixa, prout ad Originale proprium restituta, etiam dicatur, SS. Annam absolutè fuisse liberam à Lege Purificationis, vel non? Negativam tenui, omnibus perpensis ipsius confixæ propositionis circumstantijs, vt videri potest §. antecedenti. Quoniam vero partem affirmativam secuti sunt Censores, & non solum ipsi, quin & ex nostris non pauci; ideo gratis concessio, id affirmasse V. Matrem; de possibilitate & decentia, imò & de rationabili credibilitate hujusmodi Privilegij, consultis Sanctis Patribus disputare decrevi. Dicendum igitur nobis est, fore piè credibile, relatam privilegium, libertatis scilicet à Lege purificationis, Sanctæ Annæ fuisse concessum. Assertum videamus in lumine SS. PP.

Ex supposito.

925 S. Hieronymus, Serm. de Nativit. Virginis, loquens cum Sancto Joachim, ait sic: *Proinde Anna Vxor tua pariet tibi Filiam, & vocabis nomen ejus Mariam. Hac erit, vt vovistis, ab*

S. Hieronym.

Infantia sua Domino conferrata, & Spiritu Sancto replebitur adhuc ex Utero Matris suae; sed piè credibile fit, Filiam Spiritu Sancto repletam in Utero Matris, quamplura dona Gratiae & ipsi Matris instrumentalitèr participasse: Ergo, &c.

S. I. Dam. 926 S. Ioannes Damascenus, Orat. 1. de Nativit. Virg. Hodie ex terrena natura Caelum in terra ille condidit, qui olim firmamentum ex aquis fixerat, atque in altum extulerat. Et paulò post, eadem Oratione: *beatilumbi & Venter, ex quibus produxisti, o Maria, Beatam Vlna quae te gestaverunt, & labia, quibus tuis puris osculis frui concessum est* Et alijs paucis interjectis, in eadem oratione prima: *O Beatos Joachimi lumbos, ex quibus prorsus immaculatum semen fluxit O praclaram Annae rubam, in qua tacitis incrementis, ex ea auctus, atque formatus fuit fetus sanctissimus. O beatum Ventrem, qui vivum Caelum, Caelis ipsis laetus, peperit, &c.* In his tanti Doctois auctoritatibus notandum est, quoties reperatur, *Beatus Venter, Beata Vulva, Beata Vlna, &c.* Quibus consonare videtur Privilegium totius puritatis in Partu Felicissimae Annæ, vndequaque mundissimo.

S. Germanus.

927 S. Germanus, Serm. de Nativit. Virg. loquens cum Deipara, ait sic: *Beatus quippè reverè ex Viris Pater tuus, & Beata ex mulieribus Mater tua: Beata domus tua: Beati non tui: Beati qui te audiunt: Beati qui tua consuetudine usi fuerunt: Beati qui tibi ministrarunt: Beata loca, quae calcasti: Beatum templum, ad quod adducta es, &c.* Idem, ibid. prosequens, ait sic: *Quae verba cum Zacharias audisset, statim ita Annam alloquitur: Benedicta radix tua, mulier veneranda: Honoratus, glorificatusque est Venter tuus, Viro tuo amata, maximèque gloriosa est haec de auctio tua, Deo dilecta, &c.* Inter tot beatitudines, Caelique & terrae benedictiones, quis dicet indecè Privilegium de quo in Articulo? Venter ita Beatus maneret impurus?

S. Bernardus.

928 S. Bernardus Senensis, Serm. 1. de Nomine Mariae: Propterea Maria non unam tantum, sed multiplicem interpretationem habet: ut sicut ejus incomprehensibilitatem enuntiamus, sic & gloriosam Virginem multis nominibus designamus, & nunc lucem, & Noxum Solem, & hujusmodi nominare solemus, ut sic ad sublimitatem ejus cognoscendam aliquantulum pertingamus. Proinde fortè non nominavit eam Angelus in Evangelio hodierno, volens potius venerari silentio, quod non potuit eloquio. Si igitur Virgo Maria lux est,

est, & Sol: Venter igitur Annæ domus erit lucis, & domus Solis: domum autem lucis non decet puritas?

S. Anselm

929 S. Anselmus Cantuariensis, Opusc. de Beata Deigenitrice Maria, cap. 7. in Bibliotheca Virginali, tom. 2. fol. 401. col. 2. sub. lit. C. inquit: *Nihil tibi Domina æquale. Et certè vt ad hanc excellentiam peruenires, in humillimo loco, id est, in Vtero Matristuæ purissimæ oriebaris.* Si ergo purissima oriebatur Virgo Maria in Vtero Matris suæ: caruit igitur Mater sua SS. Anna impuritatibus, &c.

930 S. Ildephonsus, Serm. de Nativit. Virg. *Quia Maria Virgo non sic est nata, sicut solent pueri, vel puella nasci, miraculosus fuit partus, &c.* Sed omne hoc inducit cogitare, SS. Annam in partu suo caruisse impuritatibus communibus, ex lege purificandis: Ergo, &c.

S. Ildephos

931 S. Laurentius Justinianus, Serm. de Nativit. Virg. *Mariæ: Illam profectò adhuc in Matris vtero decubantem adamavit Verbum, sibi que in Genitricem elegit.* Cui addenda celebris sententia S. Petri Chrysologi, Serm. 140. *Quomodo non ante conceptum Mater, quæ post partum Virgo? Mater aut Genitrix quando non, quæ sæculorum genuit Authorem? Dum igitur in vtero Matris Annæ decubantem adamavit Verbum Mariam, tanquam Matrem, nihil mirum si fœlicem vterum benedictionibus Cœlestibus, & Privilegijs singularibus cumulavit.*

S. Laurêt.

932 S. Petrus Chrylologus, Serm. 90. S. Ioannis: *Egreditur Pontifex, gestans in ore sterilitatis indicium, portans in pectore Conceptionis figuram, vt cum Mater pareret Filium, daret Filius vocem, & ante natus daret Patri veniam, quam dilueret crimina vetusta populorum.* SS. ergo Maria ex Anna nascens, cū nihil habeamus nisi per ipsâ, credibile sit, quod prius impetravit digna Matri puritatis Privilegia. Regina sic liberalis cum servis suis, non foret amplius liberalis cum Matre suâ?

S. Petr.
Chryselog.

933 S. Andreas Cretensis, (sancti titulo laureatus in Bibliotheca Virginali, tom. 2. fol. 786. col. 1. sub lit. B.) Orat. 1. de Nativit. Virg. ait sic. *Hodie gratia, mysticum dealbans divini Sacerdotis Ephod, Levitico typicè prætexuit semine; Deusque, regalem insuetens purpuram, Davidico sanguine purpuravit. Atque vt Verbo dicam, hodie humani generis reformatio incipit, &c.* Et fol. 791. col. 1. sub lit. C. ait. *Cum itaque sobria, ac casta Anna peret sæcunda Parens, quæ prius erat infæcunda: quid porrò ea*

S. Andr.
Cretens.

prolis susceptione venerabilius? Quid vero ampliorem habens admirationem, quam ut Dei Matrem ab experie seminis utero: aperto quidem, sed non corrupto, castitatis fructum proferre videamus, ac Virginem ex infœcunda, ac sterili fœmina perminantem? Quorū hæc Nimirum, ut excellenti ejus miraculo, Matris miraculorum confirmaret, &c. Inter tot miracula, totque mirabilia, quid mirandum, propositum Privilegium credibile fieri, utrumque nõ corruptum, quanquam apertum, mansisse purissimum?

934 Pro munditia & puritate partus Fœlicissimæ Annæ contextatur autoritas privatæ Revelationis S. Birgittæ, to. 2. lib. 6. cap. 56. fol. 114. col. 2. circa med. ubi ait SS. Virgo Maria: Nunc autem conquaror, quod illa fœmina, quæ generantur, & generant cum horrore, & nascuntur cum immunditia, & deletantur in ea, non attendunt mundissimā Nativitatem meam, sed pejores sunt jumentis, quia vivunt sine ratione, &c. (sed dum Nativitas SS. Virginis mundissima proficetur, etiam partus S. Annæ purissimus & mundissimus debet esse. Ergo, &c.)

Albert. Magn. 935 Albertus Magnus, in Bibliotheca B. Virg. Mariæ: Ipsa etiam est, quæ in Nativitate sua, & per suum Ortum in mundum, totam Ecclesiam luce gaudij immensi perfudit. Ester. 8. Judæis (id est Christianis) nova lux (id est Maria) oriri visa est, quando scilicet nata est, & ipsa est gaudium Mæstorum depressorum, & tripudium omnium Sanctorum. In luce gaudij immensi totam Ecclesiam perfundenti, credibile non fit, quod fœlicissima Mater tantæ lucis, tantique gaudij, Cœlestibus careret privilegijs? Immunda maneret, quæ lucem mundissimam, gaudium annuntiantem univerto mundo, ex Uteri sui Cœlo lata pareret? Peperit lucem, & ipsa tenebrosa maneret? Peperit gaudium, & ipsa maneret tristitia impuritarum?

Rup. Abb. 936 Rupertus Abbas, in Cant. Quando nata es, Virgo Mater, tunc verè nobis Aurora surrexit: Aurora prænuntians diei semperitni; quia sicut Aurora quotidiana finis præterita noctis, & initium diei sequentis, sic Nativitas tua finis dolorum & consolationis fuit initium: finis tristitia, & lætitia nobis extitit principium. Cui jungenda sententia S. Bernardini Senensis, Serm. 4. de Conceptione Virginis: Tu fabricatus es Auroram & solem, id est, Beatam Virginem in Conceptione ejus & Nativitate Si igitur Maria Nasceus, tùm Aurora est, tùm & Sol, tùm finis dolorum,

tum & consolationis initium; tum finis tristitiæ, tum & lætitiæ principium: in tanta luce, gaudio, lætitiâ, & consolatione generali, sine privilegio dicto maneret Mater dignissima tantæ fœlicitatis?

937 Guarricus Abbas, Serm. 1. S. Ioannis Baptistæ, exponens illud: *Intravit Maria in domum Zachariæ & salutavit Elisabeth. Et factum est, ut audiret salutationem Mariæ Elisabeth, exultavit infans in utero ejus: & repleta est Spiritu Sancto Elisabeth,* inquit Insignis Abbas: *Vox Mariæ, dum auribus Elisabeth insonat, ad cor Ioannis penetrat, qui abstrusus intra Maternâ latebat viscera. Et virtus vocis Mariæ plenior infulsit Prophetiâ, ad eam etiam de plenitudine Filij copiosè videatur in Matrem refundi. Verè Gratia plena Mariæ: Manifestè Deus totius Gratiæ in ea erat, de cuius magnificentiâ tam copiosè, tam magnificè, principalitèr in Matrem, de Matre in Ioannem, de Ioanne in Parentes, Gratia largitas proflebat.* Nunc sic: Si plenitudo Gratiæ Virginis Mariæ, de ipsa in Ioannem, & de Ioanne, in utero Matris clauso, in Elisabetham Matrem suam refunditur: quanto dignius, quanto propinquius, quantoque superabundantiùs de ipsa SS. Virgine in Maternis visceribus inclusâ, dum Purissima foret, & Tota Pulchra, ipsa puritas redundaret in Matrem? Num, liberalior est Ioannes cum Matre sua, quam cum sua Virgo Maria?

938 Doct. Ossuna, part. Occid. Serm. 16. *Contemplemur ergo Deiparam Virginem, ac benedicamus Venti eam portanti, quæ jam præcellens est, ut se vocet primogenitam ante omnem creaturam. Creaturam dixit, ut Christo Nostro Salvatori exhiberet honorem, qui potius est Prædestinator, quam Prædestinatus; nam ubi dicitur: Qui prædestinatus est Filius Dei, &c. alia translatio habet: Qui declaratus est Filius Dei, &c.* Et paulò post: *Nos igitur omnes Maria dicamus: Beatus Venter, qui te portavit pro cunctorum remedio, &c.* Extollamus ergo vocem, Beatum Ventrem prædicantes, qui portavit SS. Virginem, ea puritate nitentem, qua major sub Deo nequit intelligi; & dum Purissimam Filiam nascentem prohemur, puritatem in Matrem redundantem pia ratione veneremur. Ceterum, *Maria plus contulit suis Progenitoribus, quam ab illis accepit, ut fert Canisius de Mariâ Deipara lib. 1. cap. 11. fol. 56. col. 2. in fine; & dum è SS. Virgine in Matrem suam, gratiæ, favores, benedictiones, privilegia, & puritates*

Guarric.
Abb.

Doct. Os-
sun.

Canisius

redundare videntur, ipsa Cœlestis Regina, *Parens Parentis* quoad hoc vocitari valebit: *Canisius* in al. *senf.* lib. 3. cap. 20, fol. 259. col. 1. circa finem.

§. III.

OBIECTIONI PRINCIPALIORI
fit satis.

Angelic. Doct. 939 **I**N oppositum offeres Angelicum Magistrum 3. part. quæst. 27. art. 6. in corp. vbi ait: *Nec est credendum, aliquos alios sanctificatos esse in utero, de quibus scriptura mentionē non facit, quia huiusmodi privilegia gratiæ, quæ dantur aliquibus præter legē cōmunē, ordinantur ad vtilitatē aliorū, secundum illud. 1. Corint. 12. Vnicuique datur manifestatio spiritus ad vtilitatē: Quæ nulla proveniret ex sanctificatione aliquorum in utero, nisi Ecclesia innotesceret.* Sequitur Cayetanus his verbis: *Credendum est, quod nullus simpliciter in toto temporis decursu fuit, est, aut erit sanctificatus in utero, nisi qui in littera explicatur. Non defuisse tamen audivimus temeritatem modernam cuiusdam mulierculæ, sanctificatam se in utero profitentis, & fortè fuit sanctificata in utero, non Materno, sed proprio, velut Bersabee Deo puniente superbiā illius, &c.* Ergo juxta mentem Angelici Doctoris, nullum privilegium, quod concessum dicatur creaturis aliquibus præter legem communem, fit credibile fore concessum, dum id Scriptura Sacra non narrat; sed ex Sacra Scriptura non constat, Privilegium excludens à lege communi purificationis, fuisse concessum SS. Annæ: Non fit ergo credibile, id ei fuisse concessum.

Resp. Arg. 940 Responderetur in primis, ex ipsis verbis Doctoris Angelici, haud fieri incredibile, relatum privilegium SS. Annæ fuisse concessum. Hoc patet ex illis verbis: *Privilegia gratiæ, quæ dantur aliquibus præter legem communem, ordinantur ad vtilitatē aliorum; sed nullum opus est potiùs ordinatum ad vtilitatē aliorum, quam Mysterium Incarnationis, ad quod ordinata est Deiparæ Conceptio, omniaq; Privilegia collata SS. Virgini ejusque SS. Parentibus: Ergo, &c.* Præterea, quasi conexum est, SS. Virginem nacti purissimam, ejusque Matrem impuritatibus

carere: Si ergo Deiparam nasci purissimam ordinatur ad utilitatem aliorum, consimiliter & Matrem suam impuritatibus carere ordinabitur in utilitatem aliorum. Nec enim Nativitas Virginis sic mundissima & purissima foret, si Partus SS. Annę purissimus & mundissimus non esset.

941 Præterea, non obstanti Doctōris Angelici veneranda sententia, de multis legitur fuisse sanctificatos in utero præter legem communem, de quibus Scriptura Sacra id non expressè commemorat. Nonnullos adducam, quos ex approbatis Doctōribus noster Insignis Alva collegit. Quos ex sequentibus Scriptura Sacra favet, adnotavit suis in locis.

942 S. Ioannes Baptista, Præcursor Christi Domini, fuit in utero Matris suæ sanctificatus; Vide S. Bernardum Epist. 174 *S. Bernar.* & 765. S. Ambros. lib. 2. de Vocat. Gent. cap. 35. S. Augustinus, Serm. 21. Et videantur Expositores ad cap. 1. Lucæ. *& alij.*

943 S. Ioseph, Sponsus Virginis Mariæ, & putativus Pater Christi Domini, fuit sanctificatus in utero, propter varias rationes, quæ videri possunt apud Gerson, de Conjugio Virginis, part. 4. Et in Serm. de Nativ. Virg. S. Irenęus. S. Isidorus, de Prærogat. S. Ioseph. Ezquius, de præd. cont. 3. moral. col. 307. *S. Isidorus* & alij quanplures. *& alij.*

944 S. Isaac Patriarcha, Christi Typus baiulantis Crucis lignum, sanctificatus in utero creditur à Doctore Illuminato Francisco Mayron, tract. de creatione animæ Uirgin. qui extat ad finem Operum ejusdem. Salvator Vital. in flor. Alvernino, fol. 131. *Mayron.*

945 S. Jeremias Propheta, sanctificatus fuit in utero Matris suæ. Vide Doctores ad illud Jeremiæ, cap. 1. vers. 5. S. Isidorus Hispalens. S. Thom. S. Bonavent. S. Athanas. S. Petrus Damianus. S. Ambrosius, & Expositores illius loci ejusdem Prophetæ: *Dominus ab utero vocavit me, &c.* quos hic brevitatis causa omitto, & quia res communis est. *Angel. D.*

946 S. Jacob Patriarcha, etiam dicitur sanctificatus in utero. Ita Magister Historiæ Scholasticæ in cap. 25. Genes. Dionysius Carthusianus, ibid. S. Ambrosius, lib. 4. de fide, cap. 4. Carthagena, qui citat pro hac sententia S. Augustinum, & S. Athanasium, aliosque Doctores. *S. Ambros.*

947 S. Isaias, Propheta Evangelicus, etiam dicitur sanctifica-

Doct. Illuminat.

ficatus in vtero. Doct. Illumin. Franciscus de Mayronis, Ser. S. Ioannis Baptist. Bartholom. de Pisis, Serm. 37. Quadrages. Qui est Dominicæ Passionis in init. Et Expositores ad cap. 44. Itaiæ, vers. 2. & ad cap. 49. vers. 1.

S. Ephræm

948 S. Moyses, Legislator, atque Populi Hebraici Dux, etiam dicitur sanctificatus in vtero. Ita S. Ephræm, Syrus, in tract. de Transfiguratione Domini, apud Ioannem de Cartagena, lib. 4. Homil. 3. fol. mihi 339. Ipsum quoque citat Claudius Dauſquius, in Vita S. Pauli, lib. 1. cap. 4. fol. 22.

Carthagē.

949 Sampson Nazarenus, etiam dicitur sanctificatus in vtero Matris suæ, prout multi id colligunt, ex illo: *Erit enim Nazarenus Dei ab infantia sua, & ex Matris vtero, &c.* Benedictus Pereyra, in cap. 28. Genes. Carthag. tom. 1. de Arcanis Deiparæ, lib. 4. Homil. 3. Claud. Dauſq. cap. 5.

Lorin.

950 S. David, Rex & Propheta dicitur, sanctificatus in vtero. Ita opinari videtur S. Bernardus in Epist. ad Lugdun. dicens: *Videris & tu, an & de S. David idipsum liceat opinari, pro eo, quod dicebat: In te confirmatus sum ex vtero, & de ventre Matris meæ tu es protector meus, &c.* Dauſquius lib. 1. cap. 5. Vide Lorinum, & alios Expositor. ad prædictum Psalm.

Sim. Metaphrast.

951 S. Jacobus, Frater Domini, etiam sanctificatus dicitur à nonnullis in vtero matris suæ. Sic Egiptius, lib. 5. sui Comment. Euseb. Cæsarien. cap. 23. Simeon Metaphr. apud Truxillium, Petrus de Natal. in ejus vita. Carthag. loco supra citat. Et Concionat. Belgiæ, Vital in floreto, fol. 129. Michael de la Purific. in Vita Evang. & Apost. fol. 300.

S. Bernar.

653 S. Paulus Apostolus, numeratur à multis inter sanctificatos in vtero. Sic S. Hieronymus, in cap. 1. Jeremiæ. S. Ireneus, lib. 5. vt refert Suarez in 3. part. S. Bernardus, Epist. 174. S. August. Epist. 57. Anastas. Nice. in quæst. Sacræ Scripturæ in 6. tom. Bibliothec. Vet. Patrum Epist. 59. Carthagena loc. sup. cit. & Concion. Belgic. Vide Dauſquium in lib. de hac re edito.

Marc. Marull.

654 S. Martinus, Sanctissimus Christi Confessor, & Episcopus, dicitur Sanctificatus in vtero Matris, secundum Marcum Marullum, citatum à Michaele de la Purific. in Vita Evangelica, & Apotolica Frat. Minorum, cap. 1. tract. 2. part. 3. fol. 300.

- 955 Cherubicus Pater nolter S. Dominicus, Insignis Pre-
dicatorum Ordinis Fundator, dicitur sanctificatus in vtero
Matris. Ita Sanctus Antoniu. 3. part. Sum. tit. 18. cap. 5. § 6.
fol. 70. col. 3. Carthagen. lib. 4. Hom. 3. fol. 340. Conciona-
tor Belgic. apud. Daulq cap. 6. *S. Anto-
nin.*
- 956 S. Nicolaus Episcopus, dicitur sanctificatus in vte-
ro. Ita Laurentius Surius, in Vita sua. S. Antoniu. 3. part. Sum.
tit. 18. cap. 5. §. 6. fol. 70. col. 3. Carthag. Et Concion. Bel-
gic: vbi supra. *Carthagē.*
- 957 S. Remigius, Episcopus Rhemensis, dicitur sanctifi-
catus in vtero. Ita Lyppoman. in ejus Vita. Laurentius Surius,
ibid. tom. 1. ad diem. 13. Iannuarij, fol. mihi 281. Michael à
Purificat. part. 3. tract. 2. cap. 1. *Lyppomā.*
- 658 S. Asella, Virgo Romana, dicitur in vtero Matris
sanctificata. Ita S. Hieronym. ad Marcell. Epist. 15. Franciscus
Heræus. Varonius in Martyrolog. die 6. Decemb. Carthagen.
Cornel. à Lapide. *S. Hiero-
nym.*
- 959 Stephanus Presbyter, alias Steban dicitur, in vtero
sanctificatus. Ita Marcus Marullus, lib. 4. de corporis cattig-
gat. cap. 1. fol. mihi 170. Michael à Purific. part. 3. tract. 2.
cap. 1. fol. 300. *Michael à
Purific.*
- 960 Gregorius Calaritanus, Episcopus Suelensis, dicitur
sanctificatus in vtero. Ita Dimas Serpi, in Apodix. Sancti, &
Chron. SS. Sardinia, & Carthagen. loco sæpè citato. Vital.
fol. 126. *Dimas
Serpi.*
- 961 Rufinus Minorita, & Sotius S. P. N. Francisci, de
quo scriptum est, quod fuit sanctificatus à Domino, & canoni-
zatus in Cœlo dum adhuc viveret in hoc mundo, quasi sancti-
ficatus in vtero. Ita Speculum antiq fol. 1. Bolquier in antiquit.
Franciscan. nota 1. Spoelbere. part. 2. licèt aliqua mutaverit
verba. Michael à Purific. fol. 300. *Spec. An-
tiq. Min.*
- 962 Theophanes, ab alijs dictus S. Isachius, dicitur sanc-
tificatus in vtero matris suæ. Ita Simeon Metaph. ast. & Lau-
rentius Surius, tom. 2. ad diem 12. Martij. *Laur. Sur.*
- 663 S. Benedictus, Pater & Patriarcha Benedictinorum,
dicitur sanctificatus in vtero, vt probabile iudicat Frater Anto-
nius de Yepes, in Chron. Benedictin. tom. 1. cent. 1. cap. 1. *Yepes.*
- 664 S. Bernardus, Pater & Patriarcha Inclytus Cisterciē-
sium,

Abb. Bo-
na Vall.

sum, sanctificatus quoque dicitur in Utero Matris, vt indicat probabiliter Abbas Bonæ Vallis, lib. 2. cap. 14.

S. Bernar.

965 S. Victor, Sanctissimus Christi Confessor, de quo loquens S. Bernardus, Serm. 2. inquit: *O Virum præcipue sanctitatis! qui ante Sanctus quam natus; ante opere, quam nomine Victor; adhuc vtero clausus, jam de hoste triumphavit, &c.*

Astorga.

966 Seraphicus P. N. S. Franciscus, in cuius gratiam Doctissimus Alva & Astorga laboravit super hoc puncto, dicitur in vtero matris sanctificatus. Hanc tenuit opinionem Vngarus, sive Ripa Salutis, Serm. de S. Franc. in ordin. 92. quam postea latissimè defendit, & probat pluribus rationibus, & solvit argumenta contraria Frater Salvator Vitalis, in Floreto

Salvat. Vi-
tal.

Alberni. fol. 111. & in Apod. Sanctitatis & Puritatis S. Francisci, pag. 40. 41. & 42. Fuit tamen delata Romæ, & ejus examen commissum Inquisitori Generali Florentiæ: sed tandem absque vlla Censura evasit liber, subscriptus ab ipso Inquisitore Generali Clemente Ægydio, & à Consultore Inquisitionis Magistro Elisyo, quem postea probarunt Bonaventura Pacinus Castellina, & Frater Daniel de Ricibus. Zea fol. 83. Etiamque fuit in Vniuersitate Complutensi, in publicis conclusionibus defensata. Id etiam indicat Philippus Bosquius, tom. 2. concl. 1. de S. Francisco, fol. 948. Et Rebolled. 1. part. Chron. cap. 1. fol. 2. col. 1. Pelbart. Serm. 1. de S. Francisco. Hanc ipsam tenet sententiam Michael à Purificat. lib. de Vita Evangelica & Apostolica Fratrum Minorum, part. 3. tract. 2. cap. 1. fol. 299.

Zea.

rationibus, argumentis, atque congruentijs. Et in Theatro Seraphico hæc inveniuntur verba: *Beatus Franciscus accepit in vtero vna cum sanctificatione confirmationem in gratia.* Præterea R. P. Gregorius Beila, Lector Jubilatus Florentiæ, hanc tenuit & publice defendit conclusionem titularem: *B. Franciscum in vtero fuisse sanctificatum pie tuemur, & tanquam probabile opinamur.*

Theatr.
Seraph.

Videatur de hac re Vitalis, pag. 47. & 48. Et Pissanus lib. 1. fruct. 2. pag. 23. col. 3. Et Speculum, cap. 88. pag. 72. col. 1.

Vitalis &
Pissan.

967 Ex his omnibus redeamus ad venerandam Angelicæ Doctoris sententiam, ex qua principaliter resolvendum, quam difficile concedenda sit in legis communis dispensatio, absque Scripturæ Sacræ, vel Ecclesiæ testimonio. Fatemur hoc; & ea propter allatas sententias nec approbamus, nec damnamus,

quod

quod non attinet ad iudicium nostrum; verum ex relatis opinio-
nibus, hæcenus ab Ecclesia non damnatis, & juxta Sancti
Pontificis Innocentij XI. Decretum, solum Apostolica potesta-
te damnabilibus, confurgit argumentum. Casu dato, quod cum
tot sanctificatis in vtero dispensatum sit in lege communi; sanc-
titateque eximia celeberrimæ Matris Annæ dignè perpensa: vn-
de fiet incredibile, quod in partu ejus fœlicissimo, quo lux orie-
batur, impuritatibus carerét tam Filia, quàm Alma Patens? In-
credibile fiet Privilegium dispensationis à lege cõmuni in Avia
naturali Christi Domini, quod piè credibile factum est proba-
biliterque defensabile in relatis Servis ipsius Christi Domini?
Indecet S. Annæ, quod decet alios Sanctos, scilicèt, cum
eis dispensari in lege communi, cum SS. Anna distet ab eis,
quanto differentiùs præ ipsis nomen hæreditavit, Avia natura-
lis Christi Domini, & Matris Naturalis Reginæ Cœlestis?

Innoc. XI.
Decret.
alibi cit.

§. IV.

NOTÆ PROPOSITIONIS CONFIXÆ VO-
cantur ad examen; Authoresque redarguuntur
utriusque Censura.

968 **I**ntellexistis, Censores, V. Abbatissam dicere, & asse-
rere, SS. Annam, omnino & absolute fuisse liberam à
Legè communi Purificationis. Hoc supposito, quod mihi non
certum est, sic propositionem confixam qualificastis: *Hæc propo-*
sitio falsa est, & temeraria, & Verbo Dei contraria. Incipiamus
singulare Certamen. In quo falsa est talis propositio? Num re-
pugnat Legislatõri, in Legè dispensare? Num indecet digniori
Matri sanctioris creature hujusmodi dispensatio? Num Lex pu-
rificationis haud facta conspicitur pro filijs Adæ, & filiabus
Evæ, in peccato originali conceptis, & in suis ædvis concep-
tionibus Originale peccatum in prolem conceptam trans-
fundentibus? Num SS. Filia quæ nascitur, concepta est in legè
peccati? Si igitur omnia hæc vera sunt, scilicèt, quod SS. Mater
Anna, Mater proficetur sanctioris puræ creature, quæ vnquã fuit,
est, aut erit: quod Filia ejus concepta fuit sine peccato originali, &

Reprod.
Censf.

Canisius. absque impuritatibus culpæ: quod Nativitas ejus miraculū fuit plena, ut ait *Canisius de Maria Deipara*, lib. 1. cap. 12. fol. 65. col. 1. imò, ut vocibus SS. PP. formaliter loquat: Filia quæ nascitur Abyssus est gratiarum & miraculum Omnipotentis, à legibus communibus exclusa, Tota Formosa, Tota Pulchra, Tota Purissima, Luce purior, Sole splendidior: si hæc, in quâ, vera sunt, ex qua parte suadet Partū lucis fuisse tenebrosū, & Nativitatem Puritatis inveniri: sorditatem, aut sordibus plenam? Quid Puritati impuritas, macula Immaculatæ, & tenebræ luci?

Arg. ex supposit. 969 Convictum igitur supponamus in primis, id quod absque lite expressè reperitur in littera originali, scilicet, Partum Felicissimæ Annæ fuisse Mundissimum & Purissimum ab impuritatibus & immunditijs cæterarum mulierum in simili casu. Etenim absque hoc privilegio, nec Nativitas Virginis Mundissima & Purissima foret: si igitur hoc negari non valet, & sic credibile sit, ut contrarium exhorrescat: jam ex hac parte privilegiatam conspicimus, & Nativitatem Mariæ, & Puritatem Matris ejus. Hoc semel stabilito, unde fallum erit, vel incredibile, Felicissimam Matrem Annam, in Partu Filiz Divinæ impuritatibus carentem, haud indigisse ex hac parte alia purificatione? Unde probatis esse falsum, quod nec repugnat ex parte Dei, nec ex parte creaturæ, & alias deicit Matrem & Filiam, sicut vidimus? Non implicat dispensatio, deest dispensatio: non ergo repugnat quod facta sit dispensatio. Deinde, posito quod facta sit, nec repugnat quod Deus revelet quod factum est: dum ergo V. Author, virtutibus & fama publica sanctitatis aliàs valde credibilibus, affirmat, hoc sibi esse revelatum à Deo, non refutat ex qua parte falsum sit; nec ratione Materiæ, nec ratione subjecti privatam revelationem patientis. Ut enim fundamentali ratione probareris Notam præsentam falsitatis, opus erat vobis ostendere, vel quod Deus dispensare non potuit; vel quod S. Anna dispensari nõ valuit; vel quod Deus revelare nequivit, vel quod V. Author revelationem accipere non valuit. Primum impossibile est probari; secundum, plulquam difficile; tertium, sicut primum; & quartum, paulò minus quam secundum: Primum idem & tertium, scilicet, Deum potuisse dispensare, & dispensationem revelare, probatione non egent. Secundum, videlicet,

SS. Annam potuisse dispensari, ex parte potentia passiva non dubitatur; ex parte vero decentia & congruentia, satis liquet; nam si ex Dei privilegio Immaculatè & Inniaculatam concepit, consonum est huic, aliud privilegiari; quod Immaculatè, & absque impuritate pepererit. Concepit quippè, & peperit, quasi privilegiata donis quoad hoc iusticia originalis, & certè quidè, si status innocentia durasset, non egressent puerperæ Legge purificationis. Præterea; circa quartum, Nota falsitatis est difficilis & plusquam difficilis probationis, nam ex parte potentia puræ passivæ ad revelationem Domini suscipiendam, hæc negari non valet, juxta supra relata à num. 279. Respectu autem præ credibilitatis ex parte subjecti, debita humilitate dicentis, hoc ei fuisse à Deo revelatum, extant similiter fundamenta supra à num. 241. & à num. 255.

Sup num.
279.

970 Circa Notam temeritatis, qua signallis propositione confixam, dicentes: *Hæc propositio est temeraria*, non minus dubitamus, vnde sit, vel vbi fundetur illa temeritas. Quidquid V. Author asserit in Notata propositione, possibile est, & non repugnat, decensque foret si sic esset, vt probavimus: Nunc dicite nobis, in quo sit temeritas? Si temeritas est, recipientem revelationem, ex obedientia propalare, se habuisse revelatione, omnes libri S. Birgittæ, S. Hildegardis, S. Gertrudis, S. Catharinæ Senensis, S. Theresiæ, & S. Mariæ Magdalenzæ de Pazzis, pleni erunt temeritatibus. Si autem in hoc temeritas non est, sicut revera non est, ostendite nobis in quo sit.

Circa Not.
temerit.

971 Censura vestra concluditur sic: *Hæc propositio est Verbo Dei contraria*. Ut certum cogitamus, vos loqui de Verbo Dei scripto, & super hoc non sit nobis Certamen. Verbum Dei scriptum absque dubio est lex illa Levitici 12. *Mulier si suscepto semine, &c.* Nunquid dispensatio Legis in casu particulari derogat et dissolvit legem communem? Certè non; aliàs lex communis de nascituris omnibus in peccato originali solveretur aut evanesceret casu dato, quod aliquis ex particulari Dei privilegio sanctificaretur in utero Matris; sed hoc est falsum, vt de se patet, nam dispensatio singularis non solvit legem communem, nec dicitur dispensatio contra legem, sed præter legem, vt in terminis loquitur Angelicus Magister, vbi supra: Ergo, &c. Præterea, supponamus sic esse, quod SS. Mater Anna libera foret à

Levit. 12.

Vrg. Arg.

Lege Purificationis, & hoc esse certum à Deoque revelatum, ab Ecclesia propositum, & quidquid volueritis pro parte securitatis, & certitudinis. Nunc interrogo: In hujusmodi casu, hæc propositio: *SS. Mater Anna libera fuit à Lege Purificationis*, vel esset contraria Verbo Dei, vel non. Non dicetis primum, quoniam nulla propositio de Fide dici valet contraria Verbo Dei, & supponimus quod tunc propositio illa teneretur & crederetur de Fide. Debetis igitur fateri & concedere secundum, scilicet quod propositio illa non foret contraria Verbo Dei. Hoc posito, nunc arguo sic: In casu relato, propositio illa non foret contraria Verbo Dei, quia firmiter teneremus esse veram & infallibilem: si nunc ergo piè crederemus talem propositionem esse veram, in hac linea pietatis non foret contraria Verbo Dei. Consequentia liquet: Eo gradu non putatur contraria Verbo Dei, quo existimatur veritas in ea, nam veritas non valet esse veritati contraria: dum ergo piè existimamus talem propositionem esse veram, & fore revelatam à Deo, & consimili pietate fateamur non esse contrariam Verbo Dei.

Apost. scilicet.

Præterea, prosequamur amplius, quod dispensatio singularis in lege communi, nec est contraria Legi, nec contraria veritati, nec contraria Verbo Dei. Ad id statuamus legem communem, necessario suppositam ad Apostoli sententiam: *Omnes in Adam peccaverunt*, & hanc dispensationem particularem: *Virgo Maria in Adam non peccavit*. Arguo sic: Si hæc propositio particularis: *Virgo Maria in Adam non peccavit*, foret contrariam propositionem communem: *Omnes in Adam peccaverunt*, sequeretur quod duæ propositiones contradictoriæ essent simul veræ; sed hoc est falsum. Ergo, &c. Suaderetur major, nam istæ propositiones: *Omnes in Adam peccaverunt*; *Virgo Maria in Adam non peccavit*, ex terminis extrinsecis & in cortice opponuntur, sicut istæ: *Omnis homo est risibilis*; *Titus non est risibilis*. Hoc patet, nam oppositio inter generalem affirmativam, & particularem negativam est rigorosè contradictoria ex communi Philosophia: si igitur inter has propositiones: *Omnis homo est risibilis*; *Titus non est risibilis*, datur strictissima contradictio, quoniam Petrus contingeret sub ratione communi hominis: etiam dabitur rigorosa contradictio inter propositiones illas: *Omnes in Adam peccaverunt*; *Virgo Maria in Adam non peccavit*, si Virgo Maria

Regul.
Philosoph.

contineretur sub illo termino communi, *Omnes*; sed falsum est; has ultimas propositiones esse contradictorias: *Omnes in Adam peccaverunt: Virgo Maria in Adam non peccavit*, alias duæ contradictoriæ essent simul veræ, quoniam verum est ex Verbo Dei, quod omnes in Adam peccaverunt, & verum est ex rationabili pietate, quod Virgo Maria in Adam non peccavit: ergo hæc propositio particularis: *Virgo Maria in Adam non peccavit*, non est contra illam: *Omnes in Adam peccaverunt*: ergo neque hæc particularis: *Virgo Maria in Adam non peccavit*, est contraria Verbo Dei expressio in illa generali: *Omnes in Adam peccaverunt*. Nunc ad rem, & meo videri, veritatem aperiam; sed ideo hæc propositio particularis: *Virgo Maria in Adam non peccavit*, non est contraria neque contradictoria illi: *Omnes in Adam peccaverunt*, quoniam ex dispensatione Divina Virgo Maria est exclusa à Lege communi, & in illo termino generali, *Omnes*, non comprehenditur, neque continetur Virgo Maria: Privilegium ergo particulare, & vera propositio ex eo resultans, non est contra legem communem, sed supra, vel præter legem communem: & consequenter, neque vera propositio, resultans ex dispensatione divina præter legem communem, erit contraria Verbo Dei, sed præter Verbum Dei expressum in lege communi: casu ergo quod SS. Mater Anna ex dispensatione Divina non egeret post partum purificatione Legis, hæc propositio particularis: *Anna post partum non eguit purificatione legali*, non esset contraria, neque contradictoria, illi: *Omnes mulieres post partum eguerunt purificatione legali*.

Expon. Cō
tradit. ap
parent.

973 Urget amplius argumentum à simili: Inter has propositiones: *Omnes in Adam peccaverunt: Virgo Maria in Adam non peccavit*, non datur contrarietas, neque contradictio, quoniam ex dispensatione Divina Virgo Maria non continetur sub illa communi: *Omnes in Adam peccaverunt*, alias si contineretur, esset rigorosissima contradictio, & posita veritate in univertali affirmativa, deberet necessario esse falsitas in particulari negativa; sed dato casu, quod SS. Anna ex dispensatione Divina non egeret post partum purificatione legali, non contineretur SS. Anna sub illa generali communi: *Omnes mulieres post partum in Lege Veteri eguerunt purificatione legali*; ergo in hoc casu, hæc propositio particularis: *sancta Anna non eguit post partum puri-*

Rat. potis.

ficatione legali, non esset contraria, neque contradictoria illi generali: *Omnes mulieres post partum egerunt purificatione legali*, consequenterque hæc propositio particularis: *sancta Anna non eguit post partum purificatione legali*, (quæ ut dicitis est V. Authoris) non erit contraria Verbo Dei, expresso in lege communi, sed præter Verbum Dei expressum in lege comani. Alijs innumeris exemplaribus poterat id ipsum convinci, servatis Philosophiæ regulis.

*Evas. re-
tund.*

974 Si dixeritis, argumentum convincere, casu quo particularis propositio: *S. Anna non eguit post partum purificatione legali*, revelata sit; id vero negatur, quod sit revelata. Arguo sic: ergo casu quo revelata foret, non esset contraria Verbo Dei; sed in Libris Mysticæ Civitatis Dei proponitur ut à Deo revelata: sub hac ergo consideratione non est contraria Verbo Dei. Dicere, quod non est revelata, quoniam est contraria Verbo Dei, idem in sensu vestro est, ac dicere, quod non est revelata quia non est revelata. Hoc suaderetur, quoniam asseritis utrumque, vi argumenti, scilicet, quod non est revelata, quoniam est contraria Verbo Dei; & quod non foret contraria Verbo Dei, si foret revelata: piè igitur credamus, quod est à Deo revelata, & vi consequentiæ nostræ, & jam vestræ, fatebimur, quod non est contraria Verbo Dei.

ARTIC. XVI.

CENSURÆ DD. DE PVTATORVM Parisiensium.

975 **P** Ag. 454. num. 402. *Vt omnibus modis Mater Misericordiae & Mediatrix Gratiæ foret.*

CENSURA DD. DE PVTATORVM.

976 **H**ÆC propositio, ut jacet, falsa est, erronea, & Christo uni per Redemptionem Mediatori injuriosa.

CENSURA SUPPOSITITIA.

977 **L**icet SS. Virgo præ omnibus Sanctis Mediatrix sit per intercessionem: Hæc tamen Propositio quatenus asserit, illâ esse omnibus modis Mediatricè. falsa est, erronea, & Christo. qui solus Redemptor, & Salvator noster est, & unus per Redemptionem Mediator, injuriosa. In Libello Censuræ Supposititiæ hoc attinet ad Articulum 12.

CONCERT. XVII.

SVPER PROPOSITIONEM CONFIRMAM in hoc Articulo 16.

978 **O**CCVRRVNT examinanda. 1. Discordia inter Versionem Gallicam & Originale Hispanum. 2. Mens legitima V. Authoris. 3. Si Notata Propositio credibilis fiat ex Doctrina SS. PP. 4. Censuræ Qualificationes super Propositionem confirmam.

§. I.

DISCORDIA INTER VERSIONEM Gallicam & Originale Hispanum, mensque legitima V. Authoris in Notata Propositione breviter examinantur.

979 **T**extus Originalis. Para ser en todo Madre de Misericordia, y Medianera de la Gracia. Versio ex Hispanico in latinum: *Vt esset in toto Mater Misericordiæ, & Mediatrix Gratiæ.* Versio ex Gallico in latinum, prout in Articulo Censuræ: *Vt omnibus modis Mater Misericordiæ & Mediatrix Gratiæ foret.* Substantialis discordia satis liquet. Aliud quippè est, quod SS. Virgo sit in toto, sive in omnibus, Mater Misericordiæ & Me-

Tex. Orig.
Vers. Hisp
in lat.
Vers ex
Gallico in
latin.

Discordia

Mediatrix Gratia; & aliud valdè divertum est, quod omnibus modis sit Mater Misericordiae, & Mediatrix Gratia. Primum, verum est, & duobus modis intelligi valet; scilicèt, vel quod Coelestis Regina in omnibus operibus suis erat Mater Misericordiae & Mediatrix Gratia; vel ita, ut in omni casu & in omni occasione erat Mater Misericordiae & Mediatrix Gratia, pro peccatoribus interpellando.

Legitimus
sens.

980 Circa primum exponendi modum valdè prodest integra littera totius numeri Originalis, ubi exercitia sancta, mortificationesque poenales, quibus in aetate prima corpus suum affligebat SS. Puella pro peccatis filiorum Adae referuntur, Hispano idiomate sic: *Recurrase algunas vezes en tiempos oportunos la SS. Niña, para gozar à solas con mas libertad de la vida, y Coloquios Divinos de sus Angeles Santos, y manifestarles con señales exteriores el amor ardiente de su Amado. Y en algunos exercicios que hazia, se postrava llorando, y afligiendo aquel Cuerpecito Perfectissimo, y Tierno, por los pecados de los mortales, pidiendo, y inclinano la Misericordia del Altissimo, para que obrasse grandes beneficios, que desde luego començo à merecerles. Y aunque el dolor interno de las culpas que conoçia, y la fuerza del amor que se le causava, bazian en la Divina Niña efectos de intensissimo dolor, y pena; començo à vsar de las fuerzas corporales, en aquella caad las estremo con la penitencia, y mortificacion, para ser en todo Madre de Misericordia, y Medianera de la Gracia sin perder punto, ni tiempo, ni operacion, por donde pudieffe grangearla para si, y para nosotros.*

Exposit. 1.

981 Ex contextu relato clarissimè patet absque vlla dubitatione legitimus sensus expositus, principalitèr in illis verbis: *Començo à vsar de las fuerzas, &c.* ubi narratur quod SS. Uirgo Maria non solum orationibus & petitionibus, sed etiam operationibus mortificationis & poenitentiae corporalis lucrabatur dona Gratiae sibi & nobis; hocque modo erat in toto Mater Misericordiae & Mediatrix Gratia, dum in toto, scilicèt, oratione & operatione proderat nobis. Præterea, id ipsum amplius liquet ex ipsis verbis: *Incepit vi viribus corporalibus, &c.* Id intelligi volens, quod tales poenitentias corporales habens vel usque ad illud tempus non effecerat; quapropter ex illo tempore, orationibus primitivis continuantibus, & poenitentis cor-

poralibus superadditis, *capit in toto*, id est, utraque via orationis & mortificationis prodesse nobis; & sic in toto, id est, utroque modo relato, esse Matrem Misericordiae & Mediatrix Gratiae.

Exposit. 2

982 Postmodum, & expositio secunda liquet ex ultimis verbis ejusdem numeri, simulque prima confirmatur, ibi: *Sin perder punto, ni tiempo, ni operacion, por donde pudiese grangear la Gracia para si, y para nosotros.* Ecce quomodo *in toto*, id est, in omni occasione; *in toto*, id est, omni tempore; *in toto*, id est, in omni operatione lucrabatur sibi & nobis dona Gratiae, & sic erat *in toto*, id est, in omni occasione, *in toto* tempore & in operatione *tota*, Mater Misericordiae & Mediatrix Gratiae. Nec alia expositione capax est littera textus Originalis, non bene intellecta ab Interprete Gallico, vel à Censoribus, vel ab ytrisque.

983 Si autem dicere velitis, idem fore, SS. Virginem esse Mediatrix *omni* occasione, *omni* tempore, & *omni* opere, ac esse Mediatrix *omnibus modis*, nobis foret hujusmodi interpretatio, sed ex parte significati falsum videtur idem esse. Hoc patet à simili: etenim si Titius *omni* occasione, *omni* tempore, & *omni* loco loqueretur lingua latina, non esset verum dicere, quod omnibus modis loquebatur lingua latina, cum verum sit, aliud esse, omni tempore loqui lingua latina, & aliud, loqui omnibus modis lingua latina, ut de se patet. Præterea, ex ipsa Censura liquet, non sic à Censoribus intellecta reperiri verba illa, *omnibus modis*.

Eras. solut

§. II.

VTRUM DEFENSABILIS SIT NOTATA
Propositio, etiam prout jacet in Articulo?

984 **E** Vanuit Censorum & Articuli difficultas, eo quod littera textus Originalis non affirmat id ipsum quod Auctores utriusque Censuræ cogitaverunt. Hi quidem exiliimarunt, V. Abbatissam asserere, SS. Virginem Mediatrix fuisse omnibus modis, in omnibus modis incluso modo Redemptionis: Cum igitur hoc falsum sit, ut ex littera textus manifestè comprobatur, inde venit, Censuram fuisse destructam,

Cessat. diff.

destructo Censuræ fundamento. Quoniam autem doctrinis SS. PP. & DD. insigniam revisis, adhuc id quod Censores damnant, quanquam in Propositione confixa non repertum, ex magna parte reperimus approbatum; ideo subsequentes eorundem SS. PP. & DD. sententias, videndas & considerandas offerimus pro affirmativa parte quaesiti.

S. Bernar.

985 S. Bernardus, in Bibliotheca Virginali, tom. I. tract. Alexij à Salò, cui titulus: *Ars pie amandi & callendi Deiparam*, sub Privilegio secundo, & sub hoc titulo: *Virginè Clementissimã solère valde liberaliter gratias suas clientibus suis impartiri*, fol. 182 col. 2. circa med. ait sic Melissus Pater: *Tibi, à Maria, omnis potestas data est in Cælo, & in terra; adeò ut tibi licet, quidquid libet, & possis quidquid velis*. Et his superaddit citatus Alexius: *Vel ipsius confessione discimus, eam Cælestibus Theauris exuberare*

Eccl. 24.

Eccl. 24. *In me gratia omnis via & veritatis, in me omnis spes vite & virtutis, &c.* Nunc argumentum vestrum contrahite, Docti Censores. Dicitis, quod SS. Virgo si foret Mediatrix omnibus modis, hoc dici nequiret absque injuria Christi, qui solus Redemptor, & Salvator noster est, & vnus per Redemptionem Mediator. Credimus sic. Sed videte nunc, quomodo omnis potestas in Cælo & in terra data est Virgini absque injuria Christi: Et quomodo in Maria est omnis spes vite & virtutis absque injuria Christi, & in eodem sensu Notatam propositionem accipite.

S.P. Dam.

986 S. Petrus Damianus, Serm. 11. de Assumpt. Virg. *Videt & ardet ille vehemens Amator, & totum Epithalamium in laudibus ejus decantat, ubi manifestè Sponsus inducitur spirans amorè sincerissimum; nec vitra valens dissimulare quod patitur: Evolat statim Cælestis ille conventus, & juxta Prophetam, imò Deus Concilium, cogit consilium, facit sermonem, cum Angelis de restauratione eorum, de redemptione hominum, de elementorum renovatione, ac illis stupentibus & mirantibus præ gaudio, de modo redemptionis. Et statim de Thesauro Divinitatis, Maria Nomen evolvitur, & per ipsam, & in ipsa, & de ipsa, & cum ipsa totum hoc faciendum decretatur, ut sicut sine illo nihil factum, ita sine illa nihil refectum sit, &c.* Ad diversa prodest authoritas secundum partes. Clausula prima ad Articulum 13. Secunda, ad 6. de cætero ad præteritis. Quomodo quippe absque injuria Christi usurpetur, quod per Mariam, & in ipsa, & cū ipsa totum refectum sit, eadem exposi-

tionem Catholicam, & ratio Mediatricis omnibus modis ibi comprehensibilis, absque injuria Christi poterit usurpari.

987 S. Bernardinus Senensis, Serm. 5. de Nativitate Virg. cap. 2. *Et ut brevi sermone cuncta comprehendam, omnes liberationes, & indulgentias factas in Veteri Testamento, non ambigo, Deum fecisse propter hujus Benedictæ Puellæ reverentiam & amorem, &c.* sed hoc intelligendum est absque injuria Christi, propter cujus merita prævicia in Veteri Testamento Gratiæ conferrebantur, & conferuntur in Novo propter ejus merita executæ: Ergo, &c.

S. Bernardinus Senensis.

988 Seraphicus Doctor, in Spec. B. Mariæ, cum Melisso Doctore: *Domina nostra, Mediatrix nostra.* S. Germanus, Serm. in Nativitate Mariæ: *Salve Legis atque gratiæ Mediatrix.* Albertus Magnus, Serm. 32. de Assumptioe B. Mariæ, eam vocat, *Mediatricem, Reparatricem, & Auxiliatricem.* Doct. Izquierdo, tract. de Deo Uno, disp. 42. q. 9. prop. 3. juxta SS. PP. doctrinas hanc defendit conclusionem: *Beata Virgo fuit causa meritoria de congruo prædestinationis omnium hominum.* Et paucis lineis interpositis, inquit: *Probabilem mihi faciunt hanc propositionem plurima Patrum testimonia, quibus asseritur, Maria Mediatrix, & Redemptrix totius generis humani, eo modo quo pura Creatura tantum munus potuit attingere in consortio Filij.* Videatur etiam Doct. P. Canisius, lib. 5. de Maria Deipara, cap. 12. ubi respondet hæreticis, impugnantibus inter alia hoc elogium Deiparæ, quo vocatur, *Mediatrix Gratiæ:* In aliquo igitur sensu Catholico defendi valet & debet, quod SS. Virgo *Mediatrix Gratiæ* vocetur; & quod sit omnibus modis, dum fiat absque injuria Christi, nihil obest, præterquam quod V. Auctor id non asserit in propositione confixa, ut supra vidimus evidentèr.

Seraph. Doct. & alij.

Canisius.

989 S. Birgitta, lib. 4. suarum Revelat. tom. 1. fol. 350. c. 19. col. 2. fin. ait sic: *O dulcis Maria, pulchritudo nova, pulchritudo clarissima. Sicut enim sanguine vivificamur, & roborantur omnia membra corporis, sic per te omnes vivificantur à peccato, & fructuosiores fiunt ad Deum;* sed omne hoc intelligi valet & debet absque injuria Christi: clausula igitur in propositione Notata, etiam prout in Articulo conscripta, intelligi poterit in aliquo vero sensu absque injuria Christi.

S. Birgitta

990 Eadem S. Birgitta, lib. 4. cap. 74. fol. 430. col. 1.

Eadem.

circa med. sic ait: *O Domina benedicta, tu Domina omnium es. Quod enim tu vis, hoc factum est, &c.* Sed quamvis de Christo dicatur: *Tu solus Dominus*, absque injuria Christi de Maria dicitur quod est *Domina omnium*: Ergo, &c.

Eadem.

991 Et tom. 2. lib. 6. cap. 23. fol. 38. col. 1. init. sic loquitur: *Benedictum sit os tuum, o Maria, & labia tua, de quibus omnis misericordia procedit in miseros peccatores. Tu vere misericordie Mater predicaris & es, &c.* Notentur verba illa: *Labia tua, de quibus omnis misericordia procedit*; sed hoc intellectum videtur absque injuria Christi: Ergo, &c.

S. Pazzis.

992 S. Maria Magdalena de Pazzis, lib. 2. cap. 24. divinarum intelligentiarum, fol. 34. col. 2. circa finem inquit: *O Gloriosa Maria! Maria Fons est ille signatus. Irrigat Fons iste totum Cælum. O Maria, tu es porta ista, per quam nos ad Cælestem introducimur patriam, &c.* sed elogia illa quanquam de Christo principaliter intellecta, etiam Mariæ conveniunt absque injuria Christi: Ergo, &c.

Albert. Magn.

993 Albertus Magnus, in Biblia B. Virginis Mariæ (apud Bibliothecam Virginalem, tom. 1. fol. 515. col. 2. lit. B.) exponens Ioannis Evangelium, super cap. 5. ait sic: *Item ipsa Virgo Maria est Piscina sanationis, quinque Porticus habens, quæ sanat & salvat potentèr, velocitèr, misericorditèr, totalitèr, & finalitèr. Itè ipsa est Judicissa vivorum & mortuorum, &c.* sed quamvis Christo Domino, juxta Verbum Dei, potestatem dederit Pater Judicium facere; & ipse sit Index vivorum & mortuorum, absque injuria Christi de Maria dicitur quod *Judicissa sit vivorum & mortuorum*: Ergo, &c.

Canisius.

994 Præterea, Insignis Canisius, de Maria Deipara, lib. 1. à fol. 3. vsque ad 6. rationibus & autoritatibus declarat, cur & quomodo Maria dicatur *Spes nostra*, & vere *Domina* absque injuria Christi. Et lib. 3. cap. 8. fol. 210. & 211. consimilitèr declarat, quomodo absque injuria Christi Maria vocetur & sit *Gratia Plena*. Et lib. 5. cap. 13. fol. 502. iterum hæreticos redarguendo, declarat quâ ratione Maria dici possit absque injuria Christi & *Fidei Catholica, Spes nostra*. Quoniam autem super hoc innumera passim inveniuntur SS. PP. testimonia, pluraque assimilabilia leguntur in Censura Censuræ, fol. 74. editionis 1. ideo adhuc ex quæstis & inventis non pauca reliqui. Cæterum, &

infra Concert. 19. super Articulum 18. §. 2. & 3. punctum hoc, de conferendis Elogijs SS. Uirgini Mariæ absque injuria Christi, usque ad satietatem protenditur.

Vid. infra
Cœc. 19
§. 2. & 3.

§. III.

QUALIFICATIONES CENSORVM SV-
per Notatam Propositionem examinantur.

995 **P**ropositio originalis omnino libera demonstrata est à Censura, supra à num. 976. Propositio autem prout ab Interprete Gallico in Articulo Censuræ transcripta, sic ait: *Ut omnibus modis Mater Misericordia & Mediatrix Gratiæ foret.* Censura autem vestra, ò Sorbonici, sic apparet: *Licet SS. Virgo præ omnibus Sanctis Mediatrix sit per Intercessionem: Hac tamen propositio quatenus asserit, illam esse omnibus modis Mediatricem, falsa est, erronea, & Christo, qui solus Redemptor, & Salvator noster est, & vnus per Redemptionem Mediator, injuriosa.* Fatemini igitur, SS. Virginem esse Mediatricem per intercessionem; sed absque dubio intelligetis sine injuria Christi, qui vnus Mediator est per Redemptionem: SS. ergo Maria valet esse omnibus modis Mediatrix per intercessionem sine injuria Christi, qui vnus Mediator est per Redemptionem. Consequentia sequi videtur, nam ex vi rationis cum nunquam dicatur SS. Virgo Mediatrix per Redemptionem, semper manebit Christus Dominus, vnus Mediator per Redemptionem. Jam igitur in aliquo vero sensu, id est, via intercessionis, dici potest Regina Cœlestis, *Mediatrix omnibus modis absque injuria Christi.* Maneamus in hoc.

Not. Prop

Cens. sup-
posit.

996 Quoniam vero non semel super Epitaphia & Elogia Sacratissimæ Uirginis concertauimus, ut similibus disceptationibus apponamus finem, nonnullas DD. Catholicorum sententias, superaddere decreuimus. Albertus Magnus, tract. de laud. Virg. super Missus est, in Bibliotheca Virginali, tom. 1. fol. 394. col. 2. in fine, ait sic: *Ad hoc dicimus, quod Beatissima Virgo quolibet motu liberi arbitrii ad agendum vel patiendum merebatur. Nec tamen in hoc Domino Nostro Iesu Christo aquabatur, qui operaba-*

Albert.
Magn.

tur inproportionabili Charitate: Quanquam igitur idipsum quod dicitur de Christo, dicatur etiam de SS. Virgine, non inde æqualem facimus SS. Virginem Christo Domino, cum aliter in Christo, aliter in Maria reperta sint dona, aliterque Christus, aliterque Maria semper operaverint; Christus quidem inproportionabili charitate perfectius ac Maria. Hoc & V. Abbatissa sæpè sæpius proficetur, & satis expressè tom. 1. quem legis- tis & iudicatis num. 277. à lin. 12. vbi catholice negat æqualitatem mathematicam inter Christum & Mariam, & solum concedit æqualitatem proportionis, ita vt nulla gratia fuerit in Christo, quæ non fuerit ad proportionem in Maria, id est, aliter in Christo, & aliter in Maria; quam semper inferiorem fatetur Christo: Verba Hispana sunt hæc: *Ninguna Gracia criada buxo en Christo, que no estuvieste con proporcion en su Madre Purissima, no con igualdad matematica, porque Christo Señor nuestro era hombre, y Dios verdadero, y ella era pura Criatura, &c.* Quod & alibi dictum vidimus à S. Hieronymo, illis verbis: *In Mariam vero totius gratiæ quæ in Christo est plenitudo venit, quanquam aliter: Dum igitur aliter dicatur gratia de Christo, & aliter de Maria, præter gratiam substantialem, plenitudo gratiæ quæ in Christo est in Mariam venit.*

*Myst. Civ.
Dei.*

Ibid.

997 Præterea, in ipsa 1. part. Mysticæ Civitatis Dei, quæ legis- tis & censuratis, num. 66. à lin. 21. iterum atque iterum fatetur U. Author, Mare & Fontes gratiarum prius ingressas in Christum Dominum, & à Christo in Deiparam redundasse, tanquam immediatam Unigenito Filio suo: Hispana verba: *En el mismo instante que todo este Mar, y Fuentes de la gracia tocaron à Christo Señor Nuestro, como à inmediato à la Divinidad, redundaron en su Madre Santissima, como inmediata à su Unigenito Hijo.* Expressius utrunque continetur, num. 600. ejusdem 1. p. Mysticæ Civitatis Dei, à lin. 12. vbi ait: *Y sí los dones estavan en Christo Nuestro Redentor, y Maestro como en fuente, y origen, estavan tambien en Maria, su digna Madre, como en estanque, ò en Mar, de donde se distribuian à todas las criaturas, porque de su plenitud superabundante redundan à toda la Iglesia.* Hoc ipsum dictum legimus à Melissio Doctore: *Nihil nos Deus habere voluit, quod per Mariæ manus non transiret.* Et alibi: *Hæc est voluntas Dei, qui totum nos habere voluit per Mariam.*

Re-

998 Redeamus ad punctum principale. Quod semel dictum est modificatione aliqua in eodem Opere, semper eadem modificatione intelligi debet in ipso Opere, sive in principio, sive in medio, sive in fine modificatio reperitur, ut ex Bulla Nicolai III. Exijt qui seminat, in Decretalibus posita, tit. De verborum significatione, quam supra retulimus num. 63. satis liquet; sed innumeris locis, tam in 1. quam in 2. & 3. part. Mysticæ Civitatis Dei, hanc præ alijs notationibus repetitam invenimus, quod SS. Virgo, licet simillima Christo, est tamen in omnibus inferior Christo: modificatio igitur, inferioritatem explicans SS. Virginis respectu Christi, temper & ubique in ipso Opere mirabili debet intelligi, & quamvis idem Privilegium vel eadem gratia de Christo dicatur & de Maria, in superiori gradu, juxta mentem legitimam V. Abbatissæ, intelligitur de Christo, & in inferiori de Maria.

Decret.
Nicol. III.

999 Ambrosius Catherinus, Politius, Archiepiscopus Cöpsanus, opusc. de Immaculata Conceptione Virginis Mariæ, in Bibliotheca Virginali, to. 2. fol. 28. col. 2. sic ait: *Multa enim de Christo dicuntur, sive in scripturis, sive in sententijs Doctorum, tanquam singulari modo Christo competentia, id est, secundum naturam & essentialiter, quæ tamen ex gratia similiter alijs conceduntur. Ecce enim sicut dixit Angelus: Quod ex te nateetur sanctum, &c. ita dicit scriptura: Non dabis sanctum tuum videre corruptionem; hoc de Christo singulariter dicens, & nihilominus id etiam de Mariæ corpore recipit Ecclesia, quod non videt corruptionem. Quid ita, si de Christo singulariter illud fuit dictum, nisi quia & singulariter de illo intelligitur, quia de se, & sui natura illud habuit. Quapropter, & Ecclesia Hymno canit Angelico: Tu solus Sanctus, & tamen ipsa eadem Ecclesia multos & Sanctos & Dominos vocare non verebitur. Ille Filius Dei solus & nigenitus vocatur, cum tamen multi filij Dei sint, &c. ibique quamplurima prolequitur Scripturæ Sacræ testimonia Insignis iste Magister, quibus convincitur, multa de Christo singulariter dici, quæ in alio inferiori gradu de Sanctissima Virgine Maria prædicantur.*

Ambros.
Cather.

1000 Idem, de consumata gloria solius Christi, ac Divæ Virginis, liber vnus, in eadem Bibliotheca Virginali, tom. 2. fol. 63. col. 2. lit. D. ait sic: *Quod vero obijciunt, de Christo singulariter esse dictum: Non dabis Sanctum tuum videre corruptionem, li-*

Idem.

Psalm.

ben.

Genes. 2. *benè recipimus, modò non segregetur à viro mulier, de quibus illud primum intelligi oportet, Genes. 2. Et sunt duo in carne vna, & qua Christo iure suo debentur, ex Privilegio extendantur in Virginem, sicut & alia multa, quæ sonare videntur de Christo, extensione etiam ad Virginem applicantur, ut illud: Venit Princeps mundi hujus, & in me non habet quicquam. Item illud: Adorent eum omnes Angeli Dei: Hoc enim & Virgini suo modo competit. Nec propterea, quod hoc damus Matri, Filio derogamus, cum potius illi arrogemus quæcumque privilegia quæ de Matre ejus offerimus, non suo ipsius iure, sed in gratiam Filii sui ei damus. Et idcirco omnia Filio, propter quem, & per quem sunt omnia quæ tribuimus Matri. Hæc applicatione non egent; mirificè quidem explicant, quomodo de SS. Virgine Maria dicuntur, quæ de dilectissimo Filio suo principalitèr prædicantur.*

Hieronymus
Hormach. 1001 *Nec contemnendus Hieronymus de Hormachea, Cantaber, Comment. in Cantica, fol. 350. ubi ait: Quidquid repereris datum esse nomini Iesu per naturam & debitum, hoc datum esse scito Nomini Mariæ per gratiam & privilegium. Nec dubites in hoc, O Mariam amans, ò Mariam desiderans honorare. Christus Iesus est omnipotens per naturam, Maria est omnipotens per gratiam, &c. Pluraque inibi prosequuntur, in assumpti confirmationem argumenti.*

Arg. solv. 1002 *Si dixeritis, quod jam in Censura vestra dixistis, scilicèt, Christum esse solum Redemptorem, vnumque & solum per Redemptionem Mediatorem: ex quo sequitur, elogia ista tribui non posse Sanctissimæ Virgini, quoniam vnus & solus, secundum non admittit. Resp. Vnum & solum secundum non admittit in illo gradu, in quo est vnus & solus; verum in alio gradu communicare valet alteri privilegium absque offensione vnus & solus. Tota Ecclesia canit de Christo: Tu solus Sanctus, Tu solus Dominus, Tu solus Altissimus Jesu Christe; & tamen ipsa met Ecclesia ore pleno vocat Mariam Sanctam, Dominam, & Altissimam. Item ipsemet Spiritus Divinus dicit: Remansit autem solus Noe, & remanserunt cum illo octo Animæ, quæ erant cum eo in Arca. Item de Benjamin dicit Scriptura: Et ipsum solum habet Mater sua, & habebat etiam Joseph. Item dicitur: sola Rahab meretrix vivat, & etiam vixit tota Domus ejus. Item de Jonata dicitur: Tu solus resistis nobis, & tamen erant cum Jo-*

nata alij quāplures. Denique vt alia plura omittamus exempla, in Apocalypsi dicit Ioannes: *Quis non timebit te Domine? Quia solus pius es?* & tamen de Maria canit Ecclesia: *O pia, o dulcis Virgo Maria.*

1003 Proficemur libentè, & vobiscum assentimur, o Sorbonici, vt verè catholici, Christum Dominum vnum esse per Redemptionem Mediatorem, & quod Mediator Dei & hominum vnus est, homo Christus Iesus: vnde autem cogitastis, V. Matrem dicere voluisse, SS. Virginem Mediatrix fuisse per Redemptionem? Dum Versione Gallica legitis, *fuisse Mariam Mediatrix Gratia omnibus modis* (supponimus quod sic non est in littera originali) *omnibus modis* potuit intelligi per intercessionem, vt etiam ex contextu Gallico satis liquet: Quare igitur in malam partem projecistis, quod in bonam & legitimam absque Versionis injuria, imò cum Versionis fundamento deduci poterat? Præterea, *omnibus modis*, via intercessionis SS. Virgo Gratia Mediatrix esse poterat ex vi Gallicæ Versionis, absque injuria Christi, Unici Mediatoris per Redemptionem, cum ibi dicatur, *omni instanti, omni tempore, omni opere, omniq; exercitio pænali lucrasse sibi & nobis SS. Virginem dona Gratia*: Adhuc ergo ex vi Versionis Gallicæ in Catholicum sensum deduci potuit Notata propositio.

Vers. Gall

1004 His sic, dictisque benè perpensis, ad Notas Censuræ vestræ deveniamus. *Falsa, dicitis, est, erronea, & Christo Domino injuriosa propositio asserens, Deiparam fuisse Mediatrix Gratia omnibus modis.* Excluso modo Redemptionis, quem voluntariè addidistis; signate nobis modum, quo per intercessionem non fuerit Maria Mediatrix Gratia? Vel potius, ex omnibus modis in littera textus, vel in Versione signatis, dicite, quo modo non fuerit Mediatrix Gratia Regina Cœlestis? Crux saluatur: *O Crux Ave spes unica*: Nunquid ex hoc, saluari non valet Virgo Maria: *spes nostra Salve?* Quoniam Christus vita est: *Ego sum via, veritas, & vita*: Num saluari non valet Virgo Maria: *Vita dulcedo, &c?* Verum ab alijs innumeris exemplaribus abstinemus; sat sint nobis dicta, & quæ passim, Ecclesia duce, canimus quotidie. *Punctum hoc amplius elucidabitur infra Concert. 19. super Art. 18. §. 2. & 3.*

Cens. Not.

Eccles.

Vid. infra
Concert.
19. §. 24
& 31

ARTIC. XVII.

CENSURÆ DD. DE PV T A T O R V M
Parisiensium.

1005 **P** Ag. 14. num. 13. *introducitur. Facies, ò Purissima pietatis Mater, rem tua clementia dignam, si miseram de pulvere subleves, & subjectum prorsus debile, & omnino incapax assumas in instrumentum ad opera adedò difficilia & sublimia, quibus exaltabis tuam gratiam, & gratias, quas Filius tuus tibi communicavit.*

CENSURA DD. DE PV T A T O R V M.

1006 **H** *Æc propositio, que in SS. Virgine Deipara Gratiam admittit distinctam, ab illis, quas ei Christus communicavit, falsa est, temeraria, & Verbo Dei contraria.*

CENSURA SVPROSITITIA.

1007 **A** *Vthores Supposititiæ Censuræ nihil dixerunt super Notatam propositionem in hoc Articulo, agnoscentes proculdubio, ex non recta intelligentia Deputatorum, eorum prodidisse Censuram; quoniam in textu Originali, imò & in Gallica Versione, satis liquido patet, ibi non loqui de gratia sicut à Deputatis accepta, & intellecta videtur.*

CONCERT. XVIII.

SVPER PROPOSITIONEM NOTATAM
& Confixam in hoc Articulo 17.

Direct.

1008 **O** *FFERVNTVR examinanda. 1. Discordia inter Versionem Gallicam & litteram Originalem. 2. Sinistra Deputatorum intelligentia, mensque genuina V. Ab-*
ba-

batiffæ in propositione confixa. 3. Qualificationes Centorum circa propositionem Notatam.

§. VNICVS.

EX INTELLIGENTIA LEGITIMA

V. Authoris in propositione confixa, tota Deputatorum evertitur Censura.

1009 **T**extus Originalis. *Obra serà (ò Purissima Madre) digna de vuestra Clemencia levantar à la pobre de la tierra, y que de vn sugeto flaco, y menos idoneo, hagais instrumento para obras tan dificiles, con que engrandeeis vuestra Gracia, y las que vuestro Hijo Santissimo os comunicò.* Tex. Orig.

1010 Versio fidelis ex Hispano in latinum: *Opus erit (ò Purissima Mater) tua Clementia dignum, elevare pauperem à pulvere, & quod de subiecto debili, minusque idoneo, ad opera ita difficilia facias instrumentum, quo tuam Gratiam exaltas, & gratias, quas Puignitus Filius tuus tibi communicavit.* Vers. ex Hispan. in lat.

1011 Versio ex Gallico in latinum, prout in Articulo: *Facies, ò Purissima pietatis Mater, rem tuâ clementiâ dignam, si minus de pulvere subleves, & subiectum prorsus debile, & omnino incapax, assumas in instrumentum ad opera aded difficilia & sublimia, quibus exaltabis tuam Gratiam, & gratias, quas Filius tuus tibi communicavit.* Vers. ex Gallic. in lat.

1012 Discordia haud patet in multis, quanquam Interpretes in terminis non videatur nimis fidelis. In primis, aliud significat, *Facies*, ac verba illa Hispanica, *Obra serà*; verum ex significato totius propositionis id transire poterat. Præterea, verba illa, *ò Purissima pietatis Mater*, magis explicant quam Hispana verba, *ò Purissima Madre*: terminus, *pietatis*, superadditus est: omnia forent in hoc. Præterea, verba illa: *Subiectum prorsus debile, & omnino incapax*, non sic reperiuntur in textu, nec sic significantur Hispana verba, *de vn sugeto flaco, y menos idoneo*. Amplius quidem dicunt illa verba latina, quam illa Hispanica, hæc siquidem solum modò significant: *subiectum debile & minus idoneum*; illa autem exprimunt *subiectum prorsus debile & omnia* Discordia

Alia disc.

no incapax, & reuera aliud est *subjectum debile*, ac *subjectū prorsus debile*; & aliud valdè diuersum est, *subjectum minus idoneum*, ac *subjectum omnino incapax*, vt ex se patet: Versio igitur quoad hoc minus fidelis est.

1013 His sic de discordia Versionis ab Originali; ad finitram intelligentiam DD. Deputatorum respectu propositionis confixæ iam deveniamus. Littera quippè, non solum in Hispanico textu, sed etiam in Gallica Versione, manifestè sumit gratiam profavore collato V. Abbatissæ à SS. Virgine Maria, in eo quod eam de pulvere suscitaverit, & elegerit in Instrumentum ad manifestandas mundo ipsius SS. Uirginis Mariæ Gratiâ singulares, ab Unigenito Filio suo ipsi Almæ Parenti communicatas. Deputati verò significatum propositionis non attingentes, Gratiâ existimarunt in Virgine Maria, non receptam ab Unigenito Filio suo, vt ex ipsa eorum Censura manifestè comprobatur.

1014 Quod autem nonnunquam favor explicetur nomine Gratiæ satis apertè liquet ex S. Gregorio Papa, Homil. 12. in Evangelia vbi ait: *Hodierna Sancti Evangelij lectione compellor dicere, vt & bona quæ agitis, cum magna cautela teneatis: ne per hoc quod à vobis rectum geritur, favor aut Gratiâ humana requiratur: Vbi notanda verba illa, favor aut Gratiâ: Favor igitur sæpenumero explicatur nomine Gratiæ.*

1015 Nec deficit in Sacris Litteris assumpti confirmatio; etenim Genes. 18. v. 3. dixit Abraham tribus viris, qui apparuerant ei: *Domine, si inveni Gratiâ in oculis tuis, ne transeas seruum tuum: sed afferam paucillum aquæ, & lavate pedes vestros, &c.* Et Judith. 12. v. 17. dixit Holofernes ipsi Judithæ: *Vive nunc, & accumbe in iucunditate, quoniam inveniisti Gratiâ coram me.* Et Ruth 2. v. 2. *Dixitque Ruth Moabitidis ad socrum suam: si iubes, vadam in agrum, & colligam spicas, quæ fugerint manus metentium: Nunc notanda: Vbi cūque clementis in me Patris Familias reperero Gratiâ.* Et Baruch 1. v. 12. *Dominus illuminet oculos nostros vt vivamus sub umbra Nabuchodonosor Regis Babylonis, & sub umbra Balthasar Filij eius, & serviamus eis multis diebus, & inveniamus Gratiâ in conspectu eorum: Ferè innumerabilia tacemus alia Scripturæ Sacræ testimonia, vbi Gratiâ sumitur pro Favore humano.*

1016 Hoc sic abundanter comprobato, quis dubitare poterit, U. Abbatissam in illis verbis: *De vn sugcto flaco hagais instrumento para obras tan dfficiles, con que engrandecis vuestra gracia*, loquitur de Favore electionis & elevationis instrumenti debilis ad opera sic difficilia & gloriosa? Ex contextu proximiore luce clarior videtur hæc intelligentia: Non igitur admittit V. Author in SS. Virgine aliquam Gratiam, non receptam à Christo Domino, vt sinistra intelligentiâ putarunt Deputati.

Conf. intellig.

1017 Nec negare tentamus in SS. Virgine Gratiam generalem; & aliam specialem, vt cum Melissus Doctore tenet Canisius de Maria Deipara, lib. 3. cap. 4. fol. 198. col. 1. in fin. vbi ait: *Bernardus notat, Gratiam non modo generalem, sed & singularem in Virgine prædicari: Generalem enim esse, quam de ipsa Christi velut fontis plenitudine accipiunt vniversi; singularem vero, quod illa sola præ omnibus plenitudinem Gratiæ sit consequuta.* Hoc tamen nihil facit, vt in Virgine Gratia concedatur à Christo, vel ex meritis Christi non recepra.

Canisius.

S. Bernar. Ser. 3. de Annūtiat

1018 Præterea, convincitur amplius hæc eadem communissima intelligentia V. Abbatissæ in Propositione notata, ex eo quod sæpètèpius beneficium istud electionis ad manifestanda Deiparæ privilegia, in tribus Introductionibus ad singulas Partes Mysticæ Civitatis Dei, singulari ponderatione ejus obijciuntur gratitudini. Proderunt videri in Introductione ad Primam Partem num. 3. 6. 7. 9. 13. 17. & in Introductione ad Secundam Partem num. 1. 12. 17. 31. & in Introductione ad Tertiam Partem num. 4. 7. 8. 11. 14. 15. 19. & 27. Verum quid immoramur quærentes autoritates, dum superant rationes? Supponamus sic esse, V. Matrem electam fuisse à SS. Virgine Maria, vt ejus mirabilem & supermirabilem vitam mundo manifestaret. Casu quo sic sit; quis rationis capax audebit negare, electione hujusmodi singularem fuisse Gratiam, singularemque favorem V. Abbatissæ à SS. Virgine Maria collatum? Gratia igitur hæc, Gratia fuit Virginis Mariæ non recepta, sed facta, (nisi receptam dicas ea parte, qua juxta divinam voluntatem, concurrere Deo, sine quo factum est nihil, electio V. Abbatissæ facta est) Potuit enim Regina Cœlestis aliam creaturam eligere ad tantum ministerium; non aliam sed hanc elegit: huic ergo fecit favorem & Gratiam, quam alijs creaturis non fecit.

Myst. Civ. Dei, loc. hic citat.

Text.

In Fests. S.
Didaci.

1019 Ex his apertius liquet intelligentia verborum illorum *Exaltabis, vel exaltas Gratiam tuam, & Gratiâs quas Filius tuus Sanctissimus tibi communicavit.* Sumpta Gratia pro favore, tunc magis exaltatur Gratia, quando; elevatur debilius instrumentum; sed dixerat V. Author, se fore debile subjectum minusque idoneum ad Opera sic magifica: Exaltatur ergo favor Virginis hanc creaturam elevando. His consonant illa Sacra verba, quæ in Festo Sancti Didaci Compluteosis canit Ecclesia: *Humiliavit se in omnibus, & coram Deo invenit Gratiâ: Quoniam magna potentia Dei, & ab humilibus honoratur:* Et in Oratione ipsius Solemnitatis: *Deus qui dispositione mirabili infirma mundi eligis ut fortia quæque confundas:* Exaltatur igitur Gratia benefactoris ex humilitate & debilitate recipientis beneficium; sed Regina Cœlestis eligens creaturam, ut singulares Gratiâs & Glorias suas manifestaret mundo, beneficium fecit: Rectè igitur Venerab. Author ad hunc finem electa, ex vera humilitate cognoscens indignitatem propriam, dicebat: *Exaltabis Gratiâ tuam, id est, Favorem tuum,* sic debile Instrumentum eligens ad manifestandas mundo Gratiâs à Filio tuo tibi communicatas. Hæc est verissima & inveribilis Notatæ propositionis intelligentia.

1020 Percipere restat, quomodo haud solum Gratia, seu Favor Virginis, quinimò & Gratiâ ipsius Virginis à Filio suo receptæ ex debilitate Instrumenti, ut fertur, exaltentur? Etenim utrumque dicitur in illis verbis: *Exaltabis Gratiâ tuam, & Gratiâs, &c.* Vidimus primum, nunc examine, nus secundum. Magis exaltantur Gratiâs & Privilegia Deiparæ Virginis, dum à creatura publicatur, cujus disculpi tribui non possunt, quâ si à Uitis Doctissimis predicaretur. Hoc patet, & expressè proficitur à V. Matre num. 3. Introductionis ad Primam Partem, à linea prima, ubi inquit: *Bien juzgarayo (loquitur de proportione instrumentis) que lo fueran los Maestros, y Varones Sanios de la Iglesia Catholica, ò los Doctores de las Escuelas, que todos nos han enseñado el camino de la verdad. Pero los juzgos del Altissimo, y sus pensamientos se levantan sobre los nuestrs, como el Cielo de la uerra; y nadie conoio su sentido, ni en sus obras le pudo dar confiso. El es quien tiene el peso del Santuario en sumano, y pondera los vientos; comprehende todos los Orbes en sus palmas; y con la equidad de sus santissimos consejos, dispone todas las cosas en peso. y*

Myft. Civ.
Dei.

medida, dando à cada vna oportuno lugar, y tiempo. Hic fatetur
 V Author Divinam æquitatem, & incomprehensibilia judicia
 Dei, vt oportet, veneratur. Verum num. 658. 3 part à lin. 12.
 rationem ostendit, SS. Virgo, cur non Magistros sed simplicem
 elegerit Fæminam, his verbis: *En esta Dignidad de hazerme
 Dios Madre suya, se conuenien todas mis gracias, como en su ori-
 gen; Por esto el áta que me conocieron los hombres por Madre de
 Dios, conuocieron implicitamente, y como en su causa las condicio-
 nes que para tal excelencia me pertenecẽ, dexando à la devocion, pie-
 dad, y cortesia de los Reales, que para obligar à mi Hijo Santissimo,
 y merecer mi proteccion, fuesen aysurriendo dignamente de mi Sã-
 tidad, y dones, y los cogitiesen, y confessassen conforme à su devociõ,
 y mi Dignidad.* Nunc notanda: Y como en esto muchos de los mortales
 han sido, vnos cõ buẽ zelo unidos, otros cõ indevociõ mas tardos
 de lo q̃ auerã, ha querido mi Hijo Santissimo manifestarles estos ocultos
 Sacramentos sin fiarlo del humano discurso, ni de la ciencia à que se
 estuende, &c. Alijsque pluribus in locis idipsũ repetit, verbis parũ
 diuersis, consonantibus testimonijs in eo, quod simplex Mulier
 electa est, & non Docti Magistri, ad hæc Deiparæ Magnalia
 manifesta, vt non scientiæ humanæ sed Divinæ luci super-
 noque tribuantur Magisterio: ex quo & ipsa Deiparæ dona,
 Gratiæ, scilicet, à Dilectissimo Filio receptæ, amplius magnifi-
 cantur, ratione debilitatis instrumenti.

Nyfl Cir.
 Di 3-p.

1021 Nec exemplaribus caret punctum discursus: Etenim
 scriptum est: *Ex ore Infantium & Lactentium persecuti lau-
 dem;* quati non Infantibus & Lactentibus tribuenda sed dis-
 positioni Omnipotentis, *qui linguas Infantium in gloriam suam
 facit esse disertas.* Cæterũ, & Christus Dominus, non Doctores
 & Magistros elegit, sed simplices Piscatores ad Gloriam suam
 prædicandam, vt in eis non humana scientia, sed mirabilis lo-
 queretur lingua Cælorum; imò, & de ipso Supremo Domini
 mirabantur homines dicentes: *Quomodo hic litteras scit, cum non
 didicerit;* Postmodumque & ipsa Sapientia Patris agebat: *Confiteor
 tibi Pater, quia abscondisti hæc à Sapientibus & prudentibus, & re-
 velasti ea paruulis;* Ex simplicitate igitur electæ creaturæ ad
 Magnalia Dei propalanda, & Gratiæ electionis, & insinua Gra-
 tiæ hęc Dona revelata mirificè exaltaatur.

Psalm.

Math.

1022 Resultat ex dictis, confixa Propositionis, ad æquata

in-

*Alaquat.
intellig.*

intelligentia litteralis. Dicit enim V. Mater loquens cum SS. Virgine: *Elevando pauperem à pulvere, & Subjectum minus idoneum ad Opera ita difficilia & magnifica, exaltabis Gratiã tuã, id est, favorem tuum*, quoniam favor exaltatur ex majore beneficio, majusque beneficium est, quod meretur minus; & insimul *exaltabis Gratiã quas Unigenitus Filius tuus tibi communicavit*. Quoniam Gratiã magis exaltantur, dum Divina luce à subjecto simpliciiori profertur. Dicite nobis Censores, si totum hoc verum est, supposita mirabili electione & elevatione V. Fœminæ, insimulque supposito quod ita sit elevata, sicut piè credimus sic esse?

1023 Circa qualificationes vestras in Propositionem confixam, parum aut nihil miramur; quoniam sinistra intelligentia textus semel posita, nec excessivas judicamus. Intellexistis, ut ex Censura vestra liquet, V. Authorem concedere Gratiã aliquam in Sanctissima Virgine, non receptam à Christo Domino. Absque fundamento id cogitastis, posito autem falso judicio nihil mirum de Censura vestra. De Sancto Tobia scriptum est: *Eleemosyne tuæ: derelinquebas prandium tuum, & alia hujusmodi, quin per hoc concedatur Gratiã in Sancto Seniore, à Domino non recepta*. Non valet fieri, opus bonum sine adjutorio Divino, sicut *nec dicere meritorie Dominus Jesus, nisi in Spiritu Sancto*; verum ex hoc non sequitur, opus non prædicari de operante, ut dicatur opus ejus; sicut nec sequitur, operanti libero non imputari. Elegit Sanctissima Virgo V. Abbatissam: Quamvis igitur hoc fieret disponente Deo, potuit V. Author favorem hunc appellare Gratiã Virginis, sive *Gratiã tuam*, dum cum SS. Virgine loquebatur. Aliud quippè est, ut bene nostis, Gratiã receptã per modum qualitatis, sive doni; & aliud, opus à creatura procedens, etsi concurrat Gratiã Divina, sive Donum Supernum. Gratiã dicitur à Deo collata, sive à Deo recepta, quoniam *omne donum optimum desursum est*; opus autem liberum creaturæ, quanquam ex Gratiã, sive ex dispositione Divina procedat, opus dicitur creaturæ. 3 Reg 5. v. 13. *Elegit Salomon operarios, &c.* Gratiã fecit his quos elegit, quam non fecit alijs quos dereliquit: Gratiã autem hæc qua hi præ alijs sic eliguntur, quæ & Favor vocatur, non attinet ad Gratiã à Deo receptas: & si talis electio proveniret à Gratiã à Deo recepta, electio operantium non diceretur Gratiã à Deo recepta, sed opus Gra.

In lib. Tobia.

Apost.

3. Reg. 5.

Gratię, sivē opus ex Gratia à Deo recepta proveniens. Amplius quam opus erat, videbitur forsān satisfactio nostra protensa.

ARTIC. XVIII.

CENSURÆ DD. DEPUTATORVM
Parisiensium.

1024 **P** Ag 335. num. 300. Si Mortales oculos haberent satis perspicaces ad inspiciendum lumen Purissimæ Mariæ, faterentur, illam solam sufficere illuminantis omnibus Homini- bus re-nientibus in Mundum, usque ducendis per vias tutas ad Beatam Eternitatem: & quia omnes, qui pervenerunt ad notitiam Dei, ambulav- runt in lumine hujus S. Civitatis, dicitur à Ioanne: *At- tribulabunt Gentes in lumine ejus.*

CENSURA DD. DEPUTATORUM.

1025 **H** Ec Propositio, quatenus Soli SS. Deiparæ tribuit, quod soli Christo competit, falsa est, scandalosa, er- ronea, & Christo Salvatori nostro injuriosa.

CENSURA SUPPOSITITIA.

1026 **H** Ec Propositio, quæ SS. Deiparæ tribuit, quod soli Verbo competit, falsa est, scandalosa, & erronea, In Libello Supposititiæ Censuræ est Artic. 13.

CONCERT. XIX.

SVPER PROPOSITIONEM NOTA-
tam & confixam in hoc Articulo 18.

1027 **P**ROPONVNTVR examinanda. 1. Discordia Ver-
sionis Gallicæ cum Textu Originali. 2. Mens legiti-
ma V. Abbatissæ in Propositione confixa. 3. Consonantia mira-
bi-

binis Notatæ propositionis, alijs SS. PP. Doctrinis. 4. Censuratum Notæ. De 1. & 2. fiet in §. 1.

§. I.

VERSIO GALLICA, TEXTVSQVE LITERÆ ORIGINALIS conferuntur; & mens legitima V. Abbatissæ comprobatur.

1028 **T**extus Originalis: Si los mortales tuvieran claros ojos para ver estas luzes de Maria Santissima, ella sola bastava para iluminar à todo hombre que viene al mundo, y para encaminarlos por las sendas rectas de la eternidad. Y por que todos los que han llegado al conocimiento de Dios, han caminado con la luz de esta Ciudad Santa, dize San Juan: Que las gentes caminaràn con su luz.

1029 Versio ex Hispano in latinum: Si mortales haberent oculos perspicaces, vt has intuerentur luces Mariæ SS. ipsa sola sufficiens erat, ad illuminandum omnem hominem venientem in mundum, & ad eos dirigendos per semitas rectas aternitatis. Et quomò omnes, qui pervenerunt ad cognitionem Dei, iter egerunt luce hujus Civitatis Sanctæ, dicit S. Ioannes: Ambulabunt Gentes in lumine ejus.

1030 Versio ex Gallico in latinum, prout in Articulo Censuræ. Si mortales oculos haberent satis perspicaces, ad inspiciendum lumen Purissimæ Mariæ, faterentur, illam solam sufficere illuminandis omnibus hominibus venientibus in Mundum, ipsique ducendis per vias tutas ad Beatam Aternitatem: Et quia omnes, qui pervenerunt ad usitiam Dei, ambulaverunt in lumine hujus Sanctæ Civitatis, dicitur à Ioanne: Ambulabunt gentes in lumine ejus.

1031 Discordia substantialis, vna videtur: improprietates autem, nonnullæ. In primis illa verba: Si mortales oculos haberent, æquivocè ponuntur, nam intelligi valet expositione verborum, quod vox, mortales, adjectivè sumitur, ita vt, mortales oculos, tanquam substantivum & adjectivum concordare judicentur, cum revera vox mortales, substantivè sit sumenda, juxta proprietatem litteræ textus.

1032 Præterea, verba illa: Ad inspiciendum lumen Purissimæ

ma Maria, aliud significant, quam Hispanicæ illæ voces: *Para ver estas luzes de Maria Santissima*. Patet hoc, nam terminus ille, *estas luzes*, respectivus est ad supradicta in ipso numero, quem respectum Interpres Gallicus tollit è medio. Ut autem intelligatur necessarius respectus illius vocis, *para ver estas luzes*, legendæ sunt anteriores clausulæ, quæ Hispanicè ajunt sic: *Si Christo Señor nuestro llamò à los Doctores, y Santos luzes encendidas, y puestas sobre el Candelero de la Iglesia, para que la ilustrassen de el resplandor, y de la luz, que han derramado los Patriarcas, y Profetas, Apostoles, Martyres, y Doctores, han llenado la Iglesia Catholica de tanta claridad, que parece vn Cielo con muchos soles, y Lunas: Que se podia dezir de Maria Santissima, cuya luz, y resplandor excede incomparablemente à todos los Maeñtros, y Doctores de la Iglesia, y à los mismos Angeles del Cielo?* Nunc sequitur immediata clausula Notata: *Si los mortales tuvieran claros ojos para ver estas luzes de Maria, &c.* Aliud igitur est significatû clausulæ literalis, ac significatû Gallicæ translationis. Significatû legitimû literalis clausulæ id est, quod lucis SS. Virginis Ecclesiæ Catholicæ præstitæ, incomparabiliter eminent lucis Patriarcharû & Prophetarû, Apostolorû, Martyrû, & Doctorû, imò & Angelorû, quod utique verum est, & non negabitur à Censoribus: significatum autem Versionis Gallicæ, prout sumitur ab Authoribus utriusque Libelli, Mariæ Santissimæ lucis elevat, ut comparetur cum lumine Christi. Vide igitur substantialem discordiam quoad hanc partem.

Alia disc.
subst.

1033 Præterea, verbum illud, *faterentur*, in Originali non reperitur, ut ex se patet. Aliæ postmodum discordantiæ minoris momenti, ex comparatione facili Gallicæ Versionis cum littera Textus Originalis facillimè notantur; de his tamen non curamus.

1034 Liquet ex dictis legitima V. Authoris intelligentia in Propositione confixa. Ait enim: *Santissima Virginis lucis, Ecclesiæ Sanctæ collatas, improporcionabiliter excedere lucis omnium ipsius Ecclesiæ Doctorum, & Angelorum Cælestium; ipsasque Mariæ lucis tales fore, ut si à mortalibus prospicerentur, illuminare possent omnem hominem venientem in mundum, ut ambularent per semitas rectas Æternitatis.* Hoc quippè verum est: etenim cum lucis hujusmodi veritatem Catholicam ostendant, viamque Christianæ

Intelligēt
legitima.

perfectionis: Quis dubitare poterit, quod si quilibet, lumen hoc
refulgentissimum comprehenderet, ambulare posset itinere rec-
to usque ad scelicem Portam Æternitatis?

§. II.

MIRABILIS CONSONANTIA V. AB-
batissa in Propositione confixa, alijs SS. PP. &
DD. celeberrimis doctrinis.

1035 **E** Adem propositio, ferè in terminis formalibus, quæ
vt falsa, scandalosa, erronea, & Christo Salvato-
ri nostro injuriosa judicatur à Censoribus nostris, scripta reperit-
tur à tribus saltem Celeberrimis Doctoribus Parisiensibus. Hi
quidem sunt: Seraphicus Doctor, Cancellarius Magnus Gersò,
& Albertus Magnus. Novissimus sit primus quoad expressionem
quæsitam. Albertus itaque Magnus in Biblia B. Virginis Mariæ
Albert.
Magn. (apud Bibliothecam Virginalem, tom. 1. fol. 514. col. 2. sub-
lit. D) exponens Evangelium S. Ioannis, super illa verba: *In prin-
cipio erat Verbum*, ait sic: *Beatissima Domina Virgo Maria; secun-
dum Evangelium Ioannis dicitur Mater restitutionis omnium. Sicut
dicitur de ejus Filio: Omnia per ipsum facta sunt: sic dicitur de
ipsa: Omnia per ipsum refecta sunt, ut dicit Anselmus. Nunc no-
tanda. Item ipsa est lux vera, Ioan. 1. Quæ post Deum illuminat om-
nem hominem venientem in hunc mundum. Quid amplius quæritis?*

1036 Nec minori claritate alter percelebris Doctor Pa-
risiensis loquitur Gerson; tract. 12. *super Magnificat*; Notula 1.
Gerson. vbi ait: *Et ipsa SS. Virgo Maria est lux, quæ illuminat omnem ho-
minem venientem in hunc mundum. Verè dicitur Illuminatrix; sic
enim sonat Mariæ propriè Nomen; sic Maria per etymologiam dicitur
Stella Maris, quam illuminatricem esse constat. Sed Notata
propositio nihil aliud affirmat, præter hoc quod à Magno Can-
cellario Parisiensi dicitur expressè: Damna sitis igitur, o Censo-
res, Doctorem vestrum, cujus discipulatum tanquam honorem
profitemini.*

1037 Sit tertius Magister Parisiensis, qui & primus digni-
ta-

tate, scilicet, Seraphicus Doctor Bonaventura, lect. 3. in Spec. *Scraph. Doct.*
 vbi sic loquitur: *Quid mirum, si Maria presentia totum illuminat Cælum, quæ etiam totum illustrat Orbem? Sed modus nobilissimus Illustrandi Orbem terrarum quæ illuminat Cælum, est sic illuminare homines habitantes in mundo, vt clarissima luce dirigat gressus nostros in viam æternitatis: cum hoc ergo ipsum asserat Notata Propositio, laureata conspicitur tribus Doctorum Parisiensium insignibus testimonijs.*

1038 Haud nimis discordat Melissus Doctor, Serm. de *S. Bernar.*
 Nativit. B. Mariæ Aquæductæ, vbi consueta dulcedine, ait sic: *Tolle corpus solare, quod illuminat mundum: Vbi dies? Tolle Mariam hanc maris Stellâ, Maris vtique materni & spatiosioris; quid nisi caligo & umbra mortis, ac densissima tenebræ relinquuntur? Si igitur ablata luce Mariæ, nihil manet nisi umbra mortis: Lux ergo Mariæ lux est vitæ salutaris, ducens homines in viam vitam æternitatis; sed hoc est quod asserit Notata Propositio: Ergo, &c.*

1039 Consonat dictis S. Mariæ Magdalena de Pazzis, lib. *S. Pazzis.*
 6. Divinarum Intelligentiarum, cap. 3. fol. 197 col. 1. init. vbi ait: *O Maria, Sanctissimæ Trinitatis complacenta, Prophetarum Dioptra; ad quid Propheta, nisi ad adventum tuum aspirabant? Quo voces emittabant, nisi ad te? Expectantes enim Messiam, à te nasciturum sciebant. Nunc nobis. Lux es, non modo Populi Hebræi, sed etiam totius generis humani. Ex Revelatione igitur privata, ita per celebri, iam constat, SS. Uirginem Mariam esse lucem totius generis humani; sed ad nihil aliud principalius est hominum lux, nisi vt ejus splendoribus ducti dirigantur via tutissima in finalem portum æternitatis: Ergo, &c.*

1040 Coadjubat non parum in suis Revelationibus Divinis *S. Birgit.*
 S. Birgitta, lib. 1. cap. 46. fol. 99. col. 1. init. vbi dicitur: *Benedicta sis tu. ô Maria, quia ex pulchritudine tua gaudent Angeli. Ex virtute tua omnes qui invocant te sincero corde liberantur. Nunc quæsitæ. In luce tua omnes demones contremiscunt, nec audent ad tuum fulgorem subsistere, quia semper volunt esse in tenebris. In tenebris ergo relinquuntur, qui Mariæ lacæ, ejusque fulgore aufugiunt. Lux igitur Mariæ, ejusque Cœlestis fulgor, dum demones terret, animas lætificat & illuminat; vt viam salutis æternæ itinere recto percurrant.*

Amadens. 1041 Ad stipulatur. V. Amadeus, Episcopus Laufanensis, de laudibus Gloriosa Virginis Mariæ, Homil. 1. de fructibus & floribus SS. Virginis, in Biblioth. Virginali, tom. 1. fol. 729. col. 1. in fine, ubi ait: *Hæc igitur Virgo Beata omni luce clarior, omni suavitate gratior, omni que Potentatu sublimior, totum mundum illuminat, & vnguenti optimi perfusione innovans omnia, Cherubin & Seraphin agmina potestate transcendit & maiestate, &c.* Proflunt nobis verba illa: *Maria totam mundam illuminat*, nihil quippè aliud quærimus, nisi quod in favorem Notatæ Propositionis conducit.

August. 1042 Æstimabili subtilitate ad finem nostrum, calamum direxit Insignis Augustinus Anconitanus, præclarissimi sui Patriarchæ Augustini singularis Discipulus, in sanctitate admirabilis Filius, qui floruit circa annum 1243. discipulatu gaudens Angelici Doctoris & Seraphici Bonaventuræ, Luteciæ Parisiorum. Hic enim Tractatu in *Salutationem & Annuuntiationem Angelicam*, quæst. 2. circa finem, & in Bibliotheca Virginali, to. 3. fol. 319. col. 2. sub lit. B. ait sic: *Igitur Virgo Sanctissima nominata est Maria, id est, illuminatrix, quia illuminavit Apostolos, Evangelicæ Doctrinæ veritate; Martyres, Fidei Catholicæ firmitate; Confessores, recepti talenti fecunditate; & Virgines, munditiæ puritate; ut de ipsa intelligatur dictum, quod scribitur Eccl. 24. Ego feci in Cœlis id est, in omnibus Sanctis, ut oriretur Sol, lumen eis indeficiens, Beata Virgo, quantum ad ejus universalem illuminationem; Prodest autoritas etiam ad Articulum 12. ubi de Magisterio SS. Virginis Mariæ tractatum suscepimus. Hic enim confitatur, Reginam Cœlestem illuminasse Apostolos Christi, & Sacros Evangelistas, Martyres, Confessores, & Virgines, totumque mundum, quod facit ad confixam Propositionem sub hoc Articulo 18. Coronari valet assumptam verbis dulcissimis Melissii Doctoris, Serm. ex verb. Apoc: *Signum magnum apparuit in Cælo Mulier amicta Sole*, ubi Maria vocatur: *Abyssus luminum*, sive *Abyssus luminis*, ut exponitur à Canisio, lib. 3. de Maria Deipara, cap. 13. fol. 233. col. 1. in fine.*

Sup. Conc. cert. 17. 1043 Quoniam autem haud semel hoc notarunt Nostri Censores, quod SS. Virgini applicentur elogia, soli Christo convenientia; præter ea quæ supra diximus Concertat. 17. nonnulla hic superaddere decrevimus, ut nimius Censorum timor in

in Epiteticis Deiparæ finem accipiat. Ad hoc enim deprecamur enixè vt sequentes authoritates legere patiantur.

1044. S. Hieronymus, Serm. de Assumpt. Virginis: *Etsi in Sanctis Patribus & Prophetis Gratia fuisse creditur, non tamen cætenus plena: In Mariam vero totius gratia qua in Christo est plenitudo venit, quanquam aliter: Dum ergo aliter ponatur in SS. Virgine Donum, sive Gratia, quam in Christo, non obest quod in Christo sit, vt Mariæ conveniat.*

S. Hieronymus

1045 S. Bernardus, Homil. 1. in Evang. *Aliter quippè Christus fortitudo, vel virtus Dei dicitur, aliter Angelus: Si ergo hoc sufficit, quod aliter Angelus quam Christus sit fortitudo, vt nomen Christo proprium conveniat Angelo: Consimiliter sufficet, vt aliter Attributum dicatur de Christo, & aliter de Maria, vt Elogia Christi Mariæ conveniant.*

S. Bernar.

1046 Idem, super Missus est: *Altius ergo intuemini, quanto devotionis affectu à nobis eam voluerit Dominus honorari, qui totius boni posuit plenitudinem in Maria, vt proinde si quid scilicet in nobis est, si quid gratia, si quid salutis, ab ea noverimus recuudare, quæ ascendit deivys. affluens; sed spes nostra in Christo est, & aliter spei ratio pro nobis ponitur in Maria: Non ergo impedit quod Attributum sit proprium Christi, vt aliter in Maria ponatur.*

Idem.

1047 Idem, Serm. in Nativit. Mariæ de Aquæductu: *Filioli, Maria est peccatorum Scala, hæc mea maxima fiducia est, hæc tota ratio spei meæ. Dicant Censores, si hæc Propositio est Salvatori nostro injuriosa: Dùm igitur id non dicent, reverentia tantè Doctoris, & quoniam rei veritate salva id intelligi potest sine injuria Christi, fateantur jam, ea quæ de Christo dicuntur, SS. Virgini posse convenire quanquam aliter.*

Idem.

1048 Seraphicus Doctor in suo Psalt. *Venite ad eam Virginem, qui laboratis & tribulati estis, & dabit refrigerium animabus vestris;* sed hoc principaliter dictum est de Christo, ore ipsius: *Venite ad me omnes qui laboratis, & onerati estis, &c.* non ergo implicat, quod aliter dicatur de Maria id, quod principaliter de Christo dicitur.

S. Bonavent

1049 S. Petrus Damianus, Serm. de Annunt. *Juxta Prophetam inquit Deus concilium, cogit consilium. Et statim de thesauro Divinitatis, Mariæ nomen evoluitur, & per ipsam, & in ipsa, & cum ipsa totum hoc faciendum decernitur, &c.* Sed principaliter

S. P. Dam.

de Verbo Divino, sive de Christo, dictum est: *Omnia per ipsum, & cum ipso & in ipso facta sunt*: non igitur repugnat, quod aliter dicatur de Maria, &c.

- S. Anselm.* 1050 S. Anselmus Cantuariensis, opusc. de Beata Deigenitrice Maria, in Bibliothec. Virg. tom. 2. fol. 418. col. 2. tub lit. D. *Per fecunditatem tuam, Domina, mundus peccator est justificatus; damnatus, salvatus; exul, reductus: partus tuus, Domina, mundum captivum redemit, aegrum sanavit, mortuum resuscitavit. Caelum sidera, terra, flumina, dies, nox, & quaecunque humanae potestati, vel vilitati sunt obnoxia, in amissum aelus sese gratulantur, Domina, per te quodammo do resuscitata, & nova quodam ineffabili gratia donata. Quasi enim omnia mortua erant, & quasi resuscitata laetantur. Beneficus tuis plenus est mundus, &c.* Aspice, o Censores, quot elogia praedicantur de Maria, quae principaliter Christo convenire videntur.
- S. Epiphã.* 1051 S. Epiphanius, Hæres. 78. *Si Christus Leonis Catulus, profecto ejus genitricem Leenam dicerim: Ita si Christus est Rex, profecto Mater ejus est Regina.* Sic discursu non protendere potestis, o Censores, ita ut quaecunque de Christo dicta sunt, aliter quoque de Maria dicantur.
- S. Cat. Sen.* 1052 S. Catharina Senensis, Orat. 11. *O Maria Redemptrix humani generis, ex eo quia carne tua patiente in Christo redemptus est mundus; sed elogium Christo singularius est esse Redemptorem: si ergo in aliquo vero sensu aliter ac Christo convenit Mariae esse Redemptricem absque injuria Christi; videte, qualis excellentia ita Christo conveniet, quae & Mariae nequeat convenire, quanquam aliter.*
- S. Birgitta* 1053 S. Birgitta in suis privatis Revelationibus extravagantibus, tom. 2. post lib. 8. cap. 3. fol. 416. col. 1. circa med. *Tropter hanc igitur voluntatem (loquitur Christus) ego Deus ab aeterno Filius Dei, factus sum homo in Virgine, cujus cor erat quasi cor meum. Et ideo bene dicere possunt, quod Mater mea & ego, quasi cum uno corde, salvavimus hominem, ego patiendo corde & carne, ipsa cordis dolore & amore.* His exponitur, & intelligitur amplius S. Catharinae testimonium, quod nuper retulimus, assumptumque principale roboratur, quod quidquid de Christo dicitur, etiam applicatur Mariae, quanquam aliter.
- Albert. Magn.* 1054 Albertus Magnus in Biblia Virginis Mariae, quam

citavimus alibi, in Bibliotheca Virginali transcriptam: *Unde si Joannes propter officium Baptismi interrogatus fuit à Judais: Tu quis es? sic, & nos si interrogaverimus eam: Tu quis es? Respondet nobis, quia non sum Christus, sed Christi Mater: Quidquid igitur applicatû Mariæ ex his quæ Christo conveniunt, inveneritis, scitote, docti Censores, quod Maria non est Christus, sed Mater Christi, & quod aliter Mariæ conveniunt, quæ de Christo prædicantur.*

1055 Idem, ibid. in Bibliotheca Virginali, tom. 1. fol. 485. col. 2. sub lit. B. *Pro regula enim infallibili habere debemus omnes qui diligimus Mariam, quod quidquid unquam in aliquo SS. bonitatis, vel pulchritudinis fuit, in ipsa non dubitemus minime defuisse, & per ipsam in nos. Ultima verba sunt notanda, ea scilicet: Et per ipsam in nos; sed hoc ipsum de Christo dicitur principaliter, quod per ipsum omnia dona superna descendunt in nos: non ergo repugnat, quod quæ de Christo dicuntur, etiam de Maria verificentur, quanquam aliter.*

1056 Idem, super Missus est, cap. 198. in eadem Bibliotheca Virginali, tom. 1. fol. 420. col. 2. sub. lit. D. loquens de plenitudine gratiæ, quæ est receptiva, & dativa, & non retentiva, inquit: *Sic Beata Virgo, plena est gratia omnium, quantum ad numerum gratiarum, quæ omnes transeunt per ipsius manum. Unde Eccles. 24. Ego quasi aquæductus exivi de Paradiso Dei, hoc est, delictijs misericordiarum Dei. Item S. Bernardus: Diu defuerunt fluentia gratiarum, quia nondum venerant aqueductus. Et ista est Aqueductus mirabilis, &c. Sequitur ex hoc, quod omnes gratiæ transeunt ad nos per Mariam, & reddimus ad nuper dicta, hoc, scilicet, intelligi, sine injuria Christi, Mariæque convenire per gratiam, quæ Christo per naturam.*

1057 Ambrosius Spiera, Serm. 32. In Sabbatis de B. Virgine, in Bibliotheca Virginali, tom. 2. fol. 154. col. 1. sub lit. B. *Tota anima mea est virtus Virginis Gloriosæ ad dulcissimum Christum; ut dignitates, quæ Christo conveniunt per naturam, Virgini conveniant per gratiam: sicut boniè Christus per naturam inquit: Ego sum lux mundi: Sic Virgo gloriosa per gratiam dicere potest: Ego sum lux mundi. Unde ait S. Bernardus: ò Maria, nostram noctem illuminas, ut qui vias tuas in secuis fuerit, non ambulat in tenebris, sed habebit lucem vitæ. Hæc ille: Quid, quæso, nos miseri & ob-*

tecebrati in hujus sæculi nocte faceremus, si tam lucidam lucernam, si tam luminosam columnam non haberemus? Hæc applicatione non indigent; utrunque enim quod assumptivus persuadent: In primis Notatâ propositionem valdè roborant, & deinde aliam propositionem univ ersalio rem, scilicèt, de Maria dici quod de Christo, quanquam alitèr, valdè confirmant.

Ambros.
Spira.

1058 Item, ibid. fol. 186. col. 2. sub lit. C. *Quantum ad secundum veritatem dico breviter, quod Hieronymus, Bernardus, & omnes Sancti clamant, videlicèt, quod nulla gratia descendat de Cælis ad terras, nisi transeat per manus Maria: Nulla igitur lux hominibus communicata, ut æternitatis semitam rectam arripiât, confertur, nisi per Mariam: in hoc ergo sensu: Illuminat omnem hominem, &c.*

Ægidius.

1059 Ægidius Romanus, super Salutat. Angel. in Biblioth. Virg. tom. 3. fol. 488. super illud Elij. 13. *In ditone tua cuncta sunt posita*, inquit: *Ipsa etiam SS. Virgo omnium Domina credit debet. Unde Ecclesia de ea dicit, Regina Cæli, Porta Paradyssi; Domina mundi, &c.* Ibiq; profequitur, quamplura Epitheta, quæ Christo Domino principalitèr convenire videntur, prædicans de Virgine Maria, quanquam alitèr.

Adamus
Brovver.

1060 Adamus Brovverius, in Salutatione Angelica coronata, apud Biblioth. Virgin. tom. 1. fol. 32. col. 2. sub lit. B. *Ave Domina præcellentissima: Per te vivit Orbis terrarum. Ad tui memoriam hilarescunt, & recreantur fideles anima.* Revera per Christum vivit Orbis terrarum; verum quod de Christo principalitèr intelligitur, hoc videtur de Maria prædicatum, quanquam alitèr.

Canisius.

1061 Postmodum apud Canisium, de Maria Deipara, passim invenies. Elogia multa, & ferè omnia quæ de Christo principalitèr intelliguntur, accomodata Mariæ Virgini, quanquam alitèr. Etenim fol. 30. & 31. quamvis SS. Virgo Maria Concepta sit, ut defacto concepta est sine peccato originali, explicatur ibi Privilegium hoc absque injuria Christi concedi Virgini Mariæ; quoniam alitèr Christus, & alitèr Maria concipiuntur sine peccato originali. Et fol. 145. similiter explicatur, quomodo Maria dicitur absque injuria Christi, *Caput Virginitatis*. Et fol. 487. Epitheta varia dicta de Christo, tribuuntur Mariæ absque injuria Christi. Et fol. 495. alia Epitheta Deo propria exponuntur.

tur Mariæ communia. Et fol. 207. 210. & 211. Gratia plenitudo aliter ponitur in Christo, & aliter in Maria, cum verum sit, Christum dici plenum gratia, & Mariam insimul gratia plenam, quamobrem idem Elogium dicitur de Christo & Maria, quamquam aliter de Christo, & aliter de Maria.

1062 Ex hætenus dictis speramus, ò Docti Censores, quod amplius non trepidabitis timore, ubi non est timoris occasio; & quamvis multa in posterum inveniatis, quæ Christo conveniunt, intellecta de Maria sic esse cogitabitis absque injuria Christi, ea ducti potissimum SS. PP. ratione; quod in Mariam totius Gratia, quæ in Christo est, plenitudo venit, quamquam aliter.

SS. PP.

§. III.

VTRIVSQUE CENSURÆ VITIA NOTANTUR, & convelluntur.

1063 **A**sferit V. Abbatissa, quod si mortales haberent oculos perspicaces ad videndum lumen Purissimæ Mariæ, ipsa sola sufficeret ad illuminandum omnem hominem venientem in hunc mundum. Dicitis, Docti Censores, quod hæc propositio falsa est, scandalosa, erronea, & Christo Salvatori nostro injuriosa; quoniam Deiparæ tribuit, quod soli Christo competit. Si totum numerum, ubi Notata reperitur propositio attentè consideratione legissetis, ibi erat manifesta solutio, in primis ejusdem numeri verbis. Ait quidem sic Venerabilis Mater: Si Christo Señor nuestro llanò Luzes à los Doctores; que se podia dezir de Maria Santissima, cuya luz, &c. Excessus igitur inter Mariam & Doctores ex vi contextus, supponit Christum prædicantem, Doctores esse luces. Vos estis lux, &c. Si ergo V. Author solum comparat lucem Virginis Mariæ cum luce Doctorum & Angelorum: quare & vos comparationem fecistis inter lucem Mariæ & lucem Christi? Luces sunt Doctores absque injuria Christi: Lux ergo est SS. Virgo Maria splendidior Doctoribus, absque injuria Christi. Ipsa sola sufficeret, id est, divisivè a lumine Doctorum.

Trop. Noe

Myst. Civ: Dei.

1064 Dicitis, soli Christo convenire, esse lucem illuminantem omnem hominem venientem in hunc mundum. Hoc Chris-

Elud. arg:

to principaliter convenire non negamus; sed quare minus principaliter nequeat Mariæ convenire, non intelligimus. Præterea, non absolutè dicit V. Author, quod SS. Virgo Maria illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum, sed quod si mortales haberent oculos claros ad videndum lumen Mariæ, sufficiebat SS. Virgo ad illuminandum omnem hominem, &c. Posita conditione, in textu formalitè expressa, non solum Virgo Maria, sed etiam quilibet Sanctus Doctor, etsi minus principalitè quam Regina Cœlestis, sufficere poterat cum assistentia Divina, ad illuminandum quemlibet hominem venientem in mundum, scilicèt, si mortalis homo perspicaces oculos haberet ut oportet, ad videndum lumen Sancti Doctoris, nam de Doctoribus dixit Christus: *Vos estis lux mundi*. Si hoc verum est, sicut videtis sic esse: dicite nobis, ubi est falsitas? Ubi scandalum? Ubi error? Ubi doctrina Salvatoris nostri injuriosa? Quis negare poterit, quod si quilibet homo mortalis haberet oculos perspicaces & claros ad videndum lumen SS. Virginis Mariæ, quæ Mater est Divinæ lucis, ei sufficiens erat ad dirigendos pedes ejus in viam tutam æternitatis? Hoc est quod in substantia dicit Notata propositio: Ubi est error? Non loquitur de oculis corporalibus, sed de oculis mentis, quibus homo clarè videret, & quæ scivit, & quæ credidit, & quæ operata est SS. Virgo Maria.

1065 Nec dicatis, solum Deum posse illuminare corda hominum: Fatemur sic esse, de causa principali loquendo: Sed nūquid SS. Virgo impetrare non valet, ut Spiritus Sancti gratia illuminet sensus & corda nostra? Præterea, non aliter dicitur de Maria, etsi in incomparabili gradu majori, esse lucem mundi, ac dicitur de Doctoribus Ecclesiæ; sed quamvis certum sit, solum Deum posse mentes illuminare, hoc non obstanti de Magistris Ecclesiæ dicitur, fore lucem mundi: Ergo, &c.

Aug arg. 1066 Cæterum, si mortales perspicaces oculos haberent, ad videndam lucem Mariæ, dirigentem in viam tutam æternitatis, supponuntur ipsi mortales cum auxilijs supernaturalibus internis, sine quibus, vel sine comprincipio superno nihil supernaturalitè operantur: Lux ergo Mariæ, prout in littera textus, hoc supponit vel includit: ex hac igitur parte non resultat falsitas, scandalum, nec error in propositione confixa.

1067 Roboratur argumentum nostrum ex ipso contextu: *Luces sunt Doctores illuminātes mundum: Lux est Maria, splēdidior Doctoribus, illuminans mundum: de vtriusque loquitur in textu: Non igitur diversimodè sumnenda proponitur lux Mariæ illuminans mundum, ac luces Doctorum illustrantes Orbē; sed Doctorum luces sic summi debent, vt absque injuria Christi illuminent, imò ex privilegio Christi: Ergo, &c.*

Conf. arg.

1068 Si autem instantia vestra semper steterit, quod SS. Virgini tribuitur in Propositione Notata, quod soli Christo competit, ad vteriolem conventionē parallela formemus. Christus ait: *Ego sum lux mundi.* Ipse Dominus inquit Apostolis & Doctoribus: *Vos estis lux mundi.* Consonantiam adhuc terminorum intuemini: *Ego sum lux mundi: Vos estis lux mundi.* Nunquid, secundum dicitur cum injuria primi: *Dicetis vtiq̄e quod non, aliās Christus Dominus, qui vtrunq̄e dixit, sibi foret injuriosus: non ergo cum injuria Christi dicuntur Apostoli & Doctores, lux mundi: Nec ergo cum injuria Christi dicitur Virgo Maria, lux mundi.* Habemus hoc: Nunc transeamus ad aliud. Dicitur Christus: *Lux vera, quæ illuminat omnem hominem venientem in hanc mundum.* Dicitur SS. Virgo Maria: *Clarissima Lux, quæ si videretur ab oculis mortalium posset illuminare omnem hominem venientem in mundum.* Dicitis hoc asseri de Virgine Maria cum injuria Christi. Rationem expectamus. Non dicitur de Virgine Maria, quod sit, *Lux mundi,* cum injuria Christi: Nec ergo dicitur, quod possit mundum illuminare, cum injuria Christi.

Parallel. form.

1069 Si dixeritis, disparem esse rationem, quoniam dum dicitur Maria, *Lux mundi,* de luce intelligitur participata à Christo Domino, & non est injuria Christi participare lucē à Christo. Idem dicimus vobis: *Christus est Lux vera quæ illuminat per naturam omnem hominem venientem in hanc mundum:* SS. Virgo Maria est *Lux participata, quæ in sensu propositionis confixæ potest illuminare omnem hominem venientem in mundum:* Si non est ergo injuriosum Christo, participare lucem ab ipso; erit injuriosum Christo, participare lucem ab ipso ad illuminandum omnem hominem venientem in mundum?

Occurrit. instant.

1070 Si adhuc forsā dixeritis, in textu Propositionis Notatæ nihil dici de luce participata. Quamvis hoc concedamus, dum insinuat in eodem Opere Mysticæ Civitatis Dei id dica-

Evaf. alt.

tur, videlicet, quod omnia dona Gratia, & Prærogativa, quæ in Mariam descendunt, prius in Christo; tanquam in Capite, & sicut in Origine reperiuntur, de quo jam satis alibi; quid officeret, quanquam in Propositione Notata non diceretur expressè: Præterquam quod & in eodem numero, ut jam notavimus, expressè loquitur de luce participata à Christo Domino, dum testimonio Christi iniciatur idem numerus, sicut videri potest in illis verbis: *si Christo dixo, &c.*

1071 Præterea, quod conceditur Sanctis inferioribus Mariæ, negabitur & ipsi SS. Virgini? In Solemnitate Cherubici S. P. N. Dominici sic orat Ecclesia: *Deus qui Ecclesiam tuam Beati Dominici Confessoris tui illuminare dignatus es meritis & doctrinis, &c.* Et in Festo Doctoris Angelici orat sic: *Deus qui Ecclesiam tuam Beati Thomæ Confessoris tui mira eruditione clarificas, & sancta operatione secundas: da nobis, quæsumus, & quæ docuit intellectu conspicere, &c.* Dum illuminata fertur Ecclesia meritis & doctrinis vnius Sancti, absque injuria Christi, vel imò ex Privilegio ipsius Christi; illuminata non poterit affirmari absque injuria Christi, à SS. Uirgine Maria ex privilegio dilectissimi Filij sui, talibus meritis, talibusque doctrinis? Si prodest hominibus, sicut postulatur à Deo, quæ docuit Angelicus Doctor intellectu conspicere: non proderit mortalibus, quæ docuit & quæ egit sapientiæ Mater intellectu conspicere, & quæ egit imitatione complere? Sinamus hoc, quoniam & talia disputationi subijcere videtur injuriosum Virgini. Certum est enim ex vi contextus, Mariæ non tribui quod soli Christo competit; & si Mariæ tribuitur, quod competit Christo; aliter dicitur de Maria, & aliter de Christo, & hoc fat, ut Mariæ conveniat absque injuria Christi.

1072 Postmodum, ut hinc Concertationibus, jam molestis, finem apponamus; non meis, sed verbis vobis loquar Ingeniosi Doctoris Cornelij Mulsij, tom. 2. de Maria Deipara, Serm. B. Uirg. ad Nives: *Date mihi aliquod de Christo Mysterium, in quo Maria non concurrat tanquã necessaria copula? Christus ab æterno fuit prædestinatus, ut fieret homo; sed ut esset Filius Mariæ; incarnatus est Christus, sed in Mariam; Natus est, sed de Maria; in Praesepio positus est, sed à Maria; Magi & Stella invenerunt eum; sed cum Maria; inquitur à Pastoribus, sed non absque Maria; ado-*

In Fest. S.
Dominici.
S. Thom.
Aquinat.

Cornelius
Mulsius.

ratur ab Angelis, sed prius à Maria; fugit in Ægyptum, fugit cum eo Maria; Symeon ei benedixit, benedixit vnaquoque Mariæ; sedet inter Doctores, quarit & invenit illum Maria; Concionatur Populo, audit eum Maria; incipit operari miracula, petente id Maria; Pendet in Cruce, stat juxta Crucem Maria; resurgit, ante omnes visitat Mariam; ascenit in cælum, paulò post assumpsit Mariam; Missit Spiritum Sanctum in Apostolos, & cū Apostolis inventa est Maria. O Beatissima Virgo Maria, non sine ratione dixit Angelus: Dominus tecum: Quia nunquam fuit Maria absque Domino. Fuit quidem Verbum Æternum ante Mariam, sed Verum in carne nunquā fuit absque Maria. Nūc notanda & æstimabilia: Qui itaque confidit in Maria, confidit in Christo: Qui honorat Mariam, honorat Christum: Qui laudat Mariam, laudat Christum. O infelices illos, qui sub pretextu Gloriæ Christi simunt se paulatim abduci à devotione Mariæ, Sanctorum, Sanctarumque omnium. Diabolus & Hæretici eos quoque brevi ab ipso abducent Christo, qui Sanctorum Sanctus est. Hucusque Cornelius.

Not.

1073 Faxit Deus, ò Censores dilectissimi, ut ultimæ clausulæ relatæ autoritatis non pertingant vos; neque comprehendant ullos ex vobis. Consulite Doctores vestros Insignissimos, Seraphicum Magistrum, Doctorem Angelicum, Melissuum Abbatem, Magnum Cancellarium, aliosque quos supra retulimus, & discite ab eis, quomodo Dignitas SS. Virginis infinita judicatur; Quomodo est Abyssus luminis; Quomodo illuminare, valet omnem hominem venientem in hunc mundum; Quomodo dici valet, tota ratio spei nostræ; Quomodo in nobis omnia per ipsam, Et quomodo omnia hæc, aliaque hujusmodi intelligenda sunt absque injuria Christi? sequimini eos, quoniam Magistri vestri sunt, & etiam nostri. Abscindamus disputationes circa glorias Mariæ diminuendas, omniaque talenta vertantur in Gloriam Virginis, quoniam, Qui honorat Mariam, Christum honorat; Qui Mariam laudat, & Christum lætificat. Hoc verum putemus, & conveniamus in pace. Janua Cæli est Maria, ut quotiæ canitur in Prece Laurentana, & tamen ex Apocalyp. 12. In duodecim Portis Christus, & vna Porta Christus: Non ergo impedit, quod vna Porta Cæli sit Christus, & in duodecim Portis Cæli sit Christus, ut etiam SS. Virgo Maria dicatur, Janua Cæli: Sic nobis. Amen.

Ex SS. PP. relat.

Apoc. 12.

ARTIC. XIX.

CENSURÆ DD. DE PV T A T O R V M
Parisiensium.

1074 **S**Vb hoc Articulo ultimo congregaverunt DD. Deputati 36. Propositiones confingendas eorum Notis; quasi iterum totum percurrendo Librum, quem censurandum acceperunt. Propositiones autem, prout in Libello Censuræ reperiantur, hujusmodi sunt.

1 Pag. 237 num. 218. Prima, Conceptio Corporis B. Virginis Maria facta est in die Dominica, correspondente diei creationis Angelorum, quorum Regna & Domina futura erat.

2 Ibid. Nihilominus virtus Divina imminuit tempus naturale in formatione Corporis SS. Virginis; & id quod fieri debebat in octoginta diebus (aut in illis qui naturaliter requirebantur) majori cum perfectione factum est in septem.

3 Pag. 240. num. 221. Vssus perfectissimus rationis, qui proportionatus esse debebat ad dona Gratiæ, quæ recipiebat, fuit etiam ipsi concessus.

4 Pag. 248. num. 229. Cum magna penetratione cognovit ab instanti suæ Conceptionis omnes homines, omnes Angelos; eorum ordinem, dignitatem, & operationes, & omnes creaturas irrationalis cum eorum instinctibus, & qualitatibus, &c.

5 Pag. 238. num. 219. Sabbato sequenti, & proximo huic primæ Conceptioni, facta fuit secunda, Altissimo create animam suæ Matris, eamque in corpus ejus infundente.

6 Pag. 246. num. 226. Fuit repleta scientia infusa, & habitibus omnium scientiarum, & aliarum omnium artium naturalium.

7 Pag. 247. num. 227. Reddidit humillimas actiones gratiarum, una cum profundis inclinationibus corporalibus, quas protinus fecit in sinu Matris suæ cum corpore isto tam parvo.

8 Pag. 241. num. 221. Parvum istud corpus non erat majus, quam una parva apis.

9 Pag. 250. num. 231. Dominus in isto instanti (Conceptionis) manifestavit ei Angelos, quos illi dabit in custodiam; ipsa vidit illos, & cognovit, eosque gratissimè suscepit.

10 Pag. 251. num. 231. In cognitione & dolore, quem habebat de lapsu hominis, ploravit, & lacrimas fudit in utero Matris suæ.

11 Ibid. num. 232. Rogavit cum hac tenentitudine miraculosa, ab illo instanti quo recepit esse, pro remedio hominum, & incepit ex tunc exercere officium, ipsorum Mediatricis, Advocatæ, & Reparatricis.

12 Pag. 371. num. 329 In instanti, quo nata est nostra Regina Maria, Altissimus misit Sanctum Archangelum Gabrielem, ut annuntiaret Sanctis Patribus Limbi hunc nuntium, tam sælicem, & jucundum ipsis.

13 Pag. 372. num. 330. Multitudo innumerabilis Angelorum ordinavit novam, & sollemnem processionem, elevantes, cum Canticis incomparabilis gaudij, veram Arcam Novi Testamenti, ut esset pro aliquo spatio, non in domo Obededon, sed in Templo Supremi Regis Regum, & Domini Dominantium.

14 Pag. 376. num. 334. Fuit determinatum in hoc Consistorio, & Tribunali Divino SS. Trinitatis, dare Nomen Infanti Reginæ.

15 Ibid. Sua Maiestas voluit illud ei imponere, & dare per se ipsum in Cælo.

16 Pag. 378. num. 334. Vnus Angelus Custodia SS. Virginis occupavit locum ejus, sumpto corpore aëreo ad hunc effectum.

17 Ibid. num. 335. Octavo die post Nativitatem Magnæ Reginæ, multitudo pulcherrimorum Angelorum descendit de cælo, modo magnificentissimo, habentes singuli scutum lucidum, in quo insculptum erat Nomen Mariæ, rotum radians, & lumine splendens.

18 Pag. 398. num. 352. Quando ipsa dormiebat, actiones interiores amoris, & alij effectus ejusdem gratiæ, qui non dependebat ab exterioribus sensibus, non cessabant, & nullatenus interrumpantur in illa.

19 Pag. 399. num. 352. Quando ipsa erat sola, vel quando ponebatur in cunabulis ad dormiendum (quod nõ nisi sobriè faciebat) conferebat super Mystèria & Laudes Altissimi cum Sanctis Angelis suæ cultoriæ, & fruebatur visionibus Divinis, & colloquijs suæ Maiestatis.

20 Pag. 428. num. 377. Si non locuta est à Nativitate suæ; non fuit, quia non potuit; sed quia noluit.

21 Ibid. *Silentium fuit in illa maxima virtus, & particularis perfectio.*

22 Pag. 429. num. 378. *Dispensavit solum in hac silentij lege versus Angelos suos Custodes; vel quando in solitudine orabat Dominum vocaliter.*

23 Pag. 451. num. 399. *Ante aetatem trium annorum, sapientabat exercere ministeria majoris humilitatis, sicut purgare & verrere domum suam. Sed quia volebant hoc illi perantire, conabatur hoc facere dum sola remanebat; & tunc spiritus Angelici adjuvabant eam, ut in aliquo fructum reciperet humilitatis suae.*

24 Ibid. num. 400 *Quando incepit loqui ipsa (matrem suam) rogavit humiliter, ut non apponeret sibi vestes alicujus pretiositatis, vel ostentationis, sed è contrario, humiles & pauperes, & (si fieri possit) coloris cineritij, quales hodie portant Religiosae sanctae Clarae.*

25 Pag. 452. num. 401. *Permisit se vestiri sicut S. Anna asposuit, quae tamen satisfecit ei in colore, & forma, quam ipsa postulabat, servando aliquam similitudinem habitibus devotionis, qui frequenter imponuntur infantibus Deo peto scatis.*

26 Pag. 220. num. 201. *Altissimus determinavit, & designavit Angelos, in ministerio adeò sublimi occupandos, & de singulis novem Choris centum selegit, qui sunt nongenti.*

27 Ibid. *Demum destinavit duodecim alios, ut SS. Virgini servirent in forma corporali, & visibili, cum majori assiduitate, & illis impressa erant signa, seu alegorici Typi Redemptionis.*

28 Pag. 221. num. 201. *Ultra illos assignavit Dominus octodecim alios de sublimioribus, ut ascenderent, & descenderent per Mysticam Scalam Jacob, ad legationes ferendas Reginae ad Regem, & Jesum Domini ad Reginam.*

29 Ibid. num. 202. *Supra numerum omnium istorum Angelorum, de quibus mentionem fecimus, elegit Altissimus adhuc septuaginta de sublimioribus Seraphinis, & proximioribus Throno Divinitatis, ut conferrent, & communicarent cum Regina Cali.*

30 Pag. 224. num. 205. *Ad melius ordinandum hoc invincibile agmen, positus est in capite Princeps Minuta Caeli s. Michael.*

31 Ibid. *Princeps S. Gabriel fuit etiam destinatus, ut descenderet ex ordine Patris Aeterni pro legationibus & Mysteries, concernerentibus hanc Cali Principissam.*

32 Pag. 414. num. 362. *Dum hi Angeli visibiliter appare-*

vant Regina Cælesti, sumebant fornam adolescentis, excellentis & amabilis pulchritudinis.

33 Ibid. num. 363. *Ultra hoc splendens ornamentum, gestabant in caputibus suis coronas florum singularium, qui dulcissimum exhalabant odorem.*

34 Pag. 415. num. 363. *Portabant etiam in manibus suis palmas, varietate, & pulchritudine contextas.*

35 Ibid. *Portabant itidem super pectora sua certâ signa, nonnullam similitudinem ad illa gloriofa signa Ordinum militarium habentia, & quæ significabant, Notis splendētibus & mysteriosis, hæc verba: Maria Mater Dei.*

36 Pag. 422. num. 372. *Octodecim Angeli apparabant Sanctissima Mariæ cum admirabili pulchritudine, crantque ornatî plurimis signis Passionis, & aliorum Mysteriorum Redemptionis; habebantque particularitèr ad pectora sua Crucem unam, & aliam in altera brachia, ambas pulchritudinis singularis, fulgoris, & splendoris extraordinarij.*

CENSURA DD. DEPUTATORVM.

1075 **H**æ omnes propositiones temerariae sunt, & contra Ecclesiastica Regulae modestiam assertæ; pleraquæ fabulas, & somnia apocryphorum redolent, & Religionem Catholicam impiorum & hæreticorum contemptui exponunt.

1076 Non intendentes alia multa, quæ in dicto libro continentur, approbare, & præcipuè ea loca, in quibus Sacrae scripturae testimonij ad privatum sensum Author passim abutitur, sicut nec ea, in quibus opiniones merè scholasticas, à Deo revelatas assertit, & vt tales omnibus proponit.

1077 Si terminatur Libellus Sententiæ Doctorum Deputatorum, qui vt fertur, absque Præfatione, & sine dat. diei, vel anni signatura percurrit.

CENSURA SYMPOSITIA.

1078 **H**æ omnes Propositiones, respectivè, temerariae sunt, & contra Ecclesiastica Regulae modestiam assertæ, pleraquæ fabulas, & somnia apocryphorum redolent, & Religionem Catholicam, impiorum & hæreticorum contemptui exponunt.

1079 *Ceterum non intendit Sacra Facultas alia multa, quæ in dicto libro continentur, approbare, & præcipuè ea loca, in quibus Sacræ Scripturæ testimonijs ad privatum sensum Author passim aluitur; nec ea, in quibus Opiniones merè scholasticas à Deo revelatas asserit, & ut tales omnibus proponit. Dat. in Aula Sorbonæ, decimo quinto Kalend. Octob. & confirmatum Kalend. ejusdem mensis, anno Domini mille ssesimo sexcente ssesimo nonage ssesimo sexto.*

1080 Sic terminatur Libellus Supposititiæ Censuræ, qui ut alibi notavimus, 14 continet Articulos. In ultimo, ex 36. Propositionibus Notatis in Libello DD. Deputatorum, adimerunt octo, & alias octo subrogarunt, de quibus infra.

CONCERT. XX.

SVPER 36. PROPOSITIONES A DD. Deputatis confixas in hoc Articulo 19.

Direct. 1081 **Q**UAMVIS breviori calamo, idipsum quod facere tentavimus super alias Propositiones in cæteris confixas Articulis, sequemur & super Notatas in hoc Articulo 19. Videntes in primis, si fortè cum Originali textu discordent. Deinde si cujuslibet propositionis assertum ex aliqua parte repugnet, vel fiat incredibile. Postmodum si in favorem cujuslibet assumptæ propositionis autoritas SS. PP. vel DD. inveniatur expressa. His pro directione.

§. I.

SVPER QUAMLIBET EX PROPOSITIO- nibus in Articulo relatis, brevissima constri- tur Reflexio.

1082 **Q**Uoniam tot propositiones simul examinandas assumeri, non levis videretur confusio; ideo claritati desideratæ vacantes, propositiones singulas, qualibet ab alia sejuncta, transcurremus, prout sequitur.

PRO-

PROPOSITIO 1. ARTIC. 19.

1083 Pag. 237 n. 218. *Prima Conceptio Corporis B. Virginis Mariæ facta est in die Dominica, correspondente diei creationis Angelorum, quorum Regina & Domina esse debebat.*

REFLEXIO.

1084 **I**N substantia non discordat ab Originali. Conceptionem primam, qua conceptum est Corpus Reginae Cœlestis, fuisse die Dominica, nec repugnat, nec incredibile fit. Recolantur quæ supradiximus Concert. 10. super Art. 9. §. 3. *Sup. Concert. 10.* num. 595. ubi Opera sex dierum, & requies Domini die septimo, æquiparantur Conceptioni & animationi Sacratissimæ Virginis Mariæ. Præterea, eadem Concert. abundantè comprobatur, credibile fieri, animationem Reginae Cœlestis fuisse factam die Sabbati, consimilibusque fundamentis piè credibile fiet, primam Conceptionem sive conceptionem corporis ejusdem SS. Virginis, die Dominica evenisse. Postmodum, quam probabile sit, Angelos fuisse creatos die Dominica, videatur Suarez, tract. de Angelis, lib. 2. cap. 3. à num. 11. Ex Recentioribus noster Delgadillo, tract. de Angelis, cap. 1. difficult. 3. num. 6. & Francès de Vrrutig. to. 3. disp. 1. de *Virginico partu*, fol. 168. num. 240. *Suarez.*

PROPOSITIO 2. ARTIC. 19.

1085 Pag. 237. num. 218. *Nihilominus virtus Divina immittit tempus naturale in formatione Corporis SS. Virginis; & id quod fieri debebat in octoginta diebus (aut in illis qui naturalitèr requirebantur) majori cum perfectione factum est in septem.*

REFLEXIO.

1086 **N**ec propositio hæc discordat ab Originali. Assertū ex parte rei, sive ex parte objecti, non repugnat sic esse; præterea decet Virginem, in qua Redemptio nostra sumpt

*Ecclesia
in Sacrif.
Missa.*

*Biblioth.
Virg.*

fit initium: non est ergo ratio, cur SS. Virgini denegetur. Cæterū, mirabilis fuit cōditio rerū, sed mirabilior reformatio, juxta illud Ecclesiæ: *Deus qui humane substantiæ dignitatē mirabiliter condidisti, & mirabilius reformatū &c.* sed cōditio rerū lex diebus facta proficetur, & in septimo requievit Dominus. In Sacratissima igitur Virgine Maria, in qua mirabilior incepit humanæ substantiæ reformatio, incredibile non fit, quod Notata Propositio resolvit. Quæ insuper dicta sunt Reflexione antecedenti, ad hanc quoque prodesse judicamus. Videatur etiam Bibliotheca Virginalis, tom. 2. fol. 86. col. 2. sub lit. D.

PROPOSITIO 3. ARTIC. 19.

1087 Pag. 240. n. 221: *Vsus perfectissimus rationis, qui proportionatus esse debebat ad dona Gratiæ, quæ recipiebat, fuit etiam SS. Virgini Mariæ concessus.*

REFLEXIO.

1088 **T**Raductio haud nimis propria comprobatur, sed dicti veritatem attingit. Idem intelligendum de propositionibus sequentibus, nisi aliter in Reflexione notetur. Adest pro asserto Notatæ Propositionis S Birgitta in suis Revelationibus Divinis, tom. 2. lib. 8. cap. 47. fol. 313. vbi dicitur: *Regina Cæli aperuit Sponsæ, dicens ei: Audi tu, quæ spiritualia vides, & veni mecum in Spiritu Sancti colloquationem. Ergo sum vas repletum, &c.* sicut enim vas repletur aqua. sic anima mea, quando creata fuit, & conjuncta corpori, replebatur ex decursu torrentis, scilicet, Spiritus S. quo nunquam postea evaquata est, &c. Consonat eodem tom. 2. Serm. Angelico, de Virginis excellentia, cap. 1. circa medium. Expressè iidem defendit vsu perfectissimum rationis in Regina Cœlesti à primo suæ Cōceptionis momento. Doct. Novat. tom. 1. cap. 7. quest. 27 his verbis: *Dico secundo: Probabilissimum esse, Beatam Virginem Mariam à primo Cōceptionis momento, vsu rationis fuisse irradiatam, innumeris gratijs illustratam, virtutibusque insusceptam.* Hoc probatur & confirmatur varijs autoritatibus & rationibus, scholastica subtilitate dispositis.

S. Birgitt.

Doct. Novat.

PROPOSITIO 4. ARTIC. 19.

1089 Pag. 248. n. 229. *Cum magna penetratione cognovit ab instanti suæ Conceptionis omnes homines, omnes Angelos; eorum ordinem, dignitatem, & operationes, & omnes creaturas irrationales cum eorum instinctibus, & qualitatibus, &c.*

REFLEXIO.

1090 **S**emel concessio, SS. Virginem Mariam à primo suæ Conceptionis instanti perfectissimum habuisse rationis usum, fuisseque Vas repletum donis Cœlestibus, ut nuper agebat S. Birgitta, ex consequenti fit piè credibile quidquid in Notata Propositione continetur. Præterea, V. Amadeus, in Bibliotheca Virginali, tom. 1. fol. 697. col. 1. sublit. C. scientiam Joanni Baptistæ infusam in Utero matris suæ, statim ut ipsi communicatus est usus rationis, extensivè declarat, quasi consequens Privilegium Scientiæ infusæ ad Privilegium usus rationis: cum igitur Sacratissimæ Virgini concedatur usus rationis à primo suæ Conceptionis momento, valdè credibile fit, ei fuisse concessum scientiæ infusæ Privilegium, juxta Propositionem Notatam. Deinde, cum jam in illo primo instanti foret Angelorum & hominum Regina (eo quod semper Dominica creaturarum, quæ semper Mater Creatoris, Chrysologo tene) justū videtur, ut Angelos & homines cognosceret, &c. Videatur S. Ambrosius, lib. 1. in Lucam. S. Leo Papa, Serm. 10. de Nativitate, & alij quos citat Censura Censuræ super hoc puncto.

V. Amadeus.

S. Ambr.

PROPOSITIO 5. ARTIC. 19.

1091 Pag. 238. n. 219. *Sabbato sequenti, & proximo hæc primæ Conceptioni, facta fuit secunda, Altissimo creante animam suæ Matris, eamque in corpus ejus infundente.*

REFLEXIO.

1092 **D**e hac Propositione latissimè & ferè vsque ad satisfactionem egimus Artic. 9. Concert. 10 per totā.

Sup. Con-
cert. 10.

PRO-

PROPOSITIO 6. ARTIC. 19.

1093 Pag. 246. n. 226. *Fuit repleta scientia infusa, & habitibus omnium scientiarum, & aliarum omnium artium naturalium.*

REFLEXIO.

Biblioth.
Virg.

1094 **I**dem tenuit Amadeus, de B. Virgine Maria, vt videri potest in Bibliotheca Virginali, tom. 1. fol. 678. col. 2. sub lit. B. his verbis: *Fatendum igitur est, Mariam Reginam nostram (loquuntur Angeli) à principio suæ creationis, ita novisse omnia, sicut & Adam, imò & sicut nos Angeli novimus. Novit Grammaticam, Dialecticam, Rethoricam, Artes Mathematicas, tam puras, quàm mixtas, tam superiores, quàm inferiores. Noverat Physicam & Metaphysicam, & quæcunque illi subsunt scientiæ. Noverat optimè Theologiam, & ideo omnia verba, & opera Christi conservabat ab initio. Et quando illa fieri videbat, conferebat in corde suo, &c. Cæterum ab his Revelationibus abstrahendo, rationi consonum videtur, non fuisse negatum Privilegium Reginæ Angelorum & hominum, quod aliàs concessum legimus & Angelis in eorum creatione, & Adam in statu innocentie. Præterea, dum dicta in Propositione confixa ex se non repugnant, & aliàs decet Reginam creaturarum, & Matrem Sapientie; non est cur ei negetur privilegium in Propositione relatum; præterquam quod & scholasticè defensabile tenet Francès sup. cit. tom. 1. pro Concept. Deip. sect. 25.*

Francès.

PROPOSITIO 7. ARTIC. 19.

1095 Pag. 247. n. 227 *Reddidit humillimas actiones gratiarum, vna cum profundis inclinationibus corporalibus, quas protinus fecit in sinu Matris suæ cum corpore isto tam parvo.*

REFLEXIO.

1096 **E**xultavit Infans Joannes in utero matris suæ, gratias agens vna cum profundis inclinationibus corporalibus, vt passim invenitur apud Doctores. Præterea, U. Amadeus,

deus, in Bibliotheca Virginali, tom. 1. fol. 697. col. 1. sub lit. C. ait sic: *Humillima Virgo salutavit Elisabeth, &c. Joannes illico se ad Christum convertit, etiam facie & vultu corporali, & vnus ad alterum inspexit oculo mentali. Joannes primum ante Jesum curavit se, & Christum Regem adoravit, &c. Si hæc creduntur de Joanne: Quid incredibile fiet de Maria? Alphonsus ab Orozco, Vita Venerabili, & omni scientia præclarus, in Encomijs Almx Virginis, apud Bibliothecam Virginalem, tom. 1. fol. 770. col. 1. sub lit. B. Saltavit jubilans Joannes ad præsentiam Salvatoris. Moderator hujus melodis, Spiritus Sanctus erat, quo repl. iks Joannes in utero Matris jubilabat, &c. Præterea, Antipater Boitrensis, Episcopus Græcus, in eadem Bibliotheca, tom. 2. fol. 442. col. 1. sub lit. A. Hæ erant exultationes Joannis, vel verba potius. Verba enim erant pueri nondum nati saltationes. Quis ab æro apud Græcos talia sapienter docuit, qualia ante fascias narravit hic Præcursor? Talia sunt Mystèria hujus celebritatis, quæ si vellim prædicare, inveniar obrui profundo miraculorum, & per ærem ingredi, narrando Cælestia, &c. Et S. Antoninus Archiepiscopus Florent. Opusc. de B. Virg. Mariæ, §. 4. in eadem Bibliotheca, fol. 548. col. 1. sub lit. A. Ipsa quoque Virgo Maria videtur Joannem constituisse Prophetam. Nam vt audivit Salutationem Mariæ Elisabeth, exultavit Infans in utero ejus, scilicet, Joannes Baptista. Vnde, nisi quia cognovit Mystèrium occultissimum omnibus, & illud ostendit modo quo potuit, scilicet, exultando, adorando, &c. V. Angelus del Pas, super Missus est, cap. 38 ad illa verba: Exultavit Infans in utero ejus, in Biblioth. Virginali, tom. 3. fol. 139. col. 2. sub lit. D. inquit: Solus Baptista Domini ultra legem nascentium, Nativitatem suam lætitia exultatione prævenit. Vnde Chrysol. Ser. 88. Beatus Joannes, qui ante Dei Spiritu intonaret, quam hominis vagiret in fletu. Beatus qui ante divina possidere meruit, quam fortiretur humana. Beatus, qui ante meruit scire Cælum, quam terram. Beatus, qui antequam videret præsentia, futura meruit nuntiare. Talia ac tanta, vt in vno prodigia elucerent factum est, &c. Exultavit Infans in utero! En tria simul miracula, quæ vnus voce in Orbe prodicerunt, &c. Postmodum Antonius Bitontinus, vel Guilielmus Parisiensis, de Beata Mariæ Festivitatibus, pro Festo Visitationis, in Biblioth. Virginali, fol. 540. col. 2. sub lit. B. Exultavit Infans in utero ejus, congaudens ad præsentiam Domini. Oportet di-*

Alphons.
Oroz.

Antipater

S. Antoin.
i. i.Ang. de
Pas.

Guilhelmus

ere, quod in eo fuit acceleratus vsus rationis. Illa tamen motio Pueri & exultatio facta est a Deo, ad declarationem sanctitatis Virginis, & Proles in ea existentis, &c. Si igitur Præcursor Domini, in utero Matris existens, sic gracillimas actiones, vna cū profundis inclinationibus & adorationibus corporalibus, ad præsentiam Regis operatus est; quomodo fiet incredibile, SS. Virginem in utero Matris existentem, vsu perfectissimo rationis ditatam, humillimas actiones gratiarum pro Cœlestibus donis acceptis, vna cum profundis inclinationibus corporalibus egisse? Nec obeit, Corpusculum Sactum, paruum fuisse, vel magnum, semel posito vsu rationis, & divino miraculo comitante, vt ex se patet. Minoris corporis est Cynipis, & movetur.

PROPOSITIO 8. ARTIC. 19.

1097 Pag. 241. num. 221. *Parvum istud corpus non erat majus, quam vna parva apis.*

REFLEXIO.

1098 **V**bi calumnia super Notatam Propositionem fundari quærat, prorsus ignoramus. In parvis mirabilia fecit Dominus; & in debilioribus, mirabilior elucet ejus Omnipotentia. Corpusculum septem diebus efformatum, (quod & si aliâ virtute Omnipotentis ad animæ receptionem aptum evaserat, proportionis tamen naturæ jura servabat) quam magnæ quantitatis decet cogitari? Futurum erat vt Camellus, vel vt Elephas? Parvum erat corpus, sed quasi immensus animus, Spiritu Sancto repletus. Capax erat vsu rationis, vt viribus opinantur Pitigianus in 3. dist. 3. quæst. 1. art. 8. Ovandus quæst. 5. concl. 2. & 3. Bazquez tom. 2. in 3. part. disput. 119. cap. 4. in fine. Suarez, tom. 2. in 3. part. disput. 4. sect. 7. §. dico ergo 1. & c. & Ægidius, lib. 4. de Concept. quæst. 4. art. 1. & alij per multi inter quos S. Bernardinus, tom. 2. Serm. 51. cap. 2. & tom. 1. Serm. 61. art. 3. cap. 3. & Dyonisius, lib. de Laudibus Virginis, art. 12. Capax erat inquam vsu rationis, & in parvitate corporis fiet disputatio? Corpus necessario debebat esse breve, minutque hoc, quam contrarium mirandum. Præterea,

Pitigian.

S. Bernardin.

rea, si omnia hæc virtute divinâ facta referuntur, concessio miraculo, necesse est, vt fiat aliquid ex consequenti mirabile.

PROPOSITIO 9. ARTIC. 19.

1099 Pag. 250. n. 231. Dominus in hoc instanti (Conceptionis) manifestavit ei Angelos, quos illi dabat in custodiam; ipsa vidit illos, & cognovit, eosque gratissimè suscepit.

REFLEXIO.

1100 **A**ngelorum vigilantia circa custodiam Sacratissime Virginis Mariæ in utero Matris suæ, illustrato calamo describitur in Divinis Revelationibus S. Birgittæ, Sermone Angelico, cap. 4. in to. 2. fol. 378. col. 1. vbi dicitur: *O omnium consolatio, Virgo Maria, hoc ipsum tu es, ad quod Angeli à principio suæ creationis tanta arserunt charitate, quod, licet ex suavitate & claritate, quam ipsi in Dei visione & appropinquatione habebant, ineffabiliter latabantur; plurimum tamen ex eo gavisi sunt, quod tu ipsi Deo eis propinquior fieri debebas, &c.* Et cap. 10. ejusd. Serm. Angelici, fol. 386. col. 1. *O Anna Mater Reverenda, quam pretiosum Thesaurum in tuo bajulasti Vtero, quando Maria, quæ Mater Dei fieri debebat, in ipso quievit. Verè sine omni ambiguitate credendum est, quod materiam illam statim, quando in Anna Vtero concepta & collecta fuit, ipse Deus plus diligebat, quàm omnia humana corpora a Viro & Muliere generata, & generanda per mundum universum. Et ideo credibile est, Angelos ex hoc thesauro non modicum exultasse, quando materia illa in Anna Vtero concepta fuit, ex qua benedictum corpus Matris Dei formari debebat, quam ipse Deus & omnes ejus Angeli in tanta charitate peramabāt, &c.* Habes igitur Cœlestes, Angelos Conceptam Mariam diligentes: Quod autem ex divina dispositione eos similiter cognoverit Regia Cœlestis gratiasque egerit pro tanto beneficio, & congruum videtur, & rationi consonum, vsu rationis semel admissio, de quo jam supra. Præterea, notanda sunt illa verba: *Quam ipse Deus & omnes ejus Angeli peramabant*, vbi ly, ejus, indicat, Angelos esse Mariæ, alias non diceret, ejus, sed, sui, vt liquet ex humanitatis regula.

PROPOSITIO 10. ARTIC. 19.

1101 Pag. 251. nu. 231. *In cognicione & dolore, quem sensit de lapsu hominis, ploravit, & lachrimas judicium vtero Matris suæ.*

REFLEXIO.

An'reas
Hierosol.

SS. PP.

1102 **H**oc ipso motivo, in confixa Propositione signato, lachrimas fudisse SS. Virginem alio tempore, expressè facetur Andreas Hierosolymitanus, vel, vt ab alijs fertur, Andreas Cretensis, Serm. in Salut. Mariæ, his verbis: *Verisimile est, ipsam de clara Stirpe David, haud ignaram divinorum, quæ in Scripturis, habentur oraculorum fuisse; vt cogitationes suas statim converterit ad primæ parentis lapsum, in animo secum suo volvens deceptionis primæ cassum, &c.* Præmit insuper & ratio: Etenim, si ex motivo gaudij lætatus est Ioannes in vtero matris suæ: Quid mirum quod ex motivo meroris lachrimas fuderit in vtero matris suæ, Pietatis Mater? Minus miraculum est, exultare in vtero Matris, quam tristari in vtero Matris? Ioannes in vtero Matris capax est gaudij, & SS. Virgo Maria in vtero Matris incapax est doloris? Punctum difficilius erat vsum rationis concedere Reginæ Cœlesti in primo suæ Conceptionis instanti; hoc tamè posito, & ex sententijs SS. PP. & DD. admissio, quod in illo instanti habitus infusus obtinuit, quod Deum offensum cognovit, quod ingratitude primi parentis penetravit, & alia huiusmodi: vnde repugnat quod lachrimas fuderit? Nec parvitati corporis incongruunt, siquidem ad proportionem corporis intelligendæ sunt lachrimæ. Præterea, ex miraculo facile est, quod ex natura difficile. Per miraculum exultavit Ioannes in vtero Matris suæ, cognito motivo gaudij: poruit ergo per miraculum tristari, cognito motivo tristitiæ. Quid ex hoc? Legatur insuper subsequens Reflexio.

PROPOSITIO 11. ARTIC. 19.

1103. Ibid. n. 232. *rogavit, cum hac teneritudine miraculosa, ab illo instanti quo recepit esse, pro remedio hominum, & incepti ex*

tunc exercere officium, ipsorum *Matraticis*, *Advocata*, & *Reparatricis*.

REFLEXIO.

1104 **N**on repugnare preces, cui conceditur usus rationis, ex se satis notum videtur. Etenim si SS. Virgo Maria in primo suæ Conceptionis instanti perfectum habuit usum rationis: Perfectam ergo tenuit Animæ libertatem. Nec ratione solum, quinimò & autoritate loquimur V. Alphonsi, in Bibliotheca Virginali, tom. 1. fol. 763. col. 2. sub lit. C. ubi ait: *Sane ex utero matris suæ SS. Virgo, ut absque peccato Concepta fuit, gratias Deo optime egit, pro dono creationis sibi impensò; nec non pro singulari privilegio accepto, videns se immunem ab omni labe peccati, & gratia summi numinis ab originali culpa præservatam. Tunc exclamare cepit, ut sponsa gratissima Deo: Osculetur me osculo oris sui, &c. Ne, obsecro, quis excandisecat, quia dixi, Virginem Gloriosam ex utero Matris suæ cecinisse hoc caritum nomen cum D. Bernardo asserere ausim, quod quilibet alijs Sanctis, quamvis paucis, à Deo concessum est, & Virgini Christiferæ non est denegandum; atque Præcuratori Joanni sex natus mensis datum est, ut agnosceret Salvatorem, quem exultans adoravit: non ergo Matri Sacerrime, quod de servo SS. DD. asserunt, adimere audeamus. Habes hic autoritatem & rationem; & quidem nec alijs indigemus, De puncto Reparatricis alibi disserimus.*

Biblioth.
Virg.

S. Bernard.
Epist. 175.

PROPOSITIO 12. ARTIC. 19.

1105 Pag. 371. n. 329 In instanti in quo nata est nostra Regina Maria, misit Altissimus Sanctum Archangelum Gabrielum, ut annuntiaret Sanctis Patribus Limbi hunc nuntium, tam salutem, & jucundum ipsis.

REFLEXIO.

1106 **N**ativitatem Virginis Gloriosa, gaudium annuntiavit unive. so mundo. Rite solemnè canit Ecclesia Universalis; & quidem Limbi Patres extra univ. so. mundum non degebat. Præterea, S. Athanasius Alexandrinus, in

S. Athanasius.

pref.

preise fatetur, S. Simeonem, Limbi SS. Patribus lætissimum fuisse Nuntium, eumque loquentem introducit, his verbis: *Me cito dimitte Domine, dimitte rogo, ne ad longum me tempus detineas: Ne tardus Nuntius, primis parentibus generis humani plena gaudij Nuntia perferam. Ne me Domine præveniant infantes, qui tua causa ab Herode necati sunt. Pueri sunt, vegetique ac agiles; ego autem senex, tardusque, ac ægrè mobilis; timoque, ne velocius me præcurrentes, summorum adeo, præcl. vorūque, ac latorum bonorum Nuntij, humani generis primis parentibus fiant, &c.* Non est igitur incredibile, Angelos nonnunquam Nuntiorum munus executos, ad annuntiandum Sanctis Parentibus Limbi mysteria gratiæ. Præterea, si ad Pastores missi sunt Angeli, ad annuntiandum gaudium magnum Nativitatis Christi; cur ad annuntiandam Nativitatem lætissimam Angelorum Reginæ ineptes nuntij judicantur Angeli? Summa læticia Angelorum, in die qua nata est SS. Virgo Maria, mirè describitur in Bibliotheca Virginali, to. 2. fol. 121. col. 1. sub lit. C.

Biblioth.
Virg.

PSOPOSITIO 13. ARTIC. 19.

1107 Pag. 372. nu 330. *Multitudo innumerabilis Angelorum ordinarerūt novam, & solemnē processionem; elevantes, cum Canticis incomparabilis gaudij, veram Arcam Novi Testamenti; ut esset pro aliquo spatio, non in domo Obeditdōn, sed in Templo Supremi Regis Regum, & Domini Dominantium.*

REFLEXIO.

Sup. Con-
cert. 6.
& 15.

1108 **D**E hac Propositione latissimū fecimus discursum, Concertatione 6. §. 4. & 5. & Concert. 15. per rotam, vbi de elevationibus SS. Virginis in Empireum haud brevi calamo pertractavimus. De circumstantia vero multitudinis Angelorum, Reginam eorum comitantium, loquitur S. Bernardinus, tom 2. serm. 51. Art. 3. cap. 1. vbi ait sic: *Primo festo affuit ei Angelorum protectio: assistebant enim illi innumerabiles multitudines Angelorum in ejus protectionem. Et de hoc, Prophetæ ad Virgineam ait: Angelis suis Deus mandavit de te, ut custodiant te in omnibus vijs tuis. Pie etenim credo, quod plurimas legiones habuit*

S. Bernar-
dinus.

Angelorum ad custodiam & protectionem suam. Cum & Eliseus, vt legitur 4. Reg. 6. Angelorū multitudinem habuit ad sui defensionem. Et Serm. 61. Art. 1. cap. 6. inquit: Tot enim creaturae seruiunt Mariæ, quot seruiunt Trinitati, sive Angeli, sive homines, sive corpora Cælestia, vel elementa, & omnia quæ sunt in Cælo, & in terra: Ipse, qui Deus erat, Matri famulabatur in terra, & erat subditus illis. Et to. 3. Ser. 3. de Glorioso Nomine Mariæ, art. 3. cap. 3. Omnes igitur Angelici Spiritus sunt hujus Gloriosæ Virginis Ministri, atque Serui. Alias authoritates S. PP. assumptum comprobantes, omitimus, quasi non necessarias; & quoniam falsim præ oculis habentur.

PROPOSITIO 14. & 15. ARTIC. 19.

1109 Pag. 376. n. 334. Fuit determinatum in hoc Consistorio, & Tribunali Divino SS. Trinitatis, imponere Nomen Infanti Regina.

1110 Pag. 377. num. eodem. Voluit Altissimus, ei Nomen imponere per se ipsum in Cælo.

REFLEXIO.

1111 **H**abent hoc merita Sanctorum, (inquit S. Ambrosius, S. Ambr. lib. 2. Comment. in Lucam, cap. 1. circa finem) vt à Deo nomen accipiant. Sic Jacob Israel dicitur, quia Deum vidit. Sic Dominus Noster Jesus nominatus est, antequam natus; cui non Angelus, sed Pater nomen imposuit. Et quidem, si Mariæ haud negandum, quod alicui Sanctorum invenitur esse concessum; dum impositum nomen à Deo Joanni cognoscimus, alijsque Sanctis, etli paucis, nulla ratione negatum Virgini credamus. In terminis autem, id ipsum quod in relatis propositionibus affirmatur, prius dixit S. Andreas Cretensis, Orat. 1. de Nativ. S. Andr. Cret. Uirg. Mariæ, in Biblioth. Virg. tom. 2. fol. 786. col. 2. sub lit. A. & S. Petrus Damianus, Serm. 2. de Annunt. ibi: Inijt Deus Consilium. & de thesauro divinitatis, Mariæ Nomen exolvitur, &c.

PROPOSITIO 16. ARTIC. 19.

1112 Pag. 378. nu. 334. Vnus Angelus Custodiæ SS. Virginis occupavit locum ejus, sumpto corpore aëreo ad hunc effectum.

RE-

REFLEXIO.

1113 **A**ngelum assumere posse corpus aëreum opinione tertur multorum SS. PP. quamvis alia necessariò concomitentur accidentia, vt visibiliter conspiciantur. Ita Scotus in 2. dist. 8. §. in ista quæst. vers. 2. *Dico*, &c. Angelicus Doctor, Seraphicus Bonaventura; Alensis; Ricardus; Gabriel; & Durantus, quos citat & sequitur Suarez, lib. 4. c. 34. num. 5. Ex quo patet, quod quoties Angelus non assumit corpus humanum realitèr verum, vt fieri potest iuxta Scotum in Reportatis in 2. dist. 8. §. ad quæstionem, vers. *Sed illud*, illud format ex aère simul & ex nube, vel ex exhalationibus, aut vaporibus, aut ex aliquo alio mixto imperfecto, quod sit capax nimis compræssionis, aliarumque dispositionum necessariò concurrentium, vt fiat corpus formatum & visibile. Hoc ita supposito, & semel admissò, quod Angelus subrogaret loco Mariæ, dicant Cælores, qua ratione repugnet Angelum corpus assumpsisse ad hunc effectum? Nec desunt qui dicant, ex aère existente in cubiculo Virginis formatum corpus Angeli Incarnationem nuntians. Vid. Francès, tom. 2. Certam. pro Deip. in tab. verb. *Angeli*. Vide infra, Reflex. sup. Prop. 32.

Francès.

PROPOSITIO 17. ARTIC. 19.

1114 Ibid. n. 335. *Octavo die post Nativitatem Magna Regina, multitudo pulcherrimorum Angelorum descendit de Cælo, modo magnificentissimo, habentes singuli scutum lucidum, in quo insculptum erat Nomen Mariæ, totius radians, & lumine splens.*

REFLEXIO.

1115 **H**ic duo videnda, scilicet & Angelos apparuisse visibili forma, & sculptum Nomen Mariæ secum Angelos portare, splendoribus radians. Primum, nec impossibile, nec incredibile; secundum autem non repugnare, & decere Nomen Sanctissimum, satis suadetur ex suprema Nominis dignitate, juxta SS. PP. repetitas sententias, cujus abdita mysteria mirificè refert S. Antoninus Archiepiscopus Florent. Opusc. de

S. Antoninus.

B. Virgine Maria in Bibliotheca Virginali, tom. 2. §. 8. & 9. cap. 22. à fol. 572. vsque ad 579. Similes Angelorum Apparitiones, huiusmodi Mysteriorum Notis illustratas, apud Ecclesiasticas Historias haud semel invenimus. Etenim, *Scraphico P. N. Francisco apparuit Angelus Domini, Phialam Crystallinam & limpidissimam aqua gestans, vt in nostris Chronicis refertur. Præterea, in solemnitate quadraginta Martyrum, lectiore quinta, dicitur, Janitorem vigilantem quosdam è Cælo descendentes Angelos vidisse, tanquam à Rege missos, qui coronas triginta novem militibus distribuerent, &c. Nihil ergo novum, Angelos sic apparete his vel illis emblematis, vel figuris, &c.* Ecclesia.

PROPOSITIO 18. ARTIC. 19.

1116 Pag. 398. n. 352. Quando ipsa dormiebat, actiones interiores amoris, & alij effectus eiusdem gratiæ, qui non aependebat ab exterioribus sensibus, non cessabant, & nullatenus interrumpantur in illa.

REFLEXIO.

1117 **A**sertum Notatæ propositionis communissimum est, frequentèrque apud Expositores Sacræ Pagine, illa Cantoricorum verba: *Ego dormio & cor meum vigilat*, de SS. Virgine videntur intellecta, quæ, vt inquit S. Ambrosius, lib. 2. de Virginitate, part. 1. *Dum quiesceret corpus vigilabat animus.* Et Melissus Doctor, in Bibliotheca Virginali, tom. 1. f. l. 225. col. 2. circa finem, sic ait: *Ista Filia simul & Mater Altissimi, non solum vigilans, sed etiam dormiens rerum Cælestium contemplatione fruebatur; cum nihil in rerum natura esset, quod vel ita sper spiritale eius, assiduè cum Deo comertium posset interrumpere, adò, vt etiam cum altissimè soporaretur, & in vtramque aurem (vt dicitur) dormiret, altius diviniusque contempleretur, quàm Sancti quicunque, etiam perfectissimi, cum maximè vigilarent, & orarent ardentissimè.* Ibidemque prosequitur Insignis Alexius à Saldò: *Ego dormio & cor meum vigilat, vt lepores palpebris patentibus, & Leones apertis oculis somnos capere dicuntur: sic animo per vigilante Deipara, solo corpore dormiebat. Effuderat Dominus super Deiparam spiritum gratiæ & præsum, vt loquitur Zacarias,*

cap. 12. Non amplius immoremur super hoc; qui voluerit legere poterit idipsum apud Seraphicum Doctorem, & Bernardinum Senensem.

PROPOSITIO 19. ARTIC. 19.

1118 Pag. 399. nu. 352. *Quando ipsa erat sola, vel quando ponebatur in cunabulis ad dormiendum (quod nõ nisi sobriè faciebat) conferebat super Mystèria & Laudes Altissimi cum Sanctis Angelis suæ custodiæ, & fruebatur visionibus Divinis, & colloquijs Altissimi divinæ Maiestatis.*

REFLEXIO.

1119 **S**emel posito vsu rationis perfectissimo in SS. Virgine Maria: Quando convenientius cum Sanctis Angelis comitari decebat, quam in solitudine? *Omnes quidem Angelici Spiritus sunt hujus Gloriosæ Virginis Ministri, ut inquit S. Bernardinus de Sena, supra citatus; & Gregorius Nicomedensis, de oblatione Deiparæ, sic ait: Operèbat non unum solum in servire Angelum, sed decies millia eam stipare. Et Insignis Canissius de Maria Deipara, lib. 1. cap. 12. fol. 66, & cap. 13. fol. 70. col. 1. in fine, & lib. 2. cap. 1. fol. 83. Multimodis suadet, Mariam parvulam insignitè placuisse Salvatori, & cum Angelis conversasse. Cum igitur hoc fiat valde credibile, in solitudine considerata Puella Cœlesti, potentij vigilantibus, menteque supernorum cogitationum inflammata: cum quibus quiesceret, nisi cum Angelis Cœlestibus? Imò contrarium incredibile foret, id scilicèt quod SS. Virgo, in solitudine posita, non levaret se supra se, vel ociosa maneret.*

PROPOSITIO 20. 21, & 22. ARTIC. 19.

1120 Pag. 248. nu. 377. *Si non locuta est à Nativitate sua; non fuit, quia non potuit; sed quia noluit.*

1121 Ibid. *Silentium fuit in illa maxima virtus, & particularis perfectio.*

1122 Pag. 429. n. 378. *Dispensavit solum in hac silentij lege versus Angelos suos Custodes; vel quando in solitudine orabat Dominum vocalitè.*

RE-

REFLEXIO.

1123 **Q**ui linguas infantium facit disertas, linguam benedictam dignissimæ Matris suæ solvere nequirit? *Pueri linguâ Ambrosium Episcopum exclamante, universi populi vox erupit, Ambrosium Episcopum deposcentis: Quod igitur puero concessum est, ut ante tempus naturale loqui posset, denegandum existimamus Reginæ creaturarum? Juribus naturæ disposuit Altissimus; ut mutus, insimul surdus evaderet; quasi intolerabile indicans, audire & intelligere posse, & loqui non posse; vel potius, quasi connexum regulare (haud necessarium) designans inter posse intelligere & audire, & posse loqui: uti consequens est igitur, ut si SS. Puella Virgo Maria usum perfectissimum rationis acceperat, etiam loquendi potestatem obtineret. Præterea, hujusmodi Privilegium nec repugnans, nec indecens ex vlla parte conspicitur: Non est ergo SS. Virgini denegandum, juxta regulam communem SS. PP. id de facto Reginæ Cœlesti concedentem, quod possibile comprobatur & decens.*

In Offic. S.
Ambrosij

1124 **A**ssertum 21. Propositionis, id scilicet, silentium SS. Virginis Mariæ cum cœteris creaturis, dum loqui potuit, maximam fuisse virtutem, singularemque perfectionem, ita certum est, sicut silentium discretè regulatum, secundum se fore perfectum; quod utique negari non valet juxta Paginæ Sacræ sententias, & SS. PP. doctrinas. *S. Ambrosius, lib. 2. de Offic. Quamplures vidi loquendo peccatum incidisse, vix autem tacendo: sapiens est ergo qui novit tacere. S. Gregorius in Moral. Ille scit rectè dicere, qui & tacere novit ordinari. Casiod. lib. 3. Epist. Hac regalibus proculdubio virtus, celerius necessaria sentire, & tardius in verba prorumpere. Seneca, in Prov. Taciturnitas stulto homini pro sapientia est: Tacere qui nescit, nescit loqui. Sed quid quærimus Phylolophorum Proverbia, dum sic abundant Sacra testimonia? Isaïæ 30. vers. 15. In silentio & in spe erit fortitudo vestra. Et cap. 32. vers. 17. Cultus justitia silentium. Et Thren. 3. vers. 26. Bonum est prætolari cum silentio salutare Dei. Et alibi: Ducam eam ad solitudinem & loquar ad cor ejus. Item: Sedebit solitarius & tacet, & levabit se supra se, &c. Tacuisse igitur Virginem Mariam, dum loqui potuit, singulatis perfectio fuit, & maxima virtus.*

S. Ambr.

S. Gregor.

Isaïa 30.

1125 Circa Propositionem 22. protinus occurrit; SS. Virginem, cunctas hæreses interimèntem in uniuerso mundo, notissimum errorem interemisisse uocibus suis, negantem perfectionem orationis uocalis. *Orabat uocalitèr*, ut os, lingua, mens, sensus, vigor, confessionem Altissimi personarent. *Orabat uocalitèr*, quæ loqui poterat, & loqui cum creaturis non oprabat. *Orabat uocalitèr*, ut omnibus modis sibi possibilibus Dominum benediceret. Etenim si Propheta dicebat: *Omnia ossa mea dicent, Domine quis similis tibi?* Clamantibus ossibus, expedita lingua taceret? Ex abundantia cordis loquitur os: non ergo lingua Virginis loqueretur ex abundantia cordis, Spiritus Sancti gratia exuberantis, pleni & superpleni super omnem creaturam Cœli & terræ? Semel conuicto, loqui potuisse: de facto fuisse locutam cum Angelis Cœlestibus, & oratione uocali, unde repugnabit? Ad quid potentia, nisi aliquando reduceretur ad actum? Peccatum foret loqui cum Deo, vel cum Angelis Dei?

PROPOSITIO 23. ARTIC. 19.

1126 Pag. 451. n. 399. *Ante aetatem trium annorum, sapientabat exercere ministeria maioris humilitatis, sicut purgare & verrere domum suam. Sed quia nolebant hoc illi permittere, conabatur hoc facere dum sola remanebat; & tunc Spiritus Angelici adiuuabant eam, ut in aliquo fructum reciperet humilitationis suæ.*

REFLEXIO.

1127 **Q**uoniam respexit Dominus humilitatem Ancille suæ: Ecce enim ex eo Beatam predicabunt eam amicos & generationes. Quæ Magistra erat ueræ humilitatis, miratur in primævis annorum uitæ suæ cursibus humiliari? Beati Nicolai Sanctitas, Ecclesia testante, quanta futura esset, iam ab incunabulis apparuit; nam infans, cū reliquos dies lac nutricis frequens sugeret, quarta & sexta Feria semel duntaxat, idque uesperis sugerat. Hoc haud incredibile fertur: & incredibile fiet. SS. Virginem ab incunabulis humiliari? *Nescis tarda molinina Spiritus sancti gratia*, ut inquit Ambrosius, lib. 2. Comment. in Luc. cap. 1. Si ergo in spiritu humilitatis iam dil-

In Offic.
Lect. 4.

S. Ambr.

el pulatum profitebatur Divini Magistri dicturi: *Discite à me, quia mitis sum & humilis corde*: quid mirum humiliaretur, quæ spiritum veræ humilitatis infusum acceperat? Nec indecebant exercitia sic humilitatis exterioris Cœlesti Reginæ, vt ex S. Hieronymo transcribit Seraphicus Doctor, his verbis: *Hanc sibi regulam Virgo Beata statuerat, vt à mane vsque ad horam tertiam orationibus insisteret; à Tertia vsque ad Nonam externo opere se occuparet; à Nona vero iterum ab oratione non recedebat, quousque dum illi Angelus appareret, de cuius manu iscam accipere solebat.* Et paucis interpolitis prosequitur: *De esca, quam de manu Angeli accipiebat, ipsa reficiebatur, quam vero à Pontificibus Templi accipiebat, pauperibus erogabat. Quoties videbatur ei Angelus loqui, & quasi Charissima Sorori, vel Matri obtemperabant ei.* Hucusque Hieronymus in Sancto Bonaventura, & videri potest apud Canisium, lib. 1. de Maria Deipara, cap. 13. Habes hic duo quæ sita desiderabilia, scilicet, & SS. Virginem, in operibus externis occupatam, & Angelos Domini obtemperantes ei. Præterea, inter alia SS. Infantis exercitia, voluntaria hoc in tempore ablatio, abstractioque ab vberibus maternis recensetur, ieiuniumque prudentiæ regulis directum, vt ex Metaphrasse & Raynaudo fert Cancellotus, anno Virginis 3. à num. 2. Expresius autem & in terminis, in eisdem Annalibus Marianis à fol. 275. his verbis: *Ad actuosam quoque Virginis Mariae vitam pertinent obita Domus identidem ministeria, verrendo pavimentum, officinam purgando, & exhibendo Parentibus, ubicunque opus foret, impigram seruitutem, quibus illa reipsa dicere quodammodo videbatur. quæ dicta deinde Apostolis Evangelista testatur, Luc. 22. v. 27.* Ego in medio vestrum sum, sicut qui ministrat. *Maria vero Mater, domesticæ (vt ait Ambrosius, lib. 2. de Virginit.) operosa secreto, à contemplatione rerum divinarum ad opera manuum muliebria, animum statuit horis revocabat, &c.* Nec indecet Angelorum dignitati, eorum Coadiuvare Reginam in relatis humilitatis exercitijs: etenim modus id faciendi, sapientes non later. Postmodum, nec mirandum, SS. Puellam ad talia humilitatis exercitia, ultra quod vires postulabant & ætas, se obtulisse: incipere enim quod perfectum est, perfectione non caret. Laudamus quidem in Seraphica Theresia, & sic esse credimus, quod futuræ sanctitatis in tenerima adhuc ætate specimen dedit: hoc enim

Seraph.
Doctor.

Canisius.

Cancellot.

S. Ambr.

Ecclesia
Lect. 4.

enim credibile est: & in credibile fiet, quod SS. Virgo Maria in tenerrima adhuc aetate, trium scilicet annorum, vel paulominus, futuræ humilitatis, qua rapuit oculos Domini, specimen daret?

PROPOSITIO 24. & 25. ARTIC. 19.

1128 Pag. 451. n. 400. *Quando incepit loqui ipsa (matrem suam) rogavit humiliter, ut non apponeret sibi vestes alicujus pretiositatis, vel ostentationis, sed è contrario, humiles & pauperes, & (si fieri posset) coloris cinerici, quales hodie portant Religiosæ Sanctæ Clara.*

1129 Pag. 452. n. 401. *Permisit se vestiri sicut S. Anna disposuit, quæ tamen satisfecit ei in colore, & forma, quam ipsa postulabat, servando aliquam similitudinem habitibus devotionis, qui frequenter imponuntur infantibus Deo voto dicatis.*

REFLEXIO.

1130 **Q**ui molibus vestiuntur, in domibus Regum sunt, dixit supremus paupertatis amator. Prima post Christum in amore paupertatis altissimæ fuit

Albert.
Magn.

Regina Cœlestis, ait Albertus Magnus, in *Eiblia Beata Virginis Maria*, exponens illa verba Math. 5. *Beati pauperes spiritu, &c.* Non igitur eligeret indui pretiosis & molibus vestimentis. Idem tract. *super Missus est*, de Laudibus Virginis Mariæ, cap. 95. de Modestia SS. Virginis, & cap. 96. de Modestia ejusdem in cultu vestium, inquit: *Cum Beatissima Virgo fuerit prudensissima, ipsa elegit vilitatem in vestitu. Quod autem mediocritatem elegerit, videtur per Beatum Hieronymum, qui dicit: Ornatus vestium, & sordides, pari modo fugiendi sunt, &c.* Vid. Baptistam Cancellot. in Annalibus Marianis, pag. 272. circa finem, ubi eleganti calamo, auctoritate S. Ambrosij resolvit, SS. Virginem laneas vestes amasse.

S. Ambr.
ap. Cæcel-
los.

Alex. à
Salò.

1131 Præterea, Doct. Alexius à Salò, tract. de Arte piè amandi & collendi Deiparam, in Bibliotheca Uirginali, tom. 1. fol. 196. col. 1. sub lit. C. de honestissimis vestibus SS. Uirginis, ait sic: *Dedecet feminam, in qua modestiam omnem & speciem sanctitatis clucere oporteat, ad Heroïnâ nostram accedere, corpore nimis phalerato, & ornamentis superfluis composito, à quibus Dei-*

para ipsa semper vehementissime abhorrui. Nam S. Epiphanius, alijque multi Doctores ajunt, vestes Deiparae fuisse ex pretij mediocris materia, sine ulla illustratione, mundas tamen semper, &c. Cum igitur dici non possit, Reginam sapientiae mutasse sententiam, credibile fit, laneas vestes semper appetivisse. Cæterum, Eximius Doct. Armandus de Vellovisu, ex Dominicana Familia mihi semper amabili, collatione 31. de Festo Purificationis B. Mariæ Virginis, sumpto themate super illa verba, Psal. 34. *Quasi fratrem nostrum sic complacebam, &c.* ait sic: *Dic si vis de Fratrum Minorum habitu, quia est in modum Crucis: Ita Christus habitum assumptum in Cruce extendit, ideo ad Philip. 2. In similitudinem hominum factus & habitu inventus ut homo.*

Armandus.
de Vellovisu.

Philip. 2.

1132 Postmodum & ratione satis convincimur, nunquam virtutum Reginam ostentationis vestes amasse, quinimò è contrario pauperes & honestas. Quod autem fuerint coloris cineritij, quales hodie portant Religiosæ Sanctæ Claræ, nec repugnat nec indecet; minusvè quod aliquam gererent similitudinem habitibus devotionis, qui frequentèr imponuntur infantibus Deo voto dedicatis. Dicant Censores, vnde hoc repugnet, vel qua parte dedeceat SS. Virginem?

PROPOSITIO 26. 27. 28. & 29. ARTIC. 19.

1133 Pag. 220. n. 201. *Altissimus determinavit, & designavit Angelos, in ministerio ad eò sublimi occupandos, & de singulis novem Choris centum selegit, qui sunt nonaginti.*

1134 Pag. 220. num. eod. *Demum destinavit duodecim alios, ut SS. Virgini servirent in forma corporali, & visibili, cum majore assiduitate, & illis impressa erant signa, seu alegorici Typi Redemptionis.*

1135 Pag. 221. n. 201. *Ultra illos assignavit Dominus octodecim alios de sublimioribus, ut ascenderent, & descenderent per Mysticam Scalam Jacob, ad legationes ferendas Regine ad Regè, & ejusdem Domini ad Reginam.*

1136 Pag. 221. n. 202. *Supra numerum omnium istorum Angelorum, de quibus mentionem fecimus, elegit Altissimus adhuc septuaginta de sublimioribus Seraphinis, & proximioribus Throno Divinitatis, ut, conferrent, & communicarent cum Regina Cali.*

REFLEXIO.

- 1137 **L** Quatur in primis S. Birgitta, in suis divinis Revelationibus, tom. 1 lib. 4. cap. 107. circa finem, ubi ait, Christum sibi dixisse: *Angeli mei custodiebant & honorabant corpora illa beata; quia sicut locus ille diligentè excollitur, ubi rosæ & plantæ sem. nandæ sunt: sic iste locus cathacumbas diu antea præparabatur, & honorabatur, de quo Angeli & homines latentur, &c.* Ex quo sic: Si quoniam locus ille præparabatur à Deo, ut depositum foret corporum Sanctorum, ideo dispositione divina, Angelorum ministerio custodiebatur: Quid mirum, quod SS. Virgo, à primo suæ Conceptionis instanti dignè præparata, ut Mater foret Divini Verbi humanati, singulari vigilantia custodiretur ab Angelis Domini?
- 1138 Anonymus, in Bibliotheca Virginali, tom. 2. fol. 241. col. 2. sub lit. C. ait sic: *Nec solum unicum Angelum habuit SS. Virgo Maria in sui custodiam; sed creditur, quod infinitos; unde ei dicitur Psalm. Angelis suis Deus mandavit de te, ut custodiant te in omnibus vijs tuis, scilicet, cogitationibus, locutionibus, actionibus, & hujusmodi, &c.* S. Anselmus Cantuariensis, de Annuntiatione Angelica, cap. 3. *Nulli denique dubium, sanctissimam Virginem jugi Angelorum custodia fuisse protectam, utpotè Aulam, quæ omnium Creator Deus corporaliter inhabitaturus erat, & ex qua hominem in sua persona unitate ineffabili fuerat operatione suscepturus.* Item, Ambrosius Spiera, Natione Gallus, doctrina & sanctitate valdè celebris, nostri S. Bernardini Senensis consortius & defensor, Serm. 39. conclus. 2. de Fortificatione Virginis, sic ait: *Prima armatura exterior est Angelica protectio. Unde accipe regulam. Quod quanto quis est in majori dignitate, tanto plures Angeli ei ad custodiam dantur, licet unicuique pro persona particulari detur unus Angelus ab ortu Conceptionis suæ, sive natiuitatis, ut patet in 2. dist. 11. Unde plures Angeli dantur Papæ ad custodiam, quam alijs Prælati; plures Imperatori, quam alijs Varonibus. In cuius signum, quia Christus major erat omnium, multitudo Angelorum gloriam in ejus natiuitate decantavit. Item & in pugna facta in 1. Dominica Quadragesime cum Diabolo, & habita victoria dicitur textus, Math. 4. *Asiterunt Angeli & ministrabant ei: Nunc pro**

nobis. Cum ergo nulla major in creaturis esse possit dignitas, quam esse Reginam Cæli, & Matrem Dei, concludendum est, Virginem multitudinem Angelorum fuisse comitatam. Unde illud Psal. Angelis suis Deus mandavit de te, ut custodiant te, &c. Item Amadeus, cap. 4 in Biblioth. Virginali, fol. 681. col. 1. sub lit. D. asserit, Angelos sibi dixisse: *Maria assidue stipata erat multitudine Angelorum, quia à principio Deus jussit nobis Angelis, ut eam pro nostra Regina teneremus, nullus ex nostris fuit tantum potens, aut magnus, qui non cuperet eam videre; nam inter nos, majores sunt ita humiles, ut inferiores; quamobrem alternatim veniebamus, & recedebamus ab ea; omnes mirabamur tantam gratiam, & tam amplum dominium in Puella tam formosa, tam studiosa, tam humili. Et gratias agebamus Deo, qui nos subijciebat tam præstanti Virgini, &c.*

Amadeus

1139 Verum non levius argumentum efformari valet ex verbis S. Antonini Archiepiscopi, qui opusc. de B. Virginæ Maria, in Biblioth. Virginali, tom. 2. fol. 667. col. 1. sub lit. B. ait sic: *Factum est gratissimum commercium inter Cælum & terram, inter Angelos & Apostolos, &c. Si ergo inter Angelos & Apostolos sic gratum factum est commercium; quid miramur, quod Sanctissima Virgo Maria, Regina Angelorum & Apostolorum mille Angelos Custodes habuerit? Nec distributio facta juxta Notatas propositiones impossibilis est, nec incredibilis fit, imò valde consonat Supremæ dignitati Reginæ omnium Angelorū: etenim & Princeps Provinciarum ab aliquibus cujuscunque Provincie sibi subjectæ magnificat interviri. Alias auctoritates estimabiles ad assumptum videre poteris in Censura Censura sub Articulo ultimo.*

S. Antoninus.

PROPOSITIO 30. & 31. ARTIC. 19.

1140 Pag. 224. n. 205. *Ad melius ordinandum hoc invincibile agmen, positus est in capite Princeps Militiæ Cælestis S. Michael.*

1141 Ibid. *Princeps S. Gabriel fuit etiam destinatus, ut descenderet ex ordine Patris Æterni pro legationibus & Mysterijs, concernentibus hanc Cæli Principissam.*

REFLEXIO.

1042 **P** Princeps Gloriosissimus vocatur ab Ecclesia S. Michael Ecclesia, Archangelus: Item & Princeps Militiæ Cælestis ali-

bi dicitur. Quod autem delinatus sit in Caput Angelorum Custodum Sacratissimæ Reginae, ex nulla parte repugnare comperimus Præterea, S. Michaelem unum fuisse ex duobus Angelis, qui Deiparam confortarunt in Martyrio, varijs DD. Auctoritatibus & rationibus ostendit noster Francès, in suo Certamine scholastico pro Deipara, part. 1. disp. 5. sect. 3. à num. marginali 34. Videatur ibi.

1143 Id quod de S. Gabriele affirmat Notata propositio, valdè credibile fiet, si subsequentes conferantur sententiæ. Doct.

Biblioth.
Virg.

Anonymus, tract. cui titulus: *Corona duodecim coronarum Beatæ Virginis Mariæ*, in Biblioth. Virginali, tom. 2. fol. 241. col. 2. sub lit. C. ait sic: *Habuit SS. Virgo Maria Gabrielem ad sui custodiam deputatum, qui interpretatur, Fortitudo Dei, quo patrocinate, nihil in ea proficere potuit inimicus; nec solum unicuique Angelum Custodem habuit, &c.* S. Cyrillus Hierosolymitanus, in

S. Cyrillus

Luc. 1. *Cum ex Virgine nasci debebat Vnigenitus Patris, ministrabat Regina Cælesti S. Gabriel, propriam dignitatem reputans ipsi ministrare, &c.* S. Andreas Crenensis, in Biblioth. Virginali, tom. 2. fol. 194. col. 2. sub lit. A. *Solet utique Gabriel in Dei Mysterijs Minister adhiberi, ut patet in Daniele. Abijt igitur in Nazaret, &c.* Daniel Agricola, in eadem Biblioth. & eodem to. 2.

Daniel.
Agric.

fol. 306. col. 1. sub lit. B. *Tradidit enim Regina Cælestis custodienda Egeu Eunuchis, exemplo Regina Esther, per quem scilicet Eunuchum signatur Gabriel; vel etiam pluribus Eunuchis, qui designant Angelos, juxta illud Psalm. 90. Angelis suis mandavit de te, ut custodiant te, &c.* S. Alphonsus, sive Idephonsus, Archiepiscopus Toletanus, in Corona Beatæ Virginis Mariæ, ex 12. lapidibus pretiosis, &c. cap. 24. in Biblioth. tom. 2. fol. 382.

S. Idepho.

col. 1. init. *Ad te Spiritus Angelici asperant; duo Cherubim obumbrantes propitiatorum, sunt Gabriel, Archangelus, & Joannes Evangelista, ante Thronum tuum, ò Maria, Carmina laudis & Gloriae jubilantes, &c.* S. Anastasius Synaita, Sermon. 2. de Assunt. *Quid nobis iterum in terra S. Gabriel? Qualibus Dei Mysterijs servit? Nō minoribus, sed verè tremendis ministrat mandatis. Magna sunt, quæ ei creduntur, &c.* His Doctorum sententijs, provt oportet appensis, & alijs, supposita non repugnantia rerum, quæ in Propositionibus relatis afferuntur, sumopere pia credibilitas coadjubatur.

S. Anast.

PSOPOSITIO 32. ARTIC. 19.

1144 Pag. 414. n. 362. *Dùm hi Angeli visibilitèr apparebant Regina Cœlesti, sumebant formam adolescentis, exelienis & amabilis pulchritudinis.*

REFLEXIO.

1145 **L**ittera Originalis non dicit, *amabilis pulchritudinis*, sed, *amabilis severitatis*, quod valdè divertum est. *Discord. Vers.*
 Circa principale verò Notatæ Propositionis, scilicèt, Angelos apparuisse in humana forma, in specieque adolescentis: Nihil communius in Sacra Pagina, & in Ecclesiasticis Historijs. In eadem forma legimus, Angelos apparuisse Genes. 16. vers. 7. & Act. 1. vers. 10. alijsque pluribus in locis, tam Veteris, quàm Novi Testamenti. Pro Doctoribus loquatur Albertus Magnus, *Albert. Magn.*
super Missus est, cap. 23. vbi loquendo de apparitione Gabrielis Archangeli, hæc resolvit: Videtur autem, quia debuit fieri apparitio in juvenili specie, quod auctoritatibus & rationibus haud inefficacibus ostendit. Et Augustinus Anconitanus, vtriusque Doctoris Angelici & Seraphici Discipulus, quæst. 2. cui titulus: An Angelus in forma hominis Beatam Mariam semper Virginem salutarè Resolvit sic: Ad secundam quæstionem est dicendum, quod communiter Doctores dicunt, in forma hominis Angelum Virgini apparuisse. Nam Augustinus in Persona Virginis loquens, dicit: Venit ad me Gabriel Archangelus facie rutilans, veste coruscans, incessu mirabilis. Hoc idem dicit S. Bernardus, super Missus est. Et S. Hieronymus, in Serm. de Assumpt. to. 9. & Epist. 10. ad Paulan & Eustochium: Possumus autem dicere, quod multum rationalitèr factum est, ut in forma hominis Angelus Virginem salutarèt, propter quatuor rationes, &c. S. Hildegardis, in Bibliotheca novissima Veterum Patrum, to. 23. à fol. 585. interrogat: Quælia corpora habuerunt Angeli, qui apparuerunt Habrahæ? Et resolvit: in forma humana apparuerunt, qui naturalitèr invisibiles sunt, sed per corpora qua de aère sumunt, eis, ad quos mittuntur, in humana forma visibiles apparent. Hæc sufficiant pro sententia sic communi. *August. Anconit. S. Bernar. S. Hildelg.*

PROPOSITIO 33. 34. 35. & 36. ARTIC. 19.

1146 Pag. 414. num. 363. *Vltra hoc splendens ornamentum, gestabant in caputibus suis coronas florum singularium, qui dulcissimum exhalabant odorem.*

1147 Pag. 415. nu. 363. *Portabant etiam in manibus suis palmas, varietate, & pulchritudine contextas.*

1148 Pag. 415. num. eod. *Portabant iidem super pectora sua certa signa, nonnullam similiudinem ad illa gloriosa signa Ordinum militarium habentia, & que significabant, Notis splendentibus & mysteriosis, hæc verba: Maria Mater. Dei.*

1149 Pag. 422. nu. 372. *Octodecim Angeli apparebant Sanctissimæ Mariæ cum admirabili pulchritudine: erantque ornati plurimis signis Passionis, & aliorum Mysteriorum Redemptionis; habebantque particularitèr ad pectora sua Crucem v. n. m. & aliam inter brachia, ambas pulchritudinis singularis, fulgoris, & splendoris extraordinarij.*

REFLEXIO.

1150 **A**pparitionibus Angelorum, varijs signis, enigmatibus, & figuris, nonnulla mysteria significantibus, pleni videntur Scripturæ Sacræ Libri. Legatur Apocalypsis, & Visiones Prophetarum: *Vidit Joannes alterum Angelum, ascendentem ab Ortu Solis, habentem signum Dei v. n. m. &c. Vidit insuper quatuor Angelos stantes super quatuor angulos terræ, tenentes quatuor ventos terræ, ne flarent super terram, nec super mare, &c. Vidit alibi septem Angelos habentes septem tubas, &c. Ad Revelationes privatas descendentes: Vidi (ait S. Hildegardis, in Bibliotheca novissimæ Veterum Patrum, tomis 27. comprehensa, tom. 23. fol. 581. col. 2.) vigilans corpore & animo, pulcherrimam imaginem, muliebrem formam habentem, candidissima etiam veste ex alyo serico induebatur, & pallio pretiosissimis lapidibus, scilicet, Smaragdo, Saphiro, Baccis quoque & Margaritis ornato circumdabatur; calcamenta ex Honychino circa pedes habens. Sed facies ejus pulvere aspersa erat, & vestis in dextro latere suffusa fuerat, atque pallium ejus elegantem pulchritudinem suam amiserat, & calcamenta ejus denigrata erant. Et ipsa voce magna & lugubri, in ab-*

titudinem Cæli clamabat dicens: *Audivi Cælum, quod facies mea sordidata est; & terra luge, quod vestis mea seissa est; & abyssus contremisce, quod calceamenta mea denigrata sunt, &c.* quod explicat de Ecclesia, & ait: *Audivi vocem de Cælo dicentem: Imago hac Ecclesiam designat, &c.* Non igitur novæ sunt apparitiones & visiones, signis enigmatibus illustratæ.

1151 Præterea, nec novum est distinguere Angelos ab Angelis inter SS. Virginis Custodes. Etenim V. Angelus del Pas, *V. Angel. del Pas.* super Missus est, cap. 35. & in Biblioth. Virginali, to. 3. fol. 136. col. 2. sub. lit. A. ait sic: *Ab ea (id est à Maria SS.) discessit Angelus, sed in ea remansit Ilius Dei: discessit quidem quantum ad apparentiam, sed remanserunt multi quantum ad custodiam. En lectulum Salomonis, sexaginta fortes ambiunt ex fortissimis Israel. Ipsi sunt Angeli beatissimi, qui custodiebant SS. Virginem, tanquam locum Divinæ habitationis electissimum. Vnde inferius paulò, designata fuit per illam Scalam, cui Dominus innixus, & Angeli per illam ascendebant & descendebant; quam vidit Jacob. Et post sequitur: Nō est hic aliud, nisi domus Dei & porta Cæli, quia nullus potest jam in Cælum intrare, nisi per Mariam transeat, tanquam per Portam. Authoritatem protendi, etenim usque ad ultima verba ad diversa supra relata, vel incepta, prodest. Quoniam autem alij Defensores hujusmodi causæ, subtiliori calamo, ut Notaras hic propositiones ostenderent piè credibiles, exemplaria multiplicarunt de similibus Angelorum apparitionibus, tum ex Sacra Pagina, tum & ex Historijs Ecclesiasticis desumpta, in his finem facimus.*

§. II.

DE ADIECTIS OCTO PROPOSITIONIBUS ab Authoribus Supposititiæ Censuræ.

1152 **I**am supra notavimus, Authores Supposititiæ Censuræ ab Indiculo DD. Deputatorum octo Propositiones admisse, & earum loco alias totidem introduxisse. Hæ igitur octo Propositiones hujusmodi sunt.

1 Pag. 139. num 122. *Tota prima stante Hebdomada, quam Genesis refert, in qua Deus creationem peragebat Orbis, ejusque*

creaturarum: Lucifer & Dæmones occupati sunt in machinando, & inter se conferendo iniquitates adversus Verbum humanitatē assumpturum, & adversus mulierem, ex qua assumpturus erat carnem humanam.

2 Pag. 140. num. 122. Cum primum Lucifer cum affectis suis Tartara intravit, omnes congregati, concilium inierunt, quod finitum non est vsque ad initium aëti, qui dicitur feria quinta.

3 Pag. 154. num. 136 Ex Adamo Deus Evam formavit, Virgini similem, ita ut ipsam imitaretur in forma, & in persona.

4 Pag. 152. num. 137. Altissimus respiciebat Filium suum unigenitum humanatum, ejusque Sanctissimam Matrem, tanquam duo exemplaria, quæ formaverat magnitudine sua sapientia & potentia, ut essent ipsi tanquam prototypi, instar quorum univrsum genus delinearet humanum, ut ipso delineato, instar harum duorum imaginum suæ divinitatis, ceteri omnes juxta horum exemplarium normam ad imaginem conditi evaderent.

5 Pag. 185. num. 172. Nam nisi se obligassent, (Joachimus & Anna) particulari voto ad eam Templo consecrandam, antequam illam cognoscerent, & cum ea agerent, videntes eam postea tam suavem, tamque placidam, non possent eam devovere tam prompto animo, ob ingentem amorem, quo ipsam prosequerentur.

6 Pag. 204. num. 185. Prudens Matrona Anna, nec Sancto Joachimo, nec creatura alteri aperuit arcanum illud, videlicet, quod Filia sua exitura erat Messia Mater. Nec Sanctus Parens toto vitæ suæ tempore amplius agnovit, quam quod futura erat magna & precellens mulier. At Altissimus illi hoc Arcanum aperuit in articulo mortis.

7 Pag. 238. num. 220. Propter hoc Mysterium Conceptionis Maria Sanctissima Spiritus Sanctus disposuit, quod dies Sabbati esset Virgini dicata in Ecclesia Sancta.

8 Pag. 367. num. 325. Et ipsa plusquam Beata Infancula in ipso tempore (quo egressura erat ex alvo Matris suæ) rapta fuit in extasim altissimam, in qua, cum aborta esset, ab omnibusque operationibus sensibilibus abstracta, ipsa egressa est in mundum, quin hoc sensibus percepisset.

REFLEXIO.

1153 **C**irca primam & secundam Propositionem, quibus agitur de conciliabilis dæmonum, statim post lapsum, videatur in primis illud 3. Reg. 22. *Quis decipit Achab?* Videatur insuper S. Petrus Chrysológus ad illud Math. 4. *Ductus est Jesus*, ubi diabolicam maliciam, discordias, turbationes, & tentationes parantem, describit Ad Revelationes particulares descendentes, expressè leguntur dæmonum conciliabula apud S. Birgittam, tom. 1. lib. 4. cap. 108 fol. 484. col. 1. circa finem, ubi dicitur: *Postquam nata est Mater mea* (loquitur Christus) *sic erat pulchra, quod non erat in ea macula. Quod bene cognoscentes dæmones, sic agrè tulerunt, per similitudinem loquendo, quasi quod quadam vox dæmonum tunc sonisset de inferno dicēs: Vna Virgo, tam virtuosè & mirabiliter procedit, quod omnes superat in terra & in cælo. Sed & nos si procedimus contr. eam, &c.* Ecce manifestum conciliabulum. Aliud invenies paulò infra in illis verbis: *Nato verò Joanne Baptista, ipse etiam dispiciunt dæmonibus, in tantum, quod quasi vox quadam sonuit tunc de inferno dicens: Natus est Puer mirabilis. Quid faciemus? Si procedimus contra eum, contemnit audire nos; si pratendimus ei divitias, vertit ad nos occipit, &c.* Sed si mavis, tabulam earundem Revelationum attentè perlege, verbo, *Diabolus*, & quidquid ad punctum evincendum desiderari valet, abundantè invenies. Nec apud Ecclesiasticas Historias, vitasque Sanctorum exemplaria detunt; vnum pro nunc ad memoriam revocamus, in Chroniceis Seraphicis, tam antiquis, quàm novissimis relatum, scilicèt, conciliabulū illud à dæmonibus congregatum juxta Civitatem Añsiam in initijs Religionis nostræ, à Patriarcha Nostro detectum, & ab ipso propalatum Fratribus suis, in solemnī Capitulo congregatis. Sat de hoc.

S. Petr.
Chrysolg.

S. Birgitt.

Ibid.

Chron. Se-
raph. 1. p.

1154 Circa tertiam Propositionem, ubi de similitudine inter Evam & Mariam, loquatur etiam S. Birgitta, to. 2. Sermon. Angelico, cap. 7. fol. 381. col. 2. circa finem ubi ait: *Credebat idcirco Adam, quod de vna persona in corpore simili Evæ, humanam carnem Deus vellet assumere.* Ponderanda sunt verba illa, *in corpore simili Evæ*, quæ difficultatem enervare videntur.

S. Birgitt.

Cir-

1155 Circa quartam Propositionem, nihil expressius Tertuliani sententia, lib. de resurrectione carnis, cap. 6. ubi de Adami formatione loquens, sic ait: *Recogita illic totum Deum occupatum, manu, opere, consilio, sapientia, providentia, & ipsa in primis affectione, quæ lineamenta auctabat: Quocunque enim limus exprimebatur, Christus cogitabatur futurus.* Circa utramque Propositionem, tertiam scilicet & quartam, alias offerimus videndas sententias apud S. Epiphanium, in explicatione Salutationis Angelicæ; Et apud D.D. Bibliothecæ Virginalis, sequentibus paginis correspondentes, tom. 1. fol. 530. col. 2. sub lit. D. & fol. 678. col. 1. sub lit. C. & tom. 2. fol. 48 col. 1. sub lit. A & tom. 3. fol. 393. col. 2. B. & fol. 457. col. 1. A. Et apud Baptistam Cancellotum in Apparatu ad Annales Marianos, pag. 18 & 19. per tot. Et postmodum apud Canisium, de Maria Deipara, fol. 90. & 91. ubi Christi & Mariæ cum Adam & Eva elucidatur comparatio.

1156 Circa Propositionem quintam, videantur quæ dicta sunt super Art. 7. Concert. 8. per totam, ubi autoritatibus & rationibus devictum punctum existimamus.

1157 Propositio sexta potius commendat SS. Parentes Joachim & Annam, quam ab eis gloriam retrahat. Nescimus unde repugnet, mysterium ibi relatum non potuisse revelari Sanctis Genitoribus tempore diverso, prout inibi refertur. Silentium SS. Matris Annæ satis est commendabile.

1158 Cæterum, Propositio septima controversa est supra, Art. 9. Concert. 10. §. 2. & 3.

1159 Postmodum, octava propositio, rationi consona satis apparet. Etenim cum juxta SS. PP. doctrinas convictum relinquamus, Sanctissimæ Virgini usum perfectissimum rationis in utero Matris suæ fuisse concessum, & ante Nativitatem suam felicissimam, contemplativam vitam egisse. Quid mirum, quod in extasim rapta nasceretur? Cæterum Nativitas Regiæ Cœlestis, plena fuit miraculis, ut fert Pelbartus, part. 2. lib. 5. art. 2. ex Theophilo historiographo, his verbis: *Maria Nativitas sui parentis & signis clarificata, quoniam ipso die plus solito sol resurrexit in duplo, &c.* Inter tot miracula, hoc solum negabitur, quod SS. Virgo Maria in extasim rapta nasceretur? Si perfectissimum usum rationis acceperat, quid decentiæ congruentius, quam ex-

tra se raptam intelligere, dum ex utero materno transibat in lucem. Credimus certè, quod Authores utriusque Libelli non dicent, hujusmodi Privilegium impossibile fore; deinde neque indecens: tenebuntur igitur præstare rationem, quæ non sic defacto fuerit Virgini concessum, juxta regulam Magni Augustini, supra transcriptam num. 612. & 881. Nec desunt DD. affirmantes, SS. Virginem esse natam in actuali Visione Beatifica. Vid. Lizana, Serm. de Nativ. Virg. fol. 122. & 319. §. 3. & ap. ipsum Magist. Pintre, in Manuali Sacræ Scripturæ.

S. August.

S. III.

REDARGVNTVR AVTHORES
utriusque Censuræ.

1160 **D**icitis sic, Sorbonici: *Hæ omnes Propositiones, (scilicet, relatæ sub Articulo ultimo) temerariæ sunt, & contra Ecclesiasticæ Regulæ Modestiam assertæ; pleræque fabulæ & somnia apocryphorum redolent; & Religionem Catholicam, impiorum & hereticorum contemptui exponunt.* Bone Deus! Quid in relatæ Propositionibus dixit V. ista Sanctimonialis? Quid asseruit? Etenim, ut vidimus, solum scripsit; Conceptionem Reginz creaturarum, ejusque corporis formationem septem diebus, omnipotentis virtute fuisse conclusam; perfectissimum vsum rationis à primo suæ Conceptionis instanti ab Altissimo recepisse. Ei fuisse destinatos mille Angelos in Custodiam; infusâ scientiâ fuisse repletam; humiles redidisse gratiarum actiones; quantitate parvum corpus ejus, septima die à prima Conceptione formatû; cognovisse Angelos Custodes; Plorasse culpam primorum parentum; extunc officium Mediatrix accepisse; Limbi Patribus nuntiatam Nativitatem ejus, quæ gaudium annuntiavit univ. so mundo; Angelorum multitudine comitam; in Templum Supremi Regis assumptam; Sanctissimum Mariæ nomen acceptû à Deo; Angelum mansisse loco Mariæ; Angelos Custodes his vel alijs emblematis visibiles apparuisse; potuisse loqui ex Divino Privilegio, silentiumque perfectissimum observasse; anteatatè trium annorum exercitia humilitatis pertentasse, coadju-

Censur.

Resumpt.
Prop.

vantibusque Angelis aliquando ea fecisse; vestes humiles & modestas appetivisse; Evæ fuisse similem; in extasim raptam, dum nascebatur; Dæmonum conciliabula, &c. Hæc & alia nonnulla his similia retulit sibi revelata, & dicitis, *Omnia hæc temeraria fore, contra Ecclesiasticæ Regulæ modestiam asserta; fabulas fore, somniaque apocryphorum, &c.* Vidistis pro singulis propositionibus fundamenta, ut piè credibiles judicentur.

Redarg. 1161. Verum, quod mirabilius est, inter alias attulistis eã, qua dicitur, Sanctissimam Virginem perfectissimum vsum rationis à primo suæ Conceptionis instanti recepisse. Dicitè nobis, sub qua Censura vestra, hæc propositio continetur? Nùm falsa est, vel temeraria, vel contra Regulam modestiæ Ecclesiasticæ; vel fabulosa, vel somnia apocryphorum redolens; vel Religionem Catholicam, impiorum & hæreticorum contemptui exponens? Doctores Catholici, idem privilegium concedentes SS. Virgini, tantum malum dixerunt, & damnati non sunt? Existimamus certè quod nec falsum dixerunt, nec temerarium, nec contra Regulam Ecclesiasticæ modestiæ, nec quid fabulosum, nec somnum apocryphum, nec quod in ea Religionem Catholicam contemptui hæreticorum exposuerunt. Vid. sup. num. 228.

Ad Not. I. 1162. Ad Notas autem singulas devenientes, incipiamus à prima. Dicitis: *Omnes hæc propositiones falsæ sunt.* Quomodo probabitèis, quod falsæ sunt? Nulla earum, ut vidimus, repugnat ex parte rei, nec expressè contrariatur scripto Dei Verbo; deinde nec SS. PP. concordia testimonio; cum revera Doctores Sancti, vel nihil de talibus Propositionibus dixerunt, vel si aliquid dixerunt, potius est in favorem, quàm in contrariu: Non est igitur unde falsitas in relatis propositionibus vincatur.

Al. Not. 1163. Alia insuper Nota sic est: *Hæc omnes Propositiones respectivè temerariæ sunt.* Ostendite, rogamus, in quo sit temeritas? Si V. Author spiritu proprio loqueretur, & absque Divino lumine, temeraria & plusquam temeraria foret; dum autem ex obedientia refert, sic sibi fore revelatū; & aliàs id ipsum quod revelatum asserit, ex nulla parte repugnat, ceditque in majorem Virginis gloriam, ubi temeritas? Minus à temeritate distare videretur, qui absque fundamento negat fore revelatum, quod ex nullo capite revelatum fore repugnat, dum alias etiam credibi-

le sit testimonium de revelatione suscepta ex parte subiecti. Creadat vel non credat vnusquisque, & abundet suo sensu; dehonestare autem absque fundamento V. Abbatissam, Sanctitatis opinione famosam, hoc nec decet, nec licet.

1164 Qualificationis ordo prosequitur sic: *Hæ omnes Propositiones respectivè contra Ecclesiasticæ Regula modestiam sunt assertæ.* Adverbium modificativum, *respectivè*, ab Authoribus Supposititiæ Censuræ superadditum est: in Libello Deputatorum sic non erat. Ecclesiastica, regula modestiæ, contra quam omnes vel nonnullæ Propositiones relatæ, sunt assertæ, ignoramus vbi sit. Aliam regulam Ecclesiasticæ modestiæ haud novimus, nisi dicere verum, & decens, ex motivo laudabili; sed U. Author ex motivo laudabili Obedientiæ, quidquid in Libris Mysticæ Civitatis Dei continetur, manifestavit, vt latissimè patet ex tribus ejsdem Operis Introductionibus: non igitur contra Ecclesiasticæ modestiæ regulam locuta est.

Censf.

1165 Præterea, quidquid dixit V. Author in relatis Propositionibus, non repugnare comperimus, & in gloriam Virginis refundi: Non ergo modestiæ regulas præterivit. Prima quippè Regula modestiæ in privatis Revelationibus propalandis, ea videtur, vt Obedientia duce manifestentur. Hæc patet ex pluribus signis, quæ transcripta reliquimus Concert. 4. super Artic. 3. §. 8. & 9. singularitèr num. 255. vbi Eminentissimus Cardinalis Bona, lib. de discretione spirituum, loquens de signis Revelat. S. Theresiæ Virginis, hoc signum inter alia designavit: *Suis Directoribus exactissimè obediebat*: Si igitur V. Author ex obedientia Directorum suorū scripsit hæc, non vtique scripsit contra Ecclesiasticæ regulæ modestiam. Præterea, examina rigidissima præcesserunt, antequam revelationes huiusmodi eederentur in lucem, vt alibi notavimus, distantèque Episcopi Diocesani sequutum est, cuius Insignis Approbatio in inijs eorundem librorum, juxta primam editionem Matritensem, præfertur Operi. Postmodum & Protestatio requisita, juxta Decreta SS. Papæ Urbani VIII. & S. Tribunalis Vniversalis Inquisitionis Romanæ 13. Martij 1625. 5. Junij 1637. Et 5. Julij 1634. antepositur eisdem libris; sed ex his capitibus regulam Ecclesiasticæ modestiæ noscimus resultare: non ergo aliquid præter-

Car. Bona

Protest.

mittum est ex his, quæ ad Ecclesiasticæ regulæ modestiam attinere videntur.

1166 Notæ prosequuntur: *Pleraque dictarum Propositionum fabulas, & somnia apocryphorum redolent.* Concionatores ad fabulas convertendos, vaticinavit Apostolus, luce divinâ, 2. ad Timoth. 4. v. 4. *Ad fabulas autem convertentur, id est, (exponit Lyranus) ad doctrinam humanitus confectam, & veritate carentem.*

Thimot. 4. Angelicus autem Doctor exponit sic: *Fabula est composita ex miris, in quibus deficit veritas, & talia homines habentes in auribus prurimum volunt audire.* Dicitis ergo, Propositiones relatas fore humanitus confectas, & veritate carere? Tot sapientes, qui revelationes hujusmodi legerunt & approbarunt; totque fideles, qui Mysticam Civitatem Dei legendo, vitia detestantur, vitamque suam mutaverunt in melius, credendum est, omnes in auribus habuisse prurimum? Etenim de tot tantisque viris prudentibus, & doctissimis Theologis, haud facile fit credibile, (salva semper Ecclesiæ decisione) omnes fuisse deceptos aurium pruritu. Demùm, Censura vestra quoad hanc partem vagè procedit; cum determinatas Propositiones, fabulas, somniaque apocryphorum redolentes, non assignet; etenim, adverbio superaddito, *respective*, quælibet sigilatim liberatur, ex quo ad Certamen singulare clauditur janua.

1167 Amplius Censura progreditur: *Hæ omnes Propositiones, (aut sub illud: Pleraque, legatur) Religionem Catholicam, impiorum & hereticorum contemptui exponunt.* Ab antiquo noverunt hæretici contemnere veritatem: haud igitur hæreticorum timore est veritas tacenda. Cæterum, nec impijs timendum, qui justos insimul & justitiam persecuti sunt, & persequuntur: in fine tandem proclamabunt: *Ergo erravimus: hi sunt quos aliquando habuimus in derisum & in similitudinem impropertij; nos insensati vitam illorum æstimabamus insaniam, &c.* Dictum Augustini potius sequendum: *Minus intelligantur, minus placeant, vera tamen dicantur & justa.* Et lib. de libero arbitrio: *Si de veritate scandalum sumitur, vitius permittitur nasci scandalum, quam veritas relinquatur.* Ad idem expressius loquitur Fulgentius Petrell. tom. 1. q. 22. art. 1. ubi ait: *Non sunt tacenda Excellentia Regina Cælestis propter scandalum, quod ex eis accipiunt nonnulli; alias nec misericordia di-*

S. August. lib. de Doctr. Christiana.

Petrell.

divina prædicanda foret, quoniam ex ea peccatores occasione accipiunt ad peccandum. Consonat Canisius, lib. 5. cap. 2. ubi refert: Religionem falsam Mahometanorum ab apparitionibus falsis pendere; sed propter hoc Ecclesia Catholica non reprobat universaliter visiones & revelationes, quinimò examine discreto committit, Apostolicam regulam sequendo: *Noiite omni spiritui credere, Prophetias nolite spernere. Omnia autem probate: Quod bonum est tenete*: Ergo, &c.

Canisius!

1. Thesal.

5. v. 20.

1168 Cæterum, Hæresiarcha Melacton irridet cultum Sanctarum Imaginum, id asserens per errorem, adorationes Imaginum quas Catholici faciunt, ab Ethnicis idolatrijs non distingui; sed propter hoc, sive metu hæreticorum, non prohibet Ecclesia Catholica adorationes Imaginum, & invocationes Sanctorum: Ergo, &c. Præterea, Apostolus ad Rom. 5. inquit: *Justificati ergo ex fide, &c.* sed quamvis ex hoc aberrent hæretici, judicantes otiosa fore opera ad justificationem, non prohibet Ecclesia Sacrum Textum Apostoli: Non est ergo timendum hæreticis. Idem Apostolus, cap. 7. ejusd. Epist. ad Rom. definit: *Peccatum non novi nisi per legem*, & statim interrogat: *Lex peccatum est?* Et resolvit: *Absit*. Videatur Angelicus Doctor in Exposit. hujus Apostolicæ sententiæ, lect. 2. ubi comprehendit, quidquid desiderabile ad assumptum, id resolvens, non esse relinquendam veritatem, vel notam utilitatem, propter malitiæ vel ignorantia pericula; præterquam quod, non Centura vestra, ò Sorbonici, sed Ecclesiæ judicio dirigemur.

Rom. 5.

Angel. D.

1169 Coadjuvat Fulbertus, Sem. de Ort. Mariz, ubi ait: *Sanè, si qui sollicita mente, & investigatione stultiosa perquirant, cur Sanctorum præcedentium memoria hujus præfatæ Virginis temporanea in vita suis fidelibus sequacibus enucleatam non exornaverit, & ad omnium notitiam vulgaverunt? Noverint, non ignaros eos extitisse hæresim, quæ pro insigni, & admirando hujus Puellæ præconio exortura erat: Et ob id, si quid ex Ort. ejus protulerunt, sagaci industria celantur amulis & infidelibus decreverunt; ne inveniret cæca garrulitas persilorum, unde maternum signum Ecclesiæ verberaret.* Sed notum est, haud propter hoc motivum fuisse hætenus Deiparæ præconia, tum in Conceptione, tum in Nativitate, tum in Assumptione Gloriosa Corpore & Anima, sub silentio derelicta: Ergo, &c. Recolite memoriam conviciorum, quæ dic-

Fulbertus

Canisius.

dicta sunt Defensoribus Immaculatæ Conceptionis SS. Virgini-
nis Mariæ, & ex effectu comprobatur, non oportuisse tacere,
nec desistere propter metum adversarij, neque propter scanda-
lum hæreticorum. *Cecutiunt hæretici in cognoscenda perfectione*
Deiparæ, ut inquit Canisius, lib. 1. fol. 51. Ferè non est veri-
tas in Ecclesia, de qua non irriserint hæretici: Num proptèr
hoc celandæ sunt veritates Ecclesiæ? Paulo prædicante de relur-
rectione mortuorum: Quidam quidem irridebant, quidam autem
dixerunt: Audiemus te de hoc iterum, & certè proptèr metum in-
credulorum non desitit Apostolus prædicare. Nec propter hoc,
quæ scripta sunt in Libris Mytticæ Civitatis Dei, veritatibus
Ecclesiæ volumus comparare, sed argumentum facimus, serva-
tis servandis.

1170 Redeuntes ad principale, nulla ex relatis Propositio-
nibus, sub Articulo conscriptis, inventa est repugnans, impossi-
bilis, indecens, nec incredibilis: Si autem forsàn Privilegia Dei-
paræ in eis signata, magna judicantur, jam convicimus, ratio-
ne magnitudinis non indecère, cui majus concessum est in Di-
vina Maternitate.

CONCERT. XXI.

SVPER CLAVSVLAM CONCLVSI-
viam vtriusque Libelli.

1171 **C**LAVSULA vtriusque Libelli conclusiva, sic est:
Non intendentes alia multa (Supposititia Censura:
Cæterum non intendit Sacra Facultas alia multa) quæ in dicto Libro
continentur, approbare, & præcipuè ea loca, in quibus Sacra Scrip-
tura testimonijs ad privatam sensum Author passim abùtitur; nec ea,
in quibus opiniones merè Scholasticas à Deo revelatas asserit, & re-
tales omnibus proponit. Dat. &c. Occurrunt examinanda. 1. An
frequens vsus Scripturæ Sacræ non compatiatur cum revelatio-
nibus privatis. 2. Utrum revelabiles sint opiniones Scholasticæ,
& quid tunc de controversijs? His peractis, allocutione pacifi-
cæ cum Authoribus vtriusque Censuræ, totius laboris nostri
fiet conclusio.

§. I.

*AN FREQUENS SCRIPTURÆ SACRÆ vsus indeceat Revelationes privatas; utrum-
vè sit signum in bonum?*

1172 **C**irca primam quæsti partem, alijs inspectis Revelationibus privatis, in quibus Scripturæ Sacræ frequentissimus est vsus, & alias Ecclesiæ permissio cum vberissimo animarum fructu leguntur à Fidelibus, dicere tenemur, haud indecè Revelationibus privatis vsus frequens Scripturæ Sacræ. Etenim in Revelationibus S. Hildegardis, (cujus vita multis miraculis decorata odorem suæ Sanctitatis in longinquas dispersit regiones, & Eugenius III. in Concilio Trevirensi, Sancto Bernardo præsentem, scripta & opuscula ejus coram omnibus lecta publicè, approbavit) passim inventiuntur Scripturæ Sacræ testimonia, & inter Opuscula talium Revelationum, illud est unum, cui titulus: *Questiones Monacho Gemblacensi transmissa*, ubi quamplura exponuntur Scripturæ Sacræ loca valdè difficilia; sed Revelationes hæ permissæ sunt, ut diximus: Ergo, &c.

S. Hildelg.

1173 Præterea, Divinæ Intelligentiæ S. Mariæ Magdalene de Pazzis, septem libris, obedientia duce, conscriptæ, & impressæ Neapoli anno 1666. innumerabilibus Scripturæ Sacræ locis sunt referatæ, ut videri possunt; sed hæ Revelationes privatæ inter permissas ab Ecclesia computantur, & ingenti animarum fructu leguntur à Fidelibus absque vlla contradictione: Ergo, &c.

1174 Ad rationem autem devenientes, etiamque secundam quæsti partem resolvendo, dicendum est, vsum frequentem Scripturæ Sacræ in privatis Revelationibus non fore signum in malum, sed in bonum, ut videant qui oderunt Revelationes privatas, & confundantur, id mirantes, quod simplices fœminæ absque studio literarum, & sine libris scientiarum, (excepto Christo, qui vnicus est, extensus in Cruce) ad talem & tantam

Resol. 2. p.

Divinæ Sapientiæ pervenerunt intelligentiam, & quod *stulta sunt mundi cecit Deus, ut confundat sapientes.*

2. Thimot.
v. 16.

1175 Verum & ratio præmit: Scriptura Sacra, Apostolo teste, divinitus revelata, utilis est ad docendum, & corripiendum; sed ad id apprimè diriguntur Revelationes privatæ: in revelationibus igitur particularibus signum est in bonum, vsus frequens Scripturæ Sacræ.

Philama-
rinus.

1176 Cæterum, Revelationes publicæ & privatæ, posito quod istæ veræ sint, non distinguuntur substantialitèr; quapropter privatæ Revelationes possunt in publicas transire, ut bene notavit Philamarinus, tract. 1. sect. 12. num. 7. Non est igitur incompatibilitas, quod in revelationibus privatis vsus frequens inveniat Scripturæ Sacræ, in qua publicæ revelationes continentur.

S. Anselm.

1177 Deinde arguitur vrgentiori ratione. Scriptura Sacra insuperabilibus lumine naturæ difficultatibus abundat, & vna voce multa significat, ut inquit S. Anselmus Cantuariensis, in Biblioth. Virginali, tom. 2. fol. 427. col. 1. sub lit. D. Potest ergo Deus expositionem Sacri Textus revelare. Consequentia liquet ex materia de Fide, sive ex materia Fidei, quæ est omne verum revelabile. Hoc ipsum roboratur ex Angelico Doctore, de quo legit Ecclesia: *In difficultatibus locorum Sacræ Scripturæ, ad orationem jejunium adhibebat;* ideo certè, ut Deus mentem suam dignaretur illuminare: revelabiles sunt igitur Scripturæ Sacræ sensus latentes: consonum est ergo, revelationes privatas publicis admisceri, modo relato.

Alia rat.

1178 Demùm, vsus frequens Scripturæ Sacræ in simplici fœmina spiritum arguit illustrantem, sive bonum, sive malum. Hoc patet, nam quod ex natura non est, præter naturam advenit: vsus ergo Scripturæ Sacræ in Idiota muliere spiritum arguit, sive illudentem, sive verè illuminantem: non est igitur incompatibilis privata revelatio cum vsu frequenti Scripturæ Sacræ; imò dicam, frequentem vsus Sacræ Scripturæ in simplici Moniali privatam revelationem arguere, sive bonam, sive malam; sed alias in Venerabili Abbatissa omnia signa cooperantur in bonum, ut ostendimus Conceratione 4. §. 8. & 9. vsus ergo frequens Scripturæ Sacræ in Venerabili Abbatissa potius est signum in bonum.

1179 Dixistis, ò Sorbonici, quod *Scriptura Sacra testimonijs ad privatum sensum Author passim abutitur*. Si passim invenistis errorem, & *Scripturæ Sacræ locum ad privatum sensum expositum, sive detortum: cur ex tot erroribus, passim invenitis, non signastis saltem vnum, ut circa ipsum inire possemus singulare Certamè?* Id inter alia notarūt Viri Doctissimi in Libris *Mysticæ Civitatis Dei, quod vsus Scripturæ Sacræ fidelissimus est, vtilissimus, & abundans. Circa quod dixit Illustrissimus Escartin, Turisonensis Episcopus, & V. Abbatissæ Diocesanus, in percelebri horum Librorum Approbatione: En la quarta señal, de que esta Obra concuerda con la Escritura Sagrada, tambien es la mayor prueba ella misma, tan abundante, y llena de la misma Escritura, que apenas ay linea, donde no se halle lugar de el Sagrado Texto, haziendo de ellos lenguaje vsual, con admirable contextura. Tampoco este estilo es del Demonio, enemigo de la Divina verdad, à quien nos enseñò à vencer el Divino Maestro con la Escritura misma: Scriptum est, &c. si alguna vez dixo el Demonio alguna, se trasluze en la misma locucion el intento de introducir algun error, de lo qual estàn muy lexos estos Escritos. Testimonium perhiber, qui vidit & communicavit V. Abbatissam, ejusque mirabilem spiritum expertus est, miraculaque stupenda ipsius V. Authoris, fidedignis testibus comprobavit, ut videre est in Authentico Processu, Autoritate Apostolica formato, Ne pereant testimonia, &c.*

Redarg.

Escartin.

§. II.

VTRUM REVELABILES SINT OPINIONES Scholasticæ; & casu quo ex lumine privato revelate proponantur ex una parte Controversiæ, adhuc questio ex utraque probabilis remaneat, & controversibilis sicut antea?

1180. **E**Xtulerunt vocem nonnulli, dicentes, in Libris *Mysticæ Civitatis Dei omnia revelari juxta mentem Subtilissimi Doctoris Scoti. Hos compulsi tacere, & de falsitate convicit Illustrissimus Sanz de Villaragut, Episcopus*

Illustris.
Villarag.

Gaetanus, deinde Puteolanus, nunc autem de Cefalù, in eruditissimo tractatu, cui titulus: *Satisfacion à los Reparos*, &c. ubi palmarem efficit demonstrationem, ostendens, in relatis Libris multo plures esse sententias ad Scholam Thomistam pertinentes, quam ad Scoticam. Idipsum demonstratum est thesibus publicis, de quibus supra num. 314. quibus ex facili Theorematum comparatione videtur, V. Abbatissam in vniuersa Theologia, nec Thomistam fore, nec Scotistam, sed sequi spectialem doctrinam. Hoc sic.

Quæst.
prop.

1181 Haud negamus, V. Authorem nonnullas proponere Scholasticas opiniones, vt à Deo. revelatas: quapropter quæstionem excitauimus in §. sitam; vtrum, scilicet, revelabiles sint opiniones Scholasticæ; & casu quo ex lumine privato reuelatæ proponantur ex vna parte controversiæ, adhuc quæstio probabilis remaneat pro vtraque parte, & controvertibilis sicut antea.

Angel. D.

1182 Circa primam quæsti partem, communis est affirmativa resolutio, tum Authoritate Doctoris Angelici 3. part. q. 57. art. 6. ad 3. vel Expositoris Cajetani, ibi: *Potest autem contingere, quod ex duabus opinionibus probabilibus, ea, quam minus probabilis est, vera sit, & alicui personæ spirituali reuelata: nam. vt dicit Aristoteles, multa falsa sunt probabiliora veris.* Secundo, quoniam in reuelationibus privatis ab Ecclesia. permissis, quamplures inveniuntur Scholasticæ opiniones, quæ inibi. vt reuelatæ proponuntur. Etenim in octo Libris. Diuinarum. reuelationum S. Birgittæ nonnullas reperies; frequentiores autem, in septem Libris Diuinarum Intelligentiarum S. Mariæ Magdalensæ de Pazzis; aliquas, in Reuelationibus S. Hildegardis; & S. Catharinæ Senensis, ex quibus omnibus elegimus subsequentes.

S. Birgittæ.

1183 S. Birgitta, tom. 1. lib. 1. cap. 8. circa finem: *Benedictus sis tu Deus, qui Mariam Virginem Matrem tuam post Ascensionem tuam, crebris consolationibus latificasti, & per te ipsam eam consolando vistasti.* Ecce reuelatos descensus personales Christi Domini post Ascensionem suam, quod à pluribus negatur.

Ibid.

1184 Eodem lib. 1. cap. 26. *Sed nunc, ò tu Sponsa mea, propter quam hac sunt, potes. querere: Quomodo de primis Parentibus Filij nascerentur, si non peccassent? Respondeo tibi. Certè ex Diuina Charitate & commixtione sexus, &c.* Ibi que prosequitur, vt videri potest.

1185 Et lib. 2. cap. 1. num. 2. Potes quærere à me, quare non subtraho malos, aniequam venerint in profundum peccati? Ad quod ego personalitèr respondeo tibi, &c. Lib. 2.

1186 Eodem lib. 2. cap. 25. sub num. 3. Nunc potes quærere; quæ est Divina Sapientia? Multi enim sunt simplices, &c. Ibi resolvitur.

1187 Et lib. 3. cap. 26. paulò post inicit: Nunc autem quærere poteris: Si tres personæ, quare non tres Dii? Respondeo tibi, &c. Lib. 3.

1188 Et eodem lib. 3. cap. 26. sub num. 4. Nunc autem cū ita sim misericors, quærere poteris, cur non misereor Gentilibus & Judaïs, quorum aliqui, si erudirentur fide recta, libentèr pro Deo morerentur? Respondeo tibi, &c.

1189 Lib. 5. quæstionum & interrogationum, fol. 575. col. 1. ait Dominus: Ego quippè benè potuissem aliam formam assumpsisse; sed non fuisset iustitia in Deo, nisi ut forma daretur pro forma, natura pro natura, modus satisfactionis secundum modum culpæ, &c. Lib. 5.

1190 Ibidem, circa finem columnæ: Quomodo Deitas mea omnia concludit in se? Respondeo, &c.

1191 Ibid. Cur tanto tempore in Ventre Virgineo jacuisti? Respondeo: Ego sum omnis naturæ conditor, &c. Cur non tantæ magnitudinis fui statim tempore natiuitatis meæ, sicut in anno irigesimo? Respondeo, &c. Plenitudine sapientiæ tantus eram in principio Natiuitatis, sicut in fine, &c. Ibid.

1192 Eodem lib. 5. fol. 611. col. 2. inicit: Cur ego Filius Dei ignorare me dixi horam Iudicij? Respondeo, &c. Ibi explicatur. Lib. 5.

1193 Et fol. 612. col. 2. circa finem: Cur tanto tempore discipuli Incarnari? Respondeo. Verè necessaria fuit Incarnatio mea, per quam soluta est maledictio, & omnia purificata sunt in Cælis, & in terris. sed tamen necessarium fuit, ut homo prius erudiretur lege naturali; deinde lege scripta, &c.

1194 Et tom. 2. lib. 7. cap. 4. Quærere poteris, cum loquitur scriptura: ubi est thesaurus tuus, ibi est cor tuum, quomodo ergo est cor meum cum thesauro isto, scilicet cum Reliquijs Sanctorum? Respondeo tibi, &c. Ibidem reuelatum fuit Mysterium Immaculatæ Conceptionis Regiæ Cæli, tempore quo in Scholis in altissimi pancto controvertebatur. Lib. 7.

1195 S. Maria Magdalena de Pazzis, lib. 3. Diuinarum Intelligentiarum, cap. 7. inicit: Omnes scientes me, venite ad me. Qui de Pazzis

ions est iste, ò Verbum? Anima? Etiam. Et quam est aqua hæc? Gratia? Ita. Ab anima igitur egreditur gratia? At non est gratia donum supernaturalè? Certè ita: Quomodo ergo egredi poterit ab illa, res major illa? Non potest esse talis perfectiōnis creatura, vt sit illi connaturalis, &c. Solve pro tua bonitate nodum hunc. Nec enim Angelis connaturalis est gratia, &c. Ibi prosequitur terminis Scholasticis propriis, & rationibus Theologicis.

Eod. lib. 1196 Et cap. 12. ejusd. lib. fol. 53. col. 2. inicit: *Mea natura* (ait Dominus) *quamvis vt actus purissimus absque potentia mixtione, sola Personarum distinctione, simplicissima sit, nihilominus in meo simplicissimo esse, priusquam intellectum cognoscas, & posita voluntatem, secundum tuum modum intelligendi, &c. Legatur ibi speciosissima Theologia.*

1197 Et cap. 15. ejusd. libri, fol. 56. col. 2. circa med. *Decrevimus conceptum jam hominem creare ad nostram imaginem & similitudinem, cum expresso Decreto semel natura nostra, Verbi Persona mediante, vniendi, ad remedium quidem peccati, principaliter vero ad gloriam & exaltationem natura humana, & nostra bonitatis, qua hoc opere, modo perfectiori possibili, &c.*

Eod. lib. 1198 Et cap. 18. fol. 60. col. 1. inicit: *Plura insuper dona creatura collata fuere; primo vt meæ Deitati vnietur, & ita propter Incarnati Verbi mei merita, digna mea visione, in qua omnis beatitudo consistit, redderetur. Et paulò post: Itaque humanitas vestra per communicationem idiomatum vna ex Personis Trinitatis est & ita est.*

1199 Et eodem cap. fol. 61. col. 1. à lin. 13. *Et quamvis Adam non peccasset, in Paradysum vos adduxissem, & verbum etiã Incarnatum fuisset; ibique prosequitur, quamplura de Myserio Incarnationis, & quomodo fieret Incarnatio & gloria Christi, & nostra, Adamo non peccante. Et col. 2. resolvit, quod creatura non potest creare. Et cap. 19. fol. 62. col. 1. med. Nullus est qui possit absolute voluntati Divinæ resistere, creaturam tamen non cogit, quia liberam creavit, &c.*

Eod. lib. 3. 1200. Et cap. 27. fol. 71. col. 1. circa finem: *Aded in terra ab eterno Patre hæc humanitas Verbi exaltatur, vt in se quasi esse Divinitatis assumat, & in illa cunctarum creaturarum esse intueatur. Possibile? Minimè; nec tanta claritate, quanta Divinitas hoc enim comprehendere esset, sed existentiam: eb, ò quanta claritate! O profunda & admirabilis Verbi mei humanitas! &c. Et cap. 31.*

col. 2. circa finem, agit de Visione creaturarum à Beatis. Et cap. 32. fol. 77. col. 1. fin. agit, si gloria Sanctorum potest augeri vel minui. Et cap. 33. fol. 80. col. 2. circa med. de necessitate Incarnationis.

1201 Lib. 4. cap. 3. fol. 85. col. 1. in fin. de voluntate antecedenti & consequenti in Deo pertractat, & de Divina scientia circa actus liberos creaturæ. Cap. 4. fol. 86. col. 1. circa med. cur processio Verbi sit generatio? Et col. 2. de prioritate & posterioritate originis, & de Divinis Ideis, iterumque de decreto Incarnationis. Cap. 5. fol. 88. col. 1. paulò post medium loquitur de præcepto Patris, & obediendi voluntate in Filio. Et cap. 7. fol. 91. col. 1. med. iterum loquitur de acceptatione mortis in Christo. Cap. 10. fol. 96. in fine, agit de casu Luciferi, & Angelorum, propter excessum ipsorum amorem, & propter inordinatam excellentiæ, Deo non relatæ, complacentiam; & de tenacitate naturæ Angelicæ. Et fol. 97. col. 2. init. de primario motivo Incarnationis. Cap. 11. fol. 99. col. 1. med. de convenientia & necessitate Incarnationis. Et fol. 100. col. 1. de constitutivo Beatitudinis. Cap. 24. ejusdem lib. 4. fol. 14. col. 2. de unitate & simplicitate Divina, terminis Scholasticis. Et cap. 29. fol. 121. col. 2. iterum de primario motivo Incarnationis. Cap. 34. fol. 138. col. 1. paulò post medium de objecto secundario Beatitudinis: Et lib. 7. cap. 29. fol. 300. col. 2. in fine, agitur etiã de eodem objecto secundario. Cap. 34. ejusdem libri 4. fol. 141. col. 1. med. de Scientia Divina, & intelligere sine distinctione explicatur purissimis terminis Scholasticis, & Theologicis.

Lib. 6.

1202 Lib. 5. cap. 2. fol. 145. col. 1. init: Identitas inter animam & potentias, & plura de Trinitate, terminis Scholasticis. Cap. 6. fol. 152. col. 1. med. Quomodo voluntas nostra se determinat? Et cap. 7. fol. 153. col. 1. in fine: Fides contraria evidentiz. Et cap. 14. fol. 162. col. 2. init: Unica anima tribus potentijs.

Lib. 5.

1203 Lib. 6. cap. 18. col. 2. med. de baptismo, & ablatione peccati Originalis, & quomodo in adultis etiam deleantur actualia. Et fol. 224. col. 2. med. Beatus non comprehendit Deum. Et cap. 19. fol. 226. col. 1. post. med. Explicatur genus Visionis abstractivæ per speciem, quæ intuitiva non est: Videatur per speciem propriam. Cap. 20. fol. 231. col. 1. post. med. de objec-

Lib. 6.

objecto Fidei. Et cap. 27. fol. 246. col. 1. explicantur Divinae
 Attributa, terminis Scholasticis. Et col. 2. init: De creatione
 rerum in tempore, & quod finitum nequit plene infinitum intel-
 ligere, &c. terminis Scholasticis. Cap. 29. fol. 243. col. 1. Du-
 plex motivum Incarnationis. Et fol. 245. col. 1. Prima gratia
 mereri non potest. Ponitur conclusio, & prob. Et fol. 250. col. 1.
 Incarnatio solū ex suppositione decreti. Et col. 2. terminis Scho-
 lasticis explicatur Trinitas, Attributa, & Incarnatio, ita ut
 unio hypostatica solum terminaretur ad Verbum.

Lib. 7.

1204 Lib. 7. cap. 5. fol. 259. col. 1. circa fin. Decreta con-
 ditionata, ibi: *Vestris bonis consilijs & exemplis, ferventibus ora-
 tionibus ad me directis pro aliquibus animabus, sine quarum auxilio,
 posito meo decreto, de illis non nisi merito illo, salvandis, perissent*
 &c. Videatur si est conditionarum Decretum.

Ibid.

1205 Eodem lib. 7. cap. 6. fol. 162. col. 1. in fin. & deinceps de
 satisfactione Christi; quomodo fuerit superabundans; & an pos-
 sibilis à pura creatura. Et fol. 264 eod. cap. col. 1. init: Ver-
 bum incarnaretur, Adamo non peccante. Et cap. 7. fol. 265.
 col. 1. circa fin: Ipsum Verbum, utpotè quia incarnari debue-
 rat, fuit finis hujus creationis, & communicationis creaturis:
*Scias etenim Filia, quod primum quod respexi post gloriam meam,
 ad quam, tanquam ad primum finem, omnia à me diriguntur, fuit glo-
 ria, quam dare volui verbo meo, &c.* Ibi etiam ponitur ordo de-
 cretorum, & actus liber Divinae voluntatis.

Eod. lib.

1206 Cap. 13. fol. 273. col. 1. in fine. De potestate Chris-
 ti quoad humanitatem. Cap. 14. fol. 275. col. 2. De incompati-
 bilitate fidei cum evidentia. Cap. 20. fol. 283. col. 1. in fine.
 De necessitate & convenientia Incarnationis. Et col. 2. de Bea-
 titudinis objecto, terminis Scholasticis. Cap. 20. fol. 285. col. 1.
 init: De Deo Uno, & Trino. Cap. 27. fol. 295. col. 2. De Sa-
 tisfactione Christi, & quomodo impossibilis puræ creaturæ.
 Cap. 29. fol. 299. col. 2. circa finem: De valore meritorum
 Christi, terminis Scholasticis. Et fol. 300. col. 2. med. De con-
 titutivo Beatitudinis: & in fine, de objecto secundario ejusdem.
 Item de libera acceptione præcepti in Christo. Cap. 31. fol.
 304. quod Lucifer appetivit unionem hypostaticam. Cap. 32.
 fol. 307. col. 2. termini Scholastici de Contritione, & Sacramen-
 to Pœnitentiæ. Cap. 35. col. 2. init: Præceptum moriendi in
 Christo. Cap. 40. col. 1. De motu locali Beatorum, & quomo-

do in instanti? Omitimus alia quamplura, terminis Scholasticis purissimis pertractata; quoniam revera hujusmodi revelationes, sive Divinæ Intelligentiæ, acumine subtilissimo conscriptæ videntur, & hinc liquido manifestatur, quod Verbum Dei non est alligatum Præterea, inter alia fert, quod etiam Eucharistiæ Sacramentum fuisse institutum à Christo Domino, casu quo, Adamo non peccante, Verbum assumpsisset carnem humanam.

1207 S. Catharina Senensis, in Dialogis, juxta editionem *S. Cathar. Senensj.* Mattritensem, anno 1668. tract. 1. cap. 3. pag. 5. col. 1. De satisfactione creaturæ per contritionem, terminis Scholasticis. Cap. 6. par. 12. col. 1. Finis peccantis, ipse peccator. & col. 2. negat actus indifferentes. Cap. 11. pag. 26. col. 1. de eodem. Cap. 13. pag. 28. col. 1. de eodem. Cap. 14. pag. 36. col. 2. med. Quod pura creatura nequivit satisfacere pro peccato. Cap. 7. pag. 17. col. 1. Una virtus non potest esse sine alia. Et col. 2. de motivo Incarnationis. Cap. 12. pag. 30. col. 1. de eodem. Item cap. 14. pag. 36. col. 1. de eodem. Et pag. 37. col. 1. in fin. de eodem. Et fol. 38. col. 2. de perfecta libertate creaturæ, ut resistere valeat tentationibus. Cap. 15. pag. 40. col. 2. Ignis inferni materialiter affligit, & quomodo. Et cap. 18. pag. 44. col. 1. Peccatum nihil. Cap. 32. pag. 71. col. 1. Gravitas peccati contra naturam. Cap. 38. pag. 81. col. 1. Immaterialitas animæ rationalis. Cap. 44. pag. 95. col. 1. init. Appetitus naturalis animæ ad bonum. Tract. 2. cap. 18. pag. 181. col. 2. Visio Pauli, dum raptus ad tertium Cælum, qualis fuerit. Tract. 3. cap. 8. pag. 211. col. 1. Actus exterior non addit malitiam distinctam. Tract. 4. cap. 1. fol. 352. col. 1. Quod satisfactio Christi est infinita, & quomodo. Cæterum, & revelationes sibi factas in Gloriam Angelici Magistri, vid. tract. 3. cap. 10. pag. 219. col. 1. init. Et cap. 33. pag. 272. col. 1. Et in gloriam sui Ordinis, tract. 2. cap. 20. pag. 185. col. 2. circa med. Et in laudem sui Confessoris, tract. 3. cap. 23. pag. 248. col. 1. in fin.

1208. Præterea, in Revelationibus S. Hildegardis, in Bibliotheca novissima Veterum Patrum, impressis Lugduni, anno 1677. à fol. 535. inveniuntur passim opiniones Scholasticæ revelatæ, & quæstiones Scholasticæ, quæ aliàs inter Doctores controversantur, tum de Theologia Scholastica, tum de Expo-
si.

ficiva. Fol. 584. interrogat: *Quomodo intelligendum est quod legitur Eccl. 18. Qui vivit in æternum creavit omnia simul: Cum per sex dies opera sua Deus distribuisse referatur Genes. 1. Fol. 185. interrogat: Qualia corpora habuerunt Angeli, qui apparuerunt Abraham? Fol. 586. col. 1. Quare in Spelunca duplici, quam emit Abraham à Filijs Seth, Sancti Patriarchæ sepeliri voluerunt? Fol. 588. Quid est quod Paulus dicit, se in Paradysum, & usque in tertium Cælum raptum, utrum è corpore cum anima ejus ad ista raperetur? Fol. 589 col. 2. Vtrum ignis gehennæ, corporeus sit, an incorporeus? Quæ omnia & alia permulta ex revelatione privata resolvit, ut citatis in locis videri potest. Alia revelatio S. Hildegardis de objecto opinabili videnda proponitur, apud Nierenberg, tom. 3. lib. 1. de Natura, cap. 29. fol. 274. col. 4. in fine.*

1209 Ex his omnibus, Censoribus notum fiet, haud solum in Libris Mysticæ Civitatis Dei, Opiniones Scholasticas, tanquàm à Deo revelatas proponi. Nec solum dictas, quin & alias multas omnimodis, brevitatis causa, quas ex eisdem libris potuimus extrahere.

Resolut. 2.
part.

1210 Circa secundam quæsti partem, utrum, scilicet, opiniones Scholasticæ, quæ ex lumine privato revelatæ proponuntur ex vna parte controversiæ, probabiles ex utraque remaneant, & controversibiles sicut antea? Pars affirmativa, tanquam communiter à Doctoribus recepta, tenenda est. Ratio potissima videri potest sup. num. 380. per totamque Concert. 5. id ipsum resolvitur, multisque probatur & confirmatur. Aliud quippè est privata revelatio in anima recipienti divinam lucem, & aliud in cæteris, quibus notificatur, revelationem esse factam. Anima quidem revelationem patiens tenetur credere; alij autem non tenentur credere, nisi ex sola pietate; quapropter licet evaquetur opinio in anima recipiente Divinam revelationem, in alijs autem semper punctum manet opinabile, ut latè probavimus Concert. 5. §. 3. per tot. Ex hoc sequitur, quod licet Sanctæ Mariæ Magdalensæ de Pazzis revelatum sit lumine privato, primum & principalis Incarnationis motivum non fuisse remedium peccati, sed excellentiam mysterij, & quod Verbum incarnaretur Adamo non peccante, ex vi primi decreti; non propter hoc evaquata est Scholarum controversia super eodem puncto, nec

Sup. Con-
cert. 5.

male dicitur opinioni contrariæ, sed quilibet opinatur nunc u-
cut antea. Non est nobis certum, sed solum probabile, quod ta-
lis revelatio sit facta, sicut dicitur: Cum igitur non alia certitu-
dine teneatur objectum revelatum, ac existentia revelationis,
dum existentia revelationis solum est nobis probabilis, inde est
quod respectu nostri objectum revelatum non extrahitur à li-
nea meræ probabilitatis: totum ergo manet opinabile, scilicet,
& revelatio, & objectum revelatum: manet igitur hoc contro-
vertibile sicut antea. Hæc est ratio principalis. Præterea, & ipsa
V. Author 1. part. nu. 78 expressè tenet, opiniones Doctorum,
controversiasque Scholasticas juxta Divinum fore Altiſſimi be-
neplacitum; de quo etiam supra num. 381.

Myſt. Ci-
dei.

§. III.

ALLOCUTIO PACIFICACVM AVTHO-
ribus utriusque Censuræ, hujusque Operis cōclusio.

1211 **C**Um hætenus pacificè locutus sim vobis, ò Sorbo-
nici, in finem vsque totius Operis nostri, pacificè
loquar ad vos. Scriptum est: *Responsio mollis frangit iram*: Nec
iratos vos dicam, quin potius zelandæ veritatis cupidos, & fer-
ventes. Zelus autem quærendi veritatem parit discordiam, ut no-
tavit S. Augustinus, lib. 10. Confes. apud Albertum Magnum,
cap. 96. in Bibliotheca Virginali, tom. 1. fol. 353. col. 1. sub
lit. B. *Cur veritas parit odium? Nisi quia sic amatur veritas, ut qui-
cunque aliquid amant, illud volunt esse veritatem, quia falli no-
lunt, &c?*

Troy. 15:
v. 1.

S. August.

1212. Vidistis enim, omnem difficultatem vestram, (non
meo, sed Doctiorum judicio) SS. PP. sententijs, aliarumque
privatarum revelationum testimonijs fore devictam, nihilque à
vobis objectum vsque ad evidentiam convicisse. Haud defuerūt
nobis ad quamlibet propositionem defendendam solidæ autho-
ritates; superaverunt nonnullæ, quæ manus nostras effugerunt
in tempore oportuno: eas libenter nunc relinquimus, Magno
Cardinalis Hugonis sequentes sententiam, dicentem sic: *Hæc
debet esse clementia messorum, id est Doctorum, ut nullum probi-*

Hug. Card
in Deuter.
24. n. 19.

beat colligere spicas. Vnde Denter. 24. Quando messueris segetem in agro tuo, & oblitus manipulum reliqueris, id est, quanto expossueris sententias, & aliquam dimisseris, non reverteris ut tollas illam, &c.

1213 Cœterum, quanquam ex nuda littera textus ejusdem Libri Mysticæ Civitatis Dei, quem judicastis, antecedentibus & consequentibus debitè perpensis, pièque intellectis, evanuiscent ut implurimum Censuræ vestræ, respondere tamen non omittimus, ne veritas oprimeretur, orbata defensione, ut ait B. Innocentius, dist. 83. *Veritas, cum non defenditur, oprimitur: Negligere quippè, cum possis deturbare contrarios, nihil est aliud quam fovere, &c.* Dignum ergo fuit, vestris respondere Censuris. Nec sic facilè videretur objectiones solvere, quæcunque sint, sicut interrogaciones & objectiones adaptare, sicut bene notavit Origenes, Homil. 18. in Luc. *Aliud est enim interrogare, & aliud respondere. Interrogabat Magistros Jesus, & quia respondere non poterant, ipse his de quibus interrogaverat respõdebat: stupebant autè omnes, qui eum audiebant, super prudentia & responsis ejus, &c.*

B. Innocent

Orig. Homil. 18. in Luc. c. 2. v. 46.

1214 Nunc autem, quoniam sapientum est mutare consilium, cognita veritate, quam testè Augustino desiderat anima rationalis: *Et quid desiderat anima nisi veritatem?* Speramus de vobis, ut ex contrarijs, testes efficiamini veritatis, ut dicere possimus cum S. Cyrillo Hierosolymitano: *Ego vero eum, qui antea fuerat hostis, testem statuo; & miratus sum certè, Sancti spiritus dispensationem, &c.* Causa Virginis est, & Christianus non est bene, qui non est Marianus; neque habebit Deum Patrem, qui Mariam non elegerit in Matrem, ajebat V. Vvichmanus in Bibliotheca

S. August.

S. Cyrillus

Vvichmās

Virginali, tom. 3. fol. 441. col. 2. sub lit. D. *Hoc votum meum in honorem tuum, ò Sanctissima, ad omnes emissum, quos opto mecum dicere: Hujus ero vivus, mortuus hujus ero: Neque enim habebit Deum Patrem, qui te non elegerit in Matrem; quia nemo bene Christianus, qui non idem Marianus. Tuus ergo esse desidero, ò Maria, &c.* Defensiones Sacratissimæ Virginis invenientur in ipsa, de qua dictum est: *Mille clipei pendent ex ea, omnis armatura forium.* Et Alanus de Rupe in eadem Bibliotheca Virginali, fo. 3. fol. 566. col. 1. sub lit. D. *Innumera defensionis præsidia, quibus Virginis vallatur humilitas, & defenditur, hoc est omnis armatura forium, id est, patientium, qui fortes sunt contra insultus tribulationum.*

Alan. de Rupe.

Deus

1215 Deū solus digne Mariam laudare potest, cujus abdita Sacramenta, nulla creatura rationalis referare valet, vt elegantī & deuotissimo calamo fert Alanus Varenſis, his verbis: *Talem & tantum portentum, & immensum prope Sacramentum veneraris, ò Virgo Sacrosancta, & admirabilis Parens, enixa puerpera Regem, Virgo Deigenitrix, admirabile & supra modum stupendum Sacramentum; profundum & impenetrabile Diuinitatis arcnum, incomparabilis Virgo, & tanta in te perfecta sunt mysteria, tam recondita, & abstrusa Sacramenta, vt omnibus propterea excelsior, & supra quam dici potest, in admiranda sis sublimata fastigia. Nec enim laulum tuarum vllus potest esse finis, ejus quidem quam non satis laudare possant Angelici Spiritus, nec vlla rationalis creatura; tantum hoc Diuinitati reservatum, tantum hoc Unigeniti Filij tui singulare munus. Laudat te vt Filiam Pater; vt Matrem, Verbū; vt Sponsam, Spiritus Sanctus; vt Reginam, Angeli, &c. Quid plura? Immensa quoque pacto es, immensitatem Filij continens: infinita prope es, ejusdem Filij mira receptrix infinitatis,*

1216 Discursus hominis tenuissimus est. Omnia quæcunque voluit, Dominus fecit, & vniuersa opera ejus mirari possunt, intelligari non possunt. *Cuncta res difficiles* (ait Salomon, Eccl. 1.) *non potest eas homo explicare sermone.* Qualitèr ex vno paruo grano ingens arborum silua oriatur; qualitèr ex Adam & Eua semine, humani generis massa producta sit? Quis explicabit naturam Cynipis de terra? Vnde alarum extensio, & pedum deambulatio? Vnde ocelli, & forma Capitis? Vnde efigies Corporis? Vnde aculeus tam subtilissimus, vt ab oculis interdum evanescat? Ita concavus & perforatus, vt exhaustus sanguine brevissimi corpusculum animantis impleat? Si autem inquisitione cynipis succumbit tua ratiocinatio, ò homo, erubescè altiora te querere, & fortiora te investigare. Nam si te ipsum, & brevem abyssum animi tui non colligis, in infinitatem Majestatis qualitèr ascendis? Qui nescit vsque ad primum limitem numerare, quomodo poterit de arithmetica judicare? Qui nescit, quid sit punctum, aut linea, erit ne perfectus in Geometra? Qui nescit sonum edere, musicam ne poterit docere? An erit peritus Astronomus, nesciens quid sit motus? Ita, qui se ignorat, alta Dei nõ penetrat. Sic arguebat. V. Amadeus Lanſanensis, homilia 4 de

Alan. Varenſis in Bibliot. Virg tom. 3. fol. 525. col. 1

Eccles. 1.

Amadeus Lanſanensis.

Partu Virginis, in Bibliotheca Virginali, tom. I. fol. 138. col. 1. sub litt. A.

- S. Cyprian** 1217 Hinc S. Cyprianus, dissolutionem omnem ex insipientia pendere demonstrat. Hinc similiter S. Antoninus de Florentia, Doctores Sacros non satiari in laudibus Virginis affirmat. Verba ejus sunt hæc: *Sancti quoque Doctores Ecclesia stupentes satiari non valent, collaudare, benedicere, & prædicare hanc Virginem Gloriosissimam, qua, Virginitatis gloria permanente, huic mundo lumen æternum effudit, Jesum Christum Dominum nostrum.* Hinc
- Daniel Agric.** Insignis Daniel Agricola, Aquilas, non Talpas, vult esse Doctores, vt terrena despicientes, eleventur vt Aquilæ vsque ad rotam Solis, in qua possuit Deus Tabernaculum suum. Hinc Eruditus Cancellotus, ad Doctores Sacros asserit pertinere defensionem Deiparæ. Hinc Melissus Doctor Mariam appellavit: *Saculorum omnium negotium.* Benedicentes Sacratissimam Virginem Mariam, benedicentur à Domino; juxta sententiam Celebris Ægidij Romani: *Qui benedixerit Mariam, benedicetur per Filium suum, & accipiet salutem æternam, secundum illud quod in persona ejus dicitur Eccl. 24. Qui elucidant me, id est, qui me laudant, me honorant, & benedicunt, vitam æternam habebunt: Vt ergo benedictionum SS. Virginis possimus esse participes, & in vita æterna regnare cum illa, non cessemus quotidie eam laudare.* Delectat loqui de Virgine Maria, vt testimonio Bernardi novimus: *Nihil est quot amplius me delectet, quam de Virginis Gloria sermonem habere.*
- S. Bernar.**

1218 Liberalissima est ipsa Regina Cœlestis, non recondit opes suas vt divites avari, sed expansa manu distribuit in filios. Loquatur vt expertus Abbas Tuiciensis, Rupertus Germanus, tum primum ingenio se tardum, & ad sacra discenda parum idoneum cerneret, opem Sacræ Virginis singulari studio imploravit, vt hanc naturæ difficultatem superare, ac foelices in Sacris Litteris progressus facere posset. Cui Virgo Mater nocte apparens, promittit & præstat, quod ille tantopere cupiebat. Ac proinde, tam excellenti deinde gratia scientiaque illustratus est, vt inter Germanos Theologos eminuerit, ac similem ætas illa non tulerit: qui & vivus, & mortuus, multis claruit miraculis, sicut Tritemius apertè testatur lib. de Monast. Hirtaug.

1219 **Loquatur** insuper Subtilissimus Doctor vester & nos-
 ter V. Scorus, honor & gloria Religionis nostræ, & Univer-
 sitatis vestræ, qui sub arbore fatigatus somno sopitus est, & à
 Cœli Regina, totius Sapientiæ Matre, illustratus surrexit, tan-
 tique beneficij memor, Immaculatæ Conceptionis ejus factus est
 Propugnator Acerrimus. Hoc bene nostis. Finis igitur studiorum
 nostrorum sit Maria, abjectis cæteris nugarum ineptijs. Inu-
 tilis & temporalis studiorum finis, non est consumans, sed con-
 sumens; non perficiens, sed deficiens, ait insignis Abbas Ab-
 salon in Bibliotheca Virginali, tom. 1. fol. 5. col. 2. sub litt. A.
 Maria etenim Operarios suos sustentat, & Botro suo famelicos
 cibatur, refectione plena multimodis delectat & roborat, gustu,
 pastu, potu, umbra, protectione, absconsione, medicina, & re-
 frigerio, alijsque modis, quos lingua non sufficit enarrare: sola-
 tur tristes, languidos recreat; fatidicos instigat, & cultores suos
 ubique dicat, gratiam in præsentia, & gloriam adaugens in
 vita futura. Servientes ergo Mariæ non peribunt, ut inquit Al-
 bertus Magnus, in Biblia Beatæ Virginis Mariæ, super cap. 60.
 Isaïæ Prophetæ: Signum igitur prædestinationis est devota servi-
 tus Mariæ, quod & latissime suadetur in Biblioth. Virginali,
 tom. 1. fol. 192. col. 2. sub litt. A. & tom. 2. fol. 354. col. 1.
 per tot. Omnis igitur lingua laudet Virginem Mariam. Sic con-
 cludit S. Antoninus de Florentia, cap. 13. de Angelica saluta-
 tione, §. 3.

Subs Scot.

*Abb. Ab-
salon.*

*Albert.
Magn.*

*Biblioth:
Virg.*

1220 **Nec dicatis** in cognitione, minusvè calamo, nec ver-
 bo: Dictum est quidquid de SS. Virgine dici potuit: Nihil ergo
 superadendum remanet vobis. Etenim, quidquid decenter de
 SS. Virgine Maria dictum est, dici potuit; non autem omne
 quod dici potest, dictum est. Remanent quidem multa, in gloriâ
 Virginis superaddenda, quibus rectum desiderium vestrum pos-
 sitis ostendere. Non omnia dicta sunt, que dici possunt, in quo
 conveniunt Cancellarius Parisiensis, sup. num. 128. Ricard. à
 S. Laurent. sup. num. 129. Rupert. sup. num. 131. Item Ger-
 son, sup. num. 132. S. Thom. à Villanova, sup. 131. Item Ri-
 card. sup. num. 133. & 135. Iterumque Rupert. num. 134. Me-
 rillus Doct. num. 137. Seraph. Magister, num. 134. Amadeus
 Laufanens. 139. S. August. & S. Justinus Martyr. 140. Petrus Cel-
 lensis 141. alijsque Sancti & Doctores usque ad nu. 149. S. Bir-

*Effug. de-
vot.*

Sup. loc.
hic citatis

gitta, & S. Maria Magdalena de Pazzis, à n. 151, vsque ad 157. Vide insuper alias SS. PP. sententias circa idem, Concert. 4. §. 2. 3. 4. & 5. & auctoritatem Amadei, num. 330. Alias insuper circa idem, Concert. 11. §. 2. & 3. Et Concert. 15. §. 3. 4. 5. & 6. Et Concert. 17. §. 3. Et Concert. 19. §. 2. & 3.

1221 Quibus denuo superaddimus S. Bernardinum Senensem, Serm. 2. super Salve Regina, & Joannem Baptistam Cancellor. in Annalibus Marianis, ad annum Virginis 19. num. 3. & ad ann. 33. num. 1. & fol. 654. Si hoc igitur verum est, tot sententijs confirmatum, semper de Sanctissimæ Deiparæ Privilegijs amplius & amplius remanere quid dicatur, dum nunquã satis esse potest quod dicitur: Quid miramini, in Libris Mylicæ Civitatis Dei legentes, quæ hætenus sub silentio remanserunt? Creditè ergo, multa superesse dicenda, quibus & vestra pietas, vestrumque talentum in Gloriam Virginis Sacrarum valeat. In hoc sunt & erunt Theologi posteriores, prioribus doctiores; vt bene notat Canisius de Maria Deipara, lib. 1. cap. 7. fol. 35. col. 1. init.

Canisius.

Theophil.

1222 Transierunt Doctores, de quibus inquit Theophilus in Joann. cap. 11. Igitur multa quidem sic Magistri intelligebant; sed voluntaria malitia ignorantiam prategebant. Abierunt insuper Doctores, qui, Defensores Mariæ Immaculatæ, corruptores Scripturæ Sacræ, ac SS. PP. & hæreticos vocabant. Transierunt quidem hi: Nihil vobis cum ipsis.

Honorius
Augusto-
dun.

1223 Pietatè postulat Mater Pietatis, inquit Honorius Augustodunensis, in suo sigillo: *Constringo Prophetas, (introducitur Christus loquens) Apostolos, & Doctores populorum, ne suscitatis dilectam, id est, ne aliqua perversa doctrina inquietetis Gemitricem meam, &c.* Sequimini S. Dyonisium vestrum, qui divina providentia vos quæsit, & docuit: Hic quidem, *videns SS. Cæli Reginam, quid in Virgine divinum agnovisse fertur, atque insuper Exclamasse, habiturum se Numinis loco Mariam, exhibita etiã adoratione, vobisque prolatis, nisi Fidei dogma certissimum sciret, Vni Deo divinitatem inesse.* Sequimini Magnum Cancellarium vestrum, Deiparæ Cultorem Eximium. Sequimini Bernardum, Bonaventuram, Albertum Magnum, Alexandrũ Alexem, Doctores vestros, vna voce proclamantes, *SS. Virginem thesaurum fore inexaustum, de generatione in generationem magis ac magis*

Halloix.
in Vit. S.
Dyon. c. 6.

Sanctorum doctrinis illustrandam. Præterea, & sequimini Univer-
sitatem vestram, omnibus Ecclesiæ sæculis celeberrimam, quæ
Neminem in Theologorum numerum coaptas, nisi Sanctè juret, se in
offerenda Virginis Mariæ illibata Conceptione constantè perseve-
raturum, ut notat Canisius de Mariæ Deipara, lib. 1. cap. 7.
fol. 36. col. 2.

Univerf.
Parisiens.

1224 Verum, quorsum hæc? Jam dixi, & iterum dicam.
 Ut cognita veritate, stemus simui, & officio contradictorum,
 vel contradicentium relicto, conveniamus in pace Novit ali-
 quando Sacra Facultas mutare Décretum, certiori lumine cog-
 nita veritate. Et Melithus Doctor, Epist. 180. ad Summum Po-
 tiff. Innocent. II. *Iterum supplicatio, iterum preces. Non desistimus,*
quia non diffidimus: bonam causam habemus, & æquum Judicem, qui
non cunctabitur evacuare quod subreptum est, cum apparebit quod
verum est. Habetis igitur & exemplar, & doctrinam. Rogamus
itaque, ne amplius molesti sitis huic mulieri, finite illam. Si
Gallus Interpretes non benè traduxit, culpa non est nisi ipsius
Traductoris. Quæ revera dixit V. Author, vidistis, quia nec
repugnant, nec indecent Cœlesti Regiæ. Non omnia dixerunt
SS. Patres, sed nihil contradixerunt a sensu communi. Quomo-
do autem legendi sunt, si qui eorum Mariæ dignitatem immi-
nuere videntur? Legite apud Canisium, lib. 4. cap. 29. fol.
419. & 420.

S. Bernar.

Canisius.

1225 Cœterum, U. Abbatissa, (quæ titulo *Venerabilis*
 Apóstolico Decreto legitur insignita) majori, salva pace, debuit
 decorositate tractari. Scripsit, obedientia compulsa: peccavit
 in hoc? *S. Hildegardis, lib. 2. Vitæ suæ, fol. 295. scribit de*
se ipsa, & ait sic: Quodam tempore ex caligine oculorum nullum lu-
men videbam, tantoque pondere corporis deprimebar, quod sublevari
non valens, in doloribus magnis occupata jacebam, (Nunc adver-
te) quod ideo passa sum, quia non manifestari visionem, quæ mihi of-
tensa fuit. Non igitur peccatum fuit in V. Marre, directoribus
fuis obedijsse, & patefecisse visiones & Revelationes sibi factas.
Dixit enim sibi esse revelata, quæ in Libris Mysticæ Civitatis
Dei continentur. Nunquid abbreviata est manus Domini? Spi-
ritus non ubi vult spirat? Quis cognovit sensum Domini? Aut quis
confutarius ejus fuit? Ecce Dues vincens sapientiam nostram: Non
despicit Deus Doctores, dum ad fines suos simplices eligit fo-
mi-

S. Hildeg.

Isai. 40.
v. 13.

S. Birgitta minas, vt ipse Dominus S. Birgittæ revelavit, tō. 1. lib. 2. c. 16. fol. 182. his verbis: *Mirantur multi, cur tecum loquor. & non cum alijs? Ego n. ultos habeo amicos: attamen, quia mihi sic placuit, elegite in spiritum meum; non quia tu in his es melior, aut eis comparanda, vel meritis eorum dignior, sed quia sic volui, qui de insipientibus facio sapientes; (Nunc quaesita) Nec quia tecum talem gratiam feci, ideo eos contemno. Sed magis eos ad altam meam utilitatem r. seruo, &c. Et cap. 23. fol. 202. col. 1. in fine iterum dicebat ipse Dominus: *Multi mirantur, cur tecum loquor. Certè ideo, vt humilitas mea ostendatur, &c. Si ergo Dominus elegit pauperulam sceminam, quam culpam reprehenditis in ea? Non dixit Apollolus: Prophetas, vel Prophetas contemnite, sed dixit: Prophetas nolite spernere.: omnia probatè, &c.**

Eod lib. 8. 1226 Opus mirabile Mysticæ Civitatis Dei excedere feminæ facultatem, nullus haec dabitavit. Conducere in ordine ad bonum, experientia testatur. Aliqui non credunt? Non miramur: S. Birgittæ dixit SS. Virgo Maria, lib. 8. cap. 48: *Quod vero pauci recipiunt, & credunt verba Cælestia divinitus tibi data, hoc non est culpa Dei. Et eodem lib. 8. cap. 55. ait illi Dominus: Nec timere debes ex eo, quod verba mea, tibi divinitus revelata, contemnantur, &c. Contradictiones exortæ sunt? Ipsa V. Abbatissa id ipsum prædixit 3. part. i. Epist. Dedic. fol. 508. editionis primæ Mattirensis, à nu. 12. vsque ad 15. præterquam quod & cæteræ revelationes private hæud minori conamine videntur contradictæ. Legatur Magister Lorea in Epitome Vitæ*

M. Lorea. V. Hipolitæ, cap. 9. §. 3. vbi loqueas. de S. Theresia, ait sic: *Vna de las mayores aflicciones, que padeciò en esta vida Santa Teresa de Jesus, fue el ver, que vna junta de hombres doctos, que se hizo en la Ciudad de Avila, para examinar su espíritu, condenò que iba engañada. Et Dominus ad S. Birgittam, lib. 2. cap. 28. Non*

S. Birgitta debes turbari, quod verba mea arguantur mendacij. Quod enim impossibile videtur apud homines, hoc possibile est apud me. Nunquid non Moyses missus erat ad Pharaonem? Non tamen ostendebantur signa. Quare? Quia si enim statim signa venissent, & opera non manifesta fuisset duritia Pharaonis, nec potentia Dei, nec mirabilia ostensa. Propterea state viriliter. Verba mea non persumentur secundum voluntatem vestram, sed secundum meam. Ego enim scio, quomodo terra est disposita, & quomodo excolenda. Vos autem omnem

*voluntatem vestram mihi committite, & dicite; Fiat voluntas
Iua.*

1227 Nec solum S. Theresia, & S. Birgitta, quin etiam prior illis S. Hildegardis (cujus Revelationes, ut vidimus, directione Cœlesti S. Bernardi Abbatis, lectæ & approbatæ māsferunt in Concilio solemni) despectus, emulationes, & incredulitates multorum passa est. Ipsa quidem (in Bibliotheca novissima Veterum Patrum, to. 23. fol. 537.) ad Summum Pontificem ait sic: *O Mittis Pater: Ego paupercula femina scripsi hæc in vira visione in mystico spiramine, sicut Deus voluit me docere. Nunc iterum dicit tibi, qui est vivens in supernis: Præpara scripturam hanc ad auditum, & fac illam viridem, & volans folium contra diabolum, & vives in æternum. Cave, ne spernas hæc vrystica Dei. Multi tamē homines volunt habere servitium per zelum suum, & per ignorantiam morum suorum: ipse Dominus faciat puros oculos, qui non spernit pupillum & pauperem* Et fol. 599. in explicatione Symboli S. Athanasij: *Cavete quoque, inquit, ne per voluptatem carnis & delicias sæculi, ita radio afficiamini, ut vix oculum unum ad Cœlestem doctrinam aperire possitis. Hæc autem dura sunt vobis: Igitur propter timorem Dei, qui vita & veritas est, hominem in feminea forma hæc scribentem ne despiciatis: nolite ergo mentem vestram in altum tollere, eam spernendo; quoniam Deus irrationale animal loqui fecit, sicut volat, &c.* Communissimum est igitur, Revelationes privatas contemptui, & contradictioni fore subjectas.

S. Hildeg.

1228 Libri Originales Mysticæ Civitatis Dei, manu propria ipsius V. Matris scripti sunt, ut hodie conspiciuntur, de quo supra num. 273. Ipsa itidem V. Author, mortalem vitam sibiavit, eisdem libris manu propria conscriptos, & nomine proprio relinquens subscriptos. In vita, & post mortem miraculis claruit, intiguissima & univetsali fama Sanctitatis, ante, & post exitum resurgens: Credendum est ergo, maliciosè voluisse decipere mundum: Certè non. Hoc piè credamus: *Quæ in omnibus alijs verax apparuit, in hoc mendax invenietur?* Sic ad aliam finē arguebat S. Augustinus, ap. Vbading. sect. 3. §. 3. num. 24. in Alleg. pro Concept.

Lib. Orig.

S. August.

1229 Dicitis, quod licet non voluisset illudere, potuit illudi. Haud negamus, quod potuit illudi; signa vero id non suadent, evenisse de facto, de quo jam supra à num. 241. Dicitis,

Evaf. res.
fuit.

ris, difficilia scripsisse; etiam de hoc egimus sup. à num. 239. præterquam quod, si aliqua videntur Propositiones difficiles, alijs antecedentibus & consequentibus ejusdem Operis exponuntur legitimè, & sunt faciles. Sic suadebat Pater Hieronymus à S. Joseph, in Introductione ad Opera B. Joannis à Cruce: *Y aunque por la alteza de la materia que se trata, se hagan algunas proposiciones fuyas algo estrañas à la sencilla del Lector, que no tuviere*

P. Hieronymus à S. Joseph.

Illustris. Alvarez.

luz de cosas mysticas; pero la consecuencia, y enlace de ellas con las demás, haze segura, cierta, y facil su verdad. Et Magister Alvarez, Archiepiscopus Trauentis, Insignis Theologus Ordinis Prædicatorum, Cens. 12. super scripta Seraphicæ Theresiæ à Jesu, ait sic: *Verba Mariæ Theresiæ, juxta doctrinam ab eadem in hysdem locis, & alijs. quanplurimis traditam, intelligenda sunt, & pie interpretanda.* Et S. Augustinus, lib. 83. quæstionum, cap. 53. inquit: *Quibusdam enim scripturarum locis apertius aliquid exponitur, quod diligens & pius Lector etiam in alijs locis, in quibus minus aperitur, intelligat.* Deus enim noster sic ad salutem animarum Divinos Libros Spiritu Sancto moderatus est, *ut non solum manifestis pascere, sed etiam obscuris exercere nos velit.* Verum, quamvis in

S. August.

Auth. Biblia Maxima.

Impressione levis error aliquis appareret, fertur tolerabilis. Circa quod Insignis Author Bibliæ Maximæ, in Prolegom. se. 19. cap. 8. ait sic: *Scio aliquos ita scrupulosos, ut non audent, vel admittere levissimum mendum. Sententia à nobis tenenda est, superesse etiam in v'ulgata editione ad huc nonnullos errores, licet levissimos, quos Ecclesia tollerat justis de causis, post emendationem factam à Summis Pontificibus. Hanc sententiam defendunt, qui præsentis fuerunt Concilio Tridentino.*

August. Anconit.

1230. Cæterum, dubitare de omnibus, Doctores non docent, ut resolvit Augustinus Anconitanus, in Salutationem Angelicam, quæst. 1. cui titulus: *An dubitare de omnibus sit bonum & utile?* Cesset igitur contradictio vestra, ô Sorbonici; & Magistri Gamalielis recolite sententiam: Act 5. v. 38: *Si est ex hominibus consilium hoc, aut Opus, dissolvetur: Si vero ex Deo est, non poteritis dissolvere illud, ne forte & Deus repugnare inveniamini.* Speramus enim. sat hoc futurum pro vobis, ut finem operatum habeat contradictio vestra, sin autem, & ad alia Certamina parati sumus, obedientia comite, quæ novit loqui & consequi victorias. Cayetani postmodum verbis (super illam formidabilem

Act. 5. v. 38.

Christi,

Christi sententiam, Lucæ 11. v. 51. *Va vobis Legisperitis, quia sustulistis clavem scientiæ, ipsi non introistis, & eos, qui intrabant, prohibuistis*) hortamur vos: *Ne contradictionibus vestris, pauperculis fidelibus claudatis januam, ut lucrari nequeant salutiferos fructus animarum suarum, sicut in Hispaniarum Regnis lucrasse novimus. Expectemus potius omnes decisionem Ecclesiæ Catholicæ, quæ Magistra est solidæ veritatis.*

Cayet. ad
Luc. 11.
v. 51.

1231 Demùm, juxta sententiam Ricardi à Sancto Laurentio, lib. 10. de Laud. Uig. *Maria designatur per portam Templi, quæ dicitur Speciosa, ad quam debemus sedere, & mendicare, exemplo illius claudi, quem sanavit Petrus. Mendici Mariæ simus, & dum egemus sapientia, postulemus à Maria, quæ dat omnibus affluentèr. O B. Maria (sic orabat Rupertus Abbas) Mons montium, Virgo Virginum, Sancta sanctorum; ad omnes quidem convertimur mores aromatum, & vocamus, ut respondeant nobis: & hoc est, quod unusquisque nostrum dicit: Levavi oculos meos in montes, unde venit auxilium mihi. Sed ad te præcipuè convertimur, ò Maria: Ad te præceteris oculos nostros levamus; illos tuos misericordes oculos ad nos converte. Ad te sunt oculi nostri, ne percamus. Vitam præstapram; iter paratum, ut videntes Jesum, semper colletemur. Amen.*

Ricard. à
S. Lauren.

Rupertus.

PROTESTATIONVM ITERATIO.

Duplex Protestatio, quæ Certamini nostro præfertur, hic similiter repetita, prompto animo teneatur.

Fr. Antonius Arbiol.

Omnia manent sub correctione Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, quæ est Magistra Orthodoxæ Fidei, & Columna Veritatis.

INDEX.

P ROLOGVS ad Lect & Facti Relatio.	Fol. 1.
C ONCERT. I. Super clausulas Præfationis.	fol. 7.
§. 1. Littera Præfationis Censuræ Suppositiæ.	fol. 7.
§. 2. Reflexio circa primam partem Præfationis.	fol. 10.
§. 3. Reflexio supra 2. part. Præfat.	fol. 14.
§. 4. Reflexio supra 3. part. Præfat.	fol. 16.
§. 5. Reflexio super 4. part. Præfat.	fol. 20.
§. 6. Reflexio sup. ultimam part. Præfat.	fol. 33.
A RTIC. I. Censuræ. Si resplendit magis Divina misericordia in his revelationibus.	fol. 35.
C ONCERT. II. Super Propositiones confixas in hoc Artic.	fol. 37.
§. 1. Discordia inter Versionem Gallicam & Originale Hispanicum.	fol. 37.
§. 2. Legitima V. Authoris intelligentia.	fol. 39.
§. 3. Concordia cum Scriptura Sacra, SS. PP. & alijs revelationibus privatis.	fol. 43.
§. 4. Vitia Censuræ.	fol. 49.
A RTIC. II. Censuræ. Occulta manserunt Mysteria Virginis.	fol. 51.
C ONCERT. III. Circa Proposit. Confix.	fol. 52.
§. 1. Discordia inter Versionem & Originale.	fol. 52.
§. 2. Legitima textus intelligentia.	fol. 54.
§. 3. Mirabilis consonantia Propositionis cum Scriptura Sacra & S. PP.	fol. 56.
§. 4. Consonantia alijs Revelat. privat.	fol. 62.
§. 5. Redaguntur Censores.	fol. 68.
A RTIC. III. Censuræ. Si Mysteria hæc sunt ex illis, de quibus Christus: <i>Multa habeo vobis dicere, &c.</i>	fol. 70.
C ONCERT. IV. Super Propositionem confixam.	fol. 71.
§. 1. Legitima textus intelligentia.	fol. 72.
§. 2. Vtrum in exordio nascentis Ecclesiæ plura manserint occulta Mysteria Virginis.	fol. 74.
§. 3. Vtrum probabiliter dici possit, talia mysteria ex illis fore, de quibus Christus dixit: <i>Multa habeo vobis dicere, &c.</i>	fol. 77.
§. 4. Vtrum talia mysteria sint revelabilia, & au revelari possint	Per-

- Personæ particulari, ante quam Summo Pontifici ? Agitur de Revelationibus privatis. fol. 84.
- §. 5. An sufficiat Revelatio particularis, vt de Myſterio revelato probabiliter affirmetur, de illis fore, de quibus Chriſtus dixit: *Multa habeo vobis dicere, &c.* fol. 91.
- §. 6. Vtrum Chriſtus D. in illis verbis: *Multa habeo vobis dicere, &c.* ſit in Apoſtolis, etiam omnibus fidelibus locutus. fol. 95.
- §. 7. Vtrum Myſteria hæc ex parte materiæ repugnent ex illis eſſe, de quibus Chriſtus dixit: *Multa habeo vobis dicere, &c.* fol. 99.
- §. 8. Vtrum V. Mater ſit piè credibilis in his Revelationibus. fol. 107.
- §. 9. Pia credibilitas roboratur ex 17 ſignis. fol. 114.
- §. 10. Occurritur oppoſitis, & pia credibilitas amplius ſtabilitur. fol. 119.
- §. 11. Aliud argumentum ſolvitur, & pia credibilitas roboratur. fol. 131.
- §. 12. Redarguitur Cenfura. fol. 142.
- ARTIC. IV. Quomodo hæc Revelationes ſint veritas certa, abſque opinionibus, &c. fol. 149.
- CONCERT. V. Super Notatam Propositionem. fol. 149.
- §. 1. Discordia inter Verſionem & Originale. fol. 150.
- §. 2. Legitima textus intelligentia. fol. 152.
- §. 3. De credibilitate præſtanda Revelationibus privatis. fol. 157.
- §. 4. Locutiones ſimiles in alijs Revelationibus privatis. fol. 163.
- §. 5. Redarguuntur Cenſores. fol. 168.
- ARTIC. V. Cenſuræ. Adoraverunt Angeli Mariam in Throno Altiffimi. fol. 174.
- CONCERT. VI. Super Propositiones confixas. fol. 175.
- §. 1. Discordia inter Verſionem Galicam & Originale. fol. 176.
- §. 2. Mens legitima V. Abbatiffæ. fol. 178.
- §. 3. Concordia cum Scriptura Sacra, & SS. PP. fol. 183.
- §. 4. Concordia cum alijs Revelationibus privatis. fol. 190.
- §. 5. Vicia Cenſuræ convelluntur. fol. 193.
- ARTIC. VI. Cenſuræ. Petitiones Verbi ab Æterno; & Vni-genitus noſter, &c. fol. 199.
- CONCERT. VII. Super Propositiones confixas. fol. 199.
- §. 1. Discordia inter Verſionem & Originale. fol. 200.
- §. 2. Legitima Propositionum intelligentia. fol. 201.
- §. 3. Locutiones ſimiles in Scriptura Sacra & alijs Revelationibus privatis. fol. 204.
- §. 4. Modus diſcurrendi cujuſdam Theologi noſtri temporis

- impugnatur. fol. 208.
- §. 5. Redarguantur Censores vtriusque Censuræ. fol. 212.
- ARTIC. VII. Censuræ. Propositio conditionata Joachim & Annæ circa eorum, &c. fol. 215.
- CONCERT. VIII. Super Propositionem confixam. fol. 216.
- §. 1. Substantialis discordia inter Versionem Gallicam & Originale, genuinaque textus intelligentia. fol. 216.
- §. 2. Credibilitas Notatę Propositionis ex consimilibus doctrinis f. 218.
- §. 3. Redarguantur Censores. fol. 225.
- ARTIC. VIII. Censuræ. Si aliquæ Propositiones sint castarum aurium offensivæ. fol. 228.
- CONCERT. IX. Super doctrinam confixam. fol. 229.
- §. 1. Transcribuntur Numeri citati. fol. 230.
- Reflexio super Numerum primum. fol. 231.
- Reflexio super Numerum secundum. fol. 233.
- Reflexio super Numerum tertium. fol. 234.
- Reflexio super Numerum quartum. fol. 235.
- Reflexio super Numerum quintum. fol. 236.
- Reflexio super Numerum sextum. fol. 237.
- §. 2. Quovisque Propositiones Castarum aurium non offensivæ valeant pervenire? fol. 239.
- §. 3. Censuræ vitia manifestantur. fol. 245.
- ARTIC. IX. Censuræ. Sabbatum consecratum Immaculatę Conceptioni SS. Virginis. fol. 247.
- CONCERT. X. Super Notatam Propositionem. fol. 248.
- §. 1. Primum & secundum Propositionis assertum auctoritibus falcitur. fol. 248.
- §. 2. Principalis assertum non repugnare, esseque pię credible. fol. 253.
- §. 3. Disceptatio cum Censoribus. fol. 262.
- ARTIC. X. Censuræ. Contulit Marię Dominus *Quidquid potuit, &c.* fol. 266.
- CONCERT. XI. Super Propositionem confixam. fol. 267.
- §. 1. Discordia inter Versionem & Originale, mensque V. Auctoris. fol. 267.
- §. 2. Concordia cum SS. PP. & privatis Revelationibus. fol. 270.
- §. Vitia Censuræ deteguntur. fol. 279.
- ARTIC. XI. Censuræ. Quomodo Divina Maternitas pēdeat à Conceptione Immaculata. fol. 286.

INDEX.

471

CONCERT. XII. Super Notatam Propositionem.	fol. 287.
§. 1. Discordia Versionis ab Originali.	fol. 287.
§. 2. Legitima textus intelligentia.	fol. 289.
§. 3. Redarguitur Censura nonnullis auctoritatibus.	fol. 293.
ARTIC. XII. Censuræ. Si fuit Regimen Ecclesiæ in Maria?	fol. 298.
CONCERT. XIII. Super Propositionem confixam.	fol. 299.
§. 1. Discordia inter Translationem & Originale.	fol. 299.
§. 2. Ex legitima Textus Originalis intelligentia evertitur præcipua Censuræ difficultas.	fol. 301.
§. 3. Consonantia doctrinarum cum SS. PP.	fol. 305.
§. 4. Redarguuntur Censores.	fol. 313.
ARTIC. XIII. Censuræ. Quod Maria dixerit: <i>Per me Reges regnant, &c.</i>	fol. 316.
CONCERT. XIV. Super Notatam Propositionem.	fol. 316.
§. 1. Discordia Gallicæ Translationis ab Originali.	fol. 317.
§. 2. Confixa propositio ex SS. PP. fuitur.	fol. 319.
§. 3. Censuræ vitia manifestantur.	fol. 326.
ARTIC. XIV. Censuræ. Elevationes SS. Virginis in Empireum.	fol. 332.
CONCERT. XV. Super doctrinam confixam.	fol. 333.
§. 1. Discordia Versionis ab Originali, & legitimus sensus V. Auctoris.	fol. 333.
§. 2. Utrum repugnet Propositio ex parte materiæ, & an V. Mater sit piè credibilis	fol. 336.
§. 3. Augetur piè credibilitas ex doctrinis SS. PP.	fol. 340.
§. 4. Duplex solvitur argumentum.	fol. 345.
§. 5. Utrum sit piè credibile, Virginem fuisse elevatam ad Altissimi Thronum.	fol. 350.
§. 6. Examinantur vitia Censuræ.	fol. 353.
ARTIC. XV. Censuræ. De Puritate Partus SS. Annæ.	fol. 355.
CONCERT. XVI. Super Propositionem confixam.	fol. 356.
§. 1. Discordia Versionis Gallicæ ab Originali.	fol. 356.
§. 2. Verum sit piè credibile, SS. Annam fuisse liberam à lege Purificationis.	fol. 359.
§. 3. Solvitur argumentum principale.	fol. 364.
§. 4. Redarguuntur Censores.	fol. 369.
ARTIC. XVI. Censuræ. Quomodo Maria sit omnibus modis Mediatrix Gratiæ?	fol. 374.
CONCERT. XVII. Super Notatam Propositionem.	fol. 375.

De-

- §. 1. Defectus Versionis Gallicæ, mensque legitima V. Matris. fol. 375.
 §. 2. Vtrum defentabilis sit Propositio, prout jacet in Articulo? fol. 377.
 §. 3. Vitia Censuræ convelluntur. fol. 381.
**ARTIC. XVII. Censuræ. Exaltabis tuam gratiam, & Grati-
 as, &c.** fol. 386.
CONCERT. XVIII. Super Notatam Propositionem. fol. 386.
 §. Vnicus. Ex legitima textus intelligentia, cota Censuræ eva-
 quatur difficultas. fol. 387.
**ARTIC. XVIII. Censuræ. Si possit SS. Virgo Maria illumina-
 re omnem hominem venturum in mundum.** fol. 393.
CONCERT. XIX. Super Notatam Propositionem. fol. 393.
 §. 1. Defectus Versionis, & mens legitima V. Abbatissæ. fol. 394.
 §. 2. Concordia Propositionis cum SS. PP. fol. 396.
 §. 3. Notantur Vitia Censuræ. fol. 403.
**ARTIC. XIX. Censuræ. Propositiones 36. circa Conceptionem,
 Nativitatem, & Pueritiam SS. Virginis, & de Angelis Cus-
 todibus.** fol. 408.
CONCERT. XX. Super 36. Propositiones confixas. fol. 412.
 §. 1. Super quamlibet Propositionem sit Reflexio. fol. 412.
 §. 2. De adjectis octo Propositionibus in Suppositoria Censura. fol. 437.
 §. 3. Redarguuntur Censores. fol. 441.
**CONCERT. XXI. Super clausulam conclusivam vtriusque
 Libelli.** fol. 446.
 §. 1. An frequens Scripturæ Sacræ vsus indeceat Revelationes
 privatas; vtrumvè sit signum in bonam? fol. 447.
 §. 2. Vtrum revelabiles sint Opiniones Scholasticæ; & an post
 revelationem sint probabiliter controversibiles sicut antea? fol. 447.
 §. 3. Allocutio pacifica cum Authoribus vtriusque Censuræ,
 huiusque Operis conclusio. fol. 457.

INDEX ALTER,

Omnes Numeri sunt marginales, nisi aliter explicetur.

A

- A** Bbas Tuitiensis, edoctus à SS. Virgine Maria. 1218.
Adam, durante statu innocentiae. 548.
Adoratio. Quid 406. seq. & 439.
Adoratio Mariæ ab Angelis. Concert. 6. & num. 691.
Adoratio Imaginum. 434. & seq. & 440.
Aëreum corpus nonnumquam sumunt Angeli. 1113. & 1145.
Aliter in Christo eedem gratiæ, aliter in Maria. Concert.
11. 17. & 19.
Alternativa mysteriosa securitatis, & dubitationis. 308.
Amicus. Sicut vnus cum altero loquitur aliquando Deus
cum creatura. Concert. 4. § 4. & num. 206.
Amplius, & magis, distinguuntur. 87.
S. Anna vovit Filiam, quando, & quomodo. Concert. 8. An
fuerit libera à lege Purificationis. Concert. 16.
Angeli. Quo die creati 1084. Statim adoraverunt Mariam.
Concert. 6. per tot. Elevabant SS. Virginem in Cœlum.
Concert. 15. Serviebant Virgini Mariæ in hoc mundo.
num. 1119. 1127. & à num. 1137.
Angelorum malorum casus. 425.
Angeli Custodes SS. Virginis. 402. 1138. Eos novit Maria,
& quando. 1100. Quomodo ei manifestabantur. 1137.
Quale corpus assumebant. 1144. Qualibus signis appare-
bant ei. 1146.
Angelus Custos cuiuscunque personæ. 1138.
Angelus humana forma assumpta loquitur. 1145.
Antecedentia, & consequentia sensum propositionis coop-
tant. 12. 62. 63. 1219.

Annus Iulianus. *Vide* Chronologia.
Apostoli plantaverunt Ecclesiam. 790. Lux mundi. 1068.
Eorum caput Petrus. Concert. 13. Eorum caput Maria.
Concert. 13. §. 3. per tot.
Arduitas, an minuat meritum. 511. & seq.
Arriola. Defensor V. Abbatissæ. 47.
Aristoteles. Eius sent. circa extases naturales. 281.
Artes naturales novit Maria. 1094.
S. Assella Virgo Romana. 658.
Autoritas Ecclesiæ. 361. & 1230.

B

Belarminus Commendatur. 570.
S. Benedictus, sanctificatus in utero. 963.
Benedicentes Mariam, benedicentur. 1217.
S. Bernardi Sententia exponitur. 35.
S. Bernardus, sanctificatus antequam natus. 964.
Blasphemix videntur multis nonnullæ Misericordix Dei.
203.

C

Calliditas releganda ab Examinatoribus. 61. 291.
Cantica Canticorum intelliguntur de Maria. Concert. 14. & num. 986.
Caput credentium Maria. Concert. 13. §. 3. & num. 784.
787. 790.
Carentia peccati. *Vide* Maternitas.
Castitas V. Abbatissæ. 533.
Castrillo, Archiepis. Cæsar. in favorem V. Authoris. 64.
Causæ naturales extasum. à num. 285.
Cautelæ in revelationibus mulierum. à num. 279.
Cautela maxima in revelationibus. à num. 280.

- Charitas Mariæ Virginis in Ecclesia Primitiva. Concert. 13.
 S. Catharina Senensis. Quanta ei fuerunt revelata. 203.
 Catholicum, idem ac Vniversale. 361.
 Christianus non bene, qui non Marianus. 1214.
 Christus, accepit mortem ab æterno. 467.
 Christus non omnia dixit in vltima Cœna. Concert. 4. §. 3.
 & 6. In Discipulis loquebatur omnibus. 218. & seq.
 Christus vt homo, quomodo dici potest Filius totius Deitatis, vel totius Trinitatis. 456.
 Christus, & Virgo Maria inæquales, & si cum eisdem gratijs. Concert. 17. & 19.
 Chronologia D. Ioannis à Leyba. 579.
 Censura Censuræ. Prolog. num. 1.
 Censura DD. Deputatorum, qualis sit. Prolog. 11. & 69.
 Censura Supposititia Sacræ Facultatis, qualis. Prol. 11. & 69.
 Certitudo Revelationum in aliquibus animabus. Concert. 5. §. 2. & 3.
 Certitudo prædestinationis haberi non potest nisi per revelationem. 359.
 Certus naturaliter memo de gratia sua, vel futura perseverantia. 359.
 Certus modus cognoscendi revelationes non potest assignari. Concert. 4. §. 4. & §. 8. & 9.
 Cynipis descriptio. 1216.
 Cognitio Virginis in primo Conceptionis instanti. 1090.
 Connatus ad resistendum extases non arguit esse naturales. 289.
 Conceptio Virginis Purissima, & in Parentibus. 554. & Concert. 9.
 Conceptio secunda Virginis, sive animatio die Sabbati. Concert. 10.
 Conceptio prima Virginis, die Dominica. 1084.
 Conciliabula Dæmonum in diebus creationis. 1153.
 Conferebat Maria cum Angelis in pueritia. 1119.
 Congressus DD. damnat spiritum S. Theresiæ. 1227.

- Consistorium, sive Concilium SS. Trinitatis dixit: *Vnigenitus*
noster &c. Concert. 7.
 Contextus sensum elicit. 1229. *Vide* Antecedentia.
 Contradictiones privatarum Revelationum. 1227.
 Contradictoriae explicantur. 972. & seq.
 Contrarius reductus, tertis æstimabilis. 1214.
 Contraria non stant simul à num. 971.
 Controversiæ Scholasticæ, Deo gratæ. 381. & 1210.
 Corpus, quomodo capax sanctificationis. 522.
 Corpus Virginis, septem diebus formatum. 1086.
 S. Clara, *Vide* Vestes.
 Credibilitas, quid distinctum à veritate. 324. & seq.
 Credibilitas, Revelationibus privatis præstanda. 357. &
 seq.
 P. Croset, Traductor Gallicus. Prol. num. 1. & post Prol. 560.

D

- D**amnare propositiones, ad quos pertineat. 16.
 Decretum Inquisitionis ad Scriptores. 14.
 Decretum intentivum, & executivum. 712.
 Decretum Tridentini de Immaculata Virginis Conceptione. 723.
 Delatio Mysticæ Civit. Dei ad Tribunal Hispanicum. 231.
 Delectat loqui de SS. Virgine. 1217.
 Dæmon, causare valet extases & raptus, & transfigurari, potest in Angelum lucis. 292.
 Deo nihil impossibile. 684.
 Deus, quam mirabilis in Maria. 234.
 Deus, quomodo contulit Mariæ quid quid potuit. Concert. 11.
 Deus veranicus loquitur cum anima fidei. 296.
 Deus in pœnam permittit falsas prophetias. 257. 309.
 Deus in revelatione aufert hæsitacionem. 357.

Deus, quibus modis communicatur. 305.
 Deus nec fallere potest nec falli. 321.
 Differentia inter revelationem, & instinctum. 303 & seq.
 Difficilia non obstant. 59. 62. 236. 238. 239. & 1229.
 S. Dionisius Areopagita. Quid dixit videns SS. Virgi-
 nem. 1224.
 Discursus hominis, quam tenuis. 1216.
 Docendi methodus. 189. & 190.
 Doctores non faciantur laudibus Mariæ. 1217.
 Doctores, lux mundi. 1068.
 Doctores, adhuc pauca dixerunt de Virgine. 694.
 Doctrina mulierum suspecta. 283.
 S. Dominicus Patriarcha, sanctificatus in utero. 955.
 Donum intelligentiæ distinctum à collatione termino-
 rum. 313.
 Dormiens Maria non interrompebat actus interiores. 1117.

E

Ecclesia progreditur quasi Aurora. 148.
 Ecclesia semper habuit necessaria in Apostolis. 316.
 Ecclesia Catholica regitur à Spiritu Sancto. 194. & seq.
 Ecclesia, Magistra veritatis. 391. 1230.
 Ecclesiæ facultas ad proponendas veritates. 379.
 Ecclesiæ convenit revelationes credendas populo propon-
 re. 361.
 Editio Matritensis Mysticæ Civit. Dei cum Originalibus
 collata. 532.
 Effectus veræ revelationis. Concert. 4 §. 8. & 9.
 Elevationes SS. Virginis in Cælum. Concert. 15.
 S. Elisabeth. Baptista mater commendatur. 549.
 Elisabeth. excellentiæ. Concert. 16 §. 2.
 Elogia Virginis. 1215. & Concert. 11. §. 2.
 Encomia S. Ioannis Baptista. Concert. 16. §. 2.

Errores, ex quo frequenter oriuntur. 62. 63.
Evæ similis Maria. 1154.
Examen operis. 47. 229. 230. & seq. 243.
Examinatores Revelationum. Eorum condiciones. 65. 66.
& 236. 243. *Vide Pietas.*
Exercitia humilitatis Mariæ circa tertium ætatis an-
num. 1126.
Exiguum, non despicabile. 253.
Extases & raptus naturales, & superni. 285. & seq.

F

FA bula. Quid dicatur. 64. 1166.
Falsa, aliquando probabiliora veris. 1182.
Fides & eius obiectum. 212.
Fides implicita, & explicita. 704.
Fides quid sit: eius obiectum, & certitudo. 212. 321. 721.
Futurum pro præterito in Scripturis Sacris. 461.
Fluvij Sabbatici prodigium. 572.
S. Franciscus Pater Noster, sanctificatus in utero. 966.

G

S. **G**abriel, Nuntius Nativitatis Mariæ ad Lymbi Pa-
tres. 1106.
S. Gabriel, ad quid destinatus in obsequium Mariæ. 1141.
Generatio, durante statu Innocentiæ. 548.
Gratia Virginis, & aliæ a Christo receptæ; &c. Con-
cert. 18.
Gratia SS. Virginis immensa. Concert. 11. §. 2.
Gratia particularis in Maria ultra generalem. 1017.
Gratia intelligitur pro favore. Concert. 18.
Gratiarum actiones Virginis in primo instanti. 1096.

Gra-

Gratiæ omnes per Mariam. 1056.

Gregorius XI. casus notabilis circa Revelationes. 180.

H

HAbitus omnium scientiarum Mariæ in primo instan-
ti. 1094.

Hebræus collens Sabbatum. 568.

Hæretici quomodo non timendi. 1167.

Heroicitas virtutum, qualis. num 249 & seq.

Hominis divisio in partem superiorem, & inferiorem. 520.
& 521.

Honorare Patrem, & Matrem. 636.

Humilitas, signum veræ revelationis. 241. 255.

I

Iacobus, sanctificatus in utero. 951.

Jeremias, sanctificatus in utero. 945.

S. Ioachim vovit Filiam, quando, & quomodo. Concert. 8.

Ioachim, & Annæ mysterium Incarnationis revelatum.
1157.

S. Ioannes Baptista sanctificatus in utero. 942. Quare exul-
tavit in utero. 1095. Vfus, rationis acceleratio. ibid.

M. Ioannes à S. Thoma Dominicanus in favorem V. Au-
thoris. 47.

Ioannes à Leyba, Defensor Mysticæ Civit. Dei. 15. & 578.

S. Ioseph. sanctificatus in utero. 943.

Iudæus. *Vide* Hebræus.

Illuminare potest Maria omnem hominem, &c. Concert. 19.

Incarnatio. In remedium infirmitatum. 92. Misericordia
maxima. 105.

Incomprehensibilia iudicia Dei. 1226.

Inclinationes corporales Virginis Mariæ in utero Matris.

1096.

Incredulus divinis revelationibus. 364. & seq.

Ingenuitas V. Authoris. 312.

Instinctum, quid. 303.

Interrogare facilius, quam correspondere. 1213.

Interpres Gallicus, parum fidelis. 526. & 561.

K

KEmnitius negat revelationes privatas. 329.

Kempis, latinè efficacius movet. 530.

L

LAbores animarum myst. 309. 1226. & 1227.

Lachrymas fudit Maria in utero Matris. 1102.

Lateranensis Ecclesia, quomodo præfertur omnibus. 790.

Laus propria, an semper suspecta. 299. & seq.

Leges communes non intelliguntur de Maria. 864. & 972.

Legis communis dispensatio. Concert. 16. §. 3. & 4.

Lex Purificationis. 971.

Liberalissima est SS. Maria erga cultores suos. 1218.

Libri originales Mystica Civitatis Dei, scripti manu propria V. Authoris. à num. 273. & 1228.

Loqui potuit Maria à Nativitate sua. 1123.

Loqui in excessu mentis non convincit illusionem. 288.

Luciferi casus. 425.

M

Magisterium SS. Virginis in Ecclesia Primitiva. Concert. 13. per 200.

Malitia solet ignorantiam affectare. 1223.

S. Martinus. 954.

Maternitas Divina quomodo infinita. 627. & 676. Quomodo pendeat à Conceptione Immaculata. Concert. 12. per tot.

Maria Sanctissima. Quomodo describenda. 28. Eius gratia immensa. 30. Quasi immensa. 22. Gloriosa de ea dicentur vsque in finem. 32. 57. & 330. Ianua Caeli. 91. & 10. Speculum. 91. Excellentior universo. 93. Spes peccatoris. 93. & 100. Candelabium Zachariae. 100. Liberalissima. 102. Restant plura revelanda Mysteria. Concert. 3. per tot. Liber clausus. 138. Plura ignota. 141. Incomprehensibilis. 144. Si occulta eius Mysteria sunt de illis de quibus Christus: *Multa habeo vos dicere, &c.* Concert. 4. §. 3. In Throno Altissimi. 403. & seq. Mysteria adaugenda. 600. Excellentiae variae. 609. Quomodo dicere potest: *Per me Reges regnant, &c.* Concert. 14. Quomodo omnibus modis mediatrix gratiae. Concert. 17. Adorata ab Angelis. Concert. 6. Conceptio eius Purissima. Concert. 7. Sabbatum dedicatum eius immaculae Conceptioni. Concert. 10. Quomodo eius divina Maternitas pender ab Immaculata Conceptione. Concert. 12. Contulit ei Dominus quidquid potuit. Concert. 11. Eius Magisterium, & directio in Primitiva Ecclesia. Concert. 13. Nativitas eius Purissima, & plena miraculis. Concert. 16. Potest illuminare omnem hominem, quomodo. Concert. 19. Prima eius Conceptio die Dominica. 1084. Septem diebus formata. 1086. *Vide* Vfus rationis. Cognovit Angelos. Scientia. Inclinationes. Lacrimae. Angeli.

V. Maria à Iesu de Agreda Aliqua ex eius Vita mirabili. 44. & 60. Qui examinauerint Vitam, & spiritum ipsius. 60. Castissima 533. Ingenua. 312. Lux divina ad scribendum. Concert. 5. §. 2. *Vide* Extases. Raptus. Signa.

Mediatrix Maria in primo instanti. 1101. 1103.

Menda nonnulla in editione Vulgata. 1229.

S. Michaël, Princeps Militiæ Cœlestis ad custodiam Mariæ.
1140.

Miracula. Signum in bonum divinarum Revelat. 247.

Misericordiæ Divinæ, quales. 66. & 683. In his Revelatio-
nibus. Concert. 2. per tot.

Mysteria Fidei, quomodo pendere valent ab eis quæ de
Fide non sunt. 721.

Mystica Civitas Dei, quomodo non sit opiniones, nec con-
templationes. Concert. 5. per tot.

Mystica Civitas Dei excedit fœminæ facultatem. 1227.

Mystica Civitas Dei, Scriptura Sacra referta. 1179.

Mors laudabilis. Signum in bonum, &c. 247.

Mulieres faciliè decipiuntur. 37. 281. & seq. Capaces Re-
velationum. 38. & seq. & 283.

Mundus, quam perditus. 96. seq. 203. & seq.

N

Nativitas Virginis, Purissima. Concert. 16. Nascitur in
in extasim rapta. 1159.

S. Nicolaus Tolentinus commendatur. 570.

S. Nicolaus de Bari. 956.

Nomen Mariæ. 1001. & 1115.

Novatores solas scripturas admittunt. 31. 870.

Novitas, non omnimoda. 53. & seq. 234. 871. & Concert.

15. §. 4. & 6.

O

Obedientia Directoribus, signum in bonum. 155.
& 260.

Obedientia scripsit V. Author. 1226.

Obligations, dum non explentur, causa raptuum. 294.

Obscura, non indicent Revelationibus. 151. 1229.

Occulta manserunt multa Virginis mysteria. Concert. 15.

§ 3. & num. 1220.

Occultare Directoribus visiones aut Revelationes, reprehensibile. 1226.

Omnia beneficia nobis per Mariam. 830.

Operarios suos SS. Virgo Maria sustentat. 1219.

Opiniones diverse non obsunt. 290.

Opiniones Scholasticæ revelabiles. 314. & 381.

Opiniones Scholasticæ revelatæ. 1180. & seq.

Opiniones. Quæ sint. 339.

Opinio minus probabilis potest esse vera, & alicui personæ revelata. 1182.

Oratio vocalis Mariæ, dum loqui potuit à Nativitate. 1125.

Ortigas Iesuita, in favorem V. Authoris. 47.

P

S. **P**Aulus Apostolus, quando sanctificatus. 953.

Partus SS. Annæ, purissimus. Concert. 16.

S. Petrus, Ecclesiæ Caput. Concert. 13. §. 2.

Peccatum per Legem, quomodo. 505.

Pietatem postulat causa Virginis Mariæ. 1224.

Pietas, necessaria in Examinatoribus. 16. 105. 239. 291.
& 306.

Piscina sanationis, Maria. 993.

Publicitas in rapibus, an suspecta. 293.

Plausus hominum, non semper suspectus. 302.

Prædestinationis signum, devotio Mariæ. 1219.

Privilegia Virginis, quomodo metienda. 694. 865.

Probabilitas, sufficit in Propositione revelata. 232.

Propositio per se nota. 338.

Propositiones univales, restrictione intelligendæ. 680.

Propositiones conditionatæ, quomodo intelligendæ. 508.
seq. & 513.

Propositiones castarum aurium offensivæ , quales. Con-
cert. 9.

Q

Questiones Scholasticæ, non evacuantur ex privat. re-
vel. 1210.

Quantus sit Deus satis ignorat , qui Virg. Mariam non stu-
pet. 635.

R

Raymundus Lumbier , in favorem V. Authoris. 470.
& 528. Impugnatur eius sententia. Concert. 7. §. 4.

Raptus. *Vide* Extras.

Reformatio, mirabilior conditione. 1086.

Regulæ generales in laudem Virginis. 694.

Regula Ecclesiasticæ modestiæ, qualis sit. 1164.

Relatio facti. Prolog. per tot.

S. Remigius Episcopus. 957.

Renuentia voluntaris, si minuit meritum. 510.

Responsio mollis frangit iram. 1211.

Revelationes. De SS. Virgine semper adaugendæ. 139.

Quomodo discernendæ. 209. Possunt esse à diabolo, sed
non sequitur esse ex posse. 209. Semper reperiuntur in
Ecclesia. 210. Quales sufficiunt ad assensum probabi-
lem revelati. Concert. 4. § 5.

Revelationes privatæ, suspectæ. 278. Inconnexæ cum san-
ctitate. 284.

Revelationes privatæ, possibiles. 322.

Revelationes publicæ & privatæ, quales. 354.

Revelationes privatæ, verbis Apocal. 378.

Revelationes contrariæ, quomodo sumendæ. 385. & 1210.

Re-

Revelatio privata de obiecto Opinabili, non evacuat con-
troverſiam Scholaſticam, & quare? 1210.
Revocare Decreta ſubrepta. 1224.
Rufinus, Socius S. P. N. Franciſci. 961.

S

Sabbatum conſecratum Conceptioni SS. Virginis. Con-
cert. 10. per tot.

Sanctificari in utero. 939. & ſeq.

Sanz de Villaragut, Episcopus, in favorem V. Authoris.
1180.

Sapientes non decet, in malam partem Propositiones affu-
mere indifferentes. 382.

Sapientibus, quæ indecent. 235.

Satanas. *Vide Dæmon.*

Sensus Scripturæ Sacræ. 803. 821. 834. & 835.

Sententia relicta, non quærenda. 1212.

Signa Revelationum, à num. 241. & à num. 255.

Silentium Mariæ, dum loqui potuit à Nativitate. 1124.

Scandalum, quale non timendum. 237.

Scandalum, quid ſit. 321.

Scientia infusa Virginis in primo instanti. 1094.

Scotus illustratus in ſomnis à SS. Virgine. 1219.

Scriptiſſe manu propria tollit ſuſpicionem. à num. 274.

Scriptura Sacra, quomodo loquatur de Maria. 124. 806. 838.
999. Ex ea veritas quærenda. 227. 246.

Scriptura non benè intellecta parit errorem. 320.

Scripturæ Sacræ. vltus in Revelationibus privatis. à num.
1172.

Spernere prophetias, hæud bonum. 278.

Spiritus S. Magisterium. 147. 174. 220.

Spiritus Sanctus poſtulat pro nobis. 59. 483. & ſeq.

Spiritus Domini nequit ſibi ipſi eſſe contrarius. 375.

Statutum Generale Seraphicæ Religionis in laudem Virgini-
nis. 574. & 1092.
Studiorum nostrorum finis sit SS. Deipara. 1219.

T

- T** Emerarium est terminum præfigere Deo. 30.
Temeritas, unde sumatur. 327.
Timor illusionum laudabilis. 255. 256. 307. & 311.
Testimonium recipientis Revelationes, an suspectum. 295.
& 305.
Thesaurus in exhaustus, Maria SS. 1223.
Theses publicæ circa Theologiam Mysticæ Civit. Dei.
314. & 1180.
S. Theresia, Cœlitus scripsit. 39.
Thronus Mariæ in Cœlo. Concert. 15. §. 5.
Traductio fidelis, difficilis. 530.

V

- V** Euerabilis Titulo insignitur Author. Vide Maria à Ie-
su. 1226.
Verax quæ in omnibus apparuit, mendax in aliquo non
præsumitur. 1228.
Verbum intercedens ab æterno, nomine humanitatis. Con-
cert. 7.
Verrere Domum, an deceret SS. Virginem. 1127.
Veritas, an tacenda. 66. 237. 1167. & seq.
Veritas, à quo sumatur. 323.
Veritas, qualis in revelationibus privatis. 380.
Veritas odium parit, quomodo. 1211.
Veritas, cum non defenditur, opprimitur. 1213.
Vestes Mariæ, in forma & colore. 1130.

- Vita laudabilis , signum credibilitatis. 59. 247. 288.
 Virginitas perpetua Virginis Mariæ, vnde constat. 889.
 Visio Beatifica in Viatoribus. 893.
 Vniuersitas Parisiensis , eiusque authoritas. 17. In honorem
 V. Virginis. 1224.
 Vniuersitas Parisiensis, obsequiosa in Sanctissimam Virgi-
 nem. 23.
 Vnus & solus, quomodo intelligend. 1002.
 Voluntatis promptitudo, æstimabilis. 243.
 Vfus rationis in Maria , à primo Conceptionis instanti.
 1088. & 1163.
 Vfus prophetandi , si aliquando decipit. 303.
 Vtilitas multorum in Revelationibus privatis. 318.

FINIS.

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

FINIS

